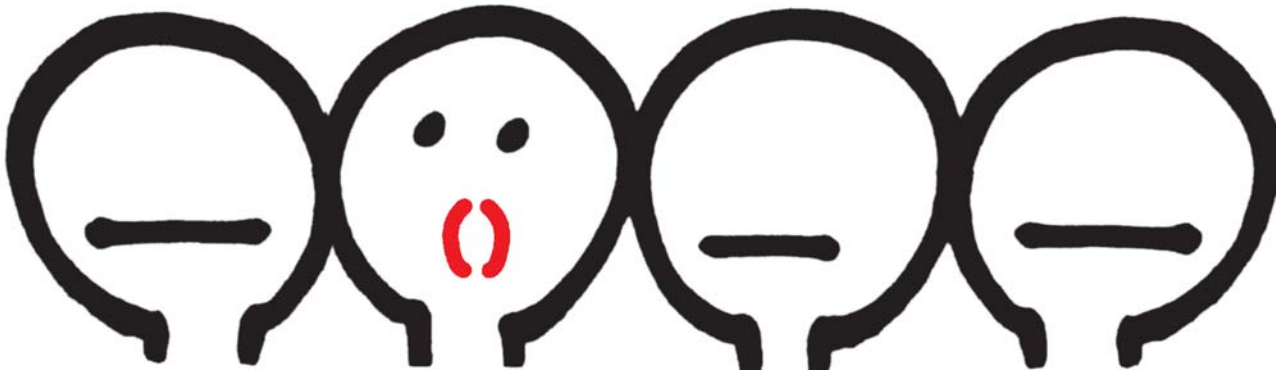
Organizația Internațională a Muncii

USAID FROM THE AMERICAN PEOPLE | ROMANIA

STOP

Opriți munca copiilor

Apărarea drepturilor copilului prin educație, artă şi mass media

Copyright © Organizația Internațională a Muncii, 2002

Această broşură face parte din Proiectul SCREAM – Caseta didactică "Opriți Munca Copiilor". SCREAM înseamnă Apărarea Drepturilor Copilului prin Educație, Artă şi Mass Media. Caseta a fost realizată în 2002 în cadrul Proiectului IPEC/ILO INT/99/M06/ITA finanțat de Guvernul Italiei.

ILO/IPEC încurajează reproducerea, retipărirea, adaptarea sau traducerea, parțial sau în întregime, a acestui material în vederea promovării acțiunilor pentru eliminarea muncii copiilor. În cazul realizării unor adaptări sau traduceri, este obligatorie citarea sursei şi trimiterea unor exemplare din materialele respective la ILO/IPEC.

Proiectul SCREAM – Opriți munca copiilor. Apărarea Drepturilor Copilului prin Educație, Artă şi Mass Media, Programul Internațional pentru Eliminarea Muncii Copiilor (IPEC), Organizația Internațională a Muncii (OIM), Geneva, 2002.

Pentru informații suplimentare despre proiectul SCREAM, vă rugăm să vă adresați la următoarele adrese:

Biroul Internațional al Muncii
Programul Internațional pentru
Eliminarea Muncii Copiilor (BIM-PIEMC)
Intrarea Cristian Popişteanu nr. 1-3
Intrarea D, et. 5, cam. 574, sect. 1,
010024 - Bucureşti, Romania
Tel: + 40 21 313.29.65
Fax:+ 4021312.52.72

International Programme on the Elimination of Child Labour (IPEC)
International Labour Office (ILO)
4, Route des Morillons, CH-1211 Geneva 22, Elveția
Telefon: +41 22 799 77 47
Fax: +41 22 799 81 81
Email: childlabour@ilo.org
Website: www.ilo.org/scream

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Apărarea drepturilor copilului prin educație, artă și mass-media /
Biroul Internațional al Muncii ILO-IPEC.**.** - București: Speed Promotion, 2005
ISBN 973-87041-4-6

Biroul Internațional al Muncii ILO-IPEC (București)

341.231.14:3-053.2

Tipar: SPEED PROMOTION

Cuprins

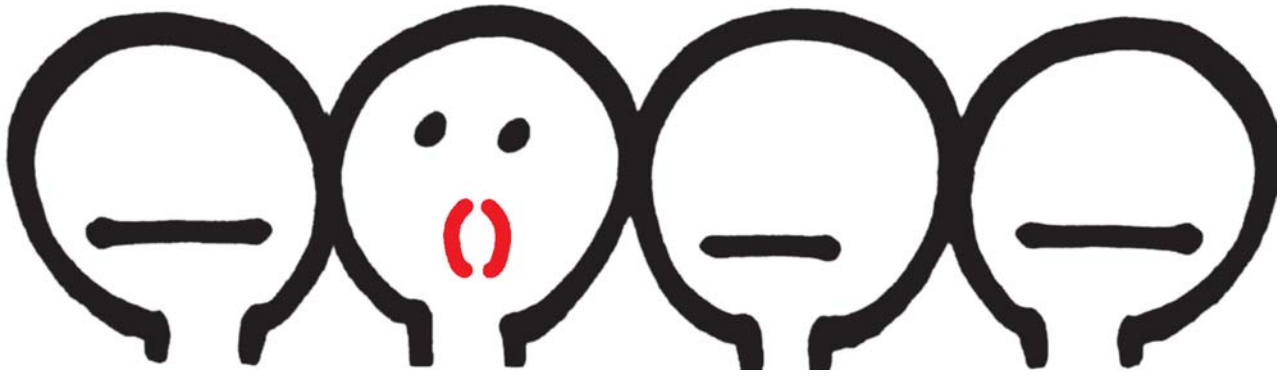
Informații de bază 5
Colaj 25
Documentare şi informare 35
Interviuri şi anchete 67
Imaginea 91
Jocul de rol 105
Concurs de creație artistică 121
Creație literară 133
Dezbaterea 147
Presa audiovizuală: radio şi televiziune 173
Presa scrisă 187
Teatru 203
Lumea muncii 219
Integrarea în comunitate 247
Ghidul utilizatorului 263
Declarații şi convenții internaționale 301

Organizația Internațională a Muncii

SCREAM

Opriți munca copiilor

Informații de bază

Scop: Furnizarea unor informații de bază privind munca copiilor şi asigurarea unei înțelegeri de fond a complexității aspectelor legate de această problemă.

Rezultat: Stimulează interesul şi curiozitatea în rândul tinerilor şi declanşează reacțiile afective ale acestora prin reproducerea unor date statistice şocante, a unor informații şi imagini care prezintă copii care muncesc.

Durată

1 lecție dublă sau 2 lecții simple

Motivație

Conform estimărilor recente ale Organizației Internaționale a Muncii[1], în lume există în prezent peste 245 de milioane de copii care muncesc sub vârsta de 18 ani. Aproximativ 179 de milioane dintre aceştia sunt implicați în cele mai grave forme ale muncii a copiilor.

În Africa sub-sahariană, Asia şi zona Pacificului se găsesc peste 83 la sută dintre toți copiii care muncesc între vârstele de 5 şi 14 ani. Mulți copii care muncesc sunt privați de educație şi expuşi unor abuzuri fizice, sexuale şi psihologice. Din cauza muncilor care le sunt impuse, unii dintre ei ajung să dobândească handicapuri fizice sau chiar să moară înainte de a deveni adulți. Alții rămân cu grave traume afective pentru toată viața.

Pentru mulți, munca copiilor este un fenomen invizibil, fie pentru că în multe cazuri copiii sunt implicați în activități clandestine, fie pentru că societatea preferă să închidă ochii. OIM a hotărât să aloce resurse considerabile pentru evaluarea adevăratei dimensiuni a muncii copiilor în întreaga lume. Un astfel de studiu este însă laborios şi de durată, iar munca cercetătorilor este mult îngreunată de natura specifică a unora dintre cele mai grave forme ale muncii a copiilor, cum ar fi prostituția copiilor, soldații copii şi muncile în gospodărie. Totuşi, dacă munca copiilor ar deveni mai vizibilă, societatea s-ar putea dezbăra de atitudinea indiferentă pe care o are față de situația critică în care se află aceşti copii. Scopul principal al acestor module este tocmai asigurarea unei mai bune vizibilități a copiilor care muncesc.

Educația şi lupta împotriva sărăciei constituie principalele componente ale acțiunilor durabile întreprinse în vederea eliminării muncii copiilor. În anul 2000, doar puțin peste 13 la sută dintre toți copiii cu vârste între 10 şi 14 ani munceau în loc să meargă la şcoală. Cu fiecare an în plus pe care un copil îl petrece la şcoală, riscul ca el să cadă pradă sclavajului economic se reduce semnificativ. Educația este un drept pentru toți copiii, dar ea trebuie să fie de bună calitate şi accesibilă tuturor, deoarece altfel riscă să rămână necorespunzătoare şi de neatins tocmai pentru cei care au cea mai mare nevoie de ea.

---

[1] Sursă: *Un viitor fără muncă a copiilor*, Raport Global realizat în cadrul acțiunilor de follow-up la Declarația Organizației Internaționale a Muncii (OIM) cu privire la principiile şi drepturile fundamentale la muncă, OIM, 2002

Acest modul furnizează o serie de date şi cifre de bază care vă pot ajuta să "creați cadrul" pentru tinerii din grupul cu care lucrați. Atunci când comunicați participanților aceste date statistice, este important să le amintiți că ele se bazează pe cele mai bune surse de informare disponibile, însă în prezent se desfăşoară noi acțiuni menite să dezvăluie adevărata față a muncii copiilor şi statisticile reale. Important este ca participanții să înceapă să stabilească o legătură între cadrul general şi modul de gândire sau mentalitatea pe baza cărora grupul poate construi o platformă pentru lansarea proiectului.

Notă pentru utilizator

Este bine ca acest modul să fie parcurs cât mai devreme în cadrul proiectului, fie înainte de modulul Colaj, fie în paralel cu acesta. Cele două module se vor sprijini reciproc în construirea unor imagini ale muncii copiilor în mințile tinerilor participanți. De asemenea, ele vor asigura o bază solidă pe care se vor putea construi unele dintre celelalte, sau chiar toate celelalte module.

Într-o etapă ulterioară, dacă hotărâți să procedați în acest fel, vă sugerăm să parcurgeți modulul Documentare şi informare, care îi va îndemna pe tineri să caute pe cont propriu mai multe detalii cu privire la problematica muncii copiilor. Prin urmare, pentru a nu face treaba în locul lor şi pentru a nu le scădea entuziasmul de a dori să afle mai multe despre acest subiect, modulul de față se ocupă doar de datele statistice mai importante care se utilizează pe scară largă de către principalele organizații, organisme guvernamentale şi instituții de presă.

Pregătire

Acest modul nu necesită prea multă pregătire, deoarece toate informațiile de care veți avea nevoie se găsesc în anexe. Exercițiul vizează stimularea discuțiilor generale în cadrul grupului, iar principala dvs. sarcină va fi aceea de a menține dinamismul discuțiilor şi interesul tinerilor. Pentru început le veți furniza participanților informații preluate din anexele la modul, iar apoi veți coordona schimbul de întrebări şi răspunsuri şi discuțiile în general. Acest exercițiu se poate dovedi util pentru ca să puteți da tonul proiectului, pentru ca să puteți transmite grupului că este vorba de un proiect care poate părea puțin neobişnuit, fiind diferit față de activitățile didactice obişnuite.

Notă pentru utilizator

Dacă puteți contacta sediul IPEC de la Geneva (vezi Ghidul utilizatorului pentru informațiile de contact) şi aveți acces la un aparat video, solicitați un exemplar din materialul video cu o durată de 10 minute intitulat "Combaterea muncii copiilor: cauza globală". Acest material video constituie o introducere vizuală eficientă la problema muncii copiilor, fiind dedicat tinerilor. El oferă câteva informații generale despre programul IPEC, dar conține şi imagini care prezintă copii implicați în diferite forme grave de muncă. Este greu să întorci spatele mesajului transmis de aceste imagini.

O serie de alte organizații din lume au elaborat materiale video pe tema exploatării copiilor, în forme cum ar fi servitutea sau sclavia. Vă recomandăm să contactați birourile locale sau naționale ale acestor organizații pentru a vă informa dacă vă pot împrumuta vreunul din materialele realizate. În unele țări, există centre pentru dezvoltare şi drepturile omului dotate cu biblioteci şi secții de împrumut pentru astfel de proiecte. Faceți o vizită la centrul cel mai apropiat de dvs. şi verificați dacă dispune de materiale video sau de alte resurse care vă pot fi utile în derularea proiectului. Mai mult, unele ministere dispun de servicii de informare deschise publicului. Încercați să ajungeți la toate sursele de informații posibile, însă rămâneți concentrat asupra problematicii muncii copiilor.

Înainte de lecție, e bine să vă familiarizați cu datele statistice şi informațiile de bază prezentate în anexe. Acest lucru vă va ajuta şi să vă hotărâți asupra temelor de discuție pe care le veți aborda.

Materiale necesare

Pentru acest modul veți avea nevoie de foarte puține materiale, scopul principal al acestui exercițiu fiind stimularea discuțiilor în grup cu privire la problematica muncii copiilor.

- ✓ Faptele şi cifrele prezentate în anexe.
- ✓ Tablă sau flipchart.
- ✓ Hârtie, creioane şi/sau pixuri pentru notițe.
- ✓ Televizor şi video, dacă există, şi dacă aveți la dispoziție materiale video.
- ✓ Catalogul de fotografii al IPEC pe CD-ROM inclus în această casetă didactică, în care se găsesc sute de imagini despre munca copiilor.
- ✓ Alte publicații sau documente pe care le-ați putut obține şi care prezintă imagini privind munca copiilor care se potrivesc la temă.

Începutul activității

Membrii grupului se aşează în cerc, semicerc sau în formă de potcoavă în jurul dvs. Dacă tinerii s-au aşezat în bănci sau la mese, eliminați această barieră: acesta este un mod de aşezare clasic în şcoală, iar acesta nu este un proiect didactic clasic. Mutați toate băncile într-o parte a clasei şi rugați-i pe tineri să se aşeze în jurul dvs. pe scaune sau pe jos. În unele cazuri, doar această mică acțiune se poate dovedi suficientă pentru a stimula atmosfera şi interesul. La urma urmei, este vorba de un exercițiu de discuții, iar aceasta este aşezarea cea mai potrivită pentru acest scop – toți participanții stau față în față şi se pot privi în ochi, iar dvs. puteți circula liber printre ei, fără să fiți nevoiți să ocoliți diverse piese de mobilier.

Organizarea grupului

Încercați să vă implicați şi dvs. în găsirea locurilor potrivite pentru membrii grupului. Experiența demonstrează că în unele țări, în mod firesc, băieții vor forma un grup, iar fetele altul, bineînțeles aceasta în situația în care grupul nu este format din persoane de acelaşi sex. Şi prietenii apropiați vor încerca să stea aproape unii de alții. Din nou, pornind de la ideea că acest proiect se referă la provocări şi la schimbare, insistați asupra unei dispuneri diferite a participanților, de exemplu, băiat/fată/băiat/fată şi aşa mai departe. Încercați eventual să împrăştiați bisericuțele din cadrul grupului mai mare care încearcă să rămână tot timpul împreună. În nici un caz nu este de dorit ca prin aceste acțiuni tinerii să ajungă să se simtă stânjeniți sau destabilizați, scopul urmărit este însă crearea unui grup mai coerent şi mai dinamic.

Activitatea 1: Ce este munca copiilor?

1 lecție simplă sau jumătate dintr-o lecție dublă

Începeți lecția punând o întrebare foarte simplă: "Ce înțelegeți prin noțiunea de 'muncă a copiilor'? Ce înseamnă pentru voi?" Îndemnați-i pe tineri să spună ce ştiu deja despre munca copiilor, ce au auzit de la alții, ce au aflat de la televizor, ce au citit în ziare, sau ce cunosc eventual din proprie experiență, într-o formă sau alta. Obiectivul urmărit este de a afla ce ştiu tinerii de fapt despre subiect în această etapă. Notați elementele menționate de participanți pe tablă sau pe flipchart.

Dacă lucrurile se urnesc greu, stimulați discuția punând câteva întrebări:

- Ce vârstă au copiii despre care vorbim când ne referim la munca copiilor?
- E vorba de băieți sau fete, sau de ambele categorii?
- Despre ce fel de muncă este vorba?
- În ce părți ale lumii, țări sau regiuni, putem găsi copii care muncesc?
- Copiii care muncesc sunt plătiți?
- Sunt bine tratați?
- Locuiesc acasă la ei?
- Merg la şcoală?

Notă pentru utilizator

Această discuție inițială nu trebuie să fie exhaustivă. Veți mai avea ocazia să purtați discuții mai detaliate cu privire la munca copiilor pe parcursul derulării proiectului, în cadrul altor module. Nu trebuie neapărat să utilizați toate informațiile cuprinse în acest modul. Aveți din ce să alegeți, aşa că puteți folosi doar informațiile pe care le considerați relevante pentru propria situație. De fapt nu organizați un concurs pentru a vedea cine ce ştie, ci folosiți o metodă dinamică pentru introducerea temei.

Aceasta este doar o încercare de a pune lucrurile în mişcare, pentru a-i ajuta pe tineri să treacă în revistă cunoştințele pe care le au şi să evalueze în ce măsură s-au gândit anterior la această problemă şi în ce măsură îi interesează.

Dacă aveți un aparat şi o casetă video pe care vreți să o arătați grupului ca introducere, puteți face acest lucru după încheierea discuției de mai sus. În timpul derulării casetei, stați într-un colț al clasei şi urmăriți cum reacționează tinerii la imaginile urmărite.

Dacă vă aflați într-o țară unde munca copiilor este răspândită, sau lucrați cu tineri care cunosc munca copiilor din proprie experiență, acest modul va mai ridica şi o cu totul altă problemă. În cazul în care participanții au numeroase cunoştințe despre existența fenomenului în țară sau în mediul lor imediat, el va trebui explorat în profunzime împreună cu aceştia. Notați principalele elemente ale discuției pe oricare dintre suporturile care vă stau la dispoziție. Acest exercițiu va mări gradul de încredere al grupului cu privire la faptul că se află pe un teren solid şi discută despre lucruri pe care le cunosc din proprie experiență. Totuşi, după ce ați împins discuția cât se poate de departe în acest sens, întrebați-i pe participanți ce ştiu despre munca copiilor din alte țări ale lumii. Puneți acelaşi gen de întrebări ca mai sus şi scuturați-i puțin. Acum vor trebui să treacă de la un subiect pe care îl cunosc bine la un alt subiect la care nu s-au mai gândit niciodată înainte, şi anume faptul că, undeva în lume, pot exista copii care se află într-o situație mai proastă sau la fel de proastă ca a lor.

În anexele la acest modul veți găsi o serie de statistici şi informații generale cu privire la munca copiilor. În loc să faceți copii după aceste anexe şi să le împărțiți tinerilor din grup,

utilizați-le chiar dvs. ca material ajutător pe parcursul discuțiilor generale. De exemplu, dacă un anumit aspect al discuției pare să nu ducă nicăieri sau să se îndepărteze de la temă, îndreptați discuția într-o altă direcție spunând ceva de genul "Ce vârstă credeți că au copiii care lucrează ca servitori domestici?" Poate că unii vor încerca să ghicească, dar de fapt întrebarea este punctul de la care puteți conduce grupul spre o discuție pe această temă, făcând din nou uz, dacă credeți că este cazul, de datele statistice care vă sunt puse la dispoziție, de exemplu, câți copii lucrează ca servitori domestici în Indonezia, câte ore lucrează pe zi, la ce fel de abuzuri sunt expuși și așa mai departe. Utilizați aceste date statistice în mod judicios – nu citiți pur și simplu toată lista, cu siguranță nu acesta este scopul. Utilizați-le pentru a dinamiza discuțiile în cadrul grupului.

Nici măcar nu trebuie să încercați să folosiți întregul volum de date statistice din anexe. Vi s-a pus la dispoziție un volum mare de date tocmai ca să aveți de unde alege. Dacă folosiți prea multe, riscați să creați confuzie în cadrul grupului, care nu va putea să facă față unei cantități atât de mari de informații. Cu siguranță nu vreți să-i pierdeți de la bun început – prin urmare, simplificați și folosiți cât mai puține date.

Activitatea 2: Cauzele și consecințele muncii copiilor

30–35 minute

După ce ați purtat discuția generală inițială, în funcție și de starea de spirit și preferințele grupului, va trebui să hotărâți dacă e bine să treceți în acest moment la chestiuni mai concrete privind munca copiilor. Nu uitați că nu e bine să supraîncărcați grupul. Judecați după starea de spirit și limbajul corpului. Vă veți putea da seama dacă participanții au început să se plictisească de subiect și dacă este așa, nu continuați în același sens. Acestea sunt teme de discuție la care veți mai putea reveni de mai multe ori în fazele ulterioare ale proiectului.

Anexa 2 vă oferă unele informații de bază cu privire la munca copiilor care vă vor ajuta să dinamizați dezbaterea. Pe măsură ce discuția avansează, consultați aceste puncte pentru a vă asigura că ați abordat principalele elemente. Comparați-le cu cele care au fost menționate eventual de membrii grupului. Semnalați punctele comune grupului și porniți o discuție cu privire la cauzele existenței unor astfel de situații și la acțiunile care se pot întreprinde pentru a le preveni.

Teme de discuție

De ce există munca copiilor?

Această temă vă oferă prilejul să lansați o discuție în grup cu privire la motivele pentru care munca copiilor este o problemă mondială. Unul dintre domeniile esențiale de dezbatere pentru tineri se referă tocmai la cauzele acestui fenomen, această temă putând suscita interesul, mai ales dacă vă aflați într-o țară unde munca copiilor nu este răspândită. Dacă vă aflați însă într-o țară unde există copii care muncesc, va fi și mai interesant de auzit ce au tinerii de spus despre cauzele care duc la munca copiilor. Se poate întâmpla ca unii dintre tinerii din grup să muncească, oricare ar fi țara unde vă aflați. Acesta poate constitui punctul de pornire al discuțiilor. Întrebați-i pe tineri câți dintre ei muncesc, despre ce fel de muncă este vorba și câte ore lucrează pe zi. Întrebați-i de asemenea cum sunt plătiți și ce sentimente au față de faptul că muncesc. Dar, înainte de toate, întrebați-i de ce muncesc. Ce îi împinge să-și caute de lucru? Motivele sunt asemănătoare cu cele ale copiilor care sunt supuși așa-numitei "munci a copiilor"? Care este diferența?

Ce face din copii - angajați "dezirabili"?

Munca copiilor există pentru că unii angajatori doresc în mod activ să angajeze copii în loc de adulți. Întrebați membrii grupului care cred că este cauza acestui fenomen. De ce încurajează adulții responsabili munca copiilor? Ce motive invocă pentru faptul că angajează copii? Întrebați-i dacă cred că toți angajatorii se gândesc la pericolele la care sunt expuşi copiii. Oare aceştia îi văd pe copii şi ca altceva decât ca pe nişte lucrători? Oare aceştia consideră că acei copii merită să beneficieze de educație gratuită? Sunt conştienți de răul pe care îl provoacă prin ceea ce fac?

Acest aspect al dezbaterii ridică unele chestiuni extrem de interesante şi ar putea stimula o discuție de calitate. De exemplu, poate că aceşti angajatori au muncit ei înşişi când erau copii şi prin urmare nu consideră că ar provoca vreun rău copiilor. Astfel se pune în discuție problema tradiției şi a culturii. De aici se ajunge inevitabil la discuția filozofică cu privire la bine şi la rău. S-ar putea ca angajatorilor pur şi simplu să nu le pese. Poate că singurul lor scop în viață este să facă cât mai mulți bani, fără să țină seama de consecințe. Ce putem face când ne confruntăm cu o astfel de mentalitate?

Munca copiilor este un lucru rău?

S-ar putea ca unii dintre membrii grupului să nu fie de părere că munca copiilor este ceva rău. Sunt multe persoane care susțin că este vorba de un rău necesar şi că, dacă copiii nu ar munci, atât ei, cât şi familiile lor ar muri de foame. Cereți grupului să discute motivele pentru care cred că ar trebui să se pună capăt muncii copiilor, şi dacă sunt de părere că copiii ar trebui să se bucure în orice împrejurări de dreptul fundamental de a-şi trăi copilăria, de dreptul de a se juca, de a merge la şcoală şi de a se bucura de iubirea familiei.

În ce mod poate fi dăunătoare munca copiilor pentru copii?

Această temă vă oferă ocazia să porniți o discuție în grup despre modul în care munca copiilor, şi mod deosebit munca periculoasă, poate afecta copiii. Fie că în grupul cu care lucrați sunt tineri care muncesc sau nu, este important ca toți tinerii să conştientizeze pericolele pe care le implică anumite ocupații şi motivele pentru care copiii ar trebui să fie protejați de ele. Uneori, tinerii cred că sunt "invincibili", mai ales în țările dezvoltate. Ei pot să creadă că nimic nu le poate face rău şi că nu e mare lucru să munceşti. Tinerii pot însă deveni proprii lor duşmani, chiar dintre cei mai răi. Ei nu înțeleg pericolul pe care îl reprezintă efectele dăunătoare pe termen mediu şi lung ale anumitor forme de muncă.

Anexa 2 oferă detalii cu privire la modul în care diferite forme de muncă îi pot afecta pe copii. Porniți discuția în grup cerându-le tinerilor să menționeze diferite moduri în care cred că munca îi poate afecta sau tulbura pe copii. Anexa 3 cuprinde un tabel care indică unele dintre cele mai grave forme de muncă şi modalitățile concrete în care acestea îi afectează pe copii. Menționați din nou diferitele forme de muncă în care pot fi implicați copiii şi întrebați-i care ar putea fi efectele acestor forme de muncă asupra copiilor. Notați-vă observațiile făcute pe tablă sau flipchart. Pe măsură ce grupul intră în miezul discuției, tinerii vor începe să-şi dea seama tot mai bine de riscurile la care se expun copiii care muncesc.

Notă pentru utilizator

În funcție de context, timp, spațiu şi preferințe, puteți împărți grupul în sub-grupuri pentru a putea purta discuții mai aprofundate. Puteți repartiza o temă fiecăruia dintre grupuri, cerându-le să le discute şi după aceea să raporteze concluziile întregului grup. În acest mod, toți vor putea să beneficieze de rezultatele diferitelor discuții. Puteți să dați aceeaşi temă tuturor sub-grupurilor. De fapt acest lucru nu are prea multă importanță. Poate preferați ca discuțiile să se desfăşoare în cadrul întregului grup pe tot parcursul modulului. Abordarea este extrem de flexibilă, iar decizia vă aparține în totalitate.

Ce e bine să faceți şi ce nu

- Puneți întotdeauna accentul pe lucrurile pozitive. Tot ce are de spus o persoană este important şi merită să fie ascultat şi acceptat.
- Încurajați participarea tuturor la discuții. Urmăriți-i pe cei care sunt reticenți sau indiferenți în ceea ce priveşte participarea la discuții. Cereți-le să-şi exprime opiniile şi să facă comentarii.
- Folosiți un limbaj al corpului pozitiv şi dinamic în timpul discuțiilor. Circulați printre membrii grupului şi adoptați o atitudine entuziastă în comentariile dvs.
- Utilizați faptele, cifrele şi informațiile generale cuprinse în anexele la acest modul ca bază pentru discuții.
- Nu prelungiți prea mult discuțiile. Încercați să asigurați un bun echilibru în participarea membrilor grupului. Dacă energia şi interesul grupului încep să scadă, fiți pregătiți să încheiați modulul relativ rapid. Este important să nu "pierdeți" grupul şi să lăsați plictiseala să se instaleze. Continuați discuțiile atunci când întregul grup îşi manifestă interesul față de ea, şi nu doar pentru că unii sau alții dintre membrii grupului mai vor să continue. Interesul acestora se va păstra şi puteți oricând reveni la anumite puncte de discuție abordate în cadrul acestui modul.
- Încercați să-i convingeți pe membrii grupului să conducă şi ei discuțiile. Dacă cineva este deosebit de interesat de o anumită temă, îndemnați persoana să preia conducerea discuției. Scopul acestor module este de a-i îndemna pe tineri să se afirme şi de a le mări încrederea în sine, prin urmare va trebui să faceți lucruri care sunt puțin ieşite din comun, pentru a favoriza în rândul tinerilor dezvoltarea respectului, a încrederii în sine şi în ceilalți.
- Permiteți butadele, dialogul, tachinarea, glumele, manifestările de umor şi întrecerea între membrii grupului, în măsura în care puteți să le țineți sub control.
- Nu îi supuneți pe participanți unor presiuni şi nu îi expuneți unor situații care le-ar putea submina încrederea în sine. Dacă cineva nu este pregătit să participe la o discuție, dacă într-adevăr nu are o opinie sau nu vrea să vorbească, atunci respectați acest lucru şi treceți la alții care doresc să se exprime. Aceste persoane vor participa la timpul potrivit la discuții; unii au nevoie de mai mult timp decât alții să-şi dea drumul. Aşa e la început.

Discuția finală

10–15 minute

Atunci când hotărâți să încheiați discuțiile, adunați grupul pentru a face împreună un rezumat şi a purta o discuție generală mai liniştită. Poate că acesta este chiar primul modul pe care îl parcurgeți cu grupul, şi se poate să fi fost o experiență dificilă pentru unii dintre ei, sau chiar pentru toți. Au fost expuşi la unele fapte şi cifre care nu sunt uşor de acceptat nici pentru adulți, şi cu atât mai puțin pentru tineri. Munca copiilor este cu adevărat un mod îngrozitor de a-i exploata pe cei mai vulnerabili şi ea poate provoca traume, răni, întârziere în dezvoltarea mentală şi chiar moarte. Aceasta este o introducere dură la lumea reală a milioanelor de copii aflați în situații de risc.

Grupul va fi înțeles astfel mai bine ce implică munca copiilor şi de ce există. Nu veți fi intrat probabil în detalii cu privire la toate aspectele, însă acest modul nu doreşte decât să înceapă să îndepărteze încetul cu încetul câteva dintre straturile de invizibilitate care acoperă munca copiilor.

Unele dintre discuții vor fi fost destul de copleşitoare, mai ales pentru adolescenți, care sunt adesea mult mai preocupați de propria lor persoană şi de problemele lor imediate. Acesta este şi motivul pentru care este extrem de important să coordonați lecțiile cu mult tact şi sensibilitate. Nu permiteți participanților să stea deoparte şi să se ajungă la o situație în care să nu vrea să participe la activitățile viitoare. Utilizați această discuție finală pentru a le da participanților posibilitatea să se exprime aşa cum doresc. Ei nu trebuie neapărat să discute despre problema muncii copiilor dacă nu vor să facă acest lucru. Permiteți-le să abordeze şi alte subiecte pe care le consideră legate de tema discuției. Această trecere spre teme colaterale constituie un proces interesant, deoarece vă indică modul în care funcționează gândirea participanților şi care consideră că este de fapt rezultatul discuțiilor anterioare. Lăsați lucrurile să-şi urmeze cursul firesc. Uneori e mai bine să nu le impuneți un control prea strict, ci să-i lăsați să se exprime, pentru a vedea unde ajung în cele din urmă.

Datorită acestui nivel de libertate pe care îl permiteți, va creşte atât încrederea în sine a participanților, cât şi încrederea lor față de dvs. Este important ca ei să simtă că se pot exprima liber şi fără rezerve în cadrul grupului şi față de dvs. Trebuie să simtă că îi ascultați şi reacționați la ceea ce au de spus. Aşa începeți să construiți platforma pentru afirmarea tinerilor pe care vă veți baza pe parcursul derulării proiectului.

Puneți accentul pe mesajul de speranță şi pe necesitatea de a înconjura tot ce faceți şi spuneți în grup cu speranță. Munca copiilor *poate* fi eliminată, acesta este lucrul cel mai important. Nu este vorba de un scop lipsit de realism.

Evaluare şi continuarea activității

Pentru acest modul nu se pot stabili indicatori care să fie măsurabili în mod real. Principalul scop urmărit este de a se demara acest proces, precum şi întregul proiect, şi de a se stimula din nou un interes puternic pentru problematica muncii copiilor. Se urmăreşte aici elaborarea unor raționamente, exprimarea unor emoții şi sentimente, înțelegerea problemei. În esență, proiectul şi procesul trebuie să fie puse în context.

Principalul indicator în cadrul acestui exercițiu va fi propria dvs. percepție cu privire la nivelul de atenție şi de implicare al grupului. Fiți cinstiți cu dvs. înşivă când vă veți gândi la aceste aspecte mai târziu. Aceste discuții se pot dovedi foarte interesante şi destul de amuzante pentru tineri.

Acest modul constituie un mijloc simplu, însă eficace, de a deschide ochii şi urechile tinerilor în ceea ce priveşte problematica muncii copiilor – fie că vă aflați într-o țară unde ea există, fie că nu. Tinerii vor avea de învățat o lecție importantă din acest modul. Ei vor începe să înțeleagă cât de îngrozitoare este în realitate munca copiilor şi câte pagube provoacă. Acest lucru ar trebui să le dea o mai mare motivație pentru a vrea să afle mai multe despre această problemă şi a vrea să ajute, în măsura posibilităților pe care le au.

Acest modul începe să deschidă spiritele tinere pentru a vedea mai bine abuzurile şi exploatarea care continuă să existe în toată lumea – atât în țările dezvoltate, cât şi în țările în curs de dezvoltare. Munca copiilor a continuat să se răspândească de-a lungul secolelor până în zilele noastre deoarece abuzurile comise au fost ținute ascunse tot acest timp; abuzurile au fost tăinuite în speranța că nu vor ajunge niciodată să fie descoperite. Ca urmare, guvernele, autoritățile, angajatorii sau societatea în general nu au fost niciodată supuse unor presiuni prea mari pentru a interveni în vreun fel pentru rezolvarea problemei. În prezent, situația se schimbă încet, dar sigur; cu cât vor fi mai mulți cei care conştientizează problema şi protestează împotriva ei, cu atât va creşte presiunea asupra diferiților factori de a trece la acțiune.

După ce ați încheiat acest modul într-un mod pe care îl considerați mulțumitor, puteți trece la un altul. Vă recomandăm ca următorul modul pe care îl abordați să fie cel intitulat "Colaj", care va aduce puțină distracție şi voioşie în acest proces.

Anexa 1

Fapte şi cifre[2]

- În prezent în lume există peste 245,5 milioane de copii care muncesc sub vârsta de 18 ani. Dintre aceştia, peste 186 de milioane au vârste cuprinse între 5 şi 14 ani, şi peste 59 de milioane au vârste între 15 şi 17 ani.
- Aproximativ 170 de milioane dintre aceşti copii muncesc în condiții periculoase. Dintre aceştia, peste 111 milioane au vârste cuprinse între 5 şi 14 ani, iar peste 59 de milioane au vârste între 15 şi 17 ani.
- Aproximativ 179 de milioane de copii lucrează în prezent în cele mai grave forme ale muncii copiilor.
- În plus, conform estimărilor, peste 8 milioane dintre aceşti copii sunt implicați în forme extrem de grave de muncă. Printre aceştia se numără aproape 6 milioane de copii folosiți pentru muncă forțată şi sclavie şi 0,3 milioane de copii implicați în conflicte armate; aproape 2 milioane de copii sunt folosiți pentru prostituție şi pornografie, iar puțin peste 2 milioane sunt atraşi în activități ilicite.
- Aproape 1,2 milioane de copii sunt victime ale traficului.
- Se estimează că aproape 352 de milioane de copii cu vârste cuprinse între 5 şi 17 ani sunt implicați în activități economice în toată lumea.
- În jur de 211 milioane dintre copiii implicați în activități economice au vârste între 5 şi 14 ani, iar aproape 141 milioane au vârste între 15 şi 17 ani.
- În medie, unul din şase copii cu vârste între 5 şi 17 ani pot fi considerați copii care muncesc.
- Aproximativ 60 la sută dintre aceşti copii care muncesc – puțin peste 127 milioane – se găsesc în Asia şi în zona Pacificului.
- Aproape 23 la sută – 48 de milioane – se găsesc în Africa sub-sahariană.
- Puțin peste 6 la sută – 13,4 milioane – trăiesc în Africa de Nord şi Orientul Mijlociu.
- Circa 8 la sută – în jur de 17,4 milioane – se află în America Latină şi Caraibe.
- În Africa sub-sahariană se găseşte, în termeni relativi, cel mai mare procent de copii care muncesc.
- Majoritatea copiilor care muncesc în zonele rurale lucrează în agricultură.
- În Africa, copii mici, de 8-9 ani, coboară la o adâncime de 30 de metri în subteran şi petrec 7-8 ore pe zi în mine de pietre prețioase, săpând prin tuneluri înguste, fără ventilație sau iluminare adecvată, unde există frecvent riscul unor prăbuşiri de teren.
- În minele de aur din Peru, copii în vârstă de 6 ani lucrează în program prelungit, în condiții extrem de precare, fără a li se asigura protecție împotriva accidentelor sau bolilor. Accidentele sunt la ordinea zilei, iar mulți copiii suferă de boli ale căilor respiratorii.

---

[2] Surse:

Un viitor fără muncă a copiilor, Raport Global realizat în cadrul acțiunilor de follow-up la Declarația OIM cu privire la principiile şi drepturile fundamentale la muncă, OIM, 2002

Să vizăm intolerabilul: o nouă Convenție internațională pentru eliminarea celor mai grave forme de muncă a copiilor, OIM, 1999

- Copiii care muncesc sunt obligați să lucreze un număr mare de ore, în condiții dificile.
- Efectuarea treburilor în gospodărie este una dintre formele obişnuite şi tradiționale de muncă a copiilor. Această practică este destul de răspândită mai ales în rândul fetelor, dat fiind faptul că multe culturi continuă să considere efectuarea unor treburi în gospodărie de către fete ca parte integrantă a educației acestora.
- Familiile din zonele urbane adesea recrutează copii din localitățile rurale, prin intermediul familiei, prietenilor sau cunoştințelor. Deşi majoritatea copiilor folosiți ca servitori în casă provin din familii extrem de sărace, mulți dintre ei sunt abandonați, orfani sau provin din familii monoparentale.
- În multe cazuri, mai ales în cazul în care sunt abandonați sau orfani, copiii servitori depind în întregime de familia care i-a angajat. Situația lor ajunge adesea să semene cu sclavia. Copiii relatează că sunt puşi să mănânce resturi, sunt prost plătiți sau nu sunt plătiți deloc, sunt puşi să doarmă pe jos, sunt expuşi unor abuzuri fizice sau sexuale, sunt izolați de familie. Nu se întâmplă decât foarte rar să fie trimişi la şcoală sau să fie lăsați să se joace cu alți copii de aceeaşi vârstă.
- Majoritatea copiilor folosiți ca servitori domestici au vârste cuprinse între 12 şi 17 ani, însă unele anchete au identificat şi copii servitori domestici cu vârste de 5-6 ani.
- Copiii servitori domestici lucrează de obicei foarte multe ore pe zi; adesea poate fi vorba de 15-16 ore pe zi.
- Se consideră că numărul copiilor sub vârsta de 18 ani care sunt recrutați forțat sau constrânşi să se înroleze, fie de către stat, fie de către unele grupări paramilitare, pentru a participa la conflicte armate ca soldați sau pentru a servi drept cărăuşi, curieri, bucătari sau sclavi sexuali este de ordinul a 300.000, dintre care 120.000 se găsesc în Africa. Există informații că uneori copiii sunt recrutați în acest fel deja de la vârsta de 8 ani.
- Numărul copiilor care lucrează în zonele rurale este mai mare decât cel din zonele urbane, deşi această situație se va schimba probabil în multe țări africane, ca urmare a procesului rapid de urbanizare în plină desfăşurare în prezent.
- Marea majoritate a copiiilor care muncesc în gospodărie lucrează fără să fie plătiți, mai ales în zonele rurale. Cei care sunt totuşi plătiți, primesc mult mai puțini bani decât tariful normal, iar salariile lor variază foarte mult în funcție de vârstă şi sex – fetele sunt plătite mult mai prost decât băieții.
- Mulți copii lucrează şi seara sau în timpul nopții. Fetele angajate ca servitoare în casă adesea petrec noaptea în casa stăpânului şi pot fi supuse unor abuzuri, mai ales abuzurilor sexuale.
- Copiii sunt uneori vânduți fără ezitare pentru o sumă de bani – sclavia nu a dispărut.
- Uneori proprietarii de case cumpără copii care muncesc de la chiriaşii lor sau, într-o altă variantă a sistemului, "furnizorii" de forță de muncă plătesc în avans o sumă de bani familiilor din zona rurală pentru a-şi trimite copiii la muncă – în agricultură, ca servitori domestici, în industria sexului, în industria textilă şi la țesutul covoarelor, în minele de pietre prețioase sau la fabricarea cărămizilor. Există de mult timp informații privind acest tip de muncă a copiilor în sudul şi sud-estul Asiei şi în vestul Africii, şi deşi autoritățile dezmint cu vehemență existența sa, ea este răspândită şi existența sa este bine documentată.

- Una dintre cele mai obişnuite forme de servitute este servitutea domestică, situație în care copiii sunt puşi să muncească de familie în schimbul achitării unei datorii sau a unei alte obligații a acesteia. Cel care a dat împrumutul, care este adesea proprietarul locuinței în care stă familia, de obicei manipulează situația în aşa fel încât familiei îi este greu sau chiar imposibil să-şi achite vreodată datoria, iar în acest fel îşi asigură forță de muncă gratuită în principiu la nesfârşit. Astfel, o familie poate rămâne într-o situație de aservire de-a lungul mai multor generații, copiii luând locul părinților lor în vârstă sau bolnavi.
- Poate cea mai răspândită formă neoficială de înțelegere privind servitutea este situația în care părinții săraci renunță pur şi simplu la copiii lor în favoarea unor străini, urmând ca copiii să lucreze la aceştia în schimbul întreținerii, părinții pornind de la ideea că copiii lor o vor duce mai bine ca servitori domestici într-o gospodărie bogată decât în sânul propriei lor familii.
- Copiii sunt adesea păcăliți într-un fel sau altul să participe în diferite forme de exploatare sexuală în scopuri comerciale, cum ar fi prostituția sau pornografia infantilă.
- Exploatarea sexuală în scopuri comerciale este una dintre cele mai brutale forme de violență împotriva copiilor. Copiii victime sunt supuşi uneia dintre cele mai intolerabile forme ale muncii copiilor, suferind abuzuri fizice, psihosociale şi afective extrem de grave. Acest lucru poate compromite dezvoltarea lor viitoare, copiii suferind adesea traume ireversibile care le pot pune viața în pericol.
- Copiii victime ale exploatării sexuale în scopuri comerciale sunt expuşi unor riscuri cum ar fi sarcinile timpurii, mortalitatea maternă şi bolile cu transmisie sexuală, inclusiv HIV/SIDA. Studiile de caz şi mărturiile copiilor victime vorbesc despre traume care sunt atât de profunde încât copiii sunt adesea lipsiți de capacitatea de a relua sau de a se întoarce la o viață normală. Mulți copii mor înainte să ajungă la vârsta adultă.
- Se constată o creştere a exploatării sexuale în scopuri comerciale şi în rândul băieților.
- Țările în tranziție (din Europa Centrală şi de Est) se confruntă cu o deosebită intensificare a problemei traficului cu fete şi femei.
- Frecventarea şcolii de către copii pentru o perioadă cât mai lungă constituie alternativa cea mai bună pentru a se evita munca copiilor.

Anexa 2

Cauzele şi consecințele muncii copiilor

Lipsa accesului la educație

Există mai multe motive pentru care copiii muncesc în loc să frecventeze şcoala. În cele mai multe țări, educația de bază nu este nici gratuită, nici întotdeauna accesibilă pentru toți copiii. Acolo unde există şcoli, calitatea învățământului poate fi slabă şi conținutul educațional poate fi lipsit de relevanță. În situațiile în care educația costă prea mult sau părinții nu văd nici o valoare în ea, copiii sunt trimişi să muncească în loc să fie trimişi la şcoală. Acest lucru îi afectează în mod deosebit pe copiii săraci şi pe cei care aparțin unor grupuri defavorizate şi excluse din punct de vedere cultural şi social. Ca urmare, adesea ei cad foarte uşor victime exploatării muncii copiilor.

Sărăcia

Sărăcia este într-adevăr motivul cel mai evident care explică existența muncii copiilor. Familiile sărace au nevoie de bani, iar copiii contribuie de obicei cu aproximativ 20-25 la sută (un sfert) la veniturile familiei. Deoarece familiile sărace cheltuiesc cea mai mare parte a veniturilor pe hrană, este evident că veniturile aduse de copiii care muncesc sunt esențiale pentru supraviețuire. Nu se poate spune totuşi că sărăcia *provoacă* în mod necesar munca copiilor. Avem de a face cu situații diferite. Multe familii sărace hotărăsc ca măcar unii dintre copii să frecventeze şcoala. De asemenea, există unele regiuni în țările sărace unde munca copiilor se practică pe scară largă, în timp ce în alte regiuni, la fel de sărace, ea nu se practică deloc. Statul Kerala din India, de exemplu, deşi este sărac, a abolit practic munca copiilor. Deşi unele țări pot fi la fel de sărace, ele pot prezenta totuşi nivele relativ variabile şi eterogene de muncă a copiilor.

Tradiția

În anumite regiuni, există tradiția ca copiii să calce pe urmele părinților lor. Dacă tradiția familiei este practicarea unei munci periculoase, cum ar fi tăbăcăria, este probabil că şi copiii vor fi constrânşi să urmeze aceeaşi cale. În sectoarele unde plata se face la bucată, copiii sunt adesea chemați să-i "ajute" pe ceilalți membri ai familiei, o practică obişnuită în construcții şi în munca la domiciliu.

Vulnerabilitatea specifică

Muncile efectuate de copii în condiții periculoase apar cel mai frecvent în familiile cele mai vulnerabile – în familiile cărora, din cauza veniturilor scăzute, nu le rămân decât foarte puțini bani pentru tratarea rănilor sau bolilor adulților, sau pentru a face față situației de ruptură provocată de abandon sau divorț. Adesea aceste familii au deja datorii, sau sunt amenințați de datorii – factor care de cele mai multe ori constituie cauza pentru care copiii ajung să desfăşoare munci periculoase sau să lucreze ca servitori domestici, copiii fiind de fapt vânduți pentru a se putea plăti datoria familiei.

Cererea de muncă a copiilor

Angajatorii preferă uneori să angajeze copii pentru că ei sunt mai "ieftini" decât adulții şi reprezintă o mână de lucru docilă, care nu va încerca să se organizeze pentru a obține protecție şi sprijin. Prin urmare, o parte a soluției este vizarea celor

care profită de exploatarea economică a copiilor, punându-se capăt practicilor acestora şi obligându-i să contribuie la reabilitarea şi sprijinirea celor afectați, atât copii, cât şi familiile acestora.

Studiile desfăşurate privind cauzele muncii copiilor tind să se concentreze asupra mijloacelor de subzistență, deoarece este larg răspândită opinia după care sărăcia este cel mai important factor în acest context. Trebuie însă să se țină seama şi de cererea de copii ca mână de lucru. De ce utilizează angajatorii munca copiilor? Explicațiile care se dau cel mai des sunt costurile reduse şi competențele de neînlocuit pe care le au copiii, mai exact aşa-numitul argument al "degetelor dibace". De fapt, nici unul dintre aceste argumente nu stă în picioare, aşa cum s-a dovedit în cadrul studiilor desfăşurate de OIM.

Cercetarea de teren desfăşurată de OIM a ajuns la concluzia că argumentul "degetelor dibace" este complet eronat în mai multe sectoare periculoase, cum ar fi țesutul covoarelor, fabricarea sticlei, în carierele de ardezie, calcar sau argilă, în lăcătuşerie şi şlefuirea pietrelor prețioase. În toate aceste domenii, majoritatea activităților efectuate de copii sunt efectuate şi de adulții alături de care lucrează. De fapt, în cele mai multe cazuri, copiii sunt puşi la munci necalificate. Chiar şi în cazul fabricării covoarelor, unde nodurile se fac manual, ceea ce necesită multă dexteritate, în urma unui studiu efectuat pe un număr de 2000 de persoane s-a constatat că copiii nu erau mai pricepuți ca adulții. De fapt, unele dintre cele mai frumoase covoare sunt țesute de adulți. Dacă "degetele dibace" ale copiilor nu sunt de neînlocuit nici măcar într-o muncă atât de delicată, atunci ne este greu să ne închipuim care ar fi meseriile în cazul cărora ar putea fi invocat acest argument.

Nici argumentul conform căruia copiii sunt "un factor economic de neînlocuit" nu rezistă la un studiu mai atent. Este adevărat că în majoritatea cazurilor copiii sunt mai puțin bine plătiți decât adulții, însă economiile realizate nu sunt atât de mari pe cât se pretinde. OIM a constatat că economiile realizate ca urmare a utilizării muncii copiilor în cadrul prețului final de vânzare al covoarelor şi brățărilor către clienți sunt surprinzător de modeste – sub 5 la sută pentru brățări, şi între 5 şi 10 la sută pentru covoare. La acest nivel, cei care vând şi cumpără respectivele articole ar putea absorbi uşor costurile suplimentare pe care le-ar implica angajarea exclusiv a adulților. În aceste condiții, de ce sunt angajați copii în aceste domenii? Răspunsul se regăseşte în stabilirea locului unde se obțin câştigurile. De exemplu, la fabricarea covoarelor, beneficiarii direcți sunt proprietarii de războaie de țesut care supraveghează țesutul. În majoritatea cazurilor, este vorba de mici întreprinzători care sunt şi ei săraci, şi care îşi pot dubla veniturile modeste prin folosirea muncii copiilor. Această situație s-ar putea evita dacă s-ar aplica o mică taxă pe prețul de consum, iar sumele respective ar reveni acestor mici producători.

În concluzie, copiii nu sunt indispensabili pentru supraviețuirea economică a industriei covoarelor, sector de activitate în care se manifestă o concurență acerbă. Studiul pune sub semnul întrebării existența cu adevărat a vreunui sector care este nevoit să recurgă la munca copiilor pentru a putea face față concurenței. Este însă adevărat faptul că, în contextul unei piețe mondiale libere, abolirea muncii copiilor într-o țară ar putea avea ca urmare transferarea pur şi simplu a activității în alte țări care continuă să practice munca copiilor. Prin urmare, acțiunile internaționale îndreptate spre descurajarea folosirii muncii copiilor trebuie să înglobeze toți marii producători din lume.

Având în vedere constatările de mai sus, cauza decisivă pentru angajarea copiilor pare să nu fie de natură economică. În principiu, copiii sunt mai docili pentru că sunt mai puțini conştienți de drepturile lor, provoacă mai puține probleme, sunt mai supuşi, mai de încredere, şi este mult mai puțin probabil că vor lipsi de la muncă.

Asigurați-vă că aceste aspecte sunt abordate foarte clar în timpul discuțiilor în grup, şi apoi întrebați membrii grupului care sunt reacțiile lor la aceste probleme. Ce părere au despre aceste afirmații? Sunt indignați, supărați, indiferenți, nu le vine să creadă? Folosirea copiilor într-un mod atât de nedemn este atât de tulburătoare încât membrii grupului vor avea cu siguranță nişte reacții.

Impactul muncii asupra copiilor

Deoarece copiii au o structură fiziologică şi psihologică diferită de a adulților, ei pot să fie mai expuşi şi mai grav afectați decât adulții de riscurile specifice legate de muncă. Deoarece ei nu s-au maturizat încă mental, sunt mai puțin conştienți de potențialele pericole care îi pândesc la locul de muncă.

Condițiile de muncă periculoase pot avea efecte devastatoare asupra sănătății şi dezvoltării copiilor. Impactul muncilor fizice istovitoare, cum ar fi căratul unor greutăți, sau adoptarea unor poziții nefireşti în timpul lucrului, poate duce la deformarea organismelor aflate în creştere sau la instalarea unui handicap permanent. Există dovezi conform cărora copiii suferă mai mult decât adulții din cauza unor pericole chimice şi a radiațiilor şi sunt mai puțin rezistenți la boli.

Copiii sunt de asemenea mult mai vulnerabili decât adulții la abuzurile fizice, sexuale şi afective şi sunt mult mai afectați psihologic de faptul că trăiesc şi lucrează într-un mediu în care sunt denigrați sau oprimați. Acest lucru este adevărat îndeosebi în cazul copiilor foarte mici şi al fetelor. Este mult mai probabil ca fetele:

- să înceapă să lucreze la o vârstă mai mică decât băieții;
- să fie plătite mai prost decât băieții pentru aceeaşi muncă;
- să fie concentrate în sectoare şi domenii unde se plăteşte prost şi se lucrează cu program prelungit;
- să lucreze în sectoare în care se desfăşoară activități clandestine sau ilegale, ceea le face să fie şi mai vulnerabile în fața abuzului şi exploatării;
- să fie concentrate în sectoare care le expun unor riscuri foarte mari pentru sănătatea, siguranța şi bunăstarea lor;
- să fie private de educație sau să fie nevoite să suporte tripla povară a muncii în gospodărie, la şcoală şi într-o activitate economică.

Specialiştii din domeniul sănătății şi securității muncii consideră că agricultura – sectorul în care se înregistrează cel mai înalt procent de muncă a copiilor – oferă unele dintre cele mai periculoase ocupații. Printre pericolele cărora le sunt expuşi copiii se numără condițiile climatice, munca prea grea pentru organismele lor tinere şi accidentele, cum ar fi tăieturile suferite din cauza utilizării unor unelte ascuțite. Tehnologiile agricole moderne comportă la rândul lor o serie de noi riscuri, printre acestea numărându-se utilizarea produselor chimice toxice şi a utilajelor motorizate. Mulți copii sunt omorâți de tractoarele care se răstoarnă sau de camioanele sau căruțele grele care sunt folosite la câmp pentru transport.

În multe țări, la pericolele şi riscurile pentru sănătate se adaugă accesul limitat la serviciile de sănătate şi la educație, locuințele şi sistemele sanitare necorespunzătoare şi proasta alimentație în rândul lucrătorilor din mediul rural. Legislația privind protecția este limitată în domeniul agriculturii. În numeroase țări, locurile unde lucrează copiii sunt excluse din legislație, fiind considerate întreprinderi familiale. Chiar în situațiile în care există o protecție prevăzută în legislație, aplicarea prevederilor privind munca copiilor este dificil de realizat, deoarece agricultura este răspândită în teritoriu.

De ce să punem capăt muncii copiilor?

- Munca copiilor este o formă de muncă dăunătoare şi periculoasă pentru copii şi constituie o încălcare a dreptului internațional şi a legislațiilor naționale.
- Este vorba de muncă şi de activități care sunt periculoase şi dăunătoare pentru copii din punct de vedere mental, fizic, social sau moral.
- Este vorba de o muncă din cauza căreia copiii sunt privați de educație sau sunt obligați să ducă dubla povară a mersului la şcoală şi a muncii.
- De asemenea, poate fi o muncă prin care copiii sunt aduşi într-o stare de sclavie şi sunt separați de familie.
- Ea condamnă copiii şi familiile acestora să ajungă într-o spirală descendentă a sărăciei şi privațiunii.
- Fiind fragili şi sensibili din punct de vedere fizic şi psihic, copiii sunt expuşi în mod inevitabil unui risc mai mare la locul de muncă decât adulții.
- Anchetele realizate la nivel național au demonstrat că un procent foarte mare dintre copii sunt vătămați fizic sau se îmbolnăvesc în timp ce lucrează. S-ar putea ca unii dintre aceşti copii să nu mai poată munci niciodată.
- În sectoarele în care se utilizează diferite maşini şi utilaje, cum ar fi agricultura, riscul producerii unor accidente este mult mai mare. Agricultura, mineritul şi construcțiile reprezintă sectoare cu un grad ridicat de risc pentru copiii care muncesc.

Anexa 3

Exemple de ocupații periculoase

Ocupație / sector	Sarcini principale	Pericole	Posibile consecințe
MINERIT	Săpat în subteran; căratul unor greutăți foarte mari	Expunerea la praf, gaze, fumuri periculoase, la nivele de umiditate şi de temperatură extrem de ridicate; poziții de lucru incomode (aplecat, în genunchi, culcat); surpări de pământ	Boli respiratorii care pot evolua spre silicoză, fibroză pulmonară, azbestoză, emfizem; tulburări ale sistemelor muscular şi osos; fracturi şi moarte provocate de căzături / surpări de pământ
FABRICAREA CĂRĂMIZILOR	Prelucrarea argilei (extracție, sfărâmare, măcinare, ciuruire şi amestecare)	Expunerea la silicați, plumb şi monoxid de carbon; căratul unor greutăți foarte mari; arsuri provocate de cuptoare; utilaje care pot provoca accidente	Deformarea sistemului muscular şi osos; răniri
AGRICULTURĂ	Lucrul cu diferite maşini agricole, produse agrochimice, animale; culesul şi încărcarea recoltei	Maşini lipsite de fiabilitate; substanțe periculoase (insecticide, ierbicide); ridicarea unor greutăți mari; temperaturi foarte mari	Intoxicații (cronice şi acute) cu substanțe chimice; tăieri şi alte vătămări corporale; diferite boli
ȚESUTUL COVOARELOR	Țesutul unor covoare cu noduri manuale pe războaie	Inhalarea prafului de lână contaminat cu diferiți spori; poziție de lucru incorectă (ghemuit); iluminare proastă; aerisire proastă; produse chimice periculoase	Boli ale aparatului respirator; boli ale sistemelor muscular şi osos; oboseala ochilor şi probleme de vedere la o vârstă fragedă; intoxicație cu substanțe chimice; agravarea altor boli în afara celor profesionale
LUCRĂRI DE CONSTRUCȚIE	Săpat; căratul unor greutăți; spartul pietrelor sau bolovanilor; datul cu lopata la nisip şi ciment; lucrul cu piese de metal	Lovirea de către obiecte care cad; călcatul în obiecte ascuțite; căderea de la înălțime; expunerea la praf, căldură şi zgomot; ridicarea unor greutăți mari	Afectarea sănătății din cauza zgomotului, vibrațiilor şi expunerii la substanțe nocive; incapacitate de muncă din cauza unor accidente sau vătămări, cum ar fi căzăturile

Ocupație / sector	Sarcini principale	Pericole	Posibile consecințe
TĂBĂCĂRIE	Tăbăcitul şi argăsitul pieilor	Expunerea la produse chimice corozive şi la contaminarea bacteriană a pieilor prelucrate	Antracoză, dermatită şi infecții micotice
PESCUITUL OCEANIC	Scufundări la adâncimi de peste 60 de metri pentru a agăța plasele de pescuit pe recifurile de corali	Expunerea la presiuni ridicate; atacuri ale peştilor carnivori şi veninoşi; condiții proaste, neigienice de lucru	Boala de decompresiune bruscă (ruptura timpanelor); moarte sau vătămare; afecțiuni gastrointestinale şi maladii contagioase
STICLĂRIE	Lucratul sticlei topite, căratul pastei de sticlă	Căldura prea mare şi stresul termic; vaporii nocivi care se degajă; praful de siliciu; călcatul în sticlă fierbinte spartă sau manipularea acesteia	Traumatisme provocate de accidente; leziuni ale ochilor; stres provocat de căldură; boli ale aparatului respirator; arsuri sau tăieturi grave
CHIBRITURI ŞI ARTIFICII	Amestecarea unor substanțe chimice (foarte) fierbinți, fabricarea beților de chibrituri şi umplerea petardelor cu material exploziv	Expunerea la produse chimice periculoase; incendii şi explozii	Efectele combinate provocate de intoxicațiile cu substanțe chimice; boli ale aparatului respirator; arsuri; rănire şi moarte provocate de explozii
CĂUTATUL PRIN GUNOAIE	Muncă înjositoare, neigienică; recuperarea materialelor refolosibile din grămezile de gunoaie, inclusiv din deşeurile periculoase de la spitale şi combinate chimice, adesea cu mâinile goale	Plăgi tăiate provocate de cioburi de sticlă sau obiecte de metal; expunerea la substanțe periculoase; inhalarea mirosurilor grele degajate prin descompunerea deşeurilor; infestarea cu muşte; tentația de a consuma resturile de mâncare găsite	Plăgi care pot provoca moartea din cauza tetanosului; intoxicația cu substanțe chimice şi riscul de a se molipsi sau de a fi purtătorul unor boli infecțioase; intoxicație alimentară; arsuri (din cauza acumulării de gaz metan şi a exploziilor)
FABRICAREA PLĂCILOR DE ARDEZIE	Căratul unor greutăți mari; fabricarea creioanelor şi a plăcilor de ardezie	Consecințele căratului unor greutăți prea mari; expunerea la pulberi cu conținut de siliciu	Afecțiuni ale sistemului muscular şi osos; afecțiuni pulmonare şi incapacitate prematură de muncă

Note

Organizația Internațională a Muncii

Opriți munca copiilor

Colaj

Scop: Realizarea a două colaje, unul pe o temă clasică şi un altul pe tema muncii copiilor.

Rezultat: Stimulează expresia artistică şi vizuală şi demonstrează cât de puțină atenție i se acordă în presa scrisă unei probleme atât de importante cum este munca copiilor.

Durată

1 lecție dublă şi una simplă

Motivație

Principalul scop al acestui exercițiu de colaj este de a-i ajuta pe tineri să surprindă natura "invizibilă" a muncii copiilor şi să demonstreze cât de dificil este să se creeze o simplă imagine care să reprezinte munca copiilor pornind de la materiale obişnuite, de fiecare zi.

În societatea actuală, imaginile spun totul, mai ales atunci când este vorba de tineri. Presa scrisă destinată adolescenților este realizată aproape în stilul benzilor desenate – o multitudine de fotografii, desene, imagini, benzi desenate sau reprezentări grafice, însoțite de foarte puține cuvinte. Televiziunea, cinematograful, casetele video, jocurile pe calculator şi diferitele dispozitive electronice stau mărturie dorinței de a acapara atenția tinerilor şi de a-i lansa într-o călătorie care este ca un vârtej de imagini şi efecte speciale care se succed cu o viteză amețitoare. Nu există prea mult dialog, însă există foarte multă acțiune. Societatea a creat o tânără generație de tipul "Vreau tot şi dacă se poate imediat, mai repede, mai tare, mai strălucitor!"

Notă pentru utilizator

Modulul Colaj poate fi primul pe care îl parcurgeți. Nu este nevoie ca grupul de tineri cu care lucrați să ştie prea multe lucruri despre munca copiilor pentru a putea participa la acest exercițiu. De fapt, el este un punct de pornire la fel de bun ca oricare altul pentru a-i face pe tineri să reflecteze şi să discute, putând contribui la instituirea unui stil degajat, distractiv şi creativ care să caracterizeze întregul proiect.

Spre deosebire de acestea, imaginile muncii copiilor sunt puține şi rare. Este un fenomen invizibil pentru cea mai mare parte a lumii, chiar şi în țările în care el există.

Cauza acestei lipse de vizibilitate se datorează pe de o parte slabei conştientizări a problemei, şi pe de alta faptului că mulți oameni sunt dispuşi să-şi ascundă capul în nisip. "Copii care muncesc? Nu, sigur nu există. Unde? Nu mai spune prostii!" Surprinzător, nu-i aşa? Există în lume o populație de copii care muncesc de dimensiunea populației Statelor Unite şi mulți oameni nici măcar nu ştiu, sau nu vor să ştie, că există. Închipuiți-vă cum s-ar simți o țară cu aproximativ 245 de milioane de locuitori dacă majoritatea restului lumii nu ar fi conştientă de existența sa.

Din acest motiv, ceea ce trebuie să facem în cadrul procesului de educație este să începem să ridicăm mantia invizibilității de pe umerii copiilor care muncesc. Obiectivul de bază al acestui modul este prin urmare acela de a arăta tinerilor cât de puțin spațiu este consacrat în presă muncii copiilor şi de a-i convinge cât de mare nevoie este să le dăm o față copiilor care muncesc.

Materiale necesare

Materialele sunt simple şi în general uşor de obținut în majoritatea situațiilor (cantitățile vor depinde în mare măsură de mărimea grupului).

Ce este un colaj?

Un colaj este un "mozaic" de fotografii, imagini şi uneori şi fragmente de text care au fost decupate din diferite publicații, cum ar fi reviste, ziare, cărți vechi, afişe sau benzi desenate, şi apoi lipite pe o foaie mai mare de hârtie, astfel încât să se creeze o nouă imagine. Această nouă imagine trebuie să reprezinte subiectul care a fost ales pentru colaj.

Colajul este o activitate destul de distractivă, care produce destul de multă murdărie pentru a provoca buna dispoziție în rândul majorității participanților. Invariabil, vor exista imagini care îi vor face să râdă. Se utilizează lipici, scotch, culori, creioane, carioca şi tot felul de materiale cu care participanții pot să acopere hârtia şi pe ei înşişi.

- ✓ Reviste vechi de toate formele, mărimile şi felurile – pe hârtie lucioasă, colorate, rupte, alb-negru – nu contează prea mult starea în care se află.
- ✓ Ziare vechi, benzi desenate, broşuri, afişe, vechi cărți ilustrate (nu distrugeți totuşi cărți care se mai pot folosi).
- ✓ Foi mari de hârtie, utilizate sau noi, colorate sau nu, chiar şi pagini vechi de ziar, care pot servi drept suprafață pe care să se lipească diferite lucruri.
- ✓ Foarfeci sau instrumente care se pot folosi pentru decuparea unor imagini, cum ar fi rigle cu margini drepte sau bucăți de lemn care au o margine de-a lungul căreia se poate rupe o hârtie.
- ✓ Orice fel de lipici şi role de bandă adezivă (scotch).
- ✓ Culori, creioane colorate, carioca şi/sau creioane de colorat (facultativ).
- ✓ O sală sau un spațiu în care există multe suprafețe libere (până la urmă e bună şi pardoseala). Dacă se poate, spațiul respectiv trebuie să fie bine aerisit, mai ales dacă se foloseşte lipici, pentru a se evita acumularea de vapori toxici.
- ✓ Pereți liberi unde se pot agăța sau afişa colajele.

Pregătire

În cadrul pregătirii pentru această activitate, veți avea de făcut următoarele lucruri:

Materiale

- Asigurați-vă că aveți destule materiale la dispoziție, mai ales ziare şi reviste. Bineînțeles, acest lucru va depinde de cadrul concret în care vă desfăşurați activitatea şi de resursele disponibile, prin urmare nu fiți nici îngrijorat, nici descurajat: materialele pot fi destul de simple.
- Implicați grupul în asamblarea materialelor: îndemnați-i pe tineri să aducă orice pot de acasă sau din orice alt mediu în care trăiesc.
- Eventual unii membri ai grupului ar putea să se ducă într-un loc de depozitare a deşeurilor de hârtie, o unitate de reciclare a hârtiei, un chioşc de ziare sau alte puncte de vânzare, sau chiar o tipografie, pentru a face rost de nişte ziare şi reviste vechi.
- Dacă îi faceți să participe în mod activ, membrii grupului vor simți că activitatea le aparține, se vor amuza, vor fi interesați şi motivați.
- Li se va trezi curiozitatea naturală pentru a afla la ce vor servi toate aceste materiale.

Titluri de colaje

- Gândiți-vă la diferite titluri care ar putea deveni subiecte pentru colaje.
- Notați-vă titlurile la care v-ați gândit şi, în timpul primei lecții, rugați-i pe membrii grupului să se gândească ei înşişi la eventuale teme.
- Dacă ei nu reuşesc să propună nici o temă (ceea ce ar fi surprinzător), atunci puteți să le propuneți în schimb unele dintre ideile dvs.

Începerea activității

În mod concret, îi veți cere grupului să realizeze două colaje. Primul poate fi pe o temă clasică, cum ar fi "Vacanța la soare", "Modă", "Fitness şi sănătate", "Casa şi grădina", "Vacanța mea", "Țara mea", "Familia mea", "Prietenii mei". Al doilea va fi realizat pe tema muncii copiilor.

La începutul lecției şi înainte de a începe lucrul, explicați membrilor grupului în ce constă această activitate. În această etapă, NU le comunicați subiectul celui de al doilea colaj. Spuneți-le că vor realiza în orice caz două colaje, fără să dezvăluiți care va fi a doua temă. Este un exercițiu simplu şi distractiv şi ar trebui să reacționeze bine la el. Asigurați-vă că participă toți la exercițiu şi există o bună dinamică în cadrul grupului.

Organizarea grupului

Dacă lucrați cu un grup mare, împărțiți-l în mai multe grupuri mici, în funcție de spațiul şi materialele pe care le aveți la dispoziție. Dacă grupul inițial este mic (cinci sau mai puțini membri), ei pot lucra fie în perechi, fie individual. Încercați să nu aveți mai mult de cinci membri într-un grup. Aveți grijă ca nici unul dintre participanți să nu stea retras şi să se implice toți. De exemplu, unul sau doi din membrii grupului pot să caute prin reviste imaginile necesare, alții pot să decupeze, şi iar alții pot lipi imaginile pe foaie. Urmăriți de asemenea să existe o bună interacțiune între membrii grupului, iar atmosfera să fie destinsă.

Activitatea 1: Colajul pe o temă generală

1 lecție (de preferință jumătate dintr-o lecție dublă)

Cereți grupului să realizeze un colaj cu materialele disponibile (explicați ce este un colaj pentru cei care nu ştiu) pe o temă la propria alegere. Îndemnați-i să facă un schimb de idei cu privire la temele posibile, scrieți-le pe o tablă sau pe hârtie şi dați participanților posibilitatea de a-şi alege singuri titlurile pe parcurs.

Strângeți toate materialele într-un loc accesibil tuturor, iar apoi lăsați-le tinerilor aproximativ 20 de minute la dispoziție pentru realizarea colajului. Nu le dați prea mult tip, pentru că riscați să-şi piardă concentrarea şi interesul. Circulați printre grupuri în timp ce lucrează. Vorbiți cu ei despre lucrarea pe care o realizează. Dați-le mici indicații sau sfaturi. Încurajați schimburile de replici între grupuri, şi păstrați o ambianță destinsă, nu prea serioasă. Veți avea destul timp să discutați lucruri serioase în cadrul altor module.

Când a expirat timpul, fiecare grup va ține colajul ridicat astfel încât să-l poată vedea şi ceilalți (sau îl va pune pe o tablă sau pe un perete, unde poate fi văzut de toți). Rugați-i pe membrii grupurilor sau pe reprezentanții desemnați de acestea să explice

ce reprezintă colajele realizate. Îndemnați celelalte grupuri să facă observații şi/sau să pună întrebări.

Pentru a da mai multă culoare exercițiului, puteți introduce un element de concurs, de exemplu:

- Spuneți grupurilor să nu dezvăluie titlurile colajelor, iar apoi puneți-i pe ceilalți să le ghicească.
- Propuneți grupurilor să voteze colajul lor preferat şi să aleagă câştigătorul.
- Invitați un alt grup de tineri (o altă clasă, dacă vă aflați în cadrul unei şcoli) să vină să vadă colajele şi să joace rolul de juriu.

Nu stârniți însă prea multă concurență între participanți. Obiectivul nu este acela de a-i izola pe cei care au mai puține înclinații artistice de ceilalți, ci de a crea o atmosferă destinsă şi un spirit de camaraderie în cadrul grupului. Dacă aveți sentimentul că, dacă ați încuraja întrecerea între membrii grupului, acest lucru ar genera tensiuni inutile şi ar putea submina dinamica grupului, urmați-vă instinctul şi evitați acest lucru.

Activitatea 2: Colajul pe tema muncii copiilor

1 lecție (de preferință jumătate dintr-o lecție dublă)

După încheierea primului exercițiu de colaj, adunați grupul şi comunicați tema celui de al doilea colaj, şi anume viziunea pe care o au despre munca copiilor. În această etapă nu trebuie să adăugați nimic de la dvs. Probabil că ați parcurs deja modulul Informații de bază înainte de a trece la acest modul, prin urmare tinerii îşi vor fi format deja o idee despre ce înseamnă munca copiilor. Dați-le posibilitatea să-şi sondeze propria imaginație şi creativitate – această lucrare nu se referă la viziunea şi înțelegerea dvs. cu privire la această problemă. Este momentul să le stimulați motivația.

Spuneți-le că pot să realizeze orice formă de colaj care pentru ei reprezintă munca copiilor. Ei vor trebui să realizeze colajul în aceeaşi manieră ca pe primul, decupând imagini din reviste şi ziare vechi şi lipindu-le pe o altă suprafață. Lăsați-le acelaşi timp de lucru şi aplicați aceleaşi condiții (se poate întâmpla să le ia mult mai puțin timp, pentru că nu vor putea să se achite de această sarcină la fel de bine ca de prima – urmăriți cu atenție ce se întâmplă).

Se va produce una dintre următoarele situații. În primul caz, grupurile vor trece în revistă toate materialele disponibile, însă nu vor putea să găsească prea multe care să-i ajute la realizarea colajului pe tema muncii copiilor. Este în regulă dacă se întâmplă aşa, pentru că, în majoritatea cazurilor, ne aşteptăm tocmai la acest lucru. Ei vor încerca să realizeze ceva, însă colajul va fi mult mai puțin detaliat decât cel precedent.

În cel de-al doilea caz, se poate întâmpla ca în unele grupuri să existe câțiva tineri cu un deosebit talent artistic, cu o putere de percepție şi sensibilitate dezvoltate. Dacă se întâmplă într-adevăr aşa ceva, vă puteți considera extrem de norocos, pentru că se vor realiza probabil adevărate opere de artă.

În acelaşi fel ca la primul colaj, fiecare grup va arăta colajul realizat celorlalți sau îl va afişa într-un loc vizibil şi va explica conceptul care a stat la baza lucrării. Îndemnați grupul să reacționeze la colaj, şi dacă vi se pare potrivit, organizați un concurs pentru cele mai bune lucrări.

Ce e bine să faceți şi ce nu

- Nu permiteți participanților să se critice reciproc sau să râdă unii de alții. Puneți accentul pe aspectele pozitive.
- Permiteți butadele, dialogul, tachinarea, glumele, manifestările de umor şi spiritul de întrecere, dacă puteți să le țineți sub control.
- Nu permiteți unora dintre grupuri să lucreze mai mult timp decât altele pentru realizarea colajului. Nu vreți să obțineți nişte opere de artă – scopul este să se creeze o bază pentru formularea unor idei. Totuşi, dacă din aceste încercări ar fi să rezulte opere de artă, cu atât mai bine. Prin urmare, acordați grupurilor o perioadă fixă de timp pentru realizarea colajului şi circulați printre ele pentru a le încuraja să termine în timpul alocat.
- Petreceți cât timp este necesar cu expunerea colajelor în locul potrivit şi încurajați tinerii să-şi exprime admirația reciprocă şi să poarte discuții.

Discuția finală

1 lecție

Discuția finală cu grupul trebuie să cuprindă o explicație cu privire la faptul că munca copiilor este una dintre cele mai grave încălcări ale drepturilor omului în zilele noastre, care continuă să fie răspândită în toată lumea. În ciuda acestui lucru, presa acordă foarte puțină atenție acestui fenomen îngrozitor, care rămâne în mare parte un secret care nu poate fi mărturisit – cadavrul ascuns în dulapul lumii.

Tinerii vor înțelege acum mai bine situația, pentru că vor fi văzut cât de uşor este să realizezi un colaj pe diferite teme de viață, mai ales cu privire la lucrurile plăcute şi pozitive, şi cât de dificil este să realizezi un colaj cu privire la un aspect neplăcut, negativ al vieții. Chiar dacă unele dintre grupuri au reuşit să creeze un colaj pe tema muncii copiilor, şi chiar unul foarte bun, vor fi constatat şi ei că sarcina a fost mult mai dificilă ca atunci când au abordat o temă care te face să te simți bine, "în largul tău".

Inițiați o discuție generală în cadrul grupului cu privire la invizibilitatea muncii copiilor. Întrebați-i pe participanți ce părere au despre lipsa de atenție față de munca copiilor.

- Sunt de părere că nu este bine?
- Presa ar trebui să acorde mai multă atenție problemei?
- Oare acesta este un subiect care merită atenție din partea presei?
- Cine stabileşte dacă subiectul merită sau nu interes din partea presei?
- Ce factori ar trebui să fie luați în considerare atunci când se hotărăşte dacă aceste aspecte ar trebui să fie publicate sau dacă o revistă ar trebui să fie dedicată muncii copiilor?
- Oare vreunul dintre membrii grupului ar cumpăra sau chiar ar răsfoi o revistă care conține fotografii şi articole despre munca copiilor? Sincer vorbind, mulți dintre ei nu ar face acest lucru.
- Ce le spune acest lucru despre societatea de astăzi, despre principiile şi valorile sale?

O parte a discuției poate să fie destul de dificilă, mai ales pentru adolescenți, care sunt mult mai închişi în sine şi se concentrează în primul rând asupra problemelor lor imediate. Discuția ar putea să-i demotiveze şi să-i descurajeze să mai participe la alte activități. Prin urmare, trebuie să aveți mare grijă cum conduceți discuția. Faceți în aşa

fel încât majoritatea contribuțiilor să vină din partea grupului, făcând uneori mici comentarii, dacă este cazul, şi încurajându-i pe tineri. Menționați şi alte subiecte, alte aspecte ale drepturilor omului care se bucură mai mult sau mai puțin de atenție din partea presei, cum ar fi conflictele civile şi refugiații. De ce se întâmplă acest lucru? De ce se dovedesc mai demne de atenția presei?

Cea mai importantă capcană pe care trebuie s-o evitați este să nu generați un sentiment de neputință. Dacă tinerii au sentimentul că tema este prea vastă, complexă şi imposibil de atins pentru ei, se vor descuraja foarte repede. Puneți accentul pe aspectele pozitive.

- În acest moment tinerii sunt conştienți de situație.
- Poate că vor să facă ceva în această privință.
- Pot să le spună altora despre această problemă.
- Sunt consumatori, prin urmare au un rol de jucat.

Evaluare şi continuarea activității

În ceea ce priveşte indicatorii pentru acest modul, există într-adevăr anumite rezultate concrete măsurabile, fie că ele s-au materializat sau nu:

- Colajele pe diferite teme. Fiecare grup a avut sarcina de a realiza un colaj. Dacă nu au făcut acest lucru, ar fi bine să aveți în vedere reluarea acestui modul într-o etapă ulterioară, după ce membrii grupului vor fi conştientizat subiectul într-o mai mare măsură. Poate că aveți de a face cu un grup care reacționează greu. Fiți perseverent, vor mai fi şi alte module care cu siguranță le vor stimula interesul şi angajamentul.
- Colajele pe tema muncii copiilor. Poate părea paradoxal, dar faptul că tinerii nu au reuşit să realizeze colajele poate fi un semn al succesului poate chiar în mai mare măsură decât dacă ar fi reuşit. Este de aşteptat ca grupurilor să li se pară dificil, sau chiar imposibil, să creeze un astfel de colaj. Colajele care au fost realizate totuşi vor da probabil dovadă de multă creativitate şi trebuie să profitați de acest lucru. Ele ar putea constitui nucleul unei campanii mai largi de conştientizare a comunității locale şi a diferitelor medii, şi ele trebuie să fie utilizate pe scară largă, poate chiar în presa locală sau centrală (vezi mai jos). Acest aspect constituie un indicator al unui important succes şi va pune în evidență în mod semnificativ aspectul durabil al modulului.

Acest modul reprezintă o metodă simplă, dar eficientă de a demonstra dificultatea subiacentă a problemei muncii copiilor – faptul că este invizibilă şi că oamenii sunt dispuşi să o ignore din diferite motive. Procesul de educație cu privire la munca copiilor destinat tinerilor trebuie să le trezească acestora conştiința şi să le concentreze atenția. Ei au o lecție foarte importantă de învățat din acest modul. Ei vor începe să-şi dea seama că trebuie să pătrundă dincolo de spoiala societății pentru a afla adevărul despre ce se întâmplă de fapt în lume. Aceasta înseamnă că nu trebuie să credem în mod necesar tot ce presa decide să ne prezinte nouă, consumatorilor, sau măcar că trebuie să fim mai obiectivi în tratarea informației.

Dacă aveți posibilitatea, lăsați colajele expuse în sala pe care o folosiți pentru proiect, sau într-o altă încăpere unde pot fi văzute şi de alții. Diferitele lucrări despre munca copiilor realizate de grupuri constituie o modalitate excelentă de a face publicitate proiectului în rândurile publicului mai larg. Îndemnați-i pe alți tineri să vină să vadă lucrările şi convingeți câțiva ziariști să vină să le fotografieze pentru presa locală şi centrală.

Imaginile vor constitui o declarație puternică cu privire la munca copiilor, deci este important să implicați comunitatea în aprecierea lucrărilor tinerilor. Organizați o expoziție publică cu lucrările şi invitați membrii comunității, părinții, oamenii politici de pe plan local, reprezentanții sindicatelor şi ai ONG-urilor, precum şi reprezentanții angajatorilor locali să vină să le vadă. Vindeți lucrările la licitație pentru a face rost de fonduri pentru activitățile desfăşurate în vederea eliminării muncii copiilor sau pentru achiziționarea unor materiale care să fie donate şcolilor pentru copiii care muncesc sau care au muncit, reintegrați. Poate că aceasta este prima dată când comunitatea aude de acest proiect şi de această temă, deci începeți să puneți bazele unei viitoare promovări şi integrări în comunitate. Grupul de tineri cu care lucrați va începe astfel să vadă obiectivul mai vast urmărit de proiectul lor.

După ce ați încheiat acest modul într-un mod pe care îl considerați mulțumitor, puteți trece la un alt modul. Vă recomandăm ca următorul modul pe care să-l abordați să fie cel intitulat “Imaginea”.

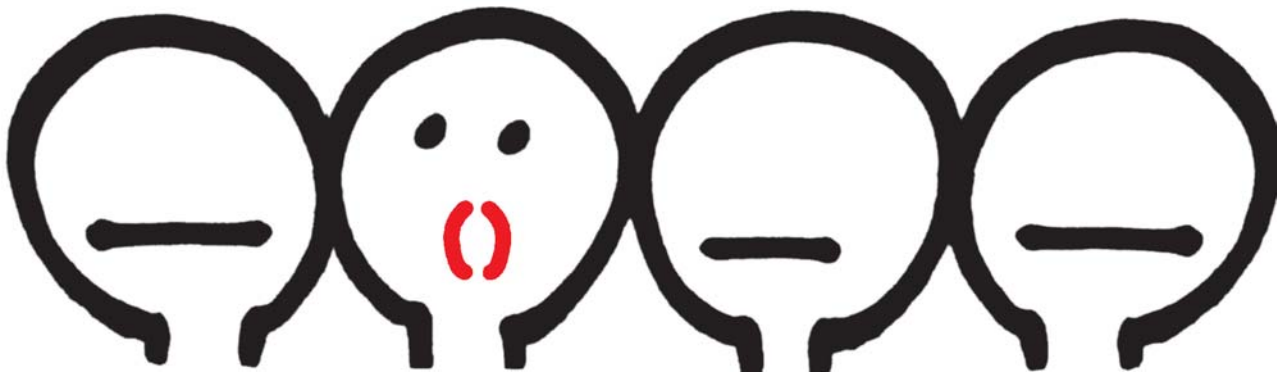
Note

Organizația Internațională a Muncii

SCREAM

Opriți munca copiilor

Documentare şi informare

Scop: Aflarea unor fapte şi cifre despre munca copiilor, inclusiv despre principalele convenţii internaţionale. Însuşirea metodei de desfăşurare a unei cercetări aprofundate pe această temă pornind de la diferite surse, inclusiv Internetul.

Rezultat: Se promovează cunoaşterea drepturilor fundamentale ale omului şi, mai specific, a drepturilor copilului. Se favorizează înţelegerea interconexiunilor care există în lume şi a regulilor care guvernează comportamentul uman.

Durată

6 lecţii simple şi 1 lecţie dublă

Motivaţie

Trăim într-o lume a interdependenţelor, unde legăturile devin tot mai strânse pe zi ce trece. Este important ca tinerii să înţeleagă şi să recunoască faptul că se află în legătură cu cei de-o seamă cu ei din alte ţări. Nimic nu se întâmplă în vid. Crizele economice, sociale şi de mediu, oriunde s-ar produce, au repercursiuni în întreaga lume. Puterea revoluţiei din informatică şi telecomunicaţii este atât de mare încât foarte puţine lucruri trec neobservate de mass media. Lumea devine tot mai mică, iar noţiunea de "sat global" nu mai este un simplu clişeu.

Unul dintre principalele scopuri ale acestor module este crearea unor legături între tinerii din toată lumea – din ţări în curs de dezvoltare şi ţări dezvoltate, din regiuni de conflict şi regiuni în care domneşte pacea, copiii care muncesc şi cei care au norocul să poată beneficia de educaţie şi de un mediu familial relativ stabil.

Notă pentru utilizator

Recomandăm parcurgerea acestui modul cât mai devreme pe parcursul derulării proiectului. El va asigura o bună pregătire privind metodologia cercetării şi va constitui o bază pentru aplicarea altor module, mai ales modulul „Interviuri şi anchete", dar şi modulele „Dezbaterea" şi „Presa". La început, grupul trebuie să dobândească un anumit nivel de încredere, iar unele dintre exerciţiile din acest modul s-ar putea dovedi destul de grele pentru tineri, mai ales dacă lucrează singuri.

Este foarte important pentru succesul acestui program ca relaţiile între tineri să se consolideze şi să ducă la naşterea unui puternic sentiment de "solidaritate", care apoi să se propage.

Există în prezent o mare bogăţie de informaţii cu privire la munca copiilor care se pot obţine din diferite surse, inclusiv Internetul, cum ar fi ţările în care există această practică, datele statistice relevante, cadrul juridic, activităţile întreprinse pentru eliminarea muncii copiilor şi pentru ajutorarea copiilor şi familiilor acestora, campaniile în curs de desfăşurare, etc. Tinerii trebuie să ia cunoştinţă de faptul că aceste informaţii sunt disponibile, iar apoi trebuie să fie sprijiniţi în eforturile lor de a le accesa şi utiliza. Dată fiind natura acestor module, este destul de probabil ca grupurile care le parcurg să înceapă şi ele să adauge noi elemente la aceste informaţii, nu date statistice, ci studii de caz privind acţiunile întreprinse de tineri în cadrul campaniei pentru eliminarea muncii copiilor.

Tinerii trebuie să înțeleagă că sunt cetățenii unei societăți globale şi, ca şi alții, trebuie să-şi asume răspunderea pentru ceea ce se întâmplă în lume, fie că e vorba de ceva bun, rău sau neutru. Dacă societatea, şi mai ales clasa de la putere, se aşteaptă ca tinerii să preia şi ei o parte din această povară, va trebui să le ofere instrumentele necesare pentru ca ei să-şi poată asuma mai multe responsabilități şi a putea întreprinde acțiuni privind problemele importante, dar va trebui să le şi acorde respectul cuvenit. Acest modul vizează transmiterea către tineri a unui sentiment mai puternic de responsabilitate, în vederea pregătirii lor pentru modulele ulterioare, care îi vor echipa cu instrumentele necesare pentru acțiune. Modulul vizează un dublu scop: pe de o parte, de a-i ajuta pe tineri să acceseze informațiile existente şi pe de alta, de a-i ajuta, într-o etapă ulterioară, să-şi consolideze cunoştințele prin intermediul unor interviuri realizate cu persoane aflate în funcții de conducere în comunitate şi în lumea afacerilor.

Prin parcurgerea acestui modul, tinerii vor înțelege de asemenea că, deşi sarcina eliminării muncii copiilor este complexă şi dificilă, nu sunt singuri în acțiunile pe care le întreprind. Există multe alte organizații, grupuri şi persoane care se ocupă de această problemă importantă. Mai mult, modulul le va prezenta tinerilor ansamblul legilor şi reglementărilor elaborate la nivel internațional pentru a se veni în sprijinul guvernelor, pentru ca acestea să-şi poată juca rolul în eliminarea muncii copiilor.

Unul dintre cele mai dificile aspecte ale muncii copiilor pe care tinerii vor trebui să-l înțeleagă este că ea există în ciuda acțiunilor desfăşurate la nivel internațional şi a celor mai bune intenții ale unor guverne. Acesta este motivul pentru care noi toți avem un rol de jucat, precum şi motivul pentru care aceste roluri trebuie să fie susținute din generație în generație, până în momentul în care toți copiii se vor bucura de libertate şi de o calitate a vieții care le asigură protecție şi educație.

Pregătire

În privința implicării comunității în acest program, va trebui să aveți în vedere contactarea unor potențiali parteneri locali care ar putea contribui la partea de documentare a acestui modul şi care v-ar putea furniza informații concrete.

Bibliotecile

Un partener evident pentru aceste activități este biblioteca locală, precum şi bibliotecile din instituțiile de învățământ. Sistemele de biblioteci din multe țări devin din ce în ce mai importante în societatea informației şi economia cunoaşterii din zilele noastre. Şi aceste biblioteci traversează în prezent un proces de îmbunătățire a serviciilor pe care le oferă, printre ele numărându-se interacțiunea cu învățământul şi asigurarea accesului la Internet.

Adresați-vă conducerii diferitelor biblioteci din localitate şi discutați posibilitatea ca acestea să joace rolul de resursă exterioară în cadrul acestui modul. Ar fi deosebit de util dacă biblioteca ar avea acces la Internet şi ar avea calculatoare la dispoziție pentru membrii grupului, oferindu-le acestora la nevoie şi un mic curs de utilizare a calculatorului sau a Internetului. Bibliotecile furnizează un serviciu public de importanță vitală în cele mai multe țări, iar directorii acestor bibliotecilor s-ar bucura probabil foarte mult să poată deveni parteneri în implementarea proiectului.

Contactați conducerile tuturor bibliotecilor din zonă, chiar dacă este vorba de biblioteci din şcoli sau licee, şi explicați-le natura proiectului. Întrebați dacă biblioteca ar fi dispusă să pună la dispoziția grupului secțiunea de materiale de referință, pentru ca aceştia să poată merge acolo pentru a-şi desfăşura munca de documentare. De asemenea, întrebați dacă ar putea să le ofere o mică instruire membrilor grupului

despre utilizarea bibliotecilor de referinţă, găsirea materialelor, accesarea informaţiei, despre cum se fac copii şi cum se iau notiţe. Dacă biblioteca este dotată cu calculatoare legate la Internet, întrebaţi dacă biblioteca poate asigura un mic curs în cadrul căruia participanţii să înveţe cum se utilizează Internetul, cum se creează adresele gratuite de e-mail ş.a.m.d. Poate că unii dintre membrii grupului nu vor avea nevoie de instruire, dar alţii probabil că da. Există extrem de multe informaţii despre munca copiilor pe Internet, prin urmare ar fi foarte util dacă membrii grupului ar putea avea acces la ele.

De asemenea, biblioteca ar putea întocmi o "listă de lecturi" care să cuprindă opere literare şi de informare pe teme cum ar fi munca copiilor, exploatarea copiilor şi alte probleme conexe şi să pună respectivele publicaţii la dispoziţia grupului. Există mulţi scriitori în lume care promovează justiţia socială în operele lor. Biblioteca ar constitui un excelent forum pentru a prezenta aceste cărţi tinerilor participanţi şi pentru a-i îndemna pe aceştia să citească mai mult despre acest subiect.

Notă pentru utilizator

Modulele se concentrează asupra tuturor formelor de artă ca instrumente de expresie şi acţiune, iar cuvântul scris are o forţă deosebită în acest context. Profitaţi de această ocazie pentru a citi modulul privind Creaţia literară, pentru a începe să planificaţi integrarea acestor două module. Autorii de pe plan local sau de importanţă naţională pe care îi identificaţi pe parcursul colaborării cu bibliotecile ar putea deveni invitaţii dvs. în cadrul modulului Creaţie literară. Notaţi-vă numele şi coordonatele acestor persoane, iar apoi luaţi legătura cu ele pentru a vorbi despre proiect. Invitaţi-i pe scriitori să le vorbească tinerilor despre cărţile pe care le-au scris şi despre puterea cuvântului scris, pentru a pune în evidenţă diverse aspecte care privesc drepturile omului şi nevoia de acţiune.

Integrarea în comunitate

De asemenea, puteţi sugera bibliotecii locale să realizeze un "colţ pe tema muncii copiilor" în perioada în care derulaţi acest proiect cu grupul. Dacă vă desfăşuraţi activitatea în cadrul unei şcoli, o astfel de iniţiativă ar putea avea un impact semnificativ asupra celorlalţi elevi, deoarece curiozitatea lor firească ar fi stârnită de apariţia unui astfel de colţ în biblioteca şcolii. În plus, astfel aţi putea pune în valoare dimensiunea educaţiei pentru comunitate, deoarece alţi utilizatori ai bibliotecii ar observa acest colţ şi ar veni să vadă şi ei despre ce este vorba. IPEC a realizat o serie de afişe şi materiale vizuale pe care le poate pune la dispoziţia solicitanţilor la cerere. Colaboraţi cu tinerii din grup şi cu biblioteca pentru crearea unui colţ unde să fie expuse cărţi de referinţă şi romane despre munca şi drepturile copilului, broşuri, statistici, precum şi unele lucrări realizate de grup (desene, povestiri etc.). În acest fel tinerii se vor putea afirma şi se vor simţi mândri de realizările lor. Ei vor vorbi astfel celorlalţi membri ai comunităţii despre lucrurile pe care le învaţă şi acţiunile pe care le întreprind în legătură cu munca copiilor.

Organizaţii ale lucrătorilor şi ONG-uri

O altă posibilă sursă de informaţii cu privire la problema drepturilor în majoritatea ţărilor o reprezintă mişcarea sindicală, organizaţiile lucrătorilor şi ONG-urile. Sindicatele reprezintă persoanele care muncesc şi scopul lor este apărarea intereselor şi drepturilor lucrătorilor şi ale familiilor acestora. Acestea vor fi în măsură să furnizeze informaţii cu privire la drepturile lucrătorilor în general, drepturile tinerilor lucrători, drepturile lucrătorilor angajaţi cu o fracţiune de normă, serviciile oferite de sindicate ş.a.m.d. În plus, sindicatele şi ONG-urile fac parte dintr-o vastă reţea internaţională de organizaţii umanitare care se ocupă de cazurile de încălcare a drepturilor omului, oriunde s-ar

petrece în lume. ONG-urile pot şi ele furniza informații despre unele probleme cum ar fi munca copiilor şi alte încălcări ale drepturilor copilului.

Mai mult, unele dintre aceste organizații pot fi implicate în proiecte de asistență pentru copiii care muncesc şi familiile acestora din diferite țări ale lumii, sau chiar din propria dvs. țară. Invitați un reprezentant al acestor organizații să vină să vorbească grupului despre aceste aspecte. Sau, alternativ, îndemnați-i pe membrii grupului să ia legătura cu aceste organizații pentru a le solicita informații din domeniu.

Materiale necesare

Materialele pe care le veți folosi în lucrul cu grupul vor depinde în mare măsură de locul unde derulați proiectul şi de resursele disponibile. Suntem conştienți de faptul că mijloacele de implementare a acestui modul vor varia destul de mult de la un caz la altul. Anexa 1 vă oferă câteva detalii despre publicațiile şi site-urile pe Internet care vor putea fi utile pentru tineri în cadrul activității lor de documentare. Unele din aceste materiale se pot obține luând legătura direct cu sediul central al IPEC de la Geneva. În plus, veți avea nevoie de:

- ✓ Hârtie, pixuri, stilouri sau creioane.
- ✓ Acces la Internet, dacă este posibil.
- ✓ Informații privind Ministerul Muncii (sau instituția echivalentă din țara dvs.) şi agențiile de muncă locale, pentru ca membrii grupului să poată studia legislația în vigoare cu privire la educația şi ocuparea tinerilor.
- ✓ Tablă sau flipchart.

Începerea activității

Organizarea grupului

Organizarea grupului va depinde de dimensiunea acestuia, precum şi de propria dvs. apreciere cu privire la capacitățile şi angajamentul tinerilor din grup. Acest modul vizează dobândirea unor cunoştințe şi, evident, sala de clasă sau un cadru asemănător constituie locul cel mai potrivit pentru a realiza acest lucru. Oricum, după această fază, membrilor grupului li se va cere să desfăşoare propria lor documentare, lucru care se poate face individual sau în grupuri mai mici, de 2-4 persoane. Pentru a asigura un anumit echilibru însă, va trebui să fiți atenți la criteriile de constituire a acestor grupuri mici.

Dacă ați reuşit să obțineți accesul la Internet prin intermediul unei biblioteci sau al unei instituții similare, s-ar putea să constatați până la urmă că nu aveți la dispoziție decât un număr limitat de calculatoare, şi oricum grupul mare va trebui împărțit în mai multe grupuri mai mici. De asemenea, poate că unii tineri lucrează mai bine în grupuri mai mici atunci când studiază diferite surse sau întocmesc materiale despre acestea; poate doresc să discute lucrurile între ei, şi munca de documentare li se va părea o sarcină mai puțin dificilă dacă lucrează împreună.

Activitatea 1:
O lume a interconexiunilor

1 lecție

Ca prim pas, este important ca tinerii să înțeleagă mai bine de ce este cazul să se intereseze de problema muncii copiilor. Există două modalități foarte simple pentru sublinierea acestei legături. Pentru aceste exerciții, este probabil mai bine ca tinerii să se aşeze în formațiunea obişnuită din sala de clasă.

Cercuri care se lărgesc

Spuneți-le membrilor grupului să-şi scrie numele în mijlocul unei foi albe. Sugerați-le să scrie cu litere mici şi cu grijă, pentru că vor avea nevoie de foarte mult spațiu. În jurul propriului nume vor trebui să scrie apoi numele a zece adulți pe care îi cunosc: părinți, rude, prieteni de familie, vecini, profesori, lucrători din comerț, membrii unui club sportiv etc.

În acest moment, numele lor ar trebui să fie înconjurate de numele a zece adulți. Spuneți-le apoi să creeze un alt cerc, de data aceasta format din numele unor persoane pe care adulții trecuți deja pe foaie le cunosc, după părerea lor. Bineînțeles, nu vor şti întotdeauna numele exact al acestor persoane. În unele cazuri vor trebui să folosească un nume aproximativ, în altele pot să scrie pur şi simplu "şeful" sau "colegul de serviciu" sau ceva asemănător. Rugați-i să încerce să găsească câte zece alte nume pentru fiecare dintre cele zece nume de adulți pe care le-au scris prima dată. Astfel vor avea în total 111 nume pe foaia de hârtie.

Următoarea etapă va fi să unească cu linii numele între care consideră că există o legătură, din diferite motive. Colegii de serviciu se cunosc între ei; unele dintre aceste persoane sunt poate membri ai aceluiaşi club sportiv sau merg la aceeaşi biserică; profesorii îi cunosc pe părinți ş.a.m.d. În acest moment imaginea de pe foaie va începe să arate ca o pânză de păianjen.

Apoi, întrebați-i dacă cred că ar mai putea scrie câteva nume în jurul cercului exterior, şi dacă da, atunci îndemnați-i să le scrie. După aceea, vor trebui să unească din nou cu linii numele care au legătură între ele. Până la urmă, bineînțeles, toate numele de pe foaie vor ajunge să fie legate direct sau indirect de numele din mijlocul paginii.

Atrageți-le atenția asupra acestui lucru în timp ce se gândesc la numele pe care să le scrie şi la legăturile dintre ele. Dacă, în medie, fiecare dintre ei cunoaşte aproximativ 100 de adulți, şi fiecare dintre aceşti adulți cunoaşte la rândul său aproximativ 500 de alte persoane, puneți-i să facă un calcul simplu pentru a afla cu câte persoane se află în legătură indirectă ei înşişi. Aceste interconexiuni se vor înmulți semnificativ odată cu dezvoltarea constantă a tehnologiei informatice şi a comunicațiilor. Explicați grupului că, tocmai din cauza interconexiunilor existente, este necesar ca noi toți să ne asumăm răspunderea pentru ceea ce se întâmplă în lume.

Legături indirecte

O altă legătură interesantă care se poate stabili se referă la consum, precum şi la ceea ce înseamnă acesta din perspectiva legăturilor care se stabilesc între indivizi invizibili. Acest exercițiu ar putea să fie efectuat imediat după cel anterior, însă de data aceasta nu va fi nevoie să se scrie nimic. Exercițiul se va realiza sub forma unui schimb verbal între dvs. şi grup.

Adresați tinerilor din grup întrebări de tipul celor de mai jos. Puteți adăuga la acestea alte întrebări care, după părerea dvs., ar putea atinge un punct sensibil la tinerii din grupul cu care lucrați.

- Au cumpărat recent îmbrăcăminte sau încălțăminte fabricată în Asia, America Centrală sau America Latină? Participanții pot verifica pe loc etichetele hainelor cu care sunt îmbrăcați.
- Au practicat sporturi pentru care se folosesc echipamente fabricate în străinătate, cum ar fi fotbal, handbal, volei, tenis, badminton, baschet etc.? Au verificat unde au fost produse respectivele articole sportive? Două dintre cele mai mari producătoare de mingi sportive din lume sunt India şi Pakistanul.
- Au cumpărat articole electrice provenind din China sau din alte părți ale Asiei?
- Au mâncat vreodată fructe de mare provenind din Asia de Sud-Est?
- Au mâncat ciocolată sau au băut ceai sau cafea produse de companii multinaționale?
- Au cumpărat vreodată flori tăiate pentru un prieten sau un membru de familie?
- Au fost vreodată în alte țări şi au stat la hoteluri sau în stațiuni turistice de vacanță?

Notați-vă răspunsurile pe tablă sau pe flipchart. Îndemnați-i pe tineri să se gândească şi la alte astfel de exemple şi să dea răspunsuri mai lungi, de exemplu să povestească celorlalți din grup despre sportul lor preferat sau despre cum au petrecut vacanța. Acesta poate deveni un exercițiu distractiv. La momentul potrivit, însă, nu cu prea mult timp după începutul acestei discuții, va trebui să le spuneți că este foarte probabil să fi intrat în contact indirect cu un copil care munceşte . Nu doar ei înşişi, ci şi un mare număr dintre persoanele cu care au legături, cum ar fi cei pe care i-au notat pe foaie în timpul primului exercițiu, sunt şi ele legate într-un fel sau altul de copiii care muncesc. Explicați-le care este cauza:

- Munca copiilor este folosită în producția de bunuri pentru export, mai ales produse textile şi articole sportive;
- Munca copiilor este folosită în industria florilor tăiate din Africa şi America Centrală;
- Munca copiilor se regăseşte în agricultură şi pe plantațiile din Africa, America Centrală şi America Latină, unde se cultivă cacao (pentru ciocolată), ceai şi cafea;
- Munca copiilor este folosită în industria alimentară din întreaga lume, atât în producția cât şi în prepararea produselor;
- Munca copiilor se regăseşte în industria turismului, îndeosebi în ocupațiile invizibile, cum ar fi curățenia şi spălatul rufelor;
- Munca copiilor se regăseşte în diferite sectoare industriale din întreaga lume, şi nu doar în țările în curs de dezvoltare, în producția de aparate electrice, instrumente chirurgicale, accesorii de modă, sticlă şi porțelan etc.

Aproape fiecare dintre tinerii din grupul cu care lucrați, dacă nu chiar toți, vor putea să găsească o legătură indirectă la un anumit nivel cu un copil care munceşte. Atrageți-le atenția asupra acestui lucru, şi lăsați-le puțin timp pentru a reflecta asupra sa şi asupra implicațiilor pe care le poate avea în contextul acestui proiect. Obiectivul pe care îl urmăriți prin aceste două exerciții este de a dezvolta în cadrul grupului un sentiment de responsabilitate față de copiii care muncesc.

Să dăm viaţă cifrelor

Acesta este un simplu exerciţiu de imaginaţie conceput pentru a ajuta grupul să vizualizeze numărul de copii implicaţi în munca copiilor în întreaga lume. El ar trebui să fie desfăşurat într-o atmosferă de linişte şi calm. Invitaţi-i pe tineri să se aşeze comod, oriunde s-ar afla în încăpere. Membrii grupului se pot aşeza oriunde, pe orice – acest aspect nu are importanţă în acest caz. Ceea ce contează este ca mediul să fie propice pentru ca participanţii să-şi poată da frâu liber imaginaţiei. Unora dintre participanţi acest exerciţiu li se poate părea oarecum dificil, mai ales adolescenţilor, însă rugaţi-i să nu se descurajeze şi să nu-i deranjeze pe ceilalţi. Dacă în grup există unele persoane care ar putea destabiliza atmosfera pe care încercaţi s-o creaţi, şi dacă toate eforturile dvs. de a-i face să participe se dovedesc zadarnice, spuneţi-le să citească sau să facă altceva în linişte. Exerciţiul este foarte scurt.

Este de preferat ca membrii grupului să închidă ochii în timpul exerciţiului. Vorbiţi-le tot timpul şi fiţi ghidul lor în această călătorie. Spuneţi-le să-şi imagineze că merg pe un drum drept şi îngust. Pe partea dreaptă se găseşte un rând de copii – poate murdari, ciufuliţi, încovoiaţi, desculţi, subnutriţi, privind cu ochi trişti şi rugători către grupul care trece pe lângă ei. Copiii se află cam la un metru unul de altul, adică la aproximativ doi paşi.

Spuneţi tinerilor să se uite la feţele acestor copii atunci când trec pe lângă ei. Nu trebuie să evite să-i privească în ochi – trebuie să le întâlnească privirile triste şi să-i privească la rândul lor cu ochii plini de speranţă şi forţă.

Apoi, spuneţi-le tinerilor că şi-au început lunga călătorie cam pe la orele 8 dimineaţa – au avut timp să ia un mic dejun sănătos înainte şi se simt îndestulaţi. (Acest lucru îi va face să se simtă şi mai prost atunci când privesc feţele copiilor care muncesc înfometaţi; vor începe să aibă un sentiment de culpabilitate.) Ei merg înainte toată dimineaţa, trecând pe lângă câte un copil la fiecare doi paşi. Continuă să se deplaseze pe drumul lung, drept şi îngust. Îndemnaţi-i să se apropie de copii şi să încerce să-i atingă.

Merg, merg, şi iar merg – cât e ziua de lungă. Pe la jumătatea dimineţii, se opresc şi privesc în urmă pentru a vedea ce distanţă au parcurs. Şirul de copii se întinde mult în urma lor şi toţi întorc ochii să-i vadă pe membrii grupului care trec pe lângă ei. Milioane de ochi trişti şi rugători îi privesc, cerându-le tăcut ajutorul. Îşi reiau drumul şi văd şirul de copii care se întinde în faţa lor, pierzându-se în depărtare. Iar ei îşi continuă drumul.

Merg până la ora prânzului, până la ora cinei, până seara. În continuare se vede şirul de copii în faţa lor, precum şi şirul tot mai lung de copii care se întinde în urmă. Merg până la 10 seara. Se opresc şi îşi dau seama că merg de 14 ore aproape fără oprire. Sunt obosiţi şi au trecut pe lângă aproximativ 80.000 de copii. Spuneţi-le în acest moment că ar trebui să meargă în acest fel timp de aproape patru zile ca să apuce să treacă pe lângă toţi copiii obligaţi să ia parte la conflicte armate în diferite părţi ale lumii.

Vor trebui să se oprească ca să înnopteze undeva, să se odihnească, să mănânce şi să doarmă. Prin urmare, se aşează lângă drum, pe partea stângă, astfel încât să poată vedea şirul de copii care se întinde pe partea cealaltă a drumului. Copiii privesc în tăcere în timp ce membrii grupului mănâncă şi apoi se duc la culcare.

Referindu-vă la statisticile puse la dispoziţie în cadrul modulului Informaţii de bază, spuneţi-le celor din grup să-şi închipuie în continuare că stau pe marginea drumului şi privesc şirul incredibil de lung de copii care muncesc. Apoi amintiţi-le că probabil au trecut pe lângă 80.000 de copii care muncesc pe parcursul zilei. În lume sunt aproximativ 186 de milioane de copii care muncesc cu vârste între 5 şi 14 ani. Cereţi-le participanţilor să-şi închipuie cât timp le-ar lua să treacă pe lângă toţi aceşti copii. Cât timp le-ar lua să treacă pe lângă toţi copiii care muncesc în:

- Asia şi zona Pacificului (estimaţi la 127 de milioane)?
- America Latină şi Caraibe (estimaţi la 17,5 milioane)?
- Africa sub-sahariană (estimaţi la 48 de milioane)?
- ţările dezvoltate (estimaţi la 2,5 milioane)?

Dacă ați identificat şi dvs. câteva date statistice, puteți să le folosiți în această etapă.

Pentru câteva clipe, lăsați-i pe membrii grupului să stea cu ochii închişi şi să se gândească la numărul copiilor implicați şi la copiii care muncesc înşirați de-a lungul drumurilor lor imaginare. Apoi aduceți-i uşor la realitate şi spuneți-le să deschidă ochii.

Puneți-i să vorbească pe scurt despre această experiență – ce au văzut şi cum s-au simțit. E bine ca participanții să-şi verbalizeze reacțiile imediat după încheierea exercițiului.

Notă pentru utilizator

Atunci când îi îndemnați pe tineri să participe la un exercițiu de imaginație, nu uitați că este vorba de o activitate pe care nu o practică în mod obişnuit, nici în cadrul şcolii, nici în afara acesteia. Copiii îşi folosesc adesea puterea de imaginație când sunt mai mici şi probabil şi când sunt în şcoala primară. Din păcate, în învățământul secundar (gimnazial şi liceal) din unele țări există tendința de a nu se apela prea des sau prea mult la imaginație. Este o stare de spirit a cărei inducere necesită o anumită practică, pentru a putea deveni cu adevărat un exercițiu util. Prin urmare, nu vă mirați dacă durează puțin mai mult timp obținerea unui anumit nivel de eficiență în cadrul grupului. Rezultatele vor depinde în mare măsură de capacitatea şi disponibilitatea dvs. de a vă deplasa printre membrii grupului şi de a vă folosi vocea şi limbajul trupului pentru a le trezi şi stimula imaginația, în timp ce participanții se străduiesc să vizualizeze drumul lung şi şirurile de copii care muncesc.

Trebuie să fiți puternic şi să perseverați. Succesul acestor module va depinde la urma urmei de imaginația şi de creativitatea tinerilor. Aceste module recurg la toate formele de expresie artistică – vizuală, literară şi dramatică – pentru a crea un impact durabil, prin urmare este important să stimulați imaginația participanților cât mai devreme şi cât mai des.

Activitatea 2: Munca copiilor şi drepturile omului

1 lecție dublă

Acum, după ce membrii grupului şi-au făcut o idee despre numărul copiilor care muncesc din lume, după ce au stabilit o legătură cu aceştia şi au înțeles situația lor lipsită de speranță, este momentul să inițiați o discuție cu ei despre natura muncii copiilor şi să analizați împreună această problemă în contextul mai larg al drepturilor omului. Munca copiilor este o problemă care ține de drepturile omului, o încălcare extrem de gravă a acestor drepturi, şi îndeosebi a drepturilor copilului. Totuşi, înainte de a lansa o discuție pe această temă în cadrul grupului, este important să evaluați cum înțeleg participanții drepturile omului, modul în care sunt încălcate, precum şi modul în care reacționează societatea la aceste încălcări. De asemenea, aveți acum prilejul de a le prezenta câteva dintre convențiile internaționale relevante care se referă la drepturile omului şi mai ales la drepturile copilului.

Puteți face acest lucru în două moduri. Puteți să cereți grupului să caute textele convențiilor relevante şi să le multiplice înainte de lecție, sau puteți face chiar dvs. copii după aceste texte şi să le distribuiți participanților (textele convențiilor sunt incluse în această casetă didactică).

Declarația universală a drepturilor omului

Invitați pe cineva din grup să joace rolul de raportor. Acesta va trebui să noteze pe tablă principalele puncte şi opinii exprimate pe parcursul discuției. Obiectivul urmărit este de a se clarifica legătura dintre munca copiilor şi problema globală a drepturilor omului. Întrebați-i pe membrii grupului ce înțeleg ei prin drepturile omului. Pe măsură ce aceştia răspund la întrebare şi încep să explice ce cred ei că înseamnă drepturile omului, îndemnați-i să dea cât mai multe detalii, întrebându-i despre modurile în care cred că sunt încălcate aceste drepturi şi despre eventualele exemple pe care le cunosc în acest sens, de exemplu, lucruri despre care au citit într-un ziar sau pe care le-au văzut la televizor.

Pe măsură ce participanții menționează anumite drepturi ale omului şi încălcările acestora, rezumați cele spuse pentru cel care ia notițe, astfel încât conținutul notat pe tablă să fie clar. Stimulați dezbaterea şi schimbul de opinii, astfel încât discuția să fie cât mai vie. Nu lăsați discuția să lâncezească. Dacă membrii grupului nu ajung să menționeze aspectele esențiale, aduceți-le dvs. în discuție şi stimulați discuția în jurul acestora. Dezbaterea trebuie să se concentreze tot timpul asupra problemei generale a drepturilor omului.

Când discuția începe să treneze, nu ezitați să introduceți următorul aspect, şi anume cum sunt protejate aceste drepturi şi cum sunt aduse la cunoştința oamenilor din toată lumea. Scopul pe care îl urmăriți în acest moment este ca unul dintre participanți să menționeze Declarația universală a drepturilor omului a ONU (inclusă în această casetă). Concentrați-vă asupra acestei declarații pentru câteva clipe şi lansați o dezbatere pe marginea sa. Dacă nimeni nu menționează declarația, aduceți dvs. vorba de ea. Întrebați-i pe tineri ce ştiu despre Organizația Națiunilor Unite (ONU) şi rugați-i să exprime cu cuvintele lor rolul şi funcțiile acestei organizații. Întrebați dacă înțelege cineva ce înseamnă "agențiile specializate ale ONU" şi menționați agențiile mai bine cunoscute, îndeosebi Organizația Internațională a Muncii (OIM). Astfel veți ajuta grupul să înțeleagă care este poziția OIM în dezbatere şi ce rol joacă în eliminarea muncii copiilor.

Dacă aveți la îndemână textul Declarației universale a drepturilor omului, este momentul potrivit să distribuiți exemplare din aceasta membrilor grupului (dacă aveți posibilitatea). O altă posibilitate ar fi să afişați textul declarației pe un perete, unde membrii grupului pot să-l studieze şi să-l citească când au ocazia. Treceți în revistă drepturile fundamentale şi întrebați-i pe participanți dacă sunt la curent cu eventualele încălcări ale acestora în propria țară sau în alte părți ale lumii. Discutați despre aceste încălcări şi îndemnați-i să reflecteze asupra cauzelor care duc la încălcarea acestor drepturi, care au fost consfințite printr-o declarație internațională cu peste 50 de ani în urmă. Întrebați-i dacă, după părerea lor, cazurile de încălcare a drepturilor omului din alte părți ale lumii ar trebui să trezească interesul sau preocuparea altor țări, şi ele ar trebui să încerce să îndrepte

Ce este o convenție internațională?

Convențiile internaționale sunt acorduri încheiate între state, prin care se stabilesc reguli de comportament bazate pe normele acceptate de majoritate. Aceste acorduri sunt elaborate în general în contextul Națiunilor Unite, al agențiilor sale specializate sau al altor organizații internaționale. Guvernele care semnează şi apoi ratifică aceste acorduri au obligația de a le încorpora în propria legislație şi de a veghea ca aceste legi să fie aplicate şi respectate. Atunci când o țară este foarte săracă sau foarte mare, vă puteți închipui cât este de dificil să se asigure respectarea tuturor legilor. În acest scop este nevoie de persoane care să urmărească punerea în aplicare şi respectarea legilor, cum ar fi inspectorii de muncă, de exemplu. Oamenii trebuie plătiți, şi acesta este un lucru greu de făcut pentru o țară care este prea săracă sau prea mare, cu multe locuri de muncă. Prin urmare, unele guverne au nevoie de ajutor şi sprijin şi, în privința muncii copiilor, obțin acest ajutor din partea IPEC.

lucrurile. De ce? Sunt de aceeaşi părere şi în ceea ce priveşte munca copiilor? Nu uitați, scopul dvs. este să stârniți în sufletul acestor tineri preocuparea şi responsabilitatea față de copiii care muncesc.

Convenția internațională cu privire la drepturile copilului

Atunci când discutați despre drepturile omului în cadrul grupului, amintiți şi conceptul de drepturi ale copilului, întrebând membrii grupului dacă sunt de părere că copiii şi tinerii trebuie să se bucure de drepturi specifice, care trebuie să fie respectate de adulți şi de autorități. Din nou, desemnați pe cineva din grup care să noteze ideile principalele ridicate în discuție. Întrebați-i pe participanți dacă ştiu de existența vreunui instrument pentru protecția drepturilor copilului, asemănător cu Declarația universală a drepturilor omului, care a fost adoptat de aproape toate țările lumii. Scopul este să vă dați seama dacă vreunul dintre participanți a auzit de Convenția cu privire la drepturile copilului (inclusă în această casetă).

Dacă aveți posibilitatea, distribuiți câteva exemplare din această convenție participanților sau afişați-o pe perete pentru ca membrii grupului să o poată studia când au ocazia. Comparați aspectele ridicate de grup cu articolele din convenție. Dacă unii dintre participanți nu au auzit deloc de convenție, alocați puțin timp unei discuții cu privire la articolele cheie în acest context, în mod deosebit cel care se referă la educația pentru toți (art. 28) şi cel care interzice exploatarea copiilor în scopuri comerciale (art. 32).

Convenția nr. 138 a Organizației Internaționale a Muncii privind vârsta minimă de încadrare în muncă

Amintiți din nou discuția pe care ați purtat-o cu privire la diferitele agenții ONU şi explicați pe scurt rolul Organizației Internaționale a Muncii. OIM este organismul ONU care se ocupă de problematica muncii, care se angajează să promoveze dreptatea socială în cadrul şi între statele membre. Unul dintre rolurile sale primordiale este de a asigura respectarea drepturilor fundamentale la locul de muncă, putând realiza acest lucru datorită caracterului său tripartit specific (şi anume guverne, patronate, sindicate — în cazul în care doriți să aprofundați mai mult rolul şi metodele de lucru ale OIM, consultați modulul Lumea muncii).

Atrageți atenția grupului asupra Convenției nr. 138 (inclusă în această casetă) şi explicați că este vorba de convenția care constituie fundamentul campaniei pentru eliminarea muncii copiilor. Folosind propriul dvs. exemplar din convenție (şi împărțind eventual câteva exemplare membrilor grupului, dacă le aveți la dispoziție), întrebați-i dacă ştiu care este cea mai importantă problemă care trebuie pusă înainte de a se aborda tematica muncii copiilor. De fapt ceea ce urmăriți să obțineți în acest moment este "definiția" muncii copiilor. Întrebați participanții cum cred ei că s-ar putea defini şi identifica munca copiilor (cu alte cuvinte, vârsta legală de la care se poate munci într-o anumită țară). Ascultați răspunsurile cu atenție şi notați-le pe cele care sunt corecte sau aproape corecte. Întrețineți discuția continuând să puneți întrebări până când primiți aceste răspunsuri corecte.

Convenția privind vârsta minimă stabileşte orientări clare pe baza cărora guvernele pot defini vârsta minimă începând de la care copiii pot să fie încadrați în muncă în diferite țări. În convenție se afirmă că copiii trebuie să fie absolvenți ai învățământului obligatoriu pentru a putea să fie încadrați în muncă cu normă întreagă. De asemenea, convenția prevede posibilitatea efectuării de către aceştia a unor munci uşoare, cum ar fi treburile în gospodărie, făcând referire şi la domenii cum ar fi munca în timpul nopții sau munca fizică grea, de exemplu mineritul. Deşi convenția este cuprinzătoare şi este considerată cel mai important instrument internațional în combaterea muncii copiilor,

ea este scrisă într-un limbaj destul de dificil, poate prea greu de înțeles pentru tineri. Va trebui să aveți grijă prin urmare să nu generați plictiseală sau confuzie în grup prin faptul că intrați în prea multe detalii.

Atenție, scopul nu este ca membrii grupului să devină specialişti în ceea ce priveşte cadrul juridic care reglementează eliminarea muncii copiilor, ci acela de a-i ajuta să înțeleagă că există mari organizații care încearcă să ofere asistență guvernelor în depăşirea problemei muncii copiilor. Obiectivul pe care îl urmăriți este să le prezentați tinerilor principalele convenții internaționale, astfel încât aceştia să fie conştienți de existența acestora şi să afle câteva informații de ordin general, fără să zăboviți prea mult asupra textelor în sine, care sunt prea complicate pentru tineri.

Explicați-le participanților că guvernele au obligația de a integra aceste convenții în propria legislație națională într-o manieră care să fie acceptabilă pentru țară. ONU nu guvernează lumea – această organizație oferă doar un cadru consultativ şi de asistență atunci când este nevoie de acest lucru. Urmăriți dacă vreunul dintre membrii grupului ridică un aspect deosebit de important, şi anume următorul: dacă astfel de convenții există, de ce este munca copiilor o problemă atât de uriaşă şi de ce sunt încălcate drepturile omului în toată lumea? Aceasta este o problemă foarte, foarte importantă, care poate duce la o dezbatere filozofică potențial interesantă despre dezvoltarea politică, economică şi socială mondială. Dacă se iveşte prilejul unei astfel de discuții, îndemnați-i pe tineri să continue. Formularea unor opinii de către tineri cu privire la aceste probleme constituie un factor foarte important pentru educația acestora şi pentru angajamentul lor şi al nostru al tuturor.

Atrageți atenția că o astfel de discuție se va referi la următoarele aspecte: cât de utile sunt aceste convenții în realitate, care este scopul pe care îl servesc, care sunt obiectivele urmărite de ONU şi de agențiile sale specializate etc. Dacă aceste întrebări nu sunt formulate în mod spontan de membrii grupului, puneți-le chiar dvs. Atrageți atenți asupra faptului că aceste convenții, precum şi punerea lor în aplicare, se bazează pe respectul, responsabilitatea şi angajamentul statelor membre ONU.

Convenția nr. 182 privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor

Va trebui să abordați apoi Convenția nr. 182 a OIM (inclusă în această casetă). Această convenție, adoptată în 1999, vizează eliminarea celor mai *grave* forme ale muncii copiilor. Prezentarea acestei convenții trebuie să pornească de la ideea că munca copiilor este o problemă uriaşă şi, în ciuda existenței unor convenții internaționale şi a legislațiilor la nivel național, se produc în continuare abuzuri şi există un număr extrem de mare de copii care muncesc. Unul dintre gândurile care se nasc în mintea tinerilor atunci când încep să parcurgă această serie de module este următorul: dacă munca copiilor este o problemă atât de răspândită, dacă atât de multe persoane şi organizații se ocupă de combaterea sa de atâta vreme, cum aş putea eu, sau cum am putea noi să facem ceva semnificativ în acest sens?

Aceasta este o problemă importantă pe care trebuie s-o abordați cât mai devreme pe parcursul implementării acestor module. Atrageți atenția grupului asupra faptului că, tocmai *pentru că* munca copiilor continuă să fie o problemă, în ciuda tuturor eforturilor întreprinse în lume pentru combaterea sa, este nevoie mai mult ca oricând de ajutorul şi sprijinul nostru al tuturor, pentru a ne putea uni într-o încercare mondială de a o elimina.

Aceasta a fost şi premisa de la care s-a pornit în adoptarea acestei convenții deosebit de importante. Era evident că munca copiilor era o problemă atât de uriaşă încât ea nu putea fi rezolvată dintr-o dată şi doar folosind ca instrument vârsta minimă de încadrare în muncă. Prin urmare, această nouă convenție a fost concepută pentru a se

putea aborda munca copiilor într-un mod mai specific, punându-se accentul pentru început pe formele sale cele mai grave şi mai dăunătoare, cum ar fi prostituția infantilă, copiii soldați, traficul de droguri şi alte munci periculoase.

Descrieți pe scurt cum funcționează convenția şi ce speră să realizeze prin intermediul programelor sale limitate în timp. Totuşi, nu trebuie să vă opriți prea mult la această convenție, ci doar atât cât să vorbiți pe scurt despre unele dintre cele mai grave forme ale muncii copiilor şi despre cauzele care impun abordarea lor fără întârziere, înainte de a se trece la rezolvarea problemei mai vaste a muncii copiilor în general.

Notă pentru utilizator

Subliniați faptul că există instrumente disponibile pentru a asigura protecția copiilor, astfel încât aceştia să se poată bucura de copilărie şi să aibă acces la educație. Este de datoria societății, inclusiv a tinerilor, să asigure utilizarea şi aplicarea corespunzătoare a acestor convenții şi să vegheze asupra respectării legilor mai ales de către angajatori. Cu toții trebuie să ne asumăm o răspundere în cadrul campaniei de eliminare a muncii copiilor. Este extrem de important să ne aprofundăm cunoştințele pentru ca apoi să le putem transmite mai departe.

Declarația OIM cu privire la principiile şi drepturile fundamentale ale muncii şi activitățile de continuare a activității la această declarație

Textul final pe care trebuie să-l prezentați grupului este Declarația OIM cu privire la principiile şi drepturile fundamentale ale muncii şi activitățile de continuare a activității, adoptată în iunie 1998. Deşi statutul sau rolul acestui document este diferit față de cel al convențiilor anterioare, el este totuşi un document internațional foarte important, deoarece el reprezintă o reafirmare solemnă a angajamentului OIM şi al statelor membre față de respectarea, promovarea şi realizarea următoarelor patru principii şi drepturi:

1. libertatea de asociere şi recunoaşterea efectivă a dreptului la negociere colectivă (drepturile sindicale fundamentale);
2. eliminarea tuturor formelor de muncă forțată sau obligatorie (de exemplu, a sclaviei);
3. abolirea efectivă a muncii copiilor (principiul cardinal al proiectului SCREAM);
4. eliminarea discriminării în ocuparea forței de muncă şi profesie (a discriminărilor de orice fel).

Puneți accentul asupra celui de-al treilea principiu, deoarece acesta prezintă importanță pentru grup. De fapt, fiecare stat membru (țară) şi-a asumat angajamentul de a aboli munca copiilor. Acest angajament priveşte toate țările, oricare ar fi nivelul lor de dezvoltare economică, valorile lor culturale şi istoria, sau oricâte convenții ale OIM ar fi ratificat. Este un instrument internațional unic în felul său. De asemenea, există şi obligația din partea OIM de a sprijini țările care au nevoie de ajutor în îndeplinirea angajamentelor asumate, de exemplu în eforturile lor de eliminare a muncii copiilor.

Explicați grupului modul în care funcționează declarația şi activitățile de continuare a activitții, referindu-vă la două instrumente importante: *Analiza anuală* şi *Raportul global*. *Analiza anuală* cuprinde rapoarte privind țările care nu au ratificat convențiile relevante privind cele patru categorii de principii şi drepturi fundamentale, cum ar fi Convențiile nr. 138 şi 182, descrise mai sus. Analiza prezintă progresele înregistrate în asigurarea respectării acestor principii şi drepturi. Un alt element interesant pentru

grup este faptul că organizaţiile sindicale şi patronale sunt invitate să participe în mod activ la acest proces, pentru a promova declaraţia şi a face observaţii asupra rapoartelor înaintate de către guverne ca bază pentru *Analiza anuală*.

Sugeraţi grupului să ridice această problemă în discuţiile pe care le vor avea cu reprezentanţii organizaţiilor sindicale sau patronale cu care urmează să se întâlnească în cadrul altor module. Ar putea să-i întrebe pe aceştia ce ştiu despre declaraţie, ce au făcut pentru a o promova şi ce contribuţie au avut la realizarea rapoartelor pentru *Analiza anuală*. În aceste rapoarte ar trebui să se facă referiri şi la situaţia muncii copiilor, iar grupul poate întreba ce a conţinut raportul anterior întocmit de guvern pentru *Analiza anuală* pe această temă. S-ar putea să constataţi că respectivii reprezentanţi sunt luaţi prin surprindere de întrebările grupului şi nu ştiu cum să răspundă la ele. Şi acest lucru face parte din procesul de învăţare şi va ajuta grupul să conştientizeze propriul rol în promovarea declaraţiei, a principiilor şi drepturilor sale fundamentale şi a justiţiei sociale în general. Cu toţii avem un rol de jucat.

Şi *Raportul global* se publică în fiecare an însă, spre deosebire de *Analiza anuală*, el se concentrează în fiecare an asupra unei singure categorii de principii şi drepturi. Raportul se referă la toate statele membre ale OIM, fie că au ratificat convenţiile relevante sau nu. Astfel, într-o perioadă de patru ani se trec în revistă pe rând toate cele patru categorii de principii şi drepturi. În 2002, a fost rândul muncii copiilor.

Până la sfârşitul discuţiei, grupul trebuie să înţeleagă că declaraţia este un instrument internaţional dinamic şi practic utilizat pentru studierea atentă a modului în care statele membre ale OIM respectă cele patru categorii de principii şi drepturi fundamentale care privesc justiţia socială la scară mondială.

Notă pentru utilizator

Pentru informaţii suplimentare, şi dacă aveţi acces la Internet, vă recomandăm să vizitaţi secţiunea relevantă a site-ului OIM, dedicată declaraţiei. Site-ul OIM se poate accesa la adresa www.ilo.org, urmându-se apoi link-urile spre paginile care se referă la declaraţie.

Activitatea 3: Asocieri de imagini

1 lecţie

Acesta este un exerciţiu interactiv, care va ajuta grupul să înţeleagă ideile fundamentale din convenţiile menţionate mai sus prin asocierea lor cu imagini. Acest exerciţiu poate servi drept introducere la convenţii sau poate veni în completarea materialului pe care l-aţi parcurs deja.

Va trebui să pregătiţi din timp materialele pentru acest exerciţiu. În primul rând, copiaţi pe tablă, pe flipchart sau pe o foaie mare de hârtie afişată pe perete, câteva citate fundamentale din Convenţia cu privire la drepturile copilului şi Convenţiile OIM nr. 138 şi 182. De exemplu, "Statele părţi recunosc dreptul copilului la educaţie" sau "Statele părţi recunosc dreptul copilului de a fi protejat împotriva exploatării economice". Scrieţi clar, astfel încât tot grupul să poată citi textele. Este important să folosiţi propoziţii scurte şi să nu copiaţi fragmente lungi care pot conţine termeni juridici greu de înţeles.

Apoi, utilizând diferite surse care vă stau la dispoziţie (vezi modulul Imaginea), selectaţi o serie de imagini – fotografii sau imagini printate, unele luate eventual din diferite publicaţii, cărţi sau broşuri – care reprezintă copii care sunt exploataţi, abuzaţi sau privaţi în vreun fel de drepturile lor. Unii dintre ei vor fi copii care muncesc, alţii pot fi copii ai străzii sau copii subnutriţi. Deşi veţi alege cele mai multe imagini astfel încât să se potrivească cu citatele extrase din cele trei convenţii, este bine să căutaţi şi alte

imagini, din diferite surse, care să ilustreze încălcări ale altor categorii de drepturi ale omului, cum ar fi o persoană bătută de poliție, oameni fără adăpost, refugiați care urmează să fie deportați, o femeie discriminată etc. Aceste imagini vor fi utilizate în discuția finală cu privire la acest exercițiu.

Aşezați imaginile care ilustrează textul convențiilor pe o masă în apropierea locului unde ați scris citatele. Invitați-i pe tineri să se apropie, fie în grup, fie individual, ca să poată studia citatele şi imaginile. Cereți-le să aleagă imagini care, după părerea lor, ilustrează citatele, una câte una, pentru ca să poată purta şi o scurtă discuție după fiecare. De exemplu, poate că un membru al grupului va alege o imagine care reprezintă un copil care lucrează într-o țesătorie de covoare, pe care o va asocia cu următorul citat "Statele părți recunosc dreptul copilului de a fi protejat împotriva exploatării economice", adică dreptul de a fi protejat de munca copiilor.

Cereți fiecărui membru al grupului care alege o imagine ca ilustrare a unuia dintre citate să explice motivul pentru care a făcut respectiva alegere. Întrebați grupul dacă este de acord. Ar fi ales vreunul dintre membrii grupului o altă imagine? Dacă da, de ce? Cereți-le membrilor grupului să justifice toate alegerile pe care le fac. Întrebați-i în mod deosebit ce înțeleg prin "drepturi". Ce este, după părerea lor, un "drept" şi cum se aplică acesta oamenilor din societate, oamenilor de pe stradă, sau chiar lor, ca tineri? Lăsați discuția să continue până când participanții sunt interesați de ea şi schimbul de idei este viu. Urmăriți ca toate citatele pe care le-ați ales să fie asociate cu cel puțin o imagine. Se poate întâmpla ca o imagine să fie asociată cu mai multe citate – nu e nici o problemă. Important este ca în timpul discuțiilor să stabiliți legătura dintre drepturile definite în convențiile internaționale şi cele din sistemul juridic al țării. Pentru ca drepturile definite în convenții să fie aplicate în mod corespunzător într-o țară, ele trebuie să fie integrate în legile țării respective. Doar după această integrare, cetățenii pot face apel la protecție şi apărare în justiție în cazul în care drepturile lor sunt încălcate. Acest lucru se aplică şi la drepturile copilului.

Atunci când discuția se încheie în mod firesc, puteți arăta şi celelalte ilustrații pe care le-ați găsit pe tema încălcării unor drepturi. Împărțiți aceste imagini membrilor grupului, pentru ca să se poată uita pe rând la ele, şi întrebați-i care sunt, după părerea lor, drepturile încălcate în imaginile respective. Discutați aceste încălcări, dintre care unele probabil nu vor fi prea evidente pentru grup, cum ar fi discriminarea împotriva femeilor. Problema discriminării este deosebit de importantă din punctul de vedere al garantării drepturilor fiecărei persoane în societate şi poate duce la discuții foarte interesante în cadrul grupului, mai ales dacă trăiți într-o societate multirasială.

Orientați discuția spre modul în care guvernele şi societatea în general pot preveni aceste încălcări. Ce ar trebui făcut pentru a se evita încălcarea drepturilor fundamentale şi garantarea unei protecții corespunzătoare pentru toată lumea? De fapt, trebuie oare asigurată protecție pentru toată lumea? Oare grupul este de părere că există unele persoane care nu trebuie protejate sau nu trebuie să aibă anumite drepturi? Cine sunt aceste persoane şi de ce sunt de această părere?

După cum s-a menționat mai sus, important este ca grupul să stabilească legătura dintre convențiile internaționale adoptate de organizațiile internaționale cum ar fi ONU şi legile, regulile şi reglementările din propria țară. Legile pot fi îmbunătățite tocmai datorită acestor instrumente internaționale, asigurându-se astfel o mai bună protecție a drepturilor omului. Tot prin intermediul acestor instrumente, comunitatea internațională îşi poate exprima dezaprobarea față de comportamentul unei anumite țări, sau poate chiar lua măsuri pentru a încerca să împiedice comiterea unor încălcări ale drepturilor fundamentale ale omului de către țara în cauză. De-a lungul istoriei şi chiar în prezent putem găsi mai multe exemple de acest fel.

Convențiile internaționale constituie instrumente importante, care servesc scopul esențial al asigurării protecției persoanelor, îndeosebi a celor mai vulnerabili membri ai societății, cum ar fi copiii.

Activitatea 4: Extrase din presă

1 sau mai multe lecţii

Acest exerciţiu poate fi propus membrilor grupului în absolut orice moment. El poate fi efectuat chiar la începutul proiectului şi poate continua ca exerciţiu permanent pe toată durata parcurgerii modulelor. De exemplu, dacă aţi început proiectul cu modulul Colaj, acesta îi va fi făcut pe participanţi să se gândească mai mult la problematica muncii copiilor şi la slaba mediatizare a acestei teme. Pornind de aici, următorul pas logic este să-i îndemnaţi să urmărească cu mai multă atenţie materialele din presă şi să şi le noteze pe cele care abordează direct munca copiilor sau problemele conexe. Încurajaţi-i pe membrii grupului să încerce să conştientizeze într-o măsură cât mai mare ce se întâmplă în lume şi să se intereseze de problemele respective.

Scopul urmărit de acest exerciţiu este de a îndemna grupul să studieze cu atenţie ziarele şi revistele pentru a identifica articole care se referă la munca copiilor sau la diferite aspecte legate de această temă. Deşi nu se scrie prea mult despre munca copiilor în presă, cu puţină practică membrii grupului vor ajunge să identifice mai uşor articolele care se referă la această temă sau referirile care se fac la ea în diferite alte articole. Vor trebui să decupeze aceste articole şi să înceapă să-şi organizeze propriile dosare cu tăieturi din presă, care se pot adăuga la baza de date pe care o vor elabora în cadrul altor exerciţii.

Exerciţiul cu tăieturile din presă este foarte simplu. El se poate realiza fie împreună de întregul grup, fie în grupuri mai mici. Este la latitudinea dvs. să hotărâţi care dintre variante va fi mai folositoare pentru membrii grupului. Atunci când trec în revistă conţinutul unor ziare şi reviste, unii membrii ai grupului au tendinţa de a se opri la articole care nu au nimic de a face cu tema. Chiar dacă le permiteţi tinerilor un anumit grad de libertate, pentru că până la urmă cititul ziarelor contribuie la îmbogăţirea culturii lor generale, aveţi grijă să le amintiţi permanent care este sarcina pe care o au de îndeplinit.

Efectuaţi acest exerciţiu cel mult o dată pe săptămână, pentru ca să puteţi avea întotdeauna destule ziare şi reviste la dispoziţie pentru toţi membrii grupului, pentru a le ţine interesul treaz. Îndemnaţi-i pe membrii grupului să aducă şi ei ziare şi reviste, fie de acasă, fie de la magazine sau chioşcurile de ziare, unde ar putea găsi numere mai vechi, pe care vânzătorii sunt dispuşi să le dea pe gratis. Majoritatea magazinelor locale vor răspunde probabil pozitiv la o astfel de solicitare, şi acest lucru ar influenţa pozitiv procesul de integrare în comunitate.

Încercaţi să creaţi o atmosferă calmă şi liniştită în timpul exerciţiului. Treceţi printre membrii grupului şi intraţi în vorbă cu ei în timp ce studiază materialele. Dacă aveţi ocazia să vă uitaţi peste unele din aceste materiale în prealabil, notaţi-vă articolele legate de temă şi orientaţi în mod subtil membrii grupului spre respectivele articole. Stimulaţi discuţiile între persoanele din grup. Poate că vor trebui să decidă dacă un anumit articol este sau nu legat de problematica muncii copiilor şi dacă da, în ce mod. Acest exerciţiu intelectual le aprofundează înţelegerea cu privire la problemele legate de munca copiilor.

De fiecare dată, încercaţi să nu prelungiţi exerciţiul prea mult, pentru că participanţii îşi pot pierde interesul, mai ales dacă găsesc puţine articole corespunzătoare sau nu găsesc chiar deloc. În momentul în care vă daţi seama că tinerii nu mai caută cu interes prin ziare şi reviste şi unii dintre ei citesc alte pagini, cum ar fi pagina de sport, începeţi să restrângeţi exerciţiul treptat şi să vă pregătiţi pentru o scurtă discuţie despre exerciţiu. În cadrul acestei ultime discuţii, cereţi grupului sau persoanei care a decupat un articol să-l prezinte în rezumat, iar apoi să explice care este legătura sa cu munca copiilor. Îndemnaţi-i pe ceilalţi participanţi să pună întrebări, lansând, dacă se poate, o

discuție mai aprofundată cu privire la relevanța unui articol sau a anumitor aspecte ale conținutului său. Discuția trebuie să fie scurtă şi dinamică. Dacă interesul față de un articol scade, treceți rapid la altul. După ce tăieturile au fost analizate, verificați ca acestea să fie puse la dosar în mod corespunzător de participanți. Recomandăm întocmirea unui singur dosar cu tăieturi din presă pentru întregul grup, astfel încât toți să poată beneficia de informații în timpul cercetării.

Dosarul cu tăieturi din presă poate fi util şi în alte module, de exemplu modulul Dezbaterea, în care documentarea joacă un rol esențial. Îndemnați grupul să-şi facă un obicei din cititul ziarelor şi revistelor acasă, atunci când au ocazia, şi din ascultatul radioului şi / sau urmărirea ştirilor la televizor dacă au la dispoziție aparatele respective. Explicați-le tinerilor că dacă cetățenii lumii nu manifestă interes față de ce se întâmplă în alte locuri, fenomenele negative, cum ar fi munca copiilor, se vor înrăutăți, şi exploatarea se va intensifica. Acest exercițiu este simplu şi nu prea costisitor, însă va suscita un interes tot mai mare în rândul tinerilor față de ce se întâmplă în întreaga lume.

Notă pentru utilizator

Dacă parcurgeți aceste module într-un cadru şcolar, puteți avea în vedere posibilitatea de a integra în modul şi o altă materie. De exemplu, dacă în planul de învățământ al şcolii există o materie care se ocupă de presă, ar fi interesant să luați legătura cu profesorul care predă materia respectivă şi să-i propuneți să preia coordonarea exercițiului cu tăieturile din presă. Dacă nu aveți un profesor specializat în acest domeniu în şcoală, puteți să contactați un profesor care predă o disciplină conexă.

Activitatea 5: Documentare

2 lecții simple, lăsând timp între ele pentru efectuarea temei

Pe parcursul activităților precedente din acest modul, a trebuit să vorbiți mult, dar acum a sosit momentul să puneți grupul la treabă. Există riscul să vorbiți dvs. prea mult, în loc să vorbească membrii grupului. Controlați-vă tot timpul, ca să nu se întâmple acest lucru.

Convențiile ONU şi OIM sunt importante şi este esențial ca grupul să ia cunoştință de acest aspect al campaniei globale pentru eliminarea muncii copiilor. Convențiile pun proiectul în context şi permit o mai bună înțelegere a motivului pentru care se desfăşoară aceste activități. Totuşi, volumul informațiilor existente pe această temă este foarte mare, şi este mai constructiv să le dați membrilor grupului sarcina şi răspunderea de a studia sursele de informații. Poate că ați primit materiale de la IPEC sau de la alte organizații care se ocupă de munca copiilor. Poate că ați obținut sprijinul unei biblioteci pentru identificarea unor materiale de referință şi punerea lor la dispoziția grupului. Poate că aveți acces la Internet. Poate că ați obținut informații de la sindicate şi ONG-uri. Exploatați la maximum toate resursele care vă stau la dispoziție.

Gândiți-vă la câteva teme pe care să le propuneți membrilor grupului ca bază pentru propria muncă de documentare. Puneți-le la dispoziție o listă cu materiale de referință, care să cuprindă şi câteva site-uri importante pe Internet (însă nu toate, ca să mai caute şi singuri altele), care le va fi utilă în efectuarea temei. Dacă este nevoie, faceți un mic instructaj cu grupul despre căutarea pe Internet după temă şi nume. Poate că cineva de la bibliotecă sau profesorul de informatică vă poate ajuta în acest sens, dacă desfăşurați proiectul în cadrul unei şcoli.

Găsirea site-urilor pe Internet

Împărțiți grupul mare în mai multe grupuri mai mici, formate din cel puțin două, dar nu mai mult de patru persoane. Sarcina va fi identificarea unui anumit număr de site-uri pe Internet, să zicem trei pe grup, care se ocupă de problema muncii copiilor. Pe lângă identificarea acestor site-uri însă, grupurile vor trebui să realizeze şi un rezumat al conținutului lor, menționând organizațiile cărora le aparțin, activitățile pe care le întreprind acestea ş.a.m.d. Pentru a putea întocmi aceste rezumate, grupul va trebui să studieze atent site-urile. Grupurile îşi vor prezenta rezumatele în scris. Veți putea organiza apoi o sesiune de prezentări, în cadrul căreia fiecare dintre grupuri îşi va putea citi prezentarea cu voce tare. Puteți să propuneți grupului mare să aleagă o persoană sau un grup (fiți întotdeauna democratic în astfel de situații) care să redacteze un document în care să reunească toate rezumatele, care poate fi ulterior multiplicat şi distribuit tuturor ca rezultat al muncii de cercetare a surselor.

Crearea unei fişe de date

Desemnați câteva grupuri mai mici sau persoane care să realizeze propriile lor fişe de date, pe baza informațiilor găsite fie pe site-uri, fie în materialele de referință scrise. Aceste fişe vor conține, de exemplu, 10 informații de bază despre munca copiilor. Poate fi vorba de date statistice relevante sau de activități desfăşurate de un ONG. Ceea ce este important este ca fiecare grup să-şi creeze propria fişă şi să noteze sursa informațiilor trecute pe fişă. Într-o discuție ulterioară, grupurile mici sau persoanele care au lucrat la fişe pot citi cu voce tare una sau mai multe dintre informațiile identificate în fața întregului grup. Din nou, rezultatele ar trebui să fie reunite într-un singur document şi distribuite întregului grup.

Puteți să vă gândiți şi la alte sarcini similare, care vor încuraja grupul să exploreze în profunzime informațiile existente privind munca copiilor.

Notă pentru utilizator

Este foarte important ca sarcinile şi exercițiile pe care participanții le au de executat în contextul proiectului să nu fie notate în nici un fel, cu alte cuvinte, nu trebuie să comparați munca unora dintre participanți cu a altora. În cadrul acestui proiect nu se dau lucrări de control. Obiectivul urmărit este trezirea simțului răspunderii în rândul tinerilor şi stimularea procesului de afirmare al acestora. Este foarte important ca tinerii să înceapă să simtă că proiectul le aparține. Consolidarea sentimentului de încredere şi a punților de comunicare este un aspect esențial al reuşitei acestor module.

Ce e bine să faceți şi ce nu

- Asigurați-vă că toți membrii grupului participă la toate secțiunile din cadrul modulului.
- Încurajați umorul şi schimburile de replici glumețe între membrii grupului pentru a crea o atmosferă destinsă în timpul lecțiilor.
- Îndemnați-i pe membrii grupului să ia notițe şi să joace rolul de raportor, notând principalele aspecte ridicate pe parcursul discuțiilor. Aceasta oferă tinerilor o experiență interesantă şi posibilitatea de a dobândi o deprindere utilă, care le va fi utilă în educație în general.
- Notați-vă şi dvs. principalele aspecte ridicate de membrii grupului. Este un exercițiu foarte util să vă notați care au fost principalele teme de discuție, iar IPEC s-ar bucura să primească astfel de rapoarte, pentru că ele ar putea contribui la actualizarea modulelor şi la explorarea unor noi teme de interes pentru tineri.

- Nu stimulați în nici un caz întrecerea între participanți în cadrul acestor exerciții. Nu este cazul să provocați rupturi între membrii grupului. Prin urmare, pentru a nu submina procesul, este important să sprijiniți formarea unor relații puternice, bazate pe încredere între participanți.
- Citiți cu voce tare fragmente din toate rezumatele întocmite şi nu doar din cele pe care le considerați cele mai bune sau cele mai relevante. Trebuie să luați în seamă munca şi opiniile tuturor, trebuie să fiți echitabil şi să evitați judecățile de valoare.
- Folosiți discuția finală pentru a da ocazia membrilor grupului să-şi exprime opiniile deschis şi liber. Este vorba de exerciții destul de grele şi va trebui să dați grupului ocazia să mai elibereze o parte din energia acumulată.

Discuția finală

1 lecție

În funcție de personalitatea tinerilor din grupul cu care lucrați, discuția privind problema fundamentală a "libertății de alegere" poate fi foarte interesantă şi informativă. De asemenea, ea poate constitui o dare de seamă finală asupra acestui modul. În multe țări, tinerii muncesc într-un fel sau altul. Ei efectuează diferite treburi în gospodărie, ajută la ferma familiei sau în cadrul unei asociații familiale, desfăşoară munci ocazionale seara sau sunt angajați cu normă parțială la sfârşit de săptămână pentru a-şi câştiga banii de buzunar sau pentru a contribui astfel la întreținerea familiei. Este important să fiți extrem de atent la situațiile în care se pot afla unii dintre membrii grupului cu care lucrați.

Porniți o discuție despre ceea ce fac eventual în afara proiectului sau a activităților şcolare. Fac sport? Despre ce sport este vorba? Sunt buni sportivi? Au vreun hobby sau participă la alte activități de timp liber? Fac parte dintr-un club? Le place să citească? Invitați-i pe membrii grupului să discute despre aceste aspecte într-o manieră relaxată. Această discuție îi va calma şi va crea o atmosferă pozitivă pentru partea finală a lecției.

În timp ce participanții vorbesc despre propria viață şi despre diferitele activități la care participă, puteți să faceți şi dvs. unele comentarii cu privire la diferențele dintre viața lor şi viața copiilor care muncesc. Sperăm că tinerii din grup au posibilitatea de a se bucura de viață – datorită sporturilor pe care le practică, hobby-urilor pe care le au, şcolii, prietenilor, familiilor. Sperăm, de asemenea, că ei pot să crească liber şi să învețe cum să facă față diferitelor aspecte ale vieții – cum să fie membrii unui grup, ai unei comunități sau societăți – să învețe că noi toți suntem cetățeni ai lumii.

Subliniați faptul că acest aspect al copilăriei este cel de care nu pot beneficia copiii care muncesc. Pentru situația în care aceste aspecte ale vieții, care pentru alți copii sunt de la sine înțelese, lipsesc, se utilizează adesea termenul de "copilărie pierdută" sau de "vise furate". Copiii care muncesc pot avea şi momente mai uşoare, dar acestea nu au legătură întotdeauna cu munca lor. Întrebați-i pe membrii grupului care este, după părerea lor, diferența fundamentală dintre ei înşişi şi copiii care muncesc. Sperăm că măcar unul dintre participanți va spune că este vorba despre "libertatea de alegere".

Dacă, eventual, unul dintre membrii grupului lucrează deja, probabil că este alegerea sa. E adevărat însă că s-ar putea să fi fost convins să se apuce de muncă de părinți sau familie, sau să fi fost împins de nevoile personale sau de situația sa economică – însă sperăm că a fost o alegere pe care au făcut-o singuri, fără să fi fost obligați. Poate că încă locuiesc cu familia, au acces la educație şi timp să se joace sau să se bucure de copilărie pe lângă munca pe care o fac. Cea mai mare parte a copiilor care muncesc nu au această posibilitate.

În continuarea acestei discuţii, este interesant să aflaţi ce ştiu membrii grupului despre drepturile pe care le au în propria lor ţară. Există o destul de mare probabilitate ca în diferite ţări să se fi desfăşurat studii cu privire la atitudinea tinerilor faţă de şcoală şi lumea muncii, iar această discuţie poate asigura o încheiere în forţă a acestui modul.

Este recomandabil să organizaţi această lecţie ca o sesiune de brainstorming. Întrebaţi-i pe membrii grupului ce ştiu despre propriile lor drepturi şi notaţi răspunsurile pe tablă sau pe flipchart. Întrebaţi despre numărul maxim de ore de lucru, limita de vârstă, salariul minim, munca efectuată dimineaţa devreme sau târziu în noapte, pauzele acordate şi îndatoririle angajatorilor. Este important ca, acum când IPEC începe să atragă sprijinul tinerilor din întreaga lume pentru campania împotriva muncii copiilor şi când se vorbeşte despre drepturile copilului în general, tinerii din diferite ţări, la nivel naţional sau local, să-şi cunoască şi să-şi înţeleagă propriile drepturi. Aceste aspecte constituie în aceeaşi măsură o parte integrantă a procesului didactic şi este bine să studiaţi acest domeniu înainte de a parcurge modulul de faţă, pentru ca informaţiile de bază cu privire la problemele abordate să vă fie la îndemână.

Notă pentru utilizator

Principalele surse de informaţii cu privire la drepturile tinerilor, aşa cum sunt consfinţite în legislaţia muncii din diferite ţări, sunt Ministerele Comerţului şi Industriei, Ministerele Muncii şi organizaţiile sindicale. Luaţi legătura cu funcţionarii din aceste instituţii şi aflaţi ce materiale au la dispoziţie. Destul de frecvent aceste instituţii realizează afişe şi broşuri pentru a veni în sprijinul tinerilor care pătrund pentru prima dată pe piaţa muncii. Este surprinzător cât de puţine lucruri ştiu tinerii despre drepturile lor şi cât de mult ezită atunci când e vorba de protejarea propriilor lor interese.

Dacă aveţi materiale la dispoziţie, împărţiţi-le membrilor grupului ca să le studieze pe rând, iar apoi găsiţi un loc propice în sală unde să le expuneţi sau afişaţi. Îndemnaţi-i pe tineri să citească aceste materiale. Tinerii trebuie să ştie ce drepturi au şi nu trebuie să le fie teamă să le apere. Aceasta este o altă diferenţă dintre ei şi copiii care muncesc. Cel mai adesea, aceşti copii nu-şi cunosc drepturile – poate nici nu ştiu să citească sau să scrie şi nimeni nu le spune ce drepturi au. Uneori, nici angajatorii, nici cei care lucrează alături de copii nu ştiu că este ilegal să angajezi copii. Lucrurile au stat întotdeauna aşa, prin urmare de ce ar trebui schimbate? În acest sens, educaţia este factorul decisiv pentru toate părţile implicate – copii, părinţi, angajatori şi autorităţi.

Evaluare şi continuarea activităţii

Se pot defini unele rezultate concrete, măsurabile pe care participanţii ar trebui să le obţină ca urmare a efectuării exerciţiilor din cadrul modulului, putându-se cuantifica şi gradul de implicare al acestora în activităţile de instruire şi asistenţă organizate de resursele exterioare. Aceste aspecte însă nu sunt uşor de măsurat pe termen scurt. Nu vă veţi putea face o idee cu adevărat despre succesul acestui modul decât urmărind progresele pe care le înregistrează membrii grupului în timpul parcurgerii succesive a altor module.

Acest modul poate fi deosebit de util ca piatră de temelie pentru următoarele module. El face parte dintr-un important proces de învăţare şi contribuie la îmbogăţirea cunoştinţelor de bază ale grupului cu privire la munca copiilor. De fapt, fără acest modul, ar fi dificil să se poată pună în aplicare proiectul în mod corespunzător, prin urmare, chiar dacă acest modul vi se pare uneori prea greoi, perseveraţi. Nu planificaţi lecţii prea lungi şi alternaţi-le cu activităţi care să îi destindă pe participanţi.

După încheierea acestui modul, puteţi trece la modulul Interviuri şi anchete. Aceste două module combinate asigură o platformă solidă pe baza căreia tinerii pot ajunge la o mai bună conştientizare a acestor probleme şi îşi pot afirma rolul ca agenţi ai schimbării sociale.

Anexa 1

Site-uri pe Internet care oferă informații privind munca copiilor

Denumirea organizației	Adresa site-ului	Scurtă prezentare
Programul Internațional pentru Eliminarea Muncii Copiilor	(IPEC)www.ilo.org/public/english/standards/ipec/	Încă de la începutul anilor '90, Organizația Internațională a Muncii (OIM) a pornit o ofensivă majoră împotriva muncii copiilor prin intermediul programului IPEC, oferind asistență statelor membre în punerea în aplicare a politicii lor naționale şi a programelor care urmăresc rezolvarea problemelor legate de munca copiilor.
Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF)	www.unicef.org	UNICEF este organismul Națiunilor Unite care se ocupă de problemele copiilor. Munca copiilor ocupă un loc important printre activitățile sale. UNICEF colaborează strâns cu IPEC.
Societatea anti-sclavie	www.anti-slaverysociety.org	ONG implicat în lupta împotriva sclaviei, care dispune de o serie de pagini găzduite pe rețeaua geocities. Oferă resurse pentru elevi şi profesori şi link-uri pe această temă.
Marşul Mondial împotriva Muncii Copiilor	www.globalmarch.org	Site-ul pe Internet al organizatorilor oficiali ai Marşului Mondial din 1998. Prezintă detalii cu privire la acest marş din toată lumea, informații generale despre munca copiilor şi link-uri la organizațiile implicate.

Denumirea organizației	Adresa site-ului	Scurtă prezentare
Federația Internațională a Lucrătorilor în Construcții (IFBWW)	www.ifbww.org	Organizație sindicală internațională care desfăşoară în prezent o campanie pentru eliminarea muncii copiilor din sectorul construcțiilor în întreaga lume.
Education International (EI)	www.ei-ie.org	Organizație sindicală internațională a cadrelor didactice, care se adresează profesorilor în contextul unei campanii împotriva muncii copiilor, îndeosebi în domeniul realizării unor materiale didactice.
Union Network International (UNI)	www.union-network.org	Organizație sindicală internațională pentru sectorul serviciilor care desfăşoară în prezent o campanie împotriva muncii copiilor mai ales în domeniul comerțului din toată lumea.
Confederația Internațională a Sindicatelor Libere (ICFTU)	www.icftu.org	Organizație sindicală internațională pentru centrele sindicale care coordonează campania internațională a sindicatelor pentru eliminarea muncii copiilor.
Uniunea internațională a lucrătorilor din domeniul alimentar, agricultură, industria hotelieră şi de alimentație publică, industria tutunului şi a asociațiilor de lucrători din ramurile conexe (IUF)	www.iuf.org	Organizație sindicală internațională care îşi desfăşoară campania în primul rând într-un sector unde există foarte multă exploatare: plantațiile agricole şi lucrătorii agricoli.

Denumirea organizației	Adresa site-ului	Scurtă prezentare
Federația Internațională a Lucrătorilor în Construcții (IFBWW)	www.ifbww.org	Organizație sindicală internațională care desfăşoară în prezent o campanie pentru eliminarea muncii copiilor din sectorul construcțiilor în întreaga lume.
Public Services International (PSI)	www.world-psi.org	Organizație sindicală internațională a lucrătorilor din sectorul public care desfăşoară în prezent o campanie pentru prevenirea utilizării în spitalele publice a instrumentelor chirurgicale fabricate de copii.
Eliberați copiii	www.freethechildren.org	Organizație de caritate din Statele Unite care desfăşoară programe şi activități pentru reducerea sărăciei şi exploatării copiilor din toată lumea.
One World	www.oneworld.net	One World este o comunitate online formată din peste 250 de organizații care promovează aceleaşi valori, interesate de justiția socială şi de probleme umanitare – drepturile şi munca copiilor ocupând un loc de frunte printre ele.
Amnesty International	www.amnesty.org	Organizație internațională pentru protecția drepturilor omului în întreaga lume.
Rețeaua de informare privind drepturile copilului	www.crin.org	Rețea mondială de organizații care realizează schimburi de experiențe şi informații cu privire la drepturile copilului.

Denumirea organizației	Adresa site-ului	Scurtă prezentare
Alianța mondială YMCA	www.ymca.int	Mişcarea mondială YMCA se ocupă de problema exploatării mondiale a copiilor în orice formă, iar societățile sale naționale sunt angajate în activități pentru combaterea acestui fenomen.
Asociația internațională a femeilor din zona Pan-Pacifică şi a Asiei de Sud-Est	www.ppseawa.org	Asociație internațională a femeilor angajată în activități de promovare a păcii şi înțelegerii în rândul femeilor din această regiune. Resursele sale sunt de asemenea dedicate bunăstării femeilor şi copiilor.
Sweatshop Watch	www.sweatshopwatch.org	*Sweatshop Watch* este o coaliție formată din organizații şi persoane care promovează aceleaşi valori şi care sunt angajate în lupta pentru eliminarea exploatării în ateliere. Îşi desfăşoară activitatea în domeniul educației publicului, al promovării politicilor publice şi al formării de coaliții.
Casa Alianza – Covenant House pentru America Latină	www.casa-alianza.org	ONG dedicat reabilitării şi protecției copiilor străzii din Guatemala, Honduras şi Mexic. Este vorba de ramura din America Latină a organizației Covenant House, cu sediul în Statele Unite.
Alberta Sports, Pakistan	www.alberta-sports.com	Producător de mingi de fotbal cu sediul în Sialkot, Pakistan, care face parte din programul OIM pentru eliminarea muncii copiilor din acest sector.

Denumirea organizației	Adresa site-ului	Scurtă prezentare
New Concept Information Systems	www.newconceptinfo.com	Grup de specialişti din India care oferă servicii de documentare şi editare în mai multe domenii ale dezvoltării sociale, inclusiv munca copiilor.
Defence for Children International (DCI)	www.defence-for-children.org	ONG care se ocupă de promovarea şi protecția drepturilor copilului. DCI dispune de filiale în toată lumea.
CAFOD	www.cafod.org.uk	CAFOD este agenția oficială de asistență şi dezvoltare a Bisericii Catolice din Anglia şi Țara Galilor. Organizația desfăşoară o campanie majoră împotriva muncii copiilor în industria confecțiilor.
GreenNet	www.gn.apc.org	*GreenNet* face parte dintr-o rețea informatică mondială care reuneşte grupuri care se ocupă de probleme de mediu, pace, drepturile omului şi dezvoltare. GreenNet găzduieşte site-urile a nu mai puțin de 200 de membri.
Banca Mondială	www.worldbank.org	Site-ul pe Internet al Băncii Mondiale şi al instituțiilor de dezvoltare şi financiare conexe.
Essential Information	www.essential.org	*Essential Information* este o rețea de organizații care promovează aceleaşi valori şi care se concentrează asupra problemelor de dezvoltare şi umanitare.
Agência de Notícia dos Direitos da Infância (ANDI)	www.andi.org.br	Agenție de ştiri braziliană privind probleme legate de drepturile copilului.

Denumirea organizației	Adresa site-ului	Scurtă prezentare
Proiectul Labors of Love	www.childlabor.org	ONG care distribuie informații despre munca copiilor pentru a convinge oamenii să acționeze mai eficient împreună pentru a pune capăt acestei practici, încurajând o formare şi educație adecvată pentru copii.
Children's House	www.child-abuse.com/childhouse/	Centru de resurse interactiv pentru schimbul de informații în serviciul bunăstării copilului.
Christian Aid	www.christian-aid.org.uk	Agenție oficială a 40 de biserici din Marea Britanie şi Irlanda. Umăreşte combaterea rădăcinilor sărăciei.
Co-op America	www.coopamerica.org	ONG din Statele Unite care se ocupă de elaborarea de strategii economice, organizarea puterii şi a instrumentelor practice pentru abordarea problemelor sociale şi de mediu de către diferite persoane fizice şi juridice.
ChangeNet	www.changenet.sk	Comunitate virtuală a ONG-urilor slovace pentru schimbul de informații şi resurse.
Terre des Hommes	www.tdh-geneve.ch	ONG elvețian pentru cooperare şi dezvoltare care a coordonat Marşul Global în timpul evenimentelor din faza finală de la Geneva.
Acțiune pentru dezvoltarea mediului din lumea a treia (enda)	www.enda.sn	ONG internațional cu sediul la Dakar, Senegal, care se ocupă de dezvoltarea durabilă în țările din lumea a treia.

Denumirea organizației	Adresa site-ului	Scurtă prezentare
Salvați Copiii (Save The Children)	www.oneworld.org/scf/	Importantă societate de binefacere internațională din Marea Britanie.
ACTIONAID	www.actionaid.org	Importantă societate de binefacere şi de dezvoltare care lucrează direct cu trei milioane dintre cei mai săraci oameni din Africa, Asia şi America Latină, ajutându-i în lupta împotriva sărăciei.
Acțiune pentru solidaritate, egalitate, mediu şi dezvoltare (ASEED)	www.antenna.nl	Rețea mondială a tineretului care se ocupă de probleme de mediu şi dezvoltare.
Corporate Watch	www.corpwatch.org	Revistă şi centru de resurse online care se ocupă de responsabilitatea corporațiilor, globalizare, justiție socială şi mediu.
Child Workers in Asia (Copiii care muncesc din Asia)	www.cwa.tnet.co.th	CWA este o rețea de ONG-uri şi persoane angajate în mişcarea împotriva muncii copiilor din diferite țări ale Asiei. Ea se află în legătură cu ONG-uri din Pakistan, Bangladesh, Nepal, India, Laos, Vietnam, Kampuchia, Thailanda, Malayezia, Indonezia, Filipine şi Hong Kong.
Consiliul Europei	www.coe.int	Acest site cuprinde texte din recomandările, rezoluțiile şi comunicatele de presă ale Consiliului Europei privind acțiunile întreprinse în vederea combaterii muncii copiilor.

Denumirea organizației	Adresa site-ului	Scurtă prezentare
Global Exchange	www.globalexchange.org	Global Exchange este un centru non-profit de documentare, educație şi acțiune al cărui scop este susținerea şi promovarea justiției politice, economice şi sociale la scară mondială. Urmăreşte o mai bună conştientizare a acestor probleme în rândul publicului american şi chemarea la acțiune a oamenilor, susținând în acelaşi timp realizarea unor parteneriate internaționale şi naționale în întreaga lume.
Departamentul pentru Dezvoltare Internațională (DFID)	www.dfid.gov.uk	Departament al guvernului britanic care se ocupă de problemele legate de dezvoltare, printre care şi munca copiilor.
Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID)	www.usaid.gov	USAID este o agenție guvernamentală independentă americană care oferă asistență în domeniul dezvoltării economice şi ajutor umanitar în vederea promovării intereselor economice şi politice americane pe alte continente.
Departamentul Muncii, Guvernul Statelor Unite	www.dol.gov	Departamentul Muncii al Statelor Unite are ca sarcină formarea mâinii de lucru americane pentru locuri de muncă noi şi mai bune şi pentru asigurarea caracterului corespunzător al locurilor de muncă din America.

Denumirea organizației	Adresa site-ului	Scurtă prezentare
Fundația Internațională RUGMARK	www.rugmark.de	RUGMARK este marca comerțului echitabil atribuită producătorilor de covoare şi carpete care respectă codul de conduită RUGMARK.
Asociația Americană a Lucrătorilor Rurali	www.afop.org	Acest site prezintă campania AFOP pentru eliminarea muncii copiilor din agricultură în Statele Unite.
Liga Națională a Consumatorilor (NCL), USA	www.nclnet.org	Unul dintre cele mai mari site-uri ale organizațiilor de consumatori, care cuprinde o serie de link-uri la site-uri privind munca copiilor, precum şi o prezentare a propriilor politici şi programe.
UNITE!	www.uniteunion.org	Sindicatul lucrătorilor din industria textilă şi a confecțiilor din Statele Unite, cu o gamă largă de informații despre munca copiilor şi ateliere. Oferă de asemenea o serie de link-uri, mai ales la site-urile altor sindicate.
Programul Internațional pentru Tineret (Youth Advocate Program International - YAPI)	www.yapi.org	Acest site acoperă o gamă largă de probleme de interes pentru tineri. Organizația desfăşoară programe în întreaga lume.
Cei îngrijorați de soarta copiilor care muncesc (The Concerned for Working Children)	www.workingchild.org	Acest site oferă câteva informații şi link-uri cu privire la munca copiilor.
Uniunea Europeană (UE)	www.europa.eu.int	Acesta este site-ul oficial al UE. Oferă o serie de link-uri la site-urile asociate, precum şi declarații de politică şi link-uri la diferite departamente din cadrul Comisiei.

Denumirea organizației	Adresa site-ului	Scurtă prezentare
Alianța Internațională Salvați Copiii	www.savethechildren.net	Deşi acesta nu este cel mai bun site al organizației *Salvați Copiii*, el asigură toate link-urile la organizațiile naționale afiliate şi reprezintă un punct de pornire bun pentru activitățile de calitate privind munca copiilor desfăşurate de această organizație.
Levi Strauss & Co.	www.levistrauss.com	Site-ul oficial al companiei multinaționale producătoare de blugi dispune de o secțiune care se referă la programul său pentru comunitate şi programul de burse. Compania finanțează proiecte în diferite domenii, inclusiv cel al justiției sociale.
Reebok	www.reebok.com	Reebok a publicat o declarație privind drepturile omului pe site-ul său pe Internet. Compania afirmă că susține comerțul echitabil şi condițiile adecvate de muncă, şi că luptă împotriva utilizării muncii copiilor în realizarea produselor sale.
Campania Hainelor Curate (Clean Clothes Campaign)	www.cleanclothes.org	Campania Hainelor Curate are ca scop îmbunătățirea condițiilor de muncă în industria confecțiilor şi echipamentelor sportive. Unul dintre principale sale obiective este de a interveni la nivelul unităților care vând produse fabricate cu utilizarea muncii copiilor.

Note

Organizația Internațională a Muncii

SCREAM

Opriți munca copiilor

Interviuri şi anchete

Scop: Realizarea unei anchete şi / sau a unor interviuri despre munca copiilor în rândul persoanelor interesate de această problematică.

Rezultat: Favorizează procesul de integrare în comunitate şi stimulează interesul pe scară mai largă. Prezintă participanţilor tehnica interviului şi încurajează cercetarea cu privire la acţiunile întreprinse în legătură cu munca copiilor în diferite sectoare ale societăţii şi economiei.

Durată

4–6 lecţii simple

Motivaţie

Unul dintre cele mai importante aspecte ridicate în mod repetat în cadrul acestor module este necesitatea asumării colective a răspunderii în campania pentru eliminarea muncii copiilor. Nu este destul să ne gândim că anumite guverne sau ONU se vor ocupa de această problemă. Comunitatea internaţională îşi manifestă deja interesul activ faţă de ceea ce se întâmplă astăzi în lume, chiar şi în regiunile cele mai îndepărtate. Reinstaurarea păcii în ţările afectate de conflicte şi asigurarea de asistenţă pentru victimele dezastrelor naturale constituie obiectul unor uriaşe eforturi desfăşurate pe plan internaţional în ultimii ani.

Notă pentru utilizator

Ar fi bine să parcurgeţi acest modul nu cu mult timp după modulul Documentare şi informare. Cele învăţate în cadrul acestui modul vor constitui o platformă solidă pe baza căreia veţi putea să treceţi la prezentarea tehnicii de realizare a interviurilor. Acest modul consolidează şi procesul de documentare, cu care grupul s-a familiarizat deja.

Totuşi, în lume există milioane de copii care muncesc, a căror soartă nu depinde doar de găsirea unor soluţii paşnice pentru conflictele existente. Ei nu reprezintă subiecte pentru presa de fiecare zi. Ei sunt, în marea lor majoritate, copii săraci, privaţi de educaţie, de copilărie şi uneori de familie. Munca copiilor nu este o problemă care se poate rezolva prin acte de caritate. Uneori oamenii sau chiar guvernele unor state au sentimentul că, dacă donează bani unei cauze, sunt scutiţi de orice altă răspundere. Nu, lucrurile nu merg aşa. Responsabilitatea este un lucru foarte important peste care nu se poate trece atât de uşor.

Prin urmare, ce urmează să facem şi ce sperăm să realizăm? Credem că prin mobilizarea tinerilor din toată lumea, aceştia vor reuşi să ajungă la rezultate în domenii în care nimeni nu a avut succes până acum? Oare punem întreaga noastră răspundere colectivă pe umerii lor tineri? Bineînţeles că nu. Însă putem colabora cu tinerii pentru a beneficia de energia, creativitatea şi angajamentul lor prin care pot contribui la crearea unei importante resurse de educatori pentru comunitate – agenţi pentru mobilizare şi schimbare socială. Această problemă priveşte întreaga comunitate, după cum s-a spus în repetate rânduri, iar tinerii sunt cheia prezentului şi viitorului comunităţilor noastre.

Însă comunităţile nu sunt formate exclusiv din tineri. Ele cuprind oameni politici, lucrători, părinţi, profesori, sindicalişti, angajatori, comercianţi, sportivi, actori, artişti – întreg ansamblul societăţii. Şi ce fac toate aceste categorii în legătură cu problema de care

ne ocupăm? De fapt ne putem pune şi o altă întrebare: sunt ei oare conştienți de existența problemei? Ştiu oare că ar putea şi ar trebui să facă ceva pentru a schimba situația?

Modulul de față vizează o serie de obiective în cadrul procesului didactic. Tinerii din grupul cu care lucrați se vor întreba de ce li s-a transmis volumul mare de informații cuprins în modulele anterioare. Oare ce ar trebui să facă cu ele? În cadrul acestui modul, ei vor avea ocazia de a pune în aplicare cunoştințele dobândite, precum şi tehnicile de documentare şi informare învățate. Prin realizarea unor interviuri cu reprezentanți de marcă ai comunității în care trăiesc, tinerii din grup îşi vor putea forma deprinderi sociale şi comunicative care le vor fi deosebit de utile în viață şi în educație. Ei vor încerca să afle ce ştiu alții despre munca copiilor, ce acțiuni încearcă să întreprindă în acest sens şi în ce mod, precum şi ce pot face diferiți membri ai societății în legătură cu munca copiilor. Unele persoane, de exemplu oamenii politici şi oamenii de afaceri, pot juca un rol deosebit de semnificativ în susținerea campaniei pentru eliminarea muncii copiilor. Dar ce fac ei de fapt? Acestea sunt aspectele pe care dorim ca tinerii să le descopere.

În acelaşi timp, cu ocazia realizării unor interviuri cu diferiți membri ai comunității, tinerii îşi vor pune în valoare rolul de educatori pentru comunitate. Persoanele cu care vor face interviuri vor dori să ştie de ce li se pun întrebări pe tema muncii copiilor. Vor dori să ştie mai multe despre acest proiect şi despre procesul didactic pe care îl presupune. Vor dori să afle şi ei ce ştiu aceşti tineri despre munca copiilor şi / sau ce se poate face pentru a o elimina. Se poate întâmpla ca unele persoane să se simtă stânjenite cu ocazia participării la astfel de interviuri, iar unii chiar să refuze pur şi simplu participarea. Chiar şi astfel de întâmplări pot reprezenta un pas uriaş în procesul de învățare la care participă tinerii, pentru că ei vor ajunge inevitabil să se întrebe de ce a fost refuzată solicitarea lor de interviu, iar dvs. va trebui să le răspundeți sincer la întrebări.

Pe lângă modalitățile de elaborare şi desfăşurare a interviurilor, acest modul se ocupă şi de tehnicile de realizare a anchetelor. Anchetele vor pune în valoare deprinderile de documentare ale tinerilor, fiindu-le utile pentru identificarea unor posibili candidați pentru interviuri şi a tipurilor de întrebări pe care trebuie să le formuleze. Documentarea este cu adevărat o activitate fundamentală în cadrul IPEC şi este foarte probabil ca informațiile culese de diferite grupuri din lume să fie utilizate de IPEC în cadrul propriilor sale activități.

Pregătire

Suntem conştienți de faptul că nivelul la care va fi pus în aplicare acest modul va diferi într-o măsură foarte mare de la un grup la altul şi de la o țară la alta, în funcție de atitudini, comportamente, cultură şi tradiții. Rămâne la latitudinea dvs. să evaluați dacă acest modul se poate realiza sau nu în contextul în care vă aflați, ce repercusiuni ar putea avea şi în ce măsură procesul didactic ar putea fi afectat de punerea lui în practică. Cea mai importantă prioritate pentru dvs. trebuie să fie siguranța şi bunăstarea tinerilor din grup şi educația acestora. Evitați aplicarea anumitor părți ale modulului dacă sunteți de părere că ar putea afecta grupul într-un fel sau altul.

Ajutor din afară

Modulul de față este foarte simplu şi în principiu nu ar trebui să aveți nevoie de ajutor din afară pentru realizarea sa. Totuşi, va trebui să primiți cu recunoştință orice ajutor care vi se oferă în cadrul procesului de învățământ sau în contextul strângerii de informații. Dacă ați avut norocul să beneficiați de ajutorul bibliotecilor locale în cadrul modulului Documentare şi informare, acestea vor fi poate dispuse să vă sprijine şi de această dată. Pentru a pregăti interviurile şi anchetele, tinerii vor trebui să efectueze o muncă de documentare.

Mai mult, dacă vă desfăşuraţi activitatea în cadrul unei şcoli, puteţi să aveţi acces probabil la un profesor de statistică sau matematică. De fapt, chiar dacă lucraţi în afara mediului şcolar, puteţi să cunoaşteţi profesori care predau aceste discipline. Cunoştinţele şi ajutorul acestora s-ar putea dovedi utile în elaborarea şi derularea anchetelor şi în analiza statistică a datelor obţinute.

Pe de altă parte, dacă cunoaşteţi pe cineva care are experienţă în domeniul tehnicii interviului, de exemplu un jurnalist sau cineva care lucrează în presă sau comunicare, această persoană v-ar putea fi de mare ajutor în parcurgerea modulului. Luaţi legătura cu aceste persoane şi explicaţi-le natura proiectului şi în mod deosebit a acestui modul. Nu aveţi nimic de pierdut. Dacă persoana respectivă este dispusă să vină să le vorbească tinerilor despre tehnica interviului sau chiar să-i ajute în pregătirea şi realizarea interviurilor, rezultatele modulului vor fi mult mai valoroase.

Nu fiţi obsedat de nevoia de a primi ajutor din afară, dar nici nu ignoraţi potenţialul pe care îl poate reprezenta un astfel de ajutor. Aceste module nu trebuie să devină în nici un caz o povară pentru dvs. ca educator. Scopul nu este formarea unor specialişti în analiza statistică sau tehnica interviului, însă tinerii vor avea foarte mult de câştigat din familiarizarea cu astfel de tehnici şi dezvoltarea unor noi competenţe. Pe baza informaţiilor furnizate în aceste module, ar trebui să fiţi în măsură să efectuaţi toate activităţile singuri, fără ajutor. Totuşi, gândind din perspectiva procesului de educare a comunităţii, este util să luaţi legătura şi cu alte persoane pentru a vedea dacă şi în ce mod ar putea să fie de ajutor în derularea proiectului. S-ar putea să existe multe persoane care ar fi interesate de proiect şi s-ar bucura să-şi poată oferi serviciile în mod gratuit pentru a veni în sprijinul unei cauze bune şi pozitive.

Materiale necesare

- ✓ Hârtie, pixuri şi creioane.
- ✓ Tablă sau flipchart.
- ✓ Materiale despre munca copiilor (vezi modulele Informaţii de bază şi Documentare şi informare).
- ✓ Acces la Internet, dacă este posibil.
- ✓ Liste cu reprezentanţi din lumea politicii şi a afacerilor, reprezentanţi ai unor organizaţii sau ai comunităţii, ca potenţiali subiecţi de interviu.
- ✓ Cameră video, dacă aveţi la dispoziţie.

Începerea activităţii

Organizarea grupului

Organizarea grupului va depinde de dimensiunea şi dinamica acestuia, precum şi de propria dvs. apreciere cu privire la capacităţile şi angajamentul membrilor săi. Acest modul presupune căutarea şi analizarea unor informaţii, precum şi realizarea unor interviuri cu terţi. Atât pregătirea cât şi efectuarea interviurilor se poate face mult mai bine în grupuri mici, de 2-3 persoane, deşi acest aspect va depinde într-o oarecare măsură şi de persoana sau persoanele care urmează să fie intervievate. Anchetele pot fi pregătite de întregul grup sau, dacă aveţi de gând să realizaţi mai multe anchete, de mai multe grupuri mai mici.

Când se pregătesc pentru interviuri, tinerii vor lucra mai bine în grupuri mici decât individual. Este vorba în primul rând de încredere şi de faptul că, dacă lucrează împreună, se expun unui număr mai mic de riscuri. Ar fi prea mult să cerem unui tânăr să pregătească şi să desfăşoare un interviu singur. Din experiență putem spune că la pregătirea şi realizarea unui interviu este cel mai bine să lucreze minimum doi şi maximum trei persoane. Pe de altă parte, dacă urmează să se facă interviuri cu mai multe persoane, numărul poate creşte puțin, dar nu prea mult. Nu uitați că doriți să-i implicați pe toți membrii grupului în exercițiu, fără a le permite să se ascundă în spatele muncii şi angajamentului altora.

Reflectați cu atenție asupra dinamicii grupului atunci când formați grupurile mici. Tinerii trebuie să poată lucra bine în echipă, mai ales în partea de documentare, şi este important ca toată lumea să fie implicată.

Activitatea 1: Ancheta

2–3 lecții, lăsând timp între ele pentru efectuarea anchetei

Ce ştiu cei din afara grupului despre munca copiilor? În ce măsură îi interesează? Sunt conştienți de faptul că oricine poate juca un rol în cadrul campaniei de eliminare a muncii copiilor? În ce măsură sunt tinerii din grup interesați să afle ce ştiu alții despre acest subiect? Îi încântă perspectiva de a realiza o anchetă şi de a le vorbi altora despre proiectul la care participă? Anchetele sunt deosebit de utile în procesul de conştientizare. Membrii grupului vor fi adunat până în acest moment un volum considerabil de informații despre diferitele aspecte legate de munca copiilor. Faptul că acum au ocazia să utilizeze aceste informații şi să-i informeze, în mod indirect, pe alții despre proiectul pe care îl derulează, constituie o experiență utilă pentru tineri, contribuind la afirmarea personalității lor.

Notă pentru utilizator

Realizarea unei anchete este opțională. Modul de desfăşurare este prezentat în cadrul acestui modul, însă nu este absolut necesar să îl şi aplicați. Puteți decide să realizați fie ancheta, fie interviurile, fie ambele, fie nici una dintre aceste activități. Totuşi, vă sfătuim să efectuați cel puțin una dintre aceste activități cu grupul, dacă este posibil.

Adunați-i pe membrii grupului în clasa sau încăperea unde vă desfăşurați activitatea în mod obişnuit. Invitați-i să se aşeze în bănci sau în formă de potcoavă în jurul dvs. Nu vor avea nevoie de nici un material în această etapă. Începeți lecția pe baza paragrafelor din această secțiune şi vorbiți-le tinerilor despre ce înseamnă o anchetă, despre modalitatea de desfăşurare a anchetelor şi cauzele care fac necesară efectuarea acestora, despre tipul de instituții care realizează anchete, cum ar fi institutele de sondare a opiniei publice, guvernele, ONG-urile şi sindicatele, precum şi despre modul în care sunt utilizate rezultatele obținute. Explicați-le cât de importante sunt anchetele pentru evaluarea atitudinilor şi comportamentelor şi de ce acest lucru este esențial pentru campania de eliminare a muncii copiilor.

Natura anchetei

Există mai multe întrebări de bază care trebuie puse înainte de a hotărî dacă veți realiza sau nu o anchetă, şi dacă da, cum s-o realizați. Această discuție ar trebui să ia forma unui brainstorming, în cadrul căruia îi veți întreba pe tineri dacă sunt de părere că efectuarea unei anchete ar fi utilă. Până la sfârşitul lecției, ei vor trebui să simtă că ancheta le aparține şi că pot trece la pregătiri. Numiți pe cineva din grup ca raportor.

Acesta poate să noteze aspectele menționate în discuție pe tablă sau pe flipchart, sau să ia notițe aşezat în bancă. Aspectele cele mai importante pe care trebuie să le discutați cu grupul sunt următoarele:

- De ce vrem să realizăm o anchetă? Ce scopuri şi obiective urmărim, de exemplu, dorim să obținem informații suplimentare, dorim să evaluăm atitudini, să studiem comportamente, să analizăm procese economice, să stabilim priorități etc.?
- Pe cine vizăm în cadrul anchetei? Dorim să ne concentrăm atenția asupra unui anumit grup social sau asupra mai multora? Vrem să realizăm o singură anchetă sau mai multe? Acest lucru va depinde în mare măsură de scopurile şi obiectivele urmărite.
- Ce formă va lua ancheta? Se va realiza sub forma unui chestionar care trebuie distribuit, completat şi returnat? Se va realiza sub forma unor interviuri individuale? Se vor trimite chestionare prin poştă? **(Atenție:** anchetele realizate prin poştă costă mai mult şi durează mai mult timp)
- Când vrem să desfăşurăm ancheta? Există vreo perioadă sau vreun moment propice pentru a desfăşura ancheta? De exemplu, dacă se desfăşoară în cadrul unei şcoli, se poate face în timpul orelor sau al pauzelor?
- Cât de lungă şi cât de detaliată trebuie să fie ancheta? Acest lucru poate depinde de publicul țintă, precum şi de forma în care se va realiza ancheta. Totuşi, subliniați cât se poate de apăsat faptul că anchetele trebuie să fie destul de scurte, pentru că oamenilor nu le plac chestionarele prea lungi şi detaliate. Dacă realizați interviuri individuale, veți putea oricând să mai puneți şi alte întrebări dacă considerați că subiectul este dispus să răspundă.
- Care va fi calendarul de desfăşurare a anchetei? Când trebuie să pregătim ancheta, s-o executăm, să analizăm datele şi să publicăm rezultatele?

În timpul exercițiului de brainstorming vor apărea şi alte probleme, de care va trebui de asemenea să luați notă. Trebuie să fiți bine pregătit pentru acest exercițiu, astfel încât să puteți umple eventualele goluri sau să puteți menține ritmul discuției dacă este cazul. O cale bună de a trezi interesul şi angajamentul grupului este de a li se propune să realizeze prima anchetă în rândul colegilor, a celor de-o seamă cu ei. Aceasta va constitui o provocare interesantă pentru grup, care se va amuza la perspectiva de a-şi putea chestiona prietenii sau alte persoane de aceeaşi vârstă.

Un alt motiv pentru care ar fi bine să începeți cu o anchetă în rândul celor de aceeaşi vârstă este acela că proiectul se referă la tineri şi la modalitățile în care aceştia pot fi implicați în campania pentru eliminarea muncii copiilor. Sondarea opiniilor altor tineri le va stârni acestora curiozitatea cu privire la activitățile desfăşurate de prietenii şi colegii lor şi va mări efectul de conştientizare al proiectului. Acest lucru este cu atât mai adevărat atunci când vă desfăşurați activitatea în cadrul unei şcoli, unde alți elevi vor fi auzit eventual de proiectul pe care îl desfăşurați. În plus, mediul şcolar oferă un grup perfect de subiecți pentru anchetă.

Când discuția începe să lâncezească, încheiați exercițiul de brainstorming. Rezumați aspectele esențiale ridicate pe parcursul discuției cu ajutorul raportorului. Notați-le pe tablă sau flipchart, sau rugați-l pe raportor să facă acest lucru, astfel încât toată lumea să le poată vedea. Reflectați asupra fiecăruia dintre aspectele ridicate şi întrebați-i pe participanți dacă mai au de adăugat şi alte aspecte. Sunt sau nu de acord cu cele scrise pe tablă? După încheierea acestui exercițiu, va trebui fie să formați mai multe grupuri mai mici, fie să hotărâți să lucrați într-un singur grup mai mare. În acest moment, poate începe activitatea de pregătire şi desfăşurare a anchetei.

Forma anchetei

După discutarea tuturor aspectelor importante de mai sus şi notarea rezultatelor discuției, grupul dispune de toate informațiile şi instrumentele necesare pentru a putea decide sub ce formă să desfăşoare ancheta şi pentru a începe să lucreze la o primă formă a chestionarului. Dacă ați avut norocul să găsiți pe cineva care să vă ajute la realizarea anchetei, este momentul oportun să prezentați persoana celor din grup, pentru a-i putea ajuta în această etapă, care este cea mai dificilă pentru ei.

Respectând cu strictețe calendarul şi forma de anchetă convenită de grup, va trebui să treceți la etapa de concepere a anchetei şi la redactarea întrebărilor. Acest lucru se poate face fie de către ansamblul grupului, coordonat de dvs. şi / sau persoana din afară care vă ajută, fie în grupuri mai mici, caz în care dvs. şi / sau persoana din afară vă plimbați printre grupuri, oferindu-le ajutor şi sprijin dacă şi când este nevoie. Subliniind faptul că anchetele nu trebuie să fie prea lungi, uşurați mult sarcina grupului sau a grupurilor. Continuați să vorbiți grupurilor în timp ce vă deplasați printre ele, îndemnându-le să se gândească cu mare atenție la destinatarii întrebărilor şi la lucrurile pe care vor să le afle prin intermediul anchetei.

Notă pentru utilizator

O altă posibilitate în cadrul acestui exercițiu este de a pune la dispoziția membrilor grupului un model de chestionar realizat de dvs. care să circule printre aceştia şi să fie folosit ca element de referință în elaborarea propriului chestionar. În orice caz, nu uitați că această tactică poate limita creativitatea şi imaginația grupului în elaborarea chestionarului.

După ce s-a încheiat etapa de elaborare, reuniți din nou tot grupul pentru a discuta diferitele propuneri formulate. Scopul urmărit este definitivarea chestionarelor în cadrul grupului, astfel încât să se poată trece la următoarea fază a anchetei. Fiți înțelegător în timpul acestor discuții, pentru că toți tinerii se vor fi străduit foarte mult să elaboreze o variantă cât mai bună. Modul în care veți desfăşura această discuție va depinde de împărțirea grupurilor şi de sarcinile care au fost repartizate fiecăruia dintre ele. De exemplu, grupurile au elaborat chestionare pentru diferite grupuri țintă, sau toate grupurile au avut aceeaşi temă? Deoarece chestionarele trebuie să fie succinte, redactarea lor nu trebuie să dureze prea mult şi deci nu e cazul să lungiți prea mult activitatea, pentru că tinerii vor fi deja nerăbdători să treacă la următoarea etapă.

Notă pentru utilizator

În partea de sus a tuturor chestionarelor vor trebui trecute instrucțiuni clare. Aceste instrucțiuni se vor adresa operatorilor de interviu, dacă se realizează interviuri individuale, sau respondenților, dacă ancheta presupune completarea unui chestionar scris. Respondenții trebuie să înțeleagă foarte clar în ce mod trebuie să răspundă la întrebări. Întrebările nu trebuie să fie nici ambigue, nici imprecise.

În funcție de resursele pe care le aveți la dispoziție pentru procesarea textelor şi pentru fotocopiere, atunci când chestionarul este gata, desemnați pe cineva din grup să îl introducă în calculator, să-l tipărească şi să-l multiplice într-un număr suficient de exemplare. Dacă nu aveți la dispoziție un calculator sau un copiator, puneți pe cineva care scrie frumos şi citeț să treacă chestionarul pe curat. Dacă nu aveți la dispoziție dotările necesare, poate că e mai bine să realizați interviurile oral, în mod individual. Dați unuia dintre grupurile mici sarcina să copieze chestionarul în mai multe exemplare. După ce s-a executat această sarcină, grupul este pregătit să treacă la următoarea etapă.

Realizarea anchetei

Partea de anchetă propriu-zisă trebuie să fie bine pregătită, coordonată şi planificată. Grupul trebuie să decidă când şi cum se va efectua această parte. Dacă este necesară anunțarea în prealabil a unor persoane, cum ar fi directorul şcolii şi profesorii, în cazul în care ancheta urmează să se desfăşoare într-o şcoală, este bine să se facă acest lucru din timp. Reuniți grupul şi faceți o trecere în revistă a paşilor anchetei, notând rezultatele discuției. Discuția trebuie să se bazeze pe principiul celor 5 întrebări: Cine? Ce? Când? Unde? De ce?

- Cine va fi vizat de anchetă şi cine va realiza ancheta, adică cine va realiza interviurile sau va distribui şi colecta chestionarele.
- Ce formă va lua ancheta, interviurile sau chestionarele scrise?
- Când se va desfăşura ancheta şi când vor fi gata rezultatele?
- Unde se va desfăşura ancheta?
- De ce se realizează ancheta?

Dacă ancheta se bazează pe un chestionar scris, grupul va trebui să decidă când se vor distribui chestionarele şi cum vor fi colectate ulterior. Deoarece chestionarele nu vor fi probabil lungi, respondenții nu vor avea nevoie de prea mult timp să le completeze. Dacă vă desfăşurați activitatea în cadrul unei şcoli, de exemplu, ținta poate fi o clasă sau un an de studiu. În urma discuțiilor cu directorul şcolii şi cu profesorii implicați, chestionarele ar putea fi distribuite dimineața, la începutul orelor, urmând să fie strânse înainte de pauza de prânz sau la sfârşitul orelor. Această operațiune se poate realiza cu colaborarea cadrelor didactice.

Notă pentru utilizator

Natura anchetei va determina modul în care se elaborează conținutul său. Acest lucru este cu atât mai adevărat în cazul interviurilor individuale. Dacă operatorul de interviu nu dispune de o cameră video sau un reportofon, sau nu ştie să stenografieze, îi va fi foarte greu să noteze răspunsurile folosind scrierea obişnuită. Prin urmare, o parte importantă a exercițiului anterior privind forma anchetei va trebui să fie dedicată realizării unei fişe de interviu cu cât mai multe întrebări cu răspuns multiplu, adică întrebări la care se poate răspunde cu Da, Nu sau Nu ştiu. Dacă operatorul de interviu nu trebuie decât să bifeze nişte căsuțe sau să noteze propoziții foarte scurte pe această fişă, sarcina sa va fi mult uşurată, iar procesul de analiză va fi şi el mai uşor de realizat. Totuşi, fiind vorba de o anchetă privind munca copiilor, ar fi interesant să se noteze pe larg opiniile şi punctele de vedere exprimate de participanți.

La anexa 1 sunt prezentate câteva recomandări privind realizarea anchetelor şi interviurilor individuale.

Analiza rezultatelor anchetei

După desfăşurarea anchetei şi colecționarea datelor, reuniți din nou grupul pentru a putea trece la următoarea etapă – analiza.

În funcție de numărul anchetelor desfăşurate şi de grupurile țintă vizate, va trebui să faceți în aşa fel încât analiza să fie realizată de aceleaşi persoane care au desfăşurat anchetele în sine. Este important ca tinerii să simtă că proiectul le aparține, să fie mândri de munca lor şi să-şi dea seama că aveți încredere în ei şi în capacitățile lor. Toate acestea presupun şi ca, atunci când rezultatele anchetei vor fi publicate, numele lor să apară la sfârşitul documentului, ca membri ai echipei de documentare care a realizat lucrarea. Acest lucru va contribui la consolidarea încrederii lor de sine şi, în ultimă instanță, a angajamentului lor față de proiect.

Dacă ați găsit pe cineva care să vă ajute la realizarea anchetei, iar persoana respectivă este de specialitate statistician, a sosit momentul să o invitați să ajute

grupul să elaboreze rezultatele anchetei. Dispuneți grupurile care au desfăşurat anchetele în diferite puncte din sala în care lucrați. Dacă aveți la dispoziție mese separate pentru fiecare grup, cu atât mai bine. Grupurile trebuie să aibă răspunsurile la întrebări în fața ochilor. Spuneți-le participanților că următoarea etapă este rezumarea informațiilor obținute sub formă de tabele, grafice sau text.

- **Tabele /grafice:** Dacă întrebările din chestionar sunt cu răspunsuri multiple, răspunsurile date se vor putea organiza sub forma unor tabele sau grafice (histogramă sau pie chart), într-o coloană / porțiune de cerc fiind reprezentate răspunsurile "Da", într-o alta răspunsurile "Nu", iar în a treia răspunsurile "Nu ştiu". Dacă aveți acces la un calculator (poate în cadrul unei şcoli sau biblioteci) şi aveți timpul şi cunoştințele necesare sau beneficiați de ajutor din afară, aceste rezultate vor putea fi introduse într-un program de tipul Excel, pentru ca raportul final să arate mai profesionist. Totuşi, rezultatele se pot reprezenta la fel de bine sub forma unui grafic desenat pe hârtie milimetrică sau hârtie cu pătrățele, folosind diferite culori. Informați grupul că vor trebui să facă o descriere a datelor reprezentate în grafice sau tabele pentru a fi mai uşor de înțeles de cei care le consultă. De asemenea, vor trebui să dea un titlu fiecărui grafic sau tabel realizat pe baza unei întrebări.
- **Text scris:** În răspuns la unele întrebări, mai ales pe o temă atât de delicată cum e munca copiilor, respondenții vor trebui să exprime opinii şi puncte de vedere. Acestea vor trebui să fie rezumate în rapoarte individuale. Dacă aveți noroc, s-ar putea ca membrii grupului să ştie cum se fac astfel de rezumate, pe de altă parte însă s-ar putea să aibă nevoie de ajutor din partea dvs. şi / sau a altei persoane din afară. Explicați-le că ideea nu este de a se reproduce cuvânt cu cuvânt cele spuse, ci de a se selecționa şi scoate în evidență punctele comune menționate de mai multe persoane. Totuşi, spuneți-le că atunci când unele răspunsuri sunt deosebit de pertinente, e bine să fie citate exact.

Notă pentru utilizator

Studiile calitative constituie întreprinderi complicate – de fapt, cercetarea calitativă este o profesie în sine – iar analiza statistică pe care o presupun poate fi la fel de dificil de înțeles pentru tineri. Prin urmare, nu e cazul să creați aşteptări prea mari în legătură cu acest exercițiu, asigurându-vă că participanții sunt destul de prudenți în alegerea grupurilor țintă şi a formei anchetei. Acesta este motivul pentru care chestionarul va trebui să aibă cel mult una sau două pagini. Dacă întrebările sunt relativ simple, iar respondenții pot alege dintre răspunsuri multiple, analiza finală nu va fi prea greu de realizat.

La început, raportul va trebui să ofere câteva informații generale despre anchetă – în esență, răspunsurile la cele 5 întrebări la care ne-am referit mai sus. Se va asigura legătura dintre secțiuni, creându-se un flux de informații firesc şi progresiv. De asemenea, se va redacta o secțiune de concluzii, în care se vor evidenția principalele puncte şi se vor descrie reacțiile față de rezultatele anchetei.

Spuneți membrilor grupului să nu se simtă intimidați de sarcina pe care o au de realizat – nu trebuie decât să-şi redacteze materialele cât se poate de bine. Treceți printre grupuri în timp ce discută, desenează grafice sau tabele sau redactează rapoarte. Urmăriți ca toată lumea să ia parte într-un fel sau altul. Ajutați-i să găsească formularea potrivită pentru ce vor să exprime. Ajutați-i să grupeze datele statistice şi să deseneze graficele. Dacă în timp ce treceți printre participanți vedeți că unii dintre ei sunt foarte pricepuți la realizarea graficelor şi tabelelor şi la rezumarea informațiilor sau se exprimă bine în scris, rugați-i să-i ajute pe cei care se confruntă cu unele dificultăți din acest punct de vedere.

Din nou, dacă aveți acces la calculatoare, ele se pot folosi pentru redactarea rapoartelor şi pentru integrarea graficelor şi tabelelor în text. Dacă nu vă pricepeți la aşa ceva, poate cunoaşteți pe cineva care vă poate ajuta în această etapă şi îi poate învăța pe tineri cum să procedeze. Pe parcursul acestui exercițiu, ei pot să învețe multe

despre prezentarea rapoartelor, ceea ce va contribui la îmbogăţirea culturii lor generale şi la dezvoltarea lor personală. Dacă nu aveţi acces la un calculator, puneţi pe un elev care scrie frumos şi citeţ să treacă pe curat varianta finală a rapoartelor. Tabelele şi graficele pot fi decupate şi lipite de paginile pe care e scris textul.

După terminarea rapoartelor, asiguraţi-vă că acestea sunt semnate de toţi cei care au contribuit la realizarea lor.

Continuarea activităţii

După încheierea rapoartelor, ar fi bine să comunicaţi rezultatele anchetei şi altor persoane, în primul rând celor care au participat la ea. În funcţie de contextul în care lucraţi, puteţi publica eventual rapoartele în cadrul şcolii sau al comunităţii. Luaţi legătura cu revista şcolii, ziarul local sau chiar ziarele centrale. Rezultatele vor avea sigur o semnificaţie şi pentru alţii. Oamenii vor dori să cunoască rezultatele anchetei, ceea ce va mări semnificativ încrederea în sine şi mândria tinerilor din grup, ştiind că diferite persoane din comunitate le citesc rapoartele şi sunt interesaţi de ceea ce au de spus.

Informaţi presa locală, sau chiar presa centrală, dacă aveţi posibilitatea, despre faptul că grupul lucrează la redactarea unor articole pentru publicare, care sunt parţial bazate pe rezultatele anchetelor desfăşurate (consultaţi modulul Presa scrisă pentru idei în acest sens). Este posibil ca unele dintre anchete să fie de o calitate deosebită, şi trebuie să arătaţi că sunteţi mândri de tinerii cu care lucraţi. Difuzaţi rezultatele în rândul comunităţii. Acesta este de fapt obiectivul cel mai important al exerciţiului — de a-i ajuta pe aceşti tineri să-i educe pe alţii, să acţioneze ca agenţi ai schimbării sociale. Faceţi un brainstorming cu grupul cu privire la felul în care ar putea fi valorificate aceste rapoarte şi la modul în care s-ar putea elabora alte forme de continuare a activităţii.

Nu uitaţi că aceste rapoarte vor fi deosebit de importante pentru modulele ulterioare, cum ar fi cele două module despre Presă şi cel de Creaţie literară. Păstraţi cu grijă aceste rapoarte, însă deocamdată afişaţi-le într-un loc vizibil în sala unde grupul se reuneşte în mod sistematic. Poate vor dori să le citească şi alţii. Aceste rapoarte se vor dovedi deosebit de utile în următoarea etapă a acestui modul – interviurile individuale, prin care membrii grupului îi vor contacta pe diferiţi reprezentanţi ai comunităţii pentru a vorbi cu aceştia despre munca copiilor. Dacă tinerii care realizează interviurile pot face referire la date statistice care au rezultat din anchetele desfăşurate, ei se vor pune într-o lumină favorabilă în faţa respondenţilor.

Activitatea 2: Interviurile individuale

2–3 lecţii

Unele dintre tehnicile discutate în secţiunea precedentă se vor putea aplica şi aici. În această secţiune, interviurile vor viza una sau mai multe persoane dintr-o anumită comunitate, de exemplu oameni politici sau oameni de afaceri, iar obiectivul va fi de a vedea ce pot face şi ce fac deja membrii unei comunităţi în legătură cu munca copiilor şi ce ştiu despre această problemă. Interviurile pot face parte dintr-o anchetă vastă al cărei public ţintă este format din persoane cu diferite funcţii de conducere în cadrul comunităţii. În acest caz, le veţi adresa aceleaşi întrebări ca tuturor respondenţilor cuprinşi în anchetă. S-ar putea însă să doriţi să abordaţi aceste persoane în cadrul unui interviu individual mai detaliat. Această decizie este în întregime la latitudinea dvs. şi a grupului. Ea va depinde într-o oarecare măsură şi de resursele pe care le aveţi la dispoziţie şi de receptivitatea reprezentanţilor comunităţii.

Reuniți grupul în sala pe care o folosiți de obicei şi discutați scopurile şi obiectivele acestor interviuri ca introducere la discuția în care veți hotărî pe cine să intervievați. Se pot formula trei obiective:

- informarea altor persoane din cadrul comunității despre natura proiectului şi problema muncii copiilor;
- continuarea cercetării cu privire la nivelul de conştientizare al problemei în cadrul diferitelor comunități, precum şi cu privire la acțiunile care se întreprind deja pentru promovarea campaniei de eliminare a muncii copiilor;
- obținerea sprijinului reprezentanților importanți ai comunității pentru proiect şi pentru întreaga campanie.

Discutați şi dezvoltați aceste trei obiective cu tinerii. Este esențial ca ei să le înțeleagă. Încercați să-i faceți să dezvolte cât mai mult obiectivele, deoarece tocmai acest demers intelectual îi va ajuta să înțeleagă mai bine ce urmăresc, ceea ce va contribui la îndeplinirea lor.

Notă pentru utilizator

Dacă nu ați parcurs secțiunea dedicată anchetei din cadrul acestui modul, va trebui să discutați cu grupul despre exercițiul de realizare a interviurilor. În această discuție vă va fi util materialul despre "tehnica interviurilor individuale" de la anexa 1.

Selecția candidaților

Înainte de a putea să treceți la pregătirea interviului propriu-zis şi a întrebărilor pe care urmează să le adresați respondenților, va trebui să vă gândiți bine împreună cu grupul pe cine vreți să intervievați şi de ce. Faceți un scurt exercițiu de brainstorming cu scopul de a identifica una sau mai multe personalități din cadrul comunității pe care ar fi util să le intervievați. Atenție, va trebui să alegeți persoane care vor putea promova cauza grupului şi proiectul, şi nu invers. Nu împingeți prea departe capacitatea şi posibilitățile tinerilor în acest exercițiu. Cu alte cuvinte, va fi suficient un număr de 2-3 interviuri, iar ele se vor putea realiza într-un anumit interval de timp, nu neapărat unul după altul.

Notă pentru utilizator

Tinerii nu trebuie neapărat să realizeze interviuri cu persoane care nu manifestă nici un interes față de proiect. Experiența demonstrează că este foarte util să fie invitați diferiți factori responsabili din cadrul comunității pentru a se întâlni cu tinerii şi a sta de vorbă cu ei despre natura proiectului. Aceştia ar putea să asiste la o dezbatere, la lectura publică a unor creații literare, la vizionarea unui fragment dintr-o piesă de teatru, la o prezentare artistică a muncii copiilor etc. Dată fiind natura proiectului, este puțin probabil ca reprezentanții comunității să refuze o astfel de invitație. Interviul poate fi inclus astfel în programul vizitei.

De exemplu, dacă un om politic local este invitat să asiste la o dezbatere organizată de grup, ar fi firesc să se realizeze un interviu cu acesta după încheierea acțiunii, pentru a afla care este părerea sa despre dezbatere şi despre proiect. Interviul poate cuprinde de asemenea întrebări despre acțiunile întreprinse deja de oamenii politici în legătură cu munca copiilor şi despre modul în care cred că ar putea sprijini campania globală de eliminare a muncii copiilor. Persoana respectivă s-ar putea oferi să vorbească despre proiect în cadrul comunității sale, pentru a promova astfel activitățile grupului. Aceasta constituie o formă de integrare în comunitate şi de conştientizare, fiind în acelaşi timp un bun prilej de afirmare pentru membrii grupului.

Există cinci categorii importante de persoane la care v-ați putea gândi, eventual, pentru interviuri. Fiecare dintre aceste categorii prezintă interes din motive diferite:

- **Autoritățile** – Această categorie poate cuprinde reprezentanți ai autorităților centrale şi locale, oameni politici, funcționari publici, reprezentanți ai unor partide politice, reprezentanți ai comunității internaționale etc.
- **Angajatorii** – Rolul unităților economice de toate tipurile în problema muncii copiilor este deosebit de important. Va fi întotdeauna un exercițiu interesant să discutați despre problema muncii copiilor cu proprietarii de magazine, proprietarii de fabrici, directorii de companii de transporturi şi alte categorii similare, întrebându-i ce măsuri iau pentru a se asigura că mărfurile pe care le vând sau transportă au fost fabricate în contextul unor condiții de muncă adecvate.
- **Organizațiile din cadrul comunității** – Printre acestea se numără sindicatele şi ONG-urile, dintre care unele activează deja în domeniul muncii copiilor. Evident, sindicatele joacă un rol esențial în problematica ocupării forței de muncă, existând însă şi multe ONG-uri şi societăți de binefacere care încearcă să-i ajute pe copiii care muncesc şi pe familiile acestora.
- **Celebritățile** – Există două şcoli de gândire cu privire la implicarea celebrităților în proiecte de această natură. Conform primei, implicarea unor celebrități diminuează oarecum importanța naturii proiectului, deoarece aceste persoane sunt probabil foarte bogate şi trăiesc într-o altă lume. Conform celei de a doua, orice sprijin care poate fi obținut pentru un astfel de proiect este binevenit. Unul dintre avantajele implicării unor celebrități este evident acela că astfel proiectul are mai multe şanse de a atrage atenția presei şi a publicului. Împreună cu grupul, va trebuie să decideți care este varianta pe care o preferați.
- **Persoanele interesate** – Printre acestea se pot număra cadre universitare care manifestă un interes personal deosebit față de problematica muncii copiilor, scriitori, artişti, părinți, membri ai publicului larg, alți tineri etc.

Un exercițiu interesant ar fi realizarea unor interviuri cu câte un reprezentant din toate cele cinci categorii. Grupul poate decide să realizeze o serie de interviuri cu una dintre categorii, cu toate, sau o parte din ele. Din nou, totul va depinde de dvs., de grup, de dinamica acestuia, de oportunitățile existente în diferite țări şi contexte, de resursele disponibile etc. Nu uitați că unele dintre persoanele de pe lista întocmită s-ar putea să nu poată accepta invitația, prin urmare va trebui să aveți câțiva candidați de rezervă pentru astfel de situații.

Notă pentru utilizator

Dacă este posibil, înregistrați acest exercițiu pe video. Filmarea interviurilor va fi atât interesantă cât şi educativă. Vizionarea înregistrării video mai târziu va fi un moment plăcut şi distractiv pentru grup; de asemenea înregistrarea va deveni un instrument util pentru dvs. şi / sau persoana din afară cu care colaborați pentru instruirea grupului cu privire la tehnica interviului. Mai mult, veți dispune astfel o înregistrate vizuală a rezultatelor interviului, care va fi interesantă pentru membrii grupului care nu au participat în mod direct la această activitate. Toate înregistrările vor trebui să fie păstrate, deoarece ele vor sta drept mărturie a modului în care se derulează proiectul.

După ce ați încheiat exercițiul de brainstorming şi ați stabilit o listă de candidați potențiali pentru interviu, următorul pas va fi să decideți modalitatea în care se vor desfăşura interviurile. Se vor realiza ca exercițiu separat, sau în cadrul unei invitații de a participa la o altă activitate organizată de grup, cum ar fi o dezbatere? Această decizie este foarte importantă, deoarece ea va influența natura scrisorii pe care o veți trimite persoanei în cauză.

Contactarea candidaților

Împreună cu grupul, va trebui să scrieți o scrisoare de prezentare bine concepută către potențialii candidați la interviu, în care să le oferiți informații despre proiect şi să le explicați ce ați dori să obțineți de la ei. În anexă găsiți câteva modele de scrisori care vă pot fi de ajutor în acest demers. Bineînțeles, conținutul va diferi în funcție de persoana căreia îi este adresată scrisoarea. De asemenea, va diferi şi în funcție de natura invitației, şi anume dacă grupul doreşte să obțină doar un interviu, sau interviul se înscrie în contextul unei activități de grup?

Regulile de bază pentru aceste scrisori sunt următoarele:

- să fie cât se poate de scurte,
- să fie politicoase,
- să fie la obiect,
- să solicite un răspuns,
- să cuprindă un nume şi o adresă la care se poate trimite răspunsul.

Pentru a descrie cadrul general al proiectului, utilizați principiul celor 5 reguli menționat mai sus.

Scrisorile pot fi redactate fie de întregul grup de elevi împreună, fie de mai multe grupuri mai mici, atunci când sunt vizați în acelaşi timp mai mulți candidați la interviu. Scrieți pe tablă sau pe flipchart elementele esențiale ale scrisorii, astfel încât fiecare dintre grupurile mai mici să poată urmări schema în timp ce redactează scrisoarea. Treceți printre tineri în timp ce lucrează şi ajutați-i. Dacă anumite grupuri reuşesc să compună nişte scrisori deosebit de bune, utilizați-le ca model pentru a-i ajuta pe ceilalți. Dacă aveți la dispoziție calculatoare sau maşini de scris, folosiți-le pentru a realiza versiunea finală a scrisorilor. Pe de altă parte, dacă preferați să dați o notă personală scrisorilor, desemnați pe cineva din grup care are un scris deosebit de frumos pentru a trece scrisoarea sau scrisorile pe curat. Fiecare scrisoare va trebui să fie semnată de toți membrii grupului şi să cuprindă şi numele educatorului. Este vorba de un proiect de grup, deci proiectul aparține întregului grup. Tinerii vor respecta acest lucru şi se vor simți încurajați.

Notă pentru utilizator

În era tehnologiei informatice, scrisul scrisorilor este o artă pe cale de dispariție. Şi totuşi, el poate avea un impact mult mai puternic decât o circulară copiată într-un număr aparent nesfârşit de exemplare. Tinerilor le va fi deosebit de util în formare şi în pregătirea pentru viața profesională să învețe să scrie scrisori, să se exprime clar şi să-i impresioneze pe alții cu talentul lor la scris.

Scrisoarea va trebui probabil să fie urmată de un telefon la persoanele în cauză. Acest lucru este cu atât mai important atunci când scrieți unui om politic, unei celebrități sau unui om de afaceri important. Spuneți membrilor grupului să nu se lase intimidați de profesia persoanei cu care iau legătura. Cauza lor este justă, şi nu poate fi nimic rău într-un apel telefonic politicos care revine la o scrisoare la fel de politicoasă. Vor trebui să lase să treacă aproximativ o săptămână (în funcție de sistemul poştal al țării respective) înainte de a da aceste telefoane. Îndemnați-i pe tineri să fie perseverenți şi fermi, dar în acelaşi timp politicoşi față de toate persoanele cu care vorbesc la telefon. În scrisoarea pe care au expediat-o solicitau un răspuns şi, dacă acest răspuns nu a fost dat, trebuie să încerce să-l obțină prin telefon.

Dacă resursele materiale pe care le aveți nu acoperă şi costul telefoanelor, încurajați-i pe tineri să scrie o scrisoare scurtă şi politicoasă în care să-i amintească persoanei care nu a răspuns că răspunsul său este aşteptat. Se poate bineînțeles întâmpla ca unele persoane să nu vrea să răspundă deloc, iar în această situație nu este cazul să risipiți timp şi resurse valoroase încercând să obțineți un răspuns. Concentrați-vă asupra altor persoane care s-au dovedit mai deschise şi mai receptive. Pe măsură ce activitatea

grupului dobândeşte un profil tot mai clar în cadrul comunităţii, se poate întâmpla ca tocmai reprezentanţii comunităţii să ia legătura cu grupul pentru a afla mai multe despre acesta. Acesta va fi un semn sigur al succesului componentelor de conştientizare şi de integrare în comunitate ale proiectului.

Interviul

După ce scrisorile au fost expediate, reuniţi din nou grupul pentru a vă concentra atenţia asupra naturii interviului în sine. Ce întrebări ar dori să pună? Cei cărora urmează să li se ia interviuri doresc uneori să aibă o oarecare idee în prealabil despre întrebările care le vor fi puse. Trebuie să acceptaţi acest lucru, deoarece scopul nu este de a-i prinde pe respondenţi nepregătiţi sau pe picior greşit. Dimpotrivă, faptul că li se vor pune la dispoziţie întrebările în prealabil îi va ajuta să se pregătească pentru interviu şi să se asigure că vor fi în măsură să ofere răspunsuri cât mai concrete. Nu le vine tuturor uşor să răspundă la întrebări privind problema muncii copiilor. De exemplu, dacă grupul urmează să realizeze un interviu cu gestionarul unui magazin despre mărfurile din magazin care sunt produse cu ajutorul muncii copiilor, acesta va dori să verifice întâi care este politica companiei din care face parte magazinul cu privire la această problemă.

Prin urmare, următoarea etapă va fi elaborarea unei liste de întrebări de bază. Consultaţi fragmentele corespunzătoare din secţiunile precedente ale acestui modul care se referă la realizarea unei anchete. Aceleaşi principii se pot aplica şi la elaborarea unei liste de întrebări pentru interviu. Din nou, lista nu trebuie să fie prea lungă sau exhaustivă deoarece, şi în cazul unui interviu de acest gen, cineva va trebui să ia notiţe sau să înregistreze întregul exerciţiu, iar cei intervievaţi vor fi cu siguranţă persoane foarte ocupate, care nu vor avea prea mult timp la dispoziţie pentru interviu.

Dacă aveţi de gând să realizaţi mai multe interviuri, împărţiţi grupul mare în mai multe grupuri mai mici şi daţi fiecăruia dintre ele sarcina de a pregăti întrebările pentru interviul propriu. Va trebui de asemenea să se decidă cum vor fi puse întrebările. Fiecare membru al grupului va pune câte o întrebare? Sau unul dintre ei va pune întrebările, iar restul vor lua notiţe? Interviul va fi înregistrat pe bandă audio sau video? Cine se va ocupa de acest lucru? Unde va avea loc interviul – în sala de clasă, la biroul persoanei respective sau într-un alt loc? Se vor servi băuturi răcoritoare şi gustări după interviu? Este un gest simplu de politeţe să i se ofere celui intervievat o mică trataţie înainte, în timpul sau după realizarea interviului.

Toate aceste pregătiri trebuie să fie discutate, luându-se măsurile necesare. Cei intervievaţi vor remarca cu siguranţă dacă un interviu este bine pregătit, mai ales dacă este vorba de oameni politici cu experienţă, oameni de afaceri sau conducători de sindicate, care trec destul de frecvent prin astfel de exerciţii. Astfel interviul va lăsa o impresie durabilă, iar grupul va creşte în valoare în ochii lor. Toate acestea pot contribui la crearea unor alianţe şi la dezvoltarea relaţiilor în cadrul comunităţii. Poate că grupul va trebui să ia legătura mai târziu cu una dintre aceste persoane într-o etapă ulterioară a proiectului, prin urmare este important ca cei intervievaţi să rămână cu o impresie bună.

Îndemnaţi grupul să se gândească cum ar putea răspunde intervievatul la anumite întrebări şi să pregătească câteva întrebări care să meargă mai departe pe acelaşi fir, pe care să le poată folosi la nevoie. În plus, sfătuiţi-i pe tineri să se antreneze pentru interviuri între ei. Unii dintre membrii grupului pot să urmărească desfăşurarea interviurilor ca public, iar ulterior pot da sfaturi "reporterilor". Membrii grupului vor trebui să joace pe rând rolul reporterului şi al intervievatului, astfel încât toţi să se familiarizeze cu procesul. Dacă aveţi la dispoziţie o cameră video, ar fi util să înregistraţi aceste simulări şi să le discutaţi apoi cu grupul. Toţi vor avea astfel posibilitatea să-şi aducă contribuţia la acest demers. Dacă nu aveţi la dispoziţie o

cameră video, puteți organiza mici jocuri de rol pentru întregul grup, astfel încât toți să poată asista la interviuri şi să poată face observații. Faptul că tinerii ajung astfel să se simtă în largul lor în cadrul grupului, şi chiar să poată glumi pe seama altora sau a propriei persoane, este un element important al dinamicii grupului. Toate aceste pregătiri îi vor ajuta mult pe tineri în procesul lor de dezvoltare personală şi socială.

Atunci când soseşte momentul unui interviu, asigurați-vă că grupul care se ocupă de el a luat măsurile necesare pentru a-l primi în mod corespunzător pe cel care urmează să fie intervievat şi să-l conducă în locul unde va avea loc interviul. E bine să fiți şi dvs. prezent la primirea persoanei respective, pentru a-i putea oferi informații pertinente despre proiect şi despre activitățile desfăşurate până în momentul respectiv. Aveți însă grijă să lăsați membrii grupului să susțină cea mai mare parte a conversației. Este un proces de învățare important pentru ei din punctul de vedere al competențelor comunicative şi sociale. Rămâneți cu grupul în timpul interviului şi fiți pregătit să vă oferiți ajutorul în cazul în care tinerii ezită sau se fâstâcesc. Probabil că persoana intervievată va înțelege problemele cu care se confruntă tinerii în realizarea unui astfel de interviu şi va umple eventualele goluri, încurajându-i astfel pe membrii grupului.

După încheierea interviului, în timp ce se servesc băuturile răcoritoare, se va putea purta o conversație cu persoana intervievată într-o atmosferă mai destinsă. Membrii grupului vor trebui să aibă grijă să nu uite să mulțumească persoanei respective pentru interviu înainte de plecare. Bineînțeles, dacă interviul are loc în biroul, la sediul sau la domiciliul intervievatului, rolul de gazdă va fi jucat de acesta. În astfel de situații, va trebui întotdeauna să însoțiți grupul.

Continuarea activității

Vom vorbi mai mult despre discuția care va trebui să aibă loc după interviu în secțiunea finală. În orice caz, trebuie să îi faceți pe tineri să înțeleagă că interviurile constituie un exercițiu care contribuie la dezvoltarea relațiilor lor cu comunitatea, prin urmare vor trebui întotdeauna să-şi manifeste gratitudinea şi aprecierea față de persoanele care se pun la dispoziția lor pentru a fi intervievate. Aveți grijă ca fiecare dintre grupurile care realizează un interviu să scrie şi să expedieze şi o scrisoare de mulțumire persoanei în cauză imediat după această activitate.

Ce e bine să faceți şi ce nu

- Asigurați-vă că toți membrii grupului participă la toate secțiunile din cadrul modulului. Este relativ simplu să i se atribuie fiecăruia un rol în pregătirea, realizarea şi analiza anchetelor. Dacă interviurile sunt repartizate unor grupuri mai mici, va fi mai uşor să se găsească un rol pentru fiecare dintre membrii grupului.
- Folosiți o cameră video şi calculatoare, dacă aveți la dispoziție.
- Nu este neapărat nevoie să efectuați ambele exerciții propuse în cadrul acestui modul. În funcție de timpul şi resursele pe care le aveți la dispoziție, vă puteți opri doar la unul dintre exerciții. Alegeți-l pe cel care se potriveşte mai bine nevoilor grupului şi împrejurărilor în care vă desfăşurați activitatea.
- Faceți uz de umor pe tot parcursul desfăşurării exercițiilor, mai ales dacă filmați activitățile sau organizați jocuri de rol.
- Asigurați-vă ca anchetele şi interviurile să fie discutate în detaliu şi pregătite în mod corespunzător.
- Aveți grijă ca întrebările pentru interviuri şi chestionarele pentru anchete să nu fie prea lungi şi detaliate.

- Urmăriți ca anchetele să fie analizate în mod corespunzător; de asemenea, asigurați continuarea activității corespunzător atât pentru anchete, cât şi pentru interviuri.
- Încurajați grupul să trimită scrisori de mulțumire persoanelor care au participat la exerciții. Subliniați importanța promovării bunelor relații cu comunitatea.
- Aveți grijă ca nici unul dintre tineri să nu fie pus într-o situație care i-ar putea submina încrederea în sine, mai ales dacă nu este potrivit pentru rolul de reporter. Toți membrii grupului ar trebui să fie în măsură să-şi găsească un rol care li se potriveşte în cadrul acestor exerciții, chiar dacă nu participă în mod direct la interviuri. Sprijiniți acest proces şi urmăriți ca toți tinerii să se simtă în largul lor în timpul exercițiilor.
- Asigurați-vă că toți membrii grupului participă la redactarea scrisorilor, deoarece acest lucru va contribui la dezvoltarea competențelor lor personale, sociale şi comunicative.
- Nu lăsați ca exercițiile să devină o întrecere între participanți.
- Citiți cu voce tare fragmente din toate materialele întocmite şi nu doar din cele pe care le considerați cele mai bune sau cele mai relevante. Trebuie să luați în seamă munca şi părerile tuturor, trebuie să fiți echitabil şi să evitați judecățile de valoare.

Discuția finală

1 lecție

După ce ați încheiat ancheta sau interviurile, adunați tot grupul în sala obişnuită, creând o atmosferă destinsă şi relaxată. Invitați-le şi pe persoanele din afară care v-au ajutat pe parcursul exercițiilor. Va trebui să aveți la îndemână toate materialele realizate în cadrul exercițiilor, cum ar fi rapoartele privind ancheta şi interviurile şi materialele video.

Discutați despre activitățile desfăşurate de grup, abordând fiecare dintre aspectele exercițiilor efectuate, de la pregătire la redactarea primei forme a chestionarului, de la efectuarea activității în sine la continuarea activității. Încercați să aflați ce le-a plăcut mai mult şi ce nu le-a trezit entuziasmul. Dați-le tinerilor posibilitatea să se exprime liber şi deschis cu privire la orice aspect al exercițiilor. Simplul fapt că le dați libertatea să vorbească şi să-şi exprime părerile în legătură cu proiectul pe parcursul desfăşurării acestuia este suficient pentru a le întări încrederea şi pentru a genera o legătură puternică între membrii grupului.

Dacă ați realizat înregistrări video fie ale jocurilor de rol efectuate în pregătirea interviurilor, fie ale interviurilor propriu-zise, acesta este momentul cel mai potrivit pentru a le prezenta întregului grup, dacă nu ați făcut deja o vizionare în timpul antrenamentului pentru interviuri. Vizionarea înregistrărilor serveşte unui dublu scop: pe de o parte, se creează o atmosferă mai destinsă în cadrul grupului, pentru că tinerii vor putea râde de ei înşişi şi de colegii lor; pe de altă parte, se pune în valoare aspectul didactic, prin faptul că tinerii pot asculta răspunsurile la întrebări. Discutați despre răspunsurile date la întrebările din cadrul interviurilor. Întrebați-i pe tineri dacă sunt surprinşi, dezamăgiți sau încurajați de răspunsurile date. Cum se gândesc să valorifice aceste răspunsuri? Văd oare în aceste răspunsuri un potențial pentru obținerea unui sprijin mai substanțial din partea persoanelor intervievate? Cum s-ar putea obține acest sprijin? În acest fel, veți putea orienta grupul încetul cu încetul spre domeniul organizării de campanii.

Treceți la discutarea rezultatelor anchetei şi a rapoartelor întocmite de membrii grupului. Care sunt reacțiile tinerilor la aceste rezultate? Dați-le posibilitatea să-şi exprime opiniile despre ele. Întrebați-i dacă au fost mulțumiți de activitățile de continuare a activității.

După părerea lor, există şi alte activități posibile de continuare a activității la anchete? Care ar fi rolul presei în acest proces?

Aceste exerciții pot îmbunătăți capacitatea tinerilor de a desfăşura activități de documentare, de a comunica cu ceilalți şi de a învăța cum să analizeze şi să prezinte datele. De asemenea, ele îi ajută probabil pe tineri să-şi dea seama cât de puțin se ştie de fapt despre problema muncii copiilor în societate. Acest lucru îi poate stimula să-şi continue acțiunile în vederea susținerii campaniei de eliminare a muncii copiilor. Mai mult, el poate oferi tinerilor o bază solidă care îi va ajuta să abordeze mai bine celelalte module.

Evaluare şi continuarea activității

Pentru acest modul se pot defini o serie de indicatori cuantificabili. Printre rezultatele concrete se numără următoarele:

- pregătirea chestionarelor;
- desfăşurarea anchetelor;
- strângerea chestionarelor şi analiza răspunsurilor;
- elaborarea şi, eventual, publicarea rapoartelor;
- materialele apărute în presă despre rapoartele privind anchetele desfăşurate;
- întocmirea unei liste de candidați pentru interviuri şi acceptarea invitațiilor la interviu;
- realizarea interviurilor şi stabilirea unor relații bune cu persoanele intervievate;
- valorificarea rezultatelor interviurilor şi facilitarea integrării în comunitate şi a conştientizării publicului cu privire la această temă.

Evident, se mai pot avea în vedere şi alți indicatori, însă dacă indicatorii de mai sus sunt atinşi, tinerii vor fi obținut rezultate bune, iar dvs. va trebui să le spuneți acest lucru. Exercițiile din cadrul acestui modul pot fi foarte interesante şi distractive pentru tineri. De asemenea, ele pot să aibă o eficiență deosebită în procesul didactic în general. Acest modul poate avea un impact semnificativ asupra competențelor lor comunicative şi sociale, precum şi asupra dezvoltării lor personale în general.

După încheierea acestui modul într-un mod satisfăcător, puteți trece la un alt modul. O variantă ar fi modulul Integrarea în comunitate, însă puteți hotărî să treceți la domenii noi, cum ar fi teatrul sau creația artistică.

Anexa 1

Tehnica interviului individual / a anchetei

Dacă ancheta se va realiza pe baza unor interviuri individuale, grupul va trebui să fie instruit cu privire la tehnica realizării interviurilor. Această instruire le va fi utilă şi pentru celălalt exercițiu din cadrul acestui modul, cel dedicat interviurilor. Pentru ca ancheta să fie o reuşită, va trebui să puneți accentul pe calitate, care va depinde de capacitatea operatorilor de interviu de a-i face pe intervievați să se simtă în largul lor şi de a pune întrebările într-un mod clar şi concis.

Bineînțeles, natura pregătirii va depinde într-o oarecare măsură de grupul țintă care urmează să fie vizat de anchetă. De exemplu, interviurile se vor face pe stradă şi vor viza publicul larg? Sau se vor derula într-un magazin sau la un loc de muncă şi vor viza lucrătorii? Sau se vor organiza într-o şcoală şi îi vor viza pe colegii tinerilor din grup? Tinerii vor reacționa cu totul altfel atunci când vor face un interviu cu cineva de pe stradă față de sau când îi vor intervieva pe prietenii lor dintr-o altă clasă.

În orice caz, principiile rămân aceleaşi:

- Prezentați-vă şi spuneți pe cine reprezentați, şi întrebați-l pe interlocutor dacă este de acord să dea un interviu, explicându-i clar scopurile şi obiectivele anchetei.
- Faceți-l pe respondent să se simtă în largul lui şi fiți relaxat la rândul vostru.
- Începeți cu întrebări simple.
- Fiți întotdeauna politicos şi amabil.
- Când puneți întrebările, uitați-vă în ochii interlocutorului.
- Nu vă grăbiți când puneți întrebările, vorbiți clar şi aveți grijă să notați esența răspunsurilor date.
- Folosiți un reportofon dacă notarea răspunsurilor ar dura prea mult, pentru ca interlocutorul să nu-şi piardă răbdarea.
- Respectați scenariul – nu adăugați şi nu omiteți întrebări, decât în situația când ele sunt evident nepotrivite pentru un anumit interlocutor.
- După ce ați pus întrebările, oferiți-i şi interlocutorului posibilitatea de a pune întrebări şi oferiți-i răspunsuri complete şi politicoase.
- După încheierea interviului, mulțumiți-i interlocutorului pentru timpul acordat şi, dacă e cazul, informați-l când vor fi publicate rezultatele şi unde vor putea fi consultate.

Anexa 2

Regulile de bază ale redactării scrisorilor

Un membru al Parlamentului britanic a spus odată următoarele: "Reprezint în jur de 40.000 de alegători în Parlament. De la aproximativ 39.000 dintre ei nu primesc niciodată nici o scrisoare. Dacă îmi scrie unul dintre ceilalți 1000 de alegători, acest lucru îmi trezeşte interesul. Dacă îmi scriu 50 de alegători, atunci problema despre care îmi scriu este sigur importantă, şi încep să fiu cu adevărat atent. Dacă îmi scriu 100 de alegători pe o anumită temă, atunci este vorba de genul de problemă care poate hotărî soarta alegerilor; şi dacă îmi scriu chiar mai mulți, presupun că trebuie să fie vorba de un gen de problemă care poate duce la declanşarea unei revoluții."

Acest lucru a fost adevărat pentru el, şi este şi mai adevărat pentru cei care nu se aşteaptă ca opiniile publicului larg să ajungă întotdeauna la ei, cum ar fi oamenii de afaceri, directorii unor mari magazine, funcționarii publici, reprezentanții sindicatelor, consilierii de la primărie, oamenii din comerț şi alte persoane aflate în posturi de răspundere. Prin urmare, profitați de ocazie şi apucați-vă de scris scrisori.

Ca regulă de bază, scrisorile trebuie să fie scurte, politicoase şi la obiect. De asemenea, va trebui să solicite un răspuns, iar în acest scop va trebui să furnizați destinatarului numele şi adresa grupului. Printre principiile redactării scrisorilor se numără şi următoarele:

- Întotdeauna scrieți persoanelor vizate la adresa instituției unde lucrează şi nu la adresa privată.
- Identificați persoanele care ocupă funcții de decizie şi adresați scrisorile acestora. Merită să acordați timpul necesar identificării acestor persoane.
- Dacă se poate, menționați destinatarul scrisorilor nominal. Va fi suficient probabil să dați câteva telefoane politicoase pentru a afla numele care vă interesează.
- Vă puteți face publicitate recurgând la o găselniță. De exemplu, puteți trimite o carte poştală de o culoare neobişnuită, sau o carte poştală decupată dintr-o imagine uriaşă, ca un puzzle, sau o carte poştală uriaşă, semnată de 2000 de persoane.
- Scrieți întotdeauna scrisori de mulțumire dacă primiți un răspuns sau o reacție la scrisoarea inițială.

Modelele de scrisori de la anexa 3 au un caracter strict informativ, pentru că scrisorile sunt lucruri cât se poate de personale. Ele depind de creativitatea celui sau celor care le scriu, şi prin prezentarea acestor modele, nu dorim în nici un caz să limităm creativitatea şi imaginația tinerilor din întreaga lume care vor parcurge poate aceste module. Prin urmare, îi sfătuim călduros pe educatori să utilizeze aceste modele de scrisori cu prudență. Vă recomandăm să nu le copiați pur şi simplu la xerox şi să le distribuiți tinerilor. Mai degrabă, citiți-le doar dvs. şi folosiți-le ca instrumente care vă pot fi utile pentru stimularea discuțiilor în cadrul grupurilor.

Atunci când redactați proiectele de scrisori împreună cu tinerii, nu uitați că ele trebuie să fie cât mai scurte şi succinte. Ca regulă generală, încercați să scrieți scrisori de cel mult o pagină, eventual două. Dacă scrisorile ocupă două pagini, textul de pe a doua pagină e bine să se termine pe la mijlocul acesteia. Există riscul ca scrisorile lungi să nu fie citite, pentru că timpul este o marfă rară în zilele noastre. Aveți grijă ca scrisorile să atragă imediat atenția cititorului şi să trezească destul interes pentru a fi citite până la capăt.

Anexa 3

Modele de scrisori

Scrisoare prin care se solicită sprijin din partea unei instituții

Stimate ....,

Ne adresăm dvs. cu această scrisoare pentru a vă solicita ajutorul şi sprijinul într-o problemă care, după părerea noastră, îi priveşte pe toți oamenii din lume, fără excepție. Suntem *(denumirea clasei sau grupului şi locul unde funcționează*) şi desfăşurăm un proiect de conştientizare a tinerilor despre fenomenul îngrozitor al muncii copiilor, aducându-ne astfel şi noi contribuția la campania internațională de eliminare a muncii copiilor. Am aflat cu indignare că în prezent în lume există aproximativ 245 de milioane de copii sub vârsta de 18 ani care muncesc.

Am fi deosebit de onorați dacă am putea beneficia de sprijinul public al instituției dvs. pentru proiectul pe care îl desfăşurăm şi pentru cauza pe care o promovăm. Cunoaştem deosebita implicare a *(denumirea instituției*) în probleme de natură socială, cum este şi munca copiilor.

Unul dintre obiectivele noastre majore este de a face cunoscută această problemă în rândurile publicului larg şi acesta este contextul în care am dori să vă solicităm sprijinul public pentru acest proiect. Avem convingerea că, datorită sprijinului dvs., presa, instituțiile statului şi comunitatea în general vor asculta cu mai mare atenție ce avem de spus, vor începe să reflecteze asupra teribilei realități a muncii copiilor şi se vor gândi la necesitatea întreprinderii unor măsuri pentru eliminarea fenomenului odată pentru totdeauna. Acționând cu toții împreună, vom putea realiza schimbarea.

Vom transmite oamenilor mesajului proiectului nostru prin intermediul artei, al literaturii, teatrului şi presei *(dați un exemplu, dacă urmează să desfăşurați o activitate*). Am pus în scenă o piesă de teatru pe tema muncii copiilor, care va fi reprezentată *(locul, data şi ora*). Ne-am bucura în mod deosebit dacă ați accepta invitația noastră de a asista la acest spectacol. Şi noi dorim să ne aducem modesta contribuție pentru ca lumea în care trăim să fie mai bună, mai dreaptă şi mai sigură pentru noi toți, şi în mod deosebit pentru copiii exploatați. Suntem convinşi că ne împărtăşiți visele şi speranțele. Prin urmare, acceptând să susțineți public proiectul nostru ne-ați oferi un ajutor extrem de prețios.

Vă rugăm să răspundeți la această scrisoare cât se poate de curând, deoarece actuala situație este deosebit de presantă pentru milioanele de copii care muncesc în întreaga lume.

Scrisoare prin care se solicită sponsorizare unei societăți

Notă: În acest exemplu, societatea este un furnizor de rechizite de birou şi birotică.

Stimate ...,

Ne adresăm dvs. cu această scrisoare pentru a vă solicita ajutorul şi sprijinul într-o problemă care, după părerea noastră, îi priveşte pe toți oamenii din lume, fără excepție. Suntem *(denumirea clasei sau grupului şi locul unde funcționează*) şi desfăşurăm un proiect de conştientizare a tinerilor despre fenomenul îngrozitor al muncii copiilor, aducându-ne astfel şi noi contribuția la campania internațională de eliminare a muncii copiilor. Am aflat cu indignare că în prezent în lume există aproximativ 245 de milioane de copii sub vârsta de 18 ani care muncesc.

Am fi deosebit de onorați dacă am putea beneficia de sprijinul public al instituției dvs. pentru proiectul pe care îl desfăşurăm şi pentru cauza pe care o promovăm. Unul dintre obiectivele noastre majore este de a stabili o relație de solidaritate cu *(de exemplu*) o şcoală din *(țara*) pentru a-i putea ajuta pe copiii şi tinerii mai puțin norocoşi decât noi, mai ales într-o țară unde munca copiilor este răspândită. Dorim să aducem această problemă în atenția publicului şi să facem tot ce putem în sprijinul acestei cauze.

Sperăm să obținem sprijinul diferitelor comunități din țara noastră. Acționând cu toții împreună, vom putea realiza schimbarea. Pe parcursul desfăşurării proiectului am organizat o serie de acțiuni de strângere de fonduri şi dispunem în prezent de *(suma strânsă*), bani pe care dorim să-i folosim pentru cumpărarea unor rechizite şi alte materiale pentru şcoala pe care o sponsorizăm *(denumirea şcolii*). Vom lua legătura cu elevii acestei şcoli pentru a afla ce şi-ar dori cel mai mult pentru sălile lor de clasă. Ne adresăm dvs., pentru că am dori să cumpărăm materialele de care au nevoie de la societatea dvs. Deoarece oferiți prețuri foarte bune, vom fi în măsură să achiziționăm o cantitate mare de materiale pentru ei.

Sperăm că ne veți putea ajuta să trimitem acestei şcoli cât se poate de multe materiale. Ne adresăm dvs. prin urmare cu următoarea rugăminte: dacă am cheltui toate fondurile de care dispunem pe produse realizate de societatea dvs., ați fi dispuşi să ne sprijiniți prin dublarea sumei oferite de noi? Dacă vi se pare prea mult, ne-am bucura dacă ați putea adăuga măcar o mică contribuție la suma noastră. Susțineți astfel o cauză bună. Aceşti copii sunt lipsiți de cele mai elementare materiale didactice.

Am dori să vă spunem câteva lucruri despre proiectul nostru. Dorim să transmitem mesajul nostru oamenilor prin artă, literatură, teatru şi presă. Una dintre realizările noastre majore a fost *(de exemplu*) crearea şi punerea în scenă a unei piese de teatru despre munca copiilor.

Şi noi dorim să ne aducem modesta contribuţie pentru ca lumea în care trăim să fie mai bună, mai dreaptă şi mai sigură pentru noi toţi, şi în mod deosebit pentru copiii exploataţi. Suntem convinşi că ne împărtăşiţi visele şi speranţele. Prin urmare, ne-aţi oferi un ajutor extrem de preţios dacă aţi accepta rugămintea noastră de a sprijini public proiectul prin furnizarea de materiale pentru elevii din *(ţara*). Prin educaţie, aceşti copii vor putea avea un viitor mai bun şi nu vor fi obligaţi să muncească de la o vârstă atât de fragedă.

Vă rugăm să răspundeţi la această scrisoare cât se poate de curând, deoarece actuala situaţie este deosebit de presantă pentru milioanele de copii care muncesc în întreaga lume.

Scrisoare prin care se solicită un interviu unei societăţi

Stimate ...,

Ne adresăm dvs. cu această scrisoare pentru a vă solicita ajutorul şi sprijinul într-o problemă care, după părerea noastră, îi priveşte pe toţi oamenii din lume, fără excepţie. Suntem *(denumirea clasei sau grupului şi locul unde funcţionează*) şi desfăşurăm un proiect de conştientizare a tinerilor despre fenomenul îngrozitor al muncii copiilor, aducându-ne astfel şi noi contribuţia la campania internaţională de eliminare a muncii copiilor. Am aflat cu indignare că în prezent în lume există aproximativ 245 de milioane de copii sub vârsta de 18 ani care muncesc.

Activităţile pe care le desfăşurăm ne vor ajuta să ajungem la diferite comunităţi şi să educăm tot mai multe persoane. Munca copiilor este o problemă care priveşte şi mediul de afaceri. Am dori să aflăm mai multe despre metodele utilizate de societăţile comerciale pentru monitorizarea politicilor şi strategiilor lor de aprovizionare, prin care se asigură că mărfurile pe care le cumpără pentru revânzare în propriile magazine sunt produse sau cultivate în condiţii de muncă adecvate, care respectă normele internaţionale fundamentale ale muncii. Deoarece sunteţi una dintre societăţile importante din comunitatea noastră locală, am fi deosebit de recunoscători dacă aţi accepta să acordaţi un interviu unuia dintre membrii grupului nostru, sprijinindu-ne astfel în documentarea pe care o desfăşurăm pe această temă.

Am dori să realizăm acest interviu cât se poate de curând şi în acest scop vă prezentăm în cele ce urmează câteva dintre întrebările pe care dorim să vi le adresăm, pentru a vă da posibilitatea să vă pregătiţi cât mai bine pentru interviu.

- *(Denumirea societăţii*) dispune de un cod de conduită privind politica sa de aprovizionare? Dacă da, puteţi să ne puneţi la dispoziţie un exemplar?
- Cum monitorizează *(denumirea societăţii*) aplicarea în practică a acestui cod de conduită?
- *(Denumirea societăţii*) este membră a iniţiativei de promovare a comerţului echitabil?

- *(Denumirea societății*) utilizează o parte a profiturilor obținute pentru finanțarea inițiativelor de promovare a dezvoltării țărilor din lumea a treia, sau sprijină public alte inițiative de acest fel?
- Care este punctul de vedere al *(denumirea societății*) cu privire la munca copiilor? Cum îşi vede societatea rolul, din punctul de vedere al răspunderii sociale, în cadrul campaniei internaționale pentru eliminarea muncii copiilor?

Vă rugăm să ne informați cât se poate de curând cu privire la data la care am putea realiza interviul. Ne puteți contacta în scris sau la telefon la adresa de mai jos *(treceți adresa şi numărul de telefon al grupului*) pentru a putea conveni asupra unei zile şi ore convenabile pentru interviu.

Vă rugăm să răspundeți la această scrisoare cât se poate de curând, deoarece actuala situație este deosebit de presantă pentru milioanele de copii care muncesc în întreaga lume.

Organizația Internațională a Muncii

SCREAM

Opriți munca copiilor

Imaginea

Scop: Crearea portretului unui copil care munceşte. Construirea şi dezvoltarea acestui portret. Stabilirea contextului în care trăiesc copiii care muncesc într-un cadru global mai larg.

Rezultat: Personalizează problematica muncii copiilor şi duce la creşterea nivelului de conştientizare afectivă a problemei. Trezeşte simţul răspunderii pentru copilul/copiii din imagini. Introduce problema modului în care se produce schimbarea în societate.

Durată

4 lecţii simple sau, în mod ideal, 2 lecţii duble

Motivaţie

Dacă aţi parcurs anterior modulul Colaj, aţi avut posibilitatea să le demonstraţi tinerilor cât de uşor îi este lumii să ignore munca copiilor, pretinzând că nu există. Făcând acest lucru, aţi generat în sufletul tinerilor un sentiment de aşteptare, o nevoie. Probabil că ei îşi spun ceva de genul: "munca copiilor există şi totuşi noi nu ştim cum arată, pentru că nu este prezentată în nici o revistă sau vreo altă publicaţie. Prin urmare, cum arată?" Răspunsul la această întrebare va fi oferit în cadrul acestui modul, care va încerca să dea o faţă muncii copiilor.

Notă pentru utilizator

Dacă doriţi să abordaţi aceste module în mod sistematic, vă recomandăm să parcurgeţi modulul Colaj înainte de a trece la cel de faţă. Deoarece şi modulul Colaj utilizează imagini pentru transmiterea unui mesaj, cele două module se îmbină în mod firesc. Ar fi de asemenea util ca grupul să posede deja câteva noţiuni de statistică şi câteva informaţii de bază despre munca copiilor (modulul Informaţii de bază) şi să fi parcurs deja un exerciţiu de conştientizare.

Obiectivul primei activităţi din cadrul acestui modul este de a facilita vizualizarea muncii copiilor. Poate că există cazuri de muncă a copiilor în mediul dvs. imediat şi puteţi duce grupul să se întâlnească cu aceşti copii. Poate că unii dintre membrii grupului ştiu cum e să munceşti din proprie experienţă sau cunosc copii care au muncit şi pot împărtăşi experienţele acestora. Probabil că în unele ţări nu veţi avea la dispoziţie aceste variante, prin urmare veţi avea nevoie de o imagine – o imagine grafică a unui copil care munceşte pe care grupul s-o poată vedea şi atinge şi căreia poate să-i dea viaţă.

Acest exerciţiu îi va obliga pe tineri să reflecteze serios asupra fenomenului muncii copiilor, ceea ce va fi o adevărată provocare pentru ei. Obiectivul urmărit este cunoaşterea şi înţelegerea fenomenului muncii copiilor la un nivel mult mai personal. Acest exerciţiu începe să acţioneze asupra afectivităţii tinerilor şi probabil le va provoca un sentiment de mânie. Este greu de crezut că ar putea parcurge acest exerciţiu fără a se implica afectiv.

A doua activitate face un pas în direcţia dezvoltării cadrului mai larg în care trăieşte şi lucrează copilul. De asemenea, ea începe să construiască trecutul şi viitorul copilului. În sfârşit, aruncă o privire asupra problemei fundamentale a schimbării şi asupra modului în care se produce.

Poate că unii dintre tinerii din grup au desfăşurat activități în domeniul asistenței sociale, ca voluntari pentru protecția civilă, Crucea Roşie sau Semiluna Roşie, îngrijind bătrâni sau ajutând copii săraci. Toate aceste domenii au un numitor comun – şi anume lucrul cu persoanele vulnerabile, marginalizate, excluse sau abuzate într-un fel sau altul. Mai mult, ele scot în evidență faptul că fiecare membru al societății trebuie să joace un rol în promovarea schimbării.

În acest modul se prezintă participanților şi tehnica de brainstorming, care se dovedeşte a fi o metodă utilă prin care oamenii îşi pot exprima sentimentele şi opiniile într-un mediu prietenos. Prin brainstorming se pot exprima sentimente care altfel ar rămâne ascunse – are deci un rol stimulator, putând contribui la întărirea angajamentului tinerilor față de eliminarea muncii copiilor.

Materiale necesare

- ✓ O fotografie sau o imagine tipărită care prezintă un copil care munceşte.
- ✓ O sală în care grupul îşi poate desfăşura activitatea. Dacă grupul este mare, va trebui să-l împărțiți în mai multe echipe de lucru, împărțind şi sala în mod corespunzător.
- ✓ Spațiu liber pe perete pentru afişarea imaginii, dacă nu dispuneți decât de unul sau două exemplare.
- ✓ Hârtie şi pixuri / creioane pentru luat notițe.
- ✓ Dacă se poate, tablă sau flipchart.

Pregătire

Pentru a pregăti această activitate, va trebui să selectați una sau mai multe imagini ale muncii copiilor şi să realizați suficiente exemplare ca să ajungă pentru toți membrii grupului (nu vă faceți probleme dacă nu aveți acces la un copiator; la urma urmei, puteți parcurge acest modul folosind exclusiv imaginile cuprinse în această casetă didactică). În casetă veți găsi o mică selecție de imagini reprezentând copii care muncesc în diferite contexte.

Pe de altă parte, veți putea găsi şi alte imagini consultând sursele menționate mai jos:

- Dacă aveți acces la un calculator şi la Internet, pe site-ul IPEC (www.ilo.org/public/english/standards/ipec/index.htm) veți găsi o galerie de fotografii cu imagini despre munca copiilor. Căutați în galerie o fotografie potrivită şi tipăriții-o direct de pe Internet sau descărcați-o pe hard ca s-o puteți tipări ulterior, folosind un program de prelucrare a imaginii. Dacă aveți acces la o imprimantă color, cu atât mai bine, dar e la fel de bună şi o imagine alb-negru. Faceți suficiente exemplare pentru toți membrii grupului.
- OIM dispune de asemenea de afişe care reprezintă munca copiilor, care v-ar putea fi de folos.
- Şi alte organizații, cum ar fi UNICEF, One World, UNESCO sau Christian Aid, dispun de fototeci, pe care le puteți consulta online, sau puteți obține copii după imaginile din fototecă luând legătura direct cu aceste organizații.

Printre elementele de care trebuie să țineți seama atunci când alegeți imaginea sau imaginile pentru acest modul se numără următoarele:

- Țineți seama de sexul, vârsta şi diversitatea culturală a tinerilor care fac parte din grup. Astfel veți putea alege imaginile care le vor atrage cel mai mult atenția. De exemplu, trebuie să hotărâți dacă e mai bine să căutați imagini care reprezintă fete sau băieți, copii care muncesc în Africa, Asia, America Latină sau Europa? E mai bine să căutați imagini care reprezintă una dintre cele mai grave forme ale muncii copiilor? Puteți eventual să pregătiți mai multe imagini diferite şi apoi să le utilizați în funcție de situație.

Notă pentru utilizator

IPEC a realizat pentru proiectul SCREAM o versiune specială pe CD-ROM a catalogului său de fotografii, care este inclus în modulul intitulat „Declarații şi convenții internaționale şi imagini ale muncii copiilor" sau poate fi obținut direct de la biroul IPEC. Pentru a comanda acest CD-ROM sau a solicita un set de imagini pe suport hârtie, contactați biroul IPEC la adresa menționată în această casetă.

- Alegeți imagini care cuprind numeroase detalii şi sunt de bună calitate. Astfel, tinerii îi vor putea identifica mai uşor pe copii care muncesc, îşi vor putea da seama ce lucrează şi de unde sunt, putându-şi astfel construi propria lor imagine despre copil ca individ. Acesta este un aspect deosebit de important.
- Pregătiți o cantitate suficientă de hârtie şi instrumente de scris, deoarece mulți dintre membrii grupului vor dori cu siguranță să ia notițe în timpul exercițiului. Dacă se poate, folosiți un flipchart sau tabla pentru notarea ideilor, lucru care se va dovedi extrem de util în timpul discuțiilor.
- Dacă unele dintre aceste materiale sunt greu de găsit, propuneți membrilor grupului *să se implice* ei înşişi în găsirea materialelor, pe care le pot căuta acasă, la unitățile de reciclare a hârtiei, la magazine sau în alte locuri. Dacă pot participa activ la acest proces, tinerii vor simți că proiectul le aparține, vor manifesta mai mult interes şi vor fi mai motivați. În mod firesc, vor fi curioşi să afle de ce au nevoie de aceste materiale.

Pornire

Prima parte a acestui exercițiu presupune elaborarea pe baza unei imagini a portretului unui copil care munceşte. Imaginea constituie punctul de pornire pentru schițarea acestui portret, restul fiind realizat datorită imaginației şi creativității tinerilor. După ce membrii grupului îşi vor fi schițat portretele, le vor prezenta celorlalți, vor răspunde la eventualele întrebări şi vor participa la o discuție generală.

Imagini

Această activitate se poate desfăşura în două variante. În prima variantă, puteți folosi o singură imagine pentru toate echipele, astfel încât participanții să-şi poată compara lucrările şi să poată învăța din lucrările celorlalți. În a doua variantă, puteți folosi imagini diferite pentru fiecare echipă, promovând astfel diversitatea şi ajutându-i pe tineri să înțeleagă că munca copiilor poate lua numeroase forme şi modalități. Alegerea variantei este la latitudinea dvs. şi depinde de măsura în care îi cunoaşteți pe membrii grupului cu care lucrați.

Organizarea grupului

În funcție de dimensiunea grupului, puteți alege ca întreg grupul să lucreze împreună sau puteți să-i împărțiți pe echipe de cel mult 4-5 persoane. Aveți grijă ca fiecare echipă să dispună de un exemplar sau imaginea să fie afişată undeva într-un loc vizibil.

Este preferabil să se lucreze în echipă, şi nu individual, pentru că tinerii se simt mai siguri de sine atunci când se află într-un colectiv. Ei s-ar putea simți stânjeniți dacă sunt puşi să construiască singuri un portret imaginar al unui copil care munceşte, însă această stânjeneală dispare în general dacă lucrează în cadrul unei echipe de 2, 4 sau 5 persoane.

Activitatea 1: Schițarea portretului unui copil care munceşte

1 lecție dublă sau 2 lecții simple

Pentru început, participanții se vor uita cu atenție la imaginea aleasă. Dacă nu dispuneți de un număr suficient de exemplare, astfel încât fiecare echipă să aibă o imagine la dispoziție, ea va trebui să circule printre participanți un timp, astfel încât toți să o poată vedea de aproape, după care va trebui expusă pe perete într-un loc vizibil, pentru ca toată lumea să o poată privi din când în când pe parcursul derulării exercițiului. Dacă fiecare echipă are o imagine la dispoziție, după ce aceasta va fi studiată pe rând de toți membrii săi, va trebui pusă undeva în mijloc, unde o pot vedea toți.

Circulați printre participanți, îndemnați-i să studieze imaginile cu atenție şi să se gândească la copilul care este subiectul imaginii. Îndemnați-i pe tineri să-şi dea frâu liber imaginației şi creativității.

Această parte a exercițiului cuprinde două faze:

Elaborarea unei schițe de bază

În prima fază, participanții vor trebui să se gândească cine este copilul şi în ce mediu trăieşte şi lucrează. Tinerii vor trebui să-şi pună o serie de întrebări. Puteți să pregătiți câteva întrebări în scris, pe care le puteți citi cu voce tare, sau puteți face mai multe copii după pagina cu întrebările şi să le distribuiți participanților. Este important însă să nu acoperiți toate aspectele, şi lista să nu fie exhaustivă. Este important ca şi participanții la exercițiu să formuleze câteva întrebări. Dacă le oferiți prea multe detalii, nu îi veți ajuta să gândească independent. Dimpotrivă, le veți limita inițiativa şi îi veți face să se lenevească.

Echipele vor trece apoi la schițarea portretului pe baza întrebărilor formulate. Iată câteva exemple:

- Copilul este fată sau băiat?
- Ce vârstă credeți că are?
- Din ce țară credeți că este copilul?
- De ce este echipat sau îmbrăcat în acest fel?
- Ce moment al zilei este reprezentat în imagine?
- În ce împrejurări lucrează acest copil?
- Este vorba de o zonă rurală sau urbană?

Unele echipe vor dori să înceapă schițarea portretului sub forma unei narațiuni, a unor notițe sau idei principale. Altele vor prefera să creeze o imagine despre subiect în minte sau sub forma unei imagini detaliate în jurul căreia sunt desenate alte imagini. Nu contează în ce mod doresc să realizeze acest portret – orice variantă e acceptabilă. Continuați să le vorbiți pe tot parcursul exercițiului – aveți grijă să le mențineți interesul treaz tot timpul.

Personalizarea portretului

După ce au epuizat prima serie de întrebări şi sunteți mulțumit de modul în care participanții răspund la exercițiu, treceți la o nouă serie de întrebări, de natură mai personală, şi la studierea subiectului în profunzime:

- Cum se numeşte copilul?
- De cât timp desfăşoară această muncă?
- Copilul are părinți, frați, surori, un animal favorit?
- Care este situația social-economică a copilului?
- De fapt de ce lucrează copilul?
- Sexul copilului are vreo influență asupra tipului de muncă pe care îl desfăşoară?
- Copilul este bătut, suferă de privațiuni, este victima abuzului sau exploatării sexuale, sau dimpotrivă, este protejat?
- Cine sunt prietenii sau duşmanii copilului la locul de muncă şi în afara acestuia?
- Ce i-ar plăcea copilului să facă în loc să lucreze?
- Acest copil are ambiții în viață care nu sunt legate de munca pe care o efectuează? Care este cea mai mare ambiție a acestui copil?
- Copilul dispune de obiecte personale şi dacă da, despre ce este vorba? Cum au ajuns aceste obiecte în proprietatea lui?
- Care sunt cele mai plăcute şi cele mai neplăcute amintiri ale copilului?

Pentru că le cereți participanților la exercițiu să-şi folosească imaginația şi creativitatea, la început s-ar putea să fie puțin contrariați şi să întrebe: "De unde să ştim noi cum îl cheamă? Probabil că vorbeşte o altă limbă. De unde să ştim ce jucării are?" Tocmai acesta este scopul urmărit de exercițiu. Singurul lucru pe care îl ştiu despre copil este cum arată. Prin urmare, vor trebui să construiască personajul – să-i dea o viață, un trecut, o familie. După ce le trece această reacție inițială inevitabilă, se vor linişti şi vor putea realiza probabil portrete care dau dovadă de multă creativitate.

Acesta este rezultatul pe care îl urmăriți. Circulați printre echipe în timp ce lucrează şi urmăriți ce fac. Ascultați despre ce discută, eventual interveniți şi dvs. în discuție, îndemnați-i să-şi folosească simțul umorului. Spuneți-le că pot realiza portretul în orice formă doresc, prin urmare vor putea da dovadă de aceeaşi imaginație şi creativitate atunci când prezintă varianta lor de portret în fața întregului grup ca atunci când au realizat portretul. Prezentarea se poate face, de pildă, sub forma unei mici scenete, a unui desen, sau a unei narațiuni detaliate scrise pe tablă sau flipchart.

Nu îi lăsați să lucreze mai mult timp decât cel anunțat inițial (aproximativ 20 de minute vor fi absolut suficiente). Obligați-i să termine portretele în timpul alocat şi, la momentul oportun, reuniți toate echipele pentru o discuție generală.

Prezentarea portretelor

Toate echipele vor dori să vorbească despre "personajul" pe care l-au creat. Lansați o discuție animată, în cadrul căreia fiecare dintre echipe va putea prezenta portretul copilului "lor" atât dvs. cât şi celorlalte echipe.

Dacă unele dintre echipe s-au străduit să pregătească o prezentare originală a lucrării lor, dați-le ocazia să o facă, acordându-le timpul necesar. Aceste prezentări (dacă au loc, ceea ce nu se întâmplă întotdeauna) vor contribui la destinderea atmosferei şi vor stimula un schimb de replici spiritual între public şi echipa care face prezentarea. Lăsați aceste schimburi să continue până la un anumit punct, fără a lăsa însă ca prezentarea în sine să fie afectată sau umbrită de ele.

Dacă, după părerea dvs., introducerea unui element de competiție în exercițiu ar putea stimula creativitatea grupului, puteți decide, de exemplu:

- să oferiți un premiu pentru portretul cel mai detaliat şi care dă dovadă de cea mai multă creativitate. Juriul concursului va fi format chiar din participanți.
- să oferiți un premiu pentru cea mai originală prezentare a unui portret.

Notați-vă trăsăturile care compun diferitele portrete prezentate pe tablă sau flipchart.

Dacă ați lucrat cu aceeaşi imagine pentru toate echipele, atunci construiți împreună cu întreg grupul un portret general al unui copil care munceşte, preluând elemente de la fiecare echipă de lucru. Subliniați faptul că şi-au adus cu toții contribuția pentru ca această imagine să prindă viață. Subiectul trăieşte şi respiră, merge şi vorbeşte, are sentimente, râde şi plânge.

Acesta este un pas foarte important în procesul de conştientizare al tinerilor. În acest moment ei ar trebui să se poată raporta la imaginea copilului. Acest copil este unul de-al lor. Face parte din grupul lor de colegi, este un prieten, o persoană față de care au sentimente pozitive. Astfel pot începe să înțeleagă durerea, suferințele şi privațiunile la care este expus copilul în fiecare zi. Acesta este un proces foarte puternic de personalizare, care îi poartă pe tineri către un nou nivel de conştientizare şi înțelegere a problemei. De acum încolo, totul va dobândi un nou înțeles pentru ei.

Acesta ar trebui să fie tonul discuției pe măsură ce vă apropiați în mod firesc de încheiere. Utilizați tehnici de comunicare la mică distanță. Priviți-i în ochi în timp ce descrieți viața pe care au creat-o pentru copilul care munceşte. Fiți expresiv. Circulați printre membrii grupului şi utilizați limbajul trupului pentru a oferi o imagine a suferinței. Acesta este un moment destul de deprimant, însă face parte din aspectele afective legate de munca copiilor. Munca copiilor nu e lucru plăcut. E un lucru care îi răneşte pe copii şi îi poate chiar ucide. Le poate strica viața şi îi poate priva de cel mai prețios drept al omului – dreptul la libertate.

Activitatea 2: Stabilirea contextului

1 lecție

Copiii care muncesc nu trăiesc în vid şi nici nu se află pe o insulă îndepărtată în mijlocul unui ocean întunecos de durere şi suferință. Toți se află "aici şi acum". Se găsesc în țara vecină, în județul vecin – s-ar putea să fie chiar după colț sau să locuiască în vecini. Este important ca grupul să constate această realitate şi să-şi dea seama de faptul că nu este vorba de o abstracție sau de un mit. În acest moment, trebuie să punem munca copiilor în context, iar acest context este lumea, mediul, societatea, satul nostru global.

După ce au recunoscut realitatea muncii copiilor, tinerii vor trebui să recunoască şi faptul că este nevoie de schimbare, iar noi toți trebuie să ne manifestăm indignarea față de situația existentă, pentru a putea impune schimbarea.

Exercițiile de brainstorming descrise în cele ce urmează îi vor încuraja pe tineri să meargă mai departe în elaborarea vieții imaginare a copilului care munceşte, proces început în prima parte a acestui modul. Această activitate este în acelaşi timp atractivă şi stimulatoare, putând să-i facă adesea pe tineri să spună lucruri amuzante care au sau nu legătură cu tema. În orice caz, ea va stârni o scânteie de înțelegere în cadrul fiecărei echipe, încurajându-i pe tineri să devină (sperăm) agenți ai schimbării.

Ce înseamnă noțiunea de brainstorming?

Brainstorming este o metodă de lucru în grup care presupune dezbaterea largă a unor idei prin efortul intelectual concertat al participanților, care lucrează sub presiune. Presiunea este creată de timpul limitat alocat discuției, sau de alte limitări fizice sau psihologice impuse. Stresul pe care îl provoacă aceste limitări asupra minții şi corpului omenesc îi obligă pe participanți să fie spontani şi să-şi lase la o parte inhibițiile în răspunsurile pe care le dau. În majoritatea cazurilor, acest exercițiu va stârni reacții afective oneste. Aceste reacții vor fi spontane şi adesea inspirate şi, dacă exercițiul este coordonat într-un mod corespunzător, el se poate dovedi foarte util.

Exercițiile de brainstorming sunt relativ intense. După cum am menționat mai sus, ele pot fi foarte distractive şi extrem de utile şi revelatoare. Dacă nu sunt însă pregătite şi planificate în mod corespunzător, ele riscă să devină confuze şi să degenereze foarte rapid într-un meci de țipete şi urlete. Dacă tinerii îşi dau seama că nu sunteți stăpân pe situație şi nu ați planificat în mod corespunzător exercițiul, s-ar putea să vă treziți într-o situație foarte dificilă. Strategia de bază în brainstorming este de a ține permanent sub control procesul, notând ideile exprimate şi păstrând un ritm destul de rapid. Participanții nu trebuie lăsați să reflecteze prea mult înainte de a-şi exprima ideile.

Repartizarea sarcinilor

Echipele trebuie să aibă aceeaşi componență ca la prima activitate. Împărțiți echipelor aceleaşi imagini cu care au lucrat anterior.

Acordați echipelor aproximativ 10 minute la începutul exercițiului pentru a revedea portretele copiilor pe care le-au realizat la Activitatea 1. Ducând mai departe ideea de personalizare, este important să păstrați numele care le-au fost atribuite copiilor din imagine în cadrul activității anterioare. Este important mai ales să le țineți minte şi să le utilizați chiar dvs., pentru că tinerii vor reacționa pozitiv la acest lucru. Dacă acceptați personalitatea şi caracterul pe care le-au creat, veți instaura o relație de încredere cu aceştia.

Impactul schimbării

În următoarea etapă a exercițiului participanții vor trebui să analizeze care sunt evenimentele care, dacă s-ar produce, ar putea schimba viața copiilor care muncesc. Participanții se vor putea gândi pentru început la schimbările care s-au produs la nivel local, național, regional şi internațional şi la modul în care aceste evenimente (dacă au avut loc) au influențat viața copilului din imagine.

Şi în acest caz puteți recurge la un exercițiu atractiv şi rapid de brainstorming. Ideea este de a-i încuraja pe tineri să reflecteze asupra impactului pe care l-ar putea avea schimbările din lume asupra vieții copiiilor care muncesc, fie că este vorba de schimbări în bine, în rău sau neutre.

Pentru această fază, prin urmare, invitați echipele să-şi închipuie că imaginea respectivă a fost realizată cu 1, 2 sau chiar 3 ani în urmă, iar apoi să se gândească la evenimentele majore care au avut loc în lume în perioada scursă de atunci şi să reflecteze asupra consecințelor pe care le-au avut eventual asupra copilului din imagine. Acest exercițiu se poate efectua în două moduri:

- Participanții pot nota pe o foaie de hârtie tot ce s-a întâmplat în perioada respectivă.
- Participanții pot menționa pe rând cu voce tare diferite evenimente, iar unul dintre ei le va nota pe tablă, flipchart sau pe orice alt suport care vă stă la dispoziție. Această a doua variantă este probabil mai animată şi mai atractivă pentru tineri, prin urmare le va atrage probabil mai mult interesul.

Spuneți-le participanților că poate fi vorba despre orice fel de evenimente de care îşi amintesc: evenimente sportive, războaie civile, greve importante, manifestații, vizitele unor persoane importante, catastrofe naturale sau provocate de om, moartea unor personalități – nu există nici o limitare.

Discuția trebuie să se desfăşoare într-un ritm alert, într-un interval de timp destul de scurt, de *5-10 minute*. Atrageți-i pe toți în discuție, dați o notă de umor discuției făcând chiar dvs. unele propuneri interesante, veniți şi cu unele propuneri la care tinerii nu se gândesc neapărat, cum ar fi de pildă războaie, căderea unor guverne, conferințe internaționale importante etc.

Dacă aveți sentimentul că participanții încep să se plictisească, încheiați exercițiul de brainstorming şi invitați-i să analizeze atent lista de evenimente alcătuită. În cadrul unei discuții generale deschise, vorbiți despre aceste evenimente şi întrebați dacă, după părerea participanților, ele au avut vreo influență asupra vieții copilului din imagine. Puteți să puneți întrebări de genul:

- Aceste evenimente au influențat oare viața copilului din imagine în mod pozitiv sau negativ, sau au fost neutre? Care a fost această influență?
- Ce cred că face în prezent copilul din imagine, când este cu trei ani mai mare?
- S-a schimbat oare viața acestui copil în vreun fel pe parcursul ultimilor trei ani?
- Copilul mai e în viață?
- Mai lucrează?
- Se joacă cu prietenii sau este acasă cu familia?

Încurajați un schimb de opinii pe marginea acestor întrebări şi, dacă acest lucru se impune, interveniți ca să ajutați discuția să continue. Pe parcursul discuțiilor, membrii grupului vor începe să-şi dea tot mai bine seama de situația disperată în care se află copiii care muncesc şi vor înțelege că foarte puține evenimente din cele care se petrec în lume pot schimba situația acestor copii nefericiți. Aceştia lucrează, trudesc, având un licăr de speranță în suflet pentru un viitor mai bun, care însă se poate stinge uneori la o vârstă foarte fragedă. Tinerii participanți îşi vor fi dat deja foarte bine seama despre necesitatea schimbării.

Dacă ați epuizat posibilitățile pe care vi le oferă această activitate, puteți trece la următoarea.

Lupta pentru schimbare

Acesta este ultimul exercițiu din cadrul acestui modul. Din nou, el trebuie să fie efectuat sub formă de brainstorming. Scopul acestei ultime activități este de a-i încuraja pe tineri să se gândească la evenimentele care ar putea schimba viața copilului din imagine. Adresați-le următoarele întrebări:

- Ce demersuri poate face o persoană sau un grup pentru a transforma viața copilului din imagine într-un fel sau altul?
- Ar putea chiar membrii grupului să facă ceva pentru a schimba viața copilului din imagine?
- Cum se produc adevăratele schimbări în lume?
- Cum se produce schimbarea în cazul celor de-o seamă cu ei, al colegilor lor?
- Grupul şi membrii acestuia sunt de părere că este important ca schimbările să aibă loc? De ce?

La fel ca la exercițiul anterior, organizați un schimb animat de opinii de aproximativ 5-10 minute, însă de data asta îndepliniți în acelaşi timp şi rolul de coordonator al discuției, şi pe cel de persoană care ia notițe pe tablă sau flipchart. Accelerați cât se poate de mult ritmul întrebărilor şi răspunsurilor. Dacă îi dați grupului prea mult timp de gândire, tinerii ar putea ezita să intervină, mai ales dacă li se pare că răspunsurile şi comentariile lor sunt necorespunzătoare. În timpul exercițiilor de brainstorming veți constata adesea că ideile care le vin prima dată în minte participanților, mai ales celor tineri, aruncă o nouă lumină asupra subiectului şi sugerează noi puncte de vedere din care se poate aborda discuția.

Atunci când participanții încep să se plictisească, ceea ce se va întâmpla inevitabil la un moment dat, întrerupeți exercițiul. Prezentați un rezumat al notițelor pe care le-ați luat şi invitați grupul să reacționeze la cele spuse.

Ce e bine să faceți şi ce nu

- Îndemnați-i pe tineri să-şi folosească cât se poate de mult puterea de imaginație atunci când realizează portretul copilului din imagine. S-ar putea ca unii dintre ei să se țină de pozne şi să facă pe deştepții ca să compromită exercițiul, însă presiunea venită din partea colegilor îşi va spune cuvântul, iar echipele care iau lucrurile în serios se vor dovedi mai puternice decât cele care au o altă atitudine. În cele din urmă, toți îşi vor da seama de importanța exercițiului.
- Evitați stereotipurile, atât în legătură cu copiii care muncesc, cât şi în privința tinerilor din grup. De exemplu, nu îi despărțiți pe băieți de fete, şi nu arătați băieților din grup imagini de băieți care efectuează munci fizice grele, iar fetelor imagini de fete care se ocupă de treburi gospodăreşti. Aceasta este evident o abordare greşită. Îndemnați fetele şi băieții să se amestece şi găsiți imagini care arată că şi fetele au de făcut uneori munci fizice grele, şi pe de altă parte şi unii băieți sunt obligați să se prostitueze în anumite țări.
- Nu formulați dvs. prea multe întrebări. Îndemnați-i pe tineri să formuleze ei înşişi întrebările. S-ar putea să vină cu tot felul de idei originale, ceea ce constituie o dovadă clară a implicării şi interesului lor.
- Încurajați-i pe toți membrii grupului să participe şi să se implice activ în exerciții.
- Încurajați participarea cu idei îndrăznețe la exercițiile de brainstorming. Aveți grijă ca ele să se desfăşoare într-o atmosferă cât se poate de destinsă şi atrăgătoare. Aceste exerciții sunt solicitante din punct de vedere afectiv şi psihologic pentru tineri; ei vor avea nevoie de un fel de evadare, de un mijloc de a destinde atmosfera.

- Fiți inflexibil în ceea ce privește ritmul în care se desfășoară exercițiile de brainstorming. Ele nu vor funcționa în mod corespunzător decât dacă îi presați pe participanți să răspundă cu promptitudine. Puneți întrebările repede și circulați printre participanți. Implicați pe toată lumea în exercițiu și adresați întrebări celor care de obicei sunt mai retrași.
- Nu permiteți ca activitatea să degenereze și să devină un meci de urlete și țipete, iar unii dintre participanți să folosească exercițiul drept pretext pentru a spune lucruri urâte sau pentru a lua totul în derâdere. Exercițiile de brainstorming trebuie să fie animate și distractive, ceea ce nu diminuează în nici un fel seriozitatea și profunzimea problemei muncii copiilor. Rămâneți stăpân asupra situației.
- Nu lăsați exercițiile intensive de brainstorming să se prelungească prea mult – participanții vor obosi destul de repede și se vor plictisi, dacă nu aveți grijă.
- Urmăriți dinamica grupului. Asigurați-vă că toți participă la activitate, toți sunt consultați și își aduc contribuția la diferitele exerciții.
- Utilizați discuțiile finale în mod corespunzător și lăsați membrii grupului să-și exprime opiniile liber și deschis. Dați-le ocazia să se relaxeze.

Discuția finală

1 lecție

Dacă ați prevăzut discuția finală imediat după exercițiul de brainstorming, utilizați-o ca mijloc de relaxare, permițând tuturor să se odihnească și să-și recapete energia. Porniți o discuție de ordin general. Lăsați-i pe participanți să vorbească despre absolut orice, nu neapărat despre munca copiilor, deși veți constata cu surprindere că această problema va rămâne principalul subiect de discuție.

Pe măsură ce revin cu picioarele pe pământ și simțiți că starea de exaltare în care erau tinerii în timpul exercițiului de brainstorming s-a risipit într-o oarecare măsură, lansați o discuție mai serioasă despre modul în care au loc schimbările în lume. Explicați că schimbările încep cu voința de schimbare din sufletul oamenilor, din sânul comunităților și al societății. Voința de schimbare se transformă mai apoi în voință de acțiune, fiind urmată de acțiunea în sine.

Schimbările se produc atunci când un număr mare de persoane le cer în același timp – când oamenii se adresează liderilor din cadrul comunității, oamenilor politici, guvernelor, instanțelor regionale și internaționale și insistă asupra nevoii de schimbare. Schimbările se produc atunci când la acest efort comun pun umărul și instituțiile sociale și comunitatea în general, societățile de caritate, sindicatele, organizațiile umanitare ș.a.m.d. Schimbarea presupune timp, motivație, angajament și voință de acțiune.

Toate schimbările din societate încep undeva. Ele pot începe cu tinerii – există exemple în acest sens în istorie – deci tinerii vor trebui să-și dea seama de puterea pe care o au ca grup social. În ceea ce privește munca copiilor, acțiunile de promovare a schimbării sunt deja în plină desfășurare. Aceste acțiuni vor trebui să fie susținute de tinerii din întreaga lume. Contribuția lor este la fel de importantă, sau poate chiar mai importantă, ca a altor grupuri din cadrul societății, deoarece ei sunt de-o seamă cu copiii care muncesc și pe care doresc să-i ajute.

Încheiați pe o notă pozitivă, deoarece prin asigurarea unui nivel mai ridicat de conștientizare a problemei, puteți face un pas important înainte în contextul campaniei pentru eliminarea muncii copiilor. Ei au dat viață unei imagini, iar această imagine le va rămâne în suflet mult timp de acum încolo. De fapt, dacă veți continua să parcurgeți alte module împreună cu acești tineri, imaginea va prinde efectiv viață. Stârniți curiozitatea firească a tinerilor de a vrea să știe mai multe despre aceste aspecte și stimulați angajamentul și motivația lor de a dori să vadă ce mai urmează.

Evaluare şi continuarea activităţii

Pe lângă rezultatele concrete ale acestui modul, există şi o serie de indicatori psihologici şi afectivi care vă vor ajuta să evaluaţi impactul.

Rezultatul concret al primei activităţi va fi reprezentat de portretele copiilor care muncesc – fiecare dintre echipe va trebui să realizeze propriul portret despre copilul din imagine. Un indicator al nivelului de reuşită al acestei activităţi va fi profunzimea portretului şi bogăţia de detalii. Acestea vor indica măsura în care tinerii din diferite echipe l-au "adoptat" pe acel copil. Cu cât portretul este mai descriptiv şi cu cât dă dovadă de mai multă imaginaţie şi creativitate, cu atât tinerii participanţi se vor fi implicat mai profund în exerciţiu şi îl vor fi luat pe copilul din imagine sub aripa lor protectoare.

În cadrul activităţii 2 nu s-a produs nimic palpabil, concret. Principalul indicator pentru evaluarea impactului acestei activităţi este nivelul de participare la discuţii, şi în mod deosebit la exerciţiile de brainstorming. De asemenea, se va urmări receptivitatea grupului faţă de tema propusă, şi anume modul în care s-a implicat în realizarea portretelor unor copii care muncesc. Aceştia sunt indicatori de bază pentru evaluarea impactului pe care acest modul l-a avut asupra participanţilor.

Acest modul constituie legătura dintre conştientizarea iniţială a problemei şi personalizarea muncii copiilor. El a fost conceput ca o punte pe care se trece de la conştientizarea existenţei fenomenului de muncă a copiilor la conştientizarea formelor concrete în care se manifestă, şi anume faptul că ea implică copii de vârste mici, fiinţe umane reale care merg, vorbesc, au sentimente şi suferă. Aceste aspecte pot dobândi o intensitate deosebită şi pot avea un puternic impact asupra participanţilor. În multe societăţi, oamenii au impresia că ei nu sunt atinşi de problema încălcării drepturilor omului, că aceste sunt fapte care li se întâmplă doar altor oameni, în alte ţări sau în alte regiuni. Dacă vrem, putem să adoptăm şi noi această atitudine detaşată faţă de lucrurile care se întâmplă în alte părţi ale lumii. Acest modul însă încearcă să facă primul pas în sensul schimbării modului în care tinerii gândesc şi simt despre problematica muncii copiilor. Acum munca copiilor are o faţă şi o viaţă la a căror creare au contribuit ei înşişi.

În acest moment ei vor dori să facă şi ei ceva pentru a sprijini programul IPEC în eforturile sale, animaţi fiind de sentimentele puternice pe care le au faţă de "noul" membru al grupului lor: imaginea asupra căreia s-au concentrat pe tot parcursul acestui modul a devenit o persoană şi un membru al grupului cu o identitate proprie.

După ce aţi parcurs acest modul într-un mod corespunzător, treceţi la un altul. Vă sfătuim ca următorul modul pe care îl abordaţi să fie unul dintre cele care foloseşte şi el imaginea sau imaginile copiilor care muncesc pe care grupul a învăţat să le cunoască şi la care a ajuns să ţină. De exemplu, în modulul „Jocul de rol" tinerii din grupul dvs. vor da viaţă personajelor pe care le-au creat pe baza unor imagini prin interpretarea unor scene din viaţa acestora.

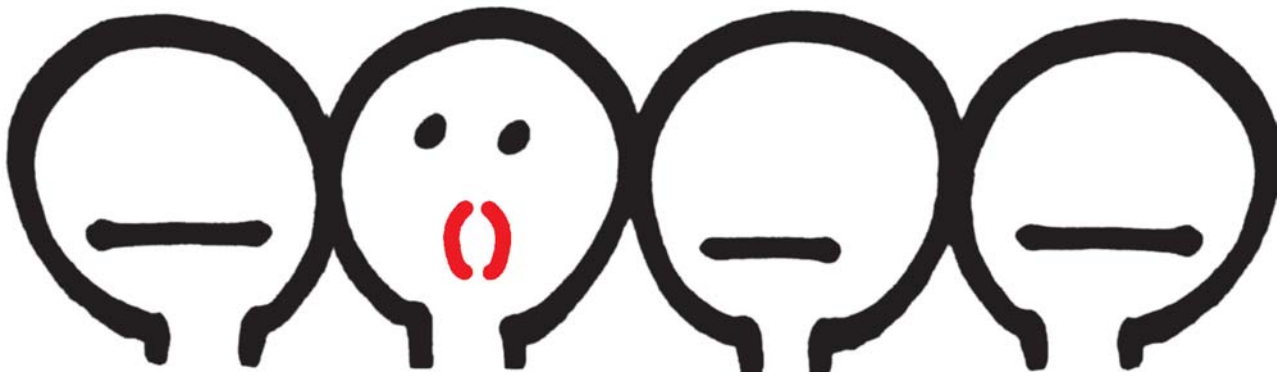
Note

Organizația Internațională a Muncii

SCREAM

Opriți munca copiilor

Jocul de rol

Scop: Interpretarea rolurilor unor copii care muncesc şi ale unor persoane cu care interacţionează (părinţi, angajatori, persoane oficiale).

Rezultat: Prezintă tinerilor modul în care se poate utiliza teatrul în educaţie. Utilizează exerciţii de artă dramatică pentru a-i ajuta pe participanţi să-şi învingă timiditatea şi complexele.

Durată

2 lecţii simple sau 1 lecţie dublă

Motivaţie

Jocul de rol creează un cadru în care tinerii încep să simtă profund cum trăiesc şi ce simt copiii care muncesc. În cadrul acestui modul, tinerii vor trebui să creeze un portret dramatic al copiilor pe care i-au studiat în lecţiile precedente. Ei vor trebui să intre în pielea personajului, să simtă aceleaşi lucruri pe care le simte acesta – pierderea familiei, lipsa şcolii, lipsa posibilităţii de a se juca, durerea, teroarea, oboseala şi lipsa de speranţă faţă de viitor. Este o perspectivă disperată, iar reacţiile afective care vor fi provocate de aceste lecţii vor trebui să fie formulate deschis, discutate şi puse în context.

Obiectivul jocului de rol şi al exprimării scenice este de a-i face pe tineri să dobândească o conştiinţă nouă, mai profundă privind problematica muncii copiilor. Interpretând scene care prezintă situaţii de muncă a copiilor, tinerii vor trebui să intre în pielea personajelor, să le înţeleagă şi să le poată reproduce sentimentele şi acţiunile. Avem de a face cu o metodă puternică de învăţare, care va avea un impact semnificativ asupra tinerilor.

Cu excepţia teatrului în sine, jocul de rol este metoda cea mai eficace utilizată în cadrul acestui proiect pentru a-i ajuta pe tineri să înţeleagă şi să simtă ce este munca copiilor şi la ce îi supune ea pe copiii aflaţi în situaţii vulnerabile. Mai mult, jocul de rol accelerează procesul de afirmare a personalităţii tinerilor. De fiecare dată când vor încheia un modul, ei vor simţi tot mai profund faptul că această problemă îi priveşte şi pe ei. Sperăm că până în acest moment au început să înţeleagă că munca copiilor este o problemă pentru care suntem răspunzători noi toţi şi în eliminarea căreia avem toţi un *rol de jucat*. În plus, ei vor trebui să înţeleagă forţa artei dramatice în transmiterea unui mesaj către ceilalţi membri ai societăţii.

Notă pentru utilizator

Acest modul vine în continuarea modulului Imaginea. El se bazează pe rezultatele din prima etapă şi aduce grupul la noi nivele de conştiinţă prin intermediul artei dramatice. Nu recomandăm să treceţi direct la modulul Jocul de rol fără să parcurgeţi mai întâi cel puţin modulul Imaginea. Jocul de rol se poate dovedi destul de dificil pentru tinerii care nu au avut nimic de a face cu teatrul înainte, prin urmare trebuie să fie introdus cu mult tact. Utilizarea în prealabil a imaginii îi va ajuta pe participanţi în vizualizarea şi personalizarea muncii copiilor.

Dacă, dintr-un motiv oarecare, nu aţi parcurs modulul Imaginea, cel puţin consultaţi-l dvs. şi urmaţi instrucţiunile pe care le conţine cu privire la căutarea materialelor şi la sursele unde se pot găsi imagini ale copiilor care muncesc. Veţi avea nevoie de aproximativ 15-20 minute ca să puteţi parcurge modulul Imaginea într-o versiune prescurtată, deoarece este important ca grupul să înceapă să pătrundă în spiritul copiilor care muncesc. Dacă nu se parcurge acest proces, jocul de rol va fi un exerciţiu extrem de dificil pentru tineri. Pentru unii, s-ar putea dovedi chiar imposibil.

Jocul de rol

Un "joc de rol" în accepțiunea sa clasică reprezintă "interpretarea anumitor roluri". Dacă încercăm să nuanțăm sensul acestui termen, "jocul de rol" (în varianta în care este folosit în cadrul acestui modul) este "un joc în care participanții interpretează rolurile unor personaje imaginare". În prezent, metoda este utilizată într-o mare diversitate de contexte, mai ales ca instrument pentru formare şi educație. Este o metodă de predare populară şi eficace.

Pregătire

Probabil că majoritatea participanților au o experiență foarte limitată în domeniul teatrului, sau nu au chiar deloc. Dacă aveți noroc însă, s-ar putea ca unii, sau chiar toți, să mai fi avut ocazia să participe la astfel de activități. În orice caz, trebuie să ştiți de la bun început că efectuarea unei scurte "încălziri" la începutul exercițiului îi va ajuta pe tineri să-şi depăşească complexele şi timiditatea firească. În anexă sunt prezentate câteva exerciții simple de exprimare scenică, pe lângă care puteți să găsiți şi dvs. multe altele. Există mii de astfel de exerciții, toate la fel de valoroase. Căutați pe Internet sau în cărțile de referință despre teatru de la biblioteca locală.

Notă pentru utilizator

Parcurgerea acestui modul poate dura destul de mult. Exercițiul "stop-cadru" în sine ar putea dura o oră, în funcție de numărul participanților şi de timpul de care vor avea nevoie pentru a pregăti imaginile. Şi jocul de rol poate dura destul de mult. Prin urmare, va trebui să vă planificați lecțiile cu grijă, ca să nu fiți obligat să le întrerupeți într-un moment critic. De exemplu, puteți face doar repetiții în cadrul unei lecții, trecând apoi la analiză şi la reprezentație în sine, urmate de discuții, în cadrul unei alte lecții.

Ajutor din afară

Ar putea fi util să identificați pe cineva din afară care v-ar fi de ajutor în executarea acestui modul. De fapt, chiar dacă sunteți relativ sigur pe dvs. în ceea ce priveşte modulul, nu ar strica să stați de vorbă cu un specialist sau cineva care are experiență în domeniu.

Jocul de rol este o introducere bună la etapa mai serioasă a teatrului pentru tineri. La această vârstă tinerii sunt timizi, iar părerea colegilor şi imaginea de sine sunt aspectele care contează cel mai mult. Este destul de dificil să-i faci pe tineri să se exprime prin teatru, însă un specialist în domeniu, un actor, un regizor de teatru sau un profesor de artă dramatică vor fi în măsură să vă ajute să rezolvați unele din problemele cu care vă confruntați.

Nu investiți nici bani, nici prea mult timp în identificarea persoanelor din afară care v-ar putea fi de ajutor. Dacă puteți găsi uşor pe cineva, cu atât mai bine, dar dacă nu, nu e nici o problemă. Poate găsiți un părinte al unuia dintre participanți care vă poate ajuta. Nu ezitați să le cereți tinerilor să vină cu propuneri şi idei.

Materiale necesare

Pentru acest modul veți avea nevoie de foarte puține materiale, sau puteți chiar renunța la ele în totalitate. Jocul de rol nu necesită prea multă recuzită, dimpotrivă. Important este să vă concentrați asupra personajelor interpretate. Recuzita nu ar face decât să distragă atenția publicului şi a actorilor de la acestea.

Bineînțeles, din cauza acestei abordări minimaliste, participanții vor trebui să se descurce cu ce au la dispoziție. Prin urmare, dacă în sala unde lucrați există mese, scaune sau alte piese de mobilier, participanții vor putea să le utilizeze pe acestea într-un fel sau altul. Considerăm de la sine înțeles faptul că aveți la o dispoziție o sală unde puteți să lucrați cu grupul. Dacă grupul este mare, împărțiți-l în mai multe echipe şi alocați spațiu fiecărei echipe în parte. Dacă aveți posibilitatea, repartizați echipele în săli diferite din clădire – însă numai dacă aceste săli se află aproape una de alta. Este important să-i puteți urmări pe elevii dvs. şi să puteți trece pe rând pe la fiecare echipă, ca să le puteți da sfaturi, să-i încurajați şi să-i sprijiniți.

Începerea activității

Alocați aproximativ 10 minute din prima lecție a acestui modul pentru a relua pe scurt portretele copiilor care muncesc realizate în cadrul modulului Imaginea. Creați din nou o atmosferă plăcută şi amintiți-le tinerilor de portretele şi poveştile de viață ale copiilor care muncesc pe care i-au "adoptat". Încercați să le stimulați sentimentul de răspundere şi să-i faceți să simtă cu adevărat că proiectul le aparține. E bine ca acest exercițiu să fie efectuat pe echipe. Aveți grijă ca ambianța generală să fie cât mai liniştită şi circulați printre echipe. Puteți să le vorbiți tinerilor şi să-i lăudați, ajutându-i să-şi reconstruiască imaginile în minte.

Organizarea grupului

Aveți grijă ca echipele să aibă aceeaşi componență ca la modulul Imaginea. Probabil că tinerii au reuşit deja să creeze o dinamică şi o structură proprie a grupului pe care va trebuie s-o exploatați şi s-o îmbunătățiți.

În orice caz, pentru ca impactul modulului să fie optim, va trebui să împărțiți grupul în echipe formate din maximum 4-5 membri. Trebuie să evitați în orice caz grupurile mari, pentru că ele dau participanților ocazia "să se ascundă". Adolescenții oricum vor încerca să se eschiveze de la astfel de activități. Dacă echipele sunt mici, le va fi mai greu să se facă nevăzuți.

Nu uitați că se lucrează mult mai bine în echipe mixte, formate din fete şi băieți, mai ales atunci când e vorba de jocurile de rol.

Activitatea 1: Jocuri sau exerciții de teatru

1 lecție

Se recomandă să prevedeți cel puțin o lecție de exerciții de teatru înainte de a trece la jocul de rol. S-ar putea să nu aveți totuşi întotdeauna posibilitatea să faceți astfel de exerciții. Acest lucru nu trebuie să vă împiedice însă să treceți mai departe, chiar dacă efectul potențial al modulului ar putea fi mai limitat. În anexa la acest modul veți găsi o serie de exerciții de teatru pe care le puteți utiliza, însă există mii de alte astfel de exerciții, dintre care unele poate chiar mai potrivite contextului cultural în care vă desfăşurați activitatea.

O altă introducere interesantă la lumea teatrului o constituie jocurile, printre care şi mima, care este descrisă în anexa care se referă la exercițiile de teatru. Obiectivul urmărit este în esență de a-i destinde pe tineri, de a le reduce inhibițiile în acțiune, în reacțiile față de alții, pentru a le stimula până la urmă încrederea în sine.

Activitatea 2: Imagini "stop-cadru"

1 lecție

Înainte de a trece la familiarizarea grupului cu jocul de rol în sine, dacă aveți timp, puteți utiliza exercițiul "stop-cadru" ca o bună metodă de a-i aduce pe tineri în starea de spirit corespunzătoare şi pentru a-i sensibiliza față de semnificația teatrului. Acest exercițiu este un fel de colaj sau tablou uman. Fiecărei echipe i se va da o listă de 2-3 teme, pe baza cărora va trebui să reproducă o poză. Participanții vor trebui să rămână perfect nemişcați în timpul executării pozei, prin urmare pozele vor trebui să fie bine concepute şi descrise, astfel încât ceilalți să înțeleagă imediat ce încearcă să transmită.

Numărul temelor pentru exercițiul "stop-cadru" va depinde de timpul pe care îl aveți la dispoziție. Va trebui să aveți cel puțin o temă de ordin general (de exemplu, o cununie, o înmormântare, o activitate de fiecare zi, un eveniment neaşteptat) şi o temă privind munca copiilor. Acest modul seamănă destul de mult ca abordare cu modulul Colaj, numai că în acest caz tăieturile din reviste sunt înlocuite chiar de participanții la exercițiu.

Propuneți teme care să fie familiare şi uşor abordabile pentru toți participanții, sau recurgeți la un brainstorming pentru a identifica teme pentru exercițiul "stop-cadru". Oricare ar fi temele alese, ele trebuie să fie relevante pentru grup, pentru că altfel participanții nu vor reuşi să pătrundă în spiritul exercițiului. Este esențial ca toți să participe. O altă temă se va referi apoi la problematica muncii copiilor sau la abuzurile ale căror victime sunt copiii. De exemplu, copii care lucrează într-un atelier, în agricultură, prostituție infantilă, abuzuri în cadrul familiei.

Fiți judicios în alegerea acestei ultime teme. Studiați imaginile cu care s-a lucrat şi încercați să identificați o temă comună. Gândiți-vă la membrii grupului şi la cine sunt şi ce origine au, dacă aveți aceste informații. Folosirea artei ca instrument de conştientizare a problemei muncii copiilor generează o puternică reacție afectivă. Poate că unii dintre tinerii din grup au fost supuşi ei înşişi unor abuzuri, iar faptul că trebuie să interpreteze scene de abuz îi poate deranja. Poate că unii dintre ei au muncit, sau continuă să muncească în condiții necorespunzătoare. Trebuie să încercați să aflați dacă în grup există astfel de situații şi să pregătiți lecțiile cu mult tact.

Notă pentru utilizator

Exercițiul "stop-cadru" constituie o bună introducere la jocul de rol şi exercițiile de teatru. Totuşi, chiar dacă lucrați cu un număr mic de echipe, activitatea va dura destul de mult. În consecință, dacă aveți la dispoziție mai mult timp, e bine să începeți cu exercițiul "stop-cadru" şi apoi să treceți la jocul de rol într-o lecție ulterioară. Dacă însă timpul dvs. este limitat, puteți să nu abordați deloc această activitate. Nu încercați să îngrămădiți toate exercițiile în aceeaşi lecție. Dacă încercați să faceți prea multe şi vă aşteptați ca tinerii din grup să reacționeze pozitiv, aceştia îşi vor pierde încrederea şi nu vor mai coopera la realizarea activităților.

Dacă aveți timp, profitați de el. Exprimarea scenică este un exercițiu plăcut, iar tinerii vor reacționa pozitiv la el în cele din urmă. După ce şi-au învins timiditatea (lucru care la unii s-ar putea să dureze foarte mult timp), ei vor putea să pătrundă spiritul teatrului. Veți găsi în mod inevitabil câțiva actori în devenire printre participanți, ceea ce vă va da un sentiment de mulțumire, pentru că le veți fi oferit un canal pentru a-şi descărca energiile şi ambițiile. Încurajați-i. Susțineți-i permanent şi contribuiți la creşterea încrederii lor în sine. La urma urmei, aceasta este calea spre dezvoltarea personală.

După ce au fost identificate temele pentru exercițiul "stop-cadru", dedicați câteva minute unei discuții cu întregul grup, în cadrul căreia să puneți aceste teme în context. Asigurați-vă că tinerii înțeleg exact ce trebuie să facă. Apoi, când considerați că sunt suficient de familiarizați cu exercițiul pe care îl au de efectuat, împărțiți-i în echipe şi acordați-le aproximativ 10 minute (eventual mai mult, dar nu prea mult timp – este vorba doar de un exercițiu de încălzire) pentru a pregăti imaginile "stop-cadru".

Circulați printre echipe în timp ce se pregătesc, la nevoie dați-le sfaturi şi ajutor. Dacă beneficiați de ajutor din afară în persoana unui profesor de teatru sau specialist în domeniu, profitați la maximum şi rugați această persoană să circule împreună cu dvs. printre echipe, ajutându-i să-şi pregătească pozele. Verificați dacă imaginile pe care doresc să le recreeze sunt relevante şi, dacă este nevoie, sugerați alternative. Când considerați că au încheiat pregătirile, reuniți toate echipele şi invitați-le pe fiecare pe rând să-şi prezinte imaginile "stop-cadru".

La sfârşitul fiecărei prezentări, încercați să purtați o discuție cu grupul. Au înțeles toți despre ce a fost vorba? S-ar fi putut reprezenta tema mai bine? Echipa a găsit cea mai bună modalitate de a recrea imaginea? Încercați să formulați câteva observații critice constructive cu privire la prezentarea fiecărei echipe. Aveți grijă ca succesiunea de imagini "stop-cadru" să fie destul de rapidă, astfel încât nivelul interesului să rămână ridicat şi exercițiul să nu treneze.

Pentru a introduce un element de distracție şi competiție în acest exercițiu, oferiți un mic premiu celei mai reuşite imagini "stop-cadru". Juriul poate fi format chiar din membrii grupurilor (sau pot fi invitați în acest scop colegi din altă clasă). Dacă în sală este prezent, de exemplu, un specialist în artă dramatică, rugați-l să facă şi el observații asupra imaginilor "stop-cadru".

Dacă aveți timpul necesar şi interesul persistă, puteți adăuga o nouă dimensiune exercițiului. Cereți grupurilor să-şi aleagă singuri temele de această dată şi să nu le comunice celorlalți. Acordați-le apoi aproximativ cinci minute de pregătire. Reuniți din nou toate grupurile şi vedeți care dintre ele realizează imaginea "stop-cadru" care se poate ghici cel mai repede.

Datorită acestui exercițiu, tinerii îşi vor putea da seama de importanța simplității şi a exagerării în teatru. Pozele trebuie să fie puțin exagerate, astfel încât cei care le privesc să poată înțelege exact despre ce este vorba. Prin urmare, va trebui să folosiți exercițiile "stop-cadru" ca introducere la regulile de bază ale teatrului, cum ar fi: actorii nu trebuie să stea în aşa fel încât să împiedice spectatorii să vadă toată scena; actorii nu trebuie să întoarcă spatele publicului.

Activitatea 3: Jocul de rol

1 lecție dublă

Organizați echipele în modul descris mai sus şi prezentați-le ideea jocului de rol. Acordați-le aproximativ 20 de minute (nu cu mult mai mult, pentru că este esențial să păstrați ritmul şi interesul) pentru a pregăti un scurt joc de rol bazat pe imaginea copilului care munceşte pe care l-au adoptat în cadrul modulului Imaginea.

Ei vor trebui să interpreteze o situație cu care s-ar putea confrunta copilul din imagine în contextul muncii pe care o desfăşoară. Scena va trebui să transmită disperarea şi privațiunile copilului. De asemenea, ea ar trebui să implice şi alte personaje cu care copilul ar putea intra în contact pe parcursul unei zile, cum ar fi un angajator, părinții copilului, alți lucrători, un polițist, un client (în cazul prostituției) ş.a.m.d.

Acesta este un moment potrivit pentru a introduce aspectul de gen al problematicii muncii copiilor. De exemplu, dacă copilul din imagine este o fată, ce efect ar avea acest fapt asupra tipului de activități pe care le desfăşoară şi asupra accesului său la educație? Puteți să abordați problema abuzului sexual şi a exploatării sexuale, precum şi efectele pe care acestea le-ar putea avea asupra fetelor, dacă vi se pare că acest aspect este potrivit contextului cultural în care vă desfăşurați activitatea. În aceeaşi ordine de idei, un băiat ar putea suferi alte forme de abuz, deşi exploatarea sexuală nu se referă doar la fete. Invitați grupul să reflecteze asupra acestor probleme, putând să le includeți eventual în jocurile de rol.

Jocurile de rol se pot referi la un moment bun sau unul prost din ziua unui copil care munceşte. În pregătirea jocurilor de rol, tinerii vor trebui să țină seama de câteva elemente:

- interpretează jocurile de rol în fața unui public;
- trebuie să vorbească tare, clar şi rar;
- trebuie să respecte regulile de bază ale teatrului, de exemplu să nu întoarcă spatele publicului;
- trebuie să exagereze puțin toate mişcările şi acțiunile;
- trebuie să intre în pielea personajelor pe care le interpretează şi să joace rolul cât se poate de bine;
- trebuie să participe cu toții şi să-şi asume un rol.

Unele grupuri poate preferă să scrie un scenariu; poate fi vorba de un scenariu simplu, important este ca să aibă o logică, adică un început şi un sfârşit, chiar dacă încheierea este lăsată pe seama imaginației publicului. Există şi o şcoală de gândire conform căreia scenariile inhibă într-o măsură prea mare creativitatea. Alegeți varianta care vi se pare cea mai potrivită pentru grupul dvs.

Pregătire

După ce s-au format echipele şi au fost distribuite în cadrul aceleiaşi săli, sau în săli diferite, conform posibilităților, şi au început să lucreze, puteți trece pe rând pe la fiecare pentru a le oferi ajutorul. Dacă este prezentă şi persoana din afară care vă ajută la realizarea modulului, invitați-o să vă însoțească şi să-i ajute pe participanți la nevoie. Aşezați-vă pentru câtva timp lângă fiecare grup şi asigurați-vă că aleg o situație pe care o pot reproduce prin jocul de rol. Nu trebuie să-şi propună prea multe în această etapă. Ajutați-i să găsească o temă şi apoi să o dezvolte. Au de gând să prezinte o experiență pozitivă sau negativă pentru copil? Ce încearcă să transmită publicului?

Ajutați-i să-şi împartă rolurile şi să elaboreze un scenariu, dacă vor să facă acest lucru. În această etapă, nu trebuie să aibă pretenții prea mari nici în legătură cu textul scenariului. Ce fel de sentimente se vor stârni în diferitele personaje? Cum vor reacționa la situație? Cine va juca rolul copilului şi cine va juca rolul adversarului, dacă există? Ajutați-i să-şi formeze personajele, să înțeleagă cum ar trebui să se comporte şi cum să interpreteze limbajul trupului. Ajutați-i să intre în pielea personajelor.

Încurajați-i pe participanți. Unii dintre ei vor fi foarte timizi şi retraşi. Ajutați-i să-şi depăşească complexele. Învățați-i să nu vadă publicul – adică să ştie că au public, dar să nu fie stresați de faptul că sunt urmăriți. Şi ei încearcă teama firească a oamenilor de a nu se face de râs în fața altora. Dacă reuşesc să treacă peste această teamă, se vor simți eliberați. Probabil că în timpul repetițiilor, unii vor face glume sau vor râde de ceilalți. Atâta timp însă cât nu este vizat nimeni în mod personal şi nu este jignit prin aceste observații, lăsați lucrurile să curgă de la sine. Important este însă să nu scăpați lucrurile de sub control.

În timp ce circulați printre grupuri, încercați să evaluați cum se descurcă. Consultați-vă cu persoana din afară care vă ajută, dacă există, şi discutați cu aceasta despre rezultatele obținute şi despre măsura în care grupurile sunt pregătite să treacă la jocul de rol. Perioada alocată pentru repetiții şi reprezentații va depinde de durata lecțiilor şi de gradul de oboseală al tinerilor.

Dacă ați prevăzut şi câteva exerciții "stop-cadru" în cadrul aceleiaşi lecții, s-ar putea ca după un timp participanții să obosească. Aceste exerciții sunt intense şi dvs. sunteți singurul în măsură să vă dați seama cât de bine se descurcă participanții. Dacă reuşiți să cuprindeți şi pregătirea, şi spectacolul în aceeaşi lecție, cu atât mai bine. Dacă simțiți că grupul oboseşte, opriți-vă după repetiții şi lăsați spectacolul pentru data următoare. În orice caz, este absolut necesar să se facă repetiții, pentru ca toți să se simtă în largul lor în rolurile pe care le interpretează.

Spectacolul

Când echipele sunt pregătite să prezinte jocul de rol, strângeți-i pe toți în aceeaşi sală. Puneți scaune într-un capăt al sălii, ca să arate ca o sală de teatru (la nevoie, spectatorii se pot aşeza şi pe jos). Întocmiți o listă cât mai democratică cu ordinea reprezentațiilor. S-ar putea ca anumite echipe să ceară să fie primele, ca să scape mai repede de "corvoadă". Urmați ordinea de pe listă şi urmăriți spectacolul. Aveți grijă să nu pierdeți nici o clipă grupul de sub control pe tot parcursul spectacolului. Insuflați echipelor un sentiment de respect reciproc, astfel încât să urmărească toate reprezentațiile în linişte.

Vă sfătuim să luați notițe în timpul desfăşurării spectacolului, astfel încât să puteți face observații asupra fiecăreia dintre reprezentații în timpul discuției finale. Însă în afară de discuția finală, ar trebui să petreceți câteva minute la sfârşitul fiecărei reprezentații făcând comentarii generale şi purtând o mică discuție în cadrul grupului. Acesta este un exercițiu de învățare, iar dvs. vreți ca echipele să învețe unele de la altele. Întrebați care este părerea generală despre fiecare reprezentație şi despre scenariu. Întrebați membrii grupului dacă cred că lucrurile s-ar fi putut face şi altfel sau mai eficient. Invitați grupul să analizeze nivelele de reprezentare şi să facă observații utile pentru cei implicați în jocul de rol analizat. Încurajând un sentiment de solidaritate şi sprijin reciproc, veți putea îmbunătăți şi mai mult dinamica exercițiului şi veți stimula simțul de răspundere al tinerilor, care vor simți cu adevărat că proiectul le aparține – toate acestea contribuie la dezvoltarea încrederii lor în sine. Dacă ați beneficiat de ajutor din afară pentru acest modul, opiniile şi sfaturile acestei persoane vor fi foarte importante, mai ales pentru tineri.

Notă pentru utilizator

Nu permiteți ca analizele diferitelor jocuri de rol să devină negative sau jignitoare. Nici unul dintre membrii grupului nu trebuie să devină ținta unor critici gratuite. La încheierea fiecărui joc de rol, va trebui să aplaudați și să spuneți câteva cuvinte de încurajare. Restul "publicului" vă va urma și astfel fiecare echipă va fi aplaudată până la ieșirea din "scenă". Toți vor începe să cunoască sentimentul plăcut al reușitei și vor dobândi o stare de spirit bună în general.

În timp ce urmăriți spectacolul și luați notițe, urmăriți-i pe cei care dau dovadă de talent actoricesc. De asemenea, fiți atent la scenariile scrise cu talent. Veți avea nevoie de ambele talente atunci când veți trece la modulul Teatru într-o etapă ulterioară. Vă recomandăm să nu introduceți elemente de competiție în cadrul acestei lecții. Jocul de rol este ceva foarte personal. În această etapă, tinerii se străduiesc să-și învingă măcar o parte din complexe, și în nici un caz nu acesta este momentul să le spuneți că unii se descurcă mai bine sau mai prost decât alții – oricum, ei vor avea tendința de a vă interpreta negativ cuvintele. Aveți grijă ca atât exercițiul cât și mediul să rămână pozitive.

Ce e bine să faceți și ce nu

- Urmăriți ca dinamica grupului să fie bună și să contribuie pozitiv la reușita exercițiului.
- Fiți prudent atunci când abordați aspectele de gen. Îndeosebi abuzul sexual și exploatarea sexuală provoacă traume fizice și psihologice nespus de grave copiilor, prin urmare este important ca aceste aspecte ale muncii copiilor să fie abordate. Totuși, în anumite contexte, abordarea explicită a problemei genului se poate dovedi dificilă, iar educatorii trebuie să dea dovadă de mult tact în acest sens.
- Aveți grijă ca toți membrii grupului să ia parte la activități. Tinerii pot avea tot felul de complexe, iar scopul acestor exerciții este tocmai de a-i ajuta să scape de ele.
- Aveți grijă să mențineți ritmul alert, în caz contrar tinerii își vor pierde repede interesul și vor încerca să găsească alte debușeuri pentru energia și puterea lor de imaginație.
- Aveți grijă ca toate schimburile de replici spirituale între echipe în timpul prezentării imaginilor "stop-cadru" și al jocurilor de rol să fie de bun simț și binevoitoare. Scopul este de a se contribui la creșterea încrederii în sine, nu la subminarea acesteia.
- Nu permiteți utilizarea criticii sau a limbajului dur în timpul exercițiului. Acestea ar putea provoca rupturi în dinamica grupului și conflicte. Nu trebuie să lăsați spiritul competitiv să domine activitățile (la exercițiul "stop-cadru"), diminuându-le astfel valoarea. Dacă vă e teamă că introducerea elementului de competiție ar putea afecta rezultatele activității, renunțați în totalitate la acest aspect.
- Nu lăsați ca vreuna dintre echipe să se umilească în fața celorlalte. Dacă aveți sentimentul că o echipă se găsește într-o situație dificilă, ajutați-o. Interveniți și dvs. în imaginea lor "stop-cadru" sau în jocul lor de rol. Dacă o echipă se blochează în timpul spectacolului, intrați în scenă și ajutați-o să depășească momentul dificil sau pur și simplu dați-i posibilitatea să încheie cu demnitate. Lăsați întotdeauna o portiță de scăpare pentru tineri, ca să poată "fugi" la nevoie.
- Dacă dispuneți de aparatura necesară, realizați o înregistrare video a activităților. Aceste înregistrări se pot dovedi utile în procesul de evaluare, iar tinerii se vor amuza cu siguranță când se vor vedea pe ecran.
- Folosiți discuțiile de după aceste exerciții cu înțelepciune, dând membrilor grupului posibilitatea de a-și exprima opiniile liber și deschis. Lăsați-i pe participanți să se relaxeze și să râdă de ei înșiși, începând astfel să integreze mai bine lecțiile învățate în propria lor gândire.

Discuția finală

1 lecție

Discuția finală din cadrul acestui modul este importantă şi ea ar trebui să aibă loc, dacă se poate, imediat după spectacol. Invitați-i pe tineri să se aşeze pe locurile lor obişnuite şi adunați-vă notițele. Dacă ați avut un ajutor din afară, şi persoana respectivă va trebui să fie prezentă.

Îndemnați-i pe membrii grupului să vorbească despre experiențele şi sentimentele pe care le-au trăit. Rugați-i să descrie cum s-au simțit atunci când au fost puşi în situația de a juca în fața unui public. Erau agitați, împietriți de groază, emoționați, stimulați? Exercițiul i-a ajutat să înțeleagă mai bine ce înseamnă să fii un copil care munceşte? I-a determinat să vrea să-i ajute pe aceşti copii? Îndemnați-i pe tineri să facă observații constructive cu privire la jocurile de rol interpretate de ceilalți, să pună întrebări şi să formuleze păreri despre ce au văzut.

Dacă ați realizat înregistrări video pe parcursul exercițiilor, a sosit momentul să le vizionați acum în grup. Opriți-vă după fiecare secvență pentru a putea face câteva observații asupra celor văzute, apoi invitați grupul la o discuție. Tinerii se vor amuza văzându-se pe ecran, dar această vizionare va fi şi utilă, nu numai amuzantă, pentru că îi va ajuta pe participanți să-şi îmbunătățească deprinderile de exprimare scenică. Prin accentul pus pe tehnică şi pe comportamentul de pe scenă, dvs. împreună cu ajutorul dvs. îi veți putea ajuta pe tineri să-şi dezvolte calitățile dramatice.

Pentru a se putea elimina munca copiilor pentru totdeauna, este necesară o schimbare majoră în atitudinile şi comportamentul oamenilor. Vom putea face acest lucru prin educație, iar tinerii îşi pot aduce contribuția prin dezvoltarea rolului lor ca educatori – nu doar educatori între cei de-o seama, ci educatori în cadrul comunității.

Evaluare şi continuarea activității

Principalul indicator pe baza căruia puteți evalua impactul acestui modul este gradul de participare al tinerilor la exerciții şi calitatea imaginilor "stop-cadru" şi a scenariilor pentru jocurile de rol realizate.

Păstrați notițele pe care le-ați făcut pe parcursul acestor exerciții, precum şi eventualele înregistrări video, deoarece unele idei şi rezultate vor fi revelatoare şi utile în cadrul altor module şi activități.

După cum s-a afirmat mai sus, teatrul este un instrument care poate contribui cu adevărat la afirmarea personală. El contribuie la dezvoltarea personală a tinerilor, putând contribui la formarea ideilor lor, la definirea modului în care aceştia percep munca copiilor şi a modului în care pot să sprijine campania globală pentru eradicarea muncii copiilor. Datorită artei spectacolului, ei pot ajunge la toate nivelele societății pentru a-şi transmite mesajele. Acest modul consolidează aspectul durabil al proiectului, deoarece conduce la *acțiune*.

Modulul Jocul de rol duce în mod firesc spre modulul Teatru, însă înainte de a ajunge să montați o piesă de teatru completă, e bine să mai parcurgeți şi alte module care îi vor ajuta pe tineri să ajungă la o înțelegere mai profundă a complexității muncii copiilor (de exemplu, modulele Dezbaterea şi Documentare şi Informare) şi să-şi îmbunătățească competențele în domeniul creației literare, pentru a-şi putea scrie propriul scenariu (modulul Creație literară).

Anexa 1

Jocuri şi exerciții de teatru

Mima

Mima este un joc relativ bine cunoscut în unele țări. El poate fi jucat la nivel înalt, sub formă de concurs, şi chiar a fost utilizat în cadrul jocurilor televizate. Bineînțeles, aşa cum se întâmplă în cazul multor jocuri, regulile şi metodele de joc diferă considerabil de la o țară la alta, prin urmare e bine să utilizați formatul care vă este cel mai bine cunoscut. Celor care nu au auzit niciodată de acest joc le oferim în cele ce urmează o versiune simplificată a acestuia. În principiu, este vorba de un joc de deducție, jucătorii trebuind să ghicească o temă care este mimată de o persoană sau un grup de persoane.

Împărțiți grupul în echipe de 2-3 membri şi atribuiți câte un număr fiecărei echipe. Cereți fiecărei echipe să noteze pe o bucată de hârtie titlul unui cântec, al unei cărți, al unui film sau al unei piese de teatru, iar apoi să împăturească biletul, să scrie pe el numărul echipei şi să vi-l dea dvs. După ce toate echipele au propus un titlu, puneți biletele într-un vas sau într-o pălărie, amestecați-le, iar apoi invitați fiecare echipă să extragă unul. Dacă nimeresc propriul lor bilet, vor trebui să-l pună înapoi şi să ia altul.

Apoi fiecare echipă se retrage într-un colț al sălii sau chiar în alte săli, dacă există această posibilitate. Acordați-le cel mult 3-5 minute pentru a se pregăti să mimeze titlul pe care l-au extras. Celelalte echipe vor trebui să ghicească despre ce titlu este vorba.

Conform regulilor de bază ale jocului de mimă, echipele:

- nu au voie să vorbească;
- nu au voie să sugereze literele din care sunt formate cuvintele, folosind cifre sau literele alfabetului;
- au voie să indice numărul cuvintelor din titlu;
- au voie să indice numărul silabelor dintr-un cuvânt şi apoi să mimeze diferitele silabe;
- au voie să spună dacă este vorba despre titlul unui cântec sau film, al unei cărți sau piese de teatru, sau un titlu care acoperă mai multe genuri.

Echipele trebuie să-şi pregătească exercițiile de mimă împreună, împărțindu-şi munca, şi trebuie să fie pregătite să le interpreteze în fața întregului grup. Obiectivul este ca echipele să ghicească titlurile cât se poate de repede. Bineînțeles, de fiecare dată când se mimează un titlu, echipa care l-a propus se va abține. Echipele vor dispune de 1-3 minute pentru mimarea unui titlu.

Când echipele se despart ca să-şi exerseze mima, fiți şi dvs. prezent printre ele ca să-i ajutați unde puteți, arătându-le cum se pot mima anumite cuvinte. Asigurați-vă că grupul înțelege că este vorba despre un exercițiu lejer, pe care nu trebuie să-l ia prea în serios. Observați cum se descurcă echipele în timpul pregătirilor şi amintiți-le permanent cât timp le mai rămâne la dispoziție. Dacă totul merge bine, participanții vor începe să se amuze încă din etapa de pregătire.

Dacă este bine pregătită, mima se poate dovedi un joc rapid, energic şi extrem de amuzant. Nu lăsați ritmul să scadă. Îndemnați-i pe tineri să spună cu voce tare ideile şi cuvintele care le vin în minte în timp ce încearcă să ghicească titlurile.

Faceți în așa fel încât activitatea să fie zgomotoasă și amuzantă, pentru că obiectivul său este tocmai de a-i ajuta pe tineri să-și învingă timiditatea. Introduceți un element de competiție, de exemplu anunțați că jocul va fi câștigat de echipa a cărei interpretare va fi ghicită cel mai repede, sau persoana care ghicește cel mai repede ce se mimează etc. Prindeți-vă și dvs. în joc și încercați să ghiciți. De îndată ce a fost ghicit un titlu, scoateți următoarea echipă în fața grupului și continuați exercițiul.

Uneori, cei care cunosc bine jocul de mimă se vor preface că nu ghicesc titlul, ca să îi lase pe colegii lor să continue jocul cât se poate de mult timp. Acest lucru face parte din distracție și creează o ambianță pozitivă în cadrul grupului, fiind de fapt un semn bun. Lăsați membrii grupului să gestioneze acest proces așa cum vor ei și nu "ghiciți" dvs. titlul. Totuși, uneori va trebui să puneți capăt "suferinței" unui grup și să ghiciți titlul – mai ales dacă este vorba de un titlu foarte greu de mimat.

Exercițiile de teatru

Principalul scop al acestor exerciții este de a se crea o bază de lucru confortabilă pentru tineri, prin care vor putea învăța să se simtă în largul lor, să aibă curajul să experimenteze diferite lucruri și să nu se teamă să facă greșeli. Acest aspect este fundamental, pentru că ei au nevoie de această platformă de încredere personală înainte de a se angaja cu adevărat în conținutul jocului de rol sau al unei piese de teatru. Prin urmare, cea mai mare parte a lucrurilor care se întâmplă inițial în aceste exerciții sunt amuzante, plăcute și încep să se transforme în "teatru" treptat, pe măsură ce se evoluează spre scopul real al exercițiului de exprimare scenică. Subliniați din nou că este vorba de o activitate amuzantă și că participanții vor trebui să o trateze ca atare, ceea ce nu înseamnă că nu trebuie să se implice cât se poate de profund în diferitele activități.

Există mii de exerciții diferite de teatru, utilizate în tot felul de ateliere de artă dramatică și de persoane de toate vârstele. Dacă aveți posibilitatea de a obține materiale scrise despre aceste exerciții, ele vă vor fi de mare ajutor. Printre aceste exerciții se găsesc și jocuri pe care tinerii din grup le-au jucat cu siguranță când erau mai mici, ceea ce i-ar putea face să ezite să le joace acum, când sunt mult mai mari, mai ales când e vorba de tineri. Va trebui să perseverați însă, și până la urmă participanții vor reuși să-și depășească inhibițiile și vor începe să vadă partea amuzantă a acestei întoarceri la jocurile copilăriei.

Scaunele muzicale

În funcție de dimensiunea grupului, puteți eventual să formați mai multe echipe. Veți avea nevoie de un casetofon, un CD player, sau de cineva care cântă la un instrument sau cu vocea. Plasați un grup în mijlocul sălii unde ați aliniat două rânduri de scaune, puse spate în spate. Numărul scaunelor va fi cu unul mai mic decât numărul participanților la joc. Începe muzica, iar grupul dansează (se învârteşte, aleargă) în jurul scaunelor. Când muzica se întrerupe, toți vor trebui să încerce să se așeze. Cel care rămâne în picioare trebuie să iasă din joc. Toți se ridică în picioare, unul din scaune este scos din rând, astfel încât să rămână întotdeauna cu unul mai puține scaune decât persoane. Continuați până când rămâne o singură persoană, care va fi declarată câștigătoare.

Statuile muzicale

Grupul se plimbă sau dansează în mijlocul sălii pe muzică. Când muzica se întrerupe, toți se opresc şi rămân nemişcați în poziția în care se aflau. Educatorul sau un membru al grupului ales pentru acest rol urmăreşte participanții pentru a vedea dacă vreunul dintre ei se mişcă după întreruperea muzicii. Jucătorii trebuie să rămână perfect nemişcați, să nu râdă şi nici măcar să nu clipească. Cei care fac o mişcare trebuie să iasă din joc şi procesul continuă până când rămâne o singură persoană, care câştigă jocul.

Atrage privirile

Membrii grupului stau în picioare în mijlocul sălii, formând un mare cerc. Este important ca fiecare dintre ei să-i poată vedea pe toți ceilalți. Este desemnată persoana care trebuie să înceapă jocul, iar scopul acesteia este să atragă atenția unui alt participant, să-l privească în ochi şi să pornească imediat spre locul unde stă în cerc. În timp ce prima persoană se deplasează spre "victima" pe care şi-a ales-o, victima trebuie să privească în jur şi să atragă atenția unei alte persoane, s-o privească în ochi şi să pornească imediat spre locul unde se află aceasta. Prima victimă trebuie să-şi părăsească locul din cerc şi să se deplaseze spre propria sa "victimă" înainte ca persoana care a vizat-o să ajungă la ea şi s-o prindă. Ceea ce se întâmplă de fapt este că cercul este tot timpul traversat de mai multe persoane, care au reuşit să atragă atenția altora şi se deplasează spre locul lor în cerc. Insistați asupra faptului că nimeni nu are voie să vorbească sau să râdă (ceea ce va fi foarte greu de făcut). Exercițiul este foarte amuzant şi e bine să-l lăsați să continue un timp.

Joc de memorie

Organizați grupul pe perechi. Fiecare pereche va trebui să-şi găsească un loc în sală. Unul dintre cei doi este desemnat să facă pe statuia. "Statuia" stă perfect nemişcată, în timp ce perechea se învârte în jurul ei, încercând să memoreze cât mai bine îmbrăcămintea şi aspectul său. Are la dispoziție un minut în acest scop. Apoi trebuie să închidă ochii timp de un minut, timp în care statuia operează şase modificări în ceea ce priveşte îmbrăcămintea şi aspectul propriu, de exemplu îşi scoate un inel, mai descheie un nasture la cămaşă, îşi dezleagă şireturile etc. După ce trece minutul, "statuia" îşi reia poziția, în timp ce cealaltă persoană are la dispoziție un minut pentru a identifica cele şase schimbări. Apoi cei doi schimbă rolurile.

Coşul de fructe

Membrii grupului stau aşezați pe scaune în cerc, cu fața spre interiorul cercului, astfel încât fiecare dintre participanți să-i poată vedea pe toți ceilalți. Atribuiți fiecărei persoane numele unui fruct, mergând în cerc în sensul acelor de ceasornic sau invers. Se atribuie patru nume de fructe – Măr, Portocală, Banană, Pară. Prima persoană va fi Măr, a doua Portocală, a treia Banană şi a patra Pară. A cincea persoană va fi din nou Măr, urmând apoi Portocală, Banană şi Pară, şi aşa mai departe, până când toată lumea are un nume de fruct. Ieşiți în afara cercului şi strigați numele unui fruct. La auzul cuvântului respectiv, toate persoanele care poartă numele acelui fruct trebuie să sară în picioare şi să fugă spre locul unei alte persoane care poartă acelaşi nume, ca să-l ocupe. Nu contează în ce direcție se îndreaptă, important este să se aşeze cât se poate de repede. Atunci când strigați numele fructului, trebuie să stați în spatele unei persoane cu acel nume şi să-i luați scaunul imediat după ce se ridică în picioare ca să fugă spre un alt scaun.

Astfel vor fi întotdeauna cu unul mai puține scaune decât persoane, cineva va rămâne în picioare şi, prin urmare, va ieşi din joc. În loc să strigați numele unuia dintre fructe, puteți striga şi "Coş de fructe", ceea ce înseamnă că toți trebuie să se ridice de pe scaun şi să se îndrepte spre un alt scaun. Jucătorii nu au voie să rămână aşezați. Toți trebuie să se ridice în picioare şi să-şi găsească un alt loc.

Instrucțiuni bizare

Membrii grupului se plimbă prin sală şi, din când în când, fie educatorul, fie un membru desemnat al grupului dă instrucțiuni simple cum ar fi "Săriți!", "Arătați cu degetul!", "Stați jos!". Când aud aceste instrucțiuni, membrii grupului execută, repetând şi ei instrucțiunea cu voce tare. Persoana care dă instrucțiunile începe să treacă încetul cu încetul la instrucțiuni tot mai complexe şi mai bizare. Jocul poate deveni destul de zgomotos şi agitat şi e mai bine să fie efectuat într-o sală sau încăpere mare, sau chiar în aer liber. Este un joc rapid şi amuzant, iar tinerii îl apreciază de obicei. Înlocuiți persoana care dă instrucțiunile, astfel încât acest rol să poată fi îndeplinit de cât mai multe persoane.

Faceți un ...

Educatorul pronunță numele unor obiecte, cum ar fi ochelari, ceainic sau telefon, iar membrii grupului au la dispoziție 30 de secunde pentru a forma echipe de câte cinci persoane şi a reproduce obiectul. De îndată ce au reprodus obiectul, membrii echipelor vor fi invitați să privească în jur ca să vadă diferitele sculpturi umane realizate. Apoi se alege un alt obiect.

Cântece cu prenume

Grupul este împărțit în echipe de patru persoane; echipele vor avea 5 minute la dispoziție pentru a pregăti un scurt cântec, o strofă de rap, folosindu-şi prenumele. După aceea îşi vor interpreta creațiile în fața celorlalți.

Aruncarea numelor

Întreg grupul formează un singur cerc mare. Dacă grupul este prea mare, îl puteți împărți în echipe mai mici, de aproximativ 6 persoane. Participanții îşi aruncă unul altuia o minge. Atunci când aruncă mingea unei alte persoane din grup, strigă numele acesteia, precum şi numele persoanei care le-a aruncat lor mingea şi al tuturor celor care au aruncat mingea înaintea lor. Se pot introduce variații în acest joc prin adăugarea unor scurte descrieri ale celor care aruncă şi prind mingea.

Cercul numelor şi mâncărurilor preferate

Întregul grup stă într-un semicerc mare, cu fața spre interior, astfel încât fiecare dintre ei să-i poată vedea pe toți ceilalți. Pornind de la stânga la dreapta, puneți-i pe toți participanții să-şi spună numele şi mâncarea preferată cu voce tare. De îndată ce prima persoană a menționat cele două elemente, următorul participant repetă numele şi mâncarea preferată ale primei persoane, după care îşi spune propriul nume şi mâncarea preferată. Fiecare dintre participanți trebuie să-şi amintească toate elementele menționate înainte de a le veni lor rândul, să le repete, iar apoi să-şi spună propriul nume şi propria mâncare preferată.

Vampiri

Membrii grupului se plimbă prin sală cu ochii închişi. Atunci când cineva, desemnat "vampir", îi atinge pe ceafă, ei "mor" scoțând țipete spectaculoase şi devenind la rândul lor vampiri. Când un vampir îl "muşcă" pe un alt vampir, el redevine uman, scoțând țipete de extaz (dar stând tot timpul cu ochii închişi).

Maşini de mimat

Un membru al grupului este pus să stea în mijlocul sălii şi să înceapă să mimeze mişcarea şi sunetul unei maşinării imaginare. Educatorul va numi pe rând alte persoane care vor trebui să i se alăture primului, străduindu-se să mențină ritmul. Când toți participanții s-au adunat în grup, pot încerca să accelereze sau să reducă ritmul maşinii până la oprire, fiind însă important să facă totul împreună, în acelaşi timp.

Hipnoză columbiană

Se joacă în perechi. Una dintre persoane ține palma ridicată în fața perechii sale, iar aceasta urmează palma partenerului prin sală, păstrându-şi fața la o distanță şi la un unghi constant. Ei vor trebui să găsească ritmul şi eleganța mişcării împreună, iar din când în când pot face schimb de locuri.

Să respirăm împreună

Întregul grup formează un cerc, astfel încât fiecare să-i poată vedea pe toți ceilalți. Fără să vorbească, ei vor trebui să încerce să-şi sincronizeze ritmul respirației.

Tablouri vii

Formați echipe mai mici sau perechi. Jumătatea unei echipe sau a unei perechi creează o imagine a unui copil care munceşte. Cealaltă jumătate a grupului sau perechii stă față în față cu prima şi reproduce imaginea în oglindă. Prima jumătate începe să se mişte încet, efectuând anumite mişcări care vin în continuarea imaginii cu care au pornit, iar jumătatea oglindă repetă exact aceleaşi mişcări. La sfârşit, publicul va trebui să facă un schimb de păreri despre ce cred că au văzut, despre ce au încercat să transmită echipele sau perechile.

De la poveste la scenariu

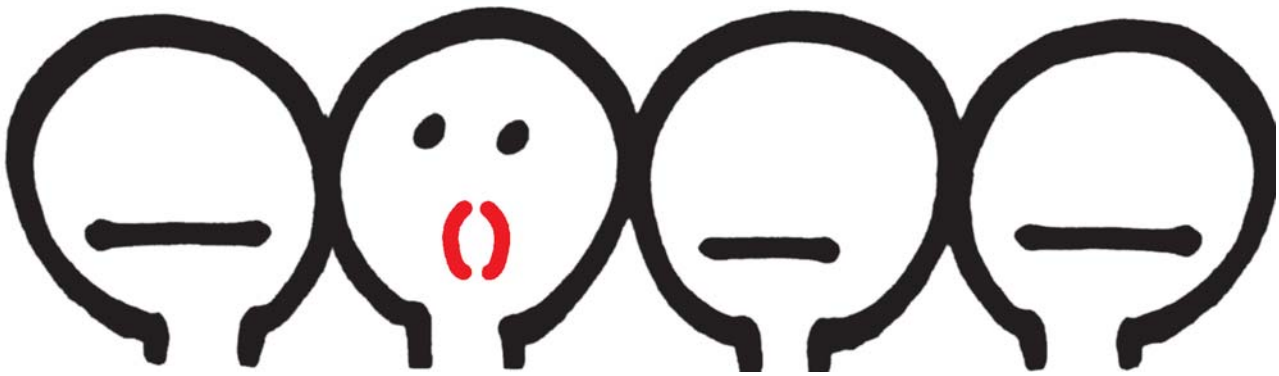
Participanții sunt aşezați în perechi, iar persoana A îi spune persoanei B o scurtă poveste formată din trei propoziții / fraze despre un copil care munceşte. Povestea trebuie să aibă un început, un mijloc şi un sfârşit. B îl ascultă cu atenție pe A, iar apoi îi spune din nou povestea lui A, adăugând adjective acolo unde este posibil. Apoi A îi spune din nou povestea lui B, păstrând adjectivele şi adăugând adverbe. Ei continuă să-şi spună unul altuia povestea de mai multe ori, adăugând treptat efecte sonore, gesturi, expresii faciale şi mişcări. Apoi se ridică în picioare şi transformă povestea într-o scurtă piesă de teatru, care cuprinde un narator şi un actor, sau doi actori.

Organizația Internațională a Muncii

SCREAM

Opriți munca copiilor

Concurs de creație artistică

Scop: Organizarea şi/sau participarea la un concurs de creație artistică pe tema muncii copiilor.

Rezultat: Stimulează exprimarea artistică, îmbunătățeşte integrarea şi nivelul de conştientizare a problemei în rândurile comunității.

Durată

3 lecții simple, cu eventuale lecții suplimentare sau timp lăsat între lecții pentru realizarea lucrărilor

Motivație

Artele vizuale reprezintă un instrument puternic pentru mărirea vizibilității muncii copiilor – pentru publicul imediat sau comunitate în general. Dacă ați parcurs deja modulul Colaj (aşa cum este recomandat), grupul va fi descoperit deja că munca copiilor este absentă aproape în totalitate din majoritatea formelor de exprimare mediatică. În consecință, societatea poate să îi întoarcă spatele acestei probleme, pretinzând că nu există. Unul dintre scopurile acestui demers este tocmai acela de a-i obliga pe oameni să privească fenomenul în față, pentru ca el să fie imposibil de trecut cu vederea.

Concursul de creație artistică va permite grupului de tineri să transfere imaginea muncii copiilor pe care au creat-o anterior pe hârtie, în lut sau alte materiale, iar apoi să expună aceste lucrări pentru a fi văzute de toată lumea. Astfel se dă grupului posibilitatea de a se exprima prin artă şi de a descoperi un instrument puternic pentru a transmite mesajul lor comunității mai largi.

Acest modul stimulează procesul de dezvoltare personală şi contribuie la construirea unei structuri mai solide a colectivului. Prin intermediul acestei activități, veți putea evalua potențialul şi caracterul tinerilor cu care lucrați. Ea va aduce la suprafață calități cum ar fi capacitatea de conducere şi comunicare, precum şi sensibilitatea, mai ales că tinerii vor avea sarcina de a organiza un eveniment de la A la Z. Această activitate se poate dovedi şi extrem de distractivă, dat fiind că prin realizarea unor creații artistice se poate ajunge la tot felul de rezultate interesante.

Notă pentru utilizator

Acest modul poate fi efectuat în orice moment după parcurgerea modulelor Informații de bază şi Colaj. Modulul Concurs de creație artistică nu depinde de nici un alt modul, prin urmare îl puteți parcurge atunci când considerați că este momentul potrivit. Trebuie spus însă că el se poate lega foarte bine de desfăşurarea unor campanii în presă, prin urmare ar fi bine să fie planificat cam în acelaşi timp cu modulul Presa scrisă.

Pregătire

Acest modul poate fi abordat în două moduri:

- Concursul de creație artistică poate fi organizat exclusiv în cadrul grupului cu care lucrați. Aceasta ar fi varianta mai bună în situația în care, din cauza contextului şi a împrejurărilor în care lucrați, ar fi dificil să implicați comunitatea mai largă în concurs, de exemplu, în situația în care lucrați în mediul rural sau în zone izolate.
- Dacă împrejurările o permit, concursul poate fi deschis pentru comunitate, de exemplu, în situația în care lucrați într-o şcoală, într-o instituție sau în mediul urban.

În plus, în cadrul pregătirii pentru executarea acestui modul, vor trebui avute în vedere următoarele elemente:

- În ceea ce priveşte formele de exprimare artistică acceptate pentru concurs, nu uitați că ați utilizat deja colajul într-un modul anterior, prin urmare ar fi bine să-l evitați, dacă se poate.
- Orice concurs are nevoie de o "temă" şi de un obiectiv. Care este rostul concursului? Candidaților li se va cere pur şi simplu să deseneze portretul unui copil care munceşte? Cât de util ar fi acest lucru? N-ar fi mai bine să se abordeze tema speranței legate de viitor? S-ar putea cere concurenților să elaboreze un afiş pentru promovarea proiectului? Gândiți-vă foarte serios la aceste aspecte, care vor fi discutate în detaliu în cele ce urmează.

Notă pentru utilizator

Acest modul poate fi efectuat în orice moment după parcurgerea modulelor Informații de bază şi Colaj. Modulul Concurs de creație artistică nu depinde de nici un alt modul, prin urmare îl puteți parcurge atunci când considerați că este momentul potrivit. Trebuie spus însă că el se poate lega foarte bine de desfăşurarea unor campanii în presă, prin urmare ar fi bine să fie planificat cam în acelaşi timp cu modulul Presa scrisă.

În cadrul acestui modul, se va avea în vedere realizarea uneia dintre cele două activități propuse, şi nu în mod necesar a amândurora. Totuşi, dacă ați organizat un concurs de creație artistică în cadrul grupului, conform descrierii primei activități, şi acesta s-a dovedit a fi un succes iar grupul doreşte să dea o mai mare anvergură activității, vă puteți gândi la organizarea unui al doilea concurs la care să participe comunitatea mai largă.

Ajutor din afară

Dacă aveți acces la secția de artă a unei şcoli sau la diferite persoane din cadrul comunității (de exemplu părinți) care au calități artistice şi sunt dispuse să vă ofere ajutorul, nu ezitați să profitați.

S-ar putea ca unora dintre tinerii cu care lucrați să nu le fie prea uşor să se exprime artistic. De aceea, ei vor trebui să fie încurajați şi sprijiniți. Nu e uşor să-ți dezveleşti sufletul în fața tuturor, prin urmare tinerii vor trebui să fie siguri că nu se va râde de lucrările lor şi nu vor fi criticați.

Poate că varianta cea mai bună este să recurgeți la formele cele mai simple de exprimare artistică, cum ar fi desenele, picturile, schițele etc. Dacă doriți să utilizați alte genuri, cum ar fi sculptura, imprimarea pe material textil, grafică pe calculator şi altele, probabil că veți avea nevoie de ajutor din afară. Obiectivul acestor module nu este în nici un caz epuizarea educatorului, sau polarizarea atenției într-o măsură foarte mare

asupra formei de artă în sine. Nu dorim decât să-i echipăm pe tineri cu instrumente care să le permită să se exprime în modalități noi, creatoare.

Sponsorizare şi premii

În cadrul procesului de educație pentru integrarea în comunitate, tinerii vor trebui să facă turul magazinelor, firmelor şi diferitelor instituții din apropiere pentru a încerca să obțină de la acestea premii pentru concurs. Dată fiind natura concursului, este foarte probabil că firmele locale vor dori să contribuie şi îşi vor oferi sprijinul.

Este important să discutați în prealabil cu membrii grupului, înainte ca aceştia să se răspândească prin localitate în căutarea sponsorilor. Vizitele la potențialii sponsori vor trebui să fie planificate şi convenite cu aceştia la telefon sau în scris. Vizitele se vor face la o oră convenabilă pentru potențialii sponsori. Tinerii vor trebui să fie bine informați cu privire la scopul, obiectivele şi activitățile din cadrul proiectului şi să fie suficient de siguri pe ei înşişi pentru a putea pune problema într-un mod politicos şi pozitiv. Când solicită sponsorizare, tinerii nu trebuie să formuleze pretenții prea mari sau să fie nepoliticoşi cu interlocutorul, iar dacă solicitarea lor se soldează cu un eşec dintr-un motiv oarecare, trebuie să accepte situația şi să meargă mai departe la următoarea întâlnire. Chiar dacă nu vor reuşi să obțină sponsorizarea solicitată, măcar vor reuşi să atragă atenția unor membri ai comunității asupra existenței muncii copiilor şi asupra acțiunilor întreprinse de tineri în legătură cu aceasta.

Potențialii sponsori vor trebui să fie încurajați cu argumentul că numele lor vor fi promovate în cadrul concursului şi vor fi invitați să participe la expoziția cu lucrările prezentate în concurs, precum şi la ceremonia de decernare a premiilor. Puteți eventual să faceți apel la unele din deprinderile pe care tinerii le vor fi dobândit în cadrul modulului Presa scrisă, dacă l-ați parcurs deja. Trimiteți informații presei locale despre concurs şi invitați ziariştii la ceremonia de decernare a premiilor. Posibilitatea de a-şi putea promova imaginea în acest fel îi va încuraja şi mai mult pe potențialii sponsori. Încercați să obțineți premii pentru locurile 1, 2 şi 3. Grupul poate hotărî să nu acorde premii speciale, ci doar premii pentru lucrările clasate pe primele trei locuri.

Este important ca membrii grupului să fie cei care răspund de identificarea sponsorilor, de organizarea prezentării evenimentului în presă şi de ceremonia de decernare a premiilor.

Procesul de evaluare

Dacă urmează să organizați un concurs de creație artistică, este bine să implicați şi terți în procesul de evaluare a lucrărilor şi stabilire a câştigătorilor. Acesta este un bun prilej de a-i implica în activitate şi pe alți membri ai comunității mai restrânse sau mai largi în proiectul privind munca copiilor. Dacă ați făcut deja apel la ajutor din afară pe parcursul proiectului, poate că persoanele respective ar accepta acum să facă parte din juriu. Mai mult, puteți apela în acest scop şi la reprezentanții sponsorilor. Astfel ați implica în activitate şi comunitatea de afaceri locală, ceea ce i-ar putea face să dorească să afle mai multe despre activitatea tinerilor, munca copiilor şi despre evenimentele care se întâmplă în cadrul comunității.

Dacă deschideți concursul de creație artistică unui public mai larg, aveți în vedere şi posibilitatea ca din juriu să facă parte şi unii dintre membrii grupului, chiar dacă participă şi ei la concurs. La urma urmei, astfel ei îşi pot dezvolta răspunderea față de proiect şi vor putea evalua lucrările din perspectiva grupului lor de vârstă, care de fapt este perspectiva care contează cel mai mult. În orice caz, ei vor alege probabil lucrările cele mai bune şi mai potrivite pentru primele locuri. Puteți avea în vedere şi posibilitatea de a invita alți tineri, din afara grupului, să facă parte din juriu. De exemplu, dacă lucrați în cadrul unei şcoli, alegeți un juriu format din elevii altor clase.

Materiale necesare

- ✓ Foi de desen de mai multe mărimi, albe sau colorate.
- ✓ Creioane colorate şi cu mine de grafit.
- ✓ Carioca, creioane pastel şi / sau acuarele.
- ✓ Cărți de referință despre artă şi munca copiilor sau despre oprimare – cărți care îi vor ajuta să-şi formeze propriile idei şi imagini.
- ✓ O încăpere sau un spațiu cu multe suprafețe de lucru libere (până la urmă e bună şi pardoseala, dacă nu există alte soluții).
- ✓ Spațiu liber pe pereți unde pot fi expuse lucrările realizate.

Evident, dacă acest concurs de creație artistică este deschis comunității mai largi, nu se pune problema să asigurați materiale pentru toți concurenții. Materialele cuprinse în lista de mai sus sunt destinate activităților desfăşurate de propriul grup.

Începerea activității

Pot exista mai multe motive care vă îndeamnă să treceți la efectuarea acestor module, însă motivul de bază trebuie să fie necesitatea ca tinerii să conştientizeze problema muncii copiilor şi de a-i încuraja să transmită această conştiință comunității şi să treacă la acțiune. Prin urmare, tema generală a concursului de creație artistică va fi conştientizarea pe scară cât mai largă a comunității cu privire la fenomenul muncii copiilor, la ceea ce reprezintă acesta şi la necesitatea eliminării sale.

Va fi nevoie însă să definiți o temă mai concretă, realizând şi o scurtă informare pentru potențialii concurenți, astfel încât aceştia să înțeleagă foarte bine ce ar trebui să reflecte lucrările lor. Una dintre modalitățile optime de a găsi idei pentru un astfel de concurs este organizarea unui exercițiu rapid de brainstorming în cadrul grupului. Cereți grupului să se gândească la o temă pentru concurs. Încercați să identificați o temă, un titlu sau un slogan care să sintetizeze cel mai bine spiritul proiectului.

După ce ați identificat o temă adecvată, va trebui să întocmiți o scurtă informare pentru participanți. Evident, această informare nu va fi necesară dacă la concurs participă exclusiv membrii grupului. Dacă însă este vorba de o participare mai largă, va trebui să explicați concurenților ce se aşteaptă de la ei şi să le dați instrucțiuni clare. Întrebați cine se oferă voluntar dintre membrii grupului pentru a ajuta la redactarea unei informări de o pagină, o pagină şi jumătate format A4. Materialul va trebui să cuprindă câteva date statistice despre munca copiilor, cele mai grave forme ale acesteia, impactul pe care îl poate avea asupra dezvoltării, educației şi bunăstării copiilor ş.a.m.d. În acest material se va specifica de asemenea tema concursului şi regulile de participare.

Evident, materialul va trebui să furnizeze detalii şi despre termenul de predare a lucrărilor. Termenul trebuie să fie relativ scurt, pentru a se menține interesul față de concurs. Dacă se lasă prea mult timp la dispoziție participanților pentru realizarea lucrărilor, aceştia pot să-şi piardă interesul, ceea ce ar afecta impactul vizat al modulului. În această scurtă informare se vor menționa şi premiile pe care ați reuşit să le obțineți de la sponsori.

În anexa la acest modul vă prezentăm un model de informare, pentru a vă putea face o idee despre tipul şi nivelul de informații pe care ați putea să-l oferiți participanților, precum şi despre elementele importante ale concursului pe care trebuie să le menționați. Vă atragem însă atenția că această anexă are doar un rol informativ, iar dvs. împreună cu grupul va trebui să elaborați o informare adaptată la cadrul şi contextul în care vă desfăşurați activitatea, la cultura şi tradițiile locale.

Organizarea grupului

Ideea este de a-i încuraja pe tinerii din grup să se exprime în mod individual, nu în grup. În afară de situația în care nu aveți absolut nici o altă alternativă, de exemplu pentru că nu aveți la dispoziție suficiente materiale, urmăriți ca fiecare participant să realizeze o lucrare individuală. Se poate întâmpla ca doi tineri să dorească să lucreze împreună pornind de la o idee comună. În acest caz, fiind vorba de propria lor inițiativă, e mai bine să lăsați lucrurile să meargă înainte şi să aşteptați rezultatul. În orice caz, urmăriți cu atenție aceste eforturi comune şi asigurați-vă că activitatea este luată în serios de participanți. Dacă însă este vorba doar de un pretext pentru a nu participa la modul, despărțiți-i pe cei doi. Unii tineri ar putea încerca să se eschiveze de la această activitate dacă li se dă ocazia.

Activitatea 1: Concurs de creație artistică în cadrul grupului

1 lecție pentru stabilirea parametrilor şi demararea activității şi

1 lecție pentru vizionarea şi evaluarea lucrărilor

Dacă s-a hotărât ca participarea la concurs să se limiteze la membrii grupului, alocați aproximativ 10 minute la începutul lecției pentru a rezuma ceea ce s-a învățat până în momentul respectiv despre munca copiilor. Apoi discutați despre o posibilă temă pentru lucrările care urmează să fie executate. Discutați despre formele artistice care pot fi utilizate şi despre caracteristicile lucrărilor care ar trebui prezentate în cadrul concursului. De exemplu, grupul doreşte să realizeze un afiş pentru promovarea proiectului? Sau obiectivul este pur şi simplu crearea unor lucrări sincere şi frumoase care să poată fi expuse pe peretele unei clase sau în cadrul unei expoziții speciale pentru a creşte nivelul de conştientizare al problemei în cadrul comunității?

După ce s-a convenit asupra formelor artistice şi a obiectivelor, va trebui să îi îndemnați pe membrii grupului să se apuce de treabă, stabilind perioada de timp pe care o vor avea la dispoziție pentru terminarea lucrării. Puteți să le acordați o perioadă de două săptămâni pe parcursul căreia să poată să lucreze pe cont propriu, în timpul lor liber, prevăzând şi câteva lecții în plus în timpul cărora membrii grupului îşi pot pregăti lucrările sub supravegherea dvs.

După ce toate lucrările au fost terminate, agățați-le pe un perete în sala în care lucrați şi chemați juriul a cărui componență ați stabilit-o anterior. Invitați membrii juriului să studieze fiecare lucrare cu atenție, îndemnându-i să nu se grăbească. Cereți-le să facă observații şi să formuleze puncte de vedere care pot stimula o discuție. S-ar putea să constatați că ați descoperit nişte adevărate talente artistice.

Activitatea 2: Concurs de creație artistică în cadrul comunității

1 lecție pentru organizarea concursului şi

1 lecție sau un eveniment public organizat pentru examinarea şi evaluarea lucrărilor

Dacă s-a hotărât ca acest concurs să fie deschis unei comunități mai largi, bine definite, va fi necesară elaborarea unui afiş simplu, care să fie distribuit pe scară cât mai largă. Pe afiş se va descrie pe scurt concursul şi se vor da detalii cu privire la premii. Afişul va trebui apoi multiplicat şi expus în locuri vizibile în cadrul comunității vizate, de exemplu la şcoală sau la clubul de tineret. Implicați membrii grupului în concepția, multiplicarea şi distribuirea afişului. Spuneți-le că şi ei pot să participe la concurs.

Când toate lucrările au fost predate, acestea vor fi evaluate de către un juriu selectat în prealabil în acest scop. Transformați acest concurs într-un eveniment important, astfel încât selecția câştigătorilor să fie urmată de o ceremonie publică de decernare a premiilor. Trebuie să vă asigurați că reprezentanții presei locale vor participa la acest eveniment, astfel încât atât câştigătorii, cât şi problema muncii copiilor să fie recunoscute public. Nu uitați să le mulțumiți sponsorilor în timpul contactelor pe care le aveți cu presa pe parcursul concursului. Va trebui să lucrați asupra acestui aspect împreună cu grupul cu ocazia discuției finale.

Ce e bine să faceți şi ce nu

- Nu faceți din aspectul de concurs motorul acestui modul. Ideea este de a le oferi tinerilor destul timp, loc şi materiale pentru a se putea exprima serios şi sincer prin artă. Dacă motorul concursului va fi dorința de întrecere cu alții, s-ar putea să-i inhibați pe cei care au sentimentul că, orice ar face, rezultatul muncii lor va fi considerat necorespunzător.
- Aveți grijă ca fiecare persoană să ia parte la activitate. Tinerii se pot simți extrem de complexați, iar scopul acestui exercițiu este tocmai acela de a încerca să-şi învingă încetul cu încetul aceste complexe.
- Asigurați-vă că toți tinerii cu care lucrați sunt pregătiți şi informați în mod corespunzător înainte de a merge să ia legătura cu diferiți reprezentanți ai comunității în căutarea unor sponsori pentru concurs.
- Respectați termenele şi mențineți ritmul activităților.
- Invitați-i pe sponsori sau pe alte persoane să asiste la procesul de evaluare şi la ceremonia de decernare a premiilor.
- Păstrați cu grijă toate lucrările prezentate şi găsiți o modalitate de a expune cât mai multe dintre ele în cadrul comunității.

Discuția finală

1 lecție

Concursul de creație artistică este un modul "distractiv". Probabil că tinerilor din grup le-a făcut o deosebită plăcere să-şi poată realiza propriile lucrări şi cu siguranță le-a făcut plăcere să vadă lucrările altora, mai ales în calitate de membri ai juriului, dacă s-a hotărât ca ei să facă parte din juriu. Totuşi, când lucrurile revin la normal şi sunteți din nou împreună cu grupul, purtați o discuție liniştită cu aceştia despre cele întâmplate, în timp ce ei pot să examineze din nou lucrările expuse pe pereții clasei.

Unele dintre lucrările prezentate vor fi probabil de o deosebită calitate şi vor atrage atenția tuturor. Este important însă ca fiecare lucrare să fie evaluată şi apreciată pentru valoarea sa subiectivă. Aceste lucrări ne ajută să înțelegem adevăratele gânduri ale autorilor, precum şi modul în care "vizualizează" munca copiilor. În mod inevitabil, unele dintre lucrări vor fi neserioase, dar acest lucru este mai degrabă un indicator al unei extreme timidități din partea tinerilor decât un semn de indiferență. Unii tineri pur şi simplu nu vor putea să privească în față realitatea dură a muncii copiilor şi îşi vor ascunde adevăratele sentimentele în spatele unei fațade de indiferență şi lipsă de sinceritate.

Discutați cu membrii grupului despre lucrările care le plac, sau cele care le atrag cel mai mult atenția. De ce sunt atraşi de o anumită imagine? Ce poveste spune aceasta? Se pot descoperi imagini ale speranței în aceste lucrări? Lucrările relevă o lipsă de

înțelegere a problemei muncii copiilor? De ce este grupul de această părere? Îşi dau seama că alți colegi de-ai lor nu sunt conştienți de toate aceste aspecte? Şi dacă lucrurile stau aşa, nu sunt oare de părere că tinerii de-o seamă cu ei ar trebui să fie conştientizați cu privire la problema muncii copiilor? Cum se poate realiza acest lucru? Cum putem să-i facem pe oameni să conştientizeze în mai mare măsură problema muncii copiilor şi să înțeleagă la ce sunt expuşi copiii care muncesc?

Ce putem face? La sfârşitul lecției, revenim la această întrebare: ce poate să facă fiecare dintre noi pentru ca oamenii să conştientizeze mai bine această problemă şi să se hotărască să treacă la acțiune pentru a-i ajuta pe cei care au nevoie? Nu uitați, scopul nostru este să îi câştigăm pe aceşti tineri pentru cauza copiilor care muncesc, ca agenți ai mobilizării şi schimbării sociale. Trebuie să-i ajutăm să joace acest rol înarmându-i cu instrumentele necesare pentru o mai bună conştientizare a problemei şi pentru a putea trece la acțiune.

Evaluare şi continuarea activității

În ceea ce priveşte indicatorii cuantificabili pentru acest modul, se pot identifica într-adevăr câteva rezultate concrete care sunt măsurabile, fie că s-au obținut în cadrul modulului, fie că nu. Fiecare tânăr din grup va fi realizat o lucrare care reprezintă propria sa viziune despre munca copiilor. Forma acestei lucrări va depinde într-o oarecare măsură de caracterul persoanei în cauză, precum şi de calitatea implementării modulului şi de relațiile pe care le-ați putut stabili cu grupul.

Oricare ar fi tipul de concurs organizat, după implementarea modulului membrii grupului vor trebui să organizeze o expoziție cu lucrările prezentate, pentru a consolida şi în acest fel încrederea şi coeziunea grupului. O astfel de expoziție ar putea avea un impact şi mai mare dacă s-ar organiza în cadrul comunității în care a avut loc concursul, de exemplu la şcoală sau la clubul pentru tineret. Grupul poate organiza o colectă de fonduri pentru un mini-bar (cafea, ceai, băuturi răcoritoare) care să funcționeze pe durata expoziției. Lucrările pot fi vândute la licitație, iar participanții la licitație vor trebui informați că fondurile obținute din vânzarea lucrărilor se vor utiliza pentru activități legate de munca copiilor sau vor fi donate unor şcoli pentru a sprijini reintegrarea unor copii care muncesc.

O expoziție cu aceste lucrări şi o eventuală licitație ar putea deveni nucleul unei campanii mai vaste de conştientizare a comunității locale, prin urmare ar trebui să desfăşurați astfel de acțiuni frecvent, implicând eventual şi presa locală şi centrală. Acesta ar putea fi şi un indicator al succesului şi ar putea pune în valoare aspectul durabil al acestui modul.

În timpul derulării proiectului, se vor ivi ocazii când aceste lucrări se vor dovedi extrem de utile şi eficiente, putând fi valorificate în anumite contexte. De exemplu, în momentul în care abordați modulul Teatru, puteți decora sala cu câteva dintre lucrările realizate în cadrul acestui concurs. Aceste lucrări îi vor ajuta pe oameni să înțeleagă mai bine problemele despre care este vorba, vă vor permite să umpleți spațiul dramatic şi să creați o adevărată atmosferă dedicată muncii copiilor cu ocazia evenimentului. Prin urmare, păstrați lucrările cu grijă şi expuneți-le ori de câte ori aveți ocazia.

Acest modul constituie un mijloc simplu, dar eficient, de a trezi conştiința tinerilor în legătură cu munca copiilor. Este de asemenea un instrument puternic prin care tinerii se pot exprima mai profund. Adesea, oamenii preferă să se exprime sincer mai degrabă prin artele plastice, decât verbal sau în scris. În acest fel ei se simt mai puțin amenințați sau expuşi, iar imaginile pot spune la fel de mult, sau chiar mai mult decât cuvintele.

Când lucrați cu tineri, este important să le puneți la dispoziție forme de exprimare care să nu le amenințe poziția în cadrul grupului sau să-i oblige să iasă în față atunci

când nu doresc acest lucru. Arta le oferă o astfel de formă de exprimare. Prin acest modul, le dăm ocazia tinerilor să înceapă să-şi descopere noul rol de educatori ai comunității şi agenți ai mobilizării sociale. Acest lucru se poate face în mod subtil, prin implicarea tinerilor în organizarea concursului şi redactarea scurtei informări pentru participanții la concurs. Mai mult, astfel vor începe să stabilească legături cu comunitatea pentru a identifica potențiali sponsori ai concursului, explicându-le tema proiectului şi motivul pentru care au nevoie de sprijin. Acesta este începutul unui important proces de învățare.

Alegerea următorului modul este în totalitate la latitudinea dvs. şi a grupului, dar va depinde în foarte mare măsură de timpul pe care îl aveți la dispoziție şi de strategia adoptată. Ați putea continua cu modulele Imaginea sau Creație literară, dacă nu le-ați parcurs încă.

Anexa 1

Concurs de creație artistică: Proiectul SCREAM privind munca copiilor (organizat la colegiul din Scariff, Republica Irlanda, în martie 2001)

Detalii

Concursul este rezervat elevilor colegiului, indiferent de vârstă.

Termenul de predare al lucrărilor este vineri, 29 martie 2001, orele 12.00. Nu se vor accepta lucrări după expirarea acestui termen. Lucrările vor fi predate direct doamnei profesoare de desen sau la secretariatul şcolii. Participanții la concurs au obligația de a-şi trece numele, adresa şi vârsta pe spatele lucrărilor.

Se vor accepta exclusiv lucrări originale, cu alte cuvinte nu se vor accepta desene copiate cu ajutorul hârtiei de calc sau colaje. Nu este obligatoriu ca lucrările prezentate să fie picturi sau în culori. Evaluarea se va face pe baza conținutului artistic al lucrărilor şi a relevanței lor pentru tema concursului.

Lucrările câştigătoare nu se returnează autorilor.

Juriul va fi format din cinci membrii, după cum urmează: profesoara de desen, coordonatorul proiectului şi trei elevi din clasa a patra, care vor fi desemnați ulterior. Decizia juriului cu privire la locurile 1, 2 şi 3 este definitivă.

Premiile sunt următoarele: 3 tablete de ciocolată pentru locul 1, 2 tablete de ciocolată pentru locul 2 şi 1 tabletă de ciocolată pentru locul 3. Numele câştigătorilor vor fi afişate pe avizierul şcolii în ziua de vineri, 5 aprilie 2001. Festivitatea de înmânare a premiilor concursului va avea loc luni, 8 aprilie 2001 în clădirea şcolii.

Participanții la concurs vor realiza un afiş pe tema muncii copiilor care să cuprindă şi acronimul "SCREAM". Modalitatea practică de realizare a lucrării este în totalitate la latitudinea participanților. Participanții îşi vor prezenta propria concepție despre munca copiilor şi vor integra în imagine cuvântul SCREAM sau ideea proiectului într-o manieră corespunzătoare. Afişele se pot realiza pe hârtie de orice culoare şi dimensiune, dar nu mai mică decât o foaie format A4.

Veți găsi în cele ce urmează o descriere detaliată a muncii copiilor şi a proiectului SCREAM, care vă va fi de folos în înțelegerea noțiunilor care se referă la această temă.

Juriul va verifica prezența cuvântului SCREAM pe afiş şi va evalua ideile originale şi creatoare care ilustrează ce pot face tinerii în legătură cu munca copiilor.

Tema concursului

Munca copiilor este o noțiune care se referă la situația copiilor din toată lumea care sunt obligați sau forțați să muncească pentru a supraviețui. În lume există peste 245 de milioane de copii care muncesc cu normă întreagă sau cu normă parțială; 170 de milioane dintre aceştia muncesc în condiții foarte dificile, care le pun viața în pericol.

Copiii efectuează tot felul de munci: angajați în gospodărie, copii soldați, copii implicați în prostituție, muncitori în agricultură, în minerit, construcții şi cariere, fabricarea cărămizilor, industria pietrelor prețioase, etc. Diferența dintre un copil din Irlanda care munceşte pentru a câştiga nişte bani de buzunar şi un copil care munceşte constă în prezența sau absența unei libertăți fundamentale a omului – libertatea de alegere. Copiii care muncesc nu au de ales. Dacă nu lucrează, atât ei, cât şi familiile lor vor muri de foame. Nu se pot bucura de copilărie şi nu pot merge la şcoală. În unele cazuri, sunt luați de lângă familiile lor la o vârstă fragedă şi sunt vânduți ca servitori.

Muncesc foarte multe ore pe zi, în condiții precare. Sunt adesea expuşi unor abuzuri fizice, afective, psihologice şi sexuale. Din cauza alimentației deficitare, a lipsei de somn şi a muncii împovărătoare ei pot dobândi diformități sau handicapuri. Noțiunile de copilărie, societate şi educație le sunt necunoscute. Sunt sortiți să aibă un viitor extrem de dificil, iar proprii lor copii vor avea de suferit în mod inevitabil.

Toți oamenii, mai ales tinerii, trebuie să cunoască efectele teribile ale muncii copiilor, chiar dacă aceasta nu există în propria lor țară. Ei trebuie să conştientizeze natura sa distructivă din punct de vedere fizic şi psihic şi să simtă o furie care să-i îmboldească să se angajeze în lupta împotriva acestei probleme. Este momentul ca tinerii, adolescenții să-şi facă prezența simțită şi să treacă la acțiune. Ei trebuie să-şi exprime indignarea față de aceste nedreptăți şi să-şi transmită mesajul altor comunități.

Ei trebuie să-şi SCREAM (STRIGE) protestul şi să acționeze pentru a schimba lucrurile.

Acronimul **SCREAM** (**S**upporting **C**hildren's **R**ights through **E**ducation, the **A**rts and the **M**edia) înseamnă apărarea drepturilor copilului prin educație, artă şi mass media. Aceasta este esența proiectului privind munca copiilor care se derulează cu participarea elevilor din clasa a patra, iar SCREAM este mesajul pe care vrem să-l transmitem comunității la nivel național şi internațional.

Acestea sunt motivele pentru care dorim să elaborăm un afiş care să vină în susținerea activității desfăşurate în cadrul proiectului.

Afişul câştigător va fi trimis la agenția Națiunilor Unite care se ocupă de lumea muncii, Organizația Internațională a Muncii (OIM).

Îi îndemnăm pe toți participanții să-şi dea frâu liber imaginației şi să-şi manifeste creativitatea şi inventivitatea. Gândiți-vă la cuvântul SCREAM (ȚIPĂT) şi la toate înțelesurile sale. Apoi gândiți-vă la munca copiilor – la disperarea, tristețea şi durerea asociate cu aceasta – şi găsiți un mijloc de a reuni aceste două imagini prin intermediul unei lucrări expresive.

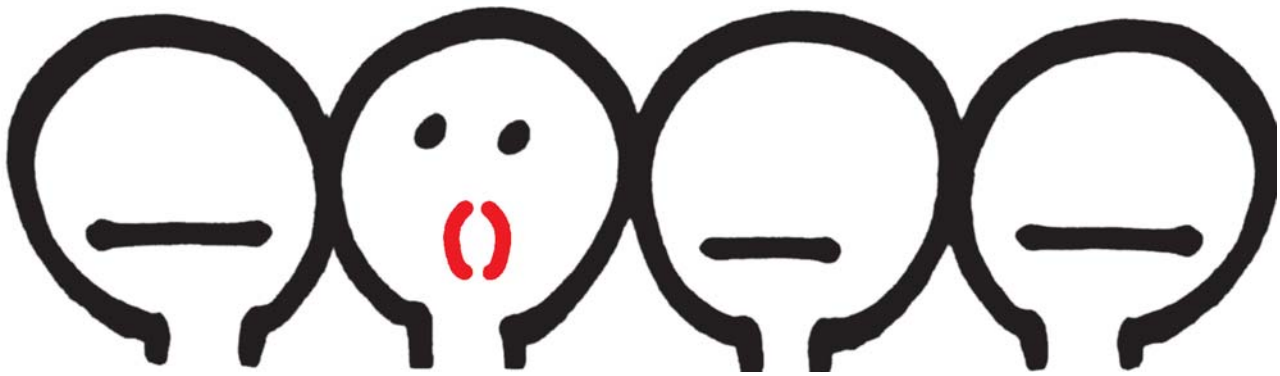
Mult succes!

Organizația Internațională a Muncii

SCREAM

Opriți munca copiilor

Creație literară

Scop: Crearea unei povestiri pe o temă simplă şi dezvoltarea ei ulterioară. Utilizarea aceleiaşi tehnici pentru scrierea unei povestiri despre munca copiilor.

Rezultat: Dezvoltă capacitatea de exprimare literară. Oferă un mijloc pentru exprimarea celor mai profunde sentimente cu privire la munca copiilor. Vine în sprijinul activității din cadrul altor module, cum ar fi modulul Teatru, care presupune realizarea unui scenariu.

Durată

2 lecții duble

Motivație

Este paradoxal faptul că în aşa-zisa nouă economie a "cunoaşterii", tocmai forma de exprimare literară este rapid absorbită de tehnologia informatică. Există programe de calculator care verifică gramatica şi ortografia corectă, lăsând foarte puțin loc pentru contribuția şi cunoştințele unui tânăr utilizator. Unele programe practic scriu povestirea în locul utilizatorului, sugerându-i o serie de cuvinte – substantive, verbe, adjective, adverbe, pronume. Ce rost au toate acestea? Ce rol îi revine creativității şi imaginației? Tinerii trebuie să aibă posibilitatea de a da frâu liber propriei lor creativități şi imaginații.

Unele dintre modulele cuprinse în această serie pun accentul pe artele vizuale. Exprimarea literară este însă la fel de importantă în dezvoltarea personală a tinerilor. Tinerii au nevoie de instrumente cu ajutorul cărora să se exprime, instrumente care să nu facă treaba în locul lor, ci să le stimuleze capacitățile. Dacă beneficiază de un sprijin adecvat şi se găsesc într-un mediu favorabil, tinerii pot spune povestea muncii copiilor şi a efectelor sale nefaste într-o formă pe care cei de aceeaşi vârstă cu ei din toată lumea o vor înțelege şi cu care se vor putea identifica. Prin puterea cuvântului scris, ei vor putea să scrie povestiri, să solicite ajutor şi să-i cheme şi pe ceilalți la acțiune.

Capacitatea de a scrie şi posibilitatea de a explora în mod liber, neîngrădit tărâmul propriei lor imaginații constituie instrumente eliberatoare pentru tineri. Alte module din această serie le vor cere tinerilor să scrie jocuri de rol, scenete, cântece şi scrisori, apeluri la solidaritate şi comunicate de presă. Modulul de față a fost conceput în mod specific pentru a exploata imensul potențial al tinerilor pentru scris şi mai ales pentru creația literară. Dorim ca ei să-şi exprime gândurile şi sentimentele cele mai secrete pe hârtie. Cel mai bun mijloc de a-i determina să scrie, chiar dacă se ascund în continuare în spatele timidității lor (şi vor trebui lăsați să facă acest lucru), este să scrie povestirea la persoana a treia şi să-şi creeze propriile personaje fictive, care vor exprima în locul lor ceea ce simt tinerii cu adevărat.

Mulți tineri au talent la scris şi dau dovadă de creativitate, deşi uneori nici măcar nu-şi dau seama de acest lucru. Este o experiență magică să poți urmări naşterea şi dezvoltarea acestui dar. Prin descătuşarea puterii creatoare a acestor tineri, înaintăm pe calea care duce spre eliberarea copiilor care muncesc şi trăiesc în sclavie, sărăcie şi pericol.

Se întâmplă relativ rar ca tinerilor să li se ceară să-şi asume responsabilități pentru problemele sociale importante. Având în vedere potențialul lor ca agenți ai schimbării

sociale, aceasta este o scăpare regretabilă. Modulul de față oferă un dublu prilej în acest sens. În primul rând, tinerii vor fi chemați să caute în adâncul sufletului lor resurse de creativitate şi imaginație. În al doilea rând, datorită talentului lor literar, vor avea răspunderea de a explica o problemă de importanță globală celor de-o seamă cu ei, precum şi altor comunități.

Acest modul aprofundează procesul de dezvoltare personală şi vizează consolidarea structurii şi a relațiilor din interiorul grupului. În urma desfăşurării acestei activități veți putea evalua mai bine potențialul şi caracterul tinerilor cu care lucrați. Această activitate va face să iasă la suprafață calități cum ar fi capacitatea de conducere şi comunicare, precum şi sensibilitatea. Ea poate fi în acelaşi timp o experiență extrem de emoționantă, datorită sentimentelor profunde pe care le veți descoperi în scrierile tinerilor.

Pregătire

În pregătirea acestui modul, va trebui să vă gândiți dacă doriți să-l efectuați singur sau doriți să apelați la ajutorul unui specialist.

În cazul în care considerați că sunteți în măsura să executați modulul singur, înarmați-vă cu câteva cărți de referință utile despre creația literară, care vă vor oferi orientări suplimentare. Puteți găsi astfel de cărți la biblioteci, la alte instituții sau la librării.

Pentru prima activitate va trebui să vă procurați şi o carte cu poezioare vesele pentru copii. Bibliotecile şi librăriile ar trebui să dispună de un număr mare de astfel de cărți, mai ales la secțiunea pentru copii. Uitați-vă prin aceste cărți şi alegeți una care conține poezii cu rimă care ştiți că vor fi pe placul grupului de tineri cu care lucrați.

Notă pentru utilizator

Vă sfătuim să apelați la ajutor din afară pentru executarea acestui modul. Este un modul esențial, deoarece le oferă tinerilor cele necesare pentru a putea participa mai târziu pe deplin la alte module care necesită competențe literare. Este un modul important şi din punctul de vedere al dezvoltării personale a individului şi, prin urmare, el merită eforturi şi investiții suplimentare, în măsura posibilităților.

Ajutor din afară

Dacă aveți un coleg care are experiență în predarea lecțiilor de creație literară sau în cazul în care cunoaşteți pe cineva din cadrul comunității care dispune de o astfel de experiență şi ar fi dispus să vă ajute, nu ezitați să profitați de un astfel de ajutor.

Mai mult, în mai multe țări există un sistem de colaborare între instituții şi comunitatea literară. Prin intermediul acestui sistem, diferiți scriitori şi poeți sunt invitați de şcoli şi grupuri de tineri ca să vorbească despre scris şi despre creația literară. Dacă în țara dvs. funcționează un astfel de sistem, merită să studiați problema mai atent. Costurile sunt în general minime, deoarece sistemul este adesea subvenționat de stat. Ar fi bine să aveți în vedere vârsta grupului cu care lucrați şi să solicitați instituției cu care urmează să colaborați să desemneze un autor care scrie cărți de proză sau poezie pentru respectiva grupă de vârstă. Un astfel de scriitor va fi în măsură să stabilească o relație mai bună cu copiii de această vârstă, iar dinamica lecțiilor va fi mai bună.

Aceste persoane îi vor putea ajuta pe tineri pe parcursul exercițiului de creație literară, ceea ce este esențial pentru obținerea unor rezultate mai bune. Tinerii sunt uneori foarte timizi şi celor mai mulți dintre ei nu le vine uşor să se exprime artistic. De aceea, ei vor trebui să fie încurajați şi sprijiniți pentru a-şi putea exprima

sentimentele prin intermediul cuvintelor. Tinerii se simt stingheriți atunci când sunt puşi în situația de a-şi deschide sufletul în fața altora, prin urmare vor trebui să fie asigurați că eforturile lor nu vor fi luate în derâdere sau criticate.

Dată fiind natura proiectului, este puțin probabil să vi se refuze ajutorul şi sprijinul, chiar dacă nu veți putea să acoperiți toate cheltuielile dintr-un motiv sau altul. În astfel de cazuri, încercați să negociați cu instituția care coordonează diferite programe în acest domeniu. Veți obține poate o reducere sau o scutire de plată. Scriitorul însuşi se poate oferi să vină gratuit – nu trebuie să uităm însă că scriitorii şi artiştii îşi asigură şi ei destul de greu existența şi ar fi nedrept să li se ceară prea mult, fără să primească nimic în schimb.

De asemenea, s-ar putea să găsiți un sponsor care să fie dispus să acopere cheltuielile legate de scriitor, venind astfel în sprijinul proiectului. Găsirea unui sponsor poate deveni răspunderea tinerilor din grup. Calculați aproximativ bugetul de care aveți nevoie, iar apoi contactați-i pe potențialii sponsori şi explicați-le situația. Tinerii reacționează bine când li se dau răspunderi, iar eforturile lor vor fi răsplătite în cazul în care reuşesc să acopere costurile din sponsorizări.

Materiale necesare

- ✓ Hârtie, pixuri şi creioane.
- ✓ Cărți cu poezii vesele pentru copii.
- ✓ Tablă sau flipchart.

Pornire

Abordarea pe care o veți adopta va depinde de o serie factori:

- dacă ați invitat o personalitate literară sau un specialist în domeniu care să participe la lecții sau nu;
- dacă aveți un coleg sau un alt cadru didactic care dispune de calificarea necesară pentru a coordona lecția şi este dispus să o facă sau nu;
- dacă ați avut ocazia de a vă procura cărți de referință cu privire la creația literară sau nu.

Dacă nu dispuneți de nici unul dintre elementele de mai sus, ar trebui totuşi să vă descurcați în desfăşurarea acestui modul urmând abordarea pe care o descriem în cele ce urmează. Bineînțeles, dacă la această abordare s-ar putea adăuga oricare dintre factorii de mai sus, rezultatele ar fi mult mai bune.

Organizarea grupului

Ideea este în cele din urmă de a-i încuraja pe tinerii din grup să se exprime individual şi nu în grup. Totuşi, ar fi mai bine ca primele exerciții din cadrul acestui modul să fie efectuate în echipe formate din 2-4 membri, dar nu mai mult. Exercițiile vor contribui la consolidarea încrederii în sine şi în alții, iar tinerii vor avea nevoie de acest lucru înainte de a trece la un exercițiu mai pretențios, acela de a scrie propriul text în proză sau propria povestire.

Atunci când grupul este pregătit să lucreze individual, cadrul optim pentru această activitate este sala de clasă, deoarece aici fiecare tânăr va avea în față o suprafață de lucru şi materiale de scris. Participanții la exercițiu vor avea nevoie de un spațiu personal.

Notă pentru utilizator

Dacă reuşiți să luați legătura cu un scriitor sau un specialist în domeniu care este dispus să vă ajute în cadrul acestui modul, s-ar putea să nu fie necesar să apelați la toate metodele prezentate. Anumite elemente s-ar putea dovedi însă utile. Dacă vă bazați exclusiv pe propriile resurse şi nu dispuneți de prea multă experiență în predarea creației literare, este bine să studiați cu atenție metodele descrise în cele ce urmează.

Secțiunile privind "Rimele vesele" sau "Metoda celor 4 pătrate" se pot efectua separat sau consecutiv. Decizia rămâne în întregime la latitudinea dvs., în funcție de timpul pe care îl aveți la dispoziție.

Activitatea 1: Rimele vesele

20 de minute (sau jumătate de lecție)

Un mod foarte bun de a face introducerea la creația literară este de a-i convinge pe tineri că scrisul nu este o activitate dificilă. Mulți tineri sunt adesea convinşi că nu sunt în stare să scrie mai nimic, poate doar o scrisoare unei rude sau unui prieten. Cu siguranță nu cred că ar putea fi în stare să scrie poezii sau rime de orice fel.

Exercițiul rimelor vesele poate constitui o modalitate adecvată, rapidă şi plăcută de a începe să eliminați această barieră psihologică. Citirea cu voce tare a unor versuri amuzante va relaxa cu siguranță atmosfera. Starea de spirit va fi pozitivă, ceea ce va stimula implicarea grupului. După citirea fiecărei poezii, discutați cu grupul despre ea. Semnalați simplitatea limbajului şi a cuvintelor folosite şi vorbiți despre modul în care poeziile amuzante pot încălca regulile standard ale poeziei. În această etapă, tinerii nu trebuie să țină seama prea mult de aceste reguli, aspectele importante acum sunt ritmul şi rima. Dacă eliminăm majoritatea regulilor, poezia devine deodată mai accesibilă. Dacă un tânăr ar dori să treacă de la poeziile amuzante la poezia clasică, bineînțeles că regulile ar trebui din nou respectate. Însă în cazul acestui exercițiu este vorba doar de distracție şi spontaneitate.

După prezentarea poeziilor amuzante, vesele, citirea câtorva exemple şi discutarea acestora, anunțați-i pe membrii grupului că acum urmează să scrieți nişte poezii împreună cu ei. Ca să nu se sperie de perspectiva că ar putea avea de scris o întreagă poezie, explicați-le faptul că în acest caz e vorba de poezii scurte, formate din 2-4 versuri, unde ultimele cuvinte ale primului şi ultimului (sau celui de-al doilea) rând rimează. Anexa 1 vă va da o idee despre genul de poezioară pe care doriți s-o scrieți şi modul în care trebuie să procedați.

După parcurgerea exercițiului cu întregul grup, verificați dacă informațiile au fost bine asimilate, cerând fiecărei echipe să-şi elaboreze propria poezioară amuzantă. Rămâneți la formatul de două versuri lungi cu rimă, pentru că este cel mai simplu de realizat. Acest lucru se poate face în două feluri:

- Cereți fiecărei echipe să vină cu o idee proprie pentru ultimul cuvânt al versului al doilea, iar apoi să formuleze restul versurilor.
- Cereți întregului grup să vină cu o idee pentru ultimul cuvânt din ultimul vers, care va fi utilizat apoi de toate echipele pentru a-şi elabora propria poezioară.

Pentru ca exercițiul să fie rapid şi dinamic, nu-i lăsați grupului prea mult timp la dispoziție. Circulați printre grupuri şi oferiți-le ajutor şi sprijin celor care au nevoie. Dați sfaturi generale întregului grup şi eventual contribuiți şi dvs. cu o idee care ar putea fi luată în considerare în selecția finală.

Dacă vi se pare potrivit şi pentru a păstra ritmul exercițiului, puteți organiza un mic concurs, de exemplu:

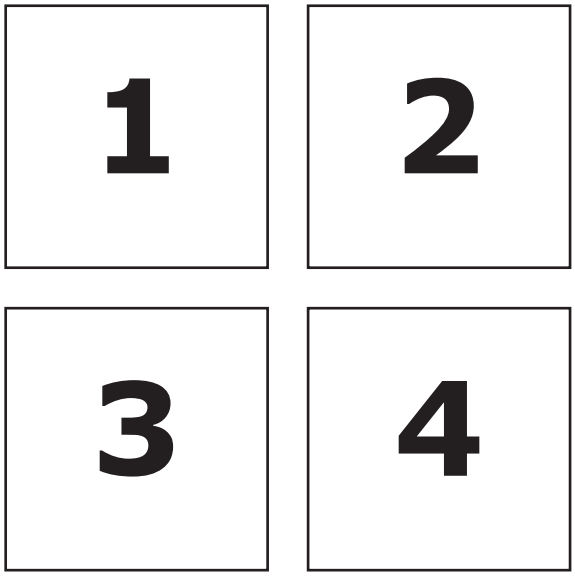
- Să acordați un premiu grupului care termină primul.
- Să acordați un premiu pentru rima considerată cea mai reuşită de către întregul grup.

Activitatea 2: Metoda celor 4 pătrate

60 de minute (sau o lecție şi jumătate)

După cum s-a menționat mai sus, există o serie de metode şi teorii prin care se poate face o introducere la creația literară. Metoda celor 4 pătrate este doar una dintre aceste metode. Metoda este foarte simplă şi constituie o bună introducere la temă, pe baza căreia se poate trece mai departe la povestiri cu un grad de complexitate mai ridicat.

Metoda celor 4 pătrate se bazează pe structura reprezentată în diagrama de mai jos:

Fiecare pătrat reprezintă o secțiune a povestirii. Pătratul 1 creează cadrul; pătratele 2 şi 3 constituie corpul povestirii; iar pătratul 4 conține concluzia povestirii. Povestirea este construită prin progresia de la 1 la 4. Din nou, va trebui să asigurați o atmosferă destinsă, amuzantă şi dinamică în cadrul grupului. Ceea ce trebuie să faceți cu grupul este să elaborați o povestire la tablă folosind această metodă înainte ca participanții să treacă la redactarea individuală a propriei povestiri.

Pentru ca exercițiul să fie cât se poate de simplu, scopul urmărit fiind doar acela de a da un exemplu, în pătratul 1 va trebui să avem un personaj (un nume), o descriere a acestui personaj şi starea sa de spirit. Aceste trei aspecte trebuie să fie reprezentate de câte un cuvânt, fiind întotdeauna bine să începem cu starea de spirit, în acest caz să zicem "trist". Astfel, în pătratul 1 de pe tablă puteți scrie următoarele: Aceasta este povestea lui "Emil" (nume, personaj), un "elefant" (descriere) care este "trist" (stare de spirit). Aşa va începe povestirea.

Următoarea etapă va fi să scrieți sfârşitul povestirii, completând pătratul 4. În cadrul acestui exercițiu, pătratul 4 ar trebui să conțină acelaşi personaj, care ar trebui de data aceasta să fie într-o stare de spirit contrară celei de la început. Continuând în aceeaşi manieră simplă şi relativ amuzantă, puteți scrie în pătratul 4 următoarele: aceasta este tot povestea lui "Emil" (nume, personaj), care este tot "elefant" (descriere), dar de data aceasta este "fericit" (starea de spirit contrară). Aşa se va încheia povestirea.

După cum puteți constata, acum vine rândul pătratelor 2 şi 3, care trebuie să cuprindă detaliile povestirii şi să stabilească legătura logică dintre situația din pătratul 1 şi cea din pătratul 4.

Pătratul 2 ar trebui să conțină doar câteva detalii cu privire la motivul pentru care Emil Elefantul este trist. Prin urmare, întrebând grupul de ce cred ei că elefantul este trist, va trebui să vă notați trei dintre motivele amintite. De exemplu, participanții pot spune că e trist pentru că nu are prieteni, miroase urât sau îi este foame.

Din nou, urmând firul logic, următoarea etapă va fi identificarea răspunsurilor la cele trei motive de tristețe, lucru care l-ar face pe Emil Elefantul să devină "fericit". Astfel, pătratul 3 va cuprinde cele trei motive pentru care Emil Elefantul este acum fericit. Grupul va porni de la cele trei motive de tristețe şi va formula răspunsuri de genul: Găseşte nişte prieteni noi. Nu mai miroase urât. Nu îi mai e foame. Acestea sunt trei situații contrare celor din pătratul 2.

În acest fel, în pătratul 4, Emil Elefantul este fericit. Ați creat astfel "scheletul" povestirii, în jurul căruia va trebui acum să construiți întregul "corp".

Adăugând detalii, veți elabora o povestire completă şi bogată. Acest lucru se poate face utilizând metoda celor şase întrebări (Cine? Ce? Când? Unde? De ce? şi Cum?). Punând aceste şase întrebări pentru fiecare dintre cele patru pătrate, vom genera în mod inevitabil mai multe detalii care vor trebui să fie sudate folosind un limbaj adecvat. În acest fel, vom putea crea propria noastră povestire. De exemplu, cum a găsit Emil Elefantul prieteni noi? Cine sunt aceştia? Unde a găsit ceva de mâncare? De ce miroase urât? Cum a reuşit să nu mai miroasă urât? Şi aşa mai departe. De fiecare dacă când se obține un rezultat, povestirea poate fi amplificată şi mai mult, punându-se întrebări asemănătoare despre acel rezultat. Pentru că acesta este însă doar un exercițiu introductiv, este bine să rămână simplu şi scurt.

După ce ați parcurs metoda celor 4 pătrate cu întregul grup, împărțiți-l în mai multe echipe şi prezentați-le în linii generale povestirea pe care vor trebui s-o elaboreze într-o perioadă limitată de timp. Va trebui să le furnizați detaliile din pătratele 1 şi 4. Fie vă gândiți chiar dvs. la un exemplu, fie organizați un brainstorming cu grupul ca să găsiți detaliile necesare împreună. În pătratul 1 personajul ar putea fi Iapa Iarina, care este tristă. În pătratul 4 Iapa Iarina ar fi fericită. Grupurile vor trebui să completeze conținutul pătratelor 2 şi 3, aşa cum au făcut mai sus. Cereți-le participanților să dezvolte puțin povestirea, folosind metoda celor şase întrebări.

Acordați grupurilor maximum 5-10 minute pentru această activitate. Rezultatele vor fi mult mai bune dacă tinerii sunt puşi să lucreze sub presiunea timpului, ideea fiind în continuare ca exercițiul să se desfăşoare într-o atmosferă dezinvoltă şi distractivă. După expirarea timpului acordat, cereți fiecărei echipe să citească povestirea pe care a scris-o.

Pentru a stimula entuziasmul participanților şi a mări ritmul activității, spuneți-le că veți organiza un mic concurs pentru a desemna:

- Cea mai amuzantă povestire creată în perioada alocată.
- Cea mai reuşită povestire creată în perioada alocată.

Activitatea 3: Povestea unui copil care munceşte

1 lecție

După ce ați parcurs partea amuzantă a acestui modul, ați stârnit interesul grupului şi le-ați demonstrat că scrisul este un exercițiu "uşor", a sosit momentul să reveniți la esența proiectului – munca copiilor. Pentru această parte a modulului, este bine ca membrii grupului să fie aşezați la locurile lor obişnuite în bănci, pentru ca să aibă fiecare spațiul necesar unde să poată scrie confortabil. Este mai bine ca această secțiune să fie efectuată individual şi nu pe echipe, dar puteți recurge şi la organizarea pe echipe, dacă vi se pare mai util aşa. De exemplu, dacă unii dintre tinerii din grup au anumite handicapuri de învățare, de exemplu suferă de dislexie sau sunt chiar analfabeți, este important să formați echipe mici în cadrul cărora aceşti tineri să poată contribui verbal la exercițiu. Este important să fiți conştient de existența unor astfel de probleme în cadrul grupului.

De această dată, veți cere grupului să scrie o povestire despre un copil care munceşte. Acest exercițiu poate fi lansat în oricare dintre următoarele trei moduri:

- Fiecare participant alege un nume, o vârstă şi o stare de spirit pentru acest copil în pătratul 1, iar apoi stabileşte parametrii şi pentru pătratul 4.
- Puteți stabili detaliile din pătratele 1 şi 4 cu participarea întregului grup, astfel încât toți să scrie despre acelaşi copil.
- Puteți să-i lăsați pe participanți să aleagă ei înşişi dacă vor să scrie povestirea pornind de la elementele stabilitate individual, sau urmând modelul stabilit împreună cu grupul.

Spuneți-le participanților că stările de spirit din pătratele 1 şi 4 nu trebuie să fie neapărat contrare. De exemplu, o persoană poate fi tristă la începutul povestirii şi să fie tot tristă la încheierea acesteia. Aceste module pornesc însă de la premisa că dorim să transmitem un mesaj de speranță lumii şi în mod deosebit copiilor care muncesc. Prin urmare, dacă un copil care munceşte este trist la începutul povestirii, ar fi bine dacă la încheiere ar putea fi măcar bucuros, dacă nu fericit, oricare ar fi motivele care s-ar formula în acest sens pe parcursul povestirii.

Anexa 2 vă oferă un exemplu simplu privind tipul de rezultat pe care trebuie să-l urmăriți. Nu folosiți acest exemplu decât în ultimă instanță. E mai bine ca membrii grupului să-şi elaboreze propriile povestiri, să-şi exploreze propria imaginație şi să-şi exprime propriile sentimente. În timp ce lucrează, treceți printre ei şi amintiți-le să utilizeze cele şase întrebări pentru completarea fiecărui pătrat. Punându-şi în mod constant întrebări despre fiecare detaliu, ei vor construi încetul cu încetul o povestire şi foarte curând nu vor mai trebui nici măcar să formuleze întrebări – cuvintele le vor veni în mod firesc. Ajunşi în acest stadiu, ei pot fi considerați scriitori în devenire.

În timp ce vă deplasați printre ei, veți putea să-i identificați pe cei cărora cuvintele le vin uşor şi pe cei care se luptă cu inhibițiile şi timiditatea. Aşezați-vă lângă cei care au probleme. Ajutați-i cu sugestii sau idei. Ajutați-i să definească personajul, precum şi viața şi sentimentele acestuia. Vorbiți-le despre situația în care se află personajul. Este vorba de o fată sau un băiat? Cum a ajuns în această situație? În ce țară trăieşte? Ce fel de muncă desfăşoară? Dacă începeți cu întrebări foarte simple, îi veți ajuta pe tineri să dobândească mai multă încredere în sine, iar astfel vor putea să formuleze ei înşişi întrebări mai detaliate, astfel încât personajul lor să evolueze şi să se dezvolte pe hârtie.

Unii scriitori sunt de părere că autorul trebuie să pătrundă în interiorul propriilor sale personaje. Scriitorul trebuie să devină o cameră de filmat. Imaginați-vă scena cu care începe un film. Plasați-vă personajul în această scenă, şi apoi jucați rolul camerei de

filmat, cu diferența că, în loc să arătați imagini, povestiți detaliile cu voce tare pentru a dezvolta filmul. Unde se află personajul? În ce poziție stă? E zi sau noapte? Scena se petrece la oraş sau la țară? Dacă este întuneric, de ce este întuneric? Despre care parte a zilei sau a nopții este vorba? Dacă personajul este trist, de ce este trist? Şi cum îşi manifestă tristețea? Îi curg lacrimile? Plânge fără lacrimi, în suflet? Este rănit? Şi aşa mai departe.

Cu siguranță vă veți da seama când a sosit momentul în care tinerii reuşesc să pătrundă în "zona" creației literare. Veți şti asta după intensitatea şi strălucirea pe care o au în priviri în timp ce le trec diferite scene prin minte, după viteza cu care scriu, după modul în care privesc în gol în timp ce o scenă este în curs de desfăşurare. În ei are loc o transformare magică. Afirmarea lor este atât de subtilă încât nici măcar nu-şi dau seama ce se petrece – dar dvs. veți observa. Veți vedea ce se întâmplă şi vă va face plăcere. I-ați ajutat să descopere unul dintre cele mai prețioase daruri pe care le poate avea un tânăr.

Dacă este nevoie, lăsați-i să lucreze mai mult timp pentru ca să-şi poată finaliza povestirea, fără să le lăsați totuşi prea mult timp. Produsul finit va fi mai realist dacă grupul ştie că are un termen de respectat.

Ce e bine să faceți şi ce nu

- Asigurați-vă că fiecare membru al grupului participă la toate exercițiile din cadrul acestui modul. Tinerii pot suferi de tot felul de complexe, iar dvs. va trebui să folosiți acest exercițiu tocmai pentru ca ei să înceapă să le depăşească. Faceți în aşa fel încât fiecare tânăr să scrie ceva, chiar dacă scurt şi cu puține detalii.
- Încurajați glumele şi schimburile de replici spirituale în cadrul grupului pe tot parcursul exercițiului. Acesta este un modul distractiv, dar care contribuie mult la afirmarea talentului tinerilor. Ei nici măcar nu-şi vor da seama cât de multe au reuşit să învețe până când nu ajung să utilizeze aceste instrumente în cadrul altor module sau în alte etape ale vieții şi educației lor.
- Nu permiteți participanților să facă observații dure sau critice pe parcursul exercițiului şi nu-i lăsați pe membrii grupului să râdă de produsele muncii celorlalți.
- Încurajați-i pe cei care vor să-şi citească povestirea cu voce tare în fața grupului. Pe de altă parte, nu obligați pe nimeni să-şi citească lucrarea în fața celorlalți împotriva voinței sale. Dacă unii vor ca produsul muncii lor să rămână secret, respectați-le dorința.
- Păstrați toate povestirile scrise de membrii grupului.

Discuția finală

1 lecție

Partea finală a acestui modul, în cadrul căreia participanții scriu povestiri despre un copil care munceşte, constituie un moment deosebit de intens şi încărcat de sentimente. Ea se poate dovedi în acelaşi timp epuizantă. Unii din membrii grupului nu au mai participat la astfel de exerciții probabil niciodată, prin urmare vor avea nevoie de sprijin pe măsură ce se apropie de finalizare. Mai mult, atunci când sunt pe cale să părăsească zona creației literare, în care au avut trăiri deosebit de intense, tinerii vor avea nevoie de protecția dvs. până când vor reuşi să-şi reconstruiască propriile sisteme de apărare.

Prin urmare, creați un mediu calm şi paşnic în timpul discuției finale cu grupul. Lăsați-i să se descarce vorbind despre sentimentele lor şi să descrie în detaliu trăirile pe care le-au avut. Dacă unii dintre ei vor dori să-şi citească povestirea cu voce tare în fața grupului, oferiți-le această posibilitate. E bine însă să rămână aşezați la locul lor obişnuit, ca să nu se fâstâcească din cauza faptului că sunt scoşi în față. Discutați despre detaliile tuturor povestirilor care sunt citite cu voce tare. Dați cuvântul tuturor membrilor grupului şi încurajați-i să-şi pună întrebări unul altuia. Este interesant de aflat cum şi de ce au creat tinerii anumite personaje şi cu ce se ocupă ele. Aceste detalii vă pot spune multe despre autorul povestirii. Discutați despre fiecare dintre povestiri până când aveți sentimentul că subiectul este epuizat.

Probabil că unele dintre povestiri vor fi de mare calitate, atrăgând astfel atenția tuturor. Totuşi, este important ca fiecare dintre povestiri să fie analizată şi apreciată pentru valoarea sa subiectivă. Fiecare dintre ele ne poate da o imagine despre adevăratele gânduri ale tinerilor şi despre modul în care "vizualizează" munca copiilor.

Discutați cu grupul despre posibilitatea de a publica aceste povestiri într-un fel sau altul (vezi Evaluare şi continuarea activității). Încercați să aflați ce părere au despre această idee şi respectați-le dorințele. Dacă preferă ca povestirile să rămână la dvs., nu le publicați. Este important să fiți cinstit cu tinerii, ca ei să simtă că sunteți sincer şi să dobândească încredere în dvs.

Dacă sunteți de părere că unii membrii ai grupului sunt deosebit de dotați pentru creația literară, sau că povestirea pe care au scris-o este deosebit de bună, îi puteți întreba dacă nu ar vrea să mai lucreze la ea, adăugând mai multe detalii. Povestirea ar putea deveni o scriere mai lungă, mai detaliată, care ar putea atrage atenția comunității, promovând astfel proiectul şi activitățile efectuate în vederea eliminării muncii copiilor.

Notă pentru utilizator

În timp ce parcurgeți aceste module privind munca copiilor, vă veți afla de mai multe ori în situația în care lucrările de artă plastică sau literare se vor dovedi extrem de utile şi eficiente, putând fi valorificate în anumite contexte. De exemplu, dacă aveți de gând să parcurgeți modulul Teatru, atunci ați putea pune în scenă unele dintre povestirile elaborate în cadrul modulului de față. Aceste povestiri îi vor ajuta pe oameni să înțeleagă problemele vizate şi să aprecieze nivelul de creativitate, imaginație şi angajament la care pot ajunge tinerii atunci când li se oferă un cadru corespunzător. Aceste povestiri vă vor permite să umpleți spațiul dramatic cât mai complet şi să creați un adevărat eveniment pe tema muncii copiilor.

Prin urmare, păstrați cu grijă toate lucrările şi utilizați-le în cât mai multe moduri.

Evaluare şi continuarea activității

În ceea ce priveşte indicatorii cuantificabili pentru acest modul, există într-adevăr câteva rezultate concrete care sunt măsurabile, fie că s-au obținut în cadrul modulului, fie că nu. Fiecare dintre membrii grupului va fi elaborat o povestire care prezintă o situație din domeniul muncii copiilor. Calitatea acestor lucrări va depinde într-o oarecare măsură de personalitatea autorului, dar şi de parcurgerea în bune condiții a modulului şi de relațiile pe care dvs. sau, în cazul în care ați beneficiat de ajutor din afară, o altă persoană, ați reuşit să le stabiliți cu grupul.

În ceea ce priveşte eventuala continuare a activității, puteți să vă gândiți împreună cu grupul la posibilitatea de a publica o parte din povestiri, sau chiar toate. Ele ar putea fi publicate într-o revistă şcolară sau afişate pe un avizier la care au acces diferiți

membri ai comunității şi unde pot să le citească. Poate că un ziar sau o revistă locală ar fi interesate de publicarea unora dintre aceste povestiri. Luați legătura cu redacțiile şi întrebați. Liniştiți-i pe cei care nu sunt foarte convinşi de calitatea lucrării lor şi preferă să rămână anonimi, subliniind că numele lor nu vor fi trecute pe paginile pe care sunt scrise povestirile, urmând să fie făcute publice numai cu consimțământul lor. Multe dintre aceste povestiri vor fi probabil foarte bune şi vor capta atenția celor de-o seamă. Şi adulții vor fi probabil impresionați de calitatea acestor povestiri — prin urmare, ele trebuie să fie prezentate comunității. Toate acestea fac parte din procesul de conştientizare şi integrare în comunitate.

Ca mijloc de consolidare a încrederii acestor tineri, le puteți sugera să încerce să găsească ei o modalitate în care ar putea publica povestirile. În funcție de mediul în care lucrați, grupul poate decide să publice povestirile în acel mediu, de exemplu la şcoală, sau să caute o publicație externă, cum ar fi un ziar local, o revistă sau un buletin informativ. Aceste aspecte constituie un indicator al unui succes important, punând în valoare aspectul durabil al acestui modul.

După ce ați parcurs acest modul într-un mod mulțumitor, treceți la un altul. Vă recomandăm să abordați în continuare un modul care să contribuie mai departe la dezvoltarea capacității tinerilor de a se exprima prin creația literară, de exemplu modulul care se referă la elaborarea unei campanii de presă (modulul Presa scrisă).

Anexa 1

Exercițiul rimelor vesele

Pentru a scrie o poezioară veselă, e bine să începem cu o secvență de două versuri, să hotărâm care va fi ultimul cuvânt al celui de-al doilea rând, iar apoi să construim toată strofa pornind de la sfârşit.

Hipopotamul

În acest exemplu, ultimul cuvânt al rândului al doilea este "Hipopotămiță" – un cuvânt inexistent, dar la care va fi uşor să găsim o rimă şi care de la început va crea o atmosferă veselă, glumeață. O "Hipopotămiță" nu poate fi nimeni altcineva decât soția Hipopotamului! Scrieți acest cuvânt undeva la mijlocul tablei, lăsând destul loc înainte de el pentru ca să puteți scrie restul versurilor pe tablă pe măsură ce le elaborați. Participanților le vor fi înflorit deja zâmbetele pe buze la auzul cuvântului hipopotam şi vor începe să se gândească la toate cuvintele care ar putea rima cu ultima parte a ultimului cuvânt, şi anume "miță".

De fapt, următoarea etapă va fi tocmai identificarea cuvintelor care rimează cu "miță" şi selectarea unuia dintre acestea ca ultim cuvânt al primului rând, pentru a respecta regula de bază a rimei. Îndemnați-i pe cei din grup să spună cu voce tare cuvintele care le vin în minte, iar apoi să le treacă pe o listă. Exercițiul se va desfăşura într-un ritm rapid şi într-o atmosferă veselă, iar participanții vor reacționa pe măsură. Unul dintre cuvintele potrivite (pe care ați putea să-l alegeți, pentru că vă va face viața mai uşoară atunci când scrieți versurile!) este "portiță". Prin urmare, scrieți acest cuvânt la sfârşitul primului rând.

Acum aveți deja cele mai importante două elemente ale poezioarei – cele două cuvinte de la capătul celor două rânduri. Tot ce îi mai rămâne de făcut grupului în acest moment este să completeze restul versurilor. Rolul dvs. este să coordonați discuția, astfel încât să nu vă scape din mână, iar poezioara să aibă până la urmă un sens. Este ca şi cum ați crea o povestioară rimată, din două rânduri. De exemplu, întrebați-i pe membrii grupului ce se poate întâmpla la portiță. Probabil că se vor gândi că unii se pupă la portiță, sau ceva de acest gen. Continuați în acelaşi fel până când completați restul versurilor, punând întrebări de genul "Cine pe cine pupă la portiță?" etc.

De exemplu, soțul "Hipopotămiței" ar putea fi subiectul propoziției, iar numele lui ar putea fi "Hipopotamul Horațiu". Este vorba doar de un exemplu, şi evident există multe alte posibilități. Important este ca tot exercițiul să se desfăşoare într-o atmosferă destinsă, iar rezultatul său să fie o poezioară pe care grupul îşi va da seama că a creat-o aproape din nimic, pornind de la un singur cuvânt. Varianta finală ar putea arată cam aşa:

Hipopotamul Horațiu împarte pupicuri fetelor la portiță

Dar pe cel mai dulce îl păstrează pentru Hipopotămiță!

Anexa 2

Povestea Sultanei

Următoarea poveste a fost construită folosind metoda celor 4 pătrate.

- Pătratul 1: Sultana are 8 ani. Este un copil care munceşte. Este tristă.
- Pătratul 2: Este tristă pentru că a fost luată de lângă familia ei şi apoi abandonată. Este tristă şi pentru că este rănită şi bolnavă.
- Pătratul 3: Sultana este salvată şi îngrijită.
- Pătratul 4: Sultana se întoarce în sânul familiei. Este fericită.

Povestea care se va compune va aduce detalii suplimentare despre viața Sultanei din momentul în care a fost luată de lângă familia ei şi obligată să muncească, până când a fost eliberată şi a revenit în familie. Folosind principiul celor şase întrebări, putem să scriem o poveste despre sărăcie care se petrece într-un anumit loc dintr-o anume țară, unde mica Sultana este vândută ca "ucenică" pentru a lucra într-o mică fabrică de confecții departe de satul unde trăieşte familia ei. Din cauza modului în care este tratată de patron şi de familia acestuia precum şi a abuzurilor suferite, Sultanei i se face rău la un moment dat şi leşină în timp ce lucrează la o maşină, rănindu-se foarte rău. Sultana încearcă de mai multe ori să fugă de acolo, iar o dată chiar reuşeşte să ajungă înapoi în satul ei natal, însă patronul fabricii trimite o bandă de bătăuşi după ea. Aceştia îi bat pe părinții fetei, iar pe ea o duc înapoi la fabrică. După întoarcere, patronul fabricii o bate cu brutalitate şi din această cauză cade greu bolnavă, fiind în pericol să moară.

Timpul trece, iar maltratarea şi abuzurile continuă. În cele din urmă, un grup de luptă pentru apărarea drepturilor omului care îşi desfăşoară activitatea în zonă ajunge să afle de această fabrică, unde lucrează copii mici. Grupul organizează descinderi la astfel de fabrici, îi eliberează pe copii şi îi denunță pe proprietari, deferindu-i justiției. Într-o noapte are loc o astfel de descindere la fabrica unde lucrează Sultana. Ea este eliberată împreună cu alți 15 copii şi, peste câteva săptămâni, perioadă în care ea este internată într-un spital pentru a se vindeca de rănile şi bolile ei, devenite deja cronice, se întoarce în sânul familiei.

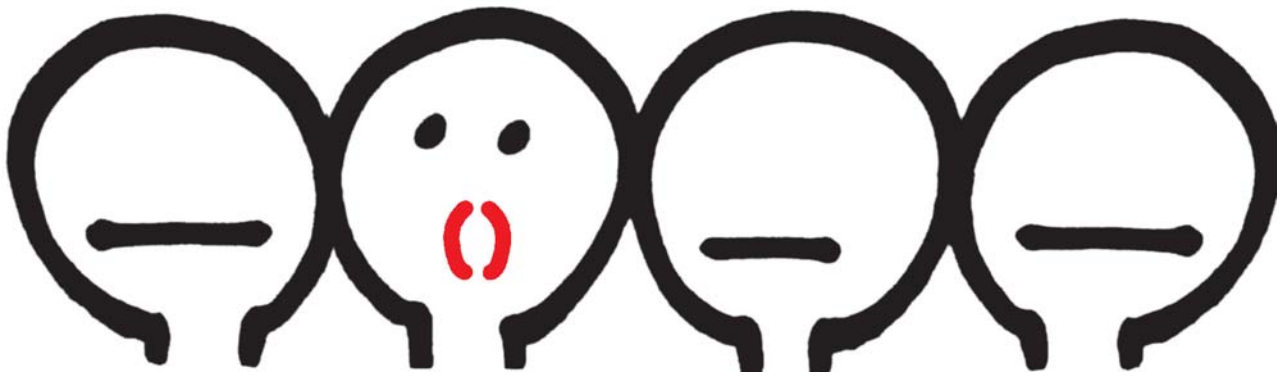
Patronul fabricii este judecat şi condamnat la închisoare. Grupul de luptă pentru drepturile omului îl ajută pe tatăl Sultanei să pornească o activitate proprie ca producător de fructe, ceea ce îi va permite să-şi întrețină familia. Sultana este complet vindecată. Bineînțeles, este foarte fericită.

Organizația Internațională a Muncii

SCREAM

Opriți munca copiilor

Dezbaterea

Scop: Documentarea, pregătirea şi desfăşurarea unei dezbateri publice pe o temă legată de munca copiilor.

Rezultat: Dezvoltă deprinderile de exprimare în public, participare la dezbateri şi comunicare. Oferă o ocazie deosebită pentru ridicarea nivelului de conştientizare a acestei problematici în cadrul comunităţii.

Durată

3 lecţii simple şi 2 lecţii duble, sau un număr mai mare, dacă se realizează şi activităţi opţionale

Motivaţie

"Dezbaterea" este o activitate esenţială într-o societate democratică. Cu peste 2000 de ani în urmă, când democraţia era în floare în Atena antică, cetăţenii oraşului participau sistematic la adunări publice, iar voturile lor determinau politica şi acţiunile statului. Cetăţenii erau cei care hotărau dacă era bine ca Atena să pornească la război, sau cum era mai bine să lupte. În adunările cetăţenilor se creau legile care ofereau o orientare şi pentru viaţa de familie. Însă votul era întotdeauna precedat de dezbateri: cetăţenii şi liderii comunităţii discutau despre dreptate. Discutau şi despre ce era etic şi ce era corect în faţa justiţiei. Se confruntau în opinii cu privire la modalitatea optimă de a ajunge la rezultatul dorit. Discutau despre ce era posibil, sau ce era prudent de făcut.

În zilele noastre, dezbaterea este un element esenţial al democraţiei. Procesul democratic a trebuit să se transforme, deoarece în epoca modernă populaţia diferitelor ţări şi dimensiunea lor geografică sunt mult mai mari decât ale Atenei antice: dezbaterile continuă însă în acelaşi fel. Unele dezbateri se desfăşoară în adunările legislative sau în Parlamente. Unele se organizează în sate sau comunităţi mici, în săli de lectură şi arene publice. Unele au loc în şcoli şi universităţi, iar altele pot fi citite în paginile ziarelor şi revistelor, ascultate la radio sau urmărite la televizor. Ca şi predecesorii lor din istoria antică, oamenii dezbat alternativele optime pentru societate şi contribuie astfel la elaborarea legilor, a politicilor şi acţiunilor.

Participarea la o dezbatere îi ajută pe tineri să construiască argumente logice pentru şi împotriva anumitor teme. Ei încep să-şi dea seama că informaţiile şi cunoştinţele pe care le-au dobândit anterior pot servi acum unui scop practic. Astfel au ocazia de a-şi pune în practică deprinderile nou dobândite. În plus, în contextul dezbaterilor îşi dau seama că orice problemă poate fi abordată din cel puţin două perspective, chiar şi munca copiilor.

Notă pentru utilizator

Este recomandabil ca acest modul să fie abordat cam pe la jumătatea cursului. Pentru ca exerciţiul să poată fi desfăşurat în bune condiţii, tinerii vor trebui să posede deja un volum destul de mare de cunoştinţe generale despre problematica muncii copiilor, şi cu siguranţă trebuie să ştie mai multe lucruri despre cum îşi pot desfăşura propria activitate de documentare. Exerciţiul presupune formularea unor argumente "pro" sau "contra" unei anumite teme prin elaborarea unei argumentaţii logice şi bine susţinute. Prin urmare, recomandăm ca acest modul să nu fie abordat înainte de modulul Documentare şi informare. Poate e bine ca modulul să fie lăsat chiar după cel de Creaţie literară. Acest modul poate fi parcurs fie înainte, fie după modulele care implică într-un fel sau altul arta teatrală.

Notă pentru utilizator

În lume există tradiții diferite cu privire la dezbaterile publice. Una dintre tradițiile cel mai bine cunoscute se bazează pe "modelul parlamentar", în cadrul căruia echipe sau persoane dezbat o temă care este prezentată sub formă de "rezoluție" sau "subiect". Una dintre echipe / persoane are sarcina de a susține rezoluția, prin prezentarea unor argumente pro şi respingerea argumentelor contra invocate de echipa / persoana adversă. Echipa / persoana adversă are sarcina de a aduce argumente împotriva rezoluției şi de a combate argumentele aduse de cealaltă parte în apărarea sa. Modulul de față se concentrează în primul rând asupra acestui model, însă este important ca educatorii din diferite țări ale lumii să urmeze tradițiile şi cultura propriei societăți în ceea ce priveşte dezbaterea.

Nu putem privi lucrurile în alb şi negru, şi în nici un caz problematica muncii copiilor, care este deosebit de complexă. Nu este uşor să găseşti răspunsurile potrivite la întrebări. Este chiar foarte dificil să fii pus în situația de a aduce argumente împotriva unui subiect care la prima vedere pare corect din punct de vedere etic, însă, în mod paradoxal, tocmai cei care au sarcina cea mai dificilă ajung până la urmă să formuleze argumentele cele mai convingătoare. Exercițiul consolidează şi mai mult deprinderile sociale şi comunicative ale participanților, deoarece necesită disciplină, deprinderea de a vorbi în public, o minte logică şi capacitatea de a construi şi susține un argument.

Tinerii trebuie puşi în situația în care să-şi poată asuma o mai mare răspundere pentru problemele care sunt importante pentru ei şi pentru societate în general. Scopul acestui modul este tocmai transferarea răspunderii într-o mai mare măsură către grup. Astfel se urmăreşte atingerea mai multor obiective. În primul rând, modulul contribuie la consolidarea cunoştințelor care le-au fost transmise participanților, încărcându-le cu mai mult sens. Aceştia vor trebui să formuleze argumente şi afirmații care se vor baza pe informații pe care le-au primit deja, susținute de informații noi pe care le vor identifica în cadrul propriei lor activități de documentare.

Cu sprijinul educatorului, participanții vor elabora ei înşişi aceste argumente şi afirmații, ceea ce va contribui din nou la consolidarea procesului de învățare şi înțelegere. Într-o anumită măsură, ei vor trebui să intre în pielea copilului care munceşte, a angajatorului, a autorităților, sau a oricărei părți pe care o vor reprezenta în dezbatere, şi să aducă argumente convingătoare din propria perspectivă. Avem de a face cu un exercițiu de logică şi raționament. S-ar putea ca participanții să nu fie de acord cu punctul de vedere pe care sunt desemnați să-l susțină, dar acest lucru în sine poate deveni o experiență intensă de învățare. Ei vor trebui să înțeleagă poziția celor cu care nu sunt de acord sau pe care nu o sprijină.

Pregătire

Dezbaterea se bazează pe o serie de reguli şi proceduri specifice, prin urmare grupul va trebui să aloce un anumit timp etapei de pregătire. Puteți însă prezenta grupului o tehnică de dezbatere mai puțin formalizată, cum ar fi "dezbaterea mobilă" descrisă la activitatea 1. Această variantă nu necesită prea multă pregătire în prealabil şi poate fi parcursă cu succes într-o perioadă de timp limitată.

La anexa 1 puteți găsi o serie de reguli şi tehnici fundamentale ale dezbaterii, care îi vor ajuta pe cei cu o experiență limitată în domeniu să înțeleagă cum se organizează şi gestionează dezbaterile într-un cadru oficial. În plus, aceste reguli îi vor ajuta atât pe educatori cât şi pe membrii grupului să înțeleagă mai bine diferitele roluri ale participanților într-o dezbatere, precum şi modul în care se formulează intervențiile într-o dezbatere.

Regulile prezentate în anexă sunt reguli comune care există în tradiția dezbaterilor din întreaga lume. Vor exista întotdeauna diferențe între regiuni şi tradiții istorice, dar suntem siguri că veți şti să faceți adaptările necesare, pentru a vă putea păstra propriile reguli şi tradiții. Puteți să consultați bogăția de materiale existente pe tema dezbaterii. Astfel de materiale se găsesc la bibliotecile locale sau pe Internet, dacă aveți acces la Internet. În plus, puteți contacta organizațiile locale, mai ales sindicatele, care ar putea să vă fie de ajutor în parcurgerea acestui modul (vezi Ajutor din afară).

Deşi în cadrul acestui modul s-au utilizat termeni specifici, vă rugăm să dați dovadă de flexibilitate în interpretarea acestora. De exemplu, în loc să folosiți cuvântul "temă" pentru subiectul unei dezbateri, puteți să recurgeți la alt cuvânt pentru desemnarea acestei noțiuni, cum ar fi "poziție" sau "convingere". Nu contează neapărat cuvântul ales. În unele comunități, dezbaterea publică continuă să fie un mod de viață, iar în cadrul unor grupuri poate exista o puternică tradiție a dezbaterii.

Acest modul prezintă câteva alternative privind diferitele aspecte ale dezbaterii. Este vorba despre un concept extrem de flexibil şi adaptabil, iar educatorii nu trebuie să se simtă în nici un fel inhibați sau intimidați de aşa-numitele "reguli". Procesul este cel care contează. Dezbaterea nu este un scop în sine.

Ajutor din afară

Modulul Dezbaterea este foarte simplu din punct de vedere conceptual, fiind deci relativ uşor de executat. Dacă lucrați într-un mediu şcolar, s-ar putea ca aici să existe un cerc sau o echipă de dezbateri al cărei coordonator ar putea fi interesat să participe la acest exercițiu. Implicarea acestei persoane ar consolida procesul de integrare în comunitate. Totuşi, este important să vă concentrați asupra tinerilor din grupul cu care lucrați şi să vă asigurați de participarea tuturor la această activitate.

Mai mult, nu uitați că în unele organizații, cum ar fi sindicatele, există o îndelungată tradiție a dezbaterilor, ca metodă preferată de a ajunge la o decizie democratică. Temele sunt dezbătute în timpul unor conferințe şi reuniuni, iar apoi se iau decizii pe baza dezbaterilor. În cadrul procesului de integrare în comunitate, grupul ar putea avea în vedere posibilitatea de a contacta birourile sindicatelor locale pentru a vedea dacă ar fi dispuse să vină să discute cu grupul despre unele tehnici de dezbatere şi despre modalitatea de organizare a unei dezbateri publice. Majoritatea organizațiilor sindicale dispun de materiale instructive pe tema dezbaterii pe care vi le-ar putea pune la dispoziție.

Resurse necesare

- ✓ Hârtie, pixuri sau creioane.
- ✓ Documentație cu privire la munca copiilor (de la IPEC şi din alte surse).
- ✓ Acces la Internet, dacă este posibil.
- ✓ O sală unde să se organizare dezbaterea, în care să fie suficient loc pentru public, dacă pornim de la premisa că dezbaterea se va desfăşura în fața unui public mai larg.
- ✓ Un microfon sau un alt obiect care urmează să servească drept "microfonul magic" în cadrul activității de dezbatere mobilă.

Începerea activității

1 lecție

În prima etapă a acestui proces tinerii din grup vor trebui să înțeleagă ce este o dezbatere şi de ce este utilă în procesul educativ. La prima lecție este bine să participe toți membrii grupului şi să fie lăsate la o parte orice fel de formalități, tinerii putând să se aşeze, de exemplu, în formă de potcoavă în jurul dvs. În această etapă nu e nevoie să ia notițe.

Dacă intenționați să efectuați doar activitatea 1, "dezbaterea mobilă", puteți trece direct la această activitate fără să mai parcurgeți restul secțiunii. Totuşi, dacă aveți de gând să prezentați grupului forme de dezbatere organizate, va trebui să purtați o discuție despre modul în care se realizează acestea.

Consultați anexa 1, în măsura în care vi se pare utilă. Pe de altă parte, puteți pune accentul şi pe tradiția şi cultura locală privind dezbaterea. Explicați participanților scopurile şi obiectivele unei dezbateri, care pot fi rezumate după cum urmează: se stabileşte o temă, iar apoi două persoane sau două grupuri prezintă argumente pro şi contra respectivei teme în fața unui public şi a unei comisii de arbitraj. După prezentarea argumentelor introductive, fiecare parte are posibilitatea de a răspunde la argumentele prezentate de partea opusă şi de a le respinge, încercând să câştige publicul de partea sa şi să câştige puncte din partea arbitrilor. În funcție de preferințele educatorului şi grupului, în dezbatere ar putea fi implicat şi publicul, care poate pune întrebări sau face comentarii în susținerea uneia sau celeilalte dintre părți.

Spuneți-le participanților că aceia dintre ei care vor fi implicați direct în exercițiu vor avea la dispoziție un timp, de exemplu până la lecția următoare, pentru a-şi pregăti intervenția inițială şi strategia, precum şi pentru a desemna un căpitan de echipă, dacă e cazul. Scopul exercițiului nu este câştigarea dezbaterii, ci participarea la documentare şi la elaborarea argumentelor pro şi contra. În acest fel, deoarece tema aleasă se va referi la munca copiilor, grupul va avea sarcina de a se documenta cu privire la cadrul general al acestei tematici.

Asigurați-i pe membrii grupului că vor beneficia de ajutor în pregătire, şi spuneți-le că intervențiile pe care le elaborează nu trebuie să fie prea lungi şi detaliate. Strategia de bază este ca intervențiile să fie scurte şi la obiect şi să conțină argumente solide (exemple) care să susțină propriile puncte de vedere. Bineînțeles, este la fel de important să le explicați tinerilor că este esențial şi modul în care este prezentată intervenția şi, în acest sens, ar fi bine să se familiarizeze cu anumite tehnici de retorică. Din nou, dacă aveți acces la cineva din afară care poate să vă ofere ajutorul, este bine să apelați la această persoană.

După ce au fost aleşi membrii echipelor care urmează să participe la dezbatere şi sunt pregătiți să se apuce de lucru, aceştia vor avea nevoie de un mediu liniştit pentru a putea discuta despre strategia pe care urmează s-o adopte pentru documentare şi pregătirea prezentării. Aceasta este perioada în care vor avea cel mai mult nevoie de ajutor din partea dvs. Cadrul optim în acest caz este sala de clasă, adică un loc în care fiecare participant are la dispoziție o suprafață pe care să scrie şi instrumente de scris.

Organizarea grupului

Pentru "dezbaterea mobilă", soluția cea mai bună este ca tot grupul să fie împreună, deoarece scopul pe care îl urmăriți este să îi încurajați pe tineri să se exprime în fața colegilor. Libera expresie este un drept fundamental al oricărei persoane, inclusiv al copiilor şi tinerilor. Iar pentru a se putea atinge obiectivele urmărite de dezbaterea mobilă, este esențial ca participanții să se exprime în public.

Dezbaterea poate fi organizată fie ca un exercițiu de grup, fie ca o discuție între două persoane. Formatul pe care îl veți alege va depinde într-o foarte mare măsură de dimensiunea grupului cu care lucrați. Bineînțeles, ideea este să-i încurajați pe tineri să se exprime în mod individual şi să progreseze ca urmare a acestui proces. Dacă grupul este numeros, puteți forma echipe de câte 2-3 membri (de obicei se formează echipe de trei, dar fiți flexibil), dar nu mai mult. Nu uitați că fiecare dintre membrii echipei trebuie să susțină acelaşi punct de vedere, iar dacă echipele sunt mici, se pot evita repetițiile. Dacă grupul este mare, e poate mai bine să pregătiți 2-3 teme de dezbatere, formând mai multe echipe care să prezinte argumente pro şi contra fiecărei dintre respectivele teme.

Dacă urmați regulile mai stricte ale dezbaterii, va trebui să desemnați şi o comisie de arbitri (vezi Anexa 1) care să decidă cu privire la rezultatele dezbaterii pe baza dezbaterilor. Este bine ca această comisie să fie formată dintr-un număr impar de membri pentru a se evita o situație de egalitate, prin urmare o variantă bună ar fi o comisie formată din trei arbitri. Arbitrii pot fi aleşi dintre membrii grupului, astfel încât toți tinerii să fie implicați în activitate. Totuşi, în ideea integrării în comunitate, puteți să aveți în vedere invitarea altor persoane care să joace rolul de arbitri, de exemplu elevi din alte clase din cadrul şcolii.

Reflectați cu grijă asupra dinamicii grupului atunci când selectați echipele pentru dezbatere şi arbitrii. Încercați să aflați cât mai multe informații despre relațiile dintre tineri, relațiile dintre sexe etc. Dacă ştiți că printre membrii grupului există una sau două persoane care cu siguranță se vor descurca bine la un astfel de exercițiu, repartizați-i în echipe diferite. De fapt, le va fi mai util şi lor, şi grupului, dacă vor face parte din echipele care au de susținut punctele de vedere cel mai dificil de argumentat.

Publicul

Dezbaterea va fi cu atât mai stimulatoare, aducătoare de satisfacții şi în esență amuzantă cu cât publicul în fața căruia se desfăşoară este mai mare. Dacă grupul cu care lucrați este destul de mare pentru a putea juca şi rolul publicului, şi nu aveți la dispoziție o altă alternativă, e foarte bine şi aşa. Dacă lucrați însă într-un cadru şcolar, sau un cadru în care aveți acces la alte grupuri de tineri (de exemplu, alte clase), atunci invitați unul dintre aceste grupuri să vină să urmărească, sau chiar să participe la dezbatere. Acest lucru este important din trei motive:

- Se măreşte astfel tensiunea în rândul echipelor participante la dezbatere, iar tensiunea stimulează acțiunea. Tinerii se vor adresa unui public format din cei de-o seamă cu ei, ceea ce le va îmbunătăți performanțele.
- Se asigură un câmp mai larg de cuprindere pentru procesul de conştientizare. Publicul va asista la o dezbatere pe o temă legată de munca copiilor şi va conştientiza faptul că mesajul este transmis de tineri de-o seamă cu ei. Acest lucru va potența într-o mai mare măsură valoarea şi impactul mesajului pe care îl ascultă.
- Se consolidează şi mai mult încrederea în sine şi respectul de sine al tinerilor care iau parte la dezbatere deoarece, după încheierea acesteia, îşi vor da seama că au luat parte la o experiență importantă şi au transmis altora cunoştințe pe care ei înşişi le-au dobândit doar cu puțin timp în urmă.

În plus, ați putea oferi chiar publicului posibilitatea de a juca rolul de arbitri. Cu alte cuvinte, atunci când vorbitorii şi-au terminat intervențiile şi au rezumat argumentele, lăsați publicul să decidă care dintre echipe şi-a susținut mai bine cauza, punându-i să voteze. Acesta este un proces extrem de democratic; după numărarea voturilor, puteți ruga pe cineva din public, ales aleatoriu, să explice de ce a votat pentru o echipă sau alta.

În funcție de scopurile şi obiectivele grupului, puteți avea în vedere şi posibilitatea lansării unei invitații pentru o gamă mai largă de persoane care pot asista la dezbatere, cum ar fi părinții, reprezentanții autorităților, profesorii, presa, partenerii sociali etc.

Activitatea 1: Dezbaterea mobilă

1 lecție dublă

Următoarea tehnică constituie o metodă eficace pentru gestionarea unei dezbateri într-o manieră lipsită de agresivitate şi destinsă, pentru a favoriza crearea unor raporturi de încredere în cadrul grupului. Ea este utilizată de o gamă largă de instituții din întreaga lume, inclusiv organismele care luptă pentru pace şi reconciliere, pentru a încuraja grupările aflate în conflict să găsească un teren comun şi pentru a contribui la recâştigarea unui spirit al respectului şi dialogului.

Ideea exercițiului este de a-i ajuta pe tineri să înțeleagă că majoritatea problemelor au cel puțin două fațete, nici una dintre ele nefiind în mod necesar bună sau rea. Dacă este bine gestionat, exercițiul stimulează încrederea, respectul şi înțelegerea în cadrul grupului, pentru ca fiecare persoană să se simtă în stare să-şi exprime opiniile cu privire la o problemă, să aibă certitudinea că va fi ascultată, iar opiniile sale vor fi respectate. De asemenea, îi ajută pe tineri să înțeleagă că, dacă au anumite păreri într-o problemă, oricare ar fi aceasta, şi chiar şi în cazul în care aceste opinii sunt diferite de ale majorității, ei trebuie să aibă curajul de a-şi afirma convingerile şi de a spune ce gândesc, fără a le fi teamă că vor cădea în ridicol sau vor fi condamnați pentru părerile lor. În plus, îi ajută pe tineri să înțeleagă principiul respectului reciproc şi al libertăților fundamentale, cum ar fi şi libertatea de expresie.

Acest proces le oferă şi o posibilitate de scăpare tinerilor care se simt inhibați, care nu au suficientă încredere în sine sau nu sunt suficient de bine informați despre o anumită problemă pentru a putea hotărî dacă sunt pro sau contra. În cadrul acestui exercițiu, tinerii pot să spună că nu ştiu ceva sau sunt nehotărâți. Partea cea mai importantă a procesului este tocmai faptul că oricare dintre participanți se poate răzgândi în orice moment, după ce ascultă opiniile şi pozițiile exprimate de ceilalți. Pentru tineri este important să conştientizeze faptul că pot adopta o atitudine flexibilă şi pot prelua idei şi informații noi. Ei trebuie să înțeleagă că nu este neapărat bine să rămânem agățați de propriile noastre păreri, atât de mult încât să nu mai auzim ce au alții de spus şi să nu mai putem recunoaşte că modul în care interpretăm noi o problemă este greşit. O astfel de mentalitate este cauza multor rele şi probleme care afectează societatea, mai ales în țările aflate în conflict.

Este foarte important ca acest exercițiu să aibă loc într-o sală de clasă sau într-un spațiu care este suficient de mare pentru ca să încapă tot grupul (sau în aer liber, dacă e vreme frumoasă). Acest exercițiu de dezbatere nu trebuie însă desfăşurat într-un spațiu public, deoarece prezența în public a unor colegi îi poate inhiba pe membrii grupului şi poate submina activitatea şi procesul de construcție a încrederii şi respectului între participanți.

Regulile jocului

Strângeți toți membrii grupului în mijlocul sălii, unde vor sta în picioare, pentru a le explica regulile exercițiului:

- Veți citi o afirmație, care va constitui tema dezbaterii.
- Cei din grup care sunt de acord cu afirmația se vor deplasa într-o parte a sălii (indicată de dvs., de exemplu partea dreaptă). Cei care sunt împotriva afirmației se vor deplasa în partea cealaltă a sălii. Cei care nu sunt siguri sau nu se pot hotărî pot rămâne la mijloc.

- Dacă cineva doreşte să vorbească, va trebui să țină în mână "microfonul magic". Atunci când cineva ține microfonul magic, nimeni nu poate să-l întrerupă sau să vorbească. După ce vorbitorul a terminat de vorbit, ceilalți pot cere microfonul magic. Dvs., educatorul, veți oferi microfonul magic participanților conform solicitărilor.
- Oricare dintre participanți poate trece de pe o parte pe alta în orice moment în cazul în care argumentele prezentate îl conving şi îşi schimbă punctul de vedere inițial, sau poate trece la centru în cazul în care devine mai nesigur de propriile păreri pe parcursul dezbaterii. Nimeni nu trebuie să se simtă inhibat sau jenat din cauza faptului că se răzgândeşte. Nu este un semn de slăbiciune. Este un semn că persoana este dispusă să asculte şi alte puncte de vedere şi eventual să ajungă să fie de acord cu un punct de vedere opus.
- În acest joc nu sunt nici învingători, nici învinşi. Scopul jocului nu este de a învinge sau de a atrage cât mai multe persoane de o parte sau alta, ci de a exprima propriile opinii şi de a asculta opiniile exprimate de alții.

Puteți folosi orice fel de obiect ca microfon magic. Poate fi vorba de un microfon adevărat (fără să fie însă legat la amplificare!). Dar poate fi şi un fruct, o legumă, o minge de tenis, o păpuşă, un băț – nu are absolut nici o importanță. Important este ce reprezintă, şi anume permisiunea de a vorbi pe o temă şi de a-ți exprima opiniile. Însăşi alegerea unui obiect amuzant ca microfon introduce o notă de umor în dezbatere, ceea ce constituie un aspect pozitiv. Astfel puteți dezamorsa tensiunea, puteți face grupul să râdă, contribuind astfel la formarea unor legături afective.

Fiți cât se poate de clar şi ferm în privința regulii conform căreia nu poate vorbi decât persoana la care se află microfonul magic. Acesta este singurul mod în care veți putea păstra ordinea şi veți putea începe să ajutați grupul să înțeleagă nevoia de a-i lăsa şi pe alții să se exprime, fie că sunt sau nu de acord cu ceea ce se spune. Astfel tinerii vor înțelege mai bine noțiunea de libertate de expresie, precum şi faptul că membrii unei societăți gândesc şi acționează în mod diferit, ceea ce nu înseamnă în mod necesar că au sau nu au dreptate.

Dezbaterea mobilă

După ce toți participanții au înțeles această noțiune, puteți începe.

- Citiți afirmația şi asigurați-vă că a fost înțeleasă de toată lumea.
- Întrebați dacă cineva se oferă voluntar să deschidă dezbaterea. Dacă nu se oferă nimeni, invitați pe cineva din grupul format din cei mai puțini membri să explice motivul pentru care au hotărât să susțină tocmai poziția în cauză. E mai bine dacă sunt voluntari, însă bineînțeles, dacă nu se oferă nimeni, va trebui până la urmă să numiți dvs. un "voluntar".
- După ce ați ascultat prima "argumentație", întrebați dacă doreşte cineva să răspundă. Din nou, încercați să găsiți un voluntar, dacă se poate. Înmânați microfonul magic voluntarului.
- Lăsați dezbaterea să-şi urmeze cursul, punând microfonul magic la dispoziția oricui doreşte să vorbească, având grijă în orice caz să asigurați un bun echilibru între cei "pro" şi cei "contra".
- Aveți grijă ca şi membrii grupului care stau în mijloc să vorbească, pentru a putea explica motivul nesiguranței lor. Întrebați-i dacă vreunul dintre argumentele pe care le-au auzit i-au ajutat să-şi formeze o opinie şi dacă ar dori să treacă la unul sau celălalt dintre grupuri. Se poate întâmpla ca în acest moment unii dintre ei chiar să vrea să treacă la unul dintre cele două grupuri.
- Continuați dezbaterile atâta timp cât participanții îşi păstrează entuziasmul şi sunt dispuşi să-şi exprime opiniile.

Fiecare "dezbatere" se termină pur şi simplu atunci când se termină, când grupul nu mai are nimic de spus sau când dvs. consideraţi că a sosit momentul să o întrerupeţi (dezbaterile pe anumite teme s-ar putea să dureze foarte mult!). Subliniaţi faptul că în cadrul dezbaterilor nu există păreri corecte sau greşite, da sau nu, negru sau alb şi că nu veţi spune la sfârşit că un grup sau altul "a câştigat" sau "a pierdut" dezbaterea. Fiecare membru al societăţii are dreptul la propriile sale opinii şi puncte de vedere. În societate încep să apară probleme foarte grave tocmai atunci când anumiţi indivizi sau anumite grupuri adoptă poziţii intransigente faţă de unele puncte de vedere pe care şi le formează pe baza unei cunoaşteri şi/sau înţelegeri incomplete a problemelor.

Veţi fi cu siguranţă în măsură să evaluaţi interesul manifestat de grup faţă de discuţie. De cele mai multe ori, primii "voluntari" care vorbesc reuşesc să spargă gheaţa. După aceea, persoanele din fiecare grup vor dori şi ele să răspundă la punctele ridicate de celelalte grupuri.

Afirmaţii pentru demararea discuţiei

Deşi obiectivul acestui exerciţiu este de a încuraja grupul să abordeze problematica muncii copiilor, exerciţiul se va dovedi mult mai eficace dacă veţi începe cu o discuţie pe teme atractive, amuzante, care vor atrage atenţia grupului în mod deosebit. E bine să abordaţi subiecte care să-i facă pe participanţi să se simtă în largul lor, subiecte care pot să nu aibă nici o legătură cu problematica muncii copiilor. E bine ca prima fază a exerciţiului să fie dedicată creării unui climat de siguranţă, încredere şi respect în cadrul grupului. Dacă introduceţi şi o notă de umor, veţi putea stimula dinamica grupului destul de rapid şi spontan. Atunci când simţiţi că lucrurile încep să meargă bine, puteţi să treceţi la problema mai serioasă a muncii copiilor.

Temele sau afirmaţiile pe care le alegeţi pentru dezbatere pot varia foarte mult de la un context la altul, iar modulul nu vă poate oferi teme concrete care să fie aplicabile în orice situaţie. Sunteţi singura persoană în măsură să identificaţi puncte de pornire care pot trezi interesul grupului cu care lucraţi. Ele vor depinde de factori culturali, tradiţionali, sociali şi de altă natură.

La alegerea unei teme, e bine să vă concentraţi asupra unor aspecte relevante pentru viaţa socială a grupului. De exemplu, dacă în ţară există o formaţie pop sau rock care se bucură de mare popularitate, puteţi începe cu o afirmaţie de genul:

"Băieţii din formaţia [denumirea formaţiei] sunt foarte talentaţi şi fac onoare muzicii din ţara noastră."

Din diferite motive, unora le place formaţia, altora nu. În orice caz, membrii grupului nu vor întâmpina nici un fel de probleme în a-şi exprima părerea pe o astfel de temă şi există puţine riscuri ca atmosfera să se încingă sau să devină ostilă. Pe de altă parte, dacă un anumit sport este deosebit de popular în ţara sau regiunea dvs., puteţi începe cu o afirmaţie privind o anumită echipă. Din nou, părerile membrilor grupului vor fi probabil împărţite, dar discuţia va fi paşnică. Încercaţi să formulaţi mai multe astfel de afirmaţii despre care ştiţi că nu vor genera tensiuni în cadrul grupului ci, dimpotrivă, vor accentua latura distractivă a exerciţiului.

Temele esenţiale

Atunci când consideraţi că grupul a înţeles exerciţiul, că toţi participă la discuţii şi s-a creat o anumită dinamică a acestora, este momentul să prezentaţi temele de discuţie esenţiale. În cele ce urmează, vă prezentăm câteva propuneri de afirmaţii pe tematica muncii copiilor. Aceste afirmaţii ar trebui să constituie într-un fel o provocare pentru participanţi, uneori fiind chiar controversate, pentru a provoca o reacţie puternică.

Puteți formula afirmațiile fie într-un mod sobru, fie amuzant, cu condiția să nu pierdeți nici o clipă situația de sub control. De exemplu, afirmația "Femeia trebuie să stea acasă" poate provoca o reacție foarte puternică din partea fetelor, şi acesta este un lucru deosebit de pozitiv. Obiectivul nu este acela de a impune anumite lucruri grupului, ci de a evalua mai bine poziția actuală a participanților şi modul în care înțeleg lucrurile, de a le oferi mai multe informații şi de a-i încuraja să poarte o discuție deschisă şi sinceră între ei. Rolul procesului este de a consolida legăturile din cadrul grupului şi de a stimula dinamica acestuia, şi în nici un caz acela de a adânci divergențele.

Discuțiile anterioare s-au bazat în mare măsură pe elemente distractive. Următoarea fază a exercițiului este mai serioasă, însă ea trebuie să rămână cât se poate de accesibilă şi destinsă. Discuțiile şi procesele conexe acestora, ascultarea şi respectul, sunt esențiale în această etapă a exercițiului. Va trebui să gestionați aceste aspecte cu mare grijă şi să acordați acelaşi respect ambelor părți participante la dezbatere. Dacă aveți sentimentul că atmosfera se încinge şi lucrurile v-ar putea scăpa de sub control, interveniți pentru a-i aminti grupului că în cadrul dezbaterilor nu se pot face judecăți de valoare, iar diferitele puncte de vedere trebuie să fie respectate.

Iată câteva propuneri de afirmații:

- "Fetele şi băieții au drept în mod egal la educație."
- "Femeia trebuie să stea acasă."
- "Bărbații şi femeile au drepturi egale privind ocuparea unui loc de muncă."
- "Băieții şi fetele trebuie să meargă la şcoală şi nu la muncă."
- "Băieții şi fetele trebuie să fie lăsați să lucreze dacă vor."
- "Este acceptabil ca băieții şi fetele să lucreze dacă supraviețuirea lor depinde de acest lucru."
- "Se impune crearea unor condiții de muncă adecvate pentru băieți şi fete."

Poate preferați să porniți de la afirmații care să nu genereze dispute prea aprinse. E bine şi aşa. Lista de mai sus cuprinde doar câteva sugestii care, sperăm, vă vor ajuta să veniți cu idei proprii, formulând afirmații adaptate contextului în care vă desfăşurați activitatea.

Activitatea 2: Dezbaterea convențională

2 lecții simple şi 1 lecție dublă, plus timp pentru documentare, pregătire şi repetiții

Prima etapă într-o dezbatere convențională este stabilirea temei sau "poziției" de la care va porni confruntarea între cele două părți. Bineînțeles, această temă trebuie să fie legată cât mai strâns de munca copiilor. Aveți la dispoziție două alternative. Prima alternativă, cea mai puțin interesantă, este ca dvs. să fiți cel care stabiliți tema, singur sau în urma unor discuții cu alte persoane. A doua variantă este mult mai interesantă, punând în evidență aspectul ludic şi natura democratică a acestui proces didactic. În acest caz este necesară organizarea unui exercițiu de brainstorming cu întregul grup, pentru a se putea formula cât mai multe teme de dezbatere.

Dacă veți dispune de mai multe teme, veți fi în măsură să organizați mai multe dezbateri, astfel încât toți membrii grupului să fie implicați în exercițiu. Prima temă utilizată în timpul perioadei de testare a acestor module a fost următoarea: "Locul copiilor este la şcoală, nu la muncă". Ca o dovadă a faptului că, pentru a câştiga, nu e de ajuns să ne bazăm pe un argument cu o puternică încărcătură emoțională, cum ar

Notă pentru utilizator

Modulul Dezbaterea se poate prelungi destul de mult. De fapt, dacă organizați un concurs, poate dura chiar foarte mult. Prin urmare, va trebui să vă planificați lecțiile cu grijă, astfel încât unii dintre membrii grupului să nu fie lipsiți de ocupație în timp ce alții se documentează și își pregătesc intervențiile în dezbatere. Puteți chiar hotărî să alegeți o singură temă pentru tot grupul, iar apoi să formați un număr suficient de mare de echipe mai mici, astfel încât să-i implicați pe toți membrii grupului; de exemplu, puteți constitui trei echipe pro și trei echipe contra. Fiecare dintre aceste echipe va trebui apoi să se documenteze și să-și scrie intervențiile, ceea ce înseamnă că toți vor avea de lucru. Se vor face și repetiții, însă fiecare participant își va redacta și prezenta intervențiile în stilul propriu.

fi acela după care copiii nu trebuie să fie constrânși să lucreze, dezbaterea a fost câștigată de echipa care s-a declarat împotriva afirmației de mai sus. Echipa a semnalat publicului și arbitrilor faptul că simpla îndepărtare a copiilor din locurile de muncă, fără identificarea unor soluții la problemele sărăciei, șomajului și lipsei de acces la educație i-ar condamna pe copiii care muncesc și pe familiile acestora la o situație și mai gravă, poate chiar la moarte.

După ce ați convenit cu grupul asupra temei care urmează să fie dezbătută în cadrul exercițiului, următoarea etapă va fi constituirea echipelor participante la dezbatere. Dacă știți că unii dintre participanți sunt foarte buni la exercițiile de acest fel, aveți grijă să nu ajungă toți în aceeași echipă și eventual să-i repartizați de partea care are sarcina cea mai dificilă. Astfel dezbaterea va fi mai echilibrată, sarcina arbitrilor va fi mai grea, iar discuția va fi mai interesantă pentru public.

Pentru a nu ajunge în situația în care unii dintre membrii grupului lucrează, iar alții nu, ar fi bine ca de la bun început să formulați mai multe teme și să formați mai multe echipe. Arbitrii pot fi desemnați chiar înainte să înceapă dezbaterea – cei care îndeplinesc rolul de arbitru nu au nevoie de nici un fel de pregătire, dar vor trebui să asigure audierea echitabilă a tuturor părților implicate și să hotărască cine sunt învingătorii în funcție de calitatea argumentelor prezentate și nu în funcție de diferite considerente personale. Astfel, toți membrii grupului vor avea ceva de făcut. Din nou, modul în care vă organizați va depinde de dimensiunea grupului, precum și de dotările și resursele disponibile.

Pregătirea dezbaterii

Echipele de dezbatere vor trebui să se reunească apoi pentru a discuta strategia, pentru a alege un reprezentant care va răspunde părții adverse și pentru a începe să se documenteze și să-și redacteze intervențiile. De aici încolo începe jocul și este important ca toți participanții să simtă elementul ludic în ceea ce fac. Dacă doriți, puteți să le arătați anexa 1 membrilor echipelor de dezbatere pentru a-i ajuta să-și înțeleagă mai bine rolurile și responsabilitățile. Rămâne la latitudinea dvs. fie să urmați regulile stricte ale dezbaterii, fie să adoptați o atitudine mai flexibilă, pentru a vă asigura că puteți parcurge modulul.

Atât dvs., cât și persoanele din afară care vă ajută, aveți un rol esențial de jucat în această etapă a exercițiului. Echipele vor avea nevoie de sprijin în elaborarea strategiei, în înțelegerea modului în care trebuie să răspundă părții adverse, în documentarea cu privire la temă și în redactarea și prezentarea intervențiilor. Fiecare echipă trebuie să aibă posibilitatea de a se reuni într-un cadru relativ liniștit, și anume poate ieși în aer liber, dacă vremea e frumoasă, sau poate lucra la bibliotecă, într-o altă sală de clasă sau o sală de ședințe, sau echipele se pot amplasa în diferite puncte ale sălii în care lucrați de obicei.

Sperăm ca sugestiile de mai jos să vă fie utile. Ele nu urmează cu strictețe regulile convenționale ale dezbaterii, dar acest lucru nu constituie o problemă. Alegeți oricare dintre părțile care vi se par utile.

- ***Strategie:*** Aici echipele vor avea nevoie de sfaturi cu privire la modul în care să abordeze activitățile de documentare, redactare şi prezentare. Este important ca fiecare vorbitor să aibă o idee despre ce vor spune membrii echipei din care face parte. Repetițiile nu constituie în mod necesar tactica bună, pentru că ele pot să nu placă arbitrilor şi să plictisească publicul. Îndemnați echipa să studieze tema cu atenție, să o descompună pe puncte, care să fie "pro" sau "contra". O strategie bună ar fi ca fiecare membru al echipei să se concentreze asupra unuia sau mai multora dintre aceste puncte în documentare şi redactare, astfel încât, luând cuvântul unul după altul, membrii echipei să poată construi o pledoarie în sprijinul propriei poziții. Este mai bine ca oratorul cel mai bun să fie lăsat la urmă, pentru ca el să fie cel care încheie pledoaria echipei şi să aibă impactul cel mai puternic.
- ***Replica:*** Membrii echipei vor avea ocazia să dea o replică la pledoaria prezentată de echipa adversă. Membrii echipei vor trebui să aibă o idee destul de clară despre principalele argumente expuse de partea adversă şi, împreună, vor trebui să elaboreze o schemă a răspunsului pe care îl vor da părții adverse. Această schemă urmează să fie îmbogățită pe parcursul activității de documentare şi redactare a intervențiilor.
- ***Documentare şi redactare:*** După ce s-a stabilit ce va spune fiecare dintre vorbitori, în următoarea etapă fiecare dintre membrii grupului va trece la documentarea şi redactarea propriilor intervenții. Durata medie acceptabilă pentru intervențiile din cadrul unei dezbateri este de aproximativ 3-5 minute, în nici un caz mai mult. De fapt, redactarea unei intervenții de această lungime va fi oricum o sarcină destul de dificilă pentru tineri. Nu e uşor să vorbeşti stând în picioare în fața unui public timp de cinci minute. Amintiți-le participanților cât de important este ca intervențiile lor să fie "scurte şi la obiect".
- ***Prezentarea:*** Deoarece această etapă în sine este un exercițiu de formare, membrii grupului vor avea cu siguranță nevoie de ajutor. De fapt, tocmai în această fază a exercițiului veți începe să descoperiți care dintre membrii grupului au un talent înnăscut pentru teatru. Prezentarea este aproape la fel de importantă ca discursul în sine, iar membrii echipei vor avea nevoie de antrenament privind modul în care se ține un discurs şi modul în care se utilizează limbajul trupului. Acesta este momentul în care îi puteți învăța pe tineri cum să scrie o primă formă a intervenției, cum s-o îmbunătățească şi apoi cum să redacteze fişele cu note pentru orator (pentru fişe, vezi anexa 1). Se va evita situația în care tinerii ies în fața publicului şi nu fac altceva decât să citească 2-3 pagini de text dintr-o răsuflare. Iată câteva tehnici de bază pentru vorbitul în public: se stabileşte contactul vizual cu publicul, pentru a se crea astfel o legătură personală; se vorbeşte clar şi rar; se fac scurte pauze între punctele importante; se respiră în timpul pauzelor naturale din cadrul discursului etc. Îndemnați-i pe membrii echipei să se antreneze pentru prezentare în fața colegilor lor, astfel încât să se poată ajuta reciproc la îmbunătățirea tehnicii. În cazul în care tinerii lucrează individual, e bine să stea în fața oglinzii. De asemenea, e bine să-şi cronometreze intervențiile pentru a nu depăşi timpul alocat.

Pentru membrii grupului, faptul că pot lucra împreună în acest mod constituie un exercițiu util de socializare şi sprijin reciproc, care întăreşte şi mai mult legăturile dintre membrii grupului şi le dă siguranța că toți acționează în vederea atingerii aceluiaşi scop.

Dezbaterea

Lucrând cu întregul grup, pregătiți sala unde va avea loc dezbaterea. Poate să fie vorba de sala unde lucrați în mod obişnuit cu grupul. Dacă vremea e frumoasă, puteți hotărî să organizați dezbaterea în aer liber. Se poate întâmpla să aveți norocul să vi se pună la dispoziție o sală mare, unde puteți aranja scaune pentru public, o masă pentru comisia de arbitri şi o masă principală la care să stea echipele şi moderatorul dezbaterii.

Varianta optimă este ca moderatorul să fiți dvs., pentru că îi cunoaşteți pe membrii echipelor şi sunteți la curent cu ce vor spune. Totuşi, în contextul integrării în procesul mai larg de educare a comunității, puteți decide împreună cu grupul să apelați la cineva din afară ca moderator. De exemplu, dacă vă desfăşurați activitatea în cadrul unei şcoli, directorul şcolii ar putea accepta să joace acest rol. Pe de altă parte, dacă la dezbatere urmează să asiste un public mai larg, ați putea invita un politician local, sau pe preşedintele Consiliului şcolii, un reprezentant de marcă al unui ONG sau al unui sindicat, un lider al comunității sau un părinte pentru a juca rolul de moderator. Aceasta ar constitui o modalitate deosebit de activă de integrare a întregii comunități în procesul didactic. Dacă invitați un moderator din afară, e bine să chemați la dezbatere şi reprezentanți ai presei locale, care să publice materiale pe această temă.

După ce publicul s-a instalat, iar arbitrii şi echipele şi-au ocupat locurile şi sunt gata de start, moderatorul va prezenta cadrul general şi va informa publicul despre tema dezbaterii. Dacă nu sunteți dvs. moderatorul, e bine să pregătiți o mică informare pentru persoana care va îndeplini acest rol. Moderatorul îi va prezenta pe toți membrii echipelor unul câte unul şi îi va invita să ia cuvântul şi să-şi prezinte intervenția. În unele locuri există obiceiul ca, înainte de a se da cuvântul următorului vorbitor, să se facă un rezumat al principalelor puncte menționate de vorbitorul anterior. Moderatorul va da cuvântul alternativ câte unui reprezentant al celor două echipe: un vorbitor care aduce argumente în sprijinul temei va fi urmat de un altul care va aduce argumente contra.

Modul în care sunt interpretate regulile dezbaterii pe plan local va dicta şi modul în care vor fi combătute argumentele părții adverse. De exemplu, o variantă ar fi ca fiecărui vorbitor să i se acorde un anumit timp pentru a combate argumentele vorbitorului anterior din echipa adversă. Există însă şi o altă practică (uneori mai uşor de aplicat când se lucrează cu tinerii): moderatorul aşteaptă până când toți vorbitorii îşi termină intervențiile, iar apoi invită câte un reprezentant din fiecare echipă să răspundă la argumentele prezentate de partea adversă (acest reprezentant este de obicei desemnat în prealabil).

După aceea, moderatorul va trebui să facă un rezumat al argumentelor prezentate de fiecare echipă pentru public şi pentru arbitri şi, în funcție de cele convenite cu grupul, va putea da eventual cuvântul publicului pentru a pune întrebări sau a face comentarii. Numărul întrebărilor la care se răspunde şi interacțiunea cu publicul vor depinde de timpul alocat acestei activități – nu e bine să o prelungiți prea mult, deoarece capacitatea de concentrare a tinerilor este relativ limitată în timp, iar membrii echipelor sunt oricum epuizați după încercarea la care au fost supuşi. Urmăriți cu atenție membrii echipelor, evaluați-le rezistența şi fiți pregătit să întrerupeți exercițiul la nevoie.

Pe tot parcursul activității, arbitrii vor lucra şi ei, urmărind evoluția echipelor. Arbitrii îi pot evalua pe participanți doar purtând discuții între ei după audierea intervențiilor, sau aplicând regulile de notare prezentate la anexa 1, unde fiecare vorbitor poate obține un punctaj (punctaj maxim = 100) pe baza rezultatelor obținute la criteriile conținut, metodă şi manieră de prezentare.

În cele din urmă, moderatorul îl va invita pe purtătorul de cuvânt al arbitrilor să prezinte pe scurt părerea acestora despre modul în care s-a desfăşurat dezbaterea, precum şi decizia cu privire la echipa câştigătoare. În funcție de relațiile existente în cadrul grupului, puteți să adăugați şi un element de concurs acestui modul, oferind un premiu echipei câştigătoare sau, în cazul în care ați organizat o serie de dezbateri, un premiu pentru câştigătorul întregii serii. Va trebui să fiți însă atent la eventualele reacții ale grupului la acest element de concurs. Dacă ar putea pune în pericol succesul exercițiului, e mai bine să evitați organizarea unui concurs. Dacă însă ar stimula entuziasmul în rândul tinerilor, puteți să-l organizați, pentru că astfel veți încuraja echipele participante să acorde mai multă atenție calității muncii lor.

În funcție de publicul pe care l-ați invitat să participe la dezbatere, de exemplu demnitari, părinți sau profesori, ar fi o idee bună, dacă resursele v-o permit, să organizați un mic cocktail după încheierea dezbaterii. Acest lucru ar fi deosebit de util dacă dezbaterea face parte dintr-un exercițiu de conştientizare pe termen lung şi doriți să stimulați interacțiunile între membrii grupului, dvs. şi public. Este important să facilitați interacțiunile dintre tinerii din grup şi cei de-o seamă cu ei, precum şi cu personalități influente din cadrul comunității, dat fiind că astfel de experiențe fac parte integrantă din educația pentru comunitate şi îi ajută pe tineri să devină agenți ai schimbării sociale.

Organizarea unui mic cocktail ar fi o idee deosebit de utilă atunci când printre invitați se numără reprezentanți ai presei, oameni politici locali sau reprezentanți ai şcolilor sau inspectoratului şcolar. Grupul are de transmis un mesaj important prin intermediul exercițiului de dezbatere, prin urmare se impune utilizarea oricărei metode care poate contribui la atingerea obiectivului urmărit. În articolele şi reportajele pe care le realizează, jurnaliştii din presa scrisă şi audiovizuală inserează adesea citate pe care le vor putea obține stând de vorbă cu participanții la dezbatere după încheierea exercițiului.

Activitatea 3: Concursul de dezbateri

facultativ – durata va fi determinată de numărul participanților

Puteți să organizați şi un concurs cu o participare mai largă, de exemplu chiar un campionat de dezbateri sau, dacă există deja un astfel de campionat acolo unde vă desfăşurați activitatea, puteți propune introducerea muncii copiilor ca temă pentru una dintre seriile de dezbateri. Este vorba în acest caz de o întreprindere mult mai complexă, care însă ar face ca modulul să devină mai interesant din mai multe puncte de vedere. În funcție de cadrul în care vă aflați, adică dacă sunteți într-o şcoală sau într-o formă de educație alternativă, puteți avea în vedere posibilitatea de a accepta şi participarea altor persoane la competiție. Această abordare ar mări şi mai mult impactul integrării în comunitate şi ar contribui foarte mult la conştientizarea problematicii privind munca copiilor.

Concursul de dezbateri va trebui să fie planificat cu mare grijă: va trebui să selectați echipa de arbitri, să atrageți alte persoane care să vă ajute la documentare, la pregătirea participanților şi la coordonarea dezbaterii, să alegeți moderatorii, să organizați publicul şi să formulați temele pentru dezbatere. Ideea ar fi să organizați un campionat cu etape eliminatorii, în care echipele se înfruntă pentru a ajunge în următoarea etapă, până când ajung la confruntarea finală între ultimele două echipe rămase. Astfel de campionate se organizează deja în mai multe contexte şi în diferite țări, şi adesea chiar se bucură de popularitate la nivel național. În această etapă însă ideea este de a se promova conştientizarea problematicii muncii copiilor şi de a implica în exercițiu un grup țintă cât mai mare.

Pentru a vă putea achita de o astfel de sarcină, va trebui să fiți foarte organizat şi mai ales să asigurați transparența şi corectitudinea campionatului. De asemenea, trebuie să planificați cu mare atenție dezbaterea finală, pentru că ea va fi cu siguranță un eveniment special pe care îl veți putea promova şi în afara instituției şi în care îi veți putea implica pe reprezentanții presei şi pe liderii comunității locale. Trebuie să profitați cât se poate de mult de pe urma unor astfel de evenimente, pentru că ele vor contribui în foarte mare măsură la motivarea tinerilor şi implicarea acestora în parcurgerea altor module.

Implicați-i pe tinerii din grup cât se poate de mult în organizarea acestui campionat, astfel încât ei să simtă că fac parte integrantă din aceste activități, chiar dacă nu sunt neapărat membrii unei echipe de dezbateri. Dacă la campionat participă şi alte grupuri, este posibil ca nici unul dintre tinerii cu care lucrați să nu ajungă în finală. Nu-i aşa că ar fi o situație interesantă? Ştiți bine că derularea unor astfel de module în cadrul unei şcoli, de exemplu, va suscita cu siguranță interesul celorlalți elevi şi al cadrelor didactice. Aceasta este o reacție extrem de sănătoasă, pe care trebuie s-o exploatați la maximum. Nu uitați că puteți obține o participare mai numeroasă oferind premii atractive pentru câştigători şi ocupanții locurilor 2 şi 3. Poate că una dintre sarcinile grupului ar putea fi obținerea unor premii de la diferite unități comerciale de pe plan local, ceea ce ar contribui din nou la o mai bună conştientizare a comunității, dat fiind că persoanele care lucrează în aceste unități ar putea fi astfel informate despre proiect şi despre tema concursului.

Activitatea 4: Masa rotundă

facultativă – 1 lecție simplă şi 1 dublă

"Masa rotundă" este o variație pe tema dezbaterii. Şi în acest caz are loc o dezbatere, însă de această dată părțile implicate sunt un grup de persoane, să zicem un comitet, care răspund la întrebările puse de moderator şi uneori de public. Astfel de mese rotunde sunt destul de frecvente la televiziune sau la radio, mai ales în cadrul emisiunilor de actualități. Ele se pot dovedi extrem de interesante, însă pentru dvs. ele sunt utile şi din alt punct de vedere, şi anume acela că metoda se poate folosi pentru a invita oaspeți din cadrul comunității să participe la activitățile grupului.

Activitatea se poate dovedi deosebit de avantajoasă şi din punct de vedere al integrării în comunitate şi al interesului din partea presei. Tema discuției ar putea fi aleasă dintre temele care au fost formulate în cadrul exercițiului de brainstorming pe care l-ați efectuat mai devreme cu grupul. Va trebui să purtați apoi o discuție separată cu grupul, pentru a stabili cine vor fi invitații din partea comunității. Este bine să alegeți persoane care vor aborda tema de discuție din perspective diferite, putând chiar să-şi manifeste dezacordul față de punctele de vedere exprimate în timpul dezbaterii. Astfel activitatea va suscita interesul publicului şi va ajuta grupul să înțeleagă diferitele puncte de vedere care există în cadrul comunității asupra anumitor probleme.

Există trei grupuri importante în cadrul comunității care ar trebui să fie invitate să participe la o dezbatere de acest tip, şi anume cei trei factori interesați de activitățile desfăşurate sub egida Organizației Internaționale a Muncii (OIM) – guvernul, patronatele şi angajații. Mai ales partenerii sociali (patronatul şi sindicatele) s-ar putea dovedi participanți extrem de interesanți la discuții. De fapt, poate că ați luat deja legătura cu un sindicat local pentru a-i solicita sprijinul pentru dezbatere. Poate că în cadrul modulelor precedente ați apelat deja la angajatori sau reprezentanți ai administrației la nivel central sau local, sau poate aveți de gând să îi contactați pentru activitățile viitoare. Acest exercițiu va contribui la strângerea legăturilor cu membrii comunității şi va stimula procesul de integrare în comunitate.

Ca şi în celelalte cazuri, şi mesele rotunde vor necesita o oarecare pregătire, cu atât mai mult cu cât la aceste activități vor participa persoane din afară. Aceste persoane vor dori să fie informate din timp cu privire la tema discuției şi la natura unora dintre problemele care vor fi ridicate de moderator pe parcursul dezbaterii. În plus, ca un gest de minimă politețe, va trebui să comunicați tuturor participanților lista persoanelor care vor fi prezente la masa rotundă.

"Comitetul" ar putea cuprinde şi alte persoane din cadrul grupului sau dintre cele care au fost implicate în proiect. Pentru o masă rotundă de calitate este nevoie de un moderator eficace; prin urmare, dvs. împreună cu grupul va trebui să alocaţi un oarecare timp alegerii acestei persoane. Poate fi unul dintre oaspeţi, directorul şcolii, o celebritate, un profesor, un părinte – nu contează despre cine este vorba. Oricine ar fi persoana, va trebui să-i oferiţi sprijinul şi informaţiile necesare. Rolul moderatorului va fi de a asigura derularea fără întreruperi a discuţiilor. După ce participanţii şi-au expus comentariile şi declaraţiile de deschidere, moderatorul le va adresa întrebări persoanelor ale căror comentarii sau informaţii au fost în evidentă contradicţie cu ale celorlalţi participanţi. Participanţii nu pot fi toţi de aceeaşi părere, iar în cadrul discuţiilor vor trebui analizate motivele care stau la baza acestor diferenţe de opinii. Moderatorul va trebui să aibă şi o listă de întrebări şi aspecte privind tematica discuţiei, pregătită în prealabil, pe care o poate utiliza pentru a umple timpii morţi şi pentru a asigura continuitatea dialogului.

Moderatorul poate hotărî să invite şi membrii publicului să pună întrebări în cadrul mesei rotunde, lucru care s-ar putea dovedi chiar foarte interesant, mai ales dacă publicul nu este de acord cu unele dintre declaraţiile făcute de participanţi. Exerciţiul poate suscita un interes deosebit din partea întregii comunităţi, prin urmare dvs. şi tinerii din grup trebuie să fiţi pregătiţi să desfăşuraţi o campanie de publicitate şi promovare pentru a invita comunitatea să ia parte la masa rotundă. Această activitate poate face parte integrantă dintr-o campanie de conştientizare sau poate fi chiar folosită pentru strângerea de fonduri destinate unor proiecte de solidaritate organizate de tineri. În funcţie de notorietatea invitaţilor, s-ar putea ca şi presa locală să fie interesată de eveniment, ceea ce va pune şi mai mult în valoare procesul de integrare în comunitate.

Moderatorul este cheia succesului unei mese rotunde, prin urmare va trebui să vă concentraţi toate forţele asupra găsirii persoanei potrivite pentru acest rol. Nu o să fie poate prea greu să convingeţi un om de afaceri local sau un director de magazin, un conducător de sindicat sau un consilier municipal să participe la o masă rotundă pe tematica muncii copiilor. Pentru a stimula însă o dezbatere interesantă şi poate chiar aprinsă, şi pentru a oferi o perspectivă interesantă publicului şi presei, o astfel de activitate necesită un bun moderator, cineva care ştie cum să umple tăcerile, să facă legătura între comentarii, să interpreteze reacţiile participanţilor la discuţii şi ale publicului pentru a putea gestiona dialogul. Această persoană trebuie să aibă capacitatea de a face rezumatul discuţiei şi de a sintetiza principalele puncte aduse în discuţie de participanţi. Pentru mesele rotunde este nevoie probabil de mai multă pregătire şi gândire decât pentru dezbaterile simple, însă rezultatul final poate avea un impact semnificativ asupra comunităţii.

Asiguraţi-vă că membrii grupului sunt pe deplin implicaţi în toate aspectele care privesc organizarea mesei rotunde. Ar fi bine dacă unii dintre membrii grupului ar face parte din "comitet" alături de invitaţi, prin urmare va trebui să depuneţi toate eforturile necesare pentru ca grupul să fie reprezentat în mod corespunzător.

Ce e bine să faceți şi ce nu

- Urmăriți ca fiecare dintre membrii grupului să participe la toate lecțiile din cadrul acestui modul. Ajutați-i pe cei care nu au încredere în propria capacitate de a scrie şi de a se documenta, sau pe cei care sunt intimidați de exercițiile în cadrul cărora sunt puşi să vorbească în public. Este o experiență dificilă pentru unii, dar cu un sprijin corespunzător, totul va merge bine.
- În timpul exercițiului de dezbatere mobilă, aveți grijă ca nici unul dintre tineri să nu rămână tot timpul la mijloc, adică în zona "nehotărâților". Dacă observați că unii nu se pot hotărî pentru nici una dintre poziții, va trebui să le dați microfonul magic ca să explice motivele acestei atitudini. După ce participanții din cele două tabere îşi prezintă pozițiile, întrebați-i în mod direct pe cei de la mijloc dacă vor să se alăture celor dintr-o parte sau alta - implicați-i. Până la urmă vor trebui să reacționeze.
- Urmăriți ca fiecare dintre membrii grupului să aibă ocazia de a lua microfonul magic şi de a vorbi. Pentru unii dintre tineri va fi mai uşor să vorbească în fața publicului decât pentru alții. Nu lăsați însă ca aceştia să monopolizeze întreaga discuție.
- Aveți grijă ca regula microfonului magic să fie respectată cu strictețe. Atunci când persoana care are microfonul vorbeşte, toți ceilalți vor trebui să păstreze liniştea şi să asculte ce se spune.
- Încurajați umorul şi schimbul de replici spirituale între membrii grupului pe tot parcursul lecției. Acest modul poate fi un prilej de delectare, dar în acelaşi timp el poate contribui mult la dezvoltarea aptitudinilor participanților. Tinerii îşi vor da seama cât de multe au învățat doar când vor începe să utilizeze aceste instrumente în cadrul altor module sau al altor etape ale vieții şi educației lor.
- Nu permiteți participanților să facă observații dure sau critice pe parcursul exercițiilor. Acestea pot genera conflicte şi pot duce la o ruptură în dinamica grupului.
- Nu permiteți grupului să râdă de cei care susțin o anumită poziție într-o dezbatere, chiar dacă nimeni altcineva nu este de aceeaşi părere. Pe tot parcursul acestui modul se va sublinia valoarea fundamentală a respectului reciproc şi a respectului pentru libertatea individului. Opiniile fiecăruia merită respectul şi atenția tuturor.
- Urmăriți cu atenție dinamica grupului şi reacțiile individuale la exerciții. Dacă unii dintre membrii grupului se simt stânjeniți din cauza unor discuții sau a unora dintre opiniile exprimate, sau nu reuşesc să participe la exerciții, manifestați înțelegere față de ei. Încercați să-i integrați cât se poate de mult, fără însă a compromite exercițiile sau întregul proces.
- Nu ezitați să întrerupeți o discuție dacă aveți sentimentul că vă scapă de sub control şi pot apărea probleme în cadrul grupului, mai ales în timpul exercițiului de dezbatere mobilă. Totuşi, este bine ca tinerii să simtă că îşi pot exprima opiniile față de diferite aspecte în care sunt foarte implicați afectiv, ceea ce nu exclude însă diferențele de opinii şi respectul reciproc, iar respectul pentru libertățile fundamentale ale omului va trebui să funcționeze în mod implicit pe tot parcursul dezbaterii. Întreruperea unei dezbateri trebuie să fie doar o soluție de ultimă instanță. Este uneori foarte sănătos ca oamenii să asculte şi puncte de vedere opuse şi să poarte discuții aprinse.
- Fiți ambițios în ceea ce priveşte grupul şi îndemnați-i pe tineri să fie şi ei ambițioşi. Invitați-i să decidă asupra persoanelor pe care vor să le invite la concursurile de dezbateri şi ajutați-i să pregătească invitațiile şi să se organizeze.
- Profitați pe deplin de orice prilej de a îmbunătăți nivelul de conştientizare al acestei problematici şi urmăriți ca toți membrii grupului să ia parte la aceste eforturi.

- Dacă aveți o cameră video la dispoziție, înregistrați dezbaterile. Aceste înregistrări se pot valorifica în diferite moduri: ele pot deveni un instrument promoțional pentru conştientizarea altor grupuri, precum şi un instrument didactic care poate fi utilizat pentru îmbunătățirea deprinderii tinerilor de a vorbi în public şi pentru perfecționarea tehnicilor de dezbatere.
- Dacă sunteți de părere că grupul are capacitatea necesară pentru a organiza o masă rotundă, nu ratați ocazia. Astfel de activități stimulează angajamentul şi integrarea în comunitate şi pot să devină deosebit de populare în rândul publicului local.
- Utilizați în mod corespunzător discuția finală din cadrul acestui exercițiu şi oferiți-le tinerilor posibilitatea de a se exprima deschis şi liber. Dați-le ocazia să se relaxeze şi să se amuze pe seama propriei persoane (mai ales dacă dispuneți de o înregistrare video), lăsându-i să interiorizeze încetul cu încetul toate lucrurile noi pe care le-au învățat.
- Păstrați toate discursurile scrise de membrii grupului.

Discuția finală

1 lecție

Discuția finală pentru acest modul este foarte importantă. Instalați-i pe membrii grupului într-un mediu confortabil şi adunați-vă notițele. Dacă ați beneficiat de ajutor din afară, e bine ca persoana în cauză să fie şi ea invitată la această discuție. Dezbaterea este o experiență destul de intensă şi epuizantă. Unii dintre membrii grupului nu au mai participat probabil niciodată la astfel de exerciții, prin urmare vor avea nevoie de puțină susținere şi de odihnă în momentul în care ajung la final. Prin urmare, creați o atmosferă calmă şi paşnică pentru discuția finală cu grupul. Lăsați-i să se descarce vorbind despre sentimentele şi experiențele pe care le-au trăit în timpul exercițiilor. Discutați în detaliu despre dezbateri şi despre intervențiile participanților. Dați cuvântul tuturor membrilor grupului şi încurajați-i să-şi pună întrebări unul altuia. Ar fi interesant de aflat motivele pentru care participanții au ales argumentele pe care le-au prezentat în dezbatere, precum şi motivele pentru care au vorbit cum au vorbit.

Probabil că unele dintre discursurile pronunțate în timpul dezbaterilor au fost de o deosebită calitate, atrăgând atenția tuturor. Totuşi, este important ca fiecare dintre intervenții şi prezentări să fie analizate şi apreciate pentru valoarea lor subiectivă.

Discutați cu grupul despre implicarea publicului, mai ales dacă în sală erau prezenți şi reprezentanți ai presei. Discutați despre un posibil follow-up pe baza celor învățate în cadrul modulelor despre Presă. Dacă nu ați parcurs încă aceste module, este bine poate să treceți la ele în acest moment, pentru a-i ajuta pe tineri să gestioneze mai bine relațiile cu presa.

Notă pentru utilizator

Pe măsură ce aceste module vor fi utilizate tot mai mult şi se vor strânge mai multe materiale legate de ele, IPEC îşi propune să realizeze o bogată bază de date care să cuprindă tematici şi puncte de vedere pentru dezbatere, care ar putea fi pusă la dispoziția celor interesați. Prin urmare, îi îndemnăm pe educatorii care parcurg acest modul să trimită la IPEC titlurile diferitelor teme propuse de grupurile cu care lucrează, pentru a putea întocmi o listă de exemple care să fie pusă la dispoziția altor educatori. Şi unele discursuri sau înregistrările video realizate ar putea deveni importante materiale de referință.

Dacă ați realizat o înregistrare video a dezbaterilor, este momentul să o vizionați împreună cu grupul. Tinerii se vor amuza văzându-se pe ecran, dar în acelaşi timp acest lucru îi va ajuta să se pregătească mai bine în ceea ce priveşte tehnicile de dezbatere, vorbitul în public şi exprimarea scenică. Prin concentrarea asupra tehnicilor şi a modalităților de exprimare în public, dvs. şi persoanele din afară cu care ați colaborat veți putea lucra la îmbunătățirea calităților personale şi sociale cu care tinerii vor rămâne pentru toată viața.

Evaluare şi continuarea activității

În ceea ce priveşte indicatorii cuantificabili pentru acest modul, există într-adevăr câteva rezultate concrete care sunt măsurabile, fie că s-au obținut în cadrul modulului, fie că nu. Cel puțin unii, dacă nu chiar toți dintre membrii grupului vor fi desfăşurat o activitate de documentare, vor fi redactat şi prezentat un discurs sau o intervenție în contextul unei dezbateri pe o temă legată de munca copiilor. Calitatea acestor lucrări va depinde într-o oarecare măsură de persoana care le-a realizat, dar şi de parcurgerea în bune condiții a acestui modul şi a altora, precum şi de relația pe care ați reuşit s-o stabiliți cu grupul.

Aceste module au ca scop îmbunătățirea treptată a nivelului de conştientizare a acestei problematici în rândul tinerilor şi intensificarea reacției lor afective față de munca copiilor, pentru a le angaja sprijinul pentru campania globală de eliminare a acestei munci. Prin tehnica dezbaterii, ne îndreptăm spre noi nivele de înțelegere şi reacție. Este o metodă de învățare intensă, dar şi plăcută, sperăm, care va avea un impact semnificativ asupra tinerilor. Participarea la dezbateri şi vorbitul în public contribuie la afirmarea personalității tinerilor, mai ales dacă în rândul publicului se află colegi, lideri ai comunității şi reprezentanți ai presei. Aceste exerciții se bazează şi pe talentul actoricesc al participanților. Atunci când vorbesc în public, ei se află pe o scenă în fața unui public: este un nou exercițiu în domeniul jocului de rol şi al teatrului. Cei care reacționează foarte bine la acest exercițiu vor deveni susținători eficienți ai campaniei globale de eliminare a muncii copiilor.

După ce ați încheiat acest modul într-un mod corespunzător, puteți trece la un altul. Recomandăm ca următoarele module pe care le abordați să se refere la dezvoltarea relațiilor cu presa (Presa scrisă sau Presa electronică: radio şi televiziune) sau la arta dramatică (Jocul de rol sau Teatru).

Anexa 1

Competențe de bază pentru dezbatere: note pentru educatori şi participanți

Dezbaterea

Dezbaterea este, în esență, o dispută, ceea ce nu înseamnă că este vorba de un schimb dezordonat de țipete între două părți, care fiecare îşi susțin cu pasiune propriul punct de vedere, ci dimpotrivă, am putea spune. Dezbaterea presupune respectarea unor reguli stricte de comportament şi utilizarea unor tehnici de argumentare destul de sofisticate. Participanții se pot chiar găsi în situații în care trebuie să aducă argumente contrare propriilor lor convingeri.

Dacă dezbaterea este o dispută, este logic să existe şi un obiect al disputei. Acesta poartă denumirea de "temă" şi se schimbă de la o dezbatere la alta. Temele pot fi probleme curente de importanță publică, teorii sau idei de ordin general. Toate temele trebuie să conțină un verb la modul conjunctiv; de exemplu, tema unei dezbateri privind munca copiilor ar putea fi "copiii trebuie să meargă la şcoală, şi nu la muncă".

Ca şi în cazul altor dispute, la dezbaterea temei participă două părți. Echipa care este de acord cu tema va fi echipa "afirmativă" (sau "puterea" în cadrul dezbaterilor parlamentare) iar echipa care nu este de acord cu tema va fi echipa "negativă" (sau "opoziția" în cadrul dezbaterilor parlamentare). Când se organizează o dezbatere, este important ca tema aleasă să fie adecvată vârstei şi nivelului de educație al participanților. În cazul acestui proiect, tema trebuie să se refere la domenii față de care participanții manifestă un interes deosebit sau care au fost abordate în modulele anterioare.

Definiția

Dacă urmează să se organizeze o dezbatere, participanții vor trebui să convină în prealabil asupra unei teme. Adică, vor trebui să convină asupra semnificației acestei teme. Procesul de stabilire şi explicitare a conținutului unei teme este cunoscut ca procesul de "definire a temei".

În definirea temei se porneşte cu echipa afirmativă. Primul vorbitor din cadrul acestei echipe va trebui să explice în termeni clari ce înseamnă tema în opinia echipei. Pentru a putea stabili semnificația temei, echipa afirmativă va trebui să aplice testul "omului de pe stradă", cu alte cuvinte, va trebui să se gândească ce semnificație ar atribui acestei teme un om oarecare de pe stradă căruia i-ar fi prezentată.

Echipa negativă poate accepta definiția aleasă sau o poate contesta. Echipa negativă va trebui să fie foarte prudentă atunci când lansează o astfel de contestație, pentru că dezbaterea va fi greu de continuat dacă porneşte de la două definiții diferite ale temei. E bine ca definițiile inițiale să fie contestate dacă nu sunt raționale, sau dacă exclud de la bun început punctele de vedere opuse din dezbatere. Dacă echipa negativă doreşte să conteste definiția, primul vorbitor va trebui să fie cel care să explice clar motivele pe care se bazează contestația şi să propună apoi o definiție mai bună.

Dezbaterea este o activitate de echipă şi în general echipele sunt formate din trei participanți. Este important ca aceştia să colaboreze între ei. "Linia de start" a echipei este afirmația de bază privind "motivele pentru care tema este adevărată" (pentru echipa afirmativă) şi "motivele pentru care tema este falsă" (pentru echipa negativă). Ea trebuie să fie o frază scurtă, prezentată de primul vorbitor din cadrul fiecărei echipe, care va fi reluată de ceilalți doi vorbitori pentru a consolida ideea muncii în echipă.

Rolul vorbitorilor

În timpul unei dezbateri, fiecare vorbitor din echipă va avea de îndeplinit un anumit rol. Rolurile posibile sunt prezentate în cele ce urmează, în ordinea în care se ia cuvântul.

Primul vorbitor din echipa afirmativă: defineşte tema. Prezintă linia de start a echipei afirmative. Prezintă pe scurt aspectele care vor fi abordate de fiecare dintre membrii echipei afirmative. Prezintă prima jumătate a argumentației echipei afirmative.

Primul vorbitor din echipa negativă: acceptă sau respinge definiția (dacă nu face acest lucru în mod expres, se consideră că definiția este acceptată). Prezintă linia de start a echipei negative. Prezintă pe scurt aspectele care vor fi abordate de către fiecare dintre membrii echipei negative. Combate unele dintre punctele mai importante din intervenția primului vorbitor al echipei afirmative. Primul vorbitor din echipa negativă va aloca aproximativ un sfert din timpul pe care îl are la dispoziție combaterii argumentelor părții adverse. Prezintă prima jumătate a argumentației echipei negative.

Al doilea vorbitor din echipa afirmativă: reafirmă linia de start a echipei afirmative. Respinge principalele puncte prezentate de primul vorbitor din echipa negativă. Al doilea vorbitor din echipa afirmativă va consacra aproximativ o treime din timpul pe care îl are la dispoziție combaterii argumentelor echipei adverse. Prezintă a doua jumătate a argumentației echipei afirmative.

Al doilea vorbitor din echipa negativă: reafirmă linia de start a echipei negative. Respinge unele dintre punctele importante ale argumentației echipei afirmative. Al doilea vorbitor negativ va aloca aproximativ o treime din timpul pe care îl are la dispoziție combaterii argumentației echipei adverse. Prezintă a doua jumătate a argumentației echipei negative.

Al treilea vorbitor din echipa afirmativă: reafirmă linia de start a echipei afirmative. Combate toate punctele din argumentația echipei negative care nu au fost abordate anterior. Al treilea vorbitor din echipa afirmativă va aloca între două treimi şi trei pătrimi din timpul pe care îl are la dispoziție combaterii argumentelor părții adverse. Prezintă un rezumat al argumentației echipei afirmative. Încheie dezbaterea din partea echipei afirmative.

Al treilea vorbitor din echipa negativă: reafirmă linia de start a echipei negative. Combate toate punctele care nu au fost abordate anterior din argumentația echipei afirmative. Al treilea vorbitor din echipa negativă va aloca între două treimi şi trei pătrimi din timpul pe care îl are la dispoziție combaterii argumentelor părții adverse. Prezintă un rezumat al argumentației echipei negative. Încheie dezbaterea din partea echipei negative.

Combaterea argumentelor părții adverse

În cadrul dezbaterii, fiecare echipă va aduce argumente în favoarea punctului său de vedere. De asemenea, vorbitorii vor acorda un anumit timp şi criticării argumentelor prezentate de cealaltă echipă. Iată câteva aspecte în legătură cu modul în care se pot combate argumentele părții adverse.

- *Urmăreşte logica* — Nu este de ajuns ca participanții să afirme că partea adversă nu are dreptate. Ei trebuie să indice şi motivele pentru care consideră că nu are dreptate. Acest lucru se poate realiza cel mai bine în felul următor: se ia unul dintre punctele principale ale argumentației părții adverse şi se demonstrează că nu are sens sau logică. Deoarece această demonstrație presupune o gândire rapidă, aceasta este una dintre părțile cele mai stimulatoare şi agreabile ale dezbaterii.
- *Reperează aspectele importante* — Se începe prin combaterea aspectelor mai importante din argumentația părții adverse. După un timp, participanții constată că acestea devin tot mai uşor de identificat. Ele pot fi reperate cel mai uşor în momentul în care primul vorbitor al echipei adverse realizează scurta prezentare a aspectelor care urmează să fie abordate de ceilalți membri ai echipei. Însă este important ca aceste aspecte să nu fie combătute înainte ca ele să fie prezentate de echipa adversă.
- *Joacă cinstit* – Cu alte cuvinte, este importantă o atitudine corectă. Critica trebuie să se refere la cele declarate de vorbitor şi nu la persoana acestuia.

Vorbitorul

Vorbitorii pot utiliza numeroase tehnici în intervențiile lor, urmând să fie evaluați de arbitri în funcție de trei parametri: conținut, metodă, manieră.

Conținutul

Conținutul este ceea ce spune o persoană, este esența discursului. Conținutul trebuie să cuprindă argumente şi exemple. Un argument este o afirmație: "Tema este adevărată (sau falsă, în funcție de partea de care vă aflați) din cauza 'x'", unde x reprezintă argumentul. De exemplu, la tema "grădinile zoologice să fie închise", un argument poate fi "Grădinile zoologice ar trebui să fie închise pentru că aici animalele sunt ținute într-un mediu artificial."

Un exemplu este un fapt sau o dovadă care vine în susținerea argumentului. Dacă argumentul este "Grădinile zoologice ar trebui să fie închise, pentru că aici animalele sunt ținute într-un mediu artificial", atunci un exemplu ar putea fi următorul: "în cuşca de la grădina zoologică, leii nu au la dispoziție decât 200 de metri pătrați, în timp ce în junglă ar avea la dispoziție un teritoriu de 2000 de km pătrați." Exemplele pe care le dați trebuie să fie relevante pentru tema în cauză.

Conținutul nu se poate reduce însă în nici un caz la o lungă listă de exemple. O dezbatere nu se câştigă doar prin prezentarea volumului cel mai mare de fapte. Faptele sunt ca nişte cărămizi dintr-un zid: dacă nu sunt bine legate între ele cu mortar, nu sunt bune la nimic. La fel, o dezbatere nu se poate câştiga doar dovedind că unele dintre faptele prezentate de partea adversă sunt false. Poate că astfel poziția adversarului va fi puțin slăbită, aşa cum scoaterea câtorva cărămizi dintr-un zid i-ar putea slăbi rezistența. Pentru a putea distruge tot zidul, este necesară atacarea argumentelor principale prezentate de partea adversă.

Metoda

În timp ce conținutul este *ceea ce* se spune, metoda reprezintă *modul* în care este organizat conținutul. De exemplu:

- *Munca în echipă:* O bună muncă în echipă presupune unitate şi logică. Unitatea se naşte atunci când toți membrii echipei sunt conştienți de conținutul definiției, de cele spuse de ceilalți vorbitori şi de linia de start a echipei. Fiecare membru al echipei trebuie să susțină linia de start şi să asigure continuitatea dintre cele spuse deja şi cele care urmează să fie spuse de către ceilalți membri ai echipei.
- *Munca individuală:* Fiecare vorbitor va trebui să-şi structureze cu atenție propriul discurs. Primul pas este ca vorbitorii să-şi facă o idee clară cu privire la propriile argumente şi la exemplele pe care le vor utiliza în sprijinul acestor argumente. În timp ce vorbesc, aceştia trebuie să delimiteze clar argumentele, astfel încât publicul să ştie când trec de la un argument la altul. Această tehnică poartă numele de "marcare" şi este un instrument deosebit de important în dezbatere. Aspectul cheie pe care vorbitorii nu au voie să-l uite este că, deşi ei ştiu exact despre ce vorbesc, publicul nu a mai auzit niciodată aceste lucruri şi nu le va auzi decât o singură dată. În consecință, vorbitorii trebuie să fie extrem de clari.

Intervențiile trebuie să fie bine organizate şi din punct de vedere temporal. Arbitrii pot sancționa vorbitorii atunci când îşi dau seama că nu fac decât să înşire vorbe ca să mai treacă timpul.

Maniera de prezentare

Maniera este modul în care sunt prezentate intervențiile, iar vorbitorii trebuie să cunoască mai multe aspecte legate de manieră. Nu există o normă prestabilită privind maniera de prezentare a unui argument. Vă putem da însă câteva mici sfaturi şi indicații:

- *Fişele:* Nu scrieți intervențiile în dezbatere pe fişe sau cartonaşe. Dezbaterea este un exercițiu care presupune interacțiunea vie dintre două echipe, precum şi dintre echipe şi public, şi nu cititul cu voce tare al unor cuvântări scrise. Astfel de fişe trebuie folosite în acelaşi fel în care se folosesc sufleorii în teatru. Ele există pentru ca vorbitorul să le poată consulta la nevoie.
- *Contactul vizual:* Acesta se află în strânsă legătură cu cele spuse mai sus cu privire la fişe. Dacă vorbitorul îşi priveşte publicul, atunci îi va putea acapara atenția. Dacă vorbitorul citeşte de pe fişe sau se uită tot timpul într-un punct aflat deasupra capului celor din public, foarte curând îi va fi imposibil să se mai concentreze. După ce stabileşte contactul vizual cu publicul, vorbitorul va putea stabili şi contactul afectiv şi intelectual.
- *Vocea:* Vorbitorii pot face multe lucruri pentru ca vocea lor să fie eficace. Ei pot folosi volumul, timbrul şi viteza pentru a sublinia punctele importante. Dacă ridicați brusc tonul, veți putea atrage atenția publicului, iar dacă vorbiți cu un ton calm puteți face publicul să vă asculte cu mai multă atenție.
- *Corpul:* Corpul este un instrument care trebuie valorificat. Gesturile trebuie să fie deliberate şi sigure. Vorbitorii trebuie să-şi mişte capul şi trunchiul pentru a putea păstra contactul vizual cu toți membrii publicului. Vorbitorii pot să se deplaseze prin fața publicului, însă trebuie să aibă mişcări hotărâte, cu efect. Dacă un vorbitor decide să stea nemişcat, atunci poziția pe care o adoptă va trebui neapărat să emane siguranță.

- *Ticurile nervoase:* Ticurile nervoase se vor evita cu orice preț. Dacă vorbitorul se joacă cu fişele, trage de o şuviță de păr, îşi învârte ceasul în jurul încheieturii sau se leagănă pe vârfuri, el nu face decât să distragă atenția publicului de la prezentare. Vorbitorul trebuie să-şi utilizeze întreaga ființă pentru a crea efectul dorit, având grijă ca nimic să nu-i diminueze capacitatea de a convinge publicul.
- *Elocința şi vocabularul:* Acesta nu este un exercițiu de gramatică sau elocință. Vorbitorii vor trebui să se străduiască să nu utilizeze termeni prea familiari sau prea sofisticați. Nu câştigăm puncte în plus dacă folosim cuvinte pe care vorbitorul sau publicul eventual nu le înțeleg şi nici nu ştiu să le pronunțe. La fel, este o greşeală să lăsați ca discursurile să fie scrise de alte persoane decât cei care le pronunță. Vorbitorii trebuie să intre în spiritul dezbaterii şi să-şi dezvolte propriile competențe în acest sens.

Schema de notare

Dezbaterile sunt judecate de "arbitri". Fiecare arbitru atribuie note vorbitorilor în funcție de un standard. De exemplu, scorul total este în mod normal 100. Acest total se împarte pe categorii în modul următor: vorbitorii pot obține 40 de puncte pentru conținut, 40 de puncte pentru manieră şi 20 de puncte pentru metodă. Grupul nu trebuie însă să-şi facă probleme în legătură cu notele şi punctajele. Cel mai important lucru este participarea şi dobândirea unei competențe care îi va ajuta pe tineri pe tot parcursul vieții lor şcolare, profesionale şi sociale.

Note

Organizația Internațională a Muncii

SCREAM

Opriți munca copiilor

Presa audiovizuală: radio şi televiziune

Scop: Stabilirea unor contacte cu presa pentru a atrage atenţia publicului larg asupra problematicii muncii copiilor. Înţelegerea modului în care funcţionează presa. Pregătirea şi realizarea unui interviu la radio şi/sau televiziune.

Rezultat: Valorifică potenţialul de educare şi conştientizare a comunităţii şi măreşte efectul de multiplicare.

Durată

2 lecţii simple şi una dublă

Motivaţie

Colaborarea cu radioul şi televiziunea diferă faţă de colaborarea cu presa scrisă. Dacă aţi parcurs deja modulul Presa scrisă, aşa cum este recomandabil să faceţi, tinerii din grupul cu care lucraţi îşi vor fi dat deja seama de importanţa utilizării presei pentru a transmite mesajul către un public cât mai larg şi pentru a mări impactul a ceea ce încearcă să realizeze.

Ambele module dedicate Presei au scopul de a le arăta tinerilor modul în care pot colabora cu presa pentru a informa un număr cât mai mare de persoane din rândul comunităţii despre ceea ce fac, precum şi despre modul în care aceste persoane le-ar putea veni în ajutor. Aceste module se leagă foarte bine cu modulele Creaţie literară şi Interviuri şi anchete.

Marele avantaj al celor două module dedicate Presei este acela că ele oferă tinerilor ocazia de a pune în practică deprinderile şi competenţele pe care şi le-au format până în acest moment. Acesta este un nou pas spre afirmarea şi responsabilizarea tinerilor. Ei devin astfel agenţi ai mobilizării sociale în cadrul comunităţii.

În noua economie, este tot mai necesar să ştii cum să lucrezi cu presa, iar ştirile şi informaţiile au ajuns să ocupe un loc foarte important în viaţa oamenilor. Această deprindere le va fi deosebit de utilă tinerilor în viitoarea lor viaţă şcolară şi profesională, iar lucrurile pe care le vor învăţa în cadrul acestor module îi vor însoţi toată viaţa.

Notă pentru utilizator

Vă sfătuim să parcurgeţi modulul Presa scrisă înainte de a trece la acest modul. Modulul Presa scrisă va întări încrederea grupului faţă de colaborarea cu presa şi va fi o modalitate bună de a face cunoştinţă cu acest univers deosebit. Într-o anumită măsură, tinerii îşi pot ascunde timiditatea şi inhibiţiile în spatele unui comunicat de presă sau al unui articol. Pe de altă parte, dacă trebuie să acorde un interviu la radio, să participe la un talk show sau la o emisiune de ştiri regională la televiziune, nu îşi vor putea păstra anonimatul şi nu vor mai putea "să se ascundă". Mai mult, grupul poate utiliza comunicatul de presă pe care l-a elaborat în cadrul modulului Presa scrisă ca bază pentru stabilirea unor contacte cu diferite posturi de radio şi televiziune.

Pregătire

Iată câteva sugestii de care ar trebui să țineți seama înainte de a trece la executarea modulului:

- **Stabiliți postul de radio sau televiziune** care ar fi cel mai potrivit pentru proiectul dvs. Este mult mai probabil ca posturile locale să răspundă pozitiv la solicitarea dvs., dar nu excludeți nici posturile naționale. După identificarea postului, studiați emisiunile pe care le transmite şi alegeți una sau două care corespund obiectivelor pe care le urmăriți.
- **Contactați postul în prealabil.** După ce ați ales postul şi emisiunea potrivită, va trebui să luați legătura cu producătorul respectivei emisiuni. Postul de radio sau televiziune va trebui să fie informat din timp despre comunicatul de presă pe care urmează să-l trimiteți în următoarele zile, pentru a-şi putea face o idee despre ce e vorba în acesta. Posturile îşi planifică programele de la o săptămână la alta, iar dacă le contactați din timp, vă veți da seama mai bine care este momentul pentru care e planificată intervenția dvs.
- **Alegeți momentul potrivit.** Ştirile se referă la prezent, la ceea ce se întâmplă astăzi. Prin urmare, va trebui să vorbiți despre proiectul dvs. în timp ce este în curs de derulare şi nu după ce s-a încheiat. Datoria dvs. ca educator va fi să vă gândiți bine care este momentul cel mai potrivit pentru efectuarea acestui modul. Planificați-l cu grijă.
- **Termenele.** Nu uitați să trimiteți comunicatul de presă la postul de radio sau televiziune în timp util, iar apoi să luați legătura direct cu producătorul pentru a conveni asupra unei date pentru interviu.

Ca şi ziarele, posturile de radio şi televiziune, chiar şi cele mici, locale, au foarte mult de lucru. În fiecare zi au de realizat materiale cu care să umple grila de programe, deci timpul lor este foarte prețios. În consecință, cea mai bună modalitate de a le atrage atenția este să faceți o mare parte din treabă în locul lor. Cu alte cuvinte, pregătiți un comunicat de presă care să poată fi utilizat ca bază pentru o discuție sau un interviu şi apoi contactați direct postul. Dacă faceți o mare parte din munca de pregătire în locul redactorilor, iar apoi luați legătura la telefon cu cineva de la post, este mult mai probabil ca materialul dvs. să fie difuzat.

Ajutor din afară

Dacă aveți colegi cu multă experiență care ar fi dispuşi să vă ajute în executarea acestui modul, nu ezitați să profitați de sprijinul pe care vi-l pot oferi. Se poate întâmpla să cunoaşteți pe cineva – poate fi vorba chiar de tatăl sau mama unuia dintre tinerii cu care lucrați – care fie lucrează în presă sau are experiență jurnalistică.

Există şi posibilitatea ca postul de radio sau televiziune local să trimită pe cineva să vă ajute la realizarea acestui modul. Sau dacă nu vă pot ajuta în acest fel, poate este cineva dispus să vină la un moment dat să le vorbească tinerilor despre munca de jurnalist şi despre modul în care se poate capta atenția presei. De obicei, tinerii sunt deosebit de interesați de modul în care funcționează presa. Probabil că urmăresc sistematic şi ştirile la radio sau la televiziune.

Pe de altă parte, puteți solicita ajutorul unui consultant sau specialist în domeniul presei şi comunicării. Dacă nu cunoaşteți nici un specialist în domeniu, puteți probabil să găsiți câteva nume în cartea de telefon locală. Dată fiind natura temei, ar trebui să întrebați aceste persoane dacă ar fi dispuse să-şi ofere serviciile în mod gratuit.

Nu uitați că e bine să-i implicați şi pe tineri în încercările de a atrage ajutor din afară. Încurajați-i şi ajutați-i să ia legătura cu producători sau alte persoane de la posturile locale de radio şi televiziune. Aceasta poate fi o experiență pozitivă pentru tineri şi o bună ilustrare a modului în care se gestionează relațiile cu presa. Orice scrisoare adresată presei va trebui să fie urmată de un contact telefonic.

Resurse necesare

- ✓ Comunicatul de presă realizat în cadrul modulului Presa scrisă.
- ✓ Tablă sau flipchart.
- ✓ Accesul la telefon, dacă este posibil (nu este însă esențial).
- ✓ Cameră video, aparat video sau monitor.

(Notă: aceste aparate nu sunt absolut necesare, deoarece sunt scumpe şi nu toate instituțiile şi comunitățile şi le pot permite. Totuşi, dacă aveți acces la ele, utilizați-le.)

Începerea activității

Modul în care veți realiza acest modul va depinde de mai mulți factori:

- dacă ați reuşit să invitați unul sau mai mulți vorbitori din partea presei.
- dacă aveți un coleg, un alt profesor sau un colaborator extern care vă pot ajuta în desfăşurarea lecțiilor.
- dacă veți conduce chiar dvs. lecțiile.

Oricare ar fi situația, descrierea de mai jos ar trebui să vă ofere suficient sprijin pentru a desfăşura modulul de unul singur, fie că aveți experiență prealabilă în acest domeniu, fie că nu.

Notă pentru utilizator

Vă sugerăm să nu lucrați decât cu una dintre cele două forme de presă audiovizuală, fie cu radioul, fie cu televiziunea. Sau, dacă dvs. sau membrii grupului cred că e mai bine aşa, lăsați-i pe tineri să decidă dacă vor să-şi pregătească interviul-joc de rol sub forma unui interviu la televiziune sau la radio. Ar putea fi extrem de interesant să urmăriți modalitățile diferite în care se pregătesc tinerii pentru radio şi pentru televiziune, şi să faceți o comparație între ele în discuția finală.

Organizarea grupului

Deoarece acest modul vine în continuarea celui despre Presa scrisă, e bine să păstrați aceeaşi împărțire pe grupe la amândouă. Participanții vor avea de scris, atunci când vor analiza comunicatul de presă şi când vor formula întrebările pentru interviu. În plus, tinerii vor trebui să execute şi un mic joc de rol, ca o repetiție pentru interviul de radio sau televiziune. Aceste activități le vor consolida încrederea în sine, tinerii având mare nevoie de acest lucru înainte de a trece la contactul direct cu presa.

Dacă ați executat deja modulele Jocul de rol sau Dezbaterea, ați avut probabil ocazia să-i identificați pe cei care au talent actoricesc sau ştiu să vorbească în public. Aveți grijă ca aceştia să nu ajungă toți în acelaşi grup, ci să fie repartizați în grupe diferite, astfel încât, datorită priceperii lor, să-i poată ajuta şi pe ceilalți. Ei vor putea să-şi asume rolul de lideri ai acestor grupe, ceea ce v-ar ajuta şi pe dvs.

Stabilirea cadrului

1 lecție

Dacă ați reuşit să contactați un jurnalist sau un alt reprezentant al unui post de radio sau televiziune, acesta ar fi un bun punct de plecare pentru modulul de față. Invitați această persoană să vină să vorbească în fața grupului înainte de a demara activitățile din cadrul modulului. Acest lucru vă va ajuta să stabiliți cadrul exercițiului şi să treziți interesul pentru subiect în rândul participanților. La sfârşitul prezentării, porniți un dialog cu invitatul, adresând chiar dvs. primele întrebări, pe care le-ați pregătit dinainte. S-ar putea să treacă un oarecare timp până când tinerii îşi fac curajul să pună întrebări. Poate că se vor simți intimidați şi nu vor îndrăzni să pună întrebări, chiar dacă ar dori să afle foarte multe lucruri. Aşa că e bine să spargeți gheața chiar dvs., formulând primele întrebări. Astfel tinerii se vor mai elibera puțin de tensiune şi îşi vor aduna curajul necesar ca să pună şi ei întrebări.

Aveți grijă ca după această vizită să i se trimită vorbitorului o scrisoare de mulțumire. E un gest firesc de politețe, care însă nu va trece neobservat. Astfel de mici gesturi sunt întotdeauna bine primite, iar persoanele în cauză vor fi mult mai dispuse în viitor să răspundă la eventualele solicitări.

În cazul în care nu ați reuşit să găsiți pe cineva care să vină să le vorbească tinerilor, este important să creați dvs. cadrul necesar, ajutându-i pe tineri să înțeleagă mai bine cum funcționează lumea presei.

Radioul este adesea considerat un mijloc de comunicare în masă mai puțin prestigios decât televiziunea, mai ales din cauza rolului pe care îl joacă în zilele noastre televiziunea ca mijloc rapid şi eficient de informare. Programele de televiziune constituie pentru tineri o sursă de inspirație pentru principiile şi valorile pe care le adoptă, precum şi pentru comportamentul lor social. La ora actuală, un număr important de programe de televiziune îi vizează pe adolescenți. Ca urmare, în unele țări radioul nu este întotdeauna considerat un mijloc de informare popular, ceea ce nu înseamnă că el nu este totuşi un mijloc de comunicare în masă esențial.

Radioul dispune de avantaje considerabile față de televiziune, datorită faptului că este mult mai ieftin şi mai accesibil. Oamenii ascultă radio 24 de ore din 24, 7 zile pe săptămână şi 365 de zile pe an. Adesea, oamenii nici măcar nu-şi dau seama că ascultă radio, pentru că acesta devine parte integrantă a mediului lor cotidian. În majoritatea gospodăriilor şi într-un mare număr de locuri de muncă există undeva un aparat radio. În țările în care nu toate gospodăriile sunt legate la rețeaua de electricitate şi oamenii nu dispun de mijloacele necesare pentru a-şi cumpăra un televizor, precum şi în țările unde analfabetismul constituie o problemă, radioul este principala sursă de ştiri, comunicare şi divertisment.

Atât radioul cât şi televiziunea oferă o mare varietate de programe, cum ar fi programe informative, reportaje, talk show-uri, emisiuni în direct, programe gen teleşcoală, programe care vizează anumite segmente de public, de exemplu femeile sau tinerii, precum şi multe altele. Va trebui să vă gândiți împreună cu grupul care ar fi programul cel mai potrivit pentru a difuza informațiile privind proiectul pe care îl derulați. Tinerii ascultă sau se uită frecvent la programele care sunt produse pentru segmentul lor de vârstă, cum ar fi talk show-urile cu adolescenți, topurile de muzică pop, concursurile şi programele tip teleşcoală, dacă mai sunt la vârsta şcolii.

Nu trebuie să uitați nici faptul că posturile de radio *locale* sunt foarte populare şi sunt adesea ascultate cu mai mare atenție decât anumite posturi naționale, datorită faptului că transmit ştiri şi buletine meteo locale, precum şi programe despre diferite evenimente de interes local. Cel mai bine este poate să vă adresați în primul rând postului de radio local, pentru că astfel de posturi sunt adesea în căutarea unor subiecte interesante de pe plan local pentru a-şi completa grila de programe.

Activitatea 1: Interviul de radio sau televiziune

1 lecție dublă

Una dintre cele mai eficace forme de abordare a unui subiect la radio sau televiziune este interviul, iar rolul acestui modul este de a-i pregăti pe tineri pentru relațiile cu presa şi în mod concret pentru interviu. Rezultatele modulului Presă vor constitui baza pentru executarea acestor activități. Fiecare grup va primi câte un exemplar din comunicatul de presă şi, pentru acest exercițiu, se va presupune că acest comunicat a fost trimis la posturile de radio şi televiziune locale. Obiectivul este de a efectua mai multe exerciții de jocuri de rol, în cadrul cărora grupurile de participanți să analizeze comunicatul de presă şi, ca urmare a analizei, să formuleze o serie de întrebări care le-ar putea fi adresate celor care sunt implicați în proiect, iar apoi să elaboreze şi răspunsurile la aceste întrebări.

Notă pentru utilizator

Nu este absolut necesar să fi parcurs deja modulul Jocul de rol. În cadrul acestui modul, nu veți avea de efectuat la fel de multe jocuri de rol ca la modulul dedicat în mod expres Jocului de rol, care precedă modulul mai serios dedicat Teatrului. În ultimă instanță, jocul de rol din cadrul acestui modul dedicat presei va putea servi ca introducere la modulul Teatru. Prin urmare, nu e cazul ca în acest moment să vă faceți prea multe griji în legătură cu talentul actoricesc al participanților.

Tehnici de intervievare

Începeți cu o discuție generală cu întreg grupul. Scrieți pe tablă următoarele reguli de bază pentru pregătirea interviurilor de radio sau televiziune:

- **Pregătire, pregătire, pregătire!** Orice interviu cu presa poate fi o experiență care îți pune nervii la încercare, chiar şi în cazul celor care au obişnuința interviurilor. Dacă interviul este pregătit cu grijă, tinerii vor fi mai liniştiți şi se vor putea concentra asupra principalului lor obiectiv, acela de a-şi transmite mesajul.
- **Sosiți la interviu măcar cu puțin timp înainte de ora stabilită.** De obicei, cei care urmează să dea interviuri aşteaptă într-un birou al postului să le vină rândul. Dacă ratați momentul intervenției, nu vi se va oferi prea uşor o a doua şansă. În plus, tinerii vor avea nevoie de ceva timp pentru a-şi regăsi sângele rece înainte să mai apară pe un post de radio sau televiziune.
- **Care este povestea / istoria?** Pentru a fi de interes pentru radio sau televiziune, interviul dvs. trebuie să relateze o istorie. Dacă vreți să captați atenția celor care urmăresc postul, trebuie să gândiți "auditiv".
- **Prezentați-vă.** Este important ca ascultătorii să ştie exact cine sunteți, pentru a putea pune în context lucrurile pe care le relatați.
- **Folosiți propoziții simple şi scurte.** Nu divagați în timpul unui interviu la radio. Vorbiți bine şi clar. Nu insistați prea mult asupra unui anumit punct. Odată ce l-ați menționat, puteți trece la următorul punct.
- **Evitați jargonul şi argoul.** Nu e cazul să pierdeți din audiență, făcându-i pe ascultători să-şi piardă interesul pentru temă doar din cauză că nu înțeleg ce spuneți. Tinerii au tendința de a utiliza un limbaj propriu, aşa că va trebui să-i pregătiți să-şi transmită mesajul cu claritate.

- **Stabiliți ce mesaj vreți să transmiteți ca intervievat.** Calitatea unui interviu va fi evaluată în funcție de măsura în care veți reuși sau nu să vă transmiteți mesajul. Prin urmare, planificați-l cu grijă. Ce mesaje doriți să transmiteți? Întocmiți o listă cu aproximativ cinci puncte esențiale pe care doriți să le semnalați pe parcursul interviului și, orice s-ar întâmpla, asigurați-vă că reușiți să le transmiteți. Cel puțin unul dintre aceste puncte pe care nu trebuie să le uitați este să le mulțumiți persoanelor cărora li se cuvin mulțumiri. Trebuie să fiți "dibaci" și să interpretați întrebările în așa fel încât dvs., cel intervievat, să puteți spune exact ce vreți să spuneți. Dacă vorbiți clar și bine, este puțin probabil să fiți întrerupt.
- **Menționați date statistice șocante.** Există foarte multe date statistice șocante privind munca copiilor pe care le-ați putea utiliza pentru a insista asupra anumitor aspecte. Un interviu la radio durează câteva minute, sau poate doar câteva secunde, iar o modalitate sigură de a capta atenția ascultătorilor este de a menționa astfel de date statistice în timpul interviului. Faceți legătura dintre aceste date și viața de zi cu zi, astfel încât să-i faceți pe ascultători să se gândească cu adevărat la ceea ce spuneți.
- **Fiți conștient de faptul că sunteți văzuți de telespectatori.** Un factor important de care trebuie să țineți seama cu ocazia unui interviu televizat este, evident, modul în care vă prezentați. La televizor, sunteți vizibil pe tot parcursul interviului, prin urmare limbajul corpului este și el foarte important: tinerii care participă la interviu trebuie să aibă grijă să nu se fâțâie inutil pe scaun, să nu stea trântiți într-o poziție lipsită de eleganță, să se joace cu părul sau să umble cu mâna pe la față. Ei vor trebui să aibă un aer relaxat și să-și țină mâinile așezate confortabil pe genunchi.

Ordonați elementele din lista de mai sus în ordinea care credeți că este cea mai relevantă pentru dvs. și grupul cu care lucrați. S-ar putea să nu vreți să vă referiți la toate punctele, prin urmare alegeți-le doar pe cele pe care vreți să le discutați. Nu scrieți pe tablă decât lucrurile scrise cu litere bolduite. După ce ați scris toată lista pe tablă, luați fiecare punct în parte și discutați toate implicațiile sale.

Dați-le membrilor grupului posibilitatea să pună întrebări în timp ce detaliați elementele pe care le-ați scris pe tablă. Asigurați-vă că au înțeles bine principalele puncte și principiile de bază de care trebuie să țină seama în ceea ce privește interviurile. Puneți-le și dvs. întrebări de verificare, ca să vedeți dacă chiar au înțeles despre ce este vorba. Mențineți treaz interesul tinerilor, alternând prezentarea dvs. cu întrebări și exemple.

Pregătirea pentru interviu

În cadrul exercițiului pregătitor, grupul se împarte în mai multe grupe mici, și fiecare dintre acestea își elaborează propria versiune a unui interviu radio prin intermediul jocului de rol. Ideea este de a-i familiariza pe membrii grupului cu tehnica de a lua și a da un interviu. Va trebui să împărțiți grupul mare în așa fel încât să obțineți un număr par de grupe. Apoi, formați perechi, astfel încât să aveți două grupe formate din câte două persoane. Aceste două grupe vor avea de îndeplinit sarcini diferite:

- Un grup va juca rolul reporterului de la radio care ia interviul. Membrii acestui grup vor analiza comunicatul de presă și vor formula o serie de întrebări care ar putea să se pună în timpul interviului. Bineînțeles, se va impune în primul rând o lectură atentă a comunicatului. Nu trebuie să le cereți prea mult tinerilor, pentru că exercițiul li se poate părea mult prea dificil. Spuneți-le să formuleze aproximativ șase întrebări bune pe care ar dori să le adreseze unei persoane dacă ar fi reporteri. Explicați-le că întrebările trebuie să fie formulate în așa fel încât persoana intervievată să poată da răspunsuri complete. Doar cu o serie de răspunsuri "da / nu" nu veți reuși să faceți un interviu prea interesant, iar ascultătorii se vor plictisi repede.

- Al doilea grup va juca rolul celui intervievat. Tinerii din acest grup vor trebui să analizeze comunicatul de presă dintr-o perspectivă diferită, reflectând asupra tipului de mesaj pe care ar dori să-l transmită în cadrul interviului. Ei vor trebui să se pregătească pentru a fi intervievați.

Bineînțeles, grupurile organizate în perechi nu trebuie să-şi compare notițele, ci vor trebui să lucreze separat, pe perechi, şi să-şi păstreze fiecare întrebările formulate şi notițele pentru sine. Scopul exercițiului este de a-i îndemna pe tineri să se gândească la genul de întrebări pe care le-ar putea pune un reporter şi la modul în care s-ar putea răspunde la ele. Exercițiul constituie o bază de pregătire pentru oricare dintre membrii grupului care ar putea fi invitați să participe la un interviu la un post de radio sau televiziune şi în acelaşi timp îi îndeamnă pe tineri să se gândească cu mare atenție la proiect şi la problematica muncii copiilor.

Acordați grupelor aproximativ 20 de minute pentru a pregăti interviurile. Țineți-i sub tensiune circulând printre participanți în timpul exercițiului şi vorbind cu ei. Dacă observați că unul dintre grupuri se confruntă cu dificultăți sau cu probleme, aşezați-vă la masa acestui grup şi discutați cu ei despre întrebările care ar putea fi formulate pe baza comunicatului de presă, făcând mici sugestii ici şi colo. Dacă reuşesc să se pornească, restul va veni de la sine. De obicei prima întrebare este cea mai dificil de formulat. Ajutați-i pe tineri să se relaxeze şi să se simtă în largul lor.

Asigurați-vă că totul merge bine circulând printre grupuri. Nu va fi chiar aşa de greu pentru tineri să formuleze şase întrebări, mai ales că ei ar trebui să cunoască deja destul de bine esența problemelor despre care este vorba. Ca să-i mai liniştiți, spuneți-le participanților că în această etapă nu vă aşteptați neapărat la rezultate strălucite. Principalul obiectiv al exercițiului este ca participanții să-şi formuleze propriile întrebări şi să fie pregătiți pentru un interviu. Aveți grijă ca fiecare dintre membrii grupelor mai mici să participe la exercițiu şi să nu fie toată treaba făcută de o singură persoană.

Respectați termenele stabilite şi asigurați-vă că toate grupele termină treaba în timpul alocat. Întrerupeți exercițiul după expirarea timpului alocat, chiar dacă nu au terminat toți tot ce aveau de făcut.

Exersarea interviurilor

Pentru următorul exercițiu, aşezați o masă la un capăt al sălii, astfel încât s-o poată vedea toată lumea. Pe o parte a mesei se vor aşeza cei care iau interviurile, iar pe cealaltă cei care sunt intervievați. În mod "democratic", adică prin tragere la sorți sau dând cu banul, stabiliți ordinea în care perechile vor desfăşura interviurile. Dacă dispuneți de o cameră video, ar fi bine să înregistrați toate interviurile. Vizionând înregistrarea pe un ecran, veți putea face o analiză mai atentă a tehnicii de realizare a unui interviu împreună cu grupul, atât din punctul de vedere al celui care ia un interviu, cât şi din punctul de vedere al celui care îl dă. Ați putea astfel să-i ajutați pe membrii grupului să înțeleagă ce trebuie şi ce nu trebuie să facă cu ocazia unui interviu.

Faptul că interviurile se înregistrează îi va face pe participanții la jocul de rol să fie emoționați şi uşor panicați. Acest lucru poate fi util din cel puțin două motive:

- Situația devine astfel mai "reală". Atunci când ți se ia un interviu, eşti în mod inevitabil emoționat şi panicat, prin urmare este bine ca tinerii să treacă prin astfel de stări, ca să vadă în ce măsură le afectează comportamentul.
- Situația vă va ajuta să le dați tinerilor o idee despre ce înseamnă să fii la "televizor" şi să fii văzut nu doar de publicul din jurul tău, ci şi de un public mult mai mare, însă invizibil.

Încercați să faceți în aşa fel încât fiecare dintre membrii grupului să aibă ocazia să filmeze o parte dintre interviuri. Astfel vor învăța cum se foloseşte o cameră, dar şi cum se filmează astfel de scene de jocuri de rol.

Dacă nu aveți acces la aparatură video, nu e nici o problemă. Important este ca grupul să participe activ la exercițiu şi să aibă de câştigat de pe urma acestuia. Prin exercițiul jocului de rol participanții vor putea consolida experiența participării la un interviu. Pe de altă parte, dacă ați putea să vă procurați aparatură pentru înregistrare audio, şi acesta s-ar putea dovedi un exercițiu util. Ați putea reasculta împreună cu tinerii anumite porțiuni din interviuri, putând astfel să vă ilustrați observațiile cu exemple concrete. Pentru tineri, ascultarea interviului pentru a vedea cum s-au descurcat constituie o bună experiență de învățare. E puțin probabil ca în timpul interviului să-şi fi putut da seama ce au spus de fapt sau cum au răspuns la întrebările adresate.

Plasați două perechi de participanți de o parte şi de alta a mesei şi ajutați-i să se relaxeze şi să se concentreze asupra rolurilor pe care le joacă. De exemplu, puteți să le cereți să se prezinte folosind nume fictive, să pună muzică sau să prezinte buletinul meteo, dacă joacă rolul celui care urmează să ia interviul. Cei care pun întrebările trebuie să împartă răspunderea între ei. Nu e cazul să vorbească tot timpul aceeaşi persoană. Pe de altă parte, întrebările trebuie să li se adreseze fiecăruia dintre cei doi intervievați, astfel încât aceştia să aibă în egală măsură posibilitatea de a participa.

Cei care iau interviurile trebuie să-i încurajeze pe cei intervievați să dea răspunsuri cât mai bogate, iar dacă doresc să urmeze o anumită linie a întrebărilor pornind de la unul dintre răspunsurile date, trebuie să-i încurajați în acest sens, pentru că de fapt aşa se vor întâmpla lucrurile într-un interviu real. Amintiți-le celor intervievați că nu trebuie să uite nici o clipă mesajele pe care vor să le transmită şi să le şi transmită în cadrul răspunsurilor pe care le dau la întrebări.

Creați o atmosferă relaxată, astfel încât întreg exercițiul să fie plăcut. Recurgeți la umor ori de cât ori este posibil, atâta timp cât nu există pericolul ca situația să vă scape de sub control. Fiți permanent pregătit să-i ajutați pe participanții cărora li se pun întrebările. Există oricând posibilitatea ca unul dintre participanți să se blocheze total – tracul apare destul de des pe parcursul acestor exerciții. Fiți alături de participanți pentru a-i ajuta să depăşească situațiile dificile şi până la urmă să iasă din ele cu demnitate.

Când un grup îşi încheie interviul, mulțumiți-le participanților şi cereți-le celorlalți membri ai grupului să facă observații cu privire la exercițiul pe care l-au urmărit. Ceilalți trebuie să învețe din ceea ce văd şi să țină minte ce au învățat atunci când le vine rândul. Este util ca grupele să analizeze reciproc modul în care s-au descurcat, aceasta contribuind şi la îmbunătățirea dinamicii grupului. Continuați în acest fel până când toate grupele ajung să efectueze exercițiul. Va trebui de asemenea să vă notați elementele pozitive şi negative pe care le observați, astfel încât să le puteți aborda în cadrul unei discuții generale la sfârşitul exercițiului. Scoateți în evidență părțile bune din ceea ce au făcut tinerii şi faceți o critică constructivă a părților unde nu s-au descurcat prea bine. Este vorba de o experiență de învățare, iar tinerii vor avea de câştigat extrem de mult pentru dezvoltarea lor personală de pe urma acestor jocuri de rol.

Dacă doriți (şi dacă sunteți de părere că primirea va fi favorabilă), organizați un mic concurs între grupe pentru a stârni şi mai mult interesul participanților şi a introduce şi o notă de umor, oferind, de exemplu:

- un premiu pentru cel mai bun interpret în cadrul jocului de rol (juriul va fi format din membrii grupului).
- un premiu pentru jocul de rol cel mai interesant.

Interviul

La încheierea acestui exercițiu, grupul va trebui să finalizeze acțiunea de abordare a postului de radio sau televiziune local, convenind asupra coordonatelor interviului real. Evident, nu vor putea participa toți membrii grupului la interviu. Puteți considera că aveți noroc dacă postul de radio acceptă mai mult de două persoane la interviu. Este de asemenea probabil ca postul de radio sau televiziune să solicite şi prezența dvs. în calitate de coordonator al proiectului. Prin urmare, va trebui să identificați o modalitate echitabilă şi transparentă de a-i alege pe cei care vor participa la interviu. O posibilitate ar fi să puneți numele tuturor celor care vor să participe la interviu într-un vas, iar apoi să trageți la sorți un nume. Unii dintre tineri vor fi cu siguranță dezamăgiți, însă s-ar putea ivi şi alte ocazii de a da interviuri în viitor.

După stabilirea datei şi orei interviului, va trebui să organizați o şedință de informare cu tinerii vizați pentru a-i ajuta să se destindă. Consultați notițele făcute în timpul jocului de rol şi subliniați punctele pozitive pe care tinerii trebuie să şi le amintească. Asigurați-vă că tinerii stabilesc foarte clar mesajele pe care doresc să le transmită. E bine să sosiți cu oarecare timp înainte de ora interviului şi să vă asigurați că membrii grupului vor mulțumi ulterior reporterului şi producătorului emisiunii pentru colaborare. Reuniți întregul grup după interviu, eventual mergeți împreună cu ei la un suc, şi purtați o mică discuție despre interviu, în cadrul căreia tinerii să-şi poată elibera tensiunea şi să-şi exprime deschis sentimentele. Ei au nevoie de o astfel de "supapă" ca să-şi elibereze energia nervoasă acumulată.

Dacă postul de radio sau televiziune nu vă poate oferi o înregistrare audio sau video a interviului, aveți grijă ca unul dintre membrii grupului să înregistreze interviul cu mijloace proprii.

Nu uitați să-i lăudați pe tineri pentru treaba bună pe care au făcut-o, pentru a le consolida încrederea în sine, şi să le mulțumiți pentru participare. Ei vor trebui să desemneze pe unul dintre ei care să scrie o scrisoare de mulțumire postului de radio după interviu. Este esențial să cultivați relații bune cu presa.

Ce e bine să faceți şi ce nu

- Urmăriți ca toți membrii grupului să participe la toate lecțiile din cadrul modulului.
- Încurajați umorul şi schimbul de replici spirituale între membrii grupului pe tot parcursul lecțiilor. Tinerii îşi pot demonstra simțul umorului în rolurile pe care le joacă. De exemplu, cineva poate încerca să imite o personalitate binecunoscută de la radio.
- Nu permiteți tinerilor să râdă de munca celorlalți. Toți merită acelaşi respect şi aceeaşi atenție.
- Păstrați înregistrările video sau audio ale interviurilor realizate dacă dispuneți de aparatura corespunzătoare.
- Nu-i obligați pe participanți să facă lucruri care i-ar putea face să se simtă stânjeniți sau pe care sunt incapabili să le facă. Unele persoane pur şi simplu nu pot să vorbească în public, iar dvs. va trebui să le respectați sentimentele.
- Nu insistați prea mult asupra micilor concursuri pe care le-ați putea utiliza ca obiective pe termen scurt. Dacă sunteți de părere că aceste concursuri ar putea provoca unele probleme sau ar putea destabiliza grupul, renunțați la ele.

Discuția finală

1 lecție

Discuția finală va trebui să aibă loc după ce toți participanții au executat jocul de rol. Colaborarea cu presa este o perspectivă atrăgătoare, mai ales când e vorba de radio şi televiziune, prin urmare tinerii din grup vor răspunde probabil foarte bine la acest modul. Cu siguranță vor fi deosebit de emoționați dacă vor reuşi să susțină un interviu la radio sau televiziune. Vor fi încântați de ideea că vor apărea la radio sau televiziune, iar membrii comunității vor avea ocazia să înțeleagă mai bine lucrurile pe care le învață şi le fac ei. Nu uitați să înregistrați interviurile atunci când sunt difuzate la radio sau televiziune pentru ca să le puteți păstra ca piesă la "dosarul" de presă. În cadrul discuției finale, puteți organiza şi o vizionare a acestei înregistrări.

Susțineți interesul şi animația din cadrul grupului prin formularea unor comentarii de încheiere pline de entuziasm. Informați-i pe tineri cu privire la răspunsurile primite de la posturile de radio sau televiziune locale – cine ştie, poate ajungeți chiar la un post de televiziune național, ceea ce ar fi o adevărată lovitură pentru proiect şi ar stimula extrem de mult încrederea şi însuflețirea tinerilor cu care lucrați. Va fi un eveniment pe care îl vor aştepta cu multă nerăbdare, care vă va oferi numeroase posibilități de continuare. Amintiți-vă de imaginile realizate în cadrul concursului de creație artistică, pe care le-ați putea folosi acum ca material ilustrativ pentru interviul dat la televiziune.

Evaluare şi continuarea activității

În ceea ce priveşte indicatorii cuantificabili pentru acest modul, există într-adevăr câteva rezultate concrete care sunt măsurabile, fie că s-au obținut în cadrul modulului, fie că nu. Grupele mai mici au scris scenariul unui joc de rol în pregătirea unui interviu la radio sau televiziune. Calitatea materialelor scrise va depinde într-o oarecare măsură şi de cât de bine ați reuşit să executați modulul, precum şi de relația pe care ați stabilit-o cu membrii grupului.

Se mai pot avea în vedere şi următorii indicatori:

- stabilirea unor contacte cu posturi de radio şi televiziune locale (regionale şi naționale);
- trimiterea unui comunicat de presă la posturile de radio sau televiziune;
- obținerea unei invitații pentru un interviu la radio sau televiziune, sau ambele – de fapt, s-ar putea ca lucrurile să meargă chiar mai departe, şi întreg grupul să fie invitat la un talk show, la realizarea unui documentar despre proiect, sau să fie implicat într-un program pentru tineret;
- executarea unor activități de continuare a activității ca urmare a difuzării interviului.

Acest modul reprezintă trecerea la faze de *acțiune* în cadrul implicării tinerilor în campania mondială pentru eliminarea muncii copiilor. Prin urmare, indicatorii de mai sus sunt deosebit de importanți în determinarea măsurii în care membrii grupului sunt hotărâți să treacă la acțiune şi să se implice în această problemă şi în proiect în general. Rezultatele acestor acțiuni vor fi importante pentru dvs. pentru evaluarea personală pe care o veți face cu privire la executarea modulelor de până acum, precum şi cu privire la participarea grupului şi a membrilor săi la activități. În acest moment, sunteți cu siguranță în măsură să-i identificați pe tinerii care manifestă cel mai înalt nivel de angajament față de proiect şi față de obiectivul de conştientizare a opiniei publice cu privire la munca copiilor şi acțiunile care ar trebui întreprinse pentru atingerea obiectivului.

Acest modul contribuie în mod esențial la educarea tinerilor din grup. Activitățile din cadrul acestui modul le arată acestora modul în care pot acționa pentru a ridica nivelul de conştientizare al comunității cu privire la problematica muncii copiilor. Ei îşi vor putea exprima sentimentele față de comunitatea mai largă şi cine ştie ce efect poate avea mesajul lor? Ei pot astfel trezi interesul altor grupuri şi persoane, care vor dori să ia legătura cu tinerii din grupul dvs. Şi autoritățile locale din domeniul învățământului şi-ar putea manifesta interesul față de activitățile desfăşurate de tineri. Ca urmare a transmiterii mesajului prin presă s-ar putea deschide multe uşi.

Modulul promovează un mesaj de speranță pentru tineri. Ei vor constata că nu trebuie să-şi piardă toate speranțele, că mai există modalități şi mijloace prin care pot acționa într-o manieră pozitivă. Acest modul poate contribui mult la afirmarea tinerilor, dacă este bine gestionat şi desfăşurat. Dacă interviul are loc, veți putea stimula pe această bază sentimentul de mândrie şi încredere în sine al tinerilor, dezvoltându-le motivația pentru a acționa mai departe.

După ce ați dus la bun sfârşit acest modul, puteți trece la următorul. Recomandăm ca următorul modul pe care îl abordați să îndrepte grupul spre alte zone ale campaniilor de presă. Puteți aborda, de exemplu, modulul Integrarea în comunitate.

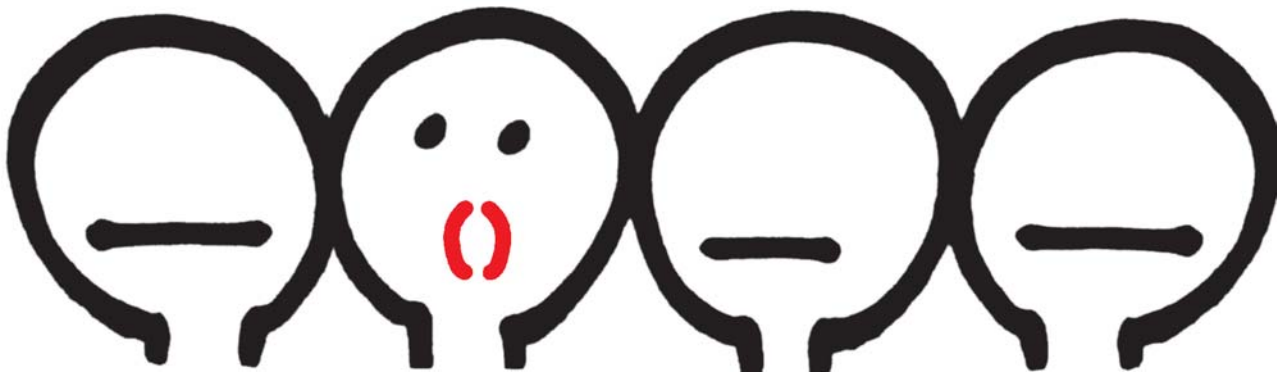
Note

Organizația Internațională a Muncii

SCREAM

Opriți munca copiilor

Presa scrisă

Scop: Stabilirea unor contacte cu presa pentru a atrage atenţia publicului larg asupra problemei muncii copiilor. Înţelegerea modului în care funcţionează presa. Redactarea unui comunicat de presă şi publicarea acestuia.

Rezultat: Valorifică potenţialul de educare şi conştientizare a comunităţii şi intensifică efectul de multiplicare.

Durată

2 lecţii simple şi 2 lecţii duble

Motivaţie

Presa este o comunitate a cărei mobilizare este esenţială în campania pentru eliminarea muncii copiilor. În actuala eră a comunicaţiilor globale şi a ştirilor instantanee, este importantă atragerea presei ca potenţială sursă de sprijin în mărirea impactului pe care îl are campania de conştientizare a opiniei publice cu privire la problematica muncii copiilor.

Am conceput două module de Presă. Cel de faţă abordează presa scrisă, adică ziarele şi revistele. Cel de-al doilea se referă la presa audiovizuală, adică la radio şi televiziune. Ambele module explică modul în care tinerii pot colabora cu presa în cadrul proiectului, pentru a putea informa un număr cât mai mare de persoane din cadrul comunităţii despre proiectul pe care îl desfăşoară şi despre modul în care comunitatea îi poate sprijini.

Marele avantaj al celor două module dedicate Presei este faptul că ele dau ocazia tinerilor să pună în practică deprinderile şi competenţele pe care şi le-au format în cadrul proiectului până în acest moment. Ei vor constata astfel care sunt beneficiile practice ale lucrurilor pe care le-au învăţat. Tinerii pot spune povestea muncii copiilor şi a tuturor consecinţelor sale nefaste într-un fel pe care cei de-o seamă cu ei din întreaga lume îl vor înţelege. Ei ajung să scrie articole, să solicite ajutor şi să-i cheme pe alţii la acţiune, şi toate acestea prin intermediul presei. Acest modul se leagă foarte bine de altele, cum ar fi modulul Creaţie literară. De fapt, capacitatea tinerilor de a scrie în mod creativ îi va ajuta să redacteze comunicate de presă şi să scrie redacţiilor unor ziare sau unor jurnalişti.

Se întâmplă relativ rar ca tinerii să fie puşi în situaţia de a-şi asuma responsabilităţi cu privire la anumite probleme importante. Acest modul le oferă o ocazie ideală de a-şi lăsa amprenta asupra gândirii comunităţii. Ştiinţa de a lucra cu presa devine o deprindere necesară în noua economie, deoarece ştirile şi informaţiile ocupă un loc esenţial

Notă pentru utilizator

Este bine ca modulul Documentare şi informare să fie parcurs înainte de acest modul. În cadrul exerciţiului de decupaje din presă, membrii grupului citesc ziare şi reviste pentru a identifica articole despre munca copiilor şi despre aspectele conexe privind drepturile omului. Analizând aceste decupaje din presă, membrii grupului vor înţelege mai bine cum arată un titlu de ziar care captează atenţia, cum sună o introducere bună, cum trebuie să fie ştirea principală etc. Aceste lucruri le vor fi utile în efectuarea exerciţiilor din cadrul acestui modul.

în viața multor oameni. Această deprindere le va fi deosebit de utilă tinerilor în viitoarea lor viață şcolară şi profesională, iar lucrurile pe care le vor învăța în cadrul acestor module îi vor însoți toată viața.

Acest modul aprofundează procesul de dezvoltare personală. Parcurgerea acestei activități vă va ajuta să evaluați potențialul şi personalitatea tinerilor cu care lucrați. Vor ieşi la suprafață calități cum ar fi capacitatea de conducere şi comunicare sau sensibilitatea.

Pregătire

Ştirile se referă la prezent, la ceea ce se întâmplă astăzi. Va trebui să vorbiți despre proiectul dvs. în timp ce el se află în plină desfăşurare şi nu după ce s-a încheiat. Datoria dvs. ca educator va fi să vă gândiți bine care este momentul cel mai potrivit pentru parcurgerea acestui modul şi să-l planificați cu grijă.

Înainte de a putea publica un comunicat de presă, dvs. şi grupul cu care lucrați va trebui să luați legătura cu redacțiile ziarelor locale şi cu diferiți jurnalişti. Redacțiile vor trebui să fie informate despre comunicatul de presă pe care urmează să-l trimiteți în următoarele zile, pentru a-şi putea face o idee despre conținutul documentului. Fiecare ziar trebuie să-şi facă un plan cu privire la conținutul următoarelor ediții, iar dacă luați întâi legătura cu redacția, veți şti dacă e mai bine să lansați comunicatul de presă imediat sau să-l trimiteți peste câteva săptămâni, când ziarul va dispune de suficient spațiu pentru a-l publica. Nu e o idee prea bună să elaborați un comunicat şi să-l trimiteți unui ziar dacă ştiți dinainte că nu va fi publicat – acest lucru i-ar demoraliza pe tinerii din grup. Alegerea momentului potrivit este esențială.

Articolele vor avea un mai mare impact dacă vor fi însoțite de ilustrații. Când discutați cu redacția sau jurnaliştii, propuneți-le câteva ocazii când pot face poze, de exemplu, cu ocazia vizitei unei celebrități sau a unei persoane din afară care vine să le vorbească tinerilor, cu ocazia unor evenimente cum ar fi reprezentarea unei piese de teatru sau organizarea unei expoziții cu lucrările realizate în cadrul concursului de creație artistică etc. Asigurați-vă că fotograful ştie exact locul şi ora când are loc evenimentul, astfel încât să piardă cât mai puțin timp. Fotografii sunt şi ei ocupați, mulți dintre ei sunt liber profesionişti, şi au un program foarte încărcat.

Ajutor din afară

Dacă aveți în jurul dvs. colegi care au experiența necesară şi ar fi dispuşi să vă ajute în executarea acestui modul, e bine să apelați la ei. Poate că printre cunoştințele dvs. – sau chiar printre părinții tinerilor din grupul cu care lucrați – există cineva care fie lucrează în presă, fie dispune de experiență în acest domeniu.

Există şi posibilitatea ca ziarul local să trimită pe cineva să vă ajute în realizarea acestui modul. S-ar putea ca un ziarist să fie dispus cel puțin să vină şi să le vorbească membrilor grupului despre munca de jurnalist şi despre modul în care se poate ajunge la publicarea unui material. În general, pe tineri îi interesează foarte mult modul în care funcționează mass media, din cauza măsurii în care sunt expuşi programelor de radio şi televiziune. În plus, prin această solicitare de ajutor din partea presei locale sau chiar naționale, veți atrage automat atenția asupra activităților pe care le desfăşurați cu grupul şi veți deschide calea spre publicarea unui comunicat de presă sau transmiterea unui interviu la un post de radio sau televiziune local. Pe de altă parte, puteți încerca să obțineți ajutor din partea unui consultant sau a unui specialist în mass media şi comunicare. Dacă nu cunoaşteți nici un consultant sau specialist în domeniu, veți putea găsi numele unor astfel de persoane în cartea de telefon locală. Dată fiind natura temei, ați putea să-i întrebați dacă ar fi dispuşi să-şi ofere serviciile în mod gratuit.

Resurse necesare

- ✓ Hârtie, pixuri sau creioane.
- ✓ Tablă sau flipchart.
- ✓ Acces la un telefon, dacă este posibil (nu este însă esențial).

Începerea activității

Modul în care veți proceda pentru executarea acestui modul va depinde de mai mulți factori:

- Dacă ați reuşit să invitați un vorbitor (sau mai mulți vorbitori) din partea presei.
- Dacă ați reuşit să identificați un coleg, un profesor sau o altă persoană din afară care să vă ajute în desfăşurarea lecțiilor.
- Dacă veți coordona chiar dvs. lecțiile.

În oricare dintre aceste situații v-ați afla, abordarea descrisă în cele ce urmează ar trebui să constituie o bază destul de bună care să vă permită să executați modulul singur, fie că aveți experiență prealabilă în acest domeniu, fie că nu.

Organizarea grupului

Reuşita modulului va depinde în mare măsură de membrii grupului şi de interesul acestora față de temă. Tinerii vor avea sarcina de a redacta un comunicat de presă, lucru pe care îl vor face probabil cel mai bine dacă se împart în grupuri mai mici, de 2-4 membri. Exercițiile îi vor ajuta să-şi dezvolte încrederea în sine de care vor avea nevoie înainte de a putea intra în contact direct cu presa.

Dacă efectuați acest modul după cel de Creație literară (ordinea recomandată), probabil că ați putut deja să-i identificați pe tinerii care au talent la scris. Aveți grijă ca aceştia să nu ajungă toți în acelaşi grup, ci să fie repartizați în grupuri diferite, astfel încât să-i poată ajuta şi pe ceilalți la scris. Ei ar putea chiar să-şi asume rolul de coordonator al grupurilor în care lucrează, ceea ce v-ar putea fi şi dvs. de ajutor.

Stabilirea cadrului

1 lecție

Chiar dacă trăim într-o lume a vitezei, dominată de tehnologia informatică, nu trebuie să subestimăm puterea cuvântului scris. Un comunicat de presă bine scris şi bine țintit, care prezintă o istorie interesantă, este o modalitate foarte eficace de a face publicitate proiectului dvs., deci şi campaniei pentru eliminarea muncii copiilor.

Dacă ați reuşit să contactați un vorbitor din lumea presei, acesta va fi un bun punct de plecare pentru lecția dvs. Invitați această persoană să vină să vorbească în fața grupului înainte de a începe activitățile din cadrul modulului. La sfârşitul prezentării, îndemnați-i pe participanți să-i adreseze întrebări invitatului. Probabil că tinerii nu vor avea curajul să ia cuvântul şi să pună întrebări, chiar dacă ar dori să afle foarte multe lucruri. Aşa că e bine să spargeți gheața chiar dvs. şi să formulați primele întrebări. Astfel le veți da timp tinerilor să se mai relaxeze şi să-şi facă curajul să pună şi ei întrebări.

Aveți grijă ca după această vizită să i se trimită vorbitorului o scrisoare de mulțumire. Astfel de mici gesturi sunt întotdeauna bine primite, iar persoanele în cauză vor fi mult mai dispuse în viitor să răspundă la eventuale solicitări.

În cazul în care nu ați reuşit să găsiți pe cineva din presă care să vină să le vorbească tinerilor, este important să creați dvs. cadrul necesar, explicându-le tinerilor cum funcționează lumea presei. Angajații de la ziare, chiar şi de la cele mici, locale, sunt oameni foarte ocupați. Ziariştii sunt probabil pe drum aproape tot timpul pentru a găsi subiecte pentru articole, să urmărească piste, să realizeze interviuri, să obțină ştiri în exclusivitate, să-i îndrume pe fotografi etc. Apoi se întorc la birou, unde trebuie să-şi scrie articolele la calculator sau să pună pe cineva să le scrie. Au foarte multe pagini de umplut în fiecare săptămână, iar timpul lor este prețios. În consecință, cea mai bună modalitate de a le atrage atenția este de a face treaba, pe cât se poate, în locul lor. Cu alte cuvinte, trebuie să elaborați un comunicat de presă pe care îl vor putea transcrie într-o măsură cât mai mare în paginile ziarului la nevoie sau dacă nu au timpul să se ocupe imediat de această temă.

Activitatea 1: Redactarea unui comunicat de presă - simulare

1 lecție dublă

Începeți activitatea lucrând cu întregul grup. Scrieți pe tablă următoarele idei de bază, care sunt deosebit de importante pentru redactarea comunicatelor de presă. Nu scrieți pe tablă decât propozițiile scrise cu litere mai groase şi explicați pe rând ce înseamnă fiecare dintre ele.

- **Care este istoria?** Pentru a fi interesant, comunicatul de presă trebuie să relateze o istorie interesantă. E bine să abordați subiectul în mod creativ – căutați aspecte noi, unice sau speciale.
- **Folosiți propoziții scurte şi simple.** Mulți cititori au o capacitate de concentrare destul de limitată în timp, iar dacă un articol este compus din fraze lungi, le va fi greu să-l înțeleagă şi îşi vor pierde interesul față de el.
- **Rezumați subiectul în prima propoziție sau în primul paragraf.** Spuneți pe scurt întreaga istorie în aproximativ primele 5 rânduri, folosind tehnica celor 6 întrebări (Cine? Ce? Când? Unde? De ce? Cum?).
- **Folosiți citate.** Articolul devine mai interesant pentru cititori dacă folosiți citate. Încercați să obțineți declarații frapante şi relevante despre munca copiilor sau despre proiectul dvs. din partea unor persoane importante. Dacă nu aveți citate, selectați anumite fapte sau informații şi întrebați pe cineva dacă este dispus să fie citat (va trebui să fiți însă prudent în ceea ce priveşte această practică şi să vă asigurați că persoana "citată" este întotdeauna consultată în prealabil).
- **Încercați să găsiți un titlu care să atragă atenția.** Titlul trebuie să atragă atenția cititorilor, el fiind o parte esențială a oricărui comunicat de presă. Plasarea unor subtitluri în puncte strategice din cadrul comunicatului de presă va contribui la reducerea densității textului.
- **Evitați jargonul şi argoul.** Comunicatul de presă va trebui să fie bine scris, iar textul va trebui să curgă frumos. Utilizarea argoului sau a jargonului îi poate deranja pe cititori, făcându-i să renunțe la a mai citi comunicatul.

- **Comunicatul de presă trebuie să fie cât se poate de scurt.** Aveți grijă ca materialul scris să fie clar, concis şi la obiect. Tăiați tot ce e în plus şi puneți accentul pe aspectele pe care doriți să le transmiteți. Unii redactori nici nu se vor obosi să citească un comunicat de presă care depăşeşte o pagină. Deşi vi se poate părea dificil să scrieți tot ce aveți de spus pe o singură pagină, nu trebuie decât să fiți foarte disciplinat în ceea ce priveşte alegerea stilului şi a priorităților.
- **Spuneți cititorilor cine sunteți.** Undeva în partea de sus a comunicatului de presă sau într-o notă însoțitoare explicați pe scurt cine sunt membrii grupului, care sunt şi autorii comunicatului de presă.
- **Asigurați-vă că reprezentanții presei pot lua uşor legătura cu dvs.** Este important ca jurnaliştii să poată identifica cu uşurință pe cine trebuie să contacteze pentru a verifica unele detalii din comunicatul de presă, a organiza o şedință foto etc. Stabiliți o singură persoană de contact, pentru ca ziariştii să nu fie nevoiți să alerge după mai multe persoane. Îşi vor pierde răbdarea foarte repede şi astfel veți pierde ocazia de a vi se publica materialul în presă.

Dați tinerilor din grup posibilitatea de a pune întrebări în timp ce oferiți explicații despre propozițiile scrise pe tablă. Asigurați-vă că au înțeles punctele principale şi principiile de bază ale redactării unui comunicat de presă. Puneți-le întrebări pentru a vă convinge că au înțeles. Mențineți-le interesul treaz alternând prezentarea dvs. cu întrebări şi exemple.

Împărțirea sarcinilor

Exercițiul presupune împărțirea grupului în mai multe grupe mai mici, fiecare având sarcina de a întocmi propriul comunicat de presă. În această etapă, obiectivul nu este în mod necesar elaborarea formei definitive a comunicatului de presă. Este de fapt destul de puțin probabil ca participanții să reuşească să facă acest lucru din prima încercare, deşi unele grupuri ar putea chiar să vă surprindă. Ideea este ca tinerii să se familiarizeze cu activitatea de redactare a unui comunicat de presă, pentru ca ulterior să puteți trece la redactarea formei finale a comunicatului împreună cu tot grupul (vezi Activitatea 2 de mai jos).

Totuşi, înainte de a constitui grupele mai mici, pentru a crea o atmosferă destinsă şi a stimula spiritul creator al participanților, organizați un exercițiu de brainstorming al cărui scop este găsirea unui titlu interesant pentru comunicatul de presă. Citirea acestui titlu va trebui să-i facă pe redactori sau jurnalişti – şi până la urmă şi pe cititori – să vrea să citească întreg comunicatul. Dacă ați organizat sau urmează să organizați un eveniment, titlul se poate referi la acesta. Sau el poate fi astfel conceput încât să promoveze proiectul în întregimea sa. Membrii grupului vor trebui să spună cu voce tare toate ideile care le vin în minte. Lăsați-i să-şi manifeste spontaneitatea. Scrieți pe tablă diferitele sugestii – chiar şi pe acelea care sunt amuzante, nepotrivite sau absurde. Încurajându-i pe membrii grupului să fie spirituali sau excentrici, le stimulați creativitatea, şi astfel puteți avea mult mai multe şanse să găsiți un titlu foarte bun. Întrerupeți acest exercițiu după 5-10 minute. Cereți grupului să voteze cel mai bun titlu – puteți chiar să organizați un mic concurs, oferind unul sau mai multe premii pentru cele mai bune titluri.

După ce s-a ales titlul, scrieți-l pe tablă şi cereți fiecărui grup să redacteze un comunicat de presă pornind de la acesta. Dați participanților următoarele instrucțiuni:

- Comunicatul de presă va avea cel mult 250 de cuvinte, adică aproximativ jumătate de pagină A4;
- Comunicatul va începe cu un paragraf introductiv de cel mult 5 rânduri, în care se va prezenta în rezumat substanța comunicatului de presă, utilizându-se tehnica celor 6 întrebări;

- Comunicatul de presă va cuprinde cel puțin un subtitlu;
- Comunicatul de presă va cuprinde cel puțin un citat, fie din cele spuse de educator, adică dvs., fie de cineva din grup;
- Comunicatul de presă va relata o "istorie", şi nu va fi doar o înşiruire de fapte prost legate între ele prin diferite cuvinte şi expresii.

Lăsați suficient timp grupelor pentru a-şi scrie comunicatele de presă; aproximativ 30-40 de minute vor fi probabil de ajuns. Asigurați-vă că totul merge bine circulând printre participanți în timpul exercițiului. Puteți eventual să vă aşezați pentru câteva minute lângă una dintre grupe dacă se confruntă cu dificultăți sau probleme; dați participanților câteva mici sugestii cu privire la conținutul comunicatului. Dacă reuşesc să se pornească, restul va veni de la sine. De obicei primele 2-3 propoziții sunt cele mai dificile. Îndemnați-i pe participanți să folosească tehnica celor 6 întrebări, ea fiind utilă în demararea oricărui exercițiu de scris, prin simplul fapt că îi obligă să răspundă la aceste întrebări.

Dacă ați reuşit să-i răspândiți pe tinerii talentați la scris în diferite grupe, nu ar trebui să aveți prea mari probleme la acest exercițiu. Un text de 250 de cuvinte nu este prea lung, aşa că majoritatea tinerilor vor putea face față unui astfel de exercițiu. Asigurați-i pe participanți că în această etapă nu urmăriți în primul rând calitatea. Principalul obiectiv este ca fiecare grup să scrie ceva, pentru ca tinerii să-şi poată dovedi astfel că sunt în stare să facă acest lucru. Aveți grijă ca fiecare dintre membrii grupelor să participe la redactarea textului şi să nu fie toată treaba făcută de o singură persoană.

Respectați termenele stabilite şi verificați ca toate grupele să termine treaba în timpul alocat. Nu permiteți ca exercițiul să se prelungească prea mult; întrerupeți exercițiul după expirarea timpului alocat, chiar dacă nu au terminat toți. Grupele vor desemna un reprezentant care să citească cu voce tare comunicatul de presă. Dacă aveți sentimentul că organizarea unui mic concurs ar mări entuziasmul şi interesul grupului, puteți oferi un premiu celui mai bun comunicat de presă terminat.

La Anexa 1 veți găsi un articol care a fost scris de două fete care au participat la un test pilot pentru aceste module desfăşurat în Republica Irlanda în 2001. Acest articol a fost publicat într-un ziar local, el putând să vă fie util dvs. şi grupului în cadrul acestui exercițiu. Este vorba mai degrabă de un articol descriptiv decât de un comunicat de presă, dar este produsul muncii celor două fete, şi din acest motiv, este mai intens.

Activitatea 2: Redactarea unui comunicat de presă real

1 lecție dublă

Partea a doua a acestui exercițiu se referă la redactarea unui comunicat de presă de către întregul grup, cu scopul de a-l publica în presa scrisă.

Pregătirea terenului

Înainte de a trece la exercițiul final, şi anume redactarea unui comunicat de presă cizelat, gata de publicare, va trebui să vedeți împreună cu tinerii cum veți contacta reprezentanții ziarelor locale vizate pentru publicarea comunicatului de presă. Puteți alege mai multe ziare locale, şi puteți chiar încerca să publicați comunicatul în ziare şi / sau reviste naționale. În orice caz, pentru ca exercițiul să le fie mai util tinerilor şi pentru a le dezvolta încrederea în sine, e bine să începeți cu 2-3 ziare locale, pentru că aveți şanse mai mari să reuşiți să publicați comunicatul de presă pe plan local.

Acesta este poate momentul cel mai bun pentru a apela la ajutorul din afară (vezi mai sus). Merită să valorificați toate contactele de care dispuneți pentru a mări posibilitățile de publicare a comunicatului de presă.

Implicați grupul în stabilirea contactelor cu ziarele şi/sau jurnaliştii. Cereți tinerilor să aleagă câțiva reprezentanți ai presei cu care ar trebui să se ia legătura şi elaborați nişte note informative împreună cu tot grupul cu privire la ce ar trebui să spună aceşti reprezentanți în legătură cu comunicatul de presă care urmează să apară. Încercați să aflați care ar fi momentul cel mai bun pentru a contacta o publicație; de exemplu, anumite ziare apar săptămânal, prin urmare ar fi inutil să sunați la redacție cu o zi înainte ca ziarul să fie trimis la tipar. E bine să sunați chiar în ziua apariției, sau în ziua imediat următoare, când atmosfera din redacție e mai liniştită.

Este important să evaluați interesul ziarelor față de publicarea unui articol despre proiectul dvs. şi să vedeți care este termenul pentru trimiterea comunicatului de presă la redacție. În plus, va trebui să întrebați dacă ar fi util să trimiteți şi nişte fotografii ca ilustrații pentru articol, sau puteți eventual propune organizarea unei şedințe foto cu fotograful ziarului. Redacția vă poate da şi unele indicații concrete cu privire la lungimea articolului.

Comunicatul de presă final

Comunicatul de presă final ar trebui să aibă aproximativ 500 de cuvinte (în afară de situația în care ați primit alte instrucțiuni din partea ziarului) şi ar trebui să fie elaborat, dacă se poate, pornind de la fragmentele cele mai bune din comunicatele de presă mai scurte realizate de grupele de lucru.

Este foarte posibil ca unele din comunicatele de presă scurte să fie de foarte bună calitate, ceea ce va uşura mult sarcina participanților la exercițiul final. Rolul dvs. va fi esențial în această etapă, deoarece dvs. veți fi cel care va trebui să-i ajutați pe tineri să extragă anumite fragmente din comunicatele de presă mai scurte şi să le "monteze", pentru a realiza un comunicat de presă mai lung. Dvs. ați avut sarcina de a asculta cu mare atenție toate comunicatele şi de a vă nota cele mai bune puncte ridicate de diferitele grupe. Discutați cu participanții prioritățile comunicatului de presă: care este principalul mesaj pe care doresc să-l transmită cititorilor? Pe această bază, veți putea începe să asamblați comunicatul de presă final pe baza fragmentelor preluate din comunicatele mai scurte.

Inevitabil, va trebui să mai ajustați textul pentru a lega diferitele paragrafe între ele şi a unifica stilul. Redactarea noului text se poate face pe tablă, pe flipchart sau pe o foaie de hârtie. Cea mai bună abordare este să selectați fragmentele care vi se par bune şi să le înşirați unul după altul, urmând ca apoi să vedeți unde lipsesc legăturile şi unde mai trebuie să faceți ajustări. Antrenați-i pe tinerii din grup în această activitate, care se poate dovedi chiar amuzantă.

După ce ați realizat o primă schiță a textului, puteți trece la retuşarea şi îmbunătățirea acestuia, pentru a obține un rezultat cât mai bun. Pornind de la textul final, cereți tinerilor să elaboreze primul paragraf utilizând tehnica celor 6 întrebări.

În sfârşit, mai verificați o dată titlul comunicatului de presă. Oare membrii grupului nu ar putea găsi un titlu mai bun? Mai citiți o dată cu voce tare forma finală a textului pentru a vedea dacă nu apar cumva şi alte propuneri mai bune de titlu. Este foarte probabil ca, pe baza noului text, să apară noi idei în cadrul grupului. Rugați apoi pe cineva din grup să treacă pe curat forma finală a comunicatului, sau să-l scrie la calculator, dacă este posibil, ca să puteți pune documentul pe o dischetă în formă electronică şi să puteți imprima un exemplar pe hârtie pentru a-l păstra la dosar.

Notă pentru utilizator

Este foarte important să respectați termenul de predare al comunicatului de presă. Dacă ziarul local are nevoie de comunicatul de presă până luni la orele 12:00 pentru ca el să apară în ziarul de vineri, atunci va trebuie să respectați această cerință și să trimiteți comunicatul de presă la persoana desemnată până la termenul stabilit. Verificați care este termenul exact de predare când sunați la redacția ziarului.

După elaborarea formei definitive, ajutați-i pe tineri să ia legătura cu ziarul local pentru a trimite comunicatul de presă şi a stabili eventual o şedință foto. După trimiterea comunicatului de presă, va trebui să sunați la ziar pentru a vă asigura că articolul va fi publicat. Ziarele primesc sute de comunicate de presă din diferite surse pe parcursul unei săptămâni. Va trebui să vă asigurați că textul dvs. va fi folosit, şi de aceea e nevoie să dați şi telefonul de rigoare. Colaborați cu reprezentanții grupului la această activitate.

La Anexa 2 prezentăm un comunicat de presă publicat în timpul testului pilot realizat pentru acest modul în Republica Irlanda. El poate constitui o sursă de idei şi de inspirație pentru membrii grupului în elaborarea propriilor materiale.

Notă pentru utilizator

Scopul pe care îl urmăriți este publicarea comunicatului de presă al grupului ca articol într-un ziar local. Dacă articolul este publicat, va trebui să scrieți o scrisoare de mulțumire redacției pe care s-o trimiteți cât mai curând după apariția ziarului. Apoi, îndemnați-i pe tineri să sune la redactorul-şef sau la ziaristul cu care au ținut legătura, pentru a le mulțumi personal şi a-i întreba dacă nu ar dori să li se trimită şi alte informații sau istorii pe baza cărora ar putea prezenta problematica muncii copiilor în paginile ziarului pe parcursul unei perioade mai lungi. Din punctul de vedere al conştientizării comunității, publicarea unui articol în ziarul local este aproape cea mai importantă realizare. Puneți-i pe membrii grupului să decupeze articolul din ziar, care să fie o primă piesă la dosarul lor cu decupaje din presă pe tema muncii copiilor.

Dacă un articol nu se publică, nu este cazul să vă pierdeți curajul nici dvs., şi nici membrii grupului. Îndemnați-i pe tineri să ia legătura cu redactorul-şef sau cu ziaristul cu care au discutat anterior şi să întrebe de ce nu a fost utilizat comunicatul de presă. Acesta este un exercițiu foarte util, deoarece se poate dovedi că articolul nu a fost publicat dintr-un motiv foarte simplu, de exemplu pentru că nu a existat suficient spațiu în săptămâna respectivă, urmând ca articolul să fie folosit în săptămâna următoare. Întrebând de ce nu a fost folosit comunicatul, dvs. şi grupul veți afla ce puteți face pentru ca materialul să fie mai bun data următoare. Aceasta este o experiență de învățare atât pentru tineri, cât şi pentru dvs., ea putând să-i motiveze şi mai mult pe tineri, prin faptul că se ocupă de publicarea unui material despre munca copiilor şi despre eforturile pe care le depun ei pentru a stopa fenomenul.

Ce e bine să faceți şi ce nu

- Urmăriți ca toți membrii grupului să participe la toate lecțiile din cadrul modulului.
- Asigurați-vă că fiecare dintre grupe scrie un text, oricât de scurt sau de sumar ar fi acesta.
- Încurajați umorul şi schimbul de replici spirituale între membrii grupului pe tot parcursul lecției. Simțul umorului se poate dovedi extrem de util, de exemplu, în conceperea titlurilor.
- Invitați-i pe tineri să citească cu voce tare comunicatele de presă pe care le-au elaborat.
- Nu permiteți participanților să râdă de materialele scrise de alții.
- Lăudați-i pe tineri pentru activitatea desfăşurată. Spuneți-le că eforturile lor vor fi deosebit de utile în realizarea comunicatului de presă final care urmează să fie publicat în ziarul local.
- Păstrați toate comunicatele de presă elaborate de membrii grupului.

Discuția finală

1 lecție

Discuția finală va avea loc după ce ați reuşit să finalizați comunicatul de presă într-un mod care vă mulțumeşte şi pe dvs. şi pe membrii grupului. Colaborarea cu presa este o perspectivă atrăgătoare, prin urmare membrii grupului vor răspunde probabil foarte bine la acest modul. Vor fi încântați de ideea că materialul lor va apărea într-un ziar, iar membrii comunității vor citi un articol legat de lucrurile pe care le învață şi le fac ei. De asemenea, se vor bucura să-şi vadă pozele în ziar. Vor face mare vâlvă în jurul acestor poze, vor comenta cât de groaznic arată în poze, vor spune că speră ca nimeni să nu îi vadă în respectivele poze – însă în sufletul lor vor fi foarte mulțumiți şi mândri, şi de fapt vor avea toate motivele să fie aşa. Lăsați-i să dea frâu liber sentimentelor pe care le au în legătură cu exercițiul la care au participat.

Susțineți interesul şi animația din cadrul grupului prin formularea unor comentarii de încheiere pline de entuziasm. Spuneți-le tinerilor să urmărească următoarea ediție a ziarului local pentru a verifica dacă articolul a fost publicat. Va urma o perioadă de aşteptare plăcută până la apariția ziarului, care va oferi numeroase posibilități de continuare. De exemplu, un redactor de la ziar s-ar putea arăta interesat de această temă şi de proiectul pe care îl desfăşoară tinerii. Ziarul poate fi dispus să publice articole pe această temă pe parcursul mai multor săptămâni. Puteți propune ziarului să publice câteva dintre povestirile sau celelalte lucrări artistice realizate de membrii grupului, cum ar fi unele desene sau picturi.

Evaluare şi continuarea activității

În ceea ce priveşte indicatorii cuantificabili pentru acest modul, există într-adevăr câteva rezultate concrete care sunt măsurabile, fie că s-au obținut în cadrul modulului, fie că nu. Grupele mai mici au redactat comunicate de presă mai scurte, iar pe baza acestora întregul grup a redactat comunicatul de presă final.

Printre aceşti indicatori se regăsesc următorii:

- contactele stabilite cu presa scrisă locală (regională, națională);
- comunicatul de presă trimis ziarelor;
- un articol publicat în presă pe baza comunicatului de presă;
- activități de follow-up care s-au pus în mişcare după publicarea articolului.

Acest modul reprezintă trecerea la faza de acțiune în cadrul implicării tinerilor în campania mondială pentru eliminarea muncii copiilor. Prin urmare, indicatorii de mai sus sunt deosebit de importanți în determinarea măsurii în care membrii grupului sunt hotărâți să treacă la acțiune şi să se implice în această chestiune şi în proiect. Rezultatele acestor acțiuni vor fi importante pentru dvs., educatorul, pentru evaluarea dvs. personală cu privire la modul în care ați executat modulele până în acest punct şi cu privire la participarea grupului în întregimea sa şi a membrilor săi. În acest moment, sunteți cu siguranță în măsură să-i identificați pe participanții care manifestă cel mai înalt nivel de angajament față de proiect.

Acest modul contribuie în mod esențial la educarea tinerilor din grup. Activitățile din cadrul acestui modul le arată modul în care pot acționa pentru a îmbunătăți nivelul de conştientizare al comunității cu privire la problematica muncii copiilor. Ei îşi vor putea exprima sentimentele față de comunitatea mai largă şi cine ştie ce efect poate avea acest lucru? Ei pot astfel trezi interesul altor grupuri şi persoane care vor dori să ia legătura cu grupul. Autoritățile locale din domeniul învățământului şi-ar putea manifesta interesul față de activitățile tinerilor. Publicarea mesajului în presă ar putea duce, cine ştie, la deschiderea multor uşi.

Modulul promovează un mesaj de speranță pentru tineri. Ei vor constata că nu trebuie să-şi piardă toate speranțele, că mai dispun de modalități şi mijloace prin care pot acționa într-o manieră pozitivă. Acest modul poate contribui mult la afirmarea tinerilor, dacă este bine gestionat şi desfăşurat. Dacă reuşiți să publicați comunicatul de presă, stimulați sentimentul de mândrie şi încredere în sine al tinerilor şi motivați-i să acționeze mai departe.

După ce ați încheiat acest modul într-un mod mulțumitor, recomandăm ca următorul modul pe care îl abordați să îndrepte grupul spre alte zone ale campaniilor de presă (vezi Presa audiovizuală). Comunicatul de presă pe care l-ați elaborat în cadrul acestui modul vă va fi util şi în stabilirea unor contacte cu reprezentanții presei audiovizuale.

Anexa 1

Articol publicat în *Scariff News*, Irlanda, martie 2001

Munca copiilor

de Antoinette Collins (16 ani) şi Denise Bolton (16 ani)

Probabil că ați aflat deja despre proiectul unic pe care îl desfăşurăm noi, elevii din anul de tranziție de la *Scariff Community College*, un proiect care s-a dovedit a fi deosebit de informativ. Am aflat extrem de multe lucruri despre cât de crudă este soarta copiilor care muncesc, precum şi despre motivele pentru care copiii sunt obligați să muncească.

Pentru a începe proiectul nostru într-un mod mai puțin formal, am luat nişte foi de hârtie şi nişte reviste vechi cu ajutorul cărora am creat două tipuri de colaje. Tema primului colaj a fost la alegerea noastră. Pentru al doilea colaj, tema a fost munca copiilor. În prezent, aceste lucrări sunt expuse în clasa noastră. Avem două-trei lecții pe săptămână în cadrul proiectului nostru pe tema muncii copiilor. În timpul acestor lecții, discutăm fapte şi cifre despre munca copiilor. Unele dintre lecțiile noastre sunt filmate, iar înregistrările video urmează să facă parte dintr-un film despre proiect.

În plus, o dată pe săptămână, în cadrul orelor de engleză, citim ziarele pentru a găsi articole care s-ar putea dovedi interesante pentru noi. La proiectul nostru participă şi alți profesori. În timpul lecțiilor ținute de aceştia, discutăm diferite teme care sunt relevante pentru proiect, cum se întâmplă în cadrul orelor de geografie, unde analizăm teme cum ar fi cauzele sărăciei.

O altă componentă a proiectului nostru, care ne place foarte-foarte mult, sunt lecțiile de teatru. Aceste lecții sunt complet diferite față de aproape tot ce am învățat să facem anterior în viața noastră. Avem în curs de pregătire o piesă pentru secția de tineret a festivalului de teatru care se va ține pe 15 martie.

Pe 14 februarie am organizat o dezbatere care a pornit de la următoarea idee: "Copiii trebuie să meargă la şcoală, nu la muncă". Această dezbatere s-a dovedit a fi deosebit de informativă. La dezbatere a participat un consilier din *Clare County*, care ne-a spus că a fost foarte mişcat de intervențiile noastre. De asemenea, am primit o vizită din partea unui membru al Parlamentului, care a fost extrem de impresionat de proiectul nostru. Mai mulți elevi au făcut interviuri cu cei doi oameni politici.

În zilele de 15-16 februarie am participat la un atelier de creație literară foarte plăcut cu participarea scriitorului Larry O'Loughlin. Larry este autorul volumului "Aude cineva?" care abordează tema muncii copiilor. Ne-am bucurat cu toții foarte mult de vizita lui.

Proiectul nostru se referă la tineri şi la ce pot face ei pentru eliminarea muncii copiilor în întreaga lume. După ce am învățat mai multe despre această problemă şi am înțeles mai bine de ce există munca copiilor, avem sentimentul că suntem în măsură să jucăm un rol în lupta împotriva muncii copiilor. Înainte de a putea face ceva în legătură cu un anumit lucru, trebuie să afli mai multe despre el. Iar după ce afli mai multe, îți este absolut imposibil să mai stai fără să faci nimic.

Folosind deprinderile pe care le-am dobândit, credem că putem realiza o schimbare. De fapt, tocmai acesta este şi scopul proiectului nostru – să schimbăm ceva în viața milioanelor de copii care muncesc din întreaga lume.

Anexa 2

Comunicat de presă redactat de grup, Irlanda, ianuarie 2001

O muncă făcută cu plăcere de elevii de la Scariff

Un grup de tineri de la Scariff Community College sunt vârful de lance al unui proiect unic care ar putea contribui la eradicarea celor mai grave forme ale muncii copiilor în toată lumea. Un număr de 24 de elevi din anul de tranziție de la liceul din East Clare participă la desfăşurarea unui proiect pilot al cărui scop este conştientizarea tinerilor cu privire la problematica muncii copiilor.

Sub supravegherea Organizației Internaționale a Muncii (OIM) de la Geneva, Elveția, proiectul este în curs de elaborare în cadrul Programului Internațional pentru Eliminarea Muncii Copiilor (IPEC). Lui Nick Grisewood, consultant liber profesionist în domeniul comunicării instalat la Scariff, i s-a încredințat misiunea de a elabora o serie de module didactice care să poată fi utilizate în şcolile din întreaga lume. Nick este convins că modul ideal de abordare a muncii copiilor este colaborarea cu şcoala. "Educația, şi în mod deosebit educația tinerilor, reprezintă modalitatea optimă prin care se poate realiza o schimbare durabilă în situația copiilor care muncesc din întreaga lume."

Etapa de testare a proiectului se desfăşoară în strânsă colaborare cu cadrele didactice de la *Scariff Community College*. "Aceasta este o excelentă ocazie pe care o au elevii noştri de a lucra într-un context mai larg şi de a putea dobândi sentimentul că participă la o schimbare. Este minunat să ştii că o şcoală mică din zona rurală a Irlandei, cum este a noastră, ar putea avea o contribuție importantă la realizarea unor schimbări fundamentale în toată lumea," a declarat Dl. P.J. Mason, director al *Scariff Community College*.

Un aspect novator al acestui proiect este acela că el acoperă toate capitolele programei, după cum ne-a explicat Geraldine Condren, coordonatoarea anului de tranziție. "Elevii analizează problematica muncii copiilor sub toate aspectele… realizează afişe în cadrul orelor de desen, studiază problemele legate de sărăcie la orele de geografie, studiază poezia şi literatura relevantă în acest context la orele de engleză şi irlandeză şi chiar au organizat o dezbatere pe această temă la care au participat elevii din anul de tranziție şi din anul V."

Proiectul pune un mare accent pe arta dramatică, muzică şi creația literară. Elevii lucrează cu un regizor de teatru local la montarea şi reprezentarea unei piese de teatru care va fi jucată şi la Festivalul de teatru din *East Clare* din acest an.

Reacția față de acest proiect în comunitatea mai largă a fost deosebit de pozitivă. Biblioteca din *Clare County* a susținut proiectul oferind un curs de pregătire precum şi acces la Internet elevilor participanți şi punând la dispoziție resursele necesare pentru documentare la bibliotecile din *Killaloe* şi *Scariff*.

Toate schimbările din domeniul muncii copiilor din întreaga lume se vor realiza în ultimă instanță la nivel politic. Elevii din anul de tranziție au abordat acest aspect în cadrul unei vizite făcute la *Scariff Community College* de două personalități, Tony Killeen, membru al Camerei inferioare a Parlamentului Irlandez, şi Paul Bugler, consilier în cadrul Consiliului local, care au venit să vadă în avanpremieră activitățile desfăşurate în cadrul proiectului. Ca urmare, cei doi

oameni politici s-au angajat să facă tot ce le stă în putere, la nivel local şi naţional, pentru o mai bună conştientizare a opiniei publice cu privire la această problemă.

"Entuziasmul şi angajamentul elevilor constituie cea mai bună încurajare pentru angajaţii din cadrul IPEC de la Geneva şi din întreaga lume," a declarat Frans Röselaers, Director al IPEC Geneva. "Suntem convinşi că adolescenţi pot deveni vârful de lance al mobilizării sociale dacă se dă frâu liber creativităţii şi imaginaţiei acestora. În consecinţă, educatorii vor trebui să recunoască în mai mare măsură capacitatea tinerilor de a-şi asuma răspunderi în construirea unei culturi a drepturilor omului."

Pe termen lung, reuşita proiectului aflat în curs de desfăşurare la *Scariff Community College* va depinde de eficacitatea cu care elevii din *East Clare* vor contribui la mai buna conştientizare a acestei probleme. Nollaig Burke, elev în anul de tranziţie, a declarat următoarele: "Conform estimărilor, în lume există în prezent peste 245 de milioane de copii sub vârsta de 18 ani care muncesc. Dintre aceştia, aproximativ 179 de milioane de copii sunt implicaţi în cele mai grave forme ale muncii copiilor. Proiectul nostru va circula în întreaga lume, pentru ca şi alţi tineri să poată afla despre tragedia cu care se confruntă copiii exploataţi. Înarmaţi cu noile cunoştinţe, sper că vom putea acţiona cu toţii împreună pentru a aduce o schimbare durabilă în situaţia acestor copii."

Programul Internaţional pentru Eliminarea Muncii Copiilor (IPEC) a fost lansat în 1992 pentru a veni în ajutorul statelor lumii în lupta lor împotriva muncii copiilor prin intermediul unor programe de acţiune, al documentării, al elaborării de politici şi al conştientizării opiniei publice. Programul IPEC îşi desfăşoară activitatea în prezent în 74 de ţări din toate regiunile lumii.

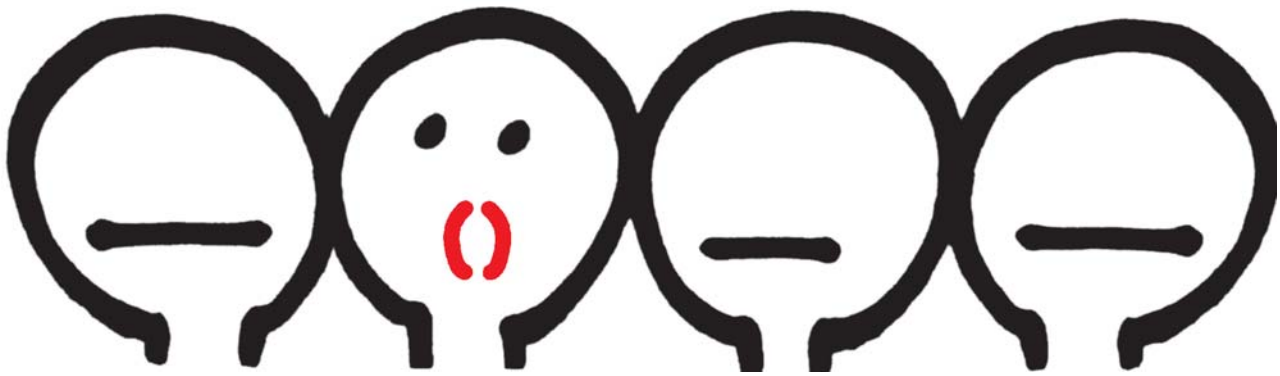
Note

Organizația Internațională a Muncii

SCREAM

Opriți munca copiilor

Teatru

Scop: Elaborarea şi interpretarea unei piese de teatru despre munca copiilor.

Rezultat: Stimulează puterea de expresie dramatică şi oferă o modalitate puternică şi semnificativă prin care tinerii se pot exprima. Creează o platformă puternică pentru integrarea în comunitate şi conştientizare.

Durată

6 lecţii, plus timpul alocat repetiţiilor şi spectacolului în sine

Notă pentru utilizator

Acest modul este un complement perfect pentru modulele Imaginea, Jocul de rol şi Creaţie literară. El se bazează pe experienţele afective prin care au trecut tinerii pe parcursul modulului Imaginea, pe introducerea la activitatea de creaţie literară din cadrul modulului Creaţie literară, precum şi pe pregătirea pentru interpretarea unor roluri din cadrul modulului Jocul de rol. *Nu* se recomandă abordarea acestui modul prea devreme, sau înainte de parcurgerea celor trei module esenţiale menţionate mai sus.

În unele ţări, adolescenţilor, şi în mod deosebit băieţilor, le vine greu să suporte presiunea venită din partea celor de aceeaşi vârstă cu ei, ei fiind foarte preocupaţi de propria imagine, mai ales în cazul în care nu au mai avut de a face cu teatrul. Trebuie să fiţi conştient de aceste bariere psihologice şi să ajutaţi la îndepărtarea lor, încet şi cu delicateţe. Puteţi face acest lucru folosind întâi imaginea, prin care tinerii pot personaliza problematica muncii copiilor, iar apoi creaţia literară, prin care tinerii îşi pot exprima sentimentele. Încercaţi să *cuceriţi* sprijinul grupului cu care lucraţi – nu să-l *pretindeţi*.

Motivaţie

Cercetările au demonstrat că, în ceea ce priveşte procesul de dezvoltare şi învăţare, forţa teatrului rezidă în natura specifică a experienţei dramatice. Dacă parcurg etapele de mai jos, tinerii vor dobândi noi percepţii despre viaţă şi despre sine:

- se lasă să alunece spre ficţiune;
- se proiectează pe sine într-o situaţie imaginară;
- "trăiesc şi iau cunoştinţă de" împrejurările, dilemele, alegerile şi acţiunile personajelor de ficţiune, precum şi consecinţele acestora;
- reflectă toate aceste lucruri prin propria lor personalitate.

Esenţa teatrului este construirea unei poveşti prin interpretarea sa pe scenă. Prin construirea unui fir narativ se ajunge la elaborarea intrigii piesei (o serie de acţiuni şi evenimente) cu un anumit subiect (o temă de reflecţie). În acest caz, tema este munca copiilor.

În modulul Jocul de rol, tinerii au început deja să simtă oarecum pe propria piele prin ce trec copiii care muncesc. Între timp, în cadrul modulului Creaţie literară au învăţat bazele elaborării unui scenariu. Membrii grupului trebuie să demonstreze că proiectul

le aparține, că sunt responsabili pentru el, creând propria lor piesă de teatru – ea trebuie să fie povestea lor, viziunea lor şi declarația lor de intenții.

Acest modul duce procesele afective şi de percepție personală la un nou nivel. Prin această reprezentație teatrală, tinerii vor dobândi mijloacele de care au nevoie pentru a exprima emoțiile stârnite pe parcursul procesului didactic. Esența expresiei scenice este subiectul piesei de teatru: în piesă se creează o lume a ficțiunii, în care personajele trăiesc consecințele anumitor situații. Membrii grupului vor juca diferite roluri în piesa de teatru şi, jucând respectivele roluri, ei vor ajunge să le personalizeze, să preia structura fizică, afectivă şi intelectuală a personajelor. Acțiunea piesei se naşte din interacțiunea dintre personaje şi situațiile în care se găsesc. Personajele, acțiunea şi timpul constituie răspunsurile la întrebările "cine, ce şi unde" care definesc o piesă de teatru. Elementul de loc răspunde la întrebarea "unde". Acțiunea se întâmplă undeva.

Teatrul asigură un acces unic către învățare şi deschide porțile către o dimensiune a cunoaşterii care altfel ar fi inaccesibilă. Este evident că, într-o lume a interconexiunilor ca aceea în care trăim, abuzurile comise față de drepturile omului, aşa cum este şi munca copiilor, nu se pot minimaliza pur şi simplu, considerându-se că ele "se întâmplă undeva departe în lume". Trebuie să aibă loc schimbări în atitudinile, comportamentele şi înțelegerea oamenilor din toate regiunile geografice şi economice ale lumii. Teatrul şi artele în general sunt instrumente puternice care se pot folosi pentru realizarea acestor schimbări.

Scopul acestui modul este de a-i ajuta pe tineri să înțeleagă şi mai bine necesitatea schimbării, precum şi faptul că schimbarea începe în interiorul oamenilor şi se dezvoltă mai departe de acolo. Datorită, în mod special, acestui modul, înțelegerea este consolidată prin intermediul portretizării dramatice şi prin punerea în scenă a unei piese create chiar de tineri. Prin intermediul teatrului, ei doresc să spună această poveste unor terți (publicului), declanşând astfel efectul multiplicator al conştientizării şi integrării în comunitate.

Resurse necesare

La fel ca la celelalte module, nu veți avea nevoie de prea multe resurse. Grupul nu are de pus în scenă o piesă cu o acțiune foarte elaborată, care necesită decoruri, sunet şi lumini complicate. În piesă va fi probabil vorba despre viața unor copii care muncesc, care nu dispun de prea multe lucruri. Ei trăiesc şi muncesc în condiții extrem de dificile, prin urmare orice reprezentare dramatică a vieții lor va trebui să reflecte această realitate.

Grupul va trebui să se descurce cu ceea îi stă la dispoziție. Poate aveți norocul de a vi se permite accesul într-o sală de teatru, sau cel puțin pe o scenă unde puteți face repetițiile şi puteți juca piesa, sau aveți accesul la o sală sau încăpere mai mare. Bineînțeles, va trebui să lucrați la început în formatul obişnuit la clasă, în timp ce participanții vor elabora scenariul piesei. Natura scenariului va determina şi recuzita de care veți avea nevoie pentru piesa de teatru. În funcție de condițiile climatice din zona în care vă desfăşurați activitatea, veți putea să lucrați cu grupul şi afară, în aer liber, într-un cadru liniştit. La acest modul este necesar să lucrați cu întregul grup, deci nu va fi nevoie să împărțiți grupul mare în grupe mai mici sau să identificați spații de lucru separate pentru fiecare dintre ele.

Notă pentru utilizator

Acest modul este foarte obositor atât pentru dvs., cât şi pentru membrii grupului. Va trebui să faceți pauze frecvente atât în timpul lecțiilor în care se elaborează scenariul, cât şi în timpul repetițiilor. Tinerii nu pot să rămână concentrați pentru perioade foarte lungi de timp, prin urmare vor avea nevoie de pauze corespunzătoare pentru odihnă şi recreere, pentru că altfel îşi vor pierde interesul față de activități. Dacă le veți da pauze frecvente, în care se pot odihni, ei îşi vor putea menține concentrarea şi vor aprecia grija pe care o arătați față de sănătatea şi bunăstarea lor. Dați-le timp să se relaxeze fizic şi să mănânce cum trebuie, pentru a-şi putea menține nivelul de energie în timpul repetițiilor. Aveți grijă să se odihnească în mod corespunzător înainte de spectacol. Dați-le sfaturi cu privire la modul în care e bine să-şi protejeze sănătatea şi bunăstarea în timpul acestui modul foarte obositor. Şi nu uitați nici de propria sănătate!

Pregătire

Atunci când acest lucru este posibil şi relevant, ar fi bine să citiți câteva materiale despre teatru şi să vă documentați şi în ceea ce priveşte teatrul ca instrument didactic. Dacă teatrul a fost introdus ca materie în programa şcolară în contextul în care vă desfăşurați activitatea, s-ar putea să aveți la dispoziție şi manuale, care v-ar putea fi de mare ajutor în desfăşurarea acestui modul. În cazul în care nu dispuneți de manuale, există o cantitate uriaşă de materiale de referință despre folosirea artei dramatice în educație care se pot găsi la bibliotecile publice, la instituțiile de învățământ sau pe Internet. În plus, s-ar putea să cunoaşteți pe cineva care are experiență în domeniul artei dramatice în educație care ar fi dispus să vă împrumute materialul bibliografic necesar şi să vă ajute în executarea acestui modul.

Ajutor din afară

În afară de cazul în care sunteți un profesor de artă dramatică cu experiență, ați lucrat sau ați fost implicat în teatru într-un mod oarecare, sau aveți o pasiune pentru această formă de exprimare artistică, ar fi util să faceți apel la cineva din afară care v-ar putea veni în ajutor în executarea acestui modul. Chiar dacă vă simțiți relativ sigur de sine, nu v-ar strica să discutați cu cineva cu experiență în domeniu sau să apelați la un specialist.

Decizia dvs. de a apela la ajutor din afară va depinde în mare măsură de scopurile şi obiectivele vizate de membrii grupului prin montarea piesei de teatru. De exemplu, dacă piesa urmează să fie jucată şi în fața unui alt public, cu intenția concretă de a promova munca desfăşurată de grup (lucru pe care chiar ar trebui să-l faceți), dvs. şi grupul ați avea de învățat din experiența profesioniştilor din domeniul creației literare sau al artei dramatice. Unii specialişti din domeniul teatrului ar putea să vă ajute şi la creația literară şi invers. Dacă ați beneficiat de ajutor din afară în cadrul modulelor Creație literară şi Jocul de rol, întrebați dacă persoanele respective nu ar fi dispuse să vă ofere din nou ajutorul, mai ales dacă vi se pare că ați avea de câştigat de pe urma acestui ajutor.

Faptul că intrați în legătură cu "profesionişti" din domeniul artei dramatice nu înseamnă în mod necesar că aceştia trebuie să fie plătiți. Bineînțeles, toată lumea trebuie să lucreze pentru a-şi câştiga existența şi trebuie să fie plătită pentru serviciile furnizate. Totuşi, dacă persoana care vă oferă ajutorul este o cunoştință de-a dvs. sau de-a unuia dintre membrii grupului, sau dacă persoana are un puternic simț al justiției sociale, atunci s-ar putea să fie dispusă să vă ofere ajutorul în mod gratuit, sau cel puțin la un tarif redus. Nu ezitați să întrebați persoana dacă e dispusă să vă ajute în mod gratuit, subliniind tema proiectului. Nu rişti, nu câştigi.

Activitatea 1: Elaborarea scenariului

3 lecții

Există două şcoli de gândire în ceea ce priveşte problema scenariului. Unii profesionişti din domeniul artei dramatice sunt împotriva scenariului, pe principiul că scenariul inhibă libertatea de expresie. Alții sunt de părere că scenariul contribuie la consolidarea încrederii în sine a tinerilor pe scenă, mai ales a celor care nu sunt familiarizați cu teatrul. Experiența noastră din faza de testare a demonstrat că majoritatea tinerilor implicați în această activitate nu aveau sau aveau prea puțină experiență în domeniul artei dramatice, iar scenariul îi ajuta într-o oarecare măsură să-şi țină sub control tracul pe care îl aveau pe scenă. Faptul că există un scenariu nu înseamnă în mod necesar că actorii trebuie să-l urmeze cu strictețe şi nu se pot abate de la el în nici un fel. Ideea realizării unui scenariu are tocmai scopul de a oferi participanților un text pregătit în prealabil, care va fi poate complet schimbat în timpul repetițiilor cu grupul.

Există numeroşi factori care pot influența ideile utilizate în elaborarea scenariului. De fapt, scenariul este povestea spusă pe scenă. Se poate întâmpla ca scenariul să se bazeze pe experiențe din viața reală a anumitor membri ai grupului. Poate că unii dintre ei muncesc în prezent sau au fost implicați într-o formă de muncă a copiilor când erau mai mici. Se poate de asemenea întâmpla ca scenariul să se bazeze pe povestirile sau portretele elaborate de unii dintre membrii grupului în timpul exercițiului de creație literară, sau pe o experiență trăită în cadrul grupului în timpul executării diferitelor module. De exemplu, poate că una dintre persoanele care au venit să vorbească grupului despre diferite proiecte sau situații legate de munca copiilor a lăsat o impresie memorabilă asupra grupului.

Schițarea intrigii piesei

Ideea este de a schița intriga piesei recurgând la metoda celor 4 pătrate. În principiu, pătratul 1 stabileşte contextul, pătratele 2 şi 3 constituie corpul povestirii, iar pătratul 4 oferă încheierea. Firul intrigii se conturează prin trecerea de la un pătrat la altul. Descrierea detaliată a acestui exercițiu se poate consulta în cadrul modulului Creație literară.

Îndemnați membrii grupului să desfăşoare un exercițiu de brainstorming, pornind de la experiențele semnificative pe care le-au avut până în acest moment în cadrul proiectului, în care să abordeze diferite aspecte, cum ar fi:

- **Mesajul:** Care este mesajul pe care doresc să-l transmită publicului? Vor să încurajeze publicul să-i ajute? Vor să şocheze? Vor să stârnească emoții puternice?
- **Contextul:** E vorba atât de contextul geografic, cât şi de contextul muncii. Copiii care muncesc sunt supuşi robiei? Sunt copii ai străzii? Trăiesc în continuare acasă, cu familia? Merg la şcoală şi lucrează în acelaşi timp?
- **Personajele:** Copii care muncesc, angajatori, părinți, persoane din afară, prieteni, duşmani etc. Ce nume vor purta personajele?
- **Scena de deschidere:** Cum ar trebui să înceapă piesa de teatru?
- **Scena de încheiere:** Cum ar trebui să se încheie povestea? Cu un mesaj de speranță (de preferință)?
- **Participare:** Vor juca toți membrii grupului în piesă? Sau unii dintre ei se vor ocupa doar de montaj?
- **Conținut:** Se va folosi un fond muzical, cântece şi/sau dansuri în piesă?

Acestea au fost doar câteva exemple privind genul de întrebări care pot fi formulate în timpul unui astfel de exercițiu de brainstorming. Ca educator, nu trebuie să uitați că, pe parcursul desfăşurării programului IPEC, mesajul de speranță trebuie să devină tot mai puternic. Prin executarea acestor module, dvs. şi grupul de tineri v-ați adus deja contribuția în mod semnificativ la promovarea campaniei globale pentru eliminarea muncii copiilor. Chiar şi în acest demers pedagogic putem regăsi un mesaj de speranță. Arta dramatică are un efect inerent de amplificare a forței mesajului transmis publicului datorită criticii sociale pe care o realizează – exploatați acest aspect la maximum.

Îndemnați-i pe tinerii cu care lucrați să-şi deschidă mintea şi să-şi facă auzită vocea cât se poate de mult în cadrul exercițiului de brainstorming. Această piesă va fi piesa lor de teatru, propria lor creație, prin care se vor putea exprima liber cu privire la o problemă care preocupă oamenii din lumea întreagă.

Notați ideile şi comentariile făcute de participanți pe o tablă, un flipchart sau o foaie de hârtie. Atunci când exercițiul de brainstorming începe să lâncezească, e bine să-l încheiați repede. Lăsați-i pe tineri să se odihnească în timp ce dvs. faceți rezumatul comentariilor.

Apoi, ajutați-i pe tineri să construiască intriga piesei cu ajutorul metodei celor 4 pătrate. Aveți grijă ca toți participanții să se implice cât se poate de mult, evitând ca anumite persoane sau grupuri să se eschiveze de la această activitate. Acesta ar trebui să fie un efort colectiv cât se poate de cuprinzător.

Scrierea scenariului

După ce membrii grupului au definit cadrul de desfăşurare al piesei de teatru, a sosit momentul să o dezvoltați. Puteți face acest lucru fie împreună cu tot grupul, fie împărțindu-i pe tineri în mai multe grupe mici. Scenariul va trebui să conțină schimburi de replici între personaje, acțiuni, indicații scenice, şi va fi nevoie de un fir al acțiunii care să facă legătura între început şi sfârşit, şi invers. Poate că toți membrii grupului vor să participe la acest exercițiu, şi în acest caz va trebui să dați dovadă de foarte multă pricepere în moderarea discuțiilor între participanți. Însă faptul că toți tinerii vor să participe la exercițiu este un semn foarte bun, şi ar trebui să vă bucure. Din nou, va trebui să vă notați tot ce se spune sau, şi mai bine, să găsiți nişte voluntari din cadrul grupului care se oferă să ia notițe în timpul exercițiului, pentru ca nici o informație să nu se piardă şi scenariul piesei să poată fi construit.

Dacă grupul cu care lucrați este prea mare, de exemplu are peste 10 membri, o altă posibilitate ar fi să-l împărțiți în mai multe grupe de cel puțin 2-3, dar nu mai mult de 5 membri. Fiecăreia dintre aceste grupe îi puteți repartiza astfel sarcini diferite. Una dintre grupe ar urma să creeze personajele, de pildă, o alta ar urma să elaboreze scena cu care se deschide piesa, o alta ar elabora corpul piesei, şi aşa mai departe. Pe de altă parte, ați putea cere fiecărei grupe să elaboreze întreaga piesă, ceea ce înseamnă că ați ajunge să aveți mai multe scenarii. Acesta s-ar putea dovedi un exercițiu deosebit de interesant, pentru că ulterior ați putea încerca să integrați aceste scenarii, pentru a obține varianta pe care tinerii o consideră cea mai bună. Nu uitați că această piesă trebuie să fie rezultatul muncii tinerilor, pentru ca aceştia să ajungă să simtă cu adevărat că le aparține şi să le crească şi încrederea în sine.

Lecția finală pentru redactarea scenariului

Oricare ar fi formatul asupra căruia ați convenit pentru a pune laolaltă "cărămizile" din care se construieşte piesa, la un moment dat aceste componente vor trebui să fie rafinate şi asamblate pentru a crea scenariul final al piesei de teatru. Pe măsură ce veți avansa cu acest exercițiu, veți constata că participanții vor veni cu idei foarte originale

şi vor propune scene foarte ambițioase. Din nou, experiența ne-a demonstrat că ambiția nu compromite în nici un fel capacitatea grupului de a juca piesa de teatru, chiar dacă experiența lor în acest sens este foarte limitată. Pentru că ei sunt cei care au scris scenariul, tinerii se vor strădui fără doar şi poate să se ridice la înălțime şi să joace cât se poate de bine, dacă au siguranța că pot să conteze pe ajutorul şi angajamentul dvs. fără nici un fel de rezerve.

În orice caz, scopul exercițiului nu este acela de a produce capodopere ale artei dramatice care să uimească lumea teatrului – deşi nu trebuie să excludeți nici această posibilitate! Modulul Teatru vizează consolidarea întregului proces didactic şi conştientizarea într-o mai mare măsură a tinerilor cu privire la munca copiilor şi la adevărata semnificație a acestui fenomen. Un alt aspect important privitor la piesa de teatru este că, foarte probabil, ea va fi jucată în fața unui număr mare de spectatori, ceea ce va intensifica efectul de multiplicare.

Această ultimă lecție de redactare presupune participarea întregului grup la asamblarea diferitelor scene şi la definirea personajelor. Acum se va hotărî ce replici vor spune personajele pe parcursul piesei şi ce acțiuni vor desfăşura. De asemenea, acum se va decide dacă se va folosi un fond muzical, cântece sau dansuri în cadrul piesei.

Exercițiul se va concentra în jurul deciziei pe care a luat-o grupul în legătură cu mesajul pe care doreşte să-l transmită publicului. Îndemnați-i pe membrii grupului să atribuie personajelor replici şi cuvinte pe care le-ar folosi ei înşişi sau tinerii de vârsta lor. Atunci când personajele piesei sunt tineri, ei vor trebui să folosească limbajul pe care grupul îl înțelege şi îl utilizează în mod curent. Cuvintele trebuie să sune firesc, iar sentimentele pe care le exprimă trebuie să le aparțină. Dvs. va trebui să îi ajutați şi să-i sfătuiți pe tineri în acest proces. De exemplu, dacă o scenă nu se leagă prea bine cu următoarea, va trebui să atrageți atenția asupra acestui lucru şi să-i ajutați pe participanți să creeze o legătură adecvată.

În această lecție finală ar putea să se dovedească foarte util un ajutor venit din afară. Un dramaturg sau un scriitor ar putea ajuta grupul să definitiveze textul şi indicațiile scenice. În orice caz, nu trebuie să uitați că scopul acestui exercițiu nu este scenariul în sine sau calitatea acestuia, ci procesul de redactare a piesei şi nivelul de implicare al grupului. În cadrul acestui exercițiu, grupul poate elabora diferite forme de scenarii. Totul va depinde de dimensiunea grupului, de relațiile dintre membrii acestuia, de mesajul pe care doresc să-l transmită, de poziția geografică, de cultura şi tradiția locală. De exemplu, grupul poate realiza:

- o piesă de teatru la care să participe toți membrii grupului;
- o piesă la care participă majoritatea membrilor grupului, ceilalți ocupându-se de asigurarea fondului muzical şi de montaj;
- o piesă tip pantomimă, fără text;
- o serie de piese scurte, jucate de aceiaşi actori sau de actori diferiți;
- un cântec interpretat de tot grupul sau o parte a acestuia;
- o piesă cu un singur personaj, sau cu două personaje.

Producțiile teatrale ale tinerilor pot lua o infinitate de forme. Ceea ce contează de fapt este ca aceste producții să fie rezultatul muncii lor şi să aibă sentimentul că le aparțin.

Muzica, la fel ca şi teatrul, depăşeşte orice graniță, consolidând în acelaşi timp identitatea culturală, ea putând fi utilizată cu mare succes în procesul didactic din cadrul proiectului SCREAM. Grupul poate hotărî fie să integreze un fond muzical, cântece sau dansuri în piesă, fie să lucreze la bucăți muzicale individuale. Hotărârea va depinde de preferințele tinerilor, de talentul lor muzical, de instrumentele muzicale pe care le au la dispoziție etc. Lăsați tinerii să hotărască ei înşişi ce vor să facă în acest sens.

Din acest moment, grupul este pregătit să treacă la punerea în scenă a piesei. Durata repetițiilor şi a reprezentațiilor va depinde în totalitate de obiectivele urmărite prin intermediul acestui exercițiu:

- Piesa se va juca doar în cadrul grupului, pentru membrii grupului?
- Se va juca în cadrul şcolii sau şi pentru alte şcoli vecine?
- Se va juca pentru o comunitate sau mai multe comunități?
- Se va juca într-un teatru, în sala de festivități a şcolii, într-o încăpere mai mare sau în aer liber?
- Se va juca împreună cu o altă piesă de teatru la un teatru local?
- Se va participa la un festival sau un concurs de teatru?
- Se va reprezenta o singură dată, sau de mai multe ori, în fața unor spectatori diferiți?
- Se va cuprinde piesa în campania de conştientizare desfăşurată de grup?
- Reprezentanții presei vor fi invitați la spectacole?

Notă pentru utilizator

Principiul "scurt şi la obiect" se aplică în mod deosebit cu privire la acest modul. Spectatorii tineri au o capacitate de concentrare relativ limitată în timp, prin urmare este de dorit ca reprezentația să dureze cel mult 20-30 minute. În plus, trebuie să țineți seama şi de propria dvs. capacitate de a coordona repetițiile, mai ales dacă experiența grupului în domeniul teatrului este limitată. Poate că tinerii nu îşi dau seama cât de dificile, lungi şi "repetitive" pot fi repetițiile. S-ar putea să li se pară chiar plictisitoare. Membrii grupului vor trebui să înțeleagă ce înseamnă repetițiile şi ce implică cu adevărat punerea în scenă a unei piese de teatru.

Toate acestea vor depinde de hotărârile pe care le va lua grupul, de angajamentul tinerilor, precum şi de materialele, spațiile, resursele, ajutorul din afară, persoanele etc. care le stau la dispoziție. Situația va fi diferită de la un caz la altul, şi singurul lucru pe care îl putem spune este că arta dramatică este cu adevărat un instrument puternic pentru conştientizarea şi promovarea afirmării tinerilor. Sfatul nostru este să mergeți cât se poate de departe şi să fiți ambițioşi. Tinerii au foarte mult de câştigat din acest exercițiu din punctul de vedere al dezvoltării lor personale şi sociale. Atitudinile, comportamentele, convingerile şi personalitățile tinerilor se vor schimba pentru totdeauna, iar campania globală pentru eliminarea muncii copiilor va avea foarte mult de câştigat de pe urma acestui lucru.

Stabilirea distribuției

E bine ca toți membrii grupului să-şi exprime părerea cu privire la cine trebuie să interpreteze rolurile şi ce sarcină are fiecare dintre ei. Rolul educatorului este acela de a fi moderator şi consilier. La acest moment veți fi parcurs deja modulul Jocul de rol şi atât dvs., cât şi membrii grupului veți şti deja destul de bine care sunt abilitățile şi punctele forte ale diferitelor persoane din grup.

Notă pentru utilizator

Lăsați grupul să decidă cine interpretează diferitele roluri. Situația va fi întotdeauna dificilă dacă unii dintre tineri vor trebui să interpreteze personaje care sunt oameni răi sau cruzi, pentru că nimeni nu vrea să interpreteze personaje negative. Totuşi, eventualele probleme sau conflicte se pot evita dacă tinerii încep să discute despre distribuție încă din etapa în care lucrează la elaborarea scenariului. Pe de altă parte, de ce nu s-ar folosi numele adevărate ale tinerilor atunci când se creează personajele? Dacă grupul are sentimentul că "Iulia" ar fi cea mai potrivită pentru a interpreta un anumit personaj, şi ea este de acord, de ce nu s-ar numi personajul din piesă "Iulia"? Acest lucru poate ajuta mult şi la învățarea replicilor fiecărui personaj.

Activitatea 2: Piesa de teatru

2 lecții, plus timpul alocat repetițiilor şi spectacolului în sine

Exerciții de teatru

Probabil că majoritatea celor cu care lucrați nu au nici un fel de experiență prealabilă în domeniul artei dramatice. Dacă aveți noroc, poate că unii dintre ei, sau chiar toți, vor fi dobândit totuşi o oarecare experiență. Prin urmare, trebuie să fiți conştient de la bun început de faptul că tinerii ar avea foarte mult de câştigat de pe urma unei activități pregătitoare, care i-ar ajuta să-şi depăşească inhibițiile şi sfiala. Tocmai acesta este motivul pentru care se recomandă parcurgerea modulului Jocul de rol înainte de acest modul. Obiectivul de bază este de a-i face pe tineri să se relaxeze, să fie mai puțin timizi, să nu se simtă stânjeniți de propriile acțiuni şi de reacțiile sau opiniile celorlalți, toate acestea ducând până la urmă la dezvoltarea încrederii lor în sine.

Astfel de exerciții se pot folosi ca încălzire înainte de a se trece la repetițiile pentru piesa de teatru propriu-zisă. Dacă beneficiați de ajutorul unui profesionist din lumea teatrului, acesta ar putea să propună grupului o serie de exerciții, pentru a-i aduce pe tineri într-o stare de spirit adecvată şi pentru a-i ajuta să intre în pielea personajelor.

Anexa 1 a modulului Jocul de rol conține mai multe propuneri de jocuri şi exerciții de teatru. Există mii de astfel de exerciții în lume, toate având aceeaşi valoare. De asemenea, puteți să vă procurați cărți de referință despre teatru, în care sunt descrise şi alte exerciții de acest fel. Astfel de cărți de referință privind teatrul se pot consulta şi în biblioteci. Recomandăm să desfăşurați cel puțin o lecție de exerciții de teatru înainte de a trece la repetițiile pentru piesa de teatru.

Repetițiile

Lucrul cu un grup de tineri pentru punerea în scenă a unei piese de teatru este o sarcină foarte dificilă, care însă poate să aducă şi deosebite satisfacții. Modul în care hotărâți să desfăşurați repetițiile pentru piesa de teatru a grupului va depinde de diferiții factori menționați anterior, în funcție de obiectivele vizate de exercițiu. Mai mult, aceste obiective vor determina într-o oarecare măsură şi timpul şi energia pe care le veți consacra repetițiilor. De exemplu, dacă grupul decide să participe cu piesa la un concurs de teatru sau să o interpreteze în fața unui public, s-ar putea să aveți nevoie de destul de mult timp pentru repetiții.

În plus, natura repetițiilor va depinde în mare măsură de resurse şi de spațiul disponibil. Dacă vă desfăşurați activitatea în cadrul unei unități şcolare, s-ar putea ca şcoala să dispună de propria sală de spectacole şi/sau scenă, sau chiar de săli pentru atelierele de lucru. Dacă vă desfăşurați activitatea într-un cadru informal, s-ar putea să fie nevoie să căutați un spațiu convenabil, cum ar fi o sală în cadrul unui cămin cultural, un mic teatru sau chiar o încăpere mai mare. S-ar putea să fiți nevoit să recurgeți la spații în aer liber, poate chiar un teatru de stradă. Oricare ar fi decizia grupului în acest sens, ea va avea un impact semnificativ asupra modului în care vor fi planificate şi desfăşurate repetițiile.

Veți avea nevoie de extrem de multă răbdare şi energie pentru repetiții. Prin însăşi natura lor, acestea pot fi lungi şi repetitive, iar tinerii vor constata după un timp că aceste activități îşi pierd farmecul pentru ei. În plus, repetițiile vă obligă să vă concentrați atenția asupra anumitor grupuri sau persoane, în diferite ocazii şi pentru

perioade diferite. De exemplu, lucrați la o scenă în care nu joacă decât două persoane, însă scena este de o mare intensitate dramatică şi necesită foarte multe repetiții cu cele două personaje. Ce vor face în acest timp ceilalți - să zicem - 15 membri ai grupului?

Atunci când tinerii se plictisesc şi au spațiul necesar la dispoziție, vor trebui să-şi cheltuiască energiile. Prin urmare va trebui să fiți pregătit. Spuneți-le din timp să aducă la repetiții diferite jocuri, mingi de fotbal, baschet sau tenis, sau orice alt obiect cu care se pot juca în siguranță, jocuri de societate, cărți, ziare sau reviste. Dacă mai au şi alte treburi de făcut, cum ar fi temele pentru acasă, îndemnați-i să vină cu ele la repetiții.

Poate că aveți nevoie de decoruri pentru piesa de teatru, aşa că unii dintre membrii grupului se pot ocupa de realizarea acestora. Sau unii pot face repetiții pentru fondul muzical, cântecele şi dansurile de care aveți nevoie în piesă. Important este să fiți conştient de faptul că repetițiile vor fi probabil încărcate de tensiune, din diferite motive, prin urmare va trebui să fiți pregătit să dezamorsați momentele tensionate, şi chiar să le prevedeți în timpul pregătirilor.

Cheia pentru desfăşurarea unor repetiții liniştite, fără probleme, este buna comunicare, mai ales atunci când membrii grupului nu au experiență în acest domeniu. Tinerii vor dori să ştie exact direcția în care trebuie să se deplaseze pe scenă, dacă trebuie să stea în picioare sau să se aşeze, sau ce trebuie să facă în general. Vor vrea să ştie când şi cum să spună replicile. Vor vrea să ştie încotro să se îndrepte şi ce să facă atunci când spun ceea ce au de spus. Dacă lucrați cu genuri teatrale speciale, cum ar fi teatrul mascat, va trebui să oferiți explicațiile necesare şi un sprijin atent. Este important ca tinerii să ştie că au posibilitatea de a pune întrebări care vor fi ascultate şi la care se va răspunde cu promptitudine.

Una dintre metodele prin care îi puteți ajuta pe tinerii care sunt novici în arta dramatică este de a le asigura un scenariu cât se poate de detaliat, cu indicații scenice foarte exacte, în care se spune, de exemplu, că personajul trebuie să iasă din scenă fugind şi plângând, pe partea stângă, imediat după ce şi-a încheiat replica.

Nu subestimați timpul şi energia pe care trebuie să le consacrați repetițiilor, mai ales dacă vă pregătiți pentru un anumit obiectiv, şi nu subestimați nici ce se poate întâmpla atunci când va veni momentul ca tinerii să interpreteze piesa.

Spectacolul

Procesul de punere în scenă a piesei, spectacolul în sine şi ce va urma după reprezentație vor depinde şi ele în mare măsură de obiectivele pe care le urmăriți prin intermediul piesei de teatru, şi care au fost stabilite de membrii grupului. De exemplu, dacă reprezentarea piesei va face parte dintr-o campanie mai largă de conştientizare, grupul va trebui să aplice lecțiile învățate în cadrul modulelor de Presă în ceea ce priveşte punerea în scenă şi activitățile de follow-up. În plus, punctele esențiale preluate din cadrul modulelor Documentare şi informare şi Integrare în comunitate vor fi şi ele foarte importante pentru a da un mai mare impact campaniei de conştientizare.

Natura spectacolului va avea implicații şi asupra locului şi momentului în care se va produce reprezentația, precum şi asupra pregătirilor. De exemplu, poate că nu e o ideea prea bună ca spectacolul să fie programat într-o după-amiază care în mod obişnuit este consacrată cumpărăturilor în familie, când nu veți găsi prea multe persoane disponibile pentru activitatea dvs. Când organizați spectacole, fiți conştient de impactul pe care grupul doreşte să-l aibă şi de trăsăturile grupurilor țintă.

Va trebui să informați proprietarul sau administratorul spațiului în care doriți să jucați piesa cu privire la zilele în care doriți să faceți repetiții şi data la care doriți să organizați spectacolul, pentru a vă asigura că nu vă suprapuneți cu alte grupuri care solicită spațiul respectiv în acelaşi timp.

Obiectivul urmărit de orice spectacol ar trebui să fie acela de a obține un impact maxim asupra publicului țintă, ceea ce presupune o cunoaştere prealabilă a naturii şi trăsăturilor acestui public. În cazul în care cunoaşteți bine publicul țintă, veți putea să vă faceți planurile în mod corespunzător. Documentarea este esențială şi e bine ca tinerii să fie pe deplin implicați în această activitate. Aceasta este piesa lor de teatru şi spectacolul lor, prin urmare trebuie să participe activ la toate aspectele sale.

Dacă urmează să organizați o reprezentație publică, va trebui să aveți în vedere şi următoarele aspecte:

- **Biletele** – Veți vinde bilete pentru spectacol? Biletele se vor vinde în avans sau la intrare? Sau veți pregăti o cutie pentru contribuții voluntare?
- **Publicitate** – Cum vă gândiți să informați publicul despre eveniment? Veți trimite o circulară, sau veți pune afişe în jurul zonei unde se va juca piesa?
- **Programul** – Veți avea un program tipărit pentru eveniment? Veți include în program publicitate pentru firmele locale, pentru a mai recupera din costul tipăririi programului? Programul se va distribui gratuit sau nu? Dacă aveți un program, îl veți putea folosi şi pentru a le mulțumi individual membrilor grupului şi tuturor celor care v-au oferit ajutorul, inclusiv sponsorii.

Implicați grupul în toate deciziile şi pregătirile. Nu faceți cheltuieli inutile; nu este nevoie să faceți acest lucru. Folosiți resursele pe care le aveți la dispoziție şi fiți convins că piesa de teatru este singurul lucru care contează, toate celelalte sunt doar nişte adăugiri opționale.

Puteți să aveți în vedere şi posibilitatea de a înregistra spectacolul cu ajutorul unei camere video. Acest lucru vă poate fi util în mai multe moduri:

- Dacă spectacolul este unul dintr-o serie de reprezentații, înregistrarea vă poate ajuta la repetițiile ulterioare, pentru a mai rafina detaliile.
- Materialul video ar putea eventual fi folosit de presă la transmiterea unor informații despre reprezentație.
- S-ar putea ca şi membrii grupului şi/sau familiile acestora să dorească să aibă înregistrarea spectacolului ca să le amintească despre munca şi angajamentul lor față de proiect.
- Înregistrarea ar putea fi folosită ca instrument pedagogic pentru alte grupuri.
- Ea ar putea fi folosită şi ca instrument promoțional în cadrul unei campanii de conştientizare cu privire la munca copiilor.
- Materialul ar putea fi trimis la IPEC pentru a îmbogăți resursele pedagogice şi promoționale de care dispune în campania globală de eliminare a muncii copiilor.

Ce e bine să faceți şi ce nu

- Urmăriți ca dinamica grupului să fie bună şi să contribuie pozitiv la reuşita exercițiului.
- Aveți grijă ca toți membrii grupului să ia parte la activități.
- Aveți grijă să mențineți ritmul alert atât în elaborarea scenariului, cât şi al repetițiilor pentru spectacolul de teatru, pentru că în caz contrar tinerii îşi vor pierde repede interesul şi vor încerca să găsească alte debuşeuri pentru energia şi puterea lor de imaginație.
- Permiteți schimburile de replici spirituale între membrii grupului în timpul prezentării textelor şi al participării la repetiții. Aveți grijă însă ca aceste replici să

fie de bun simț şi binevoitoare. Scopul urmărit este de a se contribui la creşterea încrederii în sine a participanților, şi nu la subminarea acesteia.

- Nu permiteți utilizarea criticii sau a limbajului dur în timpul oricăreia dintre lecții. Acestea ar putea provoca conflicte şi rupturi în dinamica grupului.
- Nu permiteți ca vreunul dintre grupuri sau dintre participanți să se umilească în fața celorlalți. Dacă constatați că participanții se confruntă cu dificultăți în scrierea sau interpretarea piesei de teatru, ajutați-i. Luați parte la activitatea pe care o desfăşoară. Dacă participanții se blochează în timpul repetițiilor, pătrundeți în spațiul lor şi ajutați-i să depăşească situația, sau pur şi simplu dați-le posibilitatea să iasă din scenă cu demnitate.
- Tinerii din grup care suferă de o formă de handicap vor trebui să fie tratați cu multă atenție şi delicatețe. Teatrul are suficientă forță pentru a-i ajuta să-şi gestioneze handicapul, şi chiar să-l depăşească. Acelaşi lucru se aplică şi persoanelor care au trecut poate prin experiențe traumatice de natură afectivă sau fizică pe parcursul vieții. Piesa de teatru îi poate tulbura sau le poate provoca o stare de deprimare, prin urmare este esențial să fiți conştient de posibilitatea unei astfel de evoluții şi să puteți ajuta persoana în cauză dacă şi atunci când este necesar. Trebuie să păstrați deschise şi liniile de comunicare între părinți şi autorități pentru a putea sprijini şi prin aceştia procesul.
- Dacă dispuneți de aparatura necesară, filmați aceste activități. Înregistrările video se vor dovedi utile în procesul de evaluare, iar tinerii se vor amuza cu siguranță când se vor vedea pe ecran.
- Folosiți discuțiile de după modulul de teatru în mod corespunzător, dând membrilor grupului posibilitatea de a-şi exprima opiniile liber şi deschis. Lăsați-i pe participanți să se relaxeze şi să se amuze pe seama propriei persoane, începând astfel să integreze mai bine lecțiile învățate în propria lor gândire.
- Fiți ambițios în ceea ce-i priveşte pe tinerii cu care lucrați şi îndemnați-i să fie ambițioşi şi ei. Piesa lor de teatru va exersa un impact semnificativ asupra comunității din imediata lor apropiere, sau chiar a comunității mai largi. Pentru tineri, faptul că sunt martorii unei reacții puternice față de ceva ce au creat ei înşişi va avea un impact major asupra încrederii în sine, a respectului față de sine, precum şi asupra modului în care înțeleg forța artei dramatice şi rolul lor ca agenți ai mobilizării şi schimbării sociale.

Discuția finală

1 lecție

Discuția finală din cadrul acestui modul ar trebui să aibă loc după ce s-a jucat piesa de teatru. Alegeți un cadru confortabil şi liniştit. Nu încercați să purtați această discuție când tinerii sunt agitați, de exemplu în timpul repetițiilor sau imediat după încheierea spectacolului.

Invitați-i pe tineri să se aşeze confortabil şi adunați-vă notițele. Dacă ați beneficiat de ajutor din afară, e bine ca şi această persoană (sau aceste persoane, dacă a fost vorba de mai multe) să fie prezentă la discuție. Scopul acestor module este de a se îmbunătăți treptat nivelul de conştientizare al acestei problematici în rândul tinerilor şi de a le intensifica reacțiile afective față de munca copiilor, în vederea mobilizării lor pentru campania globală de eliminare a acesteia. Datorită artei dramatice, tinerii trec la nivele superioare de înțelegere şi reacție. Prin interpretarea unor roluri şi prin procesul de caracterizare, tinerii vor trebui să intre în pielea personajelor, să le

înțeleagă şi să le poată reproduce sentimentele şi acțiunile. Avem de a face cu o metodă de învățare puternică, cu impact semnificativ asupra participanților.

Dintre toate aceste module, teatrul va fi cea mai eficientă metodă de a-i ajuta pe tineri să înțeleagă şi să simtă ce înseamnă munca copiilor şi la ce îi poate expune pe copiii aflați în situații vulnerabile. Astfel, ei vor ajunge să conştientizeze într-o măsură mult mai mare drepturile fundamentale ale copilului. În plus, se va accelera şi procesul de afirmare al tinerilor. Cu fiecare modul pe care îl vor parcurge, tinerii vor simți într-o măsură mai mare că problema le aparține. Sperăm că tinerii au început deja să-şi dea seama că munca copiilor este o problemă pentru care fiecare dintre noi este responsabil, că fiecare dintre noi are un *rol de jucat* în eliminarea sa. În plus, ei vor începe probabil să înțeleagă şi puterea pe care o are teatrul de a transmite mesaje membrilor societății. Datorită artei spectacolului, tinerii pot ajunge la toate nivelele societății pentru a-şi transmite mesajul.

Explicați aceste obiective tinerilor din grupul dvs. Vorbiți-le la nivelul lor. Circulați printre ei şi suscitați-le interesul şi motivația. Spuneți-le că în campanie e nevoie de ajutorul şi sprijinul lor. Contăm pe faptul că tinerii din zilele noastre vor putea injecta o doză bună de "vitamine" în campania de eliminare a muncii copiilor. Stimulați ambiția, hotărârea şi mândria tinerilor. Aceasta este nota pozitivă cu care trebuie să încheiați această lecție. Contribuția lor este la fel de importantă ca a altor grupuri din societate, dacă nu chiar mai importantă, pentru că ei sunt de-o seamă cu copiii care muncesc pe care îi vor ajuta.

Această discuție finală îi va ajuta pe membrii grupului să-şi dea seama de amploarea a ceea ce au reuşit să facă prin reprezentația lor teatrală. Astfel ei vor acorda mult mai multă atenție activităților de continuare a activității şi eventualelor reprezentații ulterioare. Este o mare bucurie să poți sta în spatele publicului şi să-i urmăreşti pe tineri jucând pe scenă, şi să vezi reacțiile publicului de aproape. Expresiile pe care le au pe față tinerii atunci când sunt rechemați pe scenă de aplauzele publicului după căderea cortinei merită toate eforturile, şi probabil vă vor determina fie să aprofundați această experiență şi să organizați o campanie cu adevărat durabilă, fie să retrăiți experiența cu alte grupuri.

Evaluare şi continuarea activității

Principalul indicator pe baza căruia puteți evalua impactul acestui modul este crearea unei piese de teatru şi nivelul de participare al grupului la acest proces. În plus, va trebui să urmăriți îndeaproape evoluția grupului şi a membrilor acestuia pe parcursul derulării activităților din cadrul acestui modul. Urmăriți creşterea încrederii în sine şi a respectului de sine, precum şi modificarea nivelului de maturitate şi conştiință personală în rândul tinerilor. Va trebui să fiți atent şi la performanțele obținute de tinerii care reuşesc să perceapă forța artei dramatice şi să dezvolte apreciere şi pasiune pentru această formă de artă.

Teatrul este cu adevărat un instrument puternic. El îi ajută pe tineri să-şi formuleze ideile, să definească modul în care percep munca copiilor, precum şi modalitatea în care pot contribui la campania mondială pentru eliminarea sa. Acest modul dezvoltă elementul durabil al programului, deoarece conduce la *acțiune*. De fapt, prin interpretarea piesei de teatru create de ei în fața unui public, membrii grupului devin agenți ai schimbării sociale. Tinerii îi educă pe ceilalți membri ai comunității şi îi ajută să înțeleagă motivele pentru care ar trebui să-şi schimbe comportamentele şi atitudinile. Ei îi ajută să înțeleagă situația dificilă a copiiilor care muncesc din toată lumea, precum şi necesitatea de a întreprinde acțiuni pentru a le veni în ajutor.

Păstrați-vă notițele făcute la toate lecțiile, precum şi eventualele înregistrări video pe care le-ați realizat, deoarece anumite idei şi contribuții vor fi în acelaşi timp relevante şi utile în cadrul altor module şi activități.

Dacă experiența pe care ați acumulat-o în cadrul acestui modul a fost pozitivă şi puternică, vă recomandăm să treceți în continuare la modulul Integrarea în comunitate, ca etapă finală a procesului. Poate că aveți sentimentul că interpretarea piesei de teatru ar trebui să fie punctul culminant al proiectului şi al executării modulelor. Totuşi, nu trebuie să uitați că integrarea în comunitate este platforma pe care au fost construite toate aceste module.

Ați putea avea în vedere posibilitatea de a vă lansa într-o campanie de conştientizare pe o scară mai largă, în care piesa de teatru să fie piesa de rezistență. Sau puteți alege să reluați tot procesul cu un alt grup de tineri. Orice hotărâre ați lua, este important să nu uitați impactul pe care această experiență îl va avea asupra tinerilor cu care ați lucrat pe tot parcursul acestor module: literal, această experiență le va fi schimbat viața.

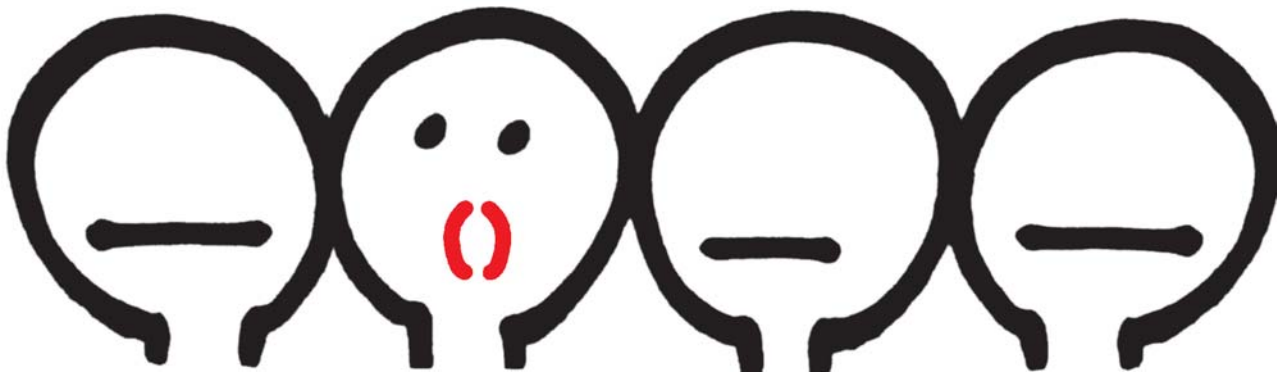
Note

Organizația Internațională a Muncii

SCREAM

Opriți munca copiilor

Lumea muncii

Scop: Aflarea unor informații despre lumea muncii şi despre impactul pe care îl are asupra diferitelor aspecte ale muncii copiilor. Stabilirea unor contacte cu partenerii sociali, pentru a atrage atenția acestora asupra problemei muncii copiilor şi a împărți cu aceştia răspunderea pentru eliminarea sa. Simularea unei discuții tripartite privind munca copiilor.

Rezultat: Se aprofundează înțelegerea rolurilor jucate de diferite sectoare ale societății şi a modului în care ele pot contribui la eliminarea muncii copiilor. Creşte potențialul de integrare, conştientizare şi strângere de fonduri în cadrul comunității.

Durată

6 lecții simple şi 3 lecții duble, dacă se efectuează toate activitățile

Notă pentru utilizator

Acest modul se bazează pe cunoştințele dobândite în cadrul modulelor Creație literară, Documentare şi informare, Interviuri şi anchete, Dezbaterea şi Presa. Prin urmare, este recomandabil ca el să fie abordat doar după parcurgerea tuturor modulelor menționate mai sus. Importanța modulului Lumea muncii rezidă în faptul că el îi ajută pe tineri să înțeleagă cum funcționează societatea şi care sunt interacțiunile dintre diferitele elemente ale acesteia. În orice caz, pentru a putea profita la maximum de aceste exerciții, este mai bine să aşteptați cu ele până când tinerii dobândesc un nivel destul de bun de cunoştințe şi deprinderi.

Modulul Documentare şi informare a oferit participanților o trecere în revistă a relațiilor dintre partenerii sociali şi guvern, precum şi a problemelor umanitare şi de dezvoltare pe care le-au identificat ca priorități. Modulul Interviuri şi anchete i-a încurajat pe tineri să ia legătura cu personalități importante din lumea muncii. Modulul Creație literară i-a ajutat pe tineri să învețe să scrie mai bine, iar modulele despre Presă le-au dezvoltat deprinderile de comunicare. În cadrul modulului Dezbaterea, au învățat cum să elaboreze argumentele pentru o dezbatere privind problematica muncii copiilor şi cum să le prezinte în mod convingător în fața unui public, care va cuprinde probabil şi câțiva reprezentanți din lumea muncii.

Motivație

Organizația Internațională a Muncii (OIM) este unică în felul său în sistemul Națiunilor Unite, deoarece în structura sa sunt integrate nu doar guvernele membre, ci şi organizațiile care reprezintă patronatele şi sindicatele. Este vorba de aşa-numita structură "tripartită". Tripartitismul se referă la relația specială dintre partenerii sociali în cadrul OIM, în care sindicatele, patronatele şi guvernele contribuie la stabilirea normelor muncii şi la protecția drepturilor lucrătorilor din toată lumea. Tripartitismul este un element fundamental nu doar pentru stabilitatea socială, ci şi pentru creşterea şi dezvoltarea durabilă şi, din această perspectivă, şi problema muncii copiilor trebuie să se bucure de o atenție deosebită.

OIM încurajează tripartitismul şi în cadrul statelor membre, prin promovarea unui "dialog social" între sindicat, patronat şi guvern. "Dialogul social" este termenul folosit pentru a desemna discuțiile şi negocierile între organismele tripartite – guvern, patronat şi sindicate. Se numeşte "dialog" pentru că este vorba de un schimb de puncte de vedere între diferite grupuri de interes, în încercarea de a se ajunge la un consens cu privire la o anumită situație, chestiune sau problemă de natură economică sau socială. Atributul "social" se referă la implicarea partenerilor sociali, însă el presupune şi faptul că dialogul trebuie să se concretizeze şi în interesul societății.

De asemenea, acest modul vizează promovarea unui dialog social între tineri, pe de o parte, şi guvernul, organizațiile sindicale şi patronale din țara în care trăiesc, pe de alta. O parte a procesului de educație constă şi din înțelegerea modului în care funcționează lumea muncii şi a faptului că suntem cu toții responsabili pentru ceea ce se întâmplă în cadrul societății. Totuşi, în elaborarea acestor module, am fost permanent conştienți de faptul că sistemele de guvernare, de parteneriat social, de reprezentare a lucrătorilor şi angajatorilor etc. diferă într-o mare măsură de la o țară la alta. Se poate întâmpla ca structurile şi sistemele la care se face referire aici să nu corespundă celor din țara dvs., însă acest lucru nu va afecta în nici un fel derularea activităților prezentate în cadrul modulului. Probabil va fi nevoie să faceți unele adaptări ici şi colo pentru a avea în vedere modelul tripartit. De fapt, s-ar putea chiar să ajungeți să manifestați un interes mai mare față de modelul tripartit ca promotor al democrației sociale. Datorită acestui modul, veți putea înțelege mai bine modelul tripartit, iar dacă veți dori, OIM vă va pune la dispoziție informații suplimentare despre acest subiect.

Procesul de conştientizare a problemei muncii copiilor şi apoi a necesității de a se acționa în vederea eliminării sale este un proces global, care presupune implicarea unui număr cât mai mare de factori din cadrul comunității, mai ales a celor care pot schimba situația într-un interval foarte scurt: guvernul, lucrătorii (sindicatele) şi angajatorii (patronatele). Nu este de ajuns ca tinerii să dobândească o serie de cunoştințe privind munca copiilor şi să se familiarizeze cu instrumentele necesare pentru diseminarea acestora; problema muncii copiilor trebuie să fie pusă într-un context mai larg, iar tinerii trebuie îndemnați să învețe mai mult despre modul în care funcționează lucrurile într-o economie şi în societate în general. Aceste cunoştințe îi vor ajuta să identifice mai uşor "țintele" importante pentru campaniile lor de sensibilizare, susținând în acelaşi timp şi eforturile lor de conştientizare a publicului şi de promovare a acțiunii.

Dacă în țara dvs. există copii care muncesc, rolul guvernului şi al partenerilor sociali va fi de a colabora în vederea retragerii copiilor din diferite locuri de muncă, şi apoi de a se ocupa de reintegrarea, educația şi bunăstarea acestora, precum şi a familiilor din care provin. Dacă munca copiilor nu este un fenomen larg răspândit în țara dvs. (el existând totuşi într-o formă sau alta în majoritatea țărilor lumii), ea constituie totuşi o problemă care necesită atenție din partea guvernului, a sindicatelor şi a patronatelor, precum şi sprijinul acestora în campania globală de eliminare a muncii copiilor. Acest lucru se poate face în diferite moduri, după cum se va vedea din explicațiile oferite cu privire la activitățile de mai jos.

Acest modul îi informează pe tineri despre modalitățile în care diferiți factori pot sprijini campania mondială de eliminare a muncii copiilor, explicând rolurile pe care le îndeplinesc în cadrul economiei şi societății. De asemenea, îi ajută pe tineri să stabilească relații mai strânse şi mai puternice cu factorii interesați. În sfârşit, îi ajută să informeze aceşti factori despre activitățile desfăşurate în cadrul proiectului şi să le solicite sprijinul şi ajutorul. Tinerii fac astfel un nou pas spre dezvoltarea lor personală, precum şi în procesul lor de responsibilizare. Acest modul îi consacră pe tineri ca agenți ai mobilizării sociale în cadrul comunității.

Pregătire

Înainte de executarea acestui modul, ar fi utilă o documentare inițială cu privire la cei trei factori care compun structura tripartită – guvern, sindicate şi patronat – precum şi la modul în care funcționează sistemul în țara dvs. Încercați să aflați dacă vreunul dintre aceşti factori organizează programe educative pentru tineri. De exemplu, multe sindicate desfăşoară programe pentru tinerii din diferite unități de învățământ sau pentru grupuri de tineri, oferindu-le informații despre drepturile pe care le au la locul de muncă, avantajele apartenenței la un sindicat, precum şi tipul de servicii pe care le pun la dispoziția tinerilor. Puteți eventual să invitați câte un reprezentant al fiecăreia dintre aceste structuri pentru a veni să le vorbească tinerilor.

Ajutor din afară

Încercați să aflați dacă cineva din mediul dvs. apropiat, de exemplu, din şcoală, din rândul părinților sau al comunității locale, are legături cu guvernul, organizațiile sindicale sau patronale, lucrează cu toate aceste structuri, sau cu unele dintre ele. Reprezentanții acestor structuri v-ar putea ajuta în realizarea acestui modul, sau ar putea veni să vorbească tinerilor despre munca lor.

Nu uitați că, dacă vă desfăşurați activitatea într-o unitate de învățământ, cadrele didactice din şcoală pot face parte dintr-un sindicat din domeniul învățământului. Contactați-i pe reprezentanții şcolii pentru a afla cum s-ar putea implica acest sindicat în activități, ce domenii comune de interes s-ar putea identifica şi dacă ar exista sindicalişti dispuşi să vină să discute cu grupul.

Resurse necesare

- ✓ Hârtie şi pixuri sau creioane.
- ✓ Tablă sau flipchart.
- ✓ Retroproiector.
- ✓ Acces la un telefon (dacă este posibil).

Începerea activității

Reuşita modulului va depinde în foarte mare măsură de membrii grupului şi de interesul manifestat de aceştia față de subiect, precum şi de disponibilitatea reprezentanților celor trei organisme care compun "lumea muncii". Grupul va trebui să reflecteze asupra motivului pentru care va lua legătura cu oricare dintre aceste organisme, precum şi asupra scopurilor şi obiectivelor vizate. De asemenea, va trebui să aibă în vedere şi posibilitatea de a contacta unul dintre aceste organisme, două dintre ele, sau pe toate trei. Evident, ar fi mai bine să le contacteze pe toate, pentru că fiecare joacă un rol diferit în contextul social-economic şi fiecare are un set diferit de responsabilități.

Implicați membrii grupului în stabilirea diferitelor contacte. Încurajați-i şi ajutați-i să scrie sau să telefoneze la birourile locale ale organizațiilor şi asociațiilor patronale, la societățile comerciale locale, la organizațiile lucrătorilor, sindicate sau la birourile de informare ale autorităților locale. Pentru ei, aceasta se va dovedi o experiență utilă.

Toate scrisorile vor trebui să fie urmate de un contact telefonic. O altă posibilitate este de a forma grupe mai mici, fiecare dintre ele având sarcina de a contacta un organism separat: fie organisme guvernamentale, fie organizații sindicale, fie organizații patronale. Poate că aceasta este cea mai bună abordare în majoritatea cazurilor, dat fiind că ea generează un proces mai stimulator şi poate duce la dezbateri interesante în cadrul grupului.

Organizarea grupului

Pentru primele două activități, în funcție de dimensiunea grupului, este poate mai eficient să formați trei grupe, care vor lucra separat fie cu reprezentanții guvernului, fie cu sindicatele, fie cu patronatul. Împărțirea trebuie să se facă în mod democratic, de exemplu, prin tragerea la sorți a numelor.

Dacă grupul este foarte mare, poate e mai bine să împărțiți fiecare dintre cele trei grupe în sub-grupe formate din 3-4 membri, pentru a putea asigura astfel implicarea şi participarea tuturor. De exemplu, grupa care lucrează cu guvernul ar putea fi împărțită pe ministere; pentru organizațiile patronale, puteți indica grupelor să-şi aleagă un anumit sector sau un anumit agent economic cu privire la care urmează să se documenteze; pentru sindicate, grupele pot alege diferite organizații sindicale. Ceea ce contează este ca fiecărui participant să i se repartizeze anumite sarcini şi responsabilități în cadrul grupului.

Activitatea 1: Documentarea

1 lecție simplă şi 1 lecție dublă, lăsând timp între ele pentru efectuarea documentării

Într-o primă etapă, grupul va trebui să studieze cu ce se ocupă în mod exact fiecare dintre organismele tripartite şi cum funcționează. Modul de organizare al ministerelor şi departamentelor din cadrul guvernului diferă de la o țară la alta, şi la fel se întâmplă şi în cazul asociațiilor patronale şi al sindicatelor. Ce legături concrete există între aceste organisme şi munca copiilor, şi cum pot aceste organisme contribui la rezolvarea problemei?

Pentru viitoarele cariere şcolare şi profesionale ale tinerilor, este deosebit de util să învețe cum şi unde să caute informații relevante, cum să le asambleze într-un mod coerent, cum să analizeze rezultatele şi cum să prezinte informațiile pentru a-şi atinge în mod eficient scopul urmărit.

Notă pentru utilizator

Vă recomandăm să consultați modulul Documentare şi informare în timpul pregătirii pentru această activitate. Membrii grupului îşi vor putea reîmprospăta astfel memoria cu privire la modul în care se face documentarea pe o anumită temă. Poate că aveți acces la o bibliotecă locală sau la Internet, care vă vor fi deosebit de utile în activitatea de documentare. Dacă nu aveți acces la astfel de resurse, documentarea se poate face prin intermediul unor interviuri, al unor scrisori sau convorbiri telefonice cu persoane care pot oferi informațiile necesare. Ca întotdeauna, grupurile vor trebui să lucreze în limitele resurselor disponibile. Nu uitați că organismele guvernamentale dispun adesea de departamente de informare; pe de altă parte, şi sindicatele şi organizațiile patronale dispun de surse de informare utile care sunt puse la dispoziția publicului larg.

Repartizarea sarcinilor

Exercițiul presupune desfăşurarea unei activități de documentare cu privire la organismul tripartit alocat fiecărei grupe şi elaborarea unei teme pe care ați stabilit-o dvs. Puteți să vă gândiți la orice fel de teme în clasă, singurul lucru important este ca ele să fie cât mai interesante şi să permită o abordare interactivă. Iată câteva exemple: Ce rol poate juca Ministerul Educației în campania de eliminare a muncii copiilor? Ce acțiuni întreprinde deja uniunea sindicală națională în privința muncii copiilor? Există magazine care promovează un comerț etic şi echitabil în oraşul dvs.? Cum funcționează acestea? Grupele vor trebui să includă în materialele pe care le întocmesc fapte şi cifre preluate din documentele pe care le identifică în cadrul activității de documentare. Iată câteva teme de documentare asupra cărora s-ar putea concentra tinerii:

- Ce fac aceste organizații deja în privința muncii copiilor?
- Care este poziția lor față de munca copiilor? Condamnă acest fenomen sau îl tolerează?
- În ce mod sprijină aceste organizații campania de eliminare a muncii copiilor?
- Îşi asumă vreo responsabilitate în ceea ce priveşte campania globală?
- Ce măsuri au luat deja aceste organizații?
- Derulează proiecte cu privire la munca copiilor fie în propria țară, fie în alte țări?
- Aceste organizații fac parte dintr-o rețea regională sau internațională mai largă?
- Cum funcționează această rețea şi ce acțiuni întreprinde în vederea combaterii muncii copiilor?
- Există domenii în care oricare dintre aceste organizații este slabă sau puternică?
- În ce măsură manifestă deschidere față de documentarea cu privire la munca copiilor?

Desfăşurarea documentării

Tinerii vor avea nevoie de ajutor şi sprijin în stabilirea contactelor cu diferite organisme. Să scrii o scrisoare sau să suni la un minister, la conducerea unei mari companii sau a unui sindicat poate părea o sarcină intimidantă. Este important să vă ocupați îndeaproape de fiecare dintre grupe în timpul activității de documentare, ca să-i puteți ajuta şi sprijini la nevoie, sau când vă cer acest lucru. Dacă vi se propune ajutor din afară pentru efectuarea acestui exercițiu, prin alți profesori sau părinți, de exemplu, acceptați. În timpul acestui exercițiu se impune să fiți stăpân pe situație, deoarece el presupune o cantitate mare de efort şi muncă. Veți avea nevoie de toată energia şi de tot entuziasmul pentru a susține ceea ce fac tinerii în cadrul acestui exercițiu. Explicați-le în ce mod le va fi utilă această activitate pentru exercițiul final al acestui modul, care va fi de natură mult mai practică.

Pentru a vă veni în ajutor în procesul de documentare, vă oferim în cele ce urmează o scurtă prezentare a diferitelor organisme, ministere, departamente, birouri etc. cu care ar fi util să luați legătura, cu exemple pentru fiecare dintre cele trei categorii: organisme guvernamentale, sindicate, patronat. Denumirile diferitelor instituții şi organisme pot diferi de la o țară la alta.

Guvernul / autoritățile centrale

Ministerul Afacerilor Externe: Acesta este principalul organism care răspunde de activitățile şi relațiile externe ale unei țări. În țările industrializate, aceste ministere răspund de obicei şi de asistența acordată țărilor în curs de dezvoltare. Ca atare, acest minister trebuie să fie printre primele instituții cu care va trebui să ia legătura grupul, pentru a afla ce acțiuni concrete desfăşoară guvernul în vederea combaterii muncii copiilor în întreaga lume. În unele țări, aceste ministere răspund probabil şi de alocarea ajutoarelor pentru dezvoltare.

Ministerul Muncii: Tinerii ar trebui să ia legătura cu acest minister pentru a afla ce drepturi au la locul de muncă. În ce măsură sunt protejați? Ce mecanisme există pentru a se garanta respectarea drepturilor angajaților de către angajatori? Ce se întâmplă dacă aceste drepturi sunt încălcate? Ce opțiuni au în acest caz? Care este vârsta minimă de angajare la nivel național?

Ministerul Protecției Sociale / al Copiilor: Este important ca tinerii să afle care este nivelul de protecție socială pe care îl asigură guvernul categoriilor defavorizate. Ce măsuri ia guvernul în problema sărăciei, mai ales atunci când ea îi afectează pe copii? Cum sunt gestionate sistemele de asigurări sociale şi cum poate avea populația acces la diferite forme de asistență? Cum se acordă, de exemplu, alocația pentru copii şi ajutorul de şomaj, cum sunt organizate cantinele şcolare? Ce măsuri ia guvernul pentru a-i ajuta pe cei nevoiaşi, pentru a le îmbunătăți situația prin asigurarea unui loc de muncă, prin acces la educație sau la o locuință etc.? Există un sistem bine definit de asigurări sociale în țară, sau oamenii trebuie să se descurce singuri?

Ministerul Educației: Comparând informațiile primite de la Ministerul Muncii şi Ministerul Educației, tinerii îşi vor da seama care este vârsta minimă până la care frecventarea şcolii este obligatorie în țara lor. Relația dintre educație şi vârsta legală minimă de încadrare în muncă are un impact direct asupra dimensiunii fenomenului de muncă a copiilor. Tinerii trebuie să descopere singuri care este cauza acestei situații. O temă de documentare paralelă ar putea fi Convenția nr. 138 a OIM privind vârsta minimă de încadrare în muncă. Aceasta este cea mai importantă convenție internațională pentru campania globală de eliminare a muncii copiilor. De ce? Îndemnați-i pe tineri să încerce să descopere motivul. Accesul la educație este gratuit în țară?

Ministerul Industriei / Comerțului: Aceste este un organism fundamental pentru determinarea modului în care guvernul veghează ca producția, fabricația şi serviciile să se desfăşoare într-un mediu în care condițiile de muncă şi normele fundamentale ale muncii sunt protejate şi respectate. Aceleaşi condiții trebuie să se aplice nu numai în legătură cu ceea ce se petrece în interiorul țării, ci şi în legătură cu bunurile şi serviciile care sunt importate într-o țară. Cum procedează guvernul pentru a verifica dacă produsele importate în țară au fost fabricate sau cultivate fără utilizarea muncii copiilor şi în condiții care respectă normele internaționale recunoscute ale muncii? Documentarea desfăşurată în legătură cu acest minister trebuie să se refere şi la codurile de conduită sau de etică la locul de muncă, precum şi la activitățile regionale întreprinse, de exemplu, în cadrul UE, NAFTA, ASEAN, MERCOSUR, SADC etc.

Autoritățile locale

Grupele vor trebui să ia legătura şi cu autoritățile locale, pentru a afla dacă oamenii politici de pe plan local sunt conştienți de problematica muncii copiilor şi de implicațiile pe care le are aceasta pentru cetățenii pe care îi reprezintă, precum şi de măsurile pe care le-ar putea lua pentru a contribui la campania globală. Nu uitați că adesea există consilieri şi oameni politici locali care se ocupă de diferite domenii, structurate în mod asemănător ca ministerele de la nivelul autorităților centrale: ocuparea forței de muncă, industrie, comerț, asigurări sociale, educație şi probleme internaționale. În UE,

de exemplu, autoritățile locale fac parte dintr-o rețea regională care beneficiază de structuri solide de comunicare, schimburi şi interese comune. Pentru ca această campanie globală pentru eliminarea muncii copiilor să-şi atingă scopul, este esențială existența unui angajament politic la toate nivelele. Pe măsură ce tot mai mulți tineri vor parcurge aceste module în diferite țări, comunitățile îşi vor asuma un mai mare angajament şi oamenii politici de la toate nivelele vor începe să remarce numărul activităților desfăşurate pe tema muncii copiilor.

În afară de autoritățile centrale şi locale, încurajați grupul să aibă curajul de a lua legătura şi cu oameni politici de diferite culori, cum ar fi:

- prim miniştri şi vice-prim miniştri;
- preşedinți, vice-preşedinți şi cabinetele acestora;
- şefi ai unor partide politice la nivel central şi local;
- primari;
- oameni politici binecunoscuți şi respectați, chiar dacă nu ocupă o funcție oficială;
- oameni politici care manifestă o atenție deosebită față de problemele dezvoltării, precum şi față de probleme sociale sau umanitare;
- tineri politicieni.

Angajatorii

Angajatorii, organizațiile şi asociațiile patronale reprezentative joacă un rol insuficient de clar definit în campania globală pentru eliminarea muncii copiilor. Noțiunea de muncă a copiilor se referă la copiii care muncesc, adesea în condiții intolerabile. Dacă copiii muncesc, puteți fi siguri că nu o fac pentru ei înşişi şi nu au luat inițiativa de a-şi înființa propriile firme. Ei lucrează pentru că sunt angajați ca mână de lucru de diferite firme sau persoane. Cu alte cuvinte, patronii sunt cei care îi angajează pe copii şi astfel dau naştere la munca copiilor. Totuşi, mulți copii lucrează în mici asociații familiale sau la ferme, iar în acest caz, bineînțeles, lucrează pentru părinții lor sau pentru alte rude. Acest lucru se aplică mai ales în cazul muncii copiilor în agricultură.

Se poate întâmpla uneori ca patronii să angajeze copii fără să-şi dea seama că sunt copii, dar acest lucru nu-i scuteşte de răspundere. Ei poartă răspunderea pentru tot ce se întâmplă de-a lungul lanțului de producție, chiar dacă unele lucruri se întâmplă într-o altă țară. Angajatorii din toată lumea au o răspundere socială față de lucrători, autorități, clienți / consumatori şi comunități în general.

Un exemplu clasic este cel al companiilor multinaționale. Odată cu integrarea tot mai accentuată a economiilor la nivel global şi regional, devine tot mai uşor pentru companii să-şi dezvolte şi să-şi diversifice activitățile. Într-un interval foarte scurt, o firmă care vinde articole sportive poate hotărî să se aprovizioneze de la producători mai ieftini din alte părți ale lumii şi să dezvolte relații cu companii de transport care oferă tarife mai mici, care pot livra produsele unei game largi de distribuitori şi detailişti din întreaga lume. În plus, astfel de companii multinaționale îşi pot face contabilitatea într-o anumită țară, iar relațiile publice şi operațiunile de marketing într-o alta. De fapt, în prezent sediul central al unei companii multinaționale poate fi pur şi simplu un mic birou, care gestionează diferitele sale operațiuni desfăşurate în diferite țări din lume.

Bineînțeles, aici apare problema spinoasă a "responsabilității". Dacă un producător de mingi de fotbal din țara A confecționează sub licență produse pentru o companie multinațională din țara B folosind copii ca lucrători în fabrică, iar respectivele mingi de fotbal sunt apoi transportate pentru a fi vândute în țara C, cine este de fapt responsabil pentru existența muncii copiilor? Patronul din țara A care îi angajează pe copii?

Compania din țara B care susține că "nu ştie" de faptul că sunt folosiți copii care muncesc? Magazinul din țara C care vinde produsele şi pretinde că nu ştie că mingile au fost făcute de copii? Autoritățile din țara A, unde există legi împotriva muncii copiilor? Sau guvernele din țările B şi C poartă răspunderea pentru faptul că nu verifică respectarea normelor fundamentale ale muncii şi a drepturilor omului de către companiile din țările respective şi nu le cer să se achite de responsabilitățile lor sociale? Sunt consumatorii responsabili pentru faptul că achiziționează produse fără să le verifice originea şi modul în care au fost fabricate? Societatea în întregimea sa este responsabilă pentru faptul că permite existența în continuare a muncii copiilor?

În ultimă instanță, suntem cu toții responsabili într-o măsură mai mică sau mai mare. Fiecare factor implicat şi membru al comunității are un rol de jucat, iar angajatorii au un rol deosebit de important, şi anume acela de a veghea ca nici un copil să nu fie angajat la firmele lor sau la firmele cu care se află în relații comerciale. Acestea sunt problemele care trebuie să stea la baza eforturilor de investigație şi documentare ale grupului.

Mulți angajatori, în afară de situația în care e vorba de firme foarte mici, sunt membrii unei asociații. Uneori, aceste asociații dispun de un cod etic şi de conduită pentru membrii lor, în care se face referire la normele privind munca, şi chiar la munca copiilor. Aceste asociații fac uneori parte dintr-o federație mai largă, regională şi/sau internațională a patronatelor, ceea ce înseamnă că un magazin local poate face parte dintr-o rețea mult mai mare şi poate avea responsabilități specifice în cadrul respectivei rețele. Încurajați-i pe tinerii din grup să încerce să afle cât se poate de multe lucruri despre angajatorii pe care îi vizează în cadrul activităților lor. Poate că grupul a identificat un magazin local ca subiect potențial al activității de documentare. Pe lângă contactarea conducerii magazinului pentru a discuta despre practica pe care o are magazinul privind aspectele legate de muncă, ei ar trebui să încerce să afle mai multe despre afilierea respectivului magazin la diferite asociații şi apoi să ia legătura cu asociațiile în cauză pentru a-şi aprofunda studiul.

Uneori poate fi dificil să se ajungă la reprezentanții patronatului pentru a purta cu aceştia o discuție despre problematica muncii copiilor în particular şi normele muncii în general. Ei nu pot fi însă considerați ca singurii responsabili pentru existența muncii copiilor, deşi ei trebuie să-şi asume o mare parte din răspundere pentru modalitatea şi condițiile în care sunt adesea angajați copiii. Un număr de angajatori şi organizațiile din care fac parte cooperează cu autoritățile, sindicatele şi agențiile specializate ale ONU pentru a ataca problema muncii copiilor la sursă. Pentru succesul campaniei globale de eliminare a muncii copiilor, este esențial ca această importantă structură tripartită să fie integrată într-o manieră pozitivă în activitățile menite să producă o schimbare.

Sindicatele sau organizațiile reprezentative ale lucrătorilor

Sindicatele sunt în general foarte active în susținerea aspectelor legate de dezvoltare, de problemele sociale şi drepturile omului. Sindicatele au fost inițial create pentru a proteja drepturile persoanei la locul de muncă. Lucrătorii au ajuns să-şi dea seama că, în fața puterii economice a angajatorilor şi a puterii politice a guvernelor, singura posibilitate pentru a-şi îmbunătăți situația şi condițiile de muncă era să-şi unească forțele. În țările industrializate, munca copiilor era larg răspândită înainte de începutul secolului XX. Schimbarea s-a produs mai ales datorită forței colective a mişcării sindicale şi abordării diferite față de dezvoltarea socială, prin realizarea unei reforme legislative, îmbunătățirea sistemului de învățământ şi asigurarea unei protecții adecvate pentru copii.

Scopul fundamental pe care îl urmăresc sindicatele este acela de a proteja interesele membrilor lor, de a veghea ca aceştia să beneficieze de condiții de muncă decente şi de salarii corespunzătoare, precum şi de drepturi care să fie pe deplin respectate de

angajatori, şi nu numai de aceştia. În timp, odată cu evoluția situației social-economice, s-au modificat atât rolul cât şi atribuțiile sindicatelor. Sindicatele s-au transformat într-o măsură tot mai mare în organizații de servicii, lărgindu-şi sfera intereselor pentru a îngloba o gamă mult mai largă de probleme sociale, de dezvoltare şi umanitare. Ca urmare, s-a consolidat poziția sindicatelor ca organizații comunitare esențiale, care pot astfel juca un rol semnificativ în campania globală de eliminare a muncii copiilor.

Şi mişcarea sindicală face parte dintr-o rețea regională şi internațională mai vastă. Forța solidarității internaționale între sindicatele din diferite țări poate genera o energie uriaşă şi un impact enorm. În cadrul activităților lor de documentare, ar fi util ca tinerii să întrebe sindicatele care sunt organizațiile regionale şi internaționale la care sunt afiliate, iar apoi să ia legătură cu aceste organizații şi să le solicite informații despre diferitele activități pe care le desfăşoară. O serie de organizații sindicale regionale şi internaționale se preocupă de problema muncii copiilor şi sprijină munca IPEC. Ele desfăşoară adesea activități şi programe educative proprii privind munca copiilor în diferite țări ale lumii. Pe baza informațiilor obținute despre toate aceste programe şi a analizelor realizate cu privire la contribuția lor efectivă la campania pentru eliminarea muncii copiilor, tinerii vor putea să înțeleagă rolul important pe care îl joacă sindicatele, precum şi natura acestui rol.

Sindicatele se află în linia întâi a lumii muncii. Membrii sindicatelor sunt angajați în sau în apropierea locurilor unde poate fi utilizată şi munca copiilor. În unele cazuri, se poate întâmpla ca un membru de sindicat să lucreze alături de un copil, eventual chiar propriul său copil. Această situație subliniază importanța educației şi a conştientizării unor probleme. Sindicatele şi membrii acestora pot juca prin urmare un rol foarte eficient ca factori de "monitorizare". Ele pot să urmărească cu atenție cazurile de muncă a copiilor şi să informeze reprezentanții oficiali ai sindicatelor şi ai autorităților competente despre ele.

Mai mult, prin intermediul procesului de "dialog social", sindicatele pot conlucra cu guvernele şi organizațiile patronale pentru a elabora strategii de prevenire a muncii copiilor. Copiii sunt angajați în locul adulților, şi este important să analizăm care sunt cauzele acestui fenomen. Unindu-şi eforturile, sindicatele, guvernele şi patronatele vor fi mai în măsură să identifice soluțiile necesare şi să prevină angajarea copiilor în diferite locuri de muncă. În majoritatea cazurilor, este acceptat faptul că acolo unde sindicatele sunt puternice şi bine organizate, munca copiilor nu există. Este evident, prin urmare, că unul dintre principalele obiective în vederea eliminării muncii copiilor ar fi crearea şi susținerea unor sindicate puternice.

Ne putem întreba atunci, de ce avem de a face cu munca copiilor în țările în care există sindicate şi legi care interzic munca copiilor? Astfel sunt aduse în discuție teme cum ar fi dezvoltarea socială şi economică, sărăcia, diferențele de cultură şi tradiție, lipsa accesului la educație, proasta infrastructură din domeniul învățământului şi datoria externă, precum şi multe altele. Munca copiilor nu va înceta să existe datorită simplului fapt că există sindicate. Sindicatele fac parte din soluția la această problemă — o parte importantă — însă mai sunt multe alte părți, mulți alți parteneri care trebuie să colaboreze pentru a se realiza schimbarea.

Notă pentru utilizator

Având în vedere modul specific în care s-a născut şi a evoluat mişcarea sindicală, comerțul internațional şi reformele legislative, mai ales în cazul în care vă desfăşurați activitatea în cadrul unei şcoli, ar fi util să faceți apel la profesorii care ar putea ajuta grupul să plaseze activitatea de documentare în context. De exemplu, profesorii de istorie, de ştiințe sociale, de comerț şi economie pot îmbogăți semnificativ informațiile esențiale de care tinerii au nevoie în cadrul activității de documentare. În plus, nu uitați că o serie de sindicate dispun de propriile programe educative destinate tinerilor şi ar fi dispuse să vină să vorbească grupului despre istoria mişcării sindicale. Profitați la maximum de aceste posibilități, deoarece ele pot promova integrarea în comunitate.

Prezentarea rezultatelor

Discutați cu întregul grup despre modalitatea de prezentare a rezultatelor activității de documentare. Explicați membrilor grupului că există metode mai mult sau mai puțin eficace de prezentare a informațiilor. Cei care folosesc metode mai puțin eficace vorbesc foarte mult, debitează statistici complicate care zăpăcesc publicul, astfel încât acestuia îi vine foarte greu să mai urmărească prezentarea. Insistați ca fiecare dintre membrii grupului să fie implicat într-o oarecare măsură în realizarea prezentării. Asigurați-i pe tineri că nu vă aşteptați la adevărate documentare, prin urmare prezentările nu trebuie să fie prea lungi. Metodele de prezentare cele mai eficace sunt cele care îi entuziasmează pe cei din public, le trezeşte interesul, îi face să râdă, să reflecteze şi chiar să participe, şi care îi ajută să îşi amintească informațiile prin faptul că îşi amintesc de prezentare. Iată câteva astfel de metode:

- Utilizarea retroproiectorului – stimulare vizuală.
- Utilizarea jocului de rol – îndemnați-i pe tineri să facă prezentarea sub forma unui mic joc de rol, de exemplu, un interviu, un buletin de ştiri, o şedință a Parlamentului etc. Posibilitățile sunt infinite, iar jocul de rol va plăcea cu siguranță publicului.
- Utilizarea unor metode interactive – de exemplu, urmând formatul unor programe de televiziune care presupun participarea publicului, în cadrul căruia membrii publicului pun întrebări sau exprimă opinii, iar un expert din platou răspunde la întrebări.

Faceți o introducere pe tema prezentărilor, explicându-le tinerilor cum se poate folosi limbajul corpului şi expresia feței în comunicarea unor informații către public. Dacă aveți acces la o persoană din afară care vă poate fi de ajutor în cadrul acestei lecții, faceți apel la ea. De exemplu, dacă vă desfăşurați activitatea într-un mediu şcolar, poate că există aici un club de dezbateri, iar în acest caz ați putea invita profesorul care răspunde de acest club. Pe de altă parte, unii dintre părinți ar putea dispune de experiență în pregătirea şi realizarea unor prezentări în mod profesionist.

Dacă credeți că va contribui la animarea lecției, organizați un mic concurs între grupe, pentru a suscita puțin mai mult interes şi a introduce o notă de umor. De exemplu, puteți oferi:

- Un premiu pentru cea mai informativă prezentare.
- Un premiu pentru cea mai inovatoare prezentare.

De asemenea, grupele vor trebui să întocmească rapoarte scrise cu privire la rezultatele activității de documentare, care pot fi expuse în sala în care tinerii îşi desfăşoară lecțiile în mod obişnuit. Aceste rapoarte vor contribui la procesul de culegere de informații şi la memoria colectivă a proiectului. De asemenea, ele se vor dovedi utile pentru interviurile din cadrul celui de-al doilea exercițiu.

Activitatea 2: Interviul

2 lecții simple

Fiecare grup va selecționa un candidat pentru interviu provenind de la unul dintre cele trei organisme tripartite: guvern, sindicate, patronat. Amintiți-vă că la modulul Interviuri şi anchete vi s-a sugerat să încercați să implicați într-o măsură cât mai mare diferite organisme în proiect, de exemplu adresând invitații unor oameni politici, unor oameni de afaceri sau reprezentanți ai sindicatelor pentru a veni să vorbească în fața grupului despre tema proiectului sau pentru a urmări activitatea tinerilor prezentată sub forma unei dezbateri sau a unei piese de teatru. Cu ocazia vizitelor acestor persoane, veți putea eventual conveni şi asupra unor interviuri cu acestea.

Notă pentru utilizator

Vă recomandăm să consultați din nou modulul Interviuri şi anchete în timpul pregătirii pentru acest exercițiu. Vă veți aminti astfel, atât dvs. cât şi grupul, despre modul în care se organizează şi se desfăşoară interviurile. Sfaturile şi sugestiile cu privire la tehnica de brainstorming, selectarea candidaților, contactarea acestora, utilizarea unei camere video, dacă aveți la dispoziție, şi modul de desfăşurare a interviului constituie aspectele importante ale acestui exercițiu.

Se poate întâmpla ca membrii grupului să fi realizat deja interviuri cu reprezentanții comunităților implicate. Dacă aşa stau lucrurile, puteți sări peste acest exercițiu, trecând direct la ultima activitate. Dacă nu, poate veți dori să realizați noi interviuri, eventual cu reprezentanți care nu au fost avuți în vedere anterior.

Informațiile de bază prezentate în cadrul primei activități şi al modulului Interviuri şi anchete vor ajuta grupul să formuleze o serie de întrebări pentru candidații lor la interviu.

Activitatea 3: Dezbatere tripartită privind munca copiilor

1 lecție simplă şi 1 lecție dublă,
1 lecție simplă suplimentară pentru exercițiul de confruntare cu realitatea

În acest moment, tinerii au ajuns să cunoască mai bine diferitele roluri şi funcții ale partenerilor la dialogul tripartit. Aveți acum ocazia de a testa aceste cunoştințe şi de a le valorifica.

Pentru această activitate, formați trei subgrupe, fiecare reprezentând unul dintre cei parteneri la dialogul tripartit: guvernul, patronatele şi sindicatele. Obiectivul urmărit este de a-i ajuta pe tineri să-şi concentreze atenția asupra perspectivei pe care o are fiecare dintre parteneri cu privire la problematica muncii copiilor. Tinerii vor trebui să discute între ei despre problemele care afectează partenerul pe care îl reprezintă din punctul de vedere al muncii copiilor. Acesta este un exercițiu esențial în privința integrării partenerilor la dialogul tripartit în proiectul dvs. şi îi va ajuta pe tinerii din grup să reflecteze asupra muncii copiilor şi a drepturilor copiilor din diferite perspective. Analizând aceste chestiuni globale din punctul de vedere al altora, tinerii îşi vor lărgi orizonturile şi vor dobândi o înțelegere mai profundă a cauzelor acestei probleme şi a

Notă pentru utilizator

Este mai bine ca modulul Dezbaterea să fi fost parcurs înainte de a se trece la modulul Lumea muncii. "Dezbaterea" din cadrul acestui exercițiu ar trebui să ia forma unei dezbateri parlamentare, adică să fie mai formală. Nu vă recomandăm utilizarea formatului de "dezbatere mobilă" pentru acest exercițiu. Membrii grupului își vor asuma rolurile partenerilor la dialogul tripartit.

importanței rolului pe care îl joacă fiecare factor social în identificarea şi aplicarea unor soluții.

Ca la toate exercițiile de dezbatere, şi aici trebuie să existe o "temă", un "subiect", o "afirmație" sau o "moțiune" care va determina natura şi parametrii dezbaterii. În cadrul exercițiilor efectuate mai devreme în cadrul modulului Dezbaterea, grupurile au adoptat poziții fie pro, fie contra unei afirmații. În acest exercițiu însă nu va fi vorba pur şi simplu de exprimarea unor poziții "pro" sau "contra", ci de analiza politicilor şi contextului în care se găseşte fiecare dintre cei trei parteneri la dialogul tripartit cu privire la un anumit subiect şi prezentarea unor argumente în susținerea pozițiilor proprii, pentru a se putea ajunge la un acord acceptabil pentru toate părțile (un consens) şi în cele din urmă la o decizie.

În acest exercițiu se va aborda o singură temă de dezbatere:

"Protecția copiilor împotriva exploatării economice"

Elaborarea recomandărilor pentru discuții

Fiecare subgrupă ar trebui să se retragă în spațiul propriu pentru a discuta subiectul ținând cont de aspectele prezentate în cele ce urmează. Aceste aspecte nu sunt prezentate în ordinea preferinței sau a importanței. Deoarece este vorba de o listă destul de lungă care la anumite secțiuni cuprinde numeroase detalii, va trebui să pregătiți din timp suficiente exemplare şi să le distribuiți fiecăreia dintre subgrupe. Apoi discutați puțin despre tema dezbaterii şi citiți lista de întrebări, asigurându-vă că membrii grupului înțeleg ce vor trebui să facă în cadrul exercițiului final.

Obiectivul este ca fiecare subgrupă să discute aceste chestiuni din punctul de vedere al partenerului tripartit pe care îl reprezintă. Fiecare dintre aceşti parteneri – guvern, patronat, sindicate – va aborda într-o manieră diferită aceste chestiuni, în funcție de rolul şi răspunderile care îi revin.

Definiția copilului

- Care ar trebui să fie definiția "copilului" din punctul de vedere al vârstei? Ar trebui avute în vedere şi alte aspecte pentru a se defini ce înseamnă un "copil"?
- Care este definiția "muncii copiilor" pentru fiecare dintre partenerii la dialogul tripartit?

Educația

- Trebuie să existe învățământ obligatoriu în țară?
- Dacă există învățământ obligatoriu, care este vârsta la care copiii pot întrerupe frecventarea şcolii?
- În ce mod ar trebui stabiliți parametrii privind munca pentru copiii care continuă să frecventeze învățământul obligatoriu?

Vârsta minimă de încadrare în muncă

- La ce vârstă ar trebui să li se permită copiilor să muncească? Cu alte cuvinte, care ar trebui să fie vârsta minimă de încadrare în muncă în țară?
- Vârsta minimă de încadrare trebuie să fie aceeaşi pentru toate formele de muncă? Ar trebui ea să difere în funcție de natura muncii? De exemplu, vârsta minimă ar trebui să fie mai ridicată pentru formele grave de muncă, cum ar fi munca în mină, în armată, munca de noapte, munca pe maşini periculoase etc.?

Definiția "încadrării în muncă"

- Cum ar trebui definită "încadrarea în muncă" din perspectiva permisiunii acordate copiilor de a se încadra în muncă? De exemplu, dacă copiii merg la şcoală, ar trebui să li se permită să lucreze în acelaşi timp, de exemplu, cu normă parțială? Cum ar trebui să fie clasificate diferitele forme de muncă, de exemplu, uşoară, medie sau grea?
- Care este situația în legătură cu copiii care efectuează diferite munci în gospodărie, ajută în cadrul firmei sau fermei familiale şi aşa mai departe? Ar trebui să li se permită copiilor să efectueze astfel de munci în timp ce merg şi la şcoală? În astfel de situații, protecția copiilor ar trebui să fie limitată?
- Dacă li se permite copiilor să desfăşoare munci uşoare, cum se pot defini aceste munci uşoare şi care ar fi limitele care ar trebui să se impună? De exemplu, se poate permite ca acest gen de munci să afecteze frecventarea şcolii de către copii, sau să dăuneze sănătății lor fizice şi psihice?

Condițiile de muncă

- Care ar trebui să fie programul de lucru pentru tinerii care desfăşoară diferite forme de muncă, de exemplu, pentru cei care lucrează cu normă parțială şi în acelaşi timp merg şi la şcoală? Dar pentru cei cărora li se dă voie să nu mai meargă la şcoală şi lucrează cu normă întreagă? Care ar fi situația pentru cei care efectuează diferite forme de muncă deosebit de grave sau nocive pentru sănătate?
- Ar trebui stabilit un barem minim de salarizare pentru copiii şi tinerii care muncesc? Ar trebui să existe un barem diferit pentru copiii care lucrează cu normă parțială şi merg la şcoală? Ar trebui să existe bareme diferite de salarizare pentru tinerii de diferite vârste care muncesc? Care ar trebui să fie aceste bareme?
- Ar trebui să se acorde o atenție deosebită problemelor de sănătate şi siguranță la locurile de muncă unde sunt angajați tineri cu normă întreagă sau normă parțială?

Munca periculoasă / cele mai grave forme de exploatare

- Ce definiție s-ar putea da "muncii periculoase"?
- Care ar trebui să fie poziția partenerilor la dialogul tripartit în situația în care copiii devin subiectul exploatării sexuale? Sau în situația în care sunt forțați să execute activități ilegale, cum ar fi traficul de droguri sau alte tipuri de infracțiuni? Ce ar trebui să se întâmple cu copiii implicați în astfel de activități, cu bunăstarea, familiile, reintegrarea etc. acestora? Ce ar trebui să se întâmple cu cei care îi forțează pe copii să ajungă în situații de exploatare sexuală sau de exploatare în vederea comiterii unor infracțiuni?
- Care ar trebui să fie poziția partenerilor la dialogul tripartit în cazurile de trafic cu copii? Cum ar putea fi controlată şi/sau prevenită această activitate? Ce se întâmplă în situațiile în care familiile copiilor traficați sunt ele însele implicate în acest trafic?

Monitorizarea

- Cum ar trebui să monitorizeze diferiții parteneri la dialogul tripartit posibila exploatare a copiilor din perspectiva abuzurilor comise împotriva drepturilor lor? Ar trebui să conlucreze partenerii la dialogul tripartit în acest sens? Sau această activitate ar trebui să cadă în răspunderea unui anumit partener? Ce se poate face? Ce sisteme şi proceduri ar trebui instituite?
- Cum ar trebui să se procedeze în legătură cu persoanele, companiile sau organizațiile care încalcă legile privind încadrarea în muncă a copiilor? Ar trebui să existe un sistem de sancțiuni în acest sens?
- Cum pot asigura partenerii la dialogul tripartit ca munca copiilor să fie pusă în evidență şi ca alți membri ai societății să-şi dea seama că este un fenomen negativ, la eliminarea căruia ar trebui să contribuie cu toții?
- Ar trebui să fie eliminată munca copiilor în totalitate din societate? Există cazuri sau sectoare unde ar putea fi tolerată într-o formă sau alta? Cine ia deciziile în acest sens şi cine monitorizează aceste cazuri?

Fiecare dintre aceste seturi de aspecte va genera în mod inevitabil altele pe măsură ce discuțiile înaintează, ceea ce este foarte bine. Scopul nu este de a se furniza participanților la discuții o listă exhaustivă de întrebări, ceea ce ar putea limita creativitatea şi imaginația tinerilor participanți. Veți dori cu siguranță ca tinerii să-şi exprime propriile idei.

În plus, în anexa la acest modul veți găsi o listă de teme şi întrebări împărțite pe mai multe titluri, şi anume "grupul guvernului", "grupul patronatului" şi "grupul sindicatelor", care îi vor ajuta pe tineri să înțeleagă mai bine preocupările şi interesele fiecăruia dintre partenerii la dialogul tripartit şi să elaboreze propriile recomandări pe această bază. Ar fi bine să organizați o discuție separată cu privire la această anexă cu fiecare dintre cele trei grupuri, concentrându-vă asupra aspectelor care ar trebui să le preocupe. Purtați o discuție cu grupurile, pentru a vă asigura că au înțeles care sunt pozițiile pe care ar trebui să le adopte față de diferite probleme. Dacă vi se pare util, multiplicați aceste anexe şi distribuiți-le grupurilor.

Lăsați grupurilor suficient timp pentru a-şi desfăşura propriile discuții şi pregătiri. Scopul urmărit în această etapă a exercițiului este ca fiecare grup să elaboreze o listă de recomandări cu privire la *protecția copilului împotriva exploatării economice* şi o declarație de deschidere în care să-şi prezinte pe scurt poziția. Recomandările şi declarația trebuie bineînțeles să reflecte punctul de vedere al partenerului pe care îl reprezintă. Fiecare grup va avea nevoie în diferite momente de contribuția şi ajutorul dvs., prin urmare va trebui să circulați printre participanți pentru a le da sfaturi, pentru a-i sprijini şi încuraja la nevoie. Asigurați-vă că toți tinerii sunt implicați într-un fel sau altul în discuții. Fiecare grup ar trebui să numească unul sau mai mulți raportori care să noteze recomandările. Unul dintre grupuri va avea sarcina de a prezenta declarația de deschidere, fiecare dintre grupuri trebuind să numească unul sau mai mulți purtători de cuvânt pentru a reprezenta grupul în dezbaterea tripartită finală. Bineînțeles, purtătorii de cuvânt vor avea permanent posibilitatea de a se consulta cu grupul pe care îl reprezintă şi de a cere altor persoane să vorbească despre anumite aspecte în numele grupului.

Ajutor din afară

Din întrebările prezentate mai sus şi din anexă se poate vedea că ar fi util să apelaţi la ajutor din afară în derularea acestui exerciţiu. De exemplu, dacă vă desfăşuraţi activitatea în cadrul unei unităţi şcolare, vă puteţi adresa profesorilor de economie, de ştiinţe sociale, geografie şi comerţ pentru a-i ruga să vă ajute în pregătirea pentru dezbateri. Aceşti profesori vor fi în măsură să dezvolte aceste întrebări şi să ajute grupurile să elaboreze detaliile mai fine.

Pe de altă parte, acest exerciţiu vă oferă prilejul să invitaţi persoane din afară, reprezentanţi ai guvernului, ai asociaţiilor patronale sau ai sindicatelor, care să vină să ajute grupurile în pregătirea argumentelor pentru dezbatere. Astfel puteţi asigura o valoare adăugată considerabilă atât pentru tinerii din grup, cât şi pentru diferitele comunităţi angajate în proiect.

Dezbaterea tripartită

Pentru activitatea de dezbatere propriu-zisă, consultaţi din nou modulul Dezbaterea şi mai ales secţiunile "Începerea activităţii" şi "Organizarea grupului". Deşi exerciţiul din cadrul acestui modul va lua forma unei dezbateri mai formale, grupurile nu vor trebui să exprime neapărat opinii pro şi contra ideilor puse în dezbatere în sensul strict al activităţii. Nu ar fi o idee prea bună să desfăşuraţi acest exerciţiu în faţa unui public, deoarece fiecare dintre grupuri se va rezuma la susţinerea propriului său punct de vedere. Ar fi însă bine să solicitaţi ajutorul cuiva din afară şi să invitaţi reprezentanţi ai partenerilor la dialogul tripartit la această dezbatere.

Formatul cel mai eficace pentru acest exerciţiu ar fi ca un purtător de cuvânt din partea fiecărui grup să prezinte o declaraţie de deschidere pe tema *protecţiei copiilor împotriva exploatării economice*. Aceste declaraţii nu trebuie să fie nici prea lungi, nici detaliate, însă vor trebui să pună în evidenţă poziţia partenerilor la dialogul tripartit cu privire la această problemă.

Modul în care va continua dezbaterea după declaraţiile de deschidere va depinde într-o oarecare măsură de recomandările pe care le-au pregătit grupurile cu privire la această temă. Totuşi, dezbaterea trebuie să înceapă undeva, iar printre punctele de pornire bune se numără definiţia copilului, probleme cum ar fi învăţământul obligatoriu, vârsta minimă de încadrare în muncă şi muncile periculoase. Pentru fiecare dintre aceste aspecte, fiecare grup va trebui să-şi prezinte poziţia şi politica, opiniile şi, bineînţeles, propriile recomandări.

Pe măsură ce dezbaterea cu privire la fiecare dintre aceste subiecte avansează, e bine să lăsaţi reprezentanţii diferitelor grupuri să aibă schimburi de opinii. Dvs. va trebui să jucaţi rolul preşedintelui dezbaterii, în afară de situaţia în care s-a hotărât numirea unui invitat special pentru acest rol. S-ar putea ca unele grupuri să-şi manifeste puternicul dezacord faţă de poziţiile exprimate de alţi parteneri la dialogul tripartit cu privire la anumite probleme. Permiteţi participanţilor să-şi exprime acordul sau dezacordul într-un mod controlat. Bineînţeles, nu trebuie să permiteţi ca dezbaterea să degenereze într-o altercaţie zgomotoasă, ci încurajaţi-i pe toţi participanţii să facă comentarii asupra celor spuse şi asupra poziţiilor adoptate. Acesta este modul în care trebuie să se desfăşoare dezbaterile tripartite, iar tinerii vor înţelege astfel mai bine faptul că diferitele grupuri de interese adoptă poziţii divergente asupra unor probleme tocmai prin faptul că reprezintă pe cine reprezintă. De exemplu, s-ar putea ca unii angajatori să prefere o vârstă mai mică de încadrare în muncă în unele cazuri, iar sindicatele să nu fie de acord cu acest lucru, deoarece doresc să protejeze atât locurile de muncă ale membrilor lor, cât şi bunăstarea tinerilor.

Atunci când simțiți că energia şi interesul față de un anumit subiect scade, încheiați discuția şi cereți întregului grup să voteze cu privire la subiectul respectiv pe baza argumentelor pe care le-au auzit în cadrul dezbaterii. Nu dați o greutate mai mare nici uneia dintre pozițiile exprimate de partenerii la dialogul tripartit, ci solicitați grupurilor să aibă în vedere faptul că toți sunt egali şi fiecare are dreptul de a vota după cum crede de cuviință. Prin urmare, dacă un grup susține o vârstă minimă de încadrare de 16 ani, al doilea de 14 ani, iar al treilea de 15 ani, supuneți această problemă votului la sfârşitul discuției, pentru a afla opinia majorității în acest sens. Opinia exprimată de majoritate va câştiga şi va deveni o "decizie". Explicați participanților că nu sunt obligați să voteze pentru recomandarea propriului grup. Ei pot fi convinşi de argumentele prezentate de un alt grup şi pot hotărî să sprijine propunerea acestuia. Prin urmare, pentru acest exercițiu de dezbatere nu va fi nevoie de o echipă de arbitri.

Va trebui să aveți grijă ca fie dvs., fie cineva desemnat de grup să noteze rezultatele votului şi deciziile adoptate. Lăsați dezbaterea să continue atâta timp cât considerați că nivelul de energie şi interesul grupului continuă să fie ridicate. În momentul în care simțiți că interesul şi energia tinerilor începe să dispară, va trebui fie să încheiați imediat exercițiul, fie să-l amânați pentru o altă oră sau zi, pentru a da posibilitatea tinerilor să-şi revină.

Dvs. va trebui să gestionați durata acestui exercițiu. Nu contează prea mult dacă nu se ajunge întotdeauna la un acord, sau dacă discuțiile nu duc la nimic concret în cele din urmă. Ceea ce contează este ca grupul să înțeleagă care este natura lumii muncii, precum şi modul în care încearcă să funcționeze economia şi societatea, ținând seama de diferitele puncte de vedere şi domenii de interes existente. Ei îşi vor da seama că nu este prea uşor să rezolvi problemele atunci când sunt în joc diferite interese. Implicarea altor cadre didactice sau a unor persoane din afară va duce la creşterea interesului din partea membrilor grupului şi va face posibilă introducerea în discuție a unor noi aspecte sau a unor considerații care poate le-au scăpat tinerilor.

Îndemnați-i pe ceilalți profesori sau pe reprezentanții din afară să rămână cu grupele în timpul dezbaterii tripartite, deoarece tinerii vor avea nevoie de cât mai mult sprijin şi ajutor. Tema poate părea dificilă, dar se poate dovedi şi foarte interesantă. S-ar putea ca dezbaterile să devină foarte aprinse, dar acesta este un fapt pozitiv. Nu uitați să-i îndemnați pe tineri să fie cât mai creativi şi plini de imaginație în pregătirea pentru dezbatere. Încercați să nu le serviți toate informațiile de-a gata. Îndemnați-i să formuleze propriile idei despre ce cred ei că urmăresc să obțină guvernele, patronatele sau sindicatele şi din ce motive. În acest exercițiu nu se urmăreşte în mod deosebit ca participanții să demonstreze multă precizie şi inteligență, ci mai degrabă ca aceştia să intre în spiritul dezbaterii şi să înțeleagă noțiunea de consens. Cu cât dau dovadă de mai multă imaginație şi creativitate, cu atât va deveni mai interesant exercițiul pentru toți participanții.

După încheierea dezbaterii, o posibilă continuare a exercițiului ar putea fi redactarea unui raport cu privire la dezbatere. Această continuare s-ar putea desfăşura sub forma unei activități de grup, în care să se facă apel la colaj, creația artistică şi creația literară pentru întocmirea raportului. Dacă vă desfăşurați activitatea în cadrul unei unități de învățământ, produsul final ar putea fi expus undeva într-un loc vizibil pentru a stimula mai departe interesul față de această problemă în sânul comunității şcolare. I-ați putea convinge pe membrii grupului să pregătească o campanie de presă cu privire la acest exercițiu, prin redactarea unui comunicat de presă sau a unui articol care să fie publicat în revista şcolii.

Confruntarea cu realitatea

Deşi posibilitatea de a parcurge acest exerciţiu suplimentar va depinde de timpul pe care îl aveţi la dispoziţie şi de măsura în care aveţi acces la o parte dintre informaţiile care vă vor fi necesare, vă recomandăm să îl efectuaţi totuşi, deoarece el va contribui în mod semnificativ la procesul de asimilare a cunoştinţelor de către tineri. Obiectivul acestei activităţi este ca tinerii să compare rezultatele propriei lor dezbateri tripartite cu situaţia reală din propria ţară. Se poate întâmpla ca o parte din această activitate să fi fost efectuată deja anterior, de exemplu în cadrul modulului Documentare şi informare. Nu e însă nici o problemă, pentru că de fapt aceasta înseamnă că informaţiile de care va avea nevoie grupul acum le vor fi deja la îndemână.

Se poate întâmpla însă, la fel de bine ca o parte din informaţii să nu poată fi obţinute prea uşor, iar grupul să fie nevoit să se mai documenteze pentru a afla răspunsurile la unele întrebări. Din punctul de vedere al integrării în comunitate, ar putea fi o idee bună invitarea unor reprezentanţi ai partenerilor la dialogul social, care să discute aceste probleme cu grupul.

Obiectivul este prin urmare ca grupul să compare situaţia juridică concretă din ţară cu rezultatele dezbaterii proprii şi cu "deciziile" pe care le-au luat cu privire la problema protecţiei copilului împotriva exploatării. Informaţiile cu privire la teme cum ar fi vârsta minimă de încadrare în muncă, vârsta şcolarităţii obligatorii şi aşa mai departe, se pot obţine de obicei de la birourile autorităţilor centrale sau locale. Astfel de informaţii ar putea fi furnizate şi de organizaţiile patronale şi/sau sindicale.

Ar fi de asemenea un exerciţiu interesant să se compare rezultatele dezbaterii tripartite cu normele internaţionale ale muncii consfinţite prin convenţiile ONU şi OIM, care au fost prezentate în cadrul modulului Documentare şi informare.

Acest exerciţiu ar trebui să se desfăşoare sub forma unei discuţii generale, deschise, cu participarea întregului grup. Comparaţi rezultatele propriei dezbateri cu normele naţionale şi internaţionale. Căutaţi diferenţele. Sunt tinerii de părere că poziţia pe care au adoptat-o este mai bună pentru copii? Consideră că propria legislaţie sau chiar normele internaţionale nu fac destul pentru a asigura protecţia copiilor? Ce părere au despre diferenţele existente? Vor să spună ceva despre aceste diferenţe? Vor să ia legătura cu partenerii sociali pentru a le solicita părerea cu privire la aceste diferenţe şi să dea publicităţii observaţiile făcute de aceştia? Vor să adreseze o scrisoare unor persoane oficiale cu responsabilităţi în domeniu, în care să întrebe de ce nu se face mai mult pentru protecţia copiilor la locul de muncă şi împotriva exploatării?

Acest exerciţiu se poate dovedi foarte interesant şi o experienţă utilă pentru tineri. Ei sunt astfel înarmaţi cu noi cunoştinţe şi ajung să înţeleagă nevoia de a asigura protecţia copiilor în societate, precum şi modalităţile în care se poate face acest lucru. Aceasta este o etapă semnificativă în dezvoltarea lor personală şi socială, iar dvs. va trebui să-i încurajaţi şi să-i susţineţi în orice alte acţiuni pe care vor dori să le întreprindă. Printre astfel de acţiuni s-ar putea număra următoarele: adresarea unor scrisori oamenilor politici din cadrul autorităţilor locale sau centrale, adresarea unor scrisori organizaţiilor patronale, stabilirea unor contacte cu sindicatele, elaborarea unei campanii de presă, invitarea unor înalţi funcţionari care să vină să discute despre aceste probleme cu tinerii în cadrul unei dezbateri publice, de exemplu, a unei mese rotunde (vezi modulul Dezbaterea). În cazul în care convingerile tinerilor sunt puternice şi ei consideră că trebuie să meargă mai departe pe această linie, lăsaţi-i să-şi urmeze instinctele şi sentimentele, sprijinindu-i cât se poate de mult. Acesta este exact genul de acţiuni pe care speraţi să-l declanşaţi prin intermediul acestui modul.

Ce e bine să faceți şi ce nu

- Urmăriți că toți membrii grupului să ia parte la fiecare dintre lecțiile din cadrul acestui modul. Este vorba de un exercițiu foarte important din multe puncte de vedere, mai ales datorită faptului că le oferă tinerilor o serie de noțiuni despre modul în care funcționează lumea muncii — unde urmează să-şi petreacă cu toții o mare parte din viață.
- Apelați la umor şi la schimburile de replici spirituale între membrii grupului pentru a mai destinde atmosfera în timpul lecțiilor, care se pot dovedi destul de dificile, din cauza cantității foarte mari de informații care trebuie asimilate.
- Îndemnați-i pe tinerii din cadrul grupului să ia notițe ei înşişi şi de asemenea să joace rolul de raportori, notându-şi principalele puncte ridicate în timpul discuțiilor. Aceasta poate fi o experiență deosebit de utilă pentru tineri şi o posibilitate pentru aceştia de o dobândi o competență care le poate fi de folos şi mai târziu, pe parcursul procesului educativ.
- Notați-vă şi dvs. principalele puncte ridicate în discuție de grup şi de diferiți participanți.
- Utilizați în mod corespunzător discuția finală din cadrul acestui exercițiu şi permiteți grupului să se exprime liber şi deschis.
- Folosiți o cameră video sau calculatoare, dacă vă stau la dispoziție, mai ales în timpul eventualelor interviuri sau al dezbaterii.
- Nu este neapărat nevoie să efectuați toate exercițiile din cadrul acestui modul. În funcție de timpul şi resursele pe care le aveți la dispoziție şi de alte constrângeri, puteți decide să efectuați doar unul dintre aceste exerciții. Alegeți-l pe cel care este cel mai potrivit pentru nevoile şi caracteristicile grupului.
- Aveți grijă ca interviurile să fie discutate în detaliu, să fie pregătite în mod corespunzător şi să fie urmat de acțiuni adecvate (vezi modulul Interviuri şi anchete).
- Îndemnați-i pe tineri să scrie scrisori de mulțumire persoanelor care au participat la aceste exerciții.
- Nu puneți pe nici unul dintre tineri într-o situație în care încrederea sa în sine ar putea fi subminată, mai ales dacă nu se descurcă foarte bine în realizarea unui interviu, sau nu are calitățile necesare pentru a juca rolul de purtător de cuvânt al grupului. Fiecare membru al grupului ar trebui să fie în măsură să-şi găsească un rol corespunzător în cadrul acestor exerciții. Sprijiniți acest proces şi vegheați ca toți tinerii să se simtă confortabil în rolurile pe care şi le asumă.
- Aveți grijă ca toți membrii grupului să fie implicați în activitățile de documentare sau în scrierea scrisorilor, deoarece acest lucru îi va ajuta în dezvoltarea deprinderilor lor personale, sociale şi de comunicare.
- Nu lăsați ca activitățile din cadrul acestui modul să devină prea competitive.
- Aveți grijă să citiți cu voce tare câteva extrase din toate lucrările realizate de participanți şi nu numai din cele pe care le considerați cele mai bune sau cele mai relevante. Trebuie să luați în seamă munca şi opiniile tuturor, trebuie să fiți echitabil şi să evitați judecățile de valoare.
- Nu permiteți tinerilor să râdă de lucrările realizate sau de cei care au participat la lecțiile de dialog social.
- Asigurați sprijinul şi încurajarea necesară pentru membrii grupului în cazul în care aceştia decid să desfăşoare şi alte acțiuni în continuarea exercițiului de dezbatere tripartită. Sprijinul şi încurajarea dvs. sunt foarte importante pentru ei, şi ele vor întări şi mai mult legăturile de încredere pe care le construiți în cadrul grupului.

Discuția finală

1 lecție

După încheierea exercițiului final, adunați grupul în sala sau clasa în care lucrați în mod obişnuit şi creați aici o atmosferă relaxată şi destinsă. La această discuție finală este bine să participe şi persoanele care v-au ajutat în timpul lecțiilor. Va trebui să aveți pregătite materialele care au fost realizate pe parcursul exercițiilor, fie că este vorba de lucrări de documentare, de rapoarte privind interviurile, înregistrări video sau rezultate ale dezbaterii tripartite.

Vorbiți despre procesul pe care l-ați traversat împreună cu grupul şi angajați o discuție generală despre toate aspectele legate de exerciții, mergând de la pregătiri şi redactarea textelor, până la activitățile în sine şi follow-up. Întrebați-i pe tineri ce le-a plăcut cel mai mult şi care au fost lucrurile care nu i-au entuziasmat în mod deosebit. Dați-le tinerilor posibilitatea de a-şi exprima liber şi deschis opiniile cu privire la toate aspectele acestui modul. Simplul fapt că le oferiți libertatea de a vorbi şi de a-şi exprima opiniile despre proiect pe parcursul desfăşurării acestuia este suficient pentru a le da tinerilor încrederea necesară şi a consolida legăturile care îi unesc pe membrii grupului.

Discuția finală cu privire la acest modul va fi foarte importantă, dat fiind volumul foarte mare şi natura muncii pe care o vor desfăşura membrii grupului. Modulul Lumea muncii este o componentă importantă a procesului de conştientizare a tinerilor cu privire la munca copiilor. El îi ajută să pună problema în context şi să înțeleagă mai bine unele dintre cauzele muncii copiilor şi modalitățile în care copiii pot fi mai bine protejați. Prin intermediul dialogului tripartit, tinerii vor ajunge să-şi dea seama de complexitatea lumii muncii şi de faptul că fiecare dintre cele trei grupuri — guvern, patronat, sindicate — fac parte din problemă, dar fac parte în acelaşi timp şi din soluție.

Consultați secțiunile privind discuția finală din cadrul modulelor Interviuri şi anchete, Documentare şi informare şi Dezbaterea. Veți găsi aici informații foarte utile care vă vor fi de ajutor şi în discuția finală din cadrul acestui modul.

Evaluare şi continuarea activității

În ceea ce priveşte indicatorii cuantificabili pentru acest modul, există într-adevăr câteva rezultate concrete care sunt măsurabile, fie că s-au obținut în cadrul modulului, fie că nu. În funcție de exercițiile pe care ați hotărât să le parcurgeți, tinerii au efectuat poate o activitate de documentare sau au realizat un interviu, şi au organizat o dezbatere tripartită cu privire la problema muncii copiilor.

Unii dintre indicatorii pentru acest modul sunt mai puțin evidenți pe termen scurt. De fapt, nu veți reuşi să vă faceți o idee despre succesul acestui modul decât urmărind în continuare evoluția participanților pe parcursul derulării următoarelor module. Mai ales dezbaterea tripartită se poate dovedi un proces foarte interesant, dinamic şi plin de energie.

Prin acest modul, tinerilor li se deschide un canal de comunicare cu guvernul, patronatele şi sindicatele, lucru care este destul de important în acest moment, însă poate avea implicații şi mai importante pe măsură ce tinerii se maturizează şi ajung să se gândească la propriile lor perspective şcolare şi profesionale. Este vorba de o ocazie de învățare semnificativă din punctul de vedere al dezvoltării personale şi al competențelor sociale ale tinerilor. De asemenea, modulul duce şi la dezvoltarea simțului de răspundere al tinerilor, dat fiind că aceştia se pun în pielea unor persoane importante

sau a unor specialişti din domeniu şi încearcă să gândească la fel ca ei şi să adopte pozițiile pe care le-ar adopta şi aceştia cu privire la anumite probleme. Modulul îi ajută să înțeleagă ce pot face guvernele, patronatele şi sindicatele în cadrul campaniei globale de eliminare a muncii copiilor.

După ce ați încheiat acest modul într-un mod satisfăcător, treceți la un altul. Dacă nu ați parcurs încă modulele Presă, vă sugerăm să continuați cu acestea. Dacă le-ați parcurs, atunci puteți avea în vedere modulele Jocul de rol sau Teatru.

Anexa 1

Aspecte de analizat de către grupurile tripartite care participă la exercițiul de dezbatere

Grupul guvernului

Acest grup îşi manifestă interesul mai ales față de următoarele aspecte:

- *Legislația* — Legile de care are nevoie o țară pentru a proteja persoanele, a gestiona economia, a proteja lucrătorii, a proteja copiii, a lua măsuri pentru ca societatea să se dezvolte într-un cadru de coeziune socială.
- *Serviciile publice* — Ce servicii pune guvernul la dispoziția populației? De sănătate? Educație? Transport? Cum sunt finanțate aceste servicii? Cum sunt distribuite? Are toată lumea dreptul la educație? Guvernul trebuie să asigure învățământ gratuit pentru toată lumea? Îşi poate permite guvernul să facă acest lucru? Îşi poate permite să nu-l facă? Ar trebui să contribuie şi cetățenii într-o oarecare măsură? Serviciile de sănătate sunt gratuite sau se plătesc? Dispune guvernul de mijloacele necesare pentru a asigura servicii publice de bună calitate?
- *Asigurările sociale* — Cum se îngrijeşte guvernul de oamenii nevoiaşi? Cum este gestionată problema sărăciei? Poate guvernul să-şi permită un stat al bunăstării sociale? Care sunt criteriile de acordare a ajutoarelor de la stat? Se preocupă guvernul de creşterea populației? În ce mod?
- *Planificarea* — Există oraşe mari în această țară? Există un control corespunzător al dezvoltării acestora şi o planificare urbană eficace? Populația din regiunile rurale se mută la oraş? De ce? Se poate face ceva pentru a mai încetini acest proces? Are guvernul capacitatea de a investi în dezvoltarea rurală pentru a-i convinge pe oameni să rămână în acest mediu? Cum se leagă planificarea de transporturi şi serviciile publice? Există destule şcoli şi destui profesori în mediul rural?
- *Tipul de guvernare* — Totul este controlat, gestionat şi finanțat de autoritățile centrale? Sau guvernul este de părere că ar fi mai democratic, just şi eficace să-şi descentralizeze structura şi să permită autorităților locale să se constituie şi să-şi gestioneze problemele din zonele proprii de competență? Autoritățile centrale țin sub control autoritățile locale, sau autoritățile locale sunt conduse de oameni politici aleşi în mod democratic, care gestionează activitățile din zona respectivă a țării? De exemplu, politicienii locali sunt preocupați de problemele care apar în domeniul forței de muncă, în educație şi aşa mai departe?
- *Drepturile şi libertățile cetățenilor şi drepturile omului* — Guvernul doreşte să obțină susținerea din partea cetățenilor declarând că va respecta deplin toate drepturile omului, inclusiv drepturile copilului? Lucrătorii vor putea beneficia în totalitate de drepturile lor sindicale? Cât de democratică este democrația? Şi care este prețul?

Grupul patronatelor

Acest grup îşi manifestă interesul faţă de următoarele aspecte:

- *Legislația* – Care sunt legile pe care patronatul le-ar dori adoptate cu privire la aspecte cum ar fi vârsta de încadrare în muncă? Are patronatul intenția de a limita drepturile lucrătorilor de a se organiza în sindicate şi de a cere salarii mai mari sau condiții mai bune de muncă? Care ar fi reacția patronatelor față de crearea unui inspectorat pentru forța de muncă mai performant şi mai eficient? Ar primi în mod favorabil unele legi prin care se asigură o mai bună protecție copiilor şi tinerilor?
- *Responsabilitatea socială* — Patronatele ar trebui să-şi investească profiturile în domenii cum ar fi construcția de şcoli, dezvoltarea comunitară, dezvoltarea infrastructurilor, crearea unor noi locuri de muncă, depozitarea ecologică a deşeurilor, protecția mediului etc.? Patronatele trebuie să aibă o puternică responsabilitate socială? După părerea patronatelor, ceea ce se întâmplă în societate îi priveşte şi pe ei?
- *Privatizarea şi serviciile publice* — Patronii ar prefera să dispună de servicii publice de bună calitate, plătite din banii contribuabililor şi gestionate de autorități care trebuie să-şi justifice public deciziile? Sau ar dori să preia ei aceste servicii şi să le transforme în întreprinderi rentabile, care funcționează cu costuri mai reduse, chiar dacă acest lucru afectează calitatea serviciilor? Cu alte cuvinte, ar fi de acord patronatul cu privatizarea serviciilor publice şi vânzarea lor către cel care oferă prețul cel mai bun? Cum ar gestiona patronii aceste servicii ulterior? De exemplu, sunt patronatele de părere că serviciile de educație ar trebui să fie privatizate, sau că educația ar trebui să rămână de competența guvernului?
- *Asigurările sociale* — Contribuțiile pentru pensii, concedii medicale, concedii de maternitate, taxe şcolare pentru copiii angajaților etc. costă. Contribuțiile la planurile de sănătate de stat prin care oamenii să poată beneficia de asistența medicală necesară costă şi ele. Angajatorii consideră că este obligația lor de a plăti, total sau parțial, contribuțiile la aceste planuri de asigurări sociale destinate lucrătorilor lor? Sau lucrătorii trebuie să plătească totul din propriul buzunar? Angajatorii doresc să-şi organizeze propriile planuri de pensii private destinate lucrătorilor care se pensionează, sau plătesc contribuții la sistemul de pensii de stat? Consideră că ar trebui să-i ajute pe lucrătorii defavorizați prin punerea la dispoziția acestora a unor servicii, cum ar fi creşe pentru a le ajuta pe mamele care muncesc, diferite cursuri de perfecționare pentru lucrători, împrumuturi pentru lucrătorii care nu-şi pot permite să plătească dobânzi bancare etc.? În ce măsură costurile sociale cad în răspunderea patronatelor? Trebuie acestea să se preocupe de lucrători, comunități, mediu şi de țară în general?

Lumea muncii

- *Drepturile lucrătorilor şi ale angajatorilor* — Interesele angajatorilor pot fi afectate de faptul că lucrătorilor li se permite să devină membri ai unor sindicate reprezentative puternice, care au capacitatea de a influența opinia publică şi autoritățile? Ce părere au angajatorii despre drepturile şi libertățile individuale? Oare aceste drepturi trebuie să fie adoptate şi acordate tuturor? Oare unele dintre ele ar trebui să fie limitate în vreun fel sau în unele cazuri? Cine ia deciziile în acest sens? Angajatorii trebuie să beneficieze în totalitate de toate drepturile lor? Ar trebui să aibă şi alții posibilitatea de a se pronunța

cu privire la drepturile angajatorilor? De ce? Care este situația în ceea ce privește guvernul? Poate acesta să impună unele reguli şi reglementări angajatorilor şi eventual să limiteze unele dintre libertățile de care doresc să beneficieze?

- *Organizare* — Angajatorii se unesc pentru a-şi proteja interesele? Consideră că sunt în măsură să negocieze fiecare separat cu guvernul şi cu sindicatele? Sau consideră că ar fi mult mai puternici dacă ar crea o federație care să-i reprezinte pe toți, şi care ar constitui un puternic grup de presiune?

Grupul sindicatelor

Acest grup îşi manifestă interesul față de următoarele aspecte:

- *Responsabilitățile / structura sindicatelor* — Care este rolul unui sindicat? Pe cine reprezintă? Membrii de sindicat, adică persoanele care plătesc taxe de înscriere şi cotizații pentru a putea beneficia de serviciile acestora? Sau sindicatele se ocupă şi de familiile membrilor? Se preocupă şi de alte probleme în afara celor legate de muncă? Se interesează de probleme cum ar fi mediul, categoriile marginalizate şi vulnerabile? Joacă un rol în societate, asigurând protecția necesară şi veghind ca aceasta să se dezvolte în mod sigur şi eficace? Care este sursa veniturilor proprii? Cine plătește facturile şi salariile sindicatelor? Ce înseamnă acest lucru din punctul de vedere al independenței lor? Membrii de sindicat le dictează ce să facă sau îi informează ei pe membrii de sindicat despre ce urmează să facă? Beneficiază de subvenții din partea guvernului sau a patronatelor? De ce? Cum? Acest lucru înseamnă că guvernul şi angajatorii au un cuvânt de spus în legătură cu ceea ce fac şi modul în care o fac?
- *Legislația* — Sindicatele urmăresc elaborarea unui cadru juridic care asigură protecție pentru membrii lor şi familiile acestora, pentru categoriile vulnerabile ale societății şi mediu, care garantează democrația şi drepturile fundamentale ale omului. Sindicatele doresc să se asigure că nici unuia dintre celelalte grupuri nu i se va permite să devină prea puternic prin elaborarea unor legi care servesc diferite nevoi şi dorințe. Ele vor să acționeze ca o contragreutate față de guvern şi patronate. Este important să se stabilească o vârstă minimă de încadrare în muncă pentru tineri? Care ar trebui să fie această vârstă? Ar trebui să li permită tinerilor să lucreze noaptea, cu un program de lucru prelungit, pentru nişte salarii mici sau în ocupații unde ar putea suferi accidente sau şi-ar putea pierde chiar viața? Care sunt locurile de muncă în care starea de spirit şi moralul tinerilor ar putea fi afectat? Cum îi protejează sindicatele pe aceşti tineri? Sindicatele trebuie să se implice în această problemă? Vârsta de încadrare în muncă are vreo legătură cu vârsta învățământului obligatoriu? Şi dacă nu, cum asigură guvernul echilibrul dintre aceste două vârste? Ce sancțiuni ar trebui să fie aplicate angajatorilor care exploatează copiii şi cum pot sindicatele şi guvernul să monitorizeze această situație? De ce alți factori trebuie să se țină seama atunci când este vorba de copii care muncesc?
- *Responsabilitatea socială* — Societatea trebuie să se dezvolte. Guvernele şi angajatorii trebuie să contribuie la această dezvoltare socială. Dacă o companie câştigă mult ca urmare a înființării unei mari fabrici într-un oraş, nu este oare corect să i se ceară să contribuie la dezvoltarea oraşului respectiv şi să facă ceva în beneficiul locuitorilor săi, de exemplu să ajute la construirea unei şcoli, să nu polueze mediul sau chiar să contribuie la îmbunătățirea situației ecologice? Nu trebuie oare să-şi asume cineva

răspunderea pentru protecția persoanelor, mai ales a categoriilor vulnerabile, cum ar fi copiii, persoanele vârstnice, handicapații, bolnavii şi săracii? Sindicatele trebuie să-şi asume şi ele un rol în ceea ce priveşte responsabilitatea socială? La urma urmei, poate că scopul lor principal este să-i ajute pe membrii lor, asigurându-le condiții mai bune de lucru, şi astfel nu mai au nici timpul, nici voința de a se ocupa şi de alte probleme? Dar dacă nu se ocupă ele, cine altcineva o poate face? Guvernul, angajatorii?

- *Independența politică şi financiară* — Sindicatele trebuie să fie complet independente de politică? Sindicatele trebuie să permită guvernului (sau patronatelor) să se amestece în modul în care sunt conduse şi în care îşi gestionează treburile? E cazul ca sindicatele să accepte contribuții financiare din partea guvernului, a partidelor politice sau a patronatelor? Persoanele din conducerea sindicatelor e bine să fie alese de toți membrii sau numite de un grup mai mic din cadrul sindicatului? Cum poate un sindicat să-şi garanteze independența şi să încerce să prevină fenomenele de corupție?
- *Serviciile publice* — Cât de important este pentru sindicate ca guvernul să asigure servicii publice de calitate? Sindicatele îi cuprind şi pe lucrătorii din serviciile publice, cu alte cuvinte, pe funcționarii publici din autoritățile centrale şi locale? Cine are de câştigat de pe urma unor servicii publice de bună calitate? Cum pot ele influența deciziile luate de guvern, precum şi presiunile exercitate asupra guvernului din partea patronatelor? Sindicatele ar susține privatizarea? Există argumente solide în favoarea liberalizării pieței, se aplică aceste argumente şi în cazul serviciilor publice? Cine plăteşte pentru serviciile publice şi cine decide cu privire la modalitatea în care sunt conduse, gestionate şi distribuite pe teritoriul țării?
- *Asigurările sociale* — Sindicatele ar trebui să-şi pună întrebarea: cine plăteşte pensiile, asigurările de sănătate, educația, ajutoarele de şomaj, concediile de boală, concediile de maternitate etc.? Guvernul, patronatele sau amândouă? Sau la aceste costuri trebuie să contribuie şi lucrătorii / membrii de sindicat? Cine gestionează asigurările sociale? Trebuie să fie lăsate acestea în totalitate în sarcina guvernului, sau ar trebui gestionate de un comitet de coordonare ales în mod democratic? Cine ia deciziile în cazul unor diferende? Instanțele? Cine deține însă controlul asupra instanțelor, cine desemnează judecătorii etc.? Sistemul judiciar al țării trebuie să fie independent de autorități şi să încerce să prevină corupția şi abuzul? Cum gestionează țara problema sărăciei? În ce măsură se ocupă de persoanele care au nevoie de ajutor — categorii vulnerabile, bolnavi, vârstnici, categorii defavorizate? Cine decide categoria în care sunt incluse diferite persoane în raport cu sprijinul şi ajutorul financiar de care au nevoie? Aceasta trebuie să fie o preocupare a sindicatelor? Sindicatele trebuie să se implice doar când este vorba de o problemă care îi priveşte pe membrii lor?
- *Planificarea economică şi comerțul* — Ce se întâmplă în cazul în care guvernul le promite unor patroni că, dacă deschid noi fabrici în mediul rural, vor putea funcționa fără intervenția sindicatelor şi plătind salarii reduse lucrătorilor? Să presupunem că în acest caz se vor închide ochii şi în legătură cu problema muncii copiilor? Ce vor face sindicatele în acest caz? Cum se asigură ca aspectele comerciale, care sunt foarte importante pentru dezvoltarea unei țări, să nu fie utilizate ca instrument prin care lucrătorii şi săracii din mediul rural să poată fi puşi să lucreze în condiții mai proaste de muncă şi pentru salarii mai mici? Cum se poate asigura protecția copiilor în aceste împrejurări? Legile țării trebuie să se aplice şi companiilor străine care vin să-şi desfăşoare activitatea pe teritoriul acesteia? Şi care sunt condițiile de muncă

pentru lucrătorii din companiile străine? Sindicatele pot să-i organizeze pe aceştia şi să le apere şi lor interesele? Ar trebui să fie implicate sindicatele în procesul de decizie privind planificarea economică sau problemele de comerț? Este acest domeniu de resortul lor? Dispun de calificarea necesară pentru a o face? Aceste decizii ar trebui lăsate doar pe seama guvernului şi a patronatelor, sau ar trebui să fie implicate şi alte grupuri? De ce?

- *Drepturile lucrătorilor şi drepturile omului* — Aceasta este o problemă fundamentală pentru sindicate, deoarece existența efectivă a acestor drepturi le determină de fapt activitățile. Existența unora dintre aceste drepturi se datorează de fapt însăşi sindicatelor. Sindicatele se preocupă ca fiecare lucrător, fiecare persoană sau copil să beneficieze de drepturile fundamentale ale omului, aşa cum au fost consacrate în Declarația universală a drepturilor omului. Sindicatele urmăresc ca membrii lor să beneficieze de toate drepturile lor sindicale şi să fie protejați şi apărați în mod corespunzător. Însă ce se întâmplă în legătură cu drepturile celorlalți, în ce măsură se pot ocupa de aceste drepturi? Nu guvernul ar trebui să aibă răspunderea de a asigura respectarea drepturilor omului? Iar dacă guvernul nu îşi face treaba în mod corespunzător, cine îi va proteja pe cei care nu se pot apăra singuri, de exemplu pe copii? Cine urmăreşte activitățile guvernului şi ale patronatului, pentru a se asigura că aceste organisme se comportă într-un mod corespunzător? Ce mecanisme s-au instituit pentru a se garanta respectarea drepturilor?

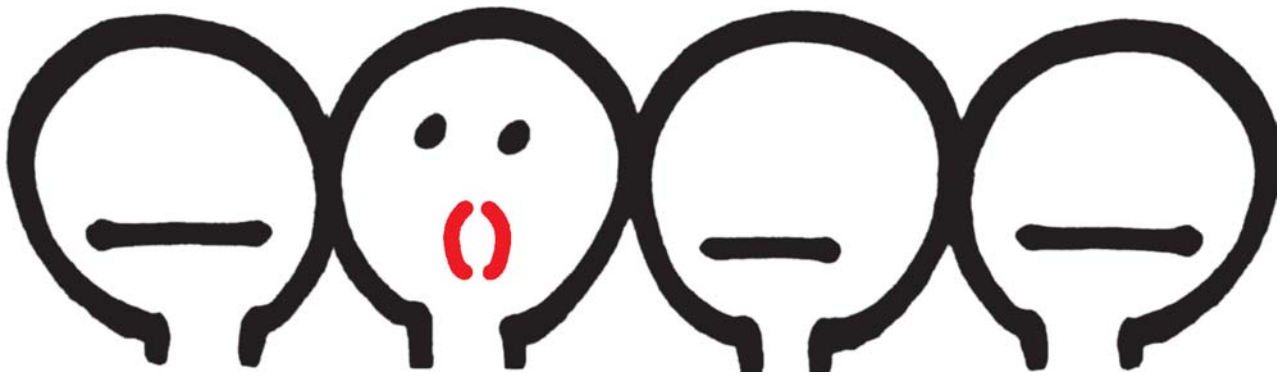
Note

Organizația Internațională a Muncii

SCREAM

Opriți munca copiilor

Integrarea în comunitate

Scop: Stimularea interesului şi implicării comunităților în proiectul privind munca copiilor.

Rezultat: Asigură o mai bună conştientizare a problematicii muncii copiilor în rândul comunității mai largi. Abordează modul în care pot fi integrate şi alte grupuri, într-o manieră care să atragă şi mai mult atenția şi să trezească interesul față de proiect şi față de problematica muncii copiilor. Consolidează rolul tinerilor ca agenți ai mobilizării şi schimbării sociale.

Durată

2–3 lecții. Stabilirea duratei exacte a acestui exercițiu este destul de dificilă, deoarece ea va depinde în mare măsură de împrejurările în care vă desfăşurați activitatea şi de activitățile de conştientizare pe care alegeți să le abordați. De exemplu, puteți decide să organizați "Ziua muncii copiilor" sau să desfăşurați o serie de activități care să se constituie într-o săptămână de conştientizare. Nu uitați însă că majoritatea activităților de acest tip necesită planificare şi pregătire în prealabil. Prin urmare, alocați suficient timp planificării, pregătirii, cât şi evenimentelor în sine.

Notă pentru utilizator

Vă recomandăm să parcurgeți acest modul ultimul, deoarece el va constitui momentul culminant al activităților pe care dvs. şi grupul le-ați desfăşurat pe parcursul proiectului. Platforma programului SCREAM este integrarea în comunitate şi conştientizarea muncii copiilor de către comunitate. Acest modul oferă sprijinul necesar celor care doresc să aprofundeze acest concept în mai mare măsură şi le dă tinerilor posibilitatea de a-şi asuma rolul concret de agenți ai mobilizării şi schimbării sociale. Aceasta poate constitui o experiență intensă şi pasionantă pentru tineri – merită cu siguranță să profite de acest prilej.

Motivație

Modulele SCREAM au fost concepute pentru a-i implica activ pe tineri în campania globală de eliminare a muncii copiilor. După ce au conştientizat ei înşişi problema, tinerii au dobândit capacitatea de a transmite mesajul celor de-o seamă cu ei, familiilor lor şi comunității în general. Pe tot parcursul desfăşurării acestor module, dorim ca tinerii să-şi dea seama de rolul fundamental pe care îl au de jucat în eliminarea muncii copiilor, iar o parte a acestui rol este capacitatea lor de a ajunge la inimile şi sufletele membrilor comunității în care trăiesc şi să genereze astfel mai multă susținere pentru activitățile al căror scop este să-i ajute pe copiii exploatați din toată lumea.

Există numeroase modalități creative şi inovatoare de a-i integra pe alți membri ai comunității în programul SCREAM. Probabil că unele dintre ele le-ați descoperit deja pe parcursul executării altor module. De exemplu, am vorbit frecvent despre ajutorul din afară, despre implicarea părinților, a altor profesori sau a specialiştilor din afară. De asemenea, am sugerat invitarea unor politicieni locali, a unor sindicalişti, conducători de întreprinderi, ONG-uri şi a altor persoane care să vină să vorbească grupului despre

diferite teme, să observe şi să participe la diferite activități. Am vorbit despre colaborarea cu diferite organizații de presă şi pregătirea unei campanii media. Chiar şi modulul Teatru s-a referit de fapt la implicarea comunității. Tinerii trebuie să fie încurajați să-şi interpreteze piesa de teatru în fața a diferite grupuri din cadrul comunității, transmițându-şi astfel mesajul unui public mai larg. În Ghidul utilizatorului sunt prezentate şi alte sugestii de activități care se pot efectua în domeniul integrării în comunitate.

Obiectivul acestui modul este de a vă ajuta pe dvs. şi pe tinerii din grup să organizați o anumită activitate sau o serie de activități de conştientizare. La Anexa 1, veți găsi un studiu de caz cu privire la o săptămână de conştientizare desfăşurată în cadrul unei testări pilot a modulelor în Republica Irlanda.

Pregătire

Există mai multe modalități diferite de conştientizare a membrilor comunității. Câteva dintre acestea se pot găsi în studiul de caz de la Anexa 1. Activitățile vor depinde de contextul şi mediul în care se desfăşoară. Factori cum ar fi tradiția, cultura, resursele disponibile, angajamentul şi motivația participanților vor juca un rol semnificativ în ceea ce hotărâți să faceți. Totuşi, cel mai important lucru este ca tinerii din grup să fie implicați în luarea deciziilor.

Ajutor din afară

Unele dintre activitățile pe care dvs. şi tinerii din grup ați putea decide să le întreprindeți pot fi încununate de un mai mare succes dacă apelați la ajutorul unor persoane din cadrul comunității. De exemplu, dacă grupul doreşte să organizeze ateliere de creație artistică în cadrul şcolilor primare din localitate sau să realizeze o sculptură uriaşă din papier mâché, s-ar putea să aveți nevoie de ajutorul unor artişti plastici locali sau ai unor profesori de desen din şcoli. Îndemnați-i pe membrii grupului să încerce să contacteze ei înşişi anumite persoane din cadrul comunității locale care să aibă capacitatea de a-i ajuta şi susține în cadrul activităților de conştientizare. Poate că un artist local a fost implicat deja într-un modul precedent. Dacă da, atunci e bine ca grupul să ia din nou legătura cu respectiva persoană pentru a vedea dacă mai este dispusă să colaboreze.

Muzica, cântecele şi dansul se pot dovedi mijloace foarte eficiente de conştientizare a comunităților. Ca formă de exprimare artistică, dar şi ca disciplină, muzica acționează ca o forță unificatoare care are capacitatea de a reuni persoane de vârste diferite şi din grupuri sociale diferite într-un mediu vesel şi armonios. Muzica şi cântecele au fost deja utilizate cu mare succes în cadrul mai multor activități desfăşurate de IPEC. De exemplu, elevii de la Colegiul Gabriel Péri din Franța au compus cântecul "Eliberați copiii", iar Orchestra Suzuki a dat mai multe concerte la Torino, în Italia. Astfel, tinerii încearcă să ajungă la inimile celor care iau deciziile importante din toată lumea.

La Anexa 1 veți găsi un exemplu despre modul în care istoricii şi universitarii din localitate au fost integrați într-un program de conştientizare a comunității. Aceste persoane îşi pot oferi sprijinul în cadrul meselor rotunde, al contactelor cu presa şi al prezentărilor realizate pentru comunitate. De exemplu, grupul poate invita o astfel de persoană să coordoneze o licitație la care se vor vinde picturile realizate de elevii de la şcoala primară din localitate pe tema muncii copiilor.

Majoritatea comunităților sunt formate din oameni cu o gamă foarte largă de competențe, interese şi profesii. Majoritatea oamenilor răspund pozitiv atunci când sunt abordați de tineri care le solicită ajutorul în proiecte pe teme umanitare, de dezvoltare sau sociale. În acest context se valorifică şi deprinderile sociale şi de comunicare ale tinerilor.

Campania de presă

În timpul activităților de conştientizare desfăşurate cu grupul, va trebui să subliniați importanța comunicării cu presa. Amintiți-le tinerilor activitățile pe care le-au desfăşurat în cadrul modulelor Presă, deoarece acestea îi vor ajuta în comunicarea cu presa pe care o vor avea de făcut pe parcursul exercițiilor de conştientizare.

În mod deosebit, îndemnați membrii grupului să fie îndrăzneți atunci când iau legătura cu reprezentanții presei. Publicarea unui material într-un ziar sau publicitatea la radio pot costa destul de mult. Dacă tinerii abordează situația în mod corespunzător, ei ar putea reuşi să convingă un redactor-şef, un jurnalist sau un reporter să sprijine proiectul şi activitatea punându-le la dispoziție spațiul publicitar sau timpul de emisie necesar la un tarif redus sau chiar gratuit. Nu au nimic de pierdut dacă încearcă să obțină aceste lucruri, iar reacția presei poate fi favorabilă atunci când este vorba de o cauză justă, cum este eliminarea muncii copiilor. Astfel s-ar putea naşte o relație de strânsă colaborare cu presa, ceea ce v-ar oferi mai departe prilejul de a promova activitățile şi proiectul grupului.

Activitatea 1: Activități de conştientizare

1–2 lecții pentru brainstorming şi pregătirea activităților, plus timpul necesar pentru desfăşurarea activităților în sine

Porniți o discuție cu membrii grupului. Cereți-le să vină cu diferite idei şi să participe la un scurt exercițiu de brainstorming pentru a dezvolta mai departe ideile inițiale. În cadrul acestui proces veți descoperi că tinerii vin cu sugestii originale pentru activitățile sau evenimentele de conştientizare, se dovedesc ambițioşi şi nu sunt intimidați de munca pe care o au de făcut. După ce ați notat toate ideile, purtați o discuție detaliată despre fiecare în parte, pentru a vedea dacă grupul le consideră fezabile, acceptabile sau prioritare. Membrii grupului trebuie să-şi dea seama de răspunderile care le revin, nu doar în formularea unor idei, ci şi în elaborarea şi punerea lor în practică.

În cele ce urmează vă prezentăm câteva sugestii privind activitățile de conştientizare. Şi Anexa 1 se poate dovedi utilă ca sursă de inspirație şi de idei practice privind realizarea activităților. Lista nu se vrea exhaustivă, rolul ei fiind acela de a stimula discuțiile şi ideile noi în cadrul grupului.

- Alegeți o zi specială pentru desfăşurarea activității de conştientizare, de exemplu Ziua mondială împotriva muncii copiilor (12 iunie). Ați putea alege şi ziua unui vot important în Parlament sau la consiliul local, o zi specială a Națiunilor Unite, Ziua internațională a muncii (1 mai), Ziua drepturilor omului sau Ziua mamelor (poate pentru a vă aminti de copiii care nu au mamă sau care au fost despărțiți de mamă). Planificarea activităților de conştientizare cu ocazia unor astfel de manifestații publice va mări impactul lor asupra comunității.
- Luați legătura cu şcolile primare din localitate şi organizați ateliere privind munca copiilor cu elevii de aici. Atelierele pot fi conduse de tinerii din grup, cu ajutor din partea dvs. şi a altor profesori / învățători, părinți sau membri ai comunității. Participanții la aceste ateliere ar putea compune cântece sau scrie poezii despre munca copiilor, iar apoi întregul grup ar putea ieşi undeva lângă o clădire a autorităților locale sau într-un spațiu public important, unde ar putea interpreta cântecele şi recita poeziile create, astfel încât comunitatea să-i poată vedea şi auzi.

Pe de altă parte, grupul ar putea organiza ateliere de creație artistică pe parcursul unei zile în cadrul şcolilor primare. Picturile, sculpturile şi celelalte creații artistice realizate pe tema muncii copiilor ar putea fi expuse undeva unde pot fi văzute de comunitate şi/sau vândute în cadrul unei licitații, pentru a se strânge fonduri pentru proiectele privind munca copiilor şi organizațiile care acționează pentru eliminarea muncii copiilor şi sprijinirea copiilor exploatați.

- Realizați o statuie uriaşă care reprezintă munca copiilor pe care să o aşezați într-un loc important din cadrul comunității sau al şcolii. Această efigie (care poate fi şi un totem) ar trebui să constituie simbolul a tot ceea ce e rău şi nefast în ceea ce priveşte munca copiilor. Activitatea finală ar trebui să fie distrugerea sculpturii ca simbol. Prin acest act de distrugere se eliberează sentimentul de furie al tinerilor față de munca copiilor şi față de cei care o perpetuează sau rămân indiferenți față de ea. Efigia ar trebui să fie construită dintr-un material care poate fi distrus uşor, de exemplu din papier mâché (un amestec de hârtie şi clei care se întăreşte după uscare). Grupul ar putea organiza o ceremonie în timpul căreia să denunțe munca copiilor, în cadrul căreia să-i invite pe toți tinerii şi copiii din public să vină să distrugă reprezentarea simbolică a muncii copiilor. Ei pot chiar să ardă această efigie ca simbol al furiei supreme şi al distrugerii. *Bineînțeles, din motive de siguranță, această activitate trebuie să fie atent supravegheată!*

- Luați legătura cu un număr cât mai mare de tineri şi copii din cadrul comunității locale, prin intermediul şcolilor sau cu ocazia activităților comunitare. Alegeți o zi în care îi puteți aduna pe toți şi formați un şir lung într-un loc public important, de exemplu în jurul şcolii sau al clădirii în care se află Consiliul Local. Acest şir lung îi reprezintă pe copiii care muncesc. Unii dintre tinerii participanți pot ține pancarte mari pe care scrie, de exemplu, că în lume numărul copiilor care muncesc este de o sută de mii de ori mai mare. Pe alte pancarte ar putea fi trecute date statistice fundamentale despre munca copiilor. Şirul s-ar putea deplasa în cerc, cântând în acelaşi timp un cântec pe tema muncii copiilor, pentru a atrage atenția comunității asupra manifestației.

- Trimiteți-i pe membrii grupului la magazinele şi firmele din cadrul comunității ca să întrebe angajații dacă ştiu despre vreunul dintre produsele pe care le vând dacă au fost făcute de copii. Pot afla aceste informații efectuând o scurtă anchetă sau având o scurtă întâlnire cu reprezentantul oficial al magazinului sau firmei. Obiectivul vizat este de a-i conştientiza pe oamenii de afaceri, patroni, sindicalişti şi membrii publicului în general cu privire la problema muncii copiilor şi de a-i face să reflecteze mai mult la modul în care sunt făcute mărfurile pe care le vând sau le cumpără. Abordarea nu trebuie să fie agresivă, ci politicoasă şi calmă. Nu e cazul ca tinerii trimişi în aceste misiuni să facă scene.

- Creați o ilustrată specială intitulată, de exemplu, "Acțiune pentru copiii care muncesc" şi multiplicați-o în cât mai multe exemplare. Această ilustrată ar trebui să fie adresată unui om politic de la nivel local sau național, iar mesajul ar trebui să-i solicite acestuia să acorde o mai mare atenție problemei muncii copiilor, precum şi acțiunilor întreprinse pentru eliminarea sa. După aceea, grupul ar trebui să meargă la şcoli, să iasă în comunitate, să abordeze diferite persoane şi să le explice scopul urmărit prin ilustrată, rugându-le să sprijine campania prin semnarea şi expedierea acesteia. Ilustrata se poate realiza pe un carton viu colorat care să atragă atenția, sau ilustrația în sine poate fi amuzantă şi colorată. Puteți crea de asemenea o carte poştală uriaşă pe care s-o semneze cât mai mulți membri ai comunității, pe care s-o trimiteți apoi unui om politic local. O altă idee este să realizați un desen uriaş, pe care să-l tăiați în bucăți, ca piesele unui puzzle, care apoi să fie trimise separat. Omul politic destinatar va trebui apoi să recompună piesele acestui puzzle pentru a putea citi întregul mesajul. Există foarte multe variațiuni pe această temă.

- Împreună cu grupul, elaborați un mic pliant despre proiect, lăsând şi un spațiu mare alb pe una din fețe. Distribuiți aceste pliante elevilor de la şcolile primare din localitate rugându-i să folosească spațiile albe pentru a realiza mici desene rapide, colorate şi expresive. După ce strângeți desenele, puteți organiza un mic concurs de creație artistică pe baza acestora, sau le puteți trimiteți unor oameni politici locali, ca o declarație împotriva muncii copiilor, sau le puteți vinde comunității locale în vederea strângerii unor fonduri pentru proiectul privind munca copiilor, sau puteți combina aceste variante.
- Organizați o seară culturală în timpul căreia grupul poate desfăşura tot felul de activități. De exemplu, pot interpreta piesa de teatru pe tema muncii copiilor pe care au scris-o. Pot expune picturile, sculpturile sau alte creații artistice pe tema muncii copiilor pe care le-au realizat. Pot interpreta cântece compuse de ei sau de alții, pot organiza vizionarea înregistrării video a acțiunii de distrugere a sculpturii de către tinerii din comunitate. Pe de altă parte, grupul poate organiza mici expoziții interactive cu privire la munca copiilor sau la proiect. Personalități, celebrități sau politicieni de pe plan local ar putea fi invitați să participe la aceste activități pentru a se atrage astfel în mai mare măsură interesul comunității. O altă idee, menționată şi anterior, este de a se organiza o vânzare prin licitație a creațiilor artistice pe tema muncii copiilor şi de a se invita o celebritate locală sau națională care să coordoneze licitația.
- Creați rețele privind munca copiilor formate din tineri din cadrul comunității locale, naționale sau chiar internaționale, încercând să construiți legături cu alte şcoli. Unități şcolare de toate formele şi dimensiunile, cluburi de tineret, cluburi sportive, cluburi comunitare – toate acestea pot participa la crearea unor rețele în cadrul cărora tinerii pot să conlucreze pentru a-i ajuta pe copiii care muncesc. Îndemnați-i pe tineri să le scrie altor tineri, să ia legătura cu şcoli din alte țări, să organizeze acțiuni comune, să încerce să obțină susținere, să facă publicitate proiectului în revista şcolii sau în presa locală, să organizeze vizite reciproce sau o tabără de vară. Ajutați-i pe tineri să înțeleagă că vocile lor se vor face cu atât mai bine auzite cu cât se vor strânge mai mulți.

Continuarea activității

După derularea diferitelor activități de conştientizare, este important să-i implicați pe tineri în activitățile necesare de continuare a activității. Prima etapă trebuie să fie redactarea unor articole pentru ziarele locale şi naționale. Vor trebui să fie scrise rapid şi articolele de continuare a activității şi trimise cât se poate de repede, pentru că presa are o memorie foarte scurtă. Un articol nou care apare în săptămâna următoare le va aminti diferitelor comunități despre evenimentele la care au participat.

Vor trebui scrise şi destul de multe scrisori de mulțumire, sarcina de a le scrie trebuind să fie împărțită în mod echitabil între membrii grupului. Astfel de scrisori trebuie trimise tuturor celor care s-au implicat în activitățile din cadrul săptămânii de conştientizare, celor care au furnizat produse şi servicii, au sprijinit activitățile sau au participat la diferite evenimente etc. Este esențial ca grupul să înțeleagă că, prin exprimarea recunoştinței față de cei care le-au acordat sprijinul, vor reuşi să consolideze angajamentul acestora. Acesta este un aspect fundamental într-o campanie în curs de derulare.

De asemenea, e bine să-i sfătuiți pe membrii grupului să scrie despre experiențele şi activitățile lor, în cadrul unui efort colectiv de a lăsa în urmă o amintire palpabilă a proiectului. Sarcina de redactare a materialelor despre diferite activități va trebui să fie împărțită între membrii grupului, se va realiza un dosar de tăieturi din presă şi un album foto, se vor aduna toate creațiile literare şi artistice etc. Va trebui să impuneți

termene ferme pentru îndeplinirea acestor sarcini, astfel încât tinerii să se achite de ele înainte ca interesul acestora să înceapă să scadă. Arhiva astfel întocmită va trebui să fie păstrată şi uneori expusă pentru o anumită perioadă pentru a fi văzută de comunitatea locală. Grupul s-ar putea gândi chiar să organizeze o expoziție cu aceste materiale în cadrul şcolii sau comunității, cu durata de aproximativ o săptămână, pentru a permite celor interesați să admire dimensiunea şi impactul proiectului.

Ce e bine să faceți şi ce nu

- Urmăriți ca toți membrii grupului să ia parte la activitățile de conştientizare. Dacă aceştia nu manifestă interes față de o anumită activitate, vorbiți cu ei şi aflați ce ar dori să facă. Încercați în mod activ să le aflați ideile şi preferințele, iar apoi colaborați cu ei pentru a asigura realizarea acestora.
- Nu urmați întocmai studiul de caz anexat la acest modul; este doar un exemplu a ceea ce se poate face. Lăsați imaginația şi creativitatea tinerilor să zburde, pentru ca ei să vină cu idei care sunt potrivite pentru contextul, mediul, cultura şi tradițiile țării în care vă aflați. Studiul de caz are doar rolul de stimulent sau de catalizator pentru numeroasele idei care există deja sau care aşteaptă să fie descoperite.
- Folosiți o cameră video sau un aparat de fotografiat, dacă aveți la dispoziție.
- Nu este neapărat nevoie să organizați prea multe activități de implicare a comunității. În funcție de timpul şi resursele pe care le aveți la dispoziție şi de alte constrângeri, puteți decide să organizați doar câteva dintre ele. Alegeți-le pe cele care sunt cele mai potrivite pentru nevoile şi caracteristicile grupului.
- Apelați la umor în cadrul grupului pentru a mai destinde atmosfera în timpul lecțiilor şi exercițiilor.
- Lăsați membrii grupului să decidă ce vor să facă şi să-şi asume nivele diferite de răspundere. Nu vă impuneți voința asupra membrilor grupului. Stabilirea unei relații cu comunitatea trebuie să fie un efort comun.
- Nu permiteți participanților să adreseze observații critice celorlalți sau să râdă de ei. Subliniați aspectele pozitive ale oricărei situații.
- Permiteți schimbul de replici spirituale, dialogul, glumele, umorul şi manifestarea spiritului de competiție în cadrul grupului, dacă sunteți sigur că le puteți ține sub control.
- Folosiți produsele din modulele anterioare – colaje, sculpturi, desene, poezii, povestiri, fotografii etc. – pentru a decora sălile în care se vor aduna membrii comunității, de exemplu sala în care se va juca piesa de teatru, sala unde se va organiza expoziția, sala de sport în care se pot organiza anumite activități.
- Asigurați pregătirea corespunzătoare şi realizarea unor discuții detaliate cu privire la lecții sau la activitățile de integrare în comunitate realizate.
- Asigurați-vă că se ține evidența tuturor activităților desfăşurate şi se realizează şi activitățile de continuare a activității.
- Îndemnați-i pe membrii grupului să trimită scrisori de mulțumire persoanelor care au participat la aceste activități sau evenimente. Subliniați importanța bunelor relații cu comunitatea.
- Nu puneți pe nici unul dintre tineri în situația în care încrederea sa în sine ar putea fi subminată, mai ales dacă nu se descurcă foarte bine în cadrul acestor exerciții,

de exemplu nu are calităţile necesare pentru a-i învăţa pe alţi copii sau pentru a juca în faţa unui public. Fiecare membru al grupului ar trebui să fie în măsură să-şi găsească un rol corespunzător în cadrul acestor activităţi. Sprijiniţi acest proces şi vegheaţi ca toţi tinerii să se simtă confortabil în rolurile pe care şi le asumă.

- Aveţi grijă ca toţi membrii grupului să fie implicaţi în scrierea scrisorilor, deoarece acest lucru îi va ajuta în dezvoltarea deprinderilor lor personale, sociale şi de comunicare.
- Nu introduceţi elemente de concurs în activităţile sau exerciţiile de integrare în comunitate.
- Organizaţi o discuţie finală foarte detaliată după încheierea activităţilor. Este important ca tinerilor din grup să li se permită să se exprime liber şi deschis după astfel de exerciţii. După unele activităţi, tinerii vor fi exaltaţi şi vor simţi nevoia să-şi exprime liber sentimentele în mediul sigur al grupului. Acest exerciţiu vă va permite de asemenea să evaluaţi reacţiile şi sentimentele tinerilor şi să reflectaţi asupra următorilor paşi, dacă este cazul.

Discuţia finală

1 lecţie

După încheierea activităţilor de integrare în comunitate, adunaţi grupul în sala sau clasa în care lucraţi în mod obişnuit şi creaţi aici o atmosferă relaxată şi destinsă. La această discuţie este bine să participe şi persoanele care v-au oferit ajutor în timpul activităţilor. Vorbiţi despre activităţile în care a fost implicat grupul şi angajaţi o discuţie generală despre ele. Întrebaţi-i ce le-a plăcut cel mai mult şi care au fost lucrurile care nu i-au entuziasmat în mod deosebit. Daţi-le tinerilor posibilitatea de a-şi exprima liber şi deschis opiniile cu privire la orice aspect legat de aceste activităţi. Simplul fapt că le oferiţi libertatea de a vorbi şi de a-şi exprima opiniile despre proiect pe parcursul desfăşurării acestuia este suficient pentru a le da tinerilor încrederea necesară şi a consolida legăturile care îi unesc pe membrii grupului.

Dacă dispuneţi de o înregistrare video a oricăreia dintre activităţi, mai ales a piesei de teatru, este momentul să o vizionaţi împreună cu întregul grup. Acest lucru poate servi un dublu scop: acela de a-i ajuta pe tineri să se destindă, râzând de sine şi de ceilalţi în timp ce se urmăresc pe ecran, precum şi de a le arăta cum s-au descurcat în faţa publicului. Ei vor înţelege astfel mai bine impactul lucrurilor pe care le-au făcut şi motivele pentru care publicul a reacţionat aşa cum a reacţionat. Acesta este un moment foarte intens al proiectului. Îndemnaţi-i pe tineri să vorbească despre ceea ce au văzut pe ecran. Ar fi făcut ceva altfel? Consideră că au reuşit să aibă un impact la nivelul comunităţii? Cum s-a manifestat acesta? Consideră că au reuşit să obţină sprijinul scontat? Ce pot face acum pentru a profita la maximum de acest sprijin?

Consultaţi rapoartele şi articolele scrise. Care sunt reacţiile grupului la acestea? Lăsaţi-i să-şi spună părerea despre rezultate. Întrebaţi-i dacă au fost mulţumiţi de activităţile de continuare a activităţii? Se mai pot gândi şi la alte activităţi de continuare a activităţii?

În sfârşit, este important ca membrii grupului să ia în considerare toate eforturile pe care le-au făcut în sprijinul campaniei globale de eliminare a muncii copiilor. Multe dintre activităţile pe care le-aţi desfăşurat au fost interesante, iar tinerii au participat la ele de bunăvoie. Cereţi-le să se concentreze asupra situaţiei dramatice a copiilor care muncesc, precum şi asupra exploatării copiilor: cum cred ei că au contribuit la promovarea cauzei copiiilor care muncesc prin activităţile desfăşurate? Au reuşit să strângă fonduri?

Dacă da, cum ar dori să le utilizeze pentru a le veni în ajutor copiilor care muncesc? Pot face unele sugestii? Ce cred că se va întâmpla acum? Sunt mulțumiți de ceea ce au reuşit să facă? Ar dori să încerce să facă şi mai mult? Consideră că lecțiile pe care le-au învățat în cadrul proiectului îi vor însoți toată viața şi vor continua să transmită mesajul mai departe? Au devenit acum mai conştienți de încălcările drepturilor omului şi de exploatarea copiilor?

Folosiți aceste ultime momente pentru o meditație personală şi colectivă asupra proiectului în întregimea sa, precum şi asupra percepției pe care o au tinerii despre valoarea proiectului, fie individual, fie în grup.

Evaluare şi continuarea activității

Există o serie de indicatori măsurabili pentru integrarea în comunitate. Iată câțiva dintre ei:

- Ideile lansate.
- Activitățile efectuate.
- Activitățile de continuare a activității.
- Măsura în care s-au implicat diferite comunități.
- Nivelul de conştientizare atins în cadrul diferitelor comunități.
- Atenția de care s-au bucurat aceste activități în presă.

Există bineînțeles şi alți indicatori posibili, dar dacă cei de mai sus au fost realizați, grupul a obținut rezultate bune, iar dvs. trebuie să le spuneți acest lucru. Activitățile de conştientizare de genul celor descrise în studiul de caz se pot dovedi foarte interesante şi captivante pentru tineri. De asemenea, ele consolidează scopurile şi obiectivele modulelor şi pot avea un impact semnificativ asupra comunităților vizate.

Acest modul va fi probabil ultimul parcurs de grup. Fără îndoială, reprezintă o încheiere de mare intensitate. El oferă membrilor grupului posibilitatea de a-şi pune în practică cunoştințele, deprinderile şi experiența pe care le-au acumulat pe parcursul proiectului. Vă oferă de asemenea o ocazie de a evalua valoarea activităților desfăşurate şi constituie testul suprem al reuşitei proiectului, dat fiind faptul că platforma pe care s-a construit caseta didactică este aceea de a-i ajuta pe tineri să devină agenți ai mobilizării şi schimbării sociale. Măsura în care vor reuşi să transmită un mesaj comunității mai largi va reflecta impactul modulelor şi al muncii desfăşurate de tineri şi de dvs. Sperăm că efectul tuturor acestor module va fi de a reuşi să modifice nu numai atitudinile şi comportamentele tinerilor din cadrul grupului, ci şi ale comunității în ansamblul său.

Anexa 1

Integrarea în comunitate în Republica Irlanda: studiu de caz

Dată fiind marea diversitate a activităților care se pot desfăşura în diferite țări şi în diferite contexte, vă prezentăm în cele ce urmează doar un exemplu de exercițiu de integrare în comunitate desfăşurat în faza de testare a modulelor în Republica Irlanda. Încă de la începutul proiectului, publicul larg a fost informat permanent cu privire la derularea acestuia. S-au publicat articole în ziarul regional şi în buletinul informativ local şi s-au difuzat interviuri la postul de radio local. În cadrul procesului educativ, participanții s-au documentat asupra temei cu ajutorul Internetului, au realizat interviuri cu oamenii politici şi au scris scrisori reprezentanților autorităților centrale şi locale, sindicatelor, ONG-urilor, precum şi mai multor personalități.

Tinerii au realizat un "colț privind munca copiilor" în cadrul bibliotecii locale, l-au decorat cu afişe şi l-au umplut cu cărți şi broşuri despre munca copiilor şi aspectele conexe – o mare parte dintre aceste materiale au fost găsite în bibliotecă sau au fost obținute de aceasta. Acest colț a permis tinerilor din cadrul grupului precum şi altor persoane interesate din cadrul comunității să facă lecturi pe tema muncii copiilor şi să descopere noi aspecte legate de această temă. Astfel, ei şi-au lărgit orizontul şi au continuat activitatea din cadrul modulului Documentare şi informare. Tinerii au realizat o dezbatere pe tema "Copiii trebuie să meargă la şcoală, şi nu la un loc de muncă" pentru colegii lor de şcoală, care s-a bucurat de prezența unui consilier de la primăria locală. Au organizat un concurs de afişe pe tema SCREAM şi au participat la evaluarea rezultatelor. Au organizat o seară la discotecă pentru strângerea de fonduri pentru copiii care muncesc reintegrați din Nepal. Au colaborat cu un scriitor local la modulul creație literară şi cu un artist plastic local pentru realizarea unei cuverturi matlasate pe tema muncii copiilor.

Mai departe, tinerii au colaborat cu un specialist în domeniul teatrului pentru a pune în scenă o piesă despre munca copiilor. Spectacolul a lăsat o impresie puternică asupra participanților, a celorlalți elevi şi a cadrelor didactice din cadrul şcolii. Totuşi, doar prin realizarea acestui spectacol de teatru nu s-ar fi putut asigura în totalitate îndeplinirea tuturor obiectivelor legate de conştientizarea comunității şi de asigurarea instrumentelor necesare prin care tinerii să poată transfera cele învățate în cadrul modulelor către publicul mai larg. După conştientizarea tinerilor cu privire la problematica muncii copiilor şi stimularea creativității şi dinamismului acestora, s-a considerat că este important să li se ofere o nouă modalitate pentru a-şi exprima sentimentele şi un nou scop. Mai mult, echipa de coordonare a proiectului a considerat că succesele înregistrate în perioada de testare trebuiau să fie împărtăşite comunității, şi mai ales educatorilor, factorilor de decizie şi altor persoane interesate din țară şi din străinătate, pentru a le demonstra ce pot face tinerii dacă beneficiază de încurajarea, angajamentul, sprijinul şi metodele pedagogice corespunzătoare.

Aşa cum se spune în Ghidul utilizatorului, educatorii şi grupurile cu care lucrează trebuie să fie ambițioşi. Dacă educatorii nu sunt ambițioşi şi nu îi stimulează pe tineri, procesul nu va reuşi să-şi atingă potențialul maxim. Experiența a demonstrat că tinerii dispun de capacitatea necesară pentru a îndeplini planurile cele mai ambițioase, *cu condiția ca* ei să-şi dea seama că beneficiază de întregul sprijin şi întreaga încredere din partea dvs.

Prin urmare, în cadrul studiului de caz la care ne referim, educatorii au reflectat împreună cu grupul asupra implicării într-o măsură mai mare a comunității. Pe baza discuțiilor purtate, s-a hotărât ca proiectul să se încheie cu o săptămână de activități de conştientizare, al cărei punct culminant să fie reprezentarea piesei de teatru puse în scenă de tineri într-o sală de spectacole din localitate, unde să fie invitat publicul larg.

Săptămâna de conştientizare

S-a solicitat grupului să formuleze idei cu privire la activitățile care s-ar putea organiza pe parcursul săptămânii de conştientizare, ajungându-se în cele din urmă la următorul program.

Presa

Au fost definite trei mijloace prin intermediul cărora se putea asigura transmiterea mesajului către comunitate: buletinul informativ parohial, ziarele şi radioul.

- **Biserica**
  În Irlanda, Biserica Catolică continuă să joace un rol esențial în cadrul comunității, mai ales la nivelul comunităților rurale, dar şi în țară în general. Toate parohiile au un buletin informativ, iar preoții locali au fost rugați să publice un anunț în buletinele lor cu privire la manifestațiile prevăzute pentru săptămâna de conştientizare. În plus, unii preoți au făcut acest anunț şi la sfârşitul slujbei.

- **Ziarul regional**
  În ziarul regional s-au publicat articole despre munca copiilor pe parcursul săptămânii care a precedat-o pe cea de conştientizare. În plus, ziarul a publicat un anunț, conceput cu ajutorul unui grafician local, cu privire la programul complet al manifestațiilor din timpul săptămânii.
  Pe lângă articolele scrise înainte de desfăşurarea săptămânii de conştientizare, s-a publicat un articol şi după încheierea manifestațiilor.

- **Postul de radio local**
  În pregătirea acestei săptămâni, timp de cinci zile, postul a difuzat un anunț special citit de câțiva dintre tinerii participanți la proiect. În anunț se ofereau date statistice cu privire la munca copiilor şi se reafirma ideea că munca copiilor continuă să se răspândească din cauza indiferenței societății față de soarta a milioane de copii.

Educația de la egal la egal

Educația de la egal la egal în cazul tinerilor se poate dovedi adesea un proces mai intens şi mai eficace decât orice proces educativ întreprins de adulți. În cadrul studiului de caz pe care îl prezentăm, membrilor grupului li s-a oferit posibilitatea de a executa ei înşişi unul dintre module şi de a deveni "profesori" pentru o zi.

Lecțiile au fost organizate în urma unor discuții purtate cu directorii celor două şcoli primare din localitate. Două clase de elevi în vârstă de 11-12 ani au participat la o lecție cu o durată de 90 de minute.

Pentru această lecție a fost ales modulul Colaj. Acest modul este un început excelent atunci când se lucrează cu copii mai mici. Fiecare dintre membrii grupului a primit un exemplar al modulului cu câteva zile înainte, pentru a-l putea studia

şi pentru a planifica lecţia. În fiecare caz, o persoană a supravegheat procesul, iar altele i-au ajutat pe copii să-şi realizeze colajele. La începutul modulului, membrii grupului s-au prezentat şi au expus proiectul în faţa clasei, iar apoi au răspuns la întrebările puse de participanţi pe tema muncii copiilor. Ei s-au ocupat de împărţirea clasei în grupe mai mici şi au asigurat pregătirea materialelor. După terminarea fiecărui colaj, acesta era expus pe pereţii clasei, iar celelalte grupuri aveau sarcina de a ghici titlul. În cazul colajelor realizate pe tema muncii copiilor, fiecărui grup i s-a cerut să explice propria lucrare şi motivul pentru care a ales anumite imagini. Lucrările au fost păstrate şi expuse cu ocazia serii culturale speciale organizate la sfârşitul săptămânii de conştientizare.

Dintre toate activităţile organizate pe parcursul săptămânii, aceasta a fost cea care a ilustrat cel mai bine realizările obţinute în cadrul proiectului, angajamentul grupului faţă de proiect şi caracterul practic şi semnificaţia globală a modulelor. Această activitate a stimulat într-o foarte mare măsură încrederea în sine a participanţilor.

Masa rotundă

S-a organizat o masă rotundă publică pe tema: *"De la azilul de săraci la târgul de muncă: munca copiilor în trecut în East Clare"* (East Clare este o regiune pe coasta de vest a Irlandei în cadrul căreia s-a derulat proiectul pilot).

Deşi acum Irlanda este mai prosperă şi mai bine dezvoltată, în trecutul nu prea îndepărtat ea era o ţară săracă, confruntată cu aceleaşi probleme politice şi social-economice care afectează în prezent multe ţări în curs de dezvoltare. În zonă mai trăiesc oameni care îşi amintesc de vremurile când ei înşişi erau copii care munceau. În Irlanda rurală existau "târguri de muncă", unde agricultorii veneau în căutarea mâinii de lucru ieftine pentru strângerea recoltei. Copiilor li se oferea un acoperiş şi hrană, iar salariile mici care li se plăteau erau trimise familiilor.

Pentru a se putea stabili o legătură între trecutul Irlandei şi situaţia actuală din ţările unde munca copiilor este răspândită, masa rotundă a fost moderată de doi istorici locali. Preşedintele mesei rotunde a fost un director de şcoală pensionar. Unul dintre istorici a vorbit despre azilurile de săraci din East Clare, iar celălalt a vorbit despre târgurile de muncă. Manifestaţia a reunit tineri şi bătrâni şi a creat o punte de înţelegere şi comunicare între generaţii.

Meci de fotbal între celebrităţi: "Munca copiilor contra indiferenţei globale"

Unii dintre membrii grupului erau pasionaţi de fotbal, prin urmare au propus organizarea unui meci de fotbal cu o echipă de celebrităţi. Obiectivul urmărit a fost reunirea unor importante personalităţi de pe plan local care puteau atrage interesul publicului şi al presei, şi organizarea unui meci într-o atmosferă veselă şi prietenoasă. Discuţiile din clasă s-au concentrat asupra alegerii celebrităţilor cu care să se ia legătura şi asupra modalităţii de contactare a acestora. Personalităţi din lumea sportului, cum ar fi jucători de rugby din echipa naţională a Irlandei, jucători de *hurling* (sportul naţional irlandez), jucători de fotbal şi specialişti în echitaţie, au făcut echipă cu alţi reprezentanţi de seamă ai comunităţii, inclusiv directorul şcolii şi alte cadre didactice din şcoala pe care o frecventau participanţii.

Pentru majoritatea tinerilor participanţi, meciul a fost punctul forte al săptămânii. Două echipe, una numită "Munca copiilor", formată din tinerii participanţi la proiect, iar cealaltă numită "Indiferenţa globală", formată din celebrităţi, s-au confruntat în cadrul unui meci care a fost considerat "un meci inegal". În ciuda superiorităţii evidente a echipei Indiferenţei globale, meciul a fost

jucat în aşa fel încât să se termine cu lovituri de pedeapsă, iar ultimul gol câştigător să fie marcat în favoarea echipei Muncii copiilor, trimițându-se astfel un mesaj de speranță în sensul că problema muncii copiilor poate fi depăşită, chiar dacă şansele sunt foarte mici. Arbitrul meciului a fost o binecunoscută personalitate sportivă de pe plan local, care este şi învățător la şcoala primară.

Un jurnalist sportiv local a fost invitat pentru a comenta meciul folosindu-se de un sistem de amplificare. Jurnalistul în cauză a injectat o doză mare de umor în acest joc, ceea ce s-a dovedit a fi foarte important pentru toți participanții. În plus, a reuşit să stabilească o legătură puternică între activitate şi presă. Un fotograf de la ziarul regional a venit să asiste la meci şi a fotografiat personalitățile şi tinerii din cele două echipe.

Datorită publicității făcute în presă, la meci a participat un public numeros, format din persoane de toate vârstele venite din mai multe comunități din zonă. După încheierea meciului, celebritățile au fost invitate la o mică recepție în timpul căreia membrii comunității, copiii şi reprezentanții presei au avut posibilitatea de a sta de vorbă. Evenimentul s-a bucurat de un succes deosebit şi a reuşit să stimuleze într-o foarte mare măsură dinamica grupului, prin faptul că tinerii s-au unit pentru a forma o echipă care să lupte împotriva opoziției.

Teatru

În timpul desfăşurării diferitelor activități din cadrul săptămânii de conştientizare, grupul se ocupa şi de repetițiile la piesa de teatru pe tema muncii copiilor. În seara dinaintea spectacolului, grupul a făcut o repetiție generală cu costume, la care au fost invitați reprezentanți ai comunității locale. Piesa a fost foarte intensă şi a impresionat publicul cât se poate de profund. Unele persoane din public au fost mişcate până la lacrimi, iar în sală s-a lăsat tăcerea. Mulți s-au simțit stânjeniți. Publicul a fost serios pus pe gânduri de lucrurile prezentate pe scenă.

Într-o altă încercare de a difuza activitățile proiectului în cadrul comunității şi de a implica un număr cât mai mare de persoane, grupul a invitat copii mai mici de la şcolile primare din localitate pentru a interpreta rolurile unor categorii de copii care muncesc în fața sălii de spectacole unde urma să fie jucată piesa.

Între timp, membrii grupului s-au îmbrăcat în negru şi şi-au pus măşti de teatru albe (pe care şi le-au fabricat singuri într-un atelier cu ajutorul unui artist plastic local). Măştile reprezentau indiferența societății față de durerea şi suferința copiilor care muncesc. Ele reprezentau milioanele de copii fără față care suferă în fiecare zi. Ele evocau teama provocată de autorități şi controlul exercitat de acestea. Membrii grupului s-au bucurat că au putut să învețe cum se fabrică măştile de teatru şi şi-au dat seama foarte repede de puterea considerabilă pe care le-o dau acestea asupra altor persoane.

După un timp, publicul, care se aduna în fața sălii şi urmărea "teatrul de stradă", a fost lăsat să intre în sală. Persoanele din public erau invitate să intre una câte una, fiind apoi escortate de indivizi mascați către un scaun oarecare din sală. Cuplurile erau separate (doar copiilor mici li se permitea să rămână cu unul dintre părinți) şi nimeni nu avea voie să vorbească. Dacă cineva vorbea, un individ mascat se apropia şi ridica un deget în semn de avertizare. Scopul era ca publicul să fie ținut într-o permanentă stare de tensiune pentru a i se arăta ce simt probabil copiii care muncesc atunci când sunt singuri, derutați, în întuneric, despărțiți de prieteni sau de familie, înconjurați de sunete şi zgomote ciudate, şi primesc ordine de la persoane cu expresii indiferente cărora nu le pasă deloc de ei.

În interior, pereții sălii erau decorați cu operele unui artist plastic local; cuvertura matlasată pictată manual şi realizată de grup era şi ea pusă pe perete. Ferestrele erau acoperite, iar în sală erau doar câteva lumini de slabă intensitate. Muzica, aleasă în aşa fel încât să creeze un efect straniu, era interpretată de tinerii muzicieni din cadrul unei şcoli locale.

După ce publicul s-a aşezat, măştile au luat diferite poziții în fața scenei, înainte de a se deplasa spre pozițiile finale în care trebuiau să se afle la începutul piesei. După cum s-a indicat în cadrul modulului Teatru, s-a folosit foarte puțină recuzită. Prin urmare, tinerii actori au rămas îmbrăcați în negru, scoțându-şi doar măştile în culise.

După repetiția cu costume, tinerii actori, regizorul şi echipa de coordonare a proiectului au fost abordați de multe persoane din public, care au dorit să le spună personal cum s-au simțit în timpul vizionării piesei, au dorit să-i încurajeze şi să-i asigure de sprijinul lor. Unii erau atât de tulburați încât abia îşi găseau cuvintele. Membrii grupului abia în acest moment au început să-şi dea seama cât de important era impactul lucrurilor pe care au reuşit să le realizeze în cadrul comunității. Ei au început să înțeleagă că, datorită proiectului, chiar au reuşit să producă o schimbare. Acest lucru le-a trezit sentimentul de mândrie față de succesul obținut, sentiment care va rămâne cu ei toată viața.

Seara culturală

Principala activitate a săptămânii de conştientizare a fost reprezentația finală a piesei de teatru. Acest lucru s-a întâmplat în contextul unei "seri culturale speciale". Seara a început cu interpretarea piesei de teatru şi s-a încheiat cu o sărbătoare a culturii irlandeze şi a culturii mondiale pe tema muncii copiilor.

Seara a fost un prilej deosebit de a arăta proiectul publicului şi de a-l desemna pe acesta termen de referință pentru calitatea realizărilor care se pot obține atunci când forța de imaginație, inovație şi creație a tinerilor este bine orientată şi susținută în contextul campaniei globale de eliminare a muncii copiilor. Cu această ocazie, pentru că după reprezentație urma şi o recepție pentru oaspeți, la piesă s-a adăugat o scenă suplimentară, al cărei scop era menținerea în continuare a publicului sub tensiune până la începutul recepției. După ce au părăsit scena, tinerii şi-au pus din nou măştile şi s-au înşirat pe ambele părți ale aleii din fața sălii de spectacole. Apoi, pe măsură ce membrii publicului ieşeau din sală, ei se trezeau din nou față în față cu măştile, pe care anterior le asociaseră cu aspectul malefic al muncii copiilor. Grupul mascat a escortat apoi publicul spre locul de desfăşurare al recepției, unde rolul lor a încetat, acesta fiind ultima scenă a spectacolului.

Grupul a fost din nou copleşit de sentimentele şi reacțiile publicului care părăsea sala de spectacole după încheierea piesei. După spectacol au susținut discursuri şi au făcut declarații un ministru din cadrul guvernului, reprezentanți ai IPEC şi un reprezentant al grupului de tineri participanți. Experiența a provocat foarte mult entuziasm şi multe emoții în rândul tinerilor. Iar în ceea ce-i priveşte pe oaspeți, foarte curând s-a putut constata că seara a avut un impact formidabil asupra tuturor, inclusiv asupra factorilor de decizie importanți, care şi-au exprimat voința de a susține în viitor dezvoltarea proiectului.

Din punctul de vedere al ecourilor în presă, trebuie să spunem că trei ziare, două naționale şi unul regional, au scris despre această seară şi despre întreaga săptămână de conştientizare. Mai mult, un jurnalist de la postul de radio care a participat la seara culturală a realizat interviuri cu mai mulți invitați de onoare şi membri ai grupului. Fragmente din aceste interviuri au fost difuzate pe postul de radio local.

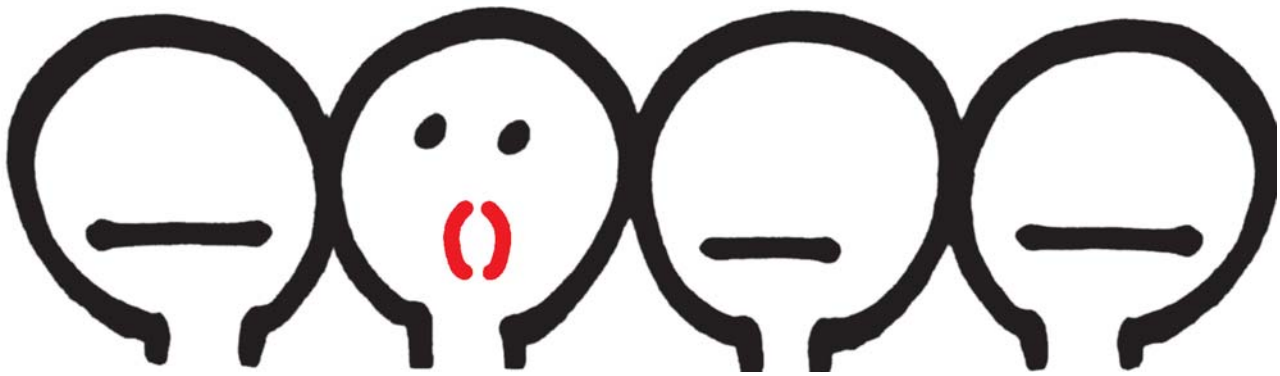
Note

Organizația Internațională a Muncii

SCREAM

Opriți munca copiilor

Ghidul utilizatorului

Prefață

Munca copiilor este o formă de exploatare a celor mai vulnerabili membri ai societății – copiii. Se ştie că există în lume peste 246 de milioane de copii sub vârsta de 18 ani care muncesc. Aproape trei sferturi dintre aceştia – aproape 180 de milioane – muncesc în condiții periculoase, care le pun viața în pericol. Mulți sunt privați de educație şi sunt expuşi unor abuzuri fizice, sexuale şi afective. Unii dintre ei ajung să dobândească handicapuri fizice sau chiar să moară înainte de a deveni adulți ca o consecință directă a muncii lor. Alții rămân cu grave traume afective pentru toată viața.

Pentru mulți, munca copiilor este un fenomen invizibil, fie pentru că aceştia au ocupații ascunse, cum ar fi muncile în gospodărie şi prostituția, fie pentru că societatea este mult prea dispusă să închidă ochii. Prin mărirea vizibilității copiilor care muncesc, societatea se va putea dezbăra de atitudinea indiferentă pe care o are față de situația dificilă a acestor copii.

Prin intermediul Programului Internațional pentru Eliminarea Muncii Copiilor (IPEC), Organizația Internațională a Muncii (OIM) este vârful de lance al luptei duse pe plan internațional pentru eliminarea muncii copiilor. Deoarece cauzele muncii copiilor sunt complexe şi multiple, problema trebuie să fie atacată pe mai multe fronturi, prin ratificarea şi aplicarea convențiilor internaționale, derularea unor programe practice pe teren şi mobilizarea factorilor esențiali din cadrul societății.

Tinerii, în mod deosebit, au un rol important de jucat în promovarea conştientizării problemelor privind justiția socială şi exercitarea unei influențe asupra comunităților în sensul promovării schimbărilor sociale. Deşi copiii, adolescenții şi tinerii reprezintă o parte importantă a populației lumii, aceştia nu prea au un cuvânt de spus despre modul în care este condusă lumea. Până când ating vârsta adultă, îi modelăm într-o asemenea măsură după propriul nostru mod de a gândi, vedea şi face lucrurile, încât ajung să piardă definitiv propria perspectivă prețioasă. Ajutându-i pe tineri să se afirme, responsabilizându-i şi recunoscând valoarea contribuției lor, sperăm să putem valorifica bogata lor creativitate şi angajamentul pe care îl pot pune în serviciul campaniei pentru eliminarea muncii copiilor.

Prin urmare, IPEC a lansat o nouă inițiativă în domeniul educației şi mobilizării sociale, "SCREAM Opriți munca copiilor", pentru a veni în ajutorul educatorilor din toată lumea în promovarea înțelegerii şi conştientizării problematicii muncii copiilor în rândul tinerilor şi al comunităților în general. SCREAM (țipăt) este acronimul denumirii proiectului în limba engleză, *Supporting Children's Rights through Education, the Arts and the Media* (Apărarea Drepturilor Copilului prin Educație, Artă şi Mass Media), reflectând în acelaşi timp suferința tăcută a copiilor care muncesc şi necesitatea de a li se face auzită vocea. Prin metode didactice creative şi inovatoare, programul SCREAM vizează informarea tinerilor despre lumea în care trăiesc şi nedreptățile din ea, punând accent pe munca copiilor, astfel încât ei să poată vorbi la rândul lor în numele copiilor care muncesc din lumea întreagă. Programul pune pe umerii tinerilor această răspundere şi îi ajută să formuleze reacțiile corespunzătoare.

SCREAM se inspiră în mare măsură din artele vizuale, literatură şi teatru. Teatrul este un instrument foarte puternic în ceea ce-i priveşte pe tineri. Teatrul vorbeşte un limbaj universal care trece peste toate barierele geografice şi culturale şi care a fost utilizat de-a lungul istoriei ca vehicul al criticii sociale. Prin urmare, programul promovează teatrul ca mijloc cu ajutorul căruia tinerii îşi pot explora sentimentele, le pot exprima şi îşi pot transmite mesajul întregii comunități. Pentru a înțelege cu adevărat calvarul cotidian prin care trec copiii care muncesc, oamenii trebuie să fie mişcați în adâncul ființei lor. Cu ajutorul şi îndrumarea corespunzătoare, tinerii pot dobândi deprinderile şi încrederea necesară pentru a crea şi monta propria lor piesă de teatru, ținând seama de propriul lor mediu cultural şi social şi folosind propria limbă sau propriul dialect.

Mulți dintre partenerii noştri împărtăşesc deja cu noi speranța că programul SCREAM va ajunge să fie utilizat pe scară largă în întreaga lume.

În numele lor şi al milioanelor de copii care continuă să fie exploatați prin muncă, recomandăm programul SCREAM tuturor statelor membre, autorităților şcolare, organizațiilor cadrelor didactice, organizațiilor patronale şi sindicale, ONG-urilor şi organizațiilor comunitare, educatorilor şi profesorilor, precum şi tuturor organizațiilor şi persoanelor care au ocazia de a interacționa cu tineri în orice context educativ. Pe măsură ce va fi utilizat, programul se va îmbunătăți şi se va consolida tot mai mult. Prin urmare, haideți să-l utilizăm!

Alice Ouédraogo

Director pentru activitățile de elaborare

a politicilor şi promovare

IPEC

Mulțumiri

Programul Internațional pentru Eliminarea Muncii Copiilor (IPEC) a fost creat pe la începutul anilor 1990 în cadrul unei inițiative mondiale a OIM care viza lupta împotriva exploatării comerciale a copiilor. S-au înregistrat progrese semnificative în eforturile de eliminare a muncii copiilor, însă în ciuda angajamentului tot mai larg manifestat de guverne şi de partenerii acestora, ea continuă să rămână o problemă la nivel global. Eliminarea muncii copiilor nu va fi posibilă decât cu condiția ca ea să devină o prioritate sau chiar o urgență în activitățile de cooperare internațională care vizează reducerea sărăciei şi integrarea, sau în programele importante ale Fondului Monetar Internațional, ale Băncii Mondiale, ale organismelor Națiunilor Unite şi ale donatorilor bilaterali şi multilaterali. În acest context, asumarea problemei la nivelul fiecărei țări şi manifestarea unui angajament corespunzător constituie complementul necesar pentru finanțarea şi coordonarea activităților la nivel internațional. Ca urmare a asumării problemei la nivel național, se vor putea defini mijloacele prin care fiecare țară va putea să-şi elaboreze propriul Program limitat în timp (Time Bound Programme - TBP), concretizând astfel angajamentele sale juridice şi etice.

IPEC este prezent deja în 75 de țări din lume, însă mai rămân multe lucruri de făcut, mai ales pentru susținerea acestei cauze, pentru conştientizarea în mai mare măsură a comunităților cu privire la problema muncii copiilor. Prin intermediul programului SCREAM, în sufletul tinerilor se va naşte un sentiment de revoltă față de exploatarea căreia îi sunt supuşi ei înşişi şi/sau alții ca ei din alte țări. Tinerilor trebuie să li se acorde roluri semnificative în procesul de elaborare a politicilor. Astfel ei îşi pot dezvolta potențialul pentru a deveni susținători eficienți ai campaniei globale pentru eliminarea muncii copiilor, precum şi agenți ai schimbării sociale în cadrul propriilor lor comunități. Integrarea şi implicarea progresivă a tinerilor în această campanie constituie principalele obiective ale programului SCREAM.

Campania globală de conştientizare şi înțelegere a muncii copiilor, finanțată de guvernul italian, care a dat naştere şi proiectului SCREAM, pune accentul pe trei sectoare principale de mobilizare: stabilirea unor relații pro-active cu presa națională sau locală; responsabilizarea tinerilor, precum şi promovarea şi susținerea participării tinerilor la campanie; şi îmbunătățirea cooperării între diferite instituții. Aceste trei domenii sunt strâns legate şi se susțin reciproc. Luate separat, fiecare dintre ele are un rol la fel de important de jucat în evoluția campaniei pentru eliminarea muncii copiilor. Împreună, ele constituie un puternic şi eficient motor al schimbării. La acțiunea lor integrată, care vizează obținerea unor schimbări comportamentale concrete, tangibile – se adaugă şi implicarea activă a organizațiilor sindicale şi patronale, a ONG-urilor şi instituțiilor academice / de învățământ. De asemenea, se încearcă obținerea unor rezultate durabile prin mijloace diplomatice şi politice. Experiențele pilot desfăşurate în mai multe țări au dovedit că SCREAM este un puternic catalizator care are capacitatea de a genera multiple sinergii între toate elementele implicate.

Presa şi comunitatea academică, inclusiv instituțiile de învățământ superior şi de cercetare, au răspuns pozitiv la invitația noastră de a ajuta programul IPEC în orice modalitate posibilă. Ne exprimăm deosebita apreciere şi mulțumirile pentru ajutorul acordat şi ne exprimăm speranța că vom putea dezvolta în continuare legături mai strânse cu aceste instituții. Programul SCREAM oferă ocazii noi, interactive şi mai largi de cooperare cu mai multe specializări de nivel universitar, cum ar fi: jurnalistică şi comunicare, studii sociale şi antropologie, dezvoltare şi drepturile omului, pedagogie. Bineînțeles, IPEC va avea de câştigat de pe urma studiilor şi cercetărilor desfăşurate şi a implicării acestora în promovarea şi desfăşurarea programului SCREAM, dar şi elevilor şi educatorilor li se vor deschide noi domenii de activitate interesante, din care vor avea multe de învățat.

Campania globală recunoaşte de asemenea şi rolul esențial pe care îl joacă presa la nivel local, național, regional şi internațional în conştientizarea şi înțelegerea muncii copiilor în rândurile societății. Este important ca în fiecare țară să se disemineze informații exacte şi coerente despre munca copiilor în modul cel mai accesibil şi mai eficient, prin televiziune, radio şi presa scrisă. S-au organizat deja o serie de seminarii de formare pentru organizațiile de presă regionale, formându-se astfel un catalog al jurnaliştilor care sunt hotărâți să acționeze pentru a atrage atenția publicului asupra exploatării şi muncii copiilor, cu toate efectele lor nefaste.

Programul şi caseta didactică SCREAM s-au născut datorită sprijinului şi angajamentului unui mare număr de persoane şi grupuri. În primul rând, aş dori să-mi exprim sincera gratitudine față de guvernul italian, a cărui viziune şi generozitate a permis realizarea programului SCREAM, precum şi față de Nick Grisewood, care a redactat modulele şi a coordonat etapele de testare, şi a cărui inspirație, energie şi angajament au contribuit într-o manieră decisivă la succesul programului. Aş dori să-i mulțumesc în mod deosebit d-nei Alice Ouédraogo, Director pentru activitățile de elaborare a politicilor şi promovare al IPEC, pentru sprijinul său constant pe tot parcursul derulării programului şi d-lui Geir Myrstad, Senior Programme Officer la IPEC, pentru ajutor şi sfaturi. Mulțumirile mele se îndreaptă şi spre d-na Christina Jackson Grisewood, care ne-a oferit din ideile şi cunoştințele sale, şi a contribuit prin competența sa în domeniul punerii în pagină şi corecturii la îmbunătățirea modulelor. De asemenea, aş dori să le mulțumesc d-nei Marthe Reinette, a cărei bună dispoziție şi eficiență ne-a ajutat să trecem uşor peste orele lungi de muncă, şi d-nei Laura Addati, ale cărei eforturi în etapele inițiale ale programului SCREAM au fost deosebit de apreciate, şi care ne-a ajutat şi la lansarea programului în Salvador. Aş dori să le mulțumesc foarte mult şi numeroşilor colegi din cadrul IPEC Geneva care au sprijinit cu entuziasm elaborarea programului SCREAM, în mod deosebit d-nei Maria Arteta şi d-nei Sule Caglar.

Programul SCREAM urmăreşte afirmarea şi conştientizarea tinerilor, şi acesta este spiritul în care a fost elaborat - cu tinerii, pentru tineri. În acest context, aş dori să transmit mulțumirile mele tinerilor şi tuturor persoanelor care şi-au oferit ajutorul programului IPEC în etapele de testare ale programului în Republica Irlanda şi Nepal, şi anume:

- elevilor din anul de tranziție 2000/2001, directorului şi cadrelor didactice de la Scariff Community College, East Clare, Irlanda;
- d-nei Anne Jones, pentru contribuția sa semnificativă la toate activitățile desfăşurate în Irlanda şi d-lui Ray Conway pentru contribuția la elaborarea materialului video pentru programul SCREAM;
- d-lui Larry O'Loughlin şi d-nei Denise Moroney pentru contribuțiile lor neprețuite la proiectul irlandez;
- grupului de tineri şi echipei de la *Child Workers in Nepal Concerned Centre* (Centrul pentru copiii care muncesc din Nepal - CWIN), Kathmandu, Nepal;
- grupului de elevi, directorului, directorului adjunct şi cadrelor didactice de la Şcoala Shuvatara, Kathmandu;
- d-lui Sunil Pokharel şi d-nei Hazel Roy pentru munca importantă pe care au desfăşurat-o pe parcursul derulării proiectului în Nepal;
- d-lui Krishna Shrestha, Nepalaya, şi echipei sale de filmare, pentru filmările pe care le-au făcut în Nepal.

Etapa de testare din Nepal s-a realizat în ciuda deosebitelor dificultăți provocate de situația politică din această țară. Le rămân profund recunoscătoare d-nei Leyla Tegmo-Reddy, d-nei Aditee Maskey, d-lui Bimal Rawal, d-lui Casper Edmonds şi personalului de la biroul OIM din Kathmandu pentru perseverența de care au dat dovadă în depăşirea tuturor obstacolelor.

Programul SCREAM şi-a lăsat de asemenea amprenta asupra Orientului Mijlociu, mai exact a Iordaniei. Aş dori să amintesc aici în mod deosebit grupul de elevi de la Şcoala Națională Ortodoxă de la Amman, precum şi pe directorul şcolii, dl. Azmi Shahin, pe dl. Munir Al-Hour, profesorul Ayman Massanat şi d-na Nihayat Dabdub pentru angajamentul lor față de program.

Implicarea tinerilor a făcut parte integrantă din concepția casetei didactice SCREAM. Doresc să adresez mulțumiri d-nei Valeria Morra, Directorul Secției de Concepție şi Producție Multimedia din cadrul Centrului Internațional de Formare de la Torino, Italia, pentru munca desfăşurată în cadrul proiectului şi pentru ideea de a invita câțiva studenți talentați de la Institutul European de Design din Torino care să lucreze la concepția programului SCREAM. În acest context, aş dori să le mulțumesc în mod deosebit tinerelor Irene Alasia, Melody Amerio, Marzia Boaglio şi Marcella Turco, care ne-au ajutat să deschidem o fereastră în sufletul programului SCREAM. De asemenea, doresc să-mi exprim sincera apreciere față de profesorii lor, dl. Janusz Kaniewski, dl. Carsten Astheimer şi d-na Luana Ravera, precum şi echipei de proiect de la Centrul Internațional de Formare de la Torino, formată din dl. Enzo Fortarezza (director artistic), d-na Denise Zoccola (Desktop Publishing) şi Michele McClure (asistentă).

Aş dori să-mi exprim aprecierea deosebită față de copiii din Orchestra Suzuki de la Torino, precum şi față de neobosiții lor îndrumători, Antonio şi Lee Mosca, pentru generozitatea cu care şi-au pus remarcabilul talent muzical în slujba conştientizării problemei muncii copiilor şi a drepturilor copilului în general.

Aş dori să-l amintesc în mod deosebit pe dl. Didier Bregnard, ale cărui eforturi neobosite au făcut posibilă realizarea Catalogului de fotografii IPEC pe CD-ROM, o versiune specială care este inclusă în caseta didactică SCREAM.

O parte din inspirația pentru caseta didactică şi pentru mai multe module provine din munca a doi profesori excepționali, dl. Michal Pasternak şi dl. Tim Williams. Datorită ideii lor de a crea în 1996 un festival de teatru pe tema muncii copiilor, Asociația Internațională a Teatrului Şcolar (International Schools Theatre Association - ISTA) a avut ideea de a lua legătura cu IPEC, ajutându-ne astfel să ne dăm seama de potențialul pe care îl are teatrul în procesul de conştientizare.

Numeroase persoane şi organizații şi-au pus gratuit timpul şi energia în slujba elaborării programului SCREAM. Vă suntem tuturor deosebit de recunoscători pentru tot ce ați făcut. Datorită vouă, SCREAM a ajuns să vadă lumina zilei şi i-au crescut şi aripi ca să zboare.

SCREAM este poarta prin care tinerii ies pentru a porni în călătoria lor spre conştientizare, sensibilizare şi acțiune. Cei care îi ajută să descopere această uşă şi le arată cum s-o deschidă sunteți dvs., educatorii din întreaga lume. Faceți acest lucru şi ajutați-ne să ne atingem astfel obiectivul de a răspândi mesajul, de a îndepărta vălul invizibilității care acoperă lumea copiilor care muncesc, de a convinge societatea să se debaraseze de atitudinea sa de indiferență față de durerea şi suferințele acestor copii. Aceştia sunt copiii la care mă gândesc, pentru că suferința lor tăcută şi nevoia lor de ajutor din partea noastră a tuturor constituie sufletul programului SCREAM.

Maria Gabriella Lay

Project Manager

Organizația Internațională a Muncii

Mulțumirile autorului pentru sursele citate

În elaborarea modulelor SCREAM am preluat o serie de informații de referință valoroase din numeroase publicații, articole, documente şi alte texte generale. În acest sens, autorul doreşte să adreseze mulțumiri în mod deosebit următoarelor instituții: OIM, IPEC, UNICEF, Education International (EI), Curriculum Development Unit, din cadrul Mary Immaculate College, Limerick, Irlanda, Christian Aid şi International Schools Theatre Association (ISTA). Aceasta din urmă ne-a pus la dispoziție manualul profesorului şi manualul elevilor care au fost utilizate în cadrul Festivalului de teatru pe tema muncii copiilor organizat la Geneva în 1996. Aş dori să amintesc în mod deosebit două persoane care prin munca lor au contribuit în foarte mare măsură la elaborarea unora dintre module. Este vorba de dl. Tim Williams, profesor şi consilier în arta dramatică, autorul unei excelente lucrări intitulate "Dramantics", cu care am colaborat pentru modulele Jocul de rol şi Teatru; şi de dl. Larry O'Loughlin, autor recunoscut pe plan internațional şi profesor, a cărui activitate desfăşurată în Irlanda a constituit o sursă de inspirație pentru modulul Creație literară.

Introducere

Munca copiilor este o încălcare monstruoasă a drepturilor omului. Ea îi privează pe copii de o copilărie împlinită şi fericită. Ea îi lipseşte pe copii de şansa de a rupe cercul vicios al sărăciei şi disperării în interiorul căruia s-au născut. Munca copiilor este o sursă de extremă durere, neliniște şi suferință. Îi atacă tocmai pe cei ale căror posibilități de a se apăra sunt cele mai limitate şi subminează investițiile noastre în capitalul uman pentru binele planetei noastre în viitor.

Datorită Programului Internațional pentru Eliminarea Muncii Copiilor (IPEC) şi altor organizații care acționează în vederea realizării aceluiaşi obiectiv, s-au înregistrat progrese în retragerea copiilor din locurile de muncă şi reintegrarea lor în şcoală şi în familie, ajutând familiile să identifice surse alternative de venituri. Mai rămân însă foarte multe lucruri de făcut. Pentru a eradica munca copiilor pentru totdeauna, este esențial să modificăm comportamentele umane fundamentale. Un pas important spre atingerea acestui scop poate fi făcut prin mobilizarea, educarea şi conştientizarea tuturor oamenilor, dar mai ales a tinerilor. Acesta a fost contextul în care IPEC a lansat inițiativa "SCREAM Opriți munca copiilor" pentru a-i echipa pe tineri cu cunoştințele şi competențele necesare pentru a putea promova schimbarea socială.

Baza inițiativei SCREAM este reprezentată de o serie de module educative concepute în scopul angajării active a tinerilor în campania globală de eliminare a muncii copiilor. Ideea a fost de a se proceda în aşa fel încât modulele să fie adaptabile la orice context geografic sau cultural şi la orice cadru formal sau informal. Ele vizează în mod deosebit adolescenții, care se află în pragul vârstei lor adulte, când urmează să-şi asume rolul de cetățeni responsabili ai lumii, iar comportamentele, atitudinile şi deciziile lor vor avea repercusiuni asupra oamenilor, nu doar a celor din imediata lor apropiere, ci a oamenilor din toate colțurile lumii. De asemenea, ei se află într-o etapă a vieții în care au nevoie de modalități pozitive şi constructive pentru a-şi elibera uriaşele rezerve de energie şi tensiune emoțională, şi chiar furie, pe care le aduce cu sine adolescența. În timp, IPEC speră că programul SCREAM va fi utilizat la toate nivelele de învățământ, de la şcoala primară până la educația pentru adulți, în perspectiva educației continue.

Inițiativa IPEC va permite tinerilor să se manifeste prin diferite forme de expresie artistică, printre care se numără teatrul, creația literară, muzica şi artele vizuale, într-un mod specific culturii şi tradițiilor proprii. Pe lângă ridicarea propriului lor nivel de conştiință, precum şi al celor de-o seamă cu ei, prin parcurgerea acestui proces de învățare, tinerii vor dobândi competențele şi încrederea în sine necesare pentru a transmite mesajul lor generațiilor mai în vârstă din societate — părinți, rude, vecini, profesori, comunități şi autorități locale.

Educația este vârful de lance al oricărui program durabil care vizează schimbarea comportamentelor şi atitudinilor. Este de asemenea unul dintre cele mai eficiente moduri de a mobiliza sectoarele cheie ale societății, şi mai ales pe tineri, care sunt deosebit de receptivi la noile idei şi inițiative. Prin conştientizarea tinerilor cu privire la problemele care îi privesc, inclusiv propriile lor drepturi şi responsabilități, educatorii îi pot ajuta pe aceştia să-şi formuleze răspunsurile şi să-şi canalizeze energiile pentru a acționa şi a-şi împărtăşi cunoştințele nou dobândite cu comunitatea mai largă. În acest fel, tinerii vor juca un rol mai dinamic în cadrul societății, vor prelua controlul asupra propriilor destine şi a destinelor celor de-o seamă cu ei, în loc să fie percepuți de societate ca un grup pasiv care are nevoie de protecție.

De-a lungul istoriei omenirii, teatrul a jucat un rol puternic şi influent în portretizarea societății şi a evoluției sale. Punându-ne în contextul trecutului, prezentului sau viitorului, teatrul, în toate formele sale, acționează ca mijloc popular de educare, informare şi delectare a publicului. Teatrul ne ajută să ne ajutăm pe noi înşine şi să-i ajutăm pe alții. Pentru noi este o oglindă în care ne putem privi pentru a vedea lucruri

pe care altfel nu le-am vedea, şi pe care uneori preferăm să nu le vedem. Este o metodă excelentă de învățare pentru copii şi tineri, care combină amuzamentul şi divertismentul cu mijloacele de dezvoltare a încrederii, memoriei, autodisciplinei şi respectului de sine.

Sperăm că prin aceste module didactice tinerii vor învăța despre mediul în care trăiesc şi vor vedea măsura în care viețile lor sunt influențate de dezvoltarea economică şi socială, nu doar în contextul lor național, ci şi la nivel regional şi global. Ei trebuie să înțeleagă că sunt cetățeni ai lumii şi, ca atare, trebuie să fie mai bine informați despre lume, despre drepturile lor şi despre nedreptățile existente. Ei trebuie să înțeleagă adevărata semnificație a cuvintelor responsabilitate, respect şi angajament, trebuie să-şi identifice rolul pe care îl au de jucat în campania mondială de eliminare a muncii copiilor.

Filozofia programului SCREAM

Modulele din cadrul acestui program se bazează pe utilizarea artelor — vizuale, literare şi dramatice — precum şi pe diferite metode de organizare a unor campanii şi rețele. Obiectivul vizat este de a se promova un proces de educație şi de integrare în comunitate şi de a se conferi tinerilor forța necesară pentru a-şi putea asuma rolul de agenți ai mobilizării şi schimbării sociale.

Este un program ambițios, dar dacă noi nu suntem ambițioşi în activitățile şi strategiile noastre, cum am putea spera să oprim valul tot mai mare de copii care lucrează peste tot în lume, sau măcar să reducem numărul acestora? Adesea, aceşti copii lucrează în condiții îngrozitoare şi periculoase. În 2002, OIM a publicat un nou raport global intitulat *Un viitor fără muncă a copiilor*. Conform noilor studii realizate, ale căror rezultate sunt prezentate în acest raport, numărul estimat al copiilor care muncesc sub vârsta de 18 ani din lume este de 245,5 milioane. Dintre aceştia, aproximativ 179 milioane lucrează în cele mai grave forme ale muncii copiilor. Pentru a putea face ceva în legătură cu aceste cifre şocante, va trebui să ne propunem obiective îndrăznețe şi, mai mult decât atât, va trebui să implicăm pe toată lumea în eforturile noastre, mai ales pe tineri. Din păcate, până în prezent tinerii au fost neglijați ca importantă resursă potențială în cadrul inițiativelor internaționale de eliminare a muncii copiilor. Va trebui acum să ne concentrăm în mai mare măsură eforturile asupra acestora.

Eliminarea muncii copiilor nu înseamnă doar luarea unor măsuri în țările unde ea este larg răspândită. Este cu adevărat la fel de important ca această luptă să fie dusă şi în țările unde se consideră că ea nu există — deşi găsim copii care muncesc într-un fel sau altul în majoritatea țărilor lumii. Oamenii, tineri sau bătrâni, trebuie să devină mai conştienți de realitatea care îi înconjoară. Închizând ochii la realitățile neplăcute din jurul nostru, ne sustragem de la obligațiile pe care le avem şi condamnăm în mod conştient un număr mare de copii la sărăcie, mizerie şi munci dificile. Ceea ce este însă şi mai rău este că, dacă nu ne străduim să deschidem ochii copiilor noştri, astfel încât ei să poată înțelege ce se întâmplă în lumea largă, îi condamnăm la o viață de ignoranță şi indiferență. Aceasta este o atitudine iresponsabilă şi nedemnă.

Evident, majoritatea eforturilor şi resurselor trebuie să fie canalizate spre activitățile şi strategiile din țările în care fenomenul muncii copiilor este larg răspândit, mai ales dacă este vorba de copii care lucrează în cele mai grave forme ale muncii copiilor. Autoritățile, angajatorii şi organizațiile comunitare de toate tipurile au nevoie de asistență şi sprijin pentru a fi siguri că vor reuşi să retragă copiii de la locurile de muncă, să-i redea familiilor lor şi să le ofere lor şi familiilor lor un viitor durabil. Este larg recunoscută necesitatea crescândă de a se canaliza un volum tot mai mare de asistență pentru dezvoltare spre susținerea strategiilor locale. Va fi însă nevoie de destul de mult timp şi de un masiv efort internațional pentru ca roadele să apară. Acesta este însă principalul scop urmărit de OIM în activitatea sa, şi în mod deosebit de IPEC.

Un alt segment important al activităţilor IPEC este educaţia şi conştientizarea. Se va acorda o deosebită prioritate educaţiei, mai ales învăţământului primar general, atât în cadrul strategiilor naţionale de reducere a sărăciei, cât şi în programele de dezvoltare. Programul didactic pe care urmează să-l studiaţi face parte din activităţile îndreptate în acest scop. Pentru ca demersul nostru să fie durabil în evoluţia pe termen lung a societăţii globale, va fi necesar să-i integrăm pe tineri în tot ceea ce facem. Nu avem de a face aici cu filozofie complicată. Nu trebuie decât să includem educaţia şi conştientizarea printre componentele de bază ale strategiei noastre generale.

O trăsătură esenţială a noii iniţiative IPEC este faptul că este atotcuprinzătoare şi implică un număr cât se poate de mari de factori din cadrul comunităţii lărgite. Modelul de bază pentru acest proces se inspiră direct din structura tripartită şi din activităţile OIM. Tripartitismul se referă la relaţia specială dintre partenerii sociali din cadrul OIM, unde reprezentanţii sindicatelor, ai patronatelor şi ai guvernelor contribuie la elaborarea normelor internaţionale ale muncii şi la protecţia drepturilor lucrătorilor din întreaga lume. Modelul IPEC promovează integrarea celor mai importanţi factori interesaţi în toate aspectele activităţilor educative, printre care în mod deosebit autorităţile de stat şi locale, mişcarea sindicală, organizaţiile patronale, ONG-urile, educatorii, precum şi părinţii şi familiile. Copiii care muncesc au mai mult de câştigat din această iniţiativă decât orice alt grup, iar integrarea lor este fundamentală pentru reuşita programului SCREAM.

Educaţia de la egal la egal, adică situaţia în care unii tineri învaţă de la alţii, este un alt obiectiv al acestor module. Este modalitatea cea mai eficace prin care putem spera să ajungem la tineri şi să-i convingem că munca copiilor este distructivă şi inumană şi, în consecinţă, trebuie oprită. De exemplu, în timpul perioadei de testare din Irlanda, tinerii implicaţi în programul SCREAM au desfăşurat unul dintre module (Colaj) cu elevii de la şcolile primare din localitate. Prin utilizarea acestei metode educative, putem explica aspectele care contribuie la munca copiilor, motivele pentru care este important ca întreaga societate să-şi asume răspunderea pentru eliminarea sa şi pentru care este necesar să asigurăm respectarea drepturilor tuturor copiilor. Mai mult decât atât, educaţia de la egal la egal poate atrage sute de mii de tineri care să-şi ofere sprijinul activ campaniei de eliminare a muncii copiilor, ceea ce poate garanta continuitatea luptei împotriva acestui fenomen pe parcursul a numeroase generaţii.

Caseta didactică SCREAM

Prima ediţia a casetei didactice SCREAM cuprinde 14 module, acest Ghid al utilizatorului şi un CD-ROM cu catalogul foto IPEC care conţine sute de imagini de copii în diverse forme de exploatare economică. Aceste imagini se pot utiliza în cadrul anumitor activităţi din cadrul programului SCREAM, de exemplu în cadrul modulului Imaginea. În plus, în casetă au fost incluse şi câteva dintre cele mai şocante fotografii pe suport hârtie reprezentând munca copiilor.

Atragem atenţia asupra faptului că acest CD-ROM special cu catalogul foto IPEC este rezervat uzului ***exclusiv*** al educatorilor care lucrează cu modulele din cadrul casetei didactice SCREAM. OIM nu autorizează utilizarea acestor materiale pentru alte scopuri în afara activităţilor SCREAM pentru a asigura protecţia drepturilor de autor. În cazul în care doriţi să utilizaţi aceste imagini pentru activităţi din afara programului SCREAM, vă rugăm să vă adresaţi fototecii OIM, de unde puteţi obţine un exemplar al termenilor şi condiţiilor de reproducere a acestor materiale. Adresa se găseşte la secţiunea de contacte din catalog.

Pe lângă cele de mai sus, IPEC poate pune la dispoziţia celor interesaţi un material didactic video conceput pe baza celor două etape de testare a programului în Irlanda şi Nepal.

Lista inițială a modulelor este următoarea:

- **Informații de bază** – În acest modul se oferă informații de bază privind munca copiilor. Se explică tema vastă şi complexă a muncii copiilor într-un mod accesibil pentru tineri. Se furnizează date statistice, precum şi fapte şi cifre de bază.
- **Colaj** – Acest modul presupune realizarea a două colaje, unul pe o temă clasică, iar celălalt pe tema muncii copiilor. Se stimulează expresia vizuală şi artistică şi se demonstrează interesul scăzut al presei scrise pentru o problemă atât de complexă cum este munca copiilor.
- **Documentare şi informare** – În acest modul se oferă informații suplimentare privind munca copiilor, de exemplu informații despre convențiile internaționale relevante din domeniu, şi se efectuează o documentare aprofundată asupra acestui subiect.
- **Interviuri şi anchete** – În acest modul participanții învață să realizeze interviuri şi/sau anchete pe tema muncii copiilor în rândul persoanelor implicate în această problemă. Se favorizează aspectele legate de integrarea în comunitate şi se trezeşte interesul cât mai larg față de această temă. Se prezintă tehnica interviului şi se încurajează activitatea de documentare cu privire la acțiunile întreprinse în domeniul muncii copiilor de factori din diferite sectoare ale societății şi economiei.
- **Imaginea** – În cadrul acestui modul se creează portretul unor copii care muncesc pe baza uneia sau a mai multor imagini. Se personalizează problema muncii copiilor şi se îmbunătățeşte nivelul de conştientizare afectivă a semnificației acestei probleme. Se trezeşte sentimentul de responsabilitate față de copiii din imagini. Se vorbeşte despre modul în care se pot face schimbări în societate.
- **Jocul de rol** – Acest modul oferă ocazia participanților să interpreteze rolurile unor copii care muncesc şi ale persoanelor cu care se află în legătură (părinți, angajatori, funcționari). Tinerii se pot familiariza cu rolul jucat de teatru în educație. Se recurge la exercițiile de teatru pentru a se elimina puțin câte puțin inhibițiile tinerilor, dar ajungând să simtă în acelaşi timp ce înseamnă să fii un copil exploatat.
- **Concurs de creație artistică** – Acest modul permite organizarea şi/sau participarea la un concurs de creație artistică pe tema muncii copiilor. Se stimulează expresia artistică şi se promovează integrarea în comunitate şi conştientizarea.
- **Creație literară** – În acest modul se creează o povestire pe o temă simplă, care este apoi dezvoltată. Se utilizează aceeaşi tehnică pentru scrierea unei povestiri despre munca copiilor. Se stimulează expresia literară şi se oferă participanților un mijloc de exprimare a sentimentelor celor mai ascunse cu privire la munca copiilor. Se dezvoltă în acelaşi timp capacitatea de creație literară şi de comunicare. Se vine în sprijinul activităților din cadrul altor module, cum ar fi cel de Teatru, când urmează să se treacă la scrierea scenariului unei piese de teatru.
- **Dezbaterea** – Acest modul presupune documentarea, pregătirea şi desfăşurarea unei dezbateri publice pe o temă legată de munca copiilor. Se inspiră din experiențele dobândite în cadrul altor module, mai ales cele privind documentarea şi informarea, creația literară şi jocul de rol. Se dezvoltă deprinderile de exprimare în public, participare la dezbateri şi comunicare. Este o bună ocazie pentru promovarea conştientizării acestei probleme în rândurile comunității.
- **Presa** (două module) – Aceste module îi ajută pe participanți să înțeleagă mai bine lumea presei. Se stabilesc contacte cu reprezentanți ai presei pentru a se putea aduce problema muncii copiilor în atenția publicului larg. Participanții învață

cum să redacteze un comunicat de presă şi cum să procedeze pentru a asigura publicarea acestuia. Apoi pregătesc şi participă la un interviu de radio şi/sau televiziune. Se valorifică potenţialul pentru integrarea în comunitate şi conştientizare.

- **Teatru** – Acest modul este dedicat elaborării şi montării unei piese de teatru pe tema muncii copiilor. Se stimulează expresia artistică şi se oferă o modalitate puternică şi semnificativă de exprimare pentru tineri. Se creează o platformă puternică pentru integrarea în comunitate şi conştientizare.
- **Lumea muncii** – În acest modul se furnizează informaţii despre modul în care funcţionează lumea muncii. Se subliniază şi se promovează impactul structurii tripartite asupra dezvoltării sociale. Se discută despre rolurile jucate de diferite sectoare ale comunităţii şi despre modul în care colaborează între ele în beneficiul societăţii.
- **Integrarea în comunitate** – Principalul obiectiv al acestui modul este de a stimula interesul comunităţii şi a o implica în proiectul privind munca copiilor. Se consolidează rolul tinerilor ca agenţi ai mobilizării şi schimbării sociale.

În timp, la aceste module se vor mai adăuga probabil şi altele. De exemplu, muzica şi sportul sunt instrumente esenţiale pentru stimularea interesului şi creativităţii tinerilor, iar modulele privind aceste activităţi sunt deja în curs de elaborare. Ca şi teatrul, muzica poate depăşi orice graniţă, consolidând în acelaşi timp identitatea culturală, şi chiar a jucat deja un rol important în primele etape de utilizare a proiectului SCREAM. Muzica şi cântecele se pot integra în diferite aspecte ale procesului SCREAM, mai ales în modulele Teatru şi Integrarea în comunitate.

Pe lângă crearea unor noi module, se va continua îmbunătăţirea modulelor existente pe baza experienţei dobândite. Modulele noi şi cele revizuite se vor putea consulta pe site-ul IPEC sau vor putea fi obţinute contactând programul IPEC la adresa indicată la sfârşitul acestui Ghid al utilizatorului. Vă sfătuim să vizitaţi sistematic site-ul IPEC, pentru a fi la curent cu actualizările programului SCREAM şi ale altor activităţi desfăşurate de IPEC.

Modulele au fost testate pe măsură ce au fost terminate. Acest lucru ne-a ajutat foarte mult să perfecţionăm procesul şi activităţile, astfel încât să devină cât mai practice şi uşor de folosit. Nu numai că am beneficiat de ocazia de a dovedi că aceste module, dacă sunt aplicate în mod corespunzător, se pot dovedi un instrument pedagogic de succes, dar am avut şi posibilitatea de a identifica noi idei pentru alte module. Mai mult, etapele de testare au fost utilizate şi în vederea realizării unui material video pentru a veni în sprijinul educatorilor şi al tinerilor care doresc să parcurgă aceste module. Materialul video oferă o trecere în revistă a întregului proces didactic şi propune idei cu privire la modul de executare al modulelor, la rezultatele pe care participanţii pot spera să le obţină, precum şi la diferitele moduri în care pot fi implicaţi alţi membri ai comunităţii.

Modulele au fost elaborate într-o manieră minimalistă, având în vedere faptul că resursele sunt de cele mai multe ori limitate în sistemul de învăţământ. Chiar şi aşa, în unele contexte naţionale şi locale, utilizarea anumitor module se poate dovedi dificilă, dacă nu chiar imposibilă. Pentru ca aceste dificultăţi să fie cât mai mici, modulele sunt concepute într-o manieră extrem de flexibilă. Dacă nu dispuneţi de mijloacele necesare pentru executarea unui anumit modul, treceţi peste el, însă nu uitaţi că puteţi la fel de bine să adaptaţi materialele la situaţia în care vă aflaţi. Modul în care este conceput şi executat fiecare proiect este în totalitate la latitudinea educatorilor şi a grupurilor cu care lucrează. "Planul de execuţie" descris în cele ce urmează oferă sugestii cu privire la modul de abordare al acestor module din perspectiva duratei şi succesiunii modulelor şi a posibilelor combinaţii între ele, în funcţie de situaţiile concrete în care se află participanţii.

Caseta didactică SCREAM oferă un program educativ de ansamblu, care poate fi mai scurt sau mai lung, după cum doriți sau după timpul pe care îl aveți la dispoziție. Puteți executa modulele urmărind tot timpul un anumit scop, de exemplu crearea şi montarea unei piese de teatru. Sau puteți să le cuprindeți în programa şcolară oficială, la lecțiile despre drepturile omului. Dacă vreți, puteți executa un singur modul, sau două, trei, mai multe, sau le puteți parcurge pe toate. Programul este deosebit de flexibil. Totuşi, pentru a obține un impact optim şi a utiliza în mod eficient programul, vă sfătuim să urmați o anumită logică în parcurgerea modulelor, începând cu informațiile de bază, trecând apoi la expresia artistică şi abia apoi la metodele de realizare a unor campanii sau de creare a unor rețele.

Un aspect important în contextul asigurării durabilității este parcurgerea în totalitate a tuturor modulelor din cadrul programului, mergând de la conştientizare la crearea unui impact psihologic şi afectiv față de situația curentă, până la trezirea dorinței de a schimba lucrurile, trecându-se astfel la acțiune. Vă sfătuim să citiți şi să vă familiarizați cu toate modulele înainte de a demara programul. Planificați-vă cu grijă timpul, metodele şi ordinea de abordare, în funcție de nevoile proprii.

Fiind un program cuprinzător, această serie de module vă va pune la dispoziție toate "cărămizile" din care veți putea construi şi desfăşura o campanie eficientă de conştientizare în majoritatea comunităților din lume. Sperăm că, în timp, prin utilizarea tot mai largă a acestor module, ele se vor înmulți şi se vor îmbogăți, vor dobândi o calitate mai bună şi vor fi permanent actualizate, mai ales datorită ajutorului primit din partea dvs.

Cum funcționează modulele

Fiecare modul începe cu un scurt rezumat care prezintă **scopul**, **rezultatele** scontate şi **durata** propusă. Durata de execuție menționată este doar o sugestie, ea putând fi extrem de flexibilă; în general, durata propusă reflectă timpul minim necesar pentru parcurgerea corespunzătoare a unui modul sau a unei activități. O "lecție simplă" este considerată ora normală de curs de 40 sau 50 de minute, folosită în multe şcoli din lume ca unitate de bază pentru întocmirea orarului. O "lecție dublă" corespunde în principiu unei perioade de 80 sau 100 de minute, adică două lecții simple succesive. Uneori activitățile nu pot fi parcurse în doar 40 sau 50 de minute, şi în acest caz nu e recomandabil să întrerupeți grupul în mijlocul unei activități. Pentru a evita o astfel de situație, vă sfătuim să vă asigurați că aveți la dispoziție două ore de curs succesive. Dacă nu vă desfăşurați activitatea în cadrul unei şcoli, o să vă fie mult mai uşor să adaptați durata activităților în funcție de nevoi.

Dacă timpul constituie o problemă, de exemplu dacă nu aveți la dispoziție decât o singură oră de curs sau o perioadă limitată de timp, nu întrerupeți nici o activitate brusc, ci încheiați lecția firesc, atunci când expiră timpul pe care îl aveți la dispoziție, urmând s-o reluați din acelaşi punct data următoare când vă întâlniți cu grupul. Dacă întrerupeți o prezentare la pregătirea căreia tinerii au lucrat foarte mult, ați putea destabiliza tocmai dinamica pe care v-ați străduit s-o creați în cadrul grupului. Ați putea astfel submina încrederea şi motivația tinerilor, obținând tocmai efectul opus celui pe care îl urmăriți. Avantajul acestor module este tocmai faptul că nu sunt legate de o anumită durată de execuție sau de o programă obligatorie, prin urmare nu e cazul să vă neliniştiți dacă nu reuşiți să parcurgeți un modul în timpul pe care vi l-ați propus. Dacă nu aveți prea mult timp la dispoziție, spuneți-le de la bun început foarte clar participanților aproximativ cât timp veți avea la dispoziție pentru fiecare prezentare.

Secțiunea de **pregătire** oferă sfaturi cu privire la etapele pregătitoare care e bine să fie parcurse înainte de a se trece la executarea activităților, cum ar fi documentarea asupra temei, obținerea unor materiale şi stabilirea unor contacte inițiale. Ori de câte

ori este posibil, implicați-i şi pe tinerii din grupul cu care lucrați în aceste pregătiri, astfel încât să nu le puneți totul pe tavă, ci, dimpotrivă, să le dați posibilitatea să participe activ la acest proces. Astfel ei vor dezvolta un sentiment mult mai puternic de angajament față de proiect, simțind că acesta le aparține cu adevărat.

La fiecare modul, sub titlul **resurse necesare**, se furnizează o listă de elemente de care ați putea avea nevoie în executarea modulelor. Nu toate lucrurile menționate în cadrul acestor liste sunt esențiale. Singura resursă cu adevărat indispensabilă de care veți avea nevoie pe tot parcursul programului sunt tinerii înşişi. Toate celelalte le puteți înlocui sau vă puteți pur şi simplu dispensa de ele.

Atunci când acest lucru se impune, în module este inclusă o secțiune privind **ajutorul din afară**. Nu i se poate pretinde nimănui să dispună de experiență şi de cunoştințe cu privire la toate metodele utilizate în aceste module, prin urmare, dacă puteți obține ajutor din partea unor persoane care dispun de experiența sau de cunoştințele necesare, de exemplu în domeniul teatrului sau al creației literare, merită să profitați de ceea ce vă pot oferi. În plus, însăşi încercarea de a obține ajutorul unor persoane din afară va contribui la realizarea altor obiective ale acestor module, şi anume implicarea membrilor comunității, conştientizarea publicului larg şi în acest fel amplificarea impactului proiectului. Trebuie spus însă, ca şi în cazul listei de resurse, că identificarea unui ajutor din afară nu este esențială pentru executarea modulelor. Pentru a obține rezultate bune, e de ajuns să urmați pur şi simplu instrucțiunile şi îndrumările oferite în cadrul modulelor.

Modulele sunt formate în cea mai parte din descrierea **activităților concrete**, a **metodologiei** şi a **organizării grupului**. Se prezintă implicațiile practice ale executării fiecărui modul în parte şi modalitatea de organizare a grupului. După ce ați hotărât care va fi organizarea grupului, puteți trece la derularea activităților propriu-zise. Descrierile sunt cât se poate de detaliate, fiind presărate cu sfaturi amuzante şi practice. **Notele pentru utilizator** subliniază şi dezvoltă punctele mai importante din cadrul modulelor.

În sfârşit, în secțiunea **evaluare şi continuarea activității** se prezintă rezultatele scontate ale activităților şi modul în care este bine să fie analizate şi discutate de educator şi membrii grupului în cadrul unei discuții finale. În încheiere, în fiecare modul se abordează modalitățile de continuare a activității, se face legătura cu alte module şi cu activități conexe.

Structura modulului

Titlul modulului – Un rezumat concis al modulului, scop, rezultate şi durată aproximativă, inclusiv numărul aproximativ de lecții necesare.

Motivație – Descrie obiectivul modulului, modul în care se integrează în ansamblul proiectului, precum şi ce au de câştigat tinerii şi proiectul în general de pe urma acestuia.

Pregătire – Ajută educatorul să se pregătească în prealabil pentru lecțiile de la "clasă". Printre subtitluri se numără "Ajutor din afară", "Contacte inițiale" etc. Acestea vor diferi de la un modul la altul. Această secțiune cuprinde lista materialelor de care veți avea nevoie, sub titlul "Resurse necesare".

Începerea activității – Lecția introductivă, în care se oferă informații de bază, se prezintă invitații etc. Subtitlurile se referă la sfaturi privind organizarea grupului, la stabilirea cadrului, etc.

Activități – Se descriu în detaliu activitățile, fiind abordate etapă cu etapă.

Ce e bine să faceți şi ce nu – Această listă vă va ajuta să profitați la maximum de aceste module şi să evitați eventualele capcane.

Discuția finală – O lecție de discuție generală şi feedback în care educatorul poate face un rezumat al activității, iar participanții au posibilitatea de a-şi exprima opiniile şi sentimentele despre experiențele prin care au trecut.

Evaluare şi continuarea activității – Se prezintă indicatorii care vă vor ajuta să evaluați progresele, succesele şi eşecurile înregistrate de grup şi lecțiile învățate, activitățile de continuarea activității care se pot întreprinde şi modulele care ar trebui să fie abordate în continuare.

Platformă pentru succes

Înainte de a stabili calea pe care o veți urma, va trebui să vă gândiți foarte bine la motivele care v-au făcut să ajungeți să citiți măcar acest material până în acest punct. Trebuie să vă gândiți la motivele care v-ar face să abordați oricare dintre aceste module sau să parcurgeți întreg programul. De ce consultați această publicație? Ce v-a împins să vă gândiți la posibilitatea de a utiliza aceste module? Care este contextul în care vă desfăşurați activitatea? Ce motivație aveți, care este angajamentul dvs. față de eliminarea muncii copiilor? Care este implicarea şi angajamentul dvs. față de grupul de tineri cu care veți lucra?

Dacă ar fi să menționăm două trăsături foarte importante care se degajă din toate aceste module şi creează o platformă pe care se poate construi succesul, atunci ele sunt angajamentul şi respectul. Propriul dvs. angajament față de parcurgerea cu succes a acestor module, față de campania globală de eliminare a muncii copiilor, față de promovarea şi respectarea drepturilor copilului, precum şi față de grupul de tineri cu care lucrați constituie factorul cel mai important care poate asigura obținerea aceluiaşi nivel de angajament şi motivație în cadrul grupului.

Respectul reciproc este şi el fundamental pentru reuşită. În timpul unui proces de evaluare din cadrul unei etape de testare, membrii unui grup de elevi cu care se lucra într-o unitate de învățământ au declarat în repetate rânduri că lucrul pe care l-au apreciat cel mai mult în legătură cu activitatea era că opiniile lor erau ascultate şi prețuite. Astfel ei aveau sentimentul că lucrurile pe care le au de spus sunt importante, că intervențiile şi observațiile lor sunt ascultate, şi că nici unul dintre ei nu va fi obligat să tacă. Aceste module se bazează într-o măsură foarte mare pe ideea că tinerii au un rol important de jucat în campania de eliminare a muncii copiilor. Mai mult, ele promovează drepturile copilului şi rolul tinerilor de catalizatori ai schimbării sociale. Prin urmare, dacă credem cu adevărat – iar noi, cei de la IPEC, credem – că tinerii sunt factorul de bază al acestei campanii, trebuie să le acordăm respectul pe care îl merită atunci când îşi asumă anumite responsabilități.

Aceste module le oferă mult mai mult tinerilor decât o simplă transmitere de informații şi cunoştințe. Ele se referă de asemenea la dezvoltarea lor personală şi socială. Poate că în anumite țări tinerii nu au suficientă încredere în sine şi respect de sine, mai ales în perioada adolescenței. O parte a procesului educativ ar trebui să fie dedicată consolidării acestor două aspecte esențiale ale vieții tinerilor. Tinerii vor fi cei care vor conduce acest proces, prin activitatea lor de documentare, prin campaniile pe care le desfăşoară, prin reprezentațiile teatrale, creațiile literare şi artistice, precum şi prin mesajul pe care îl transmit comunității mai largi. Ei devin educatori la rândul lor, educându-i pe cei de-o seamă şi pe ceilalți membri ai comunității. Ei sunt agenții schimbării sociale.

Cunoaşterea grupului

Grupul țintă este cea mai importantă componentă a acestui program educativ. Gândiți-vă foarte bine la tinerii care vor participa la acest proces educativ împreună cu dvs. Evident, grupurile vor diferi foarte mult între ele în funcție de zona geografică în care vă aflați şi de natura mediului în care vă desfăşurați activitatea. De exemplu, unii dintre tineri pot fi ei înşişi copii care muncesc. Reflectați cu grijă la întrebările de mai jos şi la altele, pe care va trebui să vi le formulați dvs., pentru că dvs. veți fi la început forța motrice a proiectului. Ne-am străduit ca lista de întrebări de mai jos să fie exhaustivă, lucru care nu a fost uşor de realizat. Din această cauză însă s-ar putea să constatați că unele dintre întrebări nu sunt relevante pentru situația dvs. Nu este cazul să vă faceți probleme. Răspundeți doar la acele întrebări care vi se par relevante pentru

situația dvs. şi formulați-vă propriile întrebări, dacă este cazul. Străduiți-vă să-i cunoaşteți foarte bine pe cei cu care veți lucra, să comunicați cu ei, să-i înțelegeți, să le câştigați respectul şi încrederea, şi veți vedea că modulele vor merge de la sine.

- Cine sunt? Cum se numesc?
- Câte fete şi câți băieți sunt în grup?
- Ce vârstă au?
- Cât de bine îi cunoaşteți? Îi cunoaşteți pe toți?
- Ce origine au? Din ce mediu provin, de exemplu din punct de vedere social-economic?
- Ce studii au, dacă este cazul? Mai merg la şcoală? Sunt analfabeți sau au urmat studii de un nivel înalt, sau se situează undeva între cele două?
- Cum ați descrie starea lor fizică şi psihică? Sunt comunicativi, rezervați, neîncrezători, temători, mulțumiți, trişti, abuzați, împliniți, prost-crescuți, nu prea cooperanți?
- Din câte ştiți, au fost supuşi vreunii dintre membrii grupului unor acte de exploatare sau abuz sexual? Dacă da, au aceşti tineri nevoi sau cerințe speciale? Urmează un tratament psihiatric, psihologic sau fizic? Ați vorbit cu părinții, tutorii sau prietenii acestor tineri, sau cu personalul medical care îi îngrijeşte? Considerați că vreunul dintre module sau proiectul în sine ar putea să-i traumatizeze şi mai mult? Cum vă gândiți să gestionați astfel de situații?
- Suferă vreunul dintre membrii grupului (sau toți) de un handicap mental sau fizic? Cum veți ține seama de aceste handicapuri? Au nevoi sau cerințe speciale? Veți putea să le îndepliniți?
- Cum ați descrie nivelul de interes al tinerilor din grup pentru problemele sociale? Credeți că vor manifesta un oarecare interes față de acest proiect sau credeți că nu le va trezi interesul sau vor fi apatici?
- Membrii grupului sunt de aceeaşi cetățenie, origine etnică sau culturală? Vorbesc aceeaşi limbă maternă? V-ați putea confrunta cu unele bariere lingvistice?
- Cum ați evalua relațiile din cadrul grupului? Există tensiuni între unii membri ai grupului? Există relații personale în cadrul grupului? Vedeți vreo situație în care aceste relații ar putea deveni problematice sau ar necesita o atenție specială?
- Există printre membrii grupului unii tineri care au muncit deja, sau care pot fi chiar considerați "copii care muncesc"? A văzut vreunul dintre ei vreodată cu ochii lui ce înseamnă munca copiilor? Sau vreunul dintre ei continuă să muncească, cu normă întreagă sau parțială?

Uneori, aceste module se referă la aspecte legate de abuzul sexual şi de exploatarea sexuală a copiilor. Grupul va învăța despre copiii care muncesc că sunt deosebit de vulnerabili față de această formă de abuz şi că exploatarea sexuală a copiilor în scopuri comerciale este una dintre cele mai grave forme ale muncii copiilor. Veți constata că tinerii vor fi profund mişcați de acest aspect al muncii copiilor, vor fi chiar şocați şi supărați. Acestea sunt reacții normale, sănătoase, şi nu e bine să dați deoparte această temă, sau să treceți prea uşor peste ea, deoarece acest lucru ar putea provoca reacții puternice. S-ar putea întâmpla ca la unii dintre tineri să provoace râsul, cu sau fără subînțeles, însă trebuie să ştiți că acesta nu este altceva decât un mecanism clasic de apărare al tinerilor care sunt puşi în fața unor situații dificile sau incomode. Subiectul trebuie să fie abordat cu mare delicatețe, mai ales în anumite contexte culturale, unde nu se încurajează discuțiile deschise despre problemele sexuale, sau în cazul în care ştiți sau bănuiți că printre tinerii din grup pot exista victime ale abuzului sexual.

Unele dintre exercițiile din cadrul modulelor, cum ar fi cele de teatru sau creație literară, îi pot ajuta pe tineri să încerce să treacă peste traumele trecute sau prezente.

În orice caz, este util pentru ei să ştie că lucrurile pe care le-au suferit constituie o profundă nedreptate, pe care nu trebuie s-o accepte, aşa cum nu trebuie să tolereze nici ca alții copii care muncesc să treacă prin aceeaşi situație. Convențiile internaționale şi legislația națională interzic astfel de fapte, însă societatea închide totuşi ochii asupra lor. Abuzurile sexuale se comit în secret, în spatele uşilor închise, chiar în intimitatea căminului familial. Este necesară o schimbare de atitudine şi comportament pentru a se putea rupe ciclul de abuzuri şi exploatare. Tinerii trebuie să ştie că beneficiază de drepturi care sunt protejate prin lege.

Urmăriți cu atenție dacă în timpul discuțiilor despre abuzul sexual apar reacții negative printre tineri. Dacă vreunul dintre membrii grupului pare vizibil supărat, detaşat sau retras, e bine să consultați un specialist în legătură cu acesta. Este important să păstrați deschisă o linie de comunicare cu diferite servicii de asistență. Cea mai importantă prioritate a dvs. trebuie să fie bunăstarea tinerilor din grupul cu care lucrați.

Va fi nevoie din partea dvs. de la fel de mult efort şi motivație pentru analiza stării de spirit a grupului țintă şi pentru stimularea încrederii şi respectului în cadrul acestuia ca şi pentru desfăşurarea activităților propriu-zise. Tinerii dispun de potențialul necesar pentru a injecta o doză masivă de energie în campania de eliminare a muncii copiilor, dar unii dintre ei sunt cei mai răi duşmani ai propriei persoane. Ei traversează o perioadă foarte dificilă din viață. Sunt copleşiți de stări emoționale contradictorii, şi uneori sunt incapabili să le facă față. Presiunea venită din partea tinerilor de aceeaşi vârstă este deosebit de puternică şi nu trebuie să o ignorați – de fapt, este chiar mai bine să încercați s-o întoarceți în favoarea dvs.

Aceste module au fost construite pe o platformă din care toate părțile au de câştigat. Motivația, angajamentul, ambiția şi hotărârea dvs. vor fi transmise publicului dvs. țintă. În timp ce lucrați cu aceste module, vă recomandăm să stimulați dinamismul grupului. Stârniți-le sentimentele şi nu-i lăsați să adopte o atitudine pasivă, să lase lucrurile să treacă pe lângă ei. Deplasați-vă printre ei. Implicați-i. Utilizați limbajul corpului pentru a le transmite propria convingere. Canalizați energia lor tinerească spre scopurile şi obiectivele acestor module şi faceți-i să simtă că proiectul le aparține. Ajutați-i să înțeleagă şi să simtă că proiectul îi priveşte şi poartă o răspundere pentru el. În momentul în care vor simți că proiectul le aparține cu adevărat, şi îl pot parcurge cum cred ei că e mai bine, veți fi câştigat bătălia.

Dinamica şi gestionarea grupului

Dinamica şi gestionarea grupului sunt aspecte esențiale pentru reuşita modulelor. Acesta este un aspect căruia va trebui să-i consacrați un volum considerabil de energie şi concentrare înaintea şi în timpul exercițiilor. Dacă membrii grupului nu lucrează bine împreună şi nu sunt uniți sau relaxați, treaba va deveni mult mai dificilă.

Gândiți-vă bine la dinamica grupului. Încercați să aflați cât mai multe lucruri despre membrii grupului, despre relațiile dintre aceştia, relațiile dintre băieți şi fete, etc. Obiectivul este de a obține o participare maximă din partea tinerilor; prin urmare, dacă repartizați în acelaşi grup tineri care au probleme unii cu alții, veți submina eficacitatea exercițiului. Dacă nu sunteți conştient de tensiunile care ar putea exista în grup, adresați-vă unuia dintre membrii grupului pe care îl cunoaşteți mai bine, în care aveți încredere şi a cărui judecată o respectați.

Pentru anumite exerciții va fi nevoie să împărțiți grupul în mai multe grupe mai mici. În acest caz, dacă lucrați cu un grup mixt, este preferabil să nu împărțiți grupele după sex. Dacă fetele şi băieții sunt puşi în grupuri separate, s-ar putea ca rezultatele exercițiilor să nu fie prea bune, mai ales atunci când este vorba de jocul de rol, teatru şi creația literară. Prin urmare, lucrând cu grupuri mixte, veți putea stimula lucrul în

grup. Va trebui să asigurați un echilibru între sexe în cadrul tuturor activităților şi să aveți grijă ca tinerii să înțeleagă bine noțiunea de egalitate şi respect între bărbați şi femei, sau între băieți şi fete.

Adolescența este o perioadă de tranziție în viața tinerilor, mai ales în ceea ce priveşte relațiile lor cu sexul opus. Încă din copilărie, tinerii primesc mesaje subliminale despre rolurile şi "poziția" băieților şi fetelor, a bărbaților şi femeilor în societate, care le influențează şi le formează atitudinile şi comportamentele. Cultura, tradiția, atitudinile şi comportamentele dominante au un efect profund asupra structurilor şi dezvoltării sociale.

Este important ca băieții şi fetele din grup să fie încurajați să vorbească despre asemănările şi diferențele dintre ei în ceea ce priveşte accesul la educație şi la un loc de muncă. Aceste discuții îi vor obliga pe tineri să se privească într-o "oglindă" şi să afle mai multe despre propriile lor atitudini şi comportamente, aceasta fiind prima etapă a oricărei forme de mobilizare socială. Înainte ca tinerii să-şi asume rolul de agenți ai schimbării sociale, ei trebuie să ştie ce anume vor să schimbe şi ce părere au despre problemele cu care se confruntă societatea. Acest obiectiv se atinge într-un mod extrem de subtil, prin stimularea încrederii în sine şi în ceilalți la membrii grupului, şi prin crearea unei ambianțe prietenoase, în care nimeni nu este judecat pentru părerile sale, ci dimpotrivă, este susținut pe calea care duce spre conştientizare şi înțelegere.

Ridicarea construcției

Deşi am subliniat faptul că aveți deplina libertate de a utiliza modulele în ordinea în care doriți – ceea ce explică şi decizia noastră de a nu le numerota – există totuşi o anumită ordine care asigură o mai bună eficiență în execuția modulelor. Fără a dori să vă impunem o anumită ordine, vă oferim în cele ce urmează câteva sugestii cu privire la permutările posibile. Subliniem din nou faptul că este vorba doar de sugestii care au fost formulate pe baza experiențelor dobândite în etapa de testare. Suntem perfect conştienți de faptul că lucrurile care merg foarte bine într-un anumit context, o anumită situație sau țară s-ar putea să nu meargă la fel de bine, sau chiar deloc, într-o alta. Totuşi, sugestiile de mai jos vă pot ajuta să înțelegeți cum ar trebui desfăşurat procesul chiar înainte de ajunge la etapa de aplicare a modulelor.

Analizați cu atenție care sunt obiectivele pe care le urmăriți prin intermediul acestor module. Ce sperați să realizați împreună cu grupul dvs.? Aceste obiective vor juca un rol semnificativ în stabilirea ordinii în care urmează să abordați modulele. Oricare ar fi aceste obiective, există o anumită logică şi anumite restricții în utilizarea succesivă a modulelor. Este esențial ca modulul Informații de bază să fie abordat primul, oricare ar fi după aceea ordinea în care le parcurgeți pe celelalte. Tinerii trebuie să înțeleagă problemele, precum şi faptele şi cifrele care înconjoară problema muncii copiilor înainte de a putea trece mai departe.

La fel, nu vă recomandăm să treceți direct la modulul Teatru dacă nu ați efectuat mai întâi modulele Imaginea şi Jocul de rol. Înainte de a aborda oricare dintre modulele despre Presă, e bine ca grupul să parcurgă modulele Creație literară şi Documentare şi informare. Modulul Dezbaterea, pe de altă parte, trebuie să fie neapărat precedat de modulul Documentare şi informare. Modulele trebuie să fie văzute ca nişte cărămizi din care se ridică un zid, o construcție; după cum ştiți foarte bine, nu puteți pune o nouă cărămidă până când nu ați aşezat alte cărămizi bine la locul lor.

Nu e o idee prea bună să începeți cu un modul dificil, cum ar fi cel de Documentare şi informare, pentru ca grupul să nu-şi piardă interesul de la bun început. Încercați un modul atractiv, cum ar fi modulul Colaj, care va oferi tinerilor ocazia să reflecteze asupra muncii copiilor şi a semnificației acesteia fără a trebui să parcurgă întâi un volum mare de informații scrise.

Exemplele de mai jos vă pot ajuta să vă faceți o idee mai clară despre modulele pe care ar trebui să le efectuați atunci când vizați anumite obiective, când vă desfăşurați activitatea în contextul anumitor culturi şi tradiții, sau când dispuneți de resurse sau de timp limitate. Subliniem că această listă are un caracter orientativ. Pe măsură ce experiența noastră se va îmbogăți, odată cu utilizarea pe scară tot mai largă a acestor module în diferite țări şi contexte, vom fi în măsură să aprofundăm această secțiune a Ghidului utilizatorului.

Oferim în cele ce urmează câteva exemple de posibile variațiuni privind ordinea abordării modulelor, în funcție de obiectivul urmărit, precum şi în funcție de timpul sau de resursele pe care le aveți la dispoziție.

În funcție de obiectiv

Pentru montarea unei piese de teatru

Informații de bază: oferă o privire generală asupra muncii copiilor, ca o primă introducere la această temă.

Colaj: contribuie la înțelegerea vizuală a muncii copiilor şi a lipsei sale de vizibilitate în presă, îndemnând grupul să reflecteze la această problemă şi la semnificația sa.

Documentare şi informare: consolidează exercițiul inițial de conştientizare.

Imaginea: contribuie la înțelegerea afectivă a muncii copiilor. Tinerii construiesc portretele unor copii care muncesc şi încep să simtă răspunderea pentru situația în care se află aceştia.

Jocul de rol: participanții "intră în pielea" unui copil care munceşte. Înarmați cu o profundă înțelegere a problemei muncii copiilor, tinerii încep să se îndrepte spre universul teatrului.

Creație literară: oferă posibilitatea de eliberare a puterii de imaginație şi a energiilor creatoare ale tinerilor, care au fost stârnite anterior. Întâi, tinerii participanți se exprimă prin poezie şi povestiri. Apoi, trec la scrierea unei piese de teatru.

Teatru: se scrie şi se montează o piesă de teatru pe tema muncii copiilor. După ce s-au pus bazele necesare, grupul este pregătit să realizeze propria piesă de teatru.

Integrarea în comunitate: oferă tinerilor ocazia de găsi o continuare pentru activitățile lor, în vederea transmiterii mesajului lor către comunitate. Astfel tinerii se vor angaja într-o experiență care le va permite să se afirme, ajungând să joace ei înşişi rolul de educatori.

Pentru desfăşurarea unei campanii de presă

Informații de bază: oferă o privire generală asupra muncii copiilor, ca o primă introducere la această temă.

Colaj: contribuie la înțelegerea vizuală a muncii copiilor şi a lipsei sale de vizibilitate în presă, îndemnând grupul să reflecteze la această problemă şi la semnificația sa.

Documentare şi informare: consolidează exercițiul inițial de conştientizare.

Interviuri şi anchete: promovează procesul prin care tinerii învață cum se realizează interviuri cu terți, cum se desfăşoară anchetele şi cum se analizează rezultatele acestora. Astfel se consolidează şi mai mult exercițiul de conştientizare.

Creație literară: contribuie la dezvoltarea competențelor şi experienței literare, care se vor dovedi esențiale în comunicarea cu presa.

Dezbaterea (opțional): valorifică activitatea de documentare şi informare, precum şi creația literară. Este de asemenea un exercițiu la care poate fi invitată şi presa şi care îi va ajuta pe tineri să învețe cum să dezbată un subiect – un lucru deosebit de util în legătură cu presa.

Presa (scrisă şi audiovizuală): se elaborează o campanie de presă pe baza informațiilor şi competențelor dobândite în cadrul modulelor precedente.

Pentru utilizarea artelor vizuale

Informații de bază: oferă o privire generală asupra muncii copiilor, ca o primă introducere la această temă.

Colaj: contribuie la înțelegerea vizuală a muncii copiilor şi a lipsei sale de vizibilitate în presă, îndemnând grupul să reflecteze la această problemă şi la semnificația sa şi să înceapă să lucreze la prezentarea artistică a tematicii muncii copiilor.

Documentare şi informare: consolidează exercițiul inițial de conştientizare.

Concurs de creație artistică: încurajează utilizarea altor forme artistice pentru descrierea şi portretizarea unor aspecte privind munca copiilor, cum ar fi pictura şi sculptura, şi extinde exercițiul de conştientizare prin stimularea spiritului de competiție în cadrul comunității.

În funcție de timpul disponibil

Timpul pe care îl veți aloca parcurgerii modulelor din cadrul programului SCREAM va depinde foarte mult de obiectivele pe care le urmăriți şi de timpul pe care îl aveți la dispoziție pentru a lucra cu grupul. De exemplu, dacă desfăşurați programul în cadrul unei şcoli, s-ar putea să nu aveți la dispoziție decât una sau două ore de curs pe săptămână pentru acest scop. Dacă programul se desfăşoară într-un alt cadru, s-ar putea să aveți mai mut timp la dispoziție. În acest caz, puteți hotărî să desfăşurați programul într-o anumită perioadă, de exemplu un semestru, trei luni, patru săptămâni, un întreg an şcolar şi aşa mai departe.

După cum am menționat mai sus, vă sfătuim să vă gândiți bine la acest aspect înainte de a trece la executarea programului. Trebuie să ştiți de la bun început de cât timp veți avea nevoie pentru a desfăşura acest proces didactic şi a atinge obiectivul vizat de grup, oricare ar fi acesta. Veți observa că modulele cuprind şi referiri la durata modulelor. Acestea au însă doar un caracter orientativ, şi în majoritatea cazurilor puteți prelungi sau scurta exercițiul, după cum se impune.

În funcție de resursele disponibile

La elaborarea acestor module, IPEC era pe deplin conştient de diferențele destul de mari care există între diferite țări din punctul de vedere al resurselor disponibile şi al accesului la educație. Programul poate fi abordat atât de către cei care îşi desfăşoară activitatea în cadrul sistemului general de învățământ, cât şi de cei implicați în forme de educație informală. Mai mult, unele dintre module pot fi efectuate cu un minimum de resurse. Sperăm ca foarte mulți educatori din lume, aflați în diferite situații, să reuşească să parcurgă cel puțin câteva dintre aceste module, într-o măsură mai mică sau mai mare. Pe măsură ce programul SCREAM va ajunge să fie utilizat pe scară mai largă şi mai frecvent, sperăm că ni se vor transmite mai multe idei de noi module, mai ales pentru situațiile în care resursele sunt limitate. Sperăm să putem dezvolta şi adapta programul SCREAM prin intermediul unui proces constant şi consistent de analiză, revizuire, aplicare şi feedback.

Modulele care necesită resurse minime

- Informații de bază
- Creație literară
- Dezbaterea
- Imaginea
- Jocul de rol
- Teatru
- Integrarea în comunitate

Note: modulul Colaj poate fi executat cu relativ puține materiale, însă este posibil ca ele să fie greu de obținut în anumite situații.

Ceea ce contează cel mai mult în utilizarea acestor module este să puteți acționa așa cum doriți și așa cum considerați că este cel mai bine. Dvs. sunteți cel care decideți ce vreți să faceți și ce plan general doriți să urmați. O componentă semnificativă a durabilității este însăși parcurgerea tuturor modulelor din cadrul programului, mergând de la conștientizare spre acumularea unor tensiuni afective față de ceea ce se întâmplă în lume și ajungând la acțiune. Prin urmare, ordinea în care hotărâți să parcurgeți modulele pe care le-ați selectat ar trebui să susțină logica acestui proces.

Exprimarea individuală și în grup

Este foarte important să le permiteți tinerilor din grupul dvs. să se exprime în cât mai multe moduri pe parcursul desfășurării programului SCREAM. Ei își vor exprima o mare parte din sentimente chiar prin intermediul activităților desfășurate, de exemplu prin creația literară și artistică și prin arta dramatică. Totuși, este la fel de important să urmăriți și impactul pe care îl are acest program asupra tinerilor, individual sau ca grup.

Există mai multe modalități în care puteți evalua acest impact, prin urmare fiecare educator va trebui să găsească modalitatea care se potrivește cel mai bine cu tradițiile și cultura locală.

Jurnalul personal

La începutul programului, le puteți propune membrilor grupului să țină un jurnal propriu despre program. În nici un caz nu va trebui să le impuneți acest lucru; ar fi mai bine să aduceți doar vorba despre ideea unui jurnal personal în timpul discuțiilor anterioare demarării programului, lăsându-i să decidă singuri. Vorbiți despre importanța evaluării impactului pe care programul îl are asupra tinerilor, despre faptul că rezultatele acestei evaluări vor fi aduse și la cunoștința altor părți, cum ar fi IPEC, pe parcursul derulării programului, și despre faptul că fiecare grup trebuie să realizeze o evaluare proprie a modalităților în care tinerii înșiși, educatorii și comunitatea în ansamblul său au avut de câștigat de pe urma programului.

Membrii grupului pot nota în aceste jurnale diferite impresii, sentimente, reacții față de activitățile la care participă. De asemenea, pot nota ce le-a plăcut și ce nu, ce s-ar fi putut face altfel sau unde s-ar fi putut face mai mult. Își pot nota toate activitățile la care au participat, pot vorbi despre experiențele dobândite și pot analiza măsura în care consideră că au contribuit la activitățile importante.

Dacă țin un jurnal personal pe parcursul derulării programului, tinerilor le va fi mai ușor să realizeze evaluarea finală, mai ales dacă programul s-a desfășurat pe parcursul unei perioade mai mari de timp. De exemplu, s-ar putea ca tinerii să nu-și mai

amintească prea bine ce s-a întâmplat pe la începutul programului dacă acesta s-a desfăşurat pe durata unui an şcolar. Într-o astfel de situaţie, existenţa unui jurnal este practic esenţială. Nimeni nu trebuie însă forţat să ţină un jurnal. Conduceţi discuţia în aşa fel încât să pară că ideea vine de la tineri. Astfel le va fi mult mai uşor s-o accepte.

Jurnalul de grup

Ideea unui jurnal de grup se poate utiliza fie ca o completare la jurnalele personale, fie ca o alternativă la acestea, în cazul în care cei care hotărăsc să ţină jurnale personale sunt în număr prea mic. Această idee se poate dovedi extrem de utilă în situaţiile în care se pune problema analfabetismului.

Completarea acestui jurnal se poate face cel mai bine sub forma unui exerciţiu de grup desfăşurat la sfârşitul fiecărei activităţi din cadrul programului, sau chiar în fiecare zi. Dacă se adoptă forma exerciţiului de grup, este evident că la el vor participa mai multe persoane. Dacă exerciţiul este prevăzut la încheierea unei activităţi, el poate face parte din discuţia finală a modulului. Abordaţi-l ca un exerciţiu de brainstorming, în cadrul căruia tinerii sunt invitaţi să-şi formuleze impresiile şi opiniile despre modul în ansamblul său, despre activităţi şi exerciţii. Stabiliţi o ordine în care membrii grupului vor juca pe rând rolul de raportori pentru aceste exerciţii de brainstorming. Sau poate găsiţi pe cineva care se oferă voluntar să noteze rezultatele exerciţiului. Dacă nu aveţi altă soluţie, până la urmă puteţi chiar dvs. să îndepliniţi rolul de raportor.

Nu uitaţi însă că prezenţa dvs. fizică în timpul acestor exerciţii de brainstorming îi poate împiedica pe tineri să se exprime liber. Dacă aveţi sentimentul că prezenţa dvs. îi inhibă, spuneţi-le tinerilor că îi veţi lăsa singuri timp de 5-10 minute, ca să poată discuta între ei. Datorită acestui gest de încredere, legătura dintre dvs. şi grup se va consolida şi mai mult. Îndemnaţi-i pe tineri să fie deschişi şi sinceri pe parcursul exerciţiului de brainstorming, iar pe raportor să noteze tot ce se spune, fie că este vorba de lucruri pozitive sau negative. Este însă important să le explicaţi ce înseamnă "critica constructivă". Dacă au existat unele aspecte ale modulului cu care nu au fost de acord, nu ajunge să-şi exprime nemulţumirea faţă de ele, ci trebuie să explice şi motivul pentru care au fost nemulţumiţi şi să propună alternative. Noi, la programul IPEC, ne-am bucura să aflăm care sunt reacţiile, gândurile şi sugestiile participanţilor la program, prin urmare v-am fi recunoscători dacă ne-aţi transmite conţinutul acestor jurnale.

Perete cu graffiti

O modalitate mai creativă de a înregistra sentimentele grupului faţă de proiect este realizarea unui "perete cu graffiti". Această metodă suscită frecvent reacţii foarte pozitive din partea tinerilor, pentru că graffiti constituie o formă de manifestare spontană, fără restricţii, care se potriveşte cu forma de expresie creatoare promovată de module.

Ideea este să puneţi pe unul dintre pereţii sălii în care vă desfăşuraţi activităţile cu grupul mai multe coli mari de hârtie (s-ar putea să fie nevoie să luaţi colile de pe perete după fiecare exerciţiu, ca să nu se strice, şi să le puneţi la loc pentru următorul exerciţiu). Dacă se poate, colile vor trebui să acopere toată lungimea peretelui, şi să fie şi destul de late. Experienţa a demonstrat că este mai bine ca în acest cop să se utilizeze coli de carton, şi nu coli obişnuite de hârtie, pentru că acestea rezistă mai bine în timp, precum şi la intervenţiile tinerilor. Dacă este posibil, încercaţi să obţineţi un sul de carton colorat pe care să-l puteţi fixa bine pe perete.

Trebuie să puneţi cartonul pe perete de la bun început, din momentul în care treceţi la executarea primului modul. Explicaţi-le tinerilor cum se numeşte acest exerciţiu şi scopul în care trebuie folosit cartonul. Rugaţi-i pe membrii grupului care sunt mai

talentați la desen să scrie frumos şi vizibil titlul lucrării, "Perete cu graffiti" undeva la mijlocul colilor, în partea de sus. Tinerii din grup trebuie să folosească peretele ca mijloc pentru a-şi exprima sentimentele şi reacțiile față de proiect, în orice moment. Permiteți-le să scrie şi să deseneze pe "perete", să lipească imagini şi texte pe el. Va trebui să transferați membrilor grupului proprietatea şi responsabilitatea asupra peretelui. Cu alte cuvinte, ei vor fi cei care vor trebui să se ocupe de el, ei vor trebui să aibă grijă ca nimeni din afara sau din interiorul grupului să nu abuzeze de el sau să nu-l strice. De asemenea, este bine ca tinerilor să li se dea voie să folosească acest mijloc de exprimare artistică în orice moment al lecțiilor. Dacă tinerii au anumite reacții în timpul unui exercițiu, de exemplu în timp ce privesc imaginile copiilor care muncesc, şi doresc să-şi exprime sentimentele imediat, permiteți-le să meargă la perete şi să le noteze. Va trebui întotdeauna să aveți pregătite instrumente de scris şi de desenat, astfel încât participanții să poată scrie sau desena ce le vine în minte în orice moment al desfăşurării exercițiilor.

Ei pot scrie pe perete sloganuri, teme, cuvinte cheie, expresii. Pot lipi pe perete imagini care reprezintă copii, încălcări ale drepturilor omului, imagini agreabile, imagini tulburătoare. Pot realiza desene care să exprime sentimente de solidaritate, teamă, durere sau iubire. Îndemnați-i să citească poezii sau alte genuri literare şi să identifice pasaje care sunt relevante pentru proiect, pe care apoi să le treacă pe perete. Sau chiar mai bine, pot scrie propriile lor poezii sau texte în proză.

Sfătuiți-i să îi roage pe invitații la activități să scrie şi ei ceva pe perete. Dacă veți invita diferiți reprezentanți ai comunității să vorbească în fața grupului, să observe activitățile grupului sau să participe la ele, e bine ca aceştia să îşi aducă şi ei contribuția la lucrarea de pe perete.

Veți constata probabil că, la început, grupul nu va scrie sau desena prea mult pe perete. După un timp, oricum, şi mai ales după modulele unde tinerii se pot afirma în mai mare măsură, cum ar fi modulul Creație literară, vor face acest lucru mai uşor şi vor lăsa timiditatea deoparte. La începutul primelor lecții, atrageți în mod constant atenția grupului asupra acestui perete. Scoateți în evidență contribuțiile noi. Spuneți-le eventual participanților că peretele vi se pare destul de golaş. S-ar putea ca până la urmă tinerii să umple un perete întreg cu graffiti şi să fie nevoie să adăugați o nouă secțiune.

E bine să păstrați aceşti "pereți cu graffiti" după încheierea proiectului. Ei constituie un material foarte prețios şi vor reprezenta o mărturie afectivă de mare forță a drumului pe care tinerii din grup l-au parcurs împreună. Noi, cei de la IPEC, am fi deosebit de bucuroşi să putem vedea astfel de exemple de pereți cu grafitti din toate părțile lumii. În acest scop, vă rugăm să fotografiați peretele pe secțiuni şi să ne trimiteți fotografiile, pentru ca noi să putem apoi asambla imaginea, să citim cele scrise şi să studiem desenele, ca să ne dăm seama de reacțiile şi sentimentele pe care le-au avut tinerii pe parcursul derulării programului.

Integrarea în comunitate

Deşi programul SCREAM cuprinde un modul special dedicat integrării în comunitate, este important ca această idee să traverseze ca un fir roşu toate activitățile şi modulele.

Implicarea altor persoane

Dacă utilizați aceste module în cadrul unei unități şcolare, vă sugerăm să vă gândiți cum ați putea să integrați alți profesori de la alte discipline în proiectul dvs., contribuind astfel la mai buna înțelegere a problemelor legate de munca copiilor şi la amplificarea impactului programului. Există mai multe discipline care se pretează la

integrarea problematicii muncii copiilor, cum ar fi geografia şi economia (aspectele privind sărăcia, dezvoltarea, impactul datoriilor, politicile agricole), gestiunea întreprinderilor (coduri de conduită, condiţii de muncă), religia (binele şi rău, respectul pentru drepturile omului), limba maternă sau limbile străine (literatura şi creaţia literară), istorie (munca copiilor în trecut), ştiinţele naturii (biologie şi alimentaţie)… Prin integrarea diferitelor materii în proiect, veţi avea acces la resurse şi materiale suplimentare şi veţi obţine un sprijin mai larg pentru proiectul dvs. în cadrul şcolii.

În prima etapă a integrării, va trebui să studiaţi materiile pe care le studiază membrii grupului. Analizaţi cu atenţie fiecare dintre discipline şi gândiţi-vă în primul rând dacă ar fi util şi practic să integraţi o anumită disciplină sau nu, şi cum se poate face acest lucru. Următoarea etapă va fi să luaţi legătura cu conducerea (directorul) şcolii pentru a discuta despre această posibilitate, iar apoi să vorbiţi separat sau în grup cu profesorii vizaţi. Se pot invoca probabil motive cât se poate de valabile pentru care unele dintre materii sau chiar nici una dintre ele nu pot fi integrate în proiect. Totuşi, dacă unele pot fi integrate, iar direcţiunea şi profesorii sunt de acord, acest lucru ar avea un impact deosebit de puternic asupra proiectului.

Organizaţi un exerciţiu de brainstorming împreună cu colegii dvs. profesori, pentru a afla şi care sunt ideile lor cu privire la integrarea proiectului în orele lor de curs. Unii profesori se vor bucura foarte mult că au ocazia să-şi planifice lecţiile la un nivel mai practic. Astfel ei pot viza atingerea unor obiective care merg dincolo de rezultatele unui examen teoretic de la sfârşit de an. Proiectul poate genera un nou dinamism în cadrul comunităţii şcolare. Dacă unii dintre colegi sunt reticenţi în legătură cu proiectul, nu insistaţi. Aveţi nevoie de o atitudine de bunăvoinţă şi cooperare, iar dacă aveţi sentimentul că propunerea dvs. nu este bine primită, renunţaţi. Concentraţi-vă energia şi atenţia asupra disciplinelor unde vi se pun la dispoziţie toate "ingredientele".

Dacă aveţi norocul să puteţi integra alte discipline în proiectul dvs., vă sfătuim să planificaţi aceste lecţii suplimentare cu mare grijă şi atenţie. Ele vor trebui să fie bine coordonate. Nu ar avea nici o logică să solicitaţi unui profesor de gestiunea întreprinderii să vorbească despre codurile de conduită în muncă înainte ca membrii grupului să înţeleagă de fapt ce înseamnă munca copiilor. Elaboraţi un plan de lucru al proiectului şi inseraţi lecţiile suplimentare acolo unde dvs. şi colegii dvs. consideraţi că se potrivesc mai bine. Vă recomandăm de asemenea să planificaţi şi mici şedinţe cu profesorii implicaţi în program pe tot parcursul acestuia. Stabiliţi aceste şedinţe în consultare cu colegii, deoarece meseria de profesor este foarte solicitantă, iar timpul profesorilor este foarte preţios. Aveţi grijă ca ordinea de zi a acestor şedinţe să fie pregătită în mod corespunzător, astfel încât discuţiile să fie eficace, iar timpul să fie folosit cât mai eficient. Aceste şedinţe vă vor permite dvs., în calitate de coordonator al programului, să fiţi la curent cu evoluţia activităţilor şi să informaţi în acelaşi timp direcţiunea şcolii şi colegii despre cum merg lucrurile, ce rezultate s-au obţinut şi ce evenimente urmează să se organizeze.

Însă integrarea unor persoane cu diferite competenţe şi perspective se poate face nu doar în mediul şcolar. Ori de câte ori este posibil, este bine să aveţi în vedere şi ideea de a include în program şi persoane din afară, cu anumite competenţe, cunoştinţe sau experienţă în domenii date, cum fi teatrul, creaţia literară, artele plastice, comunicarea sau presa. Ori de câte ori vi se pare util, invitaţi persoane care sunt dispuse să vină să vorbească grupului despre diferite subiecte, să urmărească activităţile pe care le desfăşoară tinerii sau să asculte ce au de spus. Acest lucru nu numai că va da mai multă substanţă programului, dar va avea şi efectul de a trimite unde pozitive spre comunitatea mai largă, astfel încât un număr tot mai mare de persoane să afle de proiectul pe care îl derulaţi şi să vă poată oferi sprijinul.

Promovare şi publicitate

În momentul în care grupul încheie un modul, este important să comunicați rezultatele obținute celorlalte cadre didactice din şcoală, sau chiar comunității mai largi. De exemplu, ar fi o idee bună să folosiți un avizier, pe care să-l puneți pe un perete într-o zonă centrală a şcolii sau a instituției în cadrul căreia vă desfăşurați activitatea, astfel încât să puteți afişa aici diferite materiale rezultate din activitatea grupului.

Membrii grupului ar putea prezenta rezultatele activității lor inițiale de documentare cu privire la munca copiilor şi ar putea prezenta proiectul colegilor lor. În timp, pe măsură ce grupul parcurge diferite module, membrii acestuia pot prelua prin rotație sarcina de a înlocui periodic materialele de pe avizier. Astfel veți putea menține treaz atât interesul grupului, cât şi al cadrelor didactice din şcoală şi al celorlalți elevi față de mersul proiectului.

Ca urmare a efectuării modulelor privind Presa, grupul va învăța de asemenea cum să comunice rezultatele activităților desfăşurate prin diferite forme de mass media. Astfel se va consolida procesul de transmitere a mesajului proiectului dincolo de mediul imediat, către comunitatea mai largă.

Învățământul superior şi cercurile academice

Programul SCREAM este astfel conceput încât să ajungă la toate nivelele societății şi ale sistemului de învățământ. Încercați să atrageți în program, dacă aveți posibilitatea, studenți şi cadre didactice universitare şi/sau alți intelectuali, cum ar fi scriitori, gânditori de marcă, profesori sau medici pensionari, coordonatorii unor grupuri de reflecție sau cercetători etc. Aceste persoane pot oferi un sprijin deosebit de valoros proiectelor de această natură şi, bineînțeles, campaniei globale de eliminarea a muncii copiilor în general. Luați legătura cu universitățile sau alte instituții de învățământ superior din localitate, cu istorici, scriitori şi alți intelectuali. Aceştia vă vor putea deschide noi porți.

Studenții şi profesorii de la antropologie socială, studii sociale, studii privind dezvoltarea şi drepturile omului, comunicare, jurnalism şi pedagogie ar putea şi ei manifesta interes față de proiectul dvs. şi ar fi poate dispuşi să vă ofere ajutorul şi să se implice în activități. Studenții şi profesorii ar putea lucra împreună cu grupul dvs. la elaborarea anumitor elemente ale proiectului, astfel încât această activitate să vină şi în susținerea propriilor lor studii şi cercetări. Iată câteva exemple:

- *Mass media:* În cadrul cerințelor de la anumite cursuri, studenții de la jurnalism au uneori de realizat scurte documentare sau campanii de presă. Alegerea temelor pentru aceste proiecte este adesea lăsată la latitudinea studenților. Dacă ar fi abordați de un grup ca al dvs., care le-ar propune tema muncii copiilor ca subiect al propriei lor lucrări, s-ar putea să accepte propunerea. Munca lor ar veni în sprijinul activității grupului şi probabil v-ar oferi nişte instrumente mediatice de mare forță pentru promovarea problemei muncii copiilor în cadrul comunității. De asemenea, această colaborare ar contribui la mai buna conştientizare a problemei în cadrul instituțiilor de învățământ superior şi ar putea semăna noi idei în mintea cadrelor didactice.
- *Studii sociale:* Majoritatea cursurilor de studii sociale cuprind şi proiecte practice, de exemplu, studenții au de efectuat muncă pe teren, unde îşi pot folosi cunoştințele şi deprinderile. Instituțiile de învățământ superior ar putea fi interesate de posibilitatea de a desfăşura o activitate de cercetare pe tema muncii copiilor sau a exploatării. De exemplu, dacă vă aflați într-o țară în care fenomenul de muncă a copiilor există, studenții şi-ar putea utiliza experiența practică în desfăşurarea unor cercetări cu privire la motivele pentru care se manifestă fenomenul de muncă a copiilor într-o

anumită zonă geografică sau într-un anumit sector industrial. O altă alternativă ar fi ca studenții să-şi folosească perioada de practică pentru a vă ajuta la efectuarea modulelor în clasă sau în contexte informale, în cadrul unor cluburi pentru tineri sau al unor programe educative extraşcolare.

Acestea sunt doar două dintre numeroasele posibilități existente. Organizați o întâlnire cu şefii de catedre, decanul unei facultăți sau chiar rectorul unei universități pentru a discuta despre natura proiectului dvs. şi despre domeniile în care studenții v-ar putea sprijini în activitate, având în acelaşi timp de câştigat din punct de vedere al propriei perfecționări.

Solidaritatea între egali şi rețelele şcolare / de tineri

Unul dintre efectele colaterale pozitive ale programului SCREAM a fost punerea bazelor pentru o rețea de solidaritate de la egal la egal. În cadrul diferitelor instituții, acest program a primit denumirea de program "de la copil la copil" sau "de la şcoală la şcoală". Prin potențialul său, rețeaua poate deveni un important instrument care le poate conferi tinerilor forța necesară de a crea o mişcare mondială cu ajutorul mijloacelor de comunicare, de a construi punți între culturi şi societăți, de a le da o mână de ajutor celor care nu dispun de resursele necesare. În timp, s-ar putea să apară şi alte aspecte ale acestei solidarități.

Ori de câte ori un educator, o persoană sau o organizație din orice parte a lumii se hotărăşte să abordeze programul SCREAM, este recomandabil să dedice o parte a activității grupului stabilirii unei "legături de solidaritate" — a unei căi de comunicare — cu alte persoane care sunt şi ele implicate în program. Se vine astfel în sprijinul programului şi al activității grupului din mai multe puncte de vedere. Această legătură adaugă o dimensiune umană proiectului. Tinerii îşi vor da seama că nu sunt singuri în ceea ce fac, că fac parte dintr-o rețea mondială de tineri care lucrează cu toții împreună pentru a-şi înțelege şi a-şi promova drepturile, precum şi pentru a sprijini campania de eliminare a muncii copiilor. Este foarte important acest lucru, pentru că tinerii vor constata astfel că proiectul pe care îl desfăşoară nu este un exercițiu izolat şi ei nu îşi desfăşoară activitatea într-un vid. Ei pot să comunice cu alți tineri din lume, să împărtăşească din experiențele lor personale, să afle cum au abordat alții modulele, să se familiarizeze cu piesele de teatru scrise de alții, să împărtăşească din scrisorile pe care le-au scris anumitor persoane şi să construiască relații, până la punctul în care s-ar putea chiar să se viziteze reciproc, într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat.

Solidaritatea se poate dovedi cât se poate de concretă. De exemplu, în etapa de testare a programului în Republica Irlanda, grupul de elevi a organizat o serie de evenimente pentru strângerea de fonduri care le-au permis să ofere o mână de ajutor colegilor lor din Iordania şi Nepal, cărora le-au trimis materialele didactice necesare pentru a putea desfăşura un program SCREAM cât mai complet.

Acestea sunt gesturi aparent simple, dar care pot contribui enorm la îndepărtarea barierelor care stau în calea dezvoltării sociale şi a integrării globale. Legăturile dintre grupurile de tineri din toată lumea pot lua o multitudine de forme şi sperăm că, pe măsură ce programul este aplicat pe o scară tot mai largă, ele vor apărea şi se vor contura tot mai clar. Ne-am bucura să aflăm de la dvs. dacă aveți intenția de a folosi modulele SCREAM. Găsiți adresa la care ne puteți contacta la sfârşitul acestui Ghid al utilizatorului. De asemenea, veți găsi în anexă un formular de participare la program, pe care îl puteți completa şi trimite la IPEC Geneva după ce ați încheiat programul. La primirea acestui formular, IPEC vă va trimite un certificat special SCREAM în semn de recunoaştere pentru sprijinul acordat de dvs. şi grupul dvs. campaniei globale de eliminare a muncii copiilor. Dacă nu ne trimiteți informații despre dvs., nu vom şti cine foloseşte acest program, în ce țări şi în ce contexte.

Evaluare

Executarea acestor module poate fi o adevărată provocare; prin urmare, este atât util, cât şi instructiv, atât pentru dvs. cât şi pentru IPEC, să reflectați cu atenție asupra diferitelor aspecte ale procesului pedagogic pe parcursul derulării programului. Pentru a putea efectua mai uşor evaluarea, vă sugerăm să folosiți eventual şi chestionarul de evaluare anexat la acest Ghid al utilizatorului.

Evaluarea educatorului

După parcurgerea fiecărui modul, realizați o evaluare personală a acestuia, atunci când sunteți singur:

- *Sentimente* – Cum au reacționat diferiți membri ai grupului în timpul lecțiilor? Considerați că au reuşit să pătrundă spiritul modulului? Ați observat manifestări de supărare sau tulburare în rândul tinerilor? Ați observat dacă vreunul dintre ei s-a ținut deoparte? Dacă da, de ce a făcut acest lucru şi cum puteți evita o astfel de situație pe parcursul următoarelor module?
- *Implicare* – Toți tinerii s-au implicat în lecții, s-au arătat interesați şi motivați? Au reacționat bine la exerciții? Considerați că ați fi putut desfăşura lecțiile şi altfel? Cum? Ați reuşit să stabiliți un nivel bun de comunicare cu membrii grupului pe tot parcursul lecțiilor? V-ați deplasat suficient de mult printre tineri în timpul activităților de grup? Ați stat de vorbă cu ei, le-ați dat sfaturi, le-ați oferit sprijin? Ajutorul din afară de care ați beneficiat v-a fost cu adevărat de folos în desfăşurarea modulului? Participanții au efectuat activități de continuare a activității corespunzătoare, adică au scris scrisori de mulțumire sau au apelat la alte forme de comunicare?
- *Angajament față de viitor* – Credeți că membrii grupului doresc să continue să participe la module şi la întregul program? Credeți că sunt pregătiți să treacă mai departe? Considerați că participanții sunt suficient de motivați şi angajați față de program? Considerați că dinamica grupului s-a îmbunătățit pe parcursul acestui modul? Tinerii s-au arătat încrezători în timpul interacțiunilor dintre ei şi cu dvs.? Participă deschis la lecții? Vorbesc? Puteți să-i identificați uşor pe cei care vă susțin cu adevărat în ceea ce faceți şi pe cei care sunt indiferenți? Cum puteți face ca să ajungeți la cei indiferenți, menținând în acelaşi timp motivația celor care manifestă interes? E cazul să mai repetați acest modul, sau altele anterioare, sau puteți trece mai departe? Tinerii sunt pregătiți pentru un nou modul?
- *Dezvoltarea resurselor* – V-ați gândit să luați legătura cu persoane care s-au arătat deosebit de interesate, motivate şi angajate față de program pentru a le întreba dacă nu ar dori să se implice într-o reluare pe scară mai largă a acestuia, poate cu elevi din şcoala primară, sau chiar cu cei de aceeaşi vârstă?

Această listă de considerații şi întrebări nu se vrea exhaustivă, iar dvs. veți putea probabil să vă gândiți şi la altele pe măsură ce parcurgeți acest proces. Notițele, rapoartele, sentimentele şi opiniile dvs. sunt esențiale în acest context.

Evaluarea tinerilor

Impactul pe termen lung al programului SCREAM este mai greu de evaluat, deoarece în acest scop este necesară o monitorizare atentă a participanților la program după încheierea acestuia. Vă sfătuim totuşi ca, la încheierea fiecărui modul, să-i rugați pe membrii grupului să evalueze programul şi activitățile desfăşurate. Vă recomandăm de asemenea să solicitați şi altor educatori sau persoanelor din afară care au colaborat cu dvs. la realizarea programului să vă comunice părerea despre cele constatate.

Este bine să efectuați o analiză a exercițiului de evaluare cât se poate de repede. Această analiză poate servi drept raport global cu privire la ansamblul programului la încheierea acestuia. Pe această bază, veți putea să trageți propriile concluzii despre succesul şi utilitatea programului. Nu uitați că noi, la IPEC, ne-am bucura în mod deosebit să primim câteva copii după aceste analize, precum şi orice observații individuale pe care le considerați utile şi pertinente. Aceste informații ne vor ajuta să dezvoltăm mai departe caseta didactică SCREAM şi să evaluăm impactul său în diferite regiuni ale lumii.

Rolul dvs.

În ultimă instanță, modul în care realizați aceste module şi ce veți avea de câştigat dvs. şi grupul dvs. din ele va depinde de dvs. Scopul urmărit de IPEC este în primul rând asigurarea utilizării acestor module pe o scară cât mai largă.

Natura durabilă a programului şi lucrurile care se vor realiza după încheierea acestuia pentru tinerii pe care îi educați se vor axa pe tema educației între egali, pe crearea şi susținerea unor rețele naționale, regionale şi internaționale formate din persoane şi grupuri interesate.

Sperăm că un mare număr de tineri vor folosi cunoştințele şi experiențele dobândite prin intermediul acestor module într-o măsură cât mai mare şi cu cât mai multă înțelepciune. Educația de la egal la egal este un instrument puternic, care va spori impactul celor învățate. Tinerii cu care ați lucrat vor discuta despre proiect cu prietenii, cu familiile lor, cu alte persoane din cadrul comunității. Puteți genera un interes mai larg dacă îi îndemnați pe tineri să vorbească deschis şi liber despre programul la care au participat. Încurajați-i să încerce să obțină şi alte informații pe această temă în mod independent. Organizați alte lecții la care să-i invitați pe foştii participanți la program ca ajutoare din afară, pentru a vorbi despre propriile lor experiențe, sau pentru a coordona ei înşişi modulele.

Îndemnați-i pe tinerii pe care i-ați identificat ca potențiale ajutoare pentru alte proiecte să vă ajute să pregătiți alte lecții cu participanți mai tineri, poate în cadrul unei şcoli primare din localitate. Copiii reacționează mai uşor la colaborarea cu alți copii. Tinerii au mult mai multă încredere în relațiile cu alți tineri decât cu persoanele care reprezintă autoritatea sau chiar cu părinții lor.

Considerăm că orice îmbunătățire a modulelor SCREAM este binevenită. Următoarea secțiune se va referi la importanța unui feedback continuu care să vină în sprijinul acestui proces. Suntem conştienți de faptul că persoanele sau organizațiile care folosesc programul SCREAM se vor strădui să adapteze unele module la culturile, tradițiile şi obiceiurile locale. Mai mult, unele dintre ele ar putea avea în vedere traducerea modulelor în alte limbi, sau chiar dialecte. Această formă de dezvoltare ar constitui un indicator de performanță pentru programul SCREAM şi ar fi primită extrem de favorabil. Singurul lucru pe care îl solicităm celor care hotărăsc să realizeze o traducere a materialului este să informeze programul IPEC despre acest demers şi să ne trimită câteva exemplare din modulele adaptate sau traduse. Este foarte probabil că în lume mai sunt şi alte grupuri care ar putea beneficia de munca dvs., iar noi am dori să împărtăşim astfel de experiențe pe o scară cât mai largă. De asemenea, v-am fi deosebit de recunoscători dacă ați menționa sursa din care ați preluat materialele în documentele adaptate sau traduse.

În încheiere, trebuie să spunem încă o dată că aplicarea pe scară largă a acestei casete didactice este cheia succesului programului SCREAM. Îi îndemnăm pe educatorii din lumea întreagă să utilizeze acest program. În acest sens, pentru a reduce la minimum cheltuielile de reproducere a materialelor şi a facilita aplicarea programului, îi invităm pe educatori să facă copii după aceste module şi să le distribuie printre colegi

sau să le împartă unui număr cât mai mare de instituții. Caseta didactică SCREAM a fost concepută tocmai în ideea acestei forme gratuite de distribuire. Puteți informa şi alte persoane care ar putea fi interesate de această temă că seria completă a modulelor poate fi descărcată gratis de pe site-ul IPEC de pe Internet.

Feedback continuu

Pe măsură ce lucrați cu aceste module, am dori să aflăm comentariile dvs., din perspectiva educatorului. Am dori să aflăm şi ce au de spus elevii dvs. sau tinerii cu care lucrați. Aceste module sunt ca nişte organisme vii, care urmează să fie actualizate şi revizuite permanent în lumina reacțiilor pe care le primim din partea participanților. Contribuția dvs. este esențială pentru ciclul de calitate şi pentru durabilitatea acestor module.

Ne-am bucura oricând să ni se trimită studii de caz privind punerea în practică a acestor module. Dacă dispuneți de fotografii sau de materiale filmate despre desfăşurarea proiectului, v-am fi recunoscători dacă ne-ați trimite copii şi după acestea. Avem de a face aici cu un proces triplu de învățare: tinerii învață de la dvs. – dvs. învățați de la ei şi de la noi – iar noi vom învăța de la dvs. şi de la ei. De aici reiese şi importanța decisivă a unui feedback continuu din partea dvs., precum şi importanța ciclului de calitate. De exemplu, am dori să vedem rezultatele exercițiului de elaborare a comunicatelor de presă din cadrul modulelor de Presă, atât variantele mai scurte, elaborate de grupele mai mici, cât şi comunicatele complete realizate de ansamblul grupului. Ne-ar face de asemenea plăcere să primim copii după articolele publicate în presa scrisă pe această temă. Nu uitați să ne transmiteți şi detaliile referitoare la aceste articole, cum ar fi țara şi regiunea unde au fost publicate, denumirea ziarului şi data publicării.

În plus, după ce parcurgeți proiectul SCREAM, vă rugăm să completați formularul de participare anexat, care se referă la detaliile esențiale ale activității dvs. Vă rugăm să trimiteți formularul completat la adresa indicată. Pe baza formularelor primite, IPEC vă va trimite un certificat în semn de mulțumire şi recunoaştere pentru munca pe care ați desfăşurat-o dvs. şi grupul dvs. în susținerea campaniei globale de eliminare a muncii copiilor.

Dacă, dintr-un motiv oarecare, formularul lipseşte din caseta didactică sau este deteriorat, îl puteți descărca uşor de pe site-ul IPEC, la adresa:

www.ilo.org/public/english/standards/ipec/index.htm

Pentru IPEC, o parte importantă a activității de continuare a activității este obținerea unui volum cât mai mare de informații despre frecvența de utilizare a modulelor, despre cei care le folosesc şi de ce (precum şi despre cei care nu le folosesc şi de ce), despre impactul programului asupra educatorilor şi tinerilor, succesele şi eşecurile lor şi evoluția lor ulterioară. Comunicați-ne gândurile dvs. despre modalitatea în care credeți că se pot îmbunătăți materialele, metodologia şi impactul programului. Trimiteți-ne idei de noi module pe care să le putem integra în program. Tocmai aceasta este frumusețea unei rețele ca aceasta – cu toții susținem aceeaşi cauză, suntem angajați şi motivați față de program şi înțelegem necesitatea de a conlucra cu toții pentru consolidarea drepturilor copilului şi pentru eradicarea muncii copiilor pentru totdeauna din societățile noastre. Vom putea face acest lucru, chiar dacă vom avea nevoie de mult timp –dacă reuşim să construim o platformă adecvată, munca copiilor ***poate*** fi eliminată.

Informații de contact

Pentru orice informații şi comunicări în legătură cu programul SCREAM, vă rugăm să vă adresați direct la IPEC la următoarea adresă:

Programul Internațional pentru eliminarea muncii copiilor (IPEC)

Organizația Internațională a Muncii (OIM)

4, Route des Morillons, CH-1211 Geneva 22, Elveția

Telefon: +41 22 799 77 47

Fax: +41 22 799 81 81

E-mail: childlabour@ilo.org

Site pe Internet:

www.ilo.org/public/english/standards/ipec/index.htm

Anexa 1

Acronime care apar în cadrul modulelor

ASEAN	Asociația Națiunilor din Asia de Sud-Est
HIV	Virusul imunodeficienței umane
IPEC	Programul Internațional pentru Eliminarea Muncii Copiilor
MERCOSUR	Mercado Común del Sur (Piața Comună a Conului Sudic) care cuprinde următorii membri: Argentina, Brazilia, Paraguay, Uruguay
NAFTA	Acordul Nord-American de Comerț Liber
OIM	Organizația Internațională a Muncii
ONG	organizații non-guvernamentale
SADC	Comunitatea de Dezvoltare a Africii de Sud
SCREAM	Apărarea Drepturilor Copilului prin Educație, Artă şi Mass Media
SIDA	Sindromul imunodeficienței dobândite
TVA	Taxă pe valoarea adăugată
UE	Uniunea Europeană
UN	Organizația Națiunilor Unite
UNESCO	Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Ştiință şi Cultură
UNICEF	Fondul Națiunilor Unite pentru Copii

Opriți munca copiilor

Formular de participare

În cazul în care ați utilizat caseta didactică SCREAM, vă rugăm să ne acordați puțin din timpul dvs. pentru a completa acest formular de participare. La primirea formularului completat, IPEC vă va trimite un certificat de recunoaştere a contribuției dvs. şi a grupului dvs. la campania mondială de eliminare a muncii copiilor.

Denumirea completă / descrierea grupului:

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Denumirea completă a instituției / unității şcolare:

. . . . . .

. . . . . .

Adresa completă, numerele de telefon şi fax, adresa de e-mail şi site-ul pe Internet:

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Numele şi prenumele respondentului:

. . . . . .

Funcția / responsabilitățile respondentului şi relația sa cu grupul:

. . . . . .

Data la care a demarat şi s-a încheiat proiectul:

. . . . . .

Numele, sexul şi vârsta tinerilor implicați în proiect (N.B. dacă nu doriți să dați nume, indicați cel puțin compoziția grupului după vârstă şi sex) – dacă este cazul, utilizați o foaie de hârtie separată:

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Cum ați luat cunoştință despre existența programului SCREAM Opriți munca copiilor?

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Care au fost modulele pe care le-ați parcurs şi în ce ordine le-ați abordat?

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

De ce ați ales tocmai aceste module?

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Ați mai organiza un astfel de proiect cu un alt grup de tineri folosind caseta didactică SCREAM? Vă rugăm să indicați motivele răspunsului dvs., fie că e pozitiv sau negativ.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Opriți munca copiilor

Chestionar de evaluare

V-am fi deosebit de recunoscători dacă, pe lângă formularul de participare, ați accepta să completați şi acest chestionar de evaluare. Chiar dacă nu sunteți în măsură să răspundeți la toate întrebările, vă rugăm să dați răspunsuri cât mai sincere şi mai detaliate la cele la care puteți răspunde. Chestionarul cuprinde multe întrebări, însă nu aveți obligația de a răspunde la toate, mai ales dacă ele nu se potrivesc cu situația dvs. sau vi se par dificile. Orice hotărâre ați lua, vă rugăm să încercați să ne trimiteți răspunsul dvs. de îndată ce ați încheiat programul. Sperăm că programul SCREAM se va dezvolta şi se va îmbogăți prin utilizarea sa pe scară tot mai largă. Ne-am bucura să primim de la dvs. descrierea experiențelor dobândite, sfaturi şi comentarii, deoarece acestea ne vor ajuta să reactualizăm constant şi să îmbunătățim programul nostru educativ şi să elaborăm noi module cu scopul de a extinde gama activităților şi de a le adapta unor contexte sociale şi culturale diferite. Dacă doriți să dați răspunsul mai lungi, vă rugăm să scrieți pe foi suplimentare.

Răspunsurile dvs. vor fi tratate cu confidențialitate. Singurul obiectiv pe care îl urmărim este acela de a afla mai multe lucruri despre cei care utilizează programul şi motivele acestora, pentru ca apoi să putem revizui modulele şi modelul educativ printr-un ciclu de calitate. Am dori de asemenea să creăm o bază de date care să conțină date despre diferitele grupuri care lucrează cu programul SCREAM. Colaborarea dvs. este deosebit de utilă, iar ideile, observațiile şi sugestiile dvs. vor fi deosebit de apreciate de IPEC.

Explicați de ce dvs. şi grupul dvs. ați decis să desfăşurați programul SCREAM. Care a fost motivația grupului?

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Câte ore pe săptămână ați lucrat cu grupul?

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Am dori să aflăm mai multe despre împrejurările sau situația concretă a grupului cu care ați lucrat. Ne dăm însă seama că se poate întâmpla să nu doriți să oferiți astfel de informații, pentru a-i proteja pe tinerii cu care ați lucrat. Dacă însă considerați că, utilizând nume fictive pentru a asigura anonimatul participanților, aceştia vor fi în siguranță, atunci vă rugăm să răspundeți solicitării noastre. Astfel ne-ați ajuta în activitatea noastră de documentare şi evaluare. Suntem interesați de o serie de aspecte, de exemplu, am dori să ştim dacă printre membrii grupului s-au numărat şi tineri cu o formă de handicap? A fost vreunul dintre ei expus unor forme de abuz, exploatare sau traume, sau continuă să se afle într-o astfel de situație? Vreunul dintre tinerii din grupul dvs. lucrează cu normă întreagă cu parțială? Au fost unii dintre aceşti tineri copii care muncesc? Cum v-ați descurcat atunci când ați avut de-a face cu astfel de situații speciale? Considerați că programul a reuşit să-i protejeze şi să-i ajute pe aceşti tineri?

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Descrieți modul în care dvs. şi tinerii din grup ați atras în program şi alți factori din cadrul comunității, precum şi din cadrul şcolii, dacă v-ați desfăşurat activitatea într-o şcoală. De exemplu, ați implicat în activitățile dvs. partenerii la dialogul tripartit, alte cadre didactice, grupuri comunitare etc.?

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Ați apelat la ajutor din afară în executarea vreunuia din aceste module, de exemplu scriitori, actori, artişti plastici, jurnalişti?

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

A avut de câştigat comunitatea mai largă (şi şcoala în cadrul căreia ați lucrat, dacă e cazul) de pe urma proiectului? În ce mod? În ce mod a favorizat proiectul conştientizarea problemei muncii copiilor în cadrul comunității?

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Considerați că, atunci când ați avut de pregătit lecții pe anumite teme legate de problematica muncii copiilor, informațiile furnizate de module au fost suficiente pentru a vă putea pregăti corespunzător?

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Care sunt în opinia dvs. punctele forte şi punctele slabe ale acestor module? Vă rugăm să le descrieți în detaliu.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Resursele umane sau financiare pe care le-ați avut la dispoziție s-au dovedit un factor prohibitiv în executarea modulelor? În ce mod?

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Considerați că un astfel de program şi-ar putea găsi locul în învățământul general? Ați sprijini o campanie în acest sens? Vă rugăm să explicați cauzele atitudinii dvs., fie că sunteți pentru sau împotriva acestei idei.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Considerați că tinerii din grupul dvs. au avut de câştigat din acest proiect din punctul de vedere al dezvoltării lor personale şi sociale şi al studiilor lor? Vă rugăm să dați un răspuns cât mai detaliat.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Considerați că atitudinile şi comportamentele tinerilor s-au modificat ca urmare a proiectului? În ce mod?

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Ce inițiative proprii au avut tinerii din grupul dvs. pe parcursul programului?

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Care au fost modulele şi activitățile care le-au plăcut cel mai mult şi cel mai puțin participanților? Explicați care au fost cauzele sentimentelor lor de mulțumire, nemulțumire sau frustrare .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Dacă v-ați hotărî să mai parcurgeți o dată programul SCREAM, ați schimba ceva? Ce ați face altfel şi de ce?

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Ați solicitat grupului cu care ați lucrat să evalueze experiențele dobândite în cadrul proiectului? Cum au răspuns la această solicitare? Vă rugăm să ne trimiteți copii după rapoartele de evaluare întocmite sau după răspunsurile individuale date.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Vă rugăm să ne trimiteți materialele care au rezultat din activitățile desfăşurate cu grupul dvs. despre care credeți că ar putea fi utile în procesul de evaluare continuă, cum ar fi: comunicate de presă, articole din presă, înregistrări ale unor interviuri, materiale video, eseuri, scrisori, poezii, picturi, colaje, copii după jurnale, imagini ale unor pereți cu graffiti, piese de teatru, rezultatele unor anchete, rapoarte de documentare, şi aşa mai departe.

Dvs. sau tinerii din grupul dvs. doriți să formulați observații, idei sau propuneri care ne-ar putea ajuta să îmbunătățim programul SCREAM Opriți munca copiilor? De exemplu, aveți propuneri de noi module, de îmbunătățire a celor existente sau de adaptare a acestora la anumite situații sau împrejurări?

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Credeți că dvs. şi grupul dvs. ați putea ajuta programul IPEC să promoveze răspândirea programului SCREAM? Spuneți-ne cum vă putem ajuta ca să ne puteți ajuta.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Vă rugăm să folosiți spațiul de mai jos pentru orice alte observații pe care doriți să le formulați în legătură cu materialele didactice care v-au fost puse la dispoziție, concepția proiectului, evoluțiile viitoare, experiențele proprii, şi aşa mai departe.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

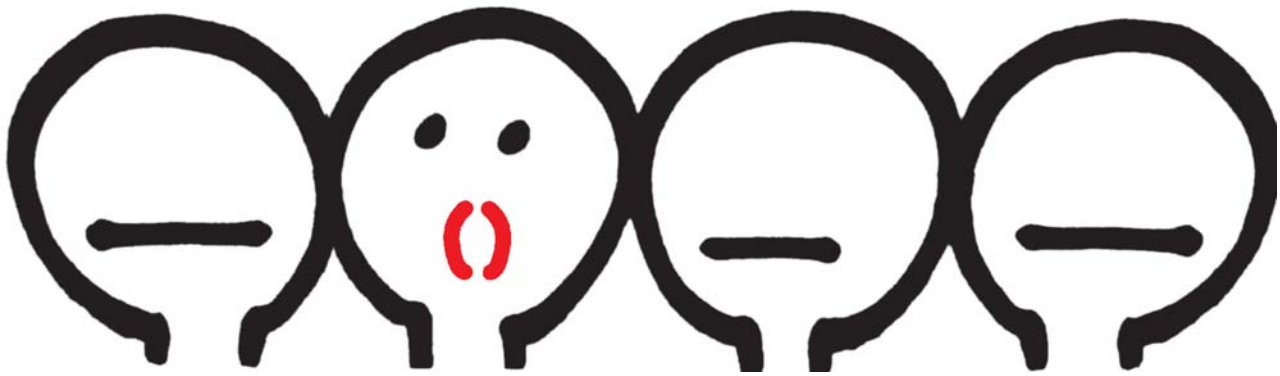
Vă mulțumim!

Organizația Internațională a Muncii

SCREAM

Opriți munca copiilor

Declarații şi convenții internaționale

1. Declarația Universală a Drepturilor Omului

La 10 decembrie 1948, Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a adoptat şi proclamat Declarația Universală a Drepturilor Omului, al cărei text complet apare pe următoarele pagini. După acest act istoric, Adunarea Generală a recomandat statelor membre să difuzeze textul Declarației şi "să facă tot ce este necesar pentru ca acesta să fie distribuit, afişat, citit si explicat mai ales în şcoli şi în alte instituții de învățământ, oricare ar fi statutul politic al țărilor sau teritoriilor în care se află".

PREAMBUL

Considerând că recunoaşterea demnității inerente tuturor membrilor familiei umane şi a drepturilor lor egale şi inalienabile constituie fundamentul libertății, dreptății şi păcii în lume,

Considerând că ignorarea şi disprețuirea drepturilor omului au dus la acte de barbarie care revoltă conştiința omenirii şi că făurirea unei lumi în care ființele umane se vor bucura de libertatea cuvântului şi a convingerilor şi vor fi eliberate de teamă şi de mizerie a fost proclamată drept cea mai înaltă aspirație a oamenilor,

Considerând că este esențial ca drepturile omului să fie ocrotite de autoritatea legii pentru ca omul să nu fie silit să recurgă, ca soluție extremă, la revolta împotriva tiraniei şi asupririi,

Considerând că este esențial a se încuraja dezvoltarea relațiilor prieteneşti între națiuni,

Considerând că în Cartă popoarele Organizației Națiunilor Unite au proclamat din nou credința lor în drepturile fundamentale ale omului, în demnitatea şi valoarea persoanei umane, drepturi egale pentru bărbați şi femei şi că au hotărât să favorizeze progresul social şi îmbunătățirea condițiilor de viață în cadrul unei libertăți mai mari,

Considerând că statele membre s–au angajat să promoveze, în colaborare cu Organizația Națiunilor Unite, respectul universal şi efectiv față de drepturile omului şi libertățile fundamentale,

Considerând că o concepție comună despre aceste drepturi şi libertăți este de cea mai mare importanță pentru realizarea deplină a acestui angajament,

ADUNAREA GENERALĂ proclamă prezenta DECLARAȚIE UNIVERSALĂ A DREPTURILOR OMULUI, ca ideal comun spre care trebuie să tindă toate popoarele şi toate națiunile, pentru ca toate organele societății să se străduiască, având această declarație permanent în minte, ca prin învățătură şi educație să dezvolte respectul pentru aceste drepturi şi libertăți şi să asigure prin măsuri progresive, de ordin național şi internațional, recunoaşterea şi aplicarea lor universală şi efectivă, atât în sânul popoarelor statelor membre, cat şi al celor din teritoriile aflate sub jurisdicția lor.

Articolul 1

Toate ființele umane se nasc libere şi egale în demnitate şi drepturi. Ele sunt înzestrate cu rațiune şi conştiință şi trebuie să se comporte unele față de altele în spiritul fraternității.

Articolul 2

Fiecare om se poate prevala de toate drepturile şi libertățile proclamate în prezenta declarație, fără nici un fel de deosebire, ca de pildă deosebirea de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, de origine națională sau socială, avere, naştere sau orice alte împrejurări. În afară de aceasta nu se va face nici o deosebire după statutul politic, juridic sau internațional al țării sau al teritoriului de care ține o persoană, fie că această țară sau teritoriu sunt independente, sub tutelă, neautonome sau supuse vreunei alte limitări de suveranitate.

Articolul 3

Orice ființă umană are dreptul la viață, la libertate şi la securitatea persoanei sale.

Articolul 4

Nimeni nu va fi ținut în sclavie, nici în servitute; sclavajul şi comerțul cu sclavi sunt interzise sub toate formele lor.

Articolul 5

Nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante.

Articolul 6

Fiecare om are dreptul să i se recunoască pretutindeni personalitatea juridică.

Articolul 7

Toți oamenii sunt egali în fața legii şi au, fără nici o deosebire, dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar viola prezenta declarație şi împotriva oricărei provocări la o asemenea discriminare.

Articolul 8

Orice persoană are dreptul la satisfacția efectivă din partea instanțelor juridice naționale competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce-i sunt recunoscute prin constituție şi lege.

Articolul 9

Nimeni nu trebuie să fie arestat, deținut sau exilat în mod arbitrar.

Articolul 10

Orice persoană are dreptul în deplină egalitate de a fi audiată în mod echitabil de către un tribunal independent şi imparțial care va hotărî fie asupra drepturilor şi obligațiilor sale, fie asupra temeiniciei oricărei acuzări în materie penală îndreptată împotriva sa.

Articolul 11

(1) Orice persoană acuzată de comiterea unui act cu caracter penal, are dreptul să fie presupusă nevinovată, până când vinovăția sa va fi stabilită în mod legal în cursul unui proces public în care i-au fost asigurate toate garanțiile necesare apărării sale.

(2) Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care nu constituiau, în momentul când au fost comise, un act cu caracter penal, conform dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă, decât aceea care era aplicabilă când a fost săvârşit actul cu caracter penal.

Articolul 12

Nimeni nu va fi supus la imixtiuni arbitrare în viața sa personală, în familia sa, în domiciliul lui sau în corespondența sa, nici la atingeri aduse onoarei şi reputației sale. Orice persoană are dreptul la protecția legii împotriva unor asemenea imixtiuni sau atingeri.

Articolul 13

(1) Orice persoană are dreptul de a circula în mod liber şi de a-şi alege reşedința în interiorul granițelor unui stat.

(2) Orice persoană are dreptul de a părăsi orice țară, inclusiv a sa, şi de a reveni în țara sa.

Articolul 14

(1) În caz de persecuție, orice persoană are dreptul de a căuta azil şi de a beneficia de azil în alte țări.

(2) Acest drept nu poate fi invocat în caz de urmărire ce rezultă în mod real dintr-o crimă de drept comun sau din acțiuni contrare scopurilor şi principiilor Organizației Națiunilor Unite.

Articolul 15

(1) Orice persoană are dreptul la o cetățenie.

(2) Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de cetățenia sa, sau de dreptul de a-şi schimba cetățenia.

Articolul 16

(1) Cu începere de la împlinirea vârstei legale, bărbatul şi femeia, fără nici o restricție în ceea ce priveşte rasa, naționalitatea sau religia, au dreptul de a se căsători şi de a întemeia o familie. Ei au drepturi egale la contractarea căsătoriei, în decursul căsătoriei şi la desfacerea ei.

(2) Căsătoria nu poate fi încheiată decât cu consimțământul liber şi deplin al viitorilor soți.

(3) Familia constituie elementul natural şi fundamental al societății şi are dreptul la ocrotire din partea societății şi a statului.

Articolul 17

(1) Orice persoană are dreptul la proprietate, atât singură cât şi în asociație cu alții.

(2) Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de proprietatea sa.

Articolul 18

Orice om are dreptul la libertatea gândirii, de conştiință şi religie; acest drept include libertatea de a-şi schimba religia sau convingerea precum şi libertatea de a-şi manifesta religia sau convingerea, singur sau împreună cu alții, atât în mod public cât şi privat, prin învățătură, practici religioase, cult şi îndeplinirea ritualurilor.

Articolul 19

Orice om are dreptul la libertatea de opinie şi expresie; acest drept include libertatea de a avea opinii fără imixtiune din afară, precum şi libertatea de a căuta, de a primi şi de a răspândi informații şi idei prin orice mijloace şi independent de frontierele de stat.

Articolul 20

(1) Orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire şi asociere paşnică.

(2) Nimeni nu poate fi silit să facă parte dintr-o asociație.

Articolul 21

(1) Orice persoană are dreptul de a lua parte la conducerea treburilor publice ale țării sale, fie direct, fie prin reprezentanții liber aleşi.

(2) Orice persoană are dreptul de acces egal la funcțiile publice din țara sa.

(3) Voința poporului trebuie să constituie baza puterii de stat; această voință trebuie să fie exprimată prin alegeri nefalsificate, care să aibă loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal şi exprimat prin vot secret sau urmând o procedură echivalentă care să asigure libertatea votului.

Articolul 22

Orice persoană în calitatea sa de membru al societății, are dreptul la securitate socială, ea este îndreptățită ca prin efort național şi colaborare internațională, ținându-se seama de organizarea şi resursele fiecărei țări, să obțină realizarea drepturilor economice, sociale şi culturale indispensabile pentru demnitatea sa şi libera dezvoltare a personalității sale.

Articolul 23

(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii sale, la condiții echitabile şi satisfăcătoare de muncă, precum şi la ocrotirea împotriva şomajului.

(2) Toți oamenii, fără nici o discriminare, au dreptul la salariu egal pentru muncă egală.

(3) Orice om care munceşte are dreptul la o retribuire echitabilă şi satisfăcătoare care să-i asigure atât lui, cât şi familiei sale, o existență conformă cu demnitatea umană şi completată, la nevoie, prin alte mijloace de protecție socială.

(4) Orice persoană are dreptul de a întemeia sindicate şi de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor lor.

Articolul 24

Orice persoană are dreptul la odihnă şi recreație, inclusiv la o limitare a zilei de muncă şi la concedii periodice plătite.

Articolul 25

(1) Orice om are dreptul la un nivel de trai care să-i asigure sănătatea şi bunăstarea lui şi a familiei sale, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum şi serviciile sociale necesare; el are dreptul la asigurare în caz de şomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința sa.

(2) Mama şi copilul au dreptul la ajutor şi ocrotire deosebite. Toți copiii, fie că sunt născuți în cadrul unei căsătorii, sau în afara acesteia, se bucură de aceeaşi protecție socială.

Articolul 26

(1) Orice persoană are dreptul la învățătură. Învățământul trebuie să fie gratuit, cel puțin în ceea ce priveşte învățământul elementar şi general. Învățământul tehnic şi profesional trebuie să fie la îndemâna tuturor, iar învățământul superior trebuie să fie de asemenea egal accesibil tuturora, pe bază de merit.

(2) Învățământul trebuie să urmărească dezvoltarea deplină a personalității umane şi întărirea respectului față de drepturile omului şi libertățile fundamentale. El trebuie să promoveze înțelegerea, toleranța, prietenia între toate popoarele şi toate grupurile rasiale sau religioase, precum şi dezvoltarea Organizației Națiunilor Unite pentru menținerea păcii.

(3) Părinții au dreptul de prioritate în alegerea felului de învățământ pentru copiii lor minori.

Articolul 27

(1) Orice persoană are dreptul de a lua parte în mod liber la viața culturală a colectivității, de a se bucura de arte şi de a participa la progresul ştiințific şi la binefacerile lui.

(2) Fiecare om are dreptul la ocrotirea intereselor morale şi materiale care decurg din orice lucrare ştiințifică, literară sau morală al cărei autor este.

Articolul 28

Orice persoană are dreptul la o orânduire socială şi internațională în care drepturile şi libertățile expuse în prezenta declarație pot fi pe deplin înfăptuite.

Articolul 29

(1) Orice persoană are îndatoriri față de colectivitate, deoarece numai în cadrul acesteia este posibilă dezvoltarea liberă şi deplină a personalității sale.

(2) În exercitarea drepturilor şi libertăților sale, fiecare om este supus doar îngrădirilor stabilite prin lege, exclusiv în scopul de a asigura cuvenita recunoaştere şi respectare a drepturilor şi libertăților altora şi ca să fie satisfăcute justele cerințe ale moralei, ordinii publice şi bunăstării generale într-o societate democratică.

(3) Aceste drepturi şi libertăți nu vor putea fi în nici un caz exercitate contrar scopurilor şi principiilor Organizației Națiunilor Unite.

Articolul 30

Nici o dispoziție a prezentei Declarații nu poate fi interpretată ca implicând pentru vreun stat, grupare sau persoană, dreptul de a se deda la vreo activitate sau de a săvârşi vreun act îndreptat spre desființarea unor drepturi sau libertăți enunțate în prezenta Declarație.

2. Convenția ONU cu privire la drepturile copilului

Adoptată şi deschisă pentru semnare, ratificare şi aderare prin

Rezoluția Adunării Generale nr. 44/25 din 20 noiembrie 1989

care urma să intre în vigoare la 2 septembrie 1990, conform articolului 49

Preambul

Statele părți la prezenta convenție,

având în vedere că, în conformitate cu principiile proclamate de Carta Națiunilor Unite, recunoaşterea demnității şi a drepturilor egale şi inalienabile ale tuturor membrilor familiei umane constituie fundamentul libertății, dreptății şi păcii în lume,

având în vedere că în Cartă popoarele Națiunilor Unite au proclamat din nou încrederea lor în drepturile fundamentale ale omului, în demnitatea şi valoarea persoanei umane şi au hotărât să promoveze progresul social şi condiții mai bune de trai în contextul unei libertăți sporite,

recunoscând faptul că Națiunile Unite, în Declarația Universală a Drepturilor Omului şi în pactele internaționale privind drepturile omului, au proclamat şi au convenit că fiecare poate să se prevaleze de drepturile şi de libertățile enunțate de acestea, fără nici o deosebire de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, naționalitate şi origine socială, situație materială, statut la naştere sau alt statut,

amintind faptul că în Declarația Universală a Drepturilor Omului Națiunile Unite au proclamat dreptul copiilor la îngrijire şi asistență speciale,

având convingerea că familia, ca unitate de bază a societății şi ca mediu natural destinat creşterii şi bunăstării tuturor membrilor săi şi, în special, a copiilor, trebuie să beneficieze de protecția şi de asistența de care are nevoie pentru a-şi putea asuma pe deplin responsabilitățile în cadrul societății,

recunoscând că pentru dezvoltarea plenară şi armonioasă a personalității sale copilul trebuie să crească într-un mediu familial, într-o atmosferă de fericire, dragoste şi înțelegere,

ținând seama de faptul că un copil trebuie să fie pe deplin pregătit să trăiască independent în societate şi să fie educat în spiritul idealurilor proclamate în Carta Națiunilor Unite şi, în special, în spiritul păcii, demnității, libertății, toleranței, egalității şi solidarității,

având în vedere că necesitatea de a extinde protecția specială acordată copilului a fost enunțată în Declarația de la Geneva din 1924 privind drepturile copilului şi în Declarația drepturilor copilului, adoptată de Adunarea Generală la 20 noiembrie 1959, şi a fost recunoscută în Declarația Universală a Drepturilor Omului, în Pactul internațional privind drepturile civile şi politice (în special art. 23 şi 24), în Pactul internațional privind drepturile economice, sociale şi culturale (în special art. 10) şi în statutele şi instrumentele aplicabile ale instituțiilor specializate şi ale organizațiilor internaționale preocupate de bunăstarea copilului,

având în vedere că, aşa cum s-a arătat în Declarația drepturilor copilului, „dată fiind lipsa sa de maturitate fizică şi intelectuală, copilul are nevoie de protecție şi îngrijire speciale, inclusiv de o protecție juridică adecvată, atât înainte cât şi după naşterea sa",

reamintind dispozițiile Declarației cu privire la principiile sociale şi juridice aplicabile protecției şi bunăstării copiilor, cu referire specială la practicile în materie de plasament familial şi de adopție pe plan național şi internațional, precum şi Regulile minimale standard ale Națiunilor Unite privind administrarea justiției în cazul minorilor (Regulile de la Beijing), Declarația privind protecția femeilor şi copiilor în caz de stare de urgență şi de conflict armat,

recunoscând că în toate țările lumii există copii care trăiesc în condiții extrem de dificile şi care au nevoie de o atenție deosebită,

ținând seama de importanța tradițiilor şi a valorilor culturale ale fiecărui popor în protejarea şi dezvoltarea armonioasă a copilului,

recunoscând importanța cooperării internaționale destinate îmbunătățirii condițiilor de trai ale copiilor din toate țările şi, în special, din țările în curs de dezvoltare,

convin după cum urmează:

PARTEA I

Articolul 1

În sensul prezentei convenții, prin copil se înțelege orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, exceptând cazurile în care legea aplicabilă copilului stabileşte limita majoratului sub această vârstă.

Articolul 2

(1) Statele părți se angajează să respecte şi să garanteze drepturile stabilite în prezenta convenție tuturor copiilor din jurisdicția lor, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, de naționalitate, apartenență etnică sau origine socială, de situația materială, incapacitatea fizică, de statutul la naştere sau de statutul dobândit al copilului ori al părinților sau al reprezentanților legali ai acestuia.

(2) Statele părți vor lua toate măsurile de protejare a copilului împotriva oricărei forme de discriminare sau de sancționare pe considerente ținând de situația juridică, activitățile, opiniile declarate sau convingerile părinților, ale reprezentanților săi legali sau ale membrilor familiei sale.

Articolul 3

(1) În toate acțiunile care privesc copiii, întreprinse de instituțiile de asistență socială publice sau private, de instanțele judecătoreşti, autoritățile administrative sau de organele legislative, interesele copilului vor prevala.

(2) Statele părți se obligă să asigure copilului protecția şi îngrijirea necesare în vederea asigurării bunăstării sale, ținând seama de drepturile şi obligațiile părinților săi, ale reprezentanților săi legali sau ale altor persoane cărora acesta le-a fost încredințat în mod legal, şi în acest scop vor lua toate măsurile legislative şi administrative corespunzătoare.

(3) Statele părți vor veghea ca instituțiile, serviciile şi aşezămintele care răspund de protecția şi îngrijirea copiilor să respecte standardele stabilite de autoritățile competente, în special cele referitoare la securitate şi sănătate, la numărul şi calificarea personalului din aceste instituții, precum şi la asigurarea unei supravegheri competente.

Articolul 4

Statele părți se angajează să ia toate măsurile legislative, administrative şi de orice altă natură necesare în vederea punerii în aplicare a drepturilor recunoscute în prezenta convenție. În cazul drepturilor economice, sociale şi culturale statele părți se obligă să adopte aceste măsuri, fără a precupeți resursele de care dispun şi, dacă este cazul, în cadrul cooperării internaționale.

Articolul 5

Statele părți vor respecta responsabilitățile, drepturile şi îndatoririle ce revin părinților naturali ai copilului sau, după caz şi conform tradiției locale, membrilor familiei lărgite sau comunității, tutorilor sau altor persoane care au, prin lege, copii în îngrijire, de a asigura, de o manieră corespunzătoare capacităților în continua dezvoltare ale copilului, îndrumarea şi orientarea necesare în exercitarea de către copil a drepturilor recunoscute în prezenta convenție.

Articolul 6

(1) Statele părți recunosc dreptul la viață al fiecărui copil.

(2) Statele părți vor face tot ce le stă în putință pentru a asigura supraviețuirea şi dezvoltarea copilului.

Articolul 7

(1) Copilul se înregistrează imediat după naşterea sa şi are, prin naştere, dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetățenie şi, în măsura posibilului, dreptul de a-şi cunoaşte părinții şi de a fi îngrijit de aceştia.

(2) Statele părți vor veghea ca aplicarea acestor drepturi să respecte legislația lor națională şi obligațiile pe care acestea şi le-au asumat în temeiul instrumentelor internaționale aplicabile în materie, în special în cazul în care nerespectarea acestora ar avea ca efect declararea copilului ca apatrid.

Articolul 8

(1) Statele părți se obligă să respecte dreptul copilului de a-şi păstra identitatea, inclusiv cetățenia, numele şi relațiile familiale, astfel cum sunt recunoscute de lege, fără nici o imixtiune ilegala.

(2) În cazul în care un copil este lipsit în mod ilegal de toate sau de o parte din elementele constitutive ale identității sale, statele părți vor asigura asistența şi protecția corespunzătoare pentru ca identitatea acestuia să fie restabilită cât mai repede posibil.

Articolul 9

(1) Statele părți vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței acestora, exceptând situația în care autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare şi cu respectarea legilor şi a procedurilor aplicabile, că această separare este în interesul suprem al copilului. O astfel de decizie poate deveni necesară în cazuri particulare cum ar fi, de exemplu, în cazul copiilor maltratați sau neglijați de părinți sau în cazul în care părinții trăiesc separat şi se impune luarea unei hotărâri cu privire la locul de reşedință a copilului.

(2) În toate cazurile prevăzute la paragraful 1 din prezentul articol toate părțile interesate trebuie să aibă posibilitatea de a participa la dezbateri şi de a-şi face cunoscute punctele de vedere.

(3) Statele părți vor respecta dreptul copilului care a fost separat de ambii părinți sau de unul dintre ei de a întreține relații personale şi contacte directe cu cei doi părinți ai săi, în mod regulat, exceptând cazul în care acest lucru contravine interesului suprem al copilului.

(4) Când separarea rezultă din măsuri luate de către un stat parte, precum detenția, închisoarea, exilul, expulzarea sau moartea (inclusiv moartea, indiferent de cauză, survenită în timpul detenției) ambilor părinți sau a unuia dintre ei ori a copilului, statul parte va furniza, la cerere, părinților, copilului sau, după caz, unui alt membru al familiei informațiile esențiale despre locul unde se găsesc membrul sau membrii familiei, exceptând cazul în care divulgarea acestor informații ar aduce prejudicii bunăstării copilului. Statele părți vor veghea, de asemenea, ca prezentarea unei astfel de cereri să nu antreneze prin ea însăşi consecințe dăunătoare pentru persoana sau persoanele interesate.

Articolul 10

(1) În conformitate cu obligația ce revine statelor părți potrivit art. 9 paragraful 1, orice cerere depusă de un copil sau de părinții acestuia, în vederea intrării într-un stat parte sau a părăsirii acestuia în scopul reîntregirii familiei, va fi examinată de statele părți cu bunăvoință, umanism şi cu operativitate. Statele părți vor veghea, de asemenea, ca depunerea unei astfel de cereri să nu antreneze consecințe nefaste asupra solicitanților şi membrilor familiei acestora.

(2) Copilul ai cărui părinți îşi au reşedința în state diferite va avea dreptul de a întreține, în afara unor situații excepționale, relații personale şi contacte directe, în mod regulat, cu ambii săi părinți. În acest scop şi în conformitate cu obligația care revine statelor părți în temeiul art. 9 paragraful 1, statele părți vor respecta dreptul copilului şi al părinților săi de a părăsi orice țară, inclusiv propria lor țară, şi de a reveni în propria lor țară. Dreptul de a părăsi orice țară nu poate fi îngrădit decât de restricțiile prevăzute în mod expres de lege şi care sunt necesare pentru protejarea siguranței naționale, a ordinii publice, a sănătății publice sau a bunelor moravuri ori a drepturilor şi libertăților altora şi care sunt compatibile cu celelalte drepturi recunoscute în prezenta convenție.

Articolul 11

(1) Statele părți vor lua măsuri pentru a combate acțiunile ilegale de transferare şi de împiedicare a reîntoarcerii copiilor în, respectiv din, străinătate.

(2) În acest scop statele părți vor promova încheierea de acorduri bilaterale şi multilaterale sau aderarea la acordurile existente.

Articolul 12

(1) Statele părți vor garanta copilului capabil de discernământ dreptul de a-şi exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl priveşte, opiniile copilului urmând să fie luate în considerare ținându-se seama de vârsta sa şi de gradul său de maturitate.

(2) În acest scop copilului i se va da, în special, posibilitatea de a fi ascultat în orice procedură judiciară sau administrativă care îl priveşte, fie direct, fie printr-un reprezentant sau un organism competent, în conformitate cu regulile de procedură din legislația națională.

Articolul 13

(1) Copilul are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi şi de a difuza informaţii şi idei de orice natură, indiferent de frontiere, sub formă orală, scrisă, tipărită sau artistică ori prin orice alte mijloace, la alegerea copilului.

(2) Exercitarea acestui drept poate face subiectul restricţiilor, dar numai al acelor restricţii expres prevăzute de lege şi absolut necesare pentru:

(a) respectarea drepturilor sau a reputaţiei altora; sau

(b) protejarea securităţii naţionale, a ordinii publice, a sănătăţii publice şi a bunelor moravuri.

Articolul 14

(1) Statele părţi vor respecta dreptul copilului la libertatea de gândire, de conştiinţă şi religie.

(2) Statele părţi vor respecta drepturile şi obligaţiile părinţilor sau, după caz, ale reprezentanţilor legali ai copilului de a-l îndruma în exercitarea dreptului sus-menţionat, de o manieră care să corespundă capacităţilor în formare ale acestuia.

(3) Libertatea de a-şi manifesta propriile convingeri religioase sau alte convingeri nu poate fi îngrădită decât de restricţiile prevăzute în mod expres de lege şi care sunt necesare pentru protecţia securităţii publice, a ordinii publice, a sănătăţii publice şi a bunelor moravuri sau a libertăţilor şi drepturilor fundamentale ale altora.

Articolul 15

(1) Statele părţi recunosc drepturile copilului la libertatea de asociere şi la libertatea de întrunire paşnică.

(2) Exercitarea acestor drepturi nu poate fi îngrădită decât de restricţiile prevăzute în mod expres de lege şi care sunt necesare într-o societate democratică, în interesul securităţii naţionale, al siguranţei sau ordinii publice ori pentru a proteja sănătatea publică sau bunele moravuri ori pentru a proteja drepturile şi libertăţile altora.

Articolul 16

(1) Nici un copil nu va fi supus unei imixtiuni arbitrare sau ilegale în viaţa sa privată, în familia sa, în domiciliul său ori în corespondenţa sa, precum şi nici unui fel de atac ilegal la onoarea şi reputaţia sa.

(2) Copilul are dreptul la protecţia garantată de lege împotriva unor astfel de imixtiuni sau atacuri.

Articolul 17

Statele părţi vor recunoaşte importanţa funcţiei îndeplinite de mijloacele de informare în masă şi vor asigura accesul copilului la informaţie şi materiale provenind din surse naţionale şi internaţionale, în special cele care urmăresc promovarea bunăstării sale sociale, spirituale şi morale şi a sănătăţii sale fizice şi morale. În acest scop statele părţi:

(a) vor încuraja difuzarea, prin mijloacele de informare în masă, de informaţii şi materiale de interes social şi educativ pentru copil şi care sunt în conformitate cu art. 29;

(b) vor încuraja cooperarea internaţională în producerea, schimbul şi difuzarea de astfel de informaţii şi materiale provenind din surse culturale, naţionale şi internaţionale;

(c) vor încuraja producerea şi difuzarea de cărţi pentru copii;

(d) vor încuraja mijloacele de informare în masă să ţină seama, în mod deosebit, de nevoile lingvistice ale copiilor autohtoni sau ale celor care aparţin unui grup minoritar;

(e) vor favoriza elaborarea unor principii călăuzitoare adecvate, destinate protejării copilului împotriva informaţiilor şi materialelor care dăunează bunăstării sale, având în vedere prevederile art. 13 şi 18.

Articolul 18

(1) Statele părţi vor depune eforturi pentru asigurarea recunoaşterii principiului potrivit căruia ambii părinţi au responsabilităţi comune pentru creşterea şi dezvoltarea copilului. Părinţii sau, după caz, reprezentanţii săi legali sunt principalii responsabili de creşterea şi dezvoltarea copilului. Aceştia trebuie să acţioneze, în primul rând, în interesul suprem al copilului.

(2) Pentru garantarea şi promovarea drepturilor enunțate în prezenta convenție statele părți vor acorda ajutor corespunzător părinților şi reprezentanților legali ai copilului în exercitarea responsabilității care le revine în legătură cu creşterea copilului şi vor asigura crearea instituțiilor, aşezămintelor şi serviciilor de îngrijire a copiilor.

(3) Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura copiilor ai căror părinți muncesc dreptul de a beneficia de serviciile şi aşezămintele de îngrijire a copiilor, pentru care ei îndeplinesc condițiile cerute.

Articolul 19

(1) Statele părți vor lua toate măsurile legislative, administrative, sociale şi educative corespunzătoare, în vederea protejării copilului împotriva oricăror forme de violență, vătămare sau abuz, fizic sau mental, de abandon sau neglijență, de rele tratamente sau de exploatare, inclusiv abuz sexual, în timpul cât se află în îngrijirea părinților sau a unuia dintre ei, a reprezentantului ori reprezentanților legali sau a oricărei persoane căreia i-a fost încredințat.

(2) Aceste măsuri de protecție vor cuprinde, după caz, proceduri eficiente pentru stabilirea de programe sociale care să asigure sprijinul necesar copilului şi celor cărora le-a fost încredințat, precum şi pentru instituirea altor forme de prevenire şi pentru identificarea, denunțarea, acționarea în instanță, anchetarea, tratarea şi urmărirea cazurilor de rele tratamente aplicate copilului, descrise mai sus, şi, dacă este necesar, a procedurilor de implicare judiciară.

Articolul 20

(1) Copilul care este, temporar ori permanent, lipsit de mediul său familial sau care, pentru protejarea intereselor sale, nu poate fi lăsat în acest mediu are dreptul la protecție şi asistență speciale din partea statului.

2) Statele părți, în conformitate cu legislația lor națională, vor asigura protecție alternativă pentru un astfel de copil.

(3) Această protecție poate include, mai ales, plasamentul familial, „kafalah" din dreptul islamic, adopția sau, în caz de necesitate, plasarea în instituții corespunzătoare de îngrijire a copiilor. În alegerea uneia dintre aceste soluții este necesar să se țină seama în mod corespunzător de necesitatea unei anumite continuități în educarea copilului, precum şi de originea sa etnică, religioasă, culturală şi lingvistică.

Articolul 21

Statele părți care recunosc şi/sau autorizează adopția vor veghea ca interesele supreme ale copilului să primeze şi:

(a) vor veghea ca adopția unui copil să fie autorizată numai de autoritățile competente care verifică, în conformitate cu legea şi cu procedurile aplicabile, precum şi pe baza tuturor informațiilor pertinente şi credibile, că adopția se poate realiza luând în considerare statutul copilului în raport cu părinții, cu rudele şi cu reprezentanții săi legali şi, dacă este cazul, că persoanele interesate şi-au dat consimțământul cu privire la adopție în cunoştință de cauză în urma unei consilieri corespunzătoare;

(b) recunosc că adopția în străinătate poate fi considerată ca un mijloc alternativ de asigurare a îngrijirii necesare copilului, dacă acesta, în țara de origine, nu poate fi încredințat spre plasament familial sau spre adopție ori nu poate fi îngrijit în mod corespunzător;

(c) vor asigura că, în cazul adopției în străinătate, copilul beneficiază de garanțiile şi standardele echivalente celor existente în cazul adopției naționale;

(d) vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a se asigura că, în cazul adopției în străinătate, plasamentul copilului nu conduce la obținerea de câştiguri materiale necuvenite pentru persoanele implicate;

(e) promovează obiectivele prezentului articol, încheind aranjamente sau acorduri bilaterale ori multilaterale, după caz, şi se străduiesc, în acest cadru, să asigure ca plasarea copiilor în străinătate să fie efectuată de autoritățile sau organele competente.

Articolul 22

(1) Statele părți vor lua măsurile necesare pentru ca un copil care caută să obțină statutul de refugiat sau care este considerat refugiat în conformitate cu reglementările şi procedurile internaționale şi naționale aplicabile, fie că este singur sau însoțit de mamă ori de tată sau de

orice altă persoană, să beneficieze de protecția şi asistența umanitară corespunzătoare, pentru a se putea bucura de drepturile recunoscute de prezenta convenție şi de celelalte instrumente internaționale privind drepturile omului sau ajutorul umanitar la care respectivele state sunt părți.

(2) În acest scop statele părți vor contribui, după cum consideră necesar, la toate eforturile întreprinse de ONU şi de alte organizații guvernamentale sau neguvernamentale competente cooperând cu ONU., pentru a proteja şi ajuta copiii care se găsesc într-o astfel de situație şi pentru a găsi părinții sau alți membri ai familiei oricărui copil refugiat, în vederea obținerii informațiilor necesare pentru reîntregirea familiei sale. În cazul în care părinții sau alți membri ai familiei nu pot fi găsiți, copilului i se va acorda aceeaşi protecție ca oricărui alt copil care este temporar sau total lipsit de mediul său familial, indiferent de motiv, în conformitate cu principiile enunțate în prezenta convenție.

Articolul 23

(1) Statele părți recunosc că pentru copiii handicapați fizic şi mental trebuie să se asigure o viață împlinită şi decentă, în condiții care să le garanteze demnitatea, să le favorizeze autonomia şi să le faciliteze participarea activă la viața comunității.

(2) Statele părți recunosc dreptul copiilor handicapați de a beneficia de îngrijiri speciale şi încurajează şi asigură, în măsura resurselor disponibile, la cerere, copiilor handicapați care îndeplinesc condițiile prevăzute şi celor care îi au în îngrijire, un ajutor adaptat situației copilului şi situației părinților sau a celor cărora le este încredințat.

(3) Recunoscând nevoile speciale ale copiilor handicapați, ajutorul acordat conform paragrafului 2 al prezentului articol va fi gratuit ori de câte ori acest lucru este posibil, ținând seama de resursele financiare ale părinților sau ale celor care îi au în îngrijire, şi va fi destinat asigurării accesului efectiv al copiilor handicapați la educație, formare profesională, servicii medicale, recuperare, pregătire în vederea ocupării unui loc de muncă, activități recreative, de o manieră care să asigure deplina integrare socială şi dezvoltare individuală a copiilor, inclusiv dezvoltarea lor culturală şi spirituală.

(4) În spiritul cooperării internaționale, statele părți vor favoriza schimbul de informații relevante în domeniul medicinii preventive şi al tratamentului medical, psihologic şi funcțional al copiilor handicapați, inclusiv prin difuzarea şi accesul la informații referitoare la metodele de recuperare, educare şi formare profesională, în scopul de a permite statelor părți să îşi perfecționeze capacitățile şi competențele şi să îşi extindă experiența în aceste domenii. În această privință se va ține seama, în mod deosebit, de nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

Articolul 24

(1) Statele părți recunosc dreptul copilului de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate posibilă şi de a beneficia de serviciile medicale şi de recuperare. Ele vor depune eforturi pentru a garanta că nici un copil nu este lipsit de dreptul de a avea acces la aceste servicii.

(2) Statele părți vor depune eforturi pentru a asigura aplicarea efectivă a acestui drept şi, în mod deosebit, vor lua măsurile corespunzătoare pentru:

(a) reducerea mortalității infantile şi a celei în rândul copiilor;

(b) asigurarea asistenței medicale şi a măsurilor de ocrotire a sănătății pentru toți copiii, cu accent pe dezvoltarea măsurilor primare de ocrotire a sănătății;

(c) combaterea maladiilor şi a malnutriției, inclusiv în cadrul măsurilor primare de ocrotire a sănătății, recurgând, printre altele, la tehnologii accesibile şi la aprovizionarea cu alimente nutritive şi cu apă potabilă, luând în considerare pericolele şi riscurile de poluare a mediului natural;

(d) asigurarea ocrotirii sănătății mamelor în perioada pre- şi postnatală;

(e) asigurarea că toate segmentele societății, în mod deosebit părinții şi copiii, sunt informate, au acces la educație şi sunt sprijinite în folosirea cunoştințelor de bază despre sănătatea şi alimentația copilului, despre avantajele alăptării, ale igienei şi salubrității mediului înconjurător şi ale prevenirii accidentelor;

(f) crearea serviciilor de medicină preventivă, de îndrumare a părinților şi de planificare familială, şi asigurarea educației în aceste domenii.

(3) Statele părți vor lua toate măsurile eficiente corespunzătoare, în vederea abolirii practicilor tradiționale dăunătoare sănătății copiilor.

(4) Statele părți se angajează să favorizeze și să încurajeze cooperarea internațională în vederea asigurării, în mod progresiv, a deplinei înfăptuiri a dreptului recunoscut în prezentul articol. În această privință se va ține seama, în mod deosebit, de nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

Articolul 25

Statele părți recunosc dreptul copilului care a fost plasat de către autoritatea competentă pentru a primi îngrijiri, la protejarea sau tratarea afecțiunilor sale fizice ori mentale, dreptul la verificarea periodică a tratamentului respectiv și a oricăror alte aspecte legate de plasarea sa.

Articolul 26

(1) Statele părți recunosc dreptul oricărui copil de a beneficia de asistență socială, inclusiv de asigurări sociale, și vor lua măsuri pentru asigurarea exercitării depline a acestui drept în conformitate cu legislația lor națională.

(2) La acordarea indemnizațiilor prevăzute de lege se va ține seama, când este cazul, de resursele și situația copilului și ale persoanelor responsabile de întreținerea sa, precum și de orice alte împrejurări care au legătură cu cererea de acordare a indemnizațiilor, înaintată de copil sau în numele său.

Articolul 27

(1) Statele părți recunosc dreptul oricărui copil de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială.

(2) Părinților și oricărei alte persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare în vederea dezvoltării copilului.

(3) Statele părți vor adopta măsurile corespunzătoare, ținând seama de condițiile naționale și în limita mijloacelor lor, pentru a ajuta părinții și alte persoane care au în grijă un copil să valorifice acest drept și vor oferi în caz de nevoie asistență materială și programe de sprijin destinate, în principal, satisfacerii nevoilor de hrană, îmbrăcăminte și locuință.

(4) Statele părți vor lua toate măsurile adecvate pentru recuperarea pensiei alimentare pentru copil de la părinții săi sau de la alte persoane care răspund din punct de vedere financiar pentru acesta, atât pe teritoriul statului parte, cât și în străinătate. Astfel, în situația în care persoana care răspunde din punct de vedere financiar pentru copil nu locuiește în statul în care locuiește copilul, statele părți vor încuraja aderarea la acorduri internaționale sau încheierea de asemenea acorduri, precum și adoptarea oricăror alte înțelegeri corespunzătoare.

Articolul 28

(1) Statele părți recunosc dreptul copilului la educație și, în vederea asigurării exercitării acestui drept în mod progresiv și pe baza egalității de șanse, în special, statele membre vor avea obligația:

(a) de a asigura învățământul primar obligatoriu și gratuit pentru toți;

(b) de a încuraja crearea diferitelor forme de învățământ secundar, atât general, cât și profesional și de a le pune la dispoziția tuturor copiilor și de a permite accesul tuturor copiilor la acestea, de a lua măsuri corespunzătoare, cum ar fi instituirea gratuității învățământului și acordarea unui ajutor financiar în caz de nevoie;

(c) de a asigura tuturor accesul la învățământul superior, în funcție de capacitatea fiecăruia, prin toate mijloacele adecvate;

(d) de a pune la dispoziție copiilor și de a permite accesul acestora la informarea și orientarea școlară și profesională;

(e) de a lua măsuri pentru încurajarea frecventării cu regularitate a școlii și pentru reducerea ratei abandonului școlar.

(2) Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura aplicarea măsurilor de disciplină școlară într-un mod compatibil cu demnitatea copilului ca ființă umană și în conformitate cu prezenta convenție.

(3) Statele părți vor promova și vor încuraja cooperarea internațională în domeniul educației, mai ales în scopul de a contribui la eliminarea ignoranței și a analfabetismului în lume și de a facilita accesul la cunoștințe științifice și tehnice și la metode de învățământ moderne. În această privință se va ține seama, în special, de nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

Articolul 29

(1) Statele părți sunt de acord că educația copilului trebuie să urmărească:

(a) dezvoltarea plenară a personalității, a vocațiilor şi a aptitudinilor mentale şi fizice ale copilului;

(b) cultivarea respectului pentru drepturile omului şi libertățile fundamentale, precum şi pentru principiile consacrate în Carta Națiunilor Unite;

(c) educarea copilului în spiritul respectului față de părinții săi, față de limba sa, de identitatea şi valorile sale culturale, față de valorile naționale ale țării în care acesta locuieşte, ale țării de origine, precum şi față de civilizații diferite de a sa;

(d) pregătirea copilului să își asume responsabilitățile vieții într-o societate liberă, într-un spirit de înțelegere, de pace, de toleranță, de egalitate între sexe şi prietenie între toate popoarele şi grupurile etnice, naționale şi religioase şi cu persoanele de origine autohtonă;

(e) educarea copilului în spiritul respectului față de mediul natural.

(2) Nici o dispoziție din prezentul articol sau din art. 28 nu va fi interpretată de o manieră care să aducă atingere libertății persoanelor fizice sau juridice de a crea şi conduce instituții de învățământ, cu condiția ca principiile enunțate în paragraful 1 al prezentului articol să fie respectate şi ca educația dată în aceste instituții să respecte normele minimale prescrise de stat.

Articolul 30

În statele în care există minorități etnice, religioase sau lingvistice ori persoane de origine autohtonă copilul aparținând unei astfel de minorități sau având origine autohtonă nu va fi privat de dreptul la viață culturală proprie, de dreptul de a-şi declara apartenența religioasă şi de a-şi practica propria religie, precum şi dreptul de a folosi limba proprie în comun cu alți membri ai grupului său.

Articolul 31

(1) Statele părți recunosc copilului dreptul la odihnă şi la vacanță, dreptul de a practica activități recreative proprii vârstei sale, de a participa liber la viața culturală şi artistică.

(2) Statele părți respectă şi promovează dreptul copilului de a participa pe deplin la viața culturală şi artistică şi încurajează punerea la dispoziția acestuia a mijloacelor adecvate de petrecere a timpului liber şi de desfăşurare a activităților recreative, artistice şi culturale, în condiții de egalitate.

Articolul 32

(1) Statele părți recunosc dreptul copilului de a fi protejat împotriva exploatării economice şi de a nu fi constrâns la vreo muncă ce comportă vreun risc potențial sau care este susceptibilă să îi compromită educația ori să îi dăuneze sănătății sau dezvoltării sale fizice, mentale, spirituale, morale ori sociale.

(2) Statele părți vor lua măsuri legislative, administrative, sociale şi educative pentru a asigura aplicarea prezentului articol. În acest scop şi ținând seama de dispozițiile aplicabile ale celorlalte instrumente internaționale, statele părți se obligă, în special:

(a) să fixeze o vârstă minimă sau vârste minime de angajare;

(b) să adopte o reglementare cu privire la orele şi la condițiile de muncă;

(c) să prevadă pedepse sau alte sancțiuni corespunzătoare, pentru a asigura aplicarea întocmai a prezentului articol.

Articolul 33

Statele părți vor lua măsuri corespunzătoare, inclusiv măsuri legislative, administrative, sociale şi educaționale, pentru a proteja copiii contra folosirii ilicite de stupefiante şi substanțe psihotrope, aşa cum sunt acestea definite de convențiile internaționale în materie şi pentru a preveni folosirea copiilor în scopul producerii şi al traficului ilicit de astfel de substanțe.

Articolul 34

Statele părți se angajează să protejeze copilul contra oricărei forme de exploatare sexuală şi de violență sexuală. În acest scop statele vor lua, în special, toate măsurile corespunzătoare pe plan național, bilateral şi multilateral, pentru a împiedica:

(a) incitarea sau constrângerea copiilor să se dedea la activități sexuale ilegale;

(b) exploatarea copiilor în scopul prostituției sau al altor practici sexuale ilegale;

(c) exploatarea copiilor în scopul producției de spectacole sau de materiale cu caracter pornografic.

Articolul 35

Statele părți vor lua toate măsurile necesare, pe plan național, bilateral și multilateral, pentru a preveni răpirea, vânzarea și traficul de copii în orice scop și sub orice formă.

Articolul 36

Statele părți vor proteja copilul contra oricărei forme de exploatare dăunătoare oricărui aspect al bunăstării sale.

Articolul 37

Statele părți vor veghea ca:

(a) nici un copil să nu fie supus la tortură, la pedepse sau la tratamente crude, inumane sau degradante. Pedeapsa capitală sau închisoarea pe viață fără posibilitatea de a fi eliberat nu va fi pronunțată pentru infracțiunile comise de persoane sub vârsta de 18 ani;

(b) nici un copil să nu fie privat de libertate în mod ilegal sau arbitrar. Arestarea, deținerea sau întemnițarea unui copil trebuie să fie conformă cu legea și nu va fi decât o măsură extremă și cât mai scurtă posibil;

(c) orice copil privat de libertate să fie tratat cu omenie și cu respectul cuvenit demnității umane și de o manieră care să țină seama de nevoile persoanelor de vârsta sa. Astfel, orice copil privat de libertate va fi separat de adulți, cu excepția cazurilor în care se apreciază ca fiind în interesul major al copilului să nu se procedeze astfel, și va avea dreptul de a menține contactul cu familia sa prin corespondență și vizite, în afara unor cazuri excepționale;

(d) copiii privați de libertate să aibă dreptul de a avea acces rapid la asistență juridică sau la orice altă asistență corespunzătoare, precum și dreptul de a contesta legalitatea privării lor de libertate, în fața unui tribunal sau a unei alte autorități competente, independente și imparțiale, și dreptul la judecarea în procedură de urgență a cazului respectiv.

Articolul 38

(1) Statele părți se angajează să respecte și să asigure respectarea regulilor dreptului umanitar internațional aplicabile în caz de conflict armat și menite să garanteze protecția copilului.

(2) Statele părți vor lua toate măsurile posibile pentru a garanta ca persoanele care nu au împlinit vârsta de 15 ani să nu participe direct la ostilități.

(3) Statele părți se vor abține de a înrola în forțele lor armate persoane care nu au împlinit vârsta de 15 ani. Atunci când încorporează persoane mai mari de 15 ani, dar mai mici de 18 ani, statele părți se vor strădui să înroleze, cu prioritate, pe cei mai în vârstă.

(4) Conform obligației care le revine în virtutea dreptului umanitar internațional de a proteja populația civilă în caz de conflict armat, statele părți vor lua toate măsurile fezabile, astfel încât copiii afectați de conflictul armat să beneficieze de protecție și de îngrijire.

Articolul 39

Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a facilita recuperarea fizică și psihologică și reintegrarea socială a copiilor, victime ale unei forme de neglijență, exploatare sau abuz, de tortură sau pedeapsă ori tratamente crude, inumane sau degradante ori victime ale unui conflict armat. Această readaptare și această reintegrare se vor desfășura în condiții care favorizează sănătatea, respectul de sine și demnitatea copilului.

Articolul 40

(1) Statele părți recunosc oricărui copil bănuit, acuzat sau cu privire la care s-a dovedit că a comis o încălcare a legii penale dreptul la un tratament conform cu simțul demnității și al valorii personale, care să întărească respectul sau pentru drepturile omului și libertățile fundamentale ale altora și care să țină seama de vârsta sa, precum și de necesitatea de a facilita reintegrarea sa în societate și asumarea de către acesta a unui rol constructiv în societate.

(2) În acest scop şi ținând seama de dispozițiile în materie ale instrumentelor internaționale, statele părți vor veghea, în special:

(a) ca nici un copil să nu fie bănuit, acuzat sau declarat vinovat de o încălcare a legii penale datorită unor acțiuni sau omisiuni care nu erau interzise de dreptul național sau internațional în momentul comiterii lor;

(b) ca orice copil bănuit sau acuzat de o încălcare a legii penale să aibă garantate cel puțin următoarele drepturi:

(i) de a fi prezumat nevinovat până la stabilirea vinovăției sale conform legii;

(ii) de a fi informat în cel mai scurt termen şi direct despre acuzațiile care i se aduc sau, dacă este cazul, prin intermediul părinților săi sau al reprezentanților legali şi de a beneficia de asistență juridică sau de orice alt fel de asistență corespunzătoare, în vederea formulării şi susținerii apărărilor sale;

(iii) dreptul la examinarea, fără întârziere, a cauzei sale de către o autoritate sau o instanță judiciară competentă, independentă şi imparțială, printr-o procedură de audiere echitabilă şi conformă cu prevederile legii, în prezența celor care îi asigură asistența juridică sau de altă natură, iar dacă acest lucru nu este considerat contrar interesului major al copilului, ținând seama mai ales de vârsta ori de situația acestuia, în prezența părinților săi sau a reprezentanților săi legali;

(iv) de a nu fi constrâns să depună mărturie sau să mărturisească că este vinovat; dreptul de a interoga sau de a cere interogarea martorilor acuzării, de a obține aducerea şi interogarea martorilor apărării, în condiții de egalitate;

(v) dacă se dovedeşte că a încălcat legea penală, dreptul de a recurge la o cale de atac cu privire la decizie şi la orice măsură luată în consecință, în fața unei autorități sau a unei instanțe judiciare superioare competente, independente şi imparțiale, conform legii;

(vi) dreptul de a fi asistat gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbeşte limba utilizată;

(vii) dreptul la respectarea deplină a vieții sale private, în toate fazele procedurii.

(3) Statele părți se vor strădui să promoveze adoptarea de legi şi proceduri, înființarea de autorități şi instituții, special concepute pentru copiii bănuiți, acuzați sau găsiți vinovați de încălcarea legii penale şi, în special:

(a) să stabilească o vârstă minimă sub care copiii să fie prezumați ca neavând capacitatea de a încălca legea penală;

(b) să ia, ori de câte ori este posibil şi recomandabil, măsuri de soluționare a cazurilor acestor copii, fără a recurge la procedura judiciară, cu condiția ca drepturile şi garanțiile legale sa fie respectate pe deplin.

(4) Va fi prevăzută o întreagă gamă de dispoziții, precum cele referitoare la îngrijire, orientare şi supraveghere, la îndrumare, la perioadele de probă, la plasamentul familial, la programe de educație generală şi profesională şi la soluții alternative celor privind îngrijirea într-un cadru instituțional, pentru a asigura copiilor un tratament în interesul bunăstării lor şi proporțional cu situația lor şi cu infracțiunea săvârşită.

Articolul 41

Nici o dispoziție din prezenta convenție nu aduce atingere prevederilor mai favorabile pentru realizarea acestor drepturi ale copilului care pot figura:

(a) în legislația unui stat parte; sau

(b) în dreptul internațional în vigoare pentru statul respectiv.

PARTEA a II-a

Articolul 42

Statele părți se angajează să facă larg cunoscute atât adulților, cât și copiilor principiile și dispozițiile prezentei convenții, prin mijloace active și adecvate.

Articolul 43

(1) În vederea examinării progreselor înregistrate de statele părți în executarea obligațiilor pe care și le-au asumat în virtutea prezentei convenții, se instituie un comitet al drepturilor copilului, ale cărui atribuții sunt descrise mai jos.

(2) Comitetul se compune din 10 experți de o înaltă ținută morală și care posedă o competență recunoscută în domeniul reglementat de prezenta convenție. Membrii Comitetului sunt aleși de statele părți din rândul cetățenilor lor și acționează în nume propriu, ținându-se seama de necesitatea asigurării unei repartiții geografice echitabile și a reprezentării principalelor sisteme juridice. (amendament)

(3) Membrii Comitetului sunt aleși prin vot secret de pe o listă de persoane desemnate de statele părți. Fiecare stat parte poate desemna un candidat dintre cetățenii săi.

(4) Primele alegeri vor avea loc în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei convenții, iar ulterior, la fiecare 2 ani. Cu minimum 4 luni înaintea datei fiecărei alegeri secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va invita în scris statele părți să propună candidații lor într-un termen de două luni. Secretarul general va întocmi apoi o listă alfabetică a candidaților astfel desemnați, indicând statele părți care i-au desemnat, și o va comunica statelor părți la convenție.

(5) Alegerile vor avea loc la reuniunile statelor părți, convocate de secretarul general, la sediul Organizației Națiunilor Unite. La aceste reuniuni, la care cvorumul se întrunește cu două treimi din numărul statelor părți, candidații aleși în Comitet sunt cei care obțin cel mai mare număr de voturi și majoritatea absolută a voturilor reprezentanților statelor părți prezente și votante.

(6) Membrii Comitetului se aleg pentru un mandat de 4 ani. Ei pot fi realeși la o nouă prezentare a candidaturii lor. Mandatul a 5 membri desemnați la primele alegeri va înceta după 2 ani. Numele celor 5 membri vor fi trase la sorți de către președintele reuniunii, imediat după prima alegere.

(7) În caz de deces sau de demisie a unui membru al Comitetului sau dacă, pentru orice alt motiv, un membru declară că nu își mai poate exercita funcțiile sale în cadrul Comitetului, statul parte care a prezentat candidatura membrului respectiv numește un alt expert dintre cetățenii săi pentru a ocupa postul vacant până la expirarea mandatului respectiv, sub rezerva aprobării de către Comitet.

(8) Comitetul aprobă regulamentul său de ordine interioară.

(9) Comitetul alege biroul său pentru o perioadă de 2 ani.

(10) Adunările Comitetului se țin, în mod normal, la sediul Organizației Națiunilor Unite sau în orice alt loc corespunzător stabilit de Comitet. Comitetul se reunește, de regulă, în fiecare an. Durata sesiunilor sale se stabilește și, dacă este cazul, se modifică de către reuniunea statelor părți la prezenta convenție, sub rezerva aprobării de către adunarea generală.

(11) Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite pune la dispoziția Comitetului personalul și dotările necesare acestuia pentru a-și îndeplini eficient funcțiile încredințate conform prezentei convenții.

(12) Membrii Comitetului creat în virtutea prezentei convenții primesc, cu aprobarea adunării generale, indemnizații din resursele Organizației Națiunilor Unite, în condițiile și modalitățile fixate de adunarea generala.

Articolul 44

(1) Statele părți se angajează să supună Comitetului, prin intermediul secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, rapoarte privitoare la măsurile pe care le adoptă pentru punerea în vigoare a drepturilor recunoscute în prezenta convenție și la progresele realizate în exercitarea acestor drepturi:

(a) în termen de 2 ani începând de la data intrării în vigoare a prezentei convenții pentru statele părți interesate;

(b) în continuare, la fiecare 5 ani.

(2) Rapoartele întocmite conform prezentului articol trebuie, dacă este cazul, să arate cauzele sau dificultățile care împiedică statele părți să se achite pe deplin de obligațiile prevăzute în prezenta convenție. Ele trebuie, de asemenea, să cuprindă informații suficiente pentru a da Comitetului o idee exactă asupra aplicării convenției în țara respectivă.

(3) Statele părți care au prezentat Comitetului un raport inițial nu vor repeta în rapoartele pe care le prezintă ulterior conform prezentului articol, paragraful 1 alin. (b), informațiile de bază pe care le-au comunicat anterior.

(4) Comitetul poate cere statelor părți toate informațiile complementare referitoare la aplicarea convenției.

(5) Comitetul înaintează la fiecare 2 ani adunării generale, prin intermediul Consiliului Economic şi Social, un raport de activitate.

(6) Statele părți asigură difuzarea pe scară largă a propriilor rapoarte pe teritoriul lor.

Articolul 45

Pentru a promova aplicarea efectivă a convenției şi a încuraja cooperarea internațională în domeniul vizat de convenție:

(a) Instituțiile specializate, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii şi alte organe ale Națiunilor Unite au dreptul de a fi reprezentate la analizarea modului de aplicare a acelor dispoziții din prezenta convenție, care țin de mandatul lor. Comitetul poate invita instituțiile specializate, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii şi orice alte organisme competente pe care le va considera corespunzătoare să dea avize specializate asupra aplicării convenției în domeniile care țin de mandatele lor respective. Comitetul poate invita instituțiile specializate, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii şi alte organe ale Națiunilor Unite să îi prezinte rapoarte asupra aplicării convenției în sectoarele care țin de domeniul lor de activitate;

(b) Comitetul transmite, dacă consideră necesar, instituțiilor specializate, Fondului Națiunilor Unite pentru Copii şi altor organisme competente orice raport al statelor părți, care conține o cerere sau care specifică necesitatea asigurării de consultanță ori asistență tehnică, însoțit, dacă este cazul, de observațiile şi sugestiile Comitetului referitoare la cererea sau specificația respectivă;

(c) Comitetul poate recomanda adunării generale să ceară secretarului general să dispună efectuarea, în numele Comitetului, a unor studii asupra problemelor specifice care afectează drepturile copilului;

(d) Comitetul poate face sugestii şi recomandări de ordin general, pe baza informațiilor primite în conformitate cu art. 44 şi 45. Aceste sugestii şi recomandări de ordin general se vor transmite tuturor statelor părți interesate şi se vor supune atenției adunării generale, însoțite, dacă este cazul, de observațiile statelor părți.

PARTEA a III-a

Articolul 46

Prezenta convenție este deschisă spre semnare tuturor statelor.

Articolul 47

Prezenta convenție face subiectul ratificării. Instrumentele de ratificare vor fi înaintate secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

Articolul 48

Prezenta convenție va rămâne deschisă aderării oricărui stat. Instrumentele de aderare vor fi înaintate secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

Articolul 49

(1) Prezenta convenție va intra în vigoare în a treizecia zi de la depunerea la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a celui de-al douăzecilea instrument de ratificare sau de aderare.

(2) Pentru fiecare stat care va ratifica prezenta convenție sau care va adera la aceasta după depunerea celui de-al douăzecilea instrument de ratificare sau de aderare convenția va intra în

vigoare în a treizecia zi de la depunerea de către statul respectiv a instrumentului său de ratificare sau de aderare.

Articolul 50

(1) Orice stat parte poate să propună un amendament şi să depună textul acestuia la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. Secretarul general va comunica propunerea de amendament statelor părți, cerându-le să îi facă cunoscut dacă sunt în favoarea convocării unei conferințe a statelor părți, în vederea examinării propunerii şi a supunerii ei la vot. Daca în termen de 4 luni de la această comunicare cel puțin o treime din numărul statelor părți se pronunță în favoarea convocării unei asemenea conferințe, secretarul general convoacă conferința sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat de majoritatea statelor părți prezente şi votante la conferință este supus spre aprobare adunării generale.

(2) Orice amendament adoptat conform dispozițiilor paragrafului 1 al prezentului articol va intra în vigoare după aprobarea sa de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite şi după acceptarea sa cu o majoritate de două treimi din numărul statelor părți.

(3) La intrarea sa în vigoare amendamentul are forță obligatorie pentru statele părți care l-au acceptat, celelalte state rămânând legate de dispozițiile din prezenta convenție şi de toate amendamentele anterioare acceptate de ele.

Articolul 51

(1) Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va primi şi va comunica tuturor statelor textul rezervelor formulate de state la data ratificării sau aderării.

(2) Rezervele incompatibile cu obiectul şi scopul prezentei convenții nu sunt admise.

(3) Rezervele pot fi retrase în orice moment printr-o notificare în acest sens adresată secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, care va informa, în consecință, toate statele părți la convenție. Notificarea va produce efecte de la data la care este primită de secretarul general.

Articolul 52

Orice stat poate denunța prezenta convenție printr-o notificare scrisă adresată secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. Denunțarea produce efecte la un an de la data la care notificarea a fost primită de secretarul general.

Articolul 53

Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite este desemnat ca depozitar al prezentei convenții.

Articolul 54

Originalul prezentei convenții, ale cărei texte în limbile arabă, chineză, engleză, franceză, rusă şi spaniolă sunt autentice în egală măsură, va fi depus la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

Drept care plenipotențiarii subsemnați, împuterniciți în mod corespunzător de guvernele lor respective, au semnat prezenta convenție.

3. Convenția nr. 138 privind vârsta minimă, 1973

Convenția privind vârsta minimă de încadrare în muncă (Notă: Data intrării în vigoare: 19 iunie 1976)

Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii,

convocată la Geneva de către Consiliul de administrație al Biroului Internațional al Muncii şi reunită aici la 6 iunie 1973 în cea de-a 58-a sesiune,

după ce a hotărât să adopte diferite propuneri relative la vârsta minimă de încadrare în muncă, problemă care constituie cel de-al patrulea punct al ordinii de zi a sesiunii,

luând notă de termenii Convenției asupra vârstei minime (industrie), 1919; ai Convenției asupra vârstei minime (munca maritimă), 1920; ai Convenției asupra vârstei minime (agricultură), 1921; ai Convenției asupra vârstei minime (cărbunari şi fochişti), 1921; ai Convenției asupra vârstei minime (munci neindustriale), 1932; ai Convenției (revizuite) asupra vârstei minime (munca maritimă), 1936; ai Convenției (revizuite) asupra vârstei minime (industrie), 1937; ai Convenției (revizuite) asupra vârstei minime (munci neindustriale), 1937; ai Convenției asupra vârstei minime (pescari), 1959 şi ai Convenției asupra vârstei minime (munca în subteran), 1965,

considerând că a sosit momentul să se adopte un instrument general asupra acestui subiect care va trebui să înlocuiască treptat instrumentele existente ce se aplică unor sectoare economice limitate, în vederea abolirii totale a muncii copiilor,

după ce a hotărât că acest instrument va lua forma unei convenții internaționale,

adoptă, la 26 iunie 1973, următoarea convenție, care va fi cunoscută sub denumirea de Convenție privind vârsta minimă,1973:

Articolul 1

Orice stat membru care aplică prezenta convenție se angajează să ducă o politică națională care să asigure abolirea efectivă a muncii copiilor şi să ridice în mod progresiv vârsta minimă de încadrare în muncă la un nivel care să permită adolescenților cea mai completă dezvoltare fizică şi psihică.

Articolul 2

(1) Orice stat membru care ratifică prezenta convenție va specifica, printr-o declarație anexată ratificării, o vârstă minimă de încadrare în muncă pe teritoriul său sau pe mijloacele de transport înmatriculate pe teritoriul său; cu excepția dispozițiilor Articolelor 4 si 8 ale prezentei convenții, nici o persoană de vârstă inferioară acestei limite minime nu va putea fi încadrată în nici un fel de muncă sau ocupație.

(2) Orice stat membru care a ratificat prezenta convenție va putea, în consecință, să informeze, prin noi declarații, pe directorul general al Biroului Internațional al Muncii că stabileşte o vârstă minimă mai ridicată decât cea stabilită anterior.

(3) Vârsta minimă stabilită conform paragrafului 1 al prezentului articol nu va putea fi inferioară vârstei la care încetează şcolarizarea obligatorie şi, în nici un caz, vârstei de 15 ani.

(4) În ciuda dispozițiilor paragrafului 3 al prezentului articol, orice stat membru a cărui economie şi instituții şcolare nu sunt suficient de dezvoltate va putea, după consultarea organizațiilor patronale şi sindicale interesate, dacă acestea există, să stabilească, într-o primă etapă, o vârstă minimă de 14 ani.

(5) Orice stat membru care va stabili o vârstă minimă de 14 ani, în virtutea paragrafului precedent, are obligația de a declara în rapoartele pe care le prezintă în baza art. 22 al Constituției Organizației Internaționale a Muncii:

(a) fie că motivul hotărârii sale persistă;

(b) fie că renunță de a se prevala de paragraful 4 de mai sus începând de la o anumită dată.

Articolul 3

(1) Vârsta minimă de încadrare în orice fel de muncă sau ocupație care prin natura sa sau prin condițiile în care se exercită este susceptibilă de a dăuna sănătății, securității sau moralității adolescenților nu va fi mai mică de 18 ani.

(2) Tipurile de muncă la care se referă paragraful 1 de mai sus vor fi determinate de către legislația națională sau autoritatea competentă, după consultarea organizațiilor patronale şi sindicale interesate, dacă acestea există.

(3) În ciuda dispozițiilor paragrafului 1 de mai sus, legislația națională sau autoritatea competentă poate, după consultarea organizațiilor patronale sau sindicale interesate, dacă acestea există, să permită încadrarea în muncă a adolescenților începând de la vârsta de 16 ani, cu condiția ca sănătatea, securitatea şi moralitatea lor să fie pe deplin garantate şi să beneficieze de o instruire adecvată sau de o formă de pregătire profesională în domeniul respectiv de activitate.

Articolul 4

(1) În măsura în care este necesar şi după consultarea organizațiilor patronale şi sindicale interesate, dacă acestea există, autoritățile competente pot excepta de la aplicarea prezentei convenții anumite categorii de munci sau ocupații, dacă aplicarea dispozițiilor Convenției la aceste categorii ridică dificultăți de execuție deosebite şi substanțiale.

(2) Orice stat membru care ratifică prezenta convenție va trebui să indice şi să motiveze, în primul său raport asupra aplicării acesteia, pe care are obligația de a-l întocmi conform art. 22 al Constituției Organizației Internaționale a Muncii, categoriile de muncă sau ocupațiile care au fost exceptate în baza paragrafului 1 al prezentului articol; în rapoartele ulterioare se va arăta starea legislației şi practicii proprii în ce priveşte aceste categorii, precizându-se în ce măsură s-a aplicat sau s-a propus să se aplice prezenta convenție în privința acestor categorii.

(3) Prezentul articol nu exceptează de la aplicarea prevederilor prezentei convenții categoriile de muncă sau ocupații la care se face referire la Articolul 3.

Articolul 5

(1) Un stat membru a cărui economie şi servicii administrative nu sunt suficient de dezvoltate va putea, după consultarea organizațiilor patronale şi sindicale interesate, dacă acestea există, să limiteze, într-o primă etapă, domeniul de aplicare al prezentei convenții.

(2) Orice stat membru care se prevalează de paragraful 1 al prezentului articol trebuie să arate, printr-o declarație anexată ratificării sale, ramurile de activitate economică sau tipurile de întreprinderi cărora urmează a li se aplica dispozițiile prezentei convenții.

(3) Domeniul de aplicare al prezentei convenții trebuie să cuprindă cel puțin: industria extractivă; industriile producătoare; construcțiile; industria energetică, utilitățile (gaze şi apă); serviciile sanitare; transporturile, depozitarea şi comunicațiile; plantațiile şi alte exploatații agricole care produc în principal în scopuri comerciale, cu excepția întreprinderilor familiale sau de mici proporții care produc pentru consumul local şi nu folosesc în mod sistematic lucrători salarizați.

(4) Orice stat membru care a limitat domeniul de aplicare al Convenției în temeiul prezentului articol:

(a) va indica, în rapoartele pe care are obligația de a le întocmi în baza art. 22 al Constituției Organizației Internaționale a Muncii, situația generală a folosirii muncii adolescenților şi copiilor în ramurile de activitate exceptate de la aplicarea prezentei convenții, precum şi orice progres realizat în vederea lărgirii aplicării dispozițiilor Convenției;

(b) poate oricând să extindă domeniul de aplicare al Convenției printr-o declarație adresată directorului general al Biroului Internațional al Muncii.

Articolul 6

Prezenta convenție nu se aplică muncii efectuate de copii sau adolescenți în institutele de învățământ general, în şcolile profesionale sau tehnice ori în alte institute de formare profesională şi nici muncii efectuate de persoane sub 14 ani în întreprinderi, dacă această muncă se îndeplineşte în conformitate cu condițiile stabilite de autoritățile competente după consultarea organizațiilor patronale şi sindicale interesate, dacă acestea există, şi dacă face parte integrantă:

(a) dintr-un curs de instruire sau formare profesională pentru care răspunderea revine conducătorului unei şcoli sau al unei instituții de formare profesională ;

(b) dintr-un program de formare profesională aprobat de autoritățile competente şi executat în principal sau în întregime într-o întreprindere; sau

(c) dintr-un program de orientare destinat să faciliteze alegerea unei profesii sau a unui tip de formare profesională .

Articolul 7

(1) Legislația națională poate autoriza încadrarea în munci uşoare a persoanelor între 13 şi 15 ani sau executarea de către aceste persoane a astfel de munci cu condiția ca muncile respective:

(a) să nu fie de natură a le prejudicia sănătatea sau dezvoltarea;

(b) să nu fie de natură a le prejudicia: interesul pentru şcoală, participarea la programele de orientare sau formare profesională aprobate de autoritățile competente, posibilitatea de a beneficia de instruirea primită.

(2) Legislația națională poate, de asemenea, cu excepția condițiilor prevăzute la alin. a) şi b) ale paragrafului 1 de mai sus, să permită încadrarea în muncă a persoanelor în vârstă de cel puțin 15 ani care nu şi-au încheiat încă şcolarizarea obligatorie.

(3) Autoritățile competente vor determina activitățile în care încadrarea sau munca pot fi permise în conformitate cu paragrafele 1 şi 2 ale prezentului articol şi vor fixa durata în ore şi condițiile respectivei munci.

(4) În ciuda prevederilor de la paragrafele 1 şi 2 ale prezentului articol, un stat membru care s-a prevalat de dispozițiile paragrafului 4 al art.2 poate, atât timp cât continuă să facă acest lucru, să înlocuiască vârstele de 12 şi 14 ani cu vârstele de 13 şi 15 ani indicate la paragraful 1 şi vârsta de 14 ani cu vârsta de 15 ani indicată la paragraful 2 al acestui articol.

Articolul 8

(1) După consultarea organizațiilor patronale şi sindicate interesate, dacă acestea există, autoritățile competente pot autoriza, de la caz la caz, prin derogare de la interdicția de încadrare în muncă prevăzută de art. 2 al prezentei convenții, participarea la activități de genul spectacolelor artistice.

(2) Autorizările astfel acordate vor stabili o limită a numărului de ore de activitate sau muncă autorizate şi vor fixa condițiile de lucru.

Articolul 9

(1) Autoritățile competente vor lua toate măsurile necesare, inclusiv prevederea de sancțiuni corespunzătoare, în vederea asigurării aplicării efective a prezentei convenții.

(2) Legislația națională sau autoritățile competente vor stabili persoanele care poartă răspunderea pentru respectarea dispozițiilor de aplicare ale prezentei convenții.

(3) Legislația națională sau autoritățile competente vor stabili registrele sau alte documente pe care angajatorul are obligația de a le ține şi păstra la dispoziția acestora; aceste registre sau documente vor indica numele şi vârsta sau data naşterii, certificate în mod corespunzător, în măsura posibilităților, a persoanelor încadrate în muncă de el sau care muncesc pentru el şi a căror vârstă este sub 18 ani.

Articolul 10

(1) Prezenta convenție revizuieşte Convenția asupra vârstei minime (industrie), 1919, Convenția asupra vârstei minime (munca maritimă), 1920, Convenția asupra vârstei minime (agricultură), 1921, Convenția asupra vârstei minime (cărbunari şi fochişti), 1921, Convenția asupra vârstei minime (munci neindustriale), 1932, Convenția (revizuită) asupra vârstei minime (munca maritimă), 1936, Convenția (revizuită) asupra vârstei minime (industrie), 1937, Convenția (revizuită) asupra vârstei minime (munci neindustriale), 1937, Convenția asupra vârstei minime (pescari), 1959 şi Convenția asupra vârstei minime (munca în subteran), 1965.

(2) Intrarea în vigoare a prezentei convenții nu închide calea ratificării ulterioare a Convenției (revizuite) asupra vârstei minime (munca maritimă), 1936, a Convenției (revizuite) asupra vârstei minime (industrie), 1937, a Convenției (revizuite) asupra vârstei minime (munci neindustriale), 1937, a Convenției asupra vârstei minime (pescari), 1959 şi a Convenției asupra vârstei minime (munca în subteran), 1965.

(3) Convenția asupra vârstei minime (industrie), 1919, Convenția asupra vârstei minime (munca maritimă), 1920, Convenția asupra vârstei minime (agricultură), 1921 şi Convenția asupra vârstei minime (cărbunari şi fochişti), 1921 vor înceta să mai fie deschise ratificării ulterioare din momentul în care toate statele membre părți ale acestei convenții vor consimți la această închidere, fie ratificând prezenta convenție, fie printr-o declarație comunicată directorului general al Biroului Internațional al Muncii.

(4) Cu începere de la intrarea în vigoare a prezentei convenții

(a) faptul că un stat parte la Convenția (revizuită) asupra vârstei minime (industrie), 1937, acceptă obligațiile din prezenta convenție şi stabileşte, conform art. 2 al acesteia, o vârstă minimă de cel puțin 15 ani, atrage de drept denunțarea imediată a Convenției (revizuite) asupra vârstei minime (industrie), 1937;

(b) faptul că un stat membru parte la Convenția asupra vârstei minime (munci neindustriale), 1932, acceptă obligațiile din prezenta convenție pentru munci neindustriale în sensul numitei convenții, atrage de drept denunțarea imediată a Convenției asupra vârstei minime (munci neindustriale), 1932;

(c) faptul că un stat membru parte la Convenția (revizuită) asupra vârstei minime (munci neindustriale), 1937, acceptă obligațiile din prezenta convenție pentru muncile neindustriale în sensul numitei convenții şi stabileşte, conform art. 2 al prezentei convenții, o vârstă minimă de cel puțin 15 ani, antrenează de drept denunțarea imediată a Convenției (revizuite) asupra vârstei minime (munci neindustriale), 1937;

(d) faptul că un stat membru parte la Convenția (revizuită) asupra vârstei minime (munca maritimă), 1936, acceptă obligațiile prezentei convenții pentru munca maritimă şi, fie că stabileşte, conform art. 2 al prezentei convenții, o vârstă minimă de cel puțin 15 ani, fie că precizează că art. 3 al prezentei convenții se aplică muncii maritime, atrage de drept denunțarea imediată a Convenției (revizuită) asupra vârstei minime (munca maritimă), 1936;

(e) faptul că un stat membru parte la Convenția asupra vârstei minime (pescari), 1959, acceptă obligațiile prezentei convenții pentru pescuitul maritim şi, fie că stabileşte, conform art. 2 al prezentei convenții, o vârstă minimă de cel puțin 15 ani, fie că precizează că art. 3 al prezentei convenții se aplică la pescuitul maritim, atrage de drept denunțarea imediată a Convenției asupra vârstei minime (pescari), 1959;

(f) faptul că un stat membru parte la Convenția asupra vârstei minime (muncă în subteran), 1965, acceptă obligațiile prezentei convenții şi, fie că stabileşte, conform art. 2 al prezentei convenții, o vârstă minimă cel puțin egală cu cea pe care a indicat-o în executarea Convenției din 1965, fie că precizează că o astfel de vârstă se aplică conform art. 3 al prezentei convenții la munca în subteran, atrage de drept denunțarea imediată a Convenției asupra vârstei minime (munca în subteran), 1965.

(5) Cu începere de la intrarea în vigoare a prezentei convenții:

(a) acceptarea obligațiilor prezentei convenții atrage denunțarea Convenției asupra vârstei minime (industrie), 1919, în ce priveşte aplicarea art.12 al acesteia;

(b) acceptarea obligațiilor prezentei convenții pentru agricultură atrage denunțarea Convenției asupra vârstei minime (agricultură), 1921 în ce priveşte aplicarea art. 9 al acesteia;

(c) acceptarea obligațiilor prezentei convenții pentru munca maritimă atrage denunțarea Convenției asupra vârstei minime (munca maritimă), 1920, în ce priveşte aplicarea art.10 al acesteia şi a Convenției asupra vârstei minime (cărbunari şi fochişti), 1921 cu privire la aplicarea art. 12 al acesteia.

Articolul 11

Ratificările formale ale prezentei convenții se vor comunica directorului general al Biroului Internațional al Muncii pentru a fi înregistrate.

Articolul 12

(1) Prezenta convenție nu va fi obligatorie decât pentru statele membre ale Organizației Internaționale a Muncii, a căror ratificare va fi depusă la directorul general.

(2) Convenția va intra în vigoare la 12 luni după înregistrarea de către directorul general a primelor două ratificări din partea statelor membre.

(3) Ulterior, această convenție va intra în vigoare, pentru fiecare stat membru la 12 luni de la data la care a fost înregistrată ratificarea sa.

Articolul 13

(1) Un stat membru care a ratificat prezenta convenție o poate denunța la expirarea unei perioade de 10 ani de la data intrării inițiale în vigoare a Convenției, printr-un act comunicat directorului general al Biroului Internațional al Muncii, care îl va înregistra. Denunțarea nu va intra în vigoare decât după un an de la înregistrarea sa.

(2) Un stat membru care a ratificat prezenta convenție şi care, timp de un an de la expirarea perioadei de 10 ani menționată în paragraful precedent, nu va uza de dreptul de denunțare prevăzut la acest articol, va avea de aşteptat o nouă perioadă de 10 ani şi, în consecință, va putea denunța prezenta convenție la expirarea fiecărei perioade de 10 ani, în condițiile prevăzute de prezentul articol.

Articolul 14

(1) Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va notifica toate statele membre ale Organizației Internaționale a Muncii despre înregistrarea tuturor ratificărilor şi denunțărilor comunicate de către statele membre ale organizației.

(2) Atunci când notifică statelor membre ale organizației despre înregistrarea celei de-a doua ratificări care i-a fost comunicată, directorul general va atrage atenția acestora asupra datei la care prezenta Convenție va intra în vigoare.

Articolul 15

Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va comunica secretarului general al Națiunilor Unite, spre înregistrare, în conformitate cu art.102 al Cartei Națiunilor Unite, informații complete asupra tuturor ratificărilor şi tuturor actelor de denunțare înregistrate conform articolelor precedente.

Articolul 16

Ori de câte ori va considera necesar, Consiliul de administrație al Biroului Internațional al Muncii va prezenta conferinței generale un raport asupra aplicării prezentei convenții şi va constata dacă este cazul să înscrie pe ordinea de zi a conferinței problema revizuirii totale sau parțiale a acesteia.

Articolul 17

(1) În cazul în care conferința va adopta o nouă convenție de revizuire, totală sau parțială ,a prezentei convenții şi dacă noua convenție nu dispune altfel:

(a) ratificarea de către un stat membru a noii convenții de revizuire va atrage de drept, fără a se mai ține seama de art. 13 de mai sus, denunțarea imediată a prezentei convenții, sub rezerva că noua convenție de revizuire să fi intrat în vigoare;

(b) cu începere de la data intrării în vigoare a noii convenții de revizuire, prezenta convenție va înceta de a mai fi deschisă ratificării de către statele membre.

(2) Prezenta convenție va rămâne în orice caz în vigoare, în forma şi conținutul său, pentru statele membre care au ratificat această convenție, dar nu au ratificat convenția de revizuire.

Articolul 18

Versiunile în franceză şi engleză ale textului prezentei convenții au valoare egală.

4. Convenția nr. 182 – privind formele cele mai grave de muncă a copiilor, 1999

Convenție privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor şi acțiunea imediată în vederea eliminării lor (Notă: Data intrării în vigoare: 19 noiembrie 2000)

Conferința Generală a Organizației Internaționale a Muncii,

convocată la Geneva de Consiliul de administrație al Biroului Internațional al Muncii, care s-a reunit la 1 iunie 1999 în cea de-a 87-a sesiune,

considerând necesitatea de a adopta noi instrumente în privința interzicerii şi eliminării celor mai grave forme ale muncii copiilor, ca prioritate majoră a acțiunii naționale şi internaționale, mai ales a cooperării şi asistenței internaționale, pentru a completa Convenția şi Recomandarea privind vârsta minimă de angajare, 1973, care rămân instrumente fundamentale în ceea ce priveşte munca copiilor,

considerând că eliminarea efectivă a celor mai grave forme de muncă a copiilor necesită o acțiune imediată de ansamblu, care să țină seama de importanța unei educații de bază gratuite şi de necesitatea de a-i sustrage pe copiii în cauză de la toate aceste forme de muncă şi de a asigura readaptarea lor şi integrarea lor socială, luând în considerare şi nevoile propriilor familii,

reamintind Rezoluția privind eliminarea muncii copiilor, adoptată de Conferința Internațională a Muncii la cea de-a 83-a sesiune a sa, în 1996,

recunoscând că munca copiilor este determinată într-o mare măsură de sărăcie şi că soluția pe termen lung rezidă într-o creştere economică susținută care să conducă la progres social şi, în particular, la atenuarea sărăciei şi la educație universală,

amintind Convenția drepturilor copilului, adoptată la 20 noiembrie 1989 de Adunarea Generală a Națiunilor Unite,

amintind Declarația Organizației Internaționale a Muncii referitoare la principiile şi drepturile fundamentale în muncă şi mecanismul său de aplicare, adoptată de Conferința Internațională a Muncii la cea de-a 86-a sesiune în 1998,

amintind că unele dintre cele mai grave forme ale muncii copiilor sunt acoperite de alte instrumente internaționale şi, în particular, de Convenția asupra muncii forțate, 1930, şi de Convenția suplimentară a Națiunilor Unite privind abolirea sclaviei, a comerțului cu sclavi şi a instituțiilor şi practicilor similare sclaviei, 1956,

după ce a decis să adopte diverse propuneri referitoare la munca copiilor, problemă care constituie punctul 4 al ordinii de zi a sesiunii,

după ce a decis că aceste propuneri vor lua forma unei convenții internaționale,

adoptă la 17 iunie 1999 convenția următoare, care va fi denumită Convenția privind cele mai grave forme ale muncii copiilor, 1999.

Articolul 1

Orice membru care ratifică prezenta convenție trebuie să ia măsuri imediate şi eficiente pentru a asigura interzicerea şi eliminarea urgentă a celor mai grave forme ale muncii copiilor.

Articolul 2

În sensul prezentei convenții, termenul copil se aplică tuturor persoanelor în vârstă de până la 18 ani.

Articolul 3

În sensul prezentei convenții, expresia cele mai grave forme ale muncii copiilor include:

(a) toate formele de sclavie sau practicile similare, ca de exemplu: vânzarea de sau comerțul cu copii, servitutea pentru datorii şi munca de servitor, precum şi munca forțată sau obligatorie, inclusiv recrutarea forțată sau obligatorie a copiilor în vederea utilizării lor în conflictele armate;

(b) utilizarea, recrutarea sau oferirea unui copil în scopul prostituării, producției de material pornografic sau de spectacole pornografice;

(c) utilizarea, recrutarea sau oferirea unui copil în scopul unor activități ilicite, mai ales pentru producția şi traficul de stupefiante, aşa cum le definesc convențiile internaționale pertinente;

(d) muncile care, prin natura lor sau prin condițiile în care se exercită, sunt susceptibile să dăuneze sănătății, securității sau moralității copilului.

Articolul 4

(1) Tipurile de muncă vizate la art. 3 lit. d) trebuie să fie stabilite de legislația națională sau de autoritatea competentă, după consultări cu organizațiile patronilor şi lucrătorilor interesate, luându-se în considerare normele internaționale pertinente şi, în particular, paragrafele 3 şi 4 ale Recomandării privind cele mai grave forme ale muncii copiilor, 1999.

(2) Autoritatea competentă, după consultări cu organizațiile interesate ale patronilor şi lucrătorilor, trebuie să localizeze tipurile de muncă astfel determinate.

(3) Lista cuprinzând tipurile de muncă determinate conform paragrafului 1 al prezentului articol trebuie să fie periodic examinată şi, la nevoie, revizuită după consultări cu organizațiile interesate ale patronilor şi lucrătorilor.

Articolul 5

Orice membru trebuie, după consultări cu organizațiile patronilor şi lucrătorilor, să stabilească sau să desemneze mecanisme adecvate pentru monitorizarea aplicării dispozițiilor care dau efect prezentei convenții.

Articolul 6

(1) Orice membru trebuie să elaboreze şi să pună în aplicare programe de acțiune în vederea eliminării cu prioritate a celor mai grave forme ale muncii copiilor.

(2) Aceste programe de acțiune trebuie să fie elaborate şi puse în practică după consultarea instituțiilor publice competente şi a organizațiilor patronilor şi lucrătorilor şi, dacă este cazul, cu luarea în considerare a opiniilor altor grupuri interesate.

Articolul 7

(1) Orice membru trebuie să ia toate măsurile necesare pentru a asigura punerea efectivă în practică şi respectarea dispozițiilor care dau efect prezentei convenții, inclusiv prin stabilirea şi aplicarea de sancțiuni penale sau, dacă este cazul, de alte sancțiuni.

(2) Orice membru trebuie, ținând seama de importanța educației pentru eliminarea muncii copiilor, să ia măsuri eficiente într-o perioadă determinată, pentru:

(a) a preveni angajarea copiilor în cele mai grave forme ale muncii copiilor;

(b) a prevedea ajutorul direct necesar şi adecvat pentru a-i sustrage pe copii de la cele mai grave forme ale muncii copiilor şi a asigura readaptarea lor şi integrarea lor socială;

(c) a asigura accesul lor la educația de bază gratuită şi, ori de câte ori este posibil şi potrivit, la formarea profesională a tuturor copiilor sustraşi de la cele mai grave forme ale muncii copiilor;

(d) a identifica copii expuşi în mod particular riscurilor şi a intra în contact direct cu ei;

(e) a ține seama de situația particulară a fetelor.

(3) Orice membru trebuie să desemneze autoritatea competentă însărcinată cu punerea în practică a dispozițiilor prezentei convenții.

Articolul 8

Membrii trebuie să ia măsurile corespunzătoare pentru a se sprijini reciproc în punerea în practică a dispozițiilor prezentei convenții printr-o cooperare şi/sau o asistență internațională consolidată, inclusiv prin măsuri de susținere a dezvoltării economice şi sociale, a programelor de eradicare a sărăciei şi educației universale.

Articolul 9

Ratificările prezentei convenții vor fi comunicate directorului general al Biroului Internațional al Muncii şi vor fi înregistrate de acesta.

Articolul 10

(1) Prezenta convenție nu îi va obliga decât pe membrii Organizației Internaționale a Muncii ale căror ratificări vor fi fost înregistrate de directorul general al Biroului Internațional al Muncii.

(2) Convenția va intra în vigoare la 12 luni după ce ratificările a 2 membri vor fi fost înregistrate de directorul general.

(3) Ulterior această convenție va intra în vigoare pentru fiecare stat membru la 12 luni după data la care ratificarea sa va fi fost înregistrată.

Articolul 11

(1) Orice membru care a ratificat prezenta convenție poate să o denunțe după expirarea unei perioade de 10 ani după data inițială de la intrarea în vigoare a convenției, printr-un act comunicat directorului general al Biroului Internațional al Muncii și înregistrat de acesta. Denunțarea nu va avea efect decât după un an de la înregistrarea ei.

(2) Orice membru care a ratificat prezenta convenție și care, în termen de un an după expirarea perioadei de 10 ani menționate la paragraful precedent nu va folosi posibilitatea de denunțare prevăzută în prezentul articol, va fi legat pentru o nouă perioadă de 10 ani și, prin urmare, va putea să denunțe prezenta convenție la expirarea fiecărei perioade de 10 ani în condițiile prevăzute în prezentul articol.

Articolul 12

(1) Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va notifica tuturor membrilor Organizației Internaționale a Muncii înregistrarea tuturor ratificărilor și tuturor actelor de denunțare care îi vor fi comunicate de către membrii acesteia.

(2) Notificând membrilor organizației înregistrarea celei de-a doua ratificări care îi va fi fost comunicată, directorul general va atrage atenția membrilor Organizației Internaționale a Muncii asupra datei la care prezenta convenție va intra în vigoare.

Articolul 13

Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va comunica secretarului general al Națiunilor Unite, în scopul înregistrării, informații complete în privința tuturor ratificărilor și tuturor actelor de denunțare pe care le va fi înregistrat conform articolelor precedente.

Articolul 14

De fiecare dată când va considera necesar Consiliul de administrație al Biroului Internațional al Muncii va prezenta Conferinței Generale a Organizației Internaționale a Muncii un raport asupra aplicării prezentei convenții și va examina dacă există posibilitatea să fie înscrisă pe ordinea de zi a Conferinței problema revizuirii sale totale sau parțiale.

Articolul 15

(1) În cazul în care Conferința va adopta o nouă convenție care ar duce la revizuirea totală sau parțială a prezentei convenții și dacă noua convenție nu dispune altfel:

(a) ratificarea de către un membru al noii convenții care implică revizuirea va atrage de drept, fără a ține seama de prevederile art. 11, denunțarea imediată a prezentei convenții, cu condiția ca noua convenție care atrage revizuirea să intre în vigoare;

(b) începând cu data intrării în vigoare a noii convenții care atrage revizuirea, prezenta convenție va înceta să mai fie deschisă ratificării de către membri.

(2) În orice caz prezenta convenție va rămâne în vigoare în conținutul și forma sa actuală pentru acei membri care au ratificat-o, dar care nu au ratificat convenția de revizuire.

Articolul 16

Versiunile în limbile franceză și engleză ale textului prezentei convenții au valoare egală.

5. Declarația OIM cu privire la principiile şi drepturile fundamentale în muncă

Având în vedere că OIM a fost fondată datorită convingerii că justiția socială este esențială pentru pacea universală şi durabilă ;

Având în vedere că creşterea economică este esențială, dar nu şi suficientă pentru asigurarea echității, a progresului social şi a eradicării sărăciei, confirmând necesitatea ca OIM să promoveze politicile sociale puternice, justiția şi instituțiile democratice;

Având în vedere că OIM ar trebui, acum mai mult decât oricând, să-şi mobilizeze toate mijloacele normative, resursele de cooperare tehnică şi de cercetare în toate domeniile de competență, în special ocupare, pregătire profesională şi condiții de muncă, pentru a se asigura faptul că în cadrul unei strategii globale de dezvoltare economică şi socială, politicile economice şi sociale se consolidează reciproc, în scopul realizării unei dezvoltări ample şi durabile;

Având în vedere că OIM ar trebui să acorde o atenție specială problemelor persoanelor cu nevoi sociale speciale, în mod deosebit şomerilor şi muncitorilor migranți, să mobilizeze şi să încurajeze eforturile internaționale, regionale şi naționale care au drept scop rezolvarea problemelor acestora şi să promoveze politici eficiente, cu scopul de a crea locuri de muncă ;

Având în vedere că, în încercarea de a menține legătura între progresul social şi creşterea economică, garantarea principiilor fundamentale şi drepturilor în muncă are o importanță deosebită, pentru că ea permite persoanelor implicate să revendice liber şi cu şanse egale participarea corectă la avuția la a cărei acumulare au contribuit, şi totodată să îşi realizeze pe deplin potențialul uman;

Având în vedere că OIM este organizația mandatată prin Constituția sa ca organizație internațională competentă pentru stabilirea şi urmărirea respectării normelor internaționale ale muncii, bucurându-se de un sprijin universal şi de recunoaştere în promovarea drepturilor fundamentale în muncă, expresie a principiilor sale fundamentale;

Având în vedere că, în situația de creştere a interdependenței economice este stringentă reafirmarea caracterului imuabil al principiilor şi drepturilor fundamentale înscrise în Constituția Organizației şi promovarea aplicării lor universale,

Conferința Internațională a Muncii,

1. Reaminteşte că:

(a) aderând liber la OIM, toți Membrii au acceptat principiile şi drepturile stabilite în Constituția sa şi în Declarația de la Philadelphia şi s-au angajat în realizarea obiectivelor globale ale Organizației, folosindu-şi deplin toate resursele, în conformitate şi cu condițiile naționale;

(b) aceste principii şi drepturi au fost exprimate şi dezvoltate sub forma unor drepturi şi obligații specifice, în Convenții recunoscute ca fiind fundamentale, atât în cadrul, cât şi în afara Organizației.

2. Declară că toți Membrii, chiar dacă nu au ratificat Convențiile în cauză , au obligația - reieşită din simpla apartenență la Organizație - de a respecta, promova şi aplica cu bună credință şi în concordanță cu Constituția, principiile referitoare la drepturile fundamentale care constituie subiectul acestor Convenții, respectiv:

(a) libertatea de asociere şi recunoaşterea efectivă a dreptului la negociere colectivă ;

(b) eliminarea tuturor formelor de muncă forțată sau obligatorie;

(c) abolirea efectivă a muncii copiilor;

(d) eliminarea discriminării la angajare şi ocupare.

3. Recunoaşte obligația Organizației de acorda sprijin Membrilor săi, ca răspuns la nevoile lor determinate şi exprimate în vederea atingerii acestor obiective, prin folosirea maximă a resurselor constituționale, operaționale şi bugetare, inclusiv prin mobilizarea sprijinului şi a resurselor externe, cât şi prin încurajarea altor organizații internaționale cu care OIM a stabilit relații, în virtutea articolului 12 al Constituției sale, pentru susținerea acestor eforturi:

(a) prin oferirea cooperării tehnice şi a serviciilor de consultanță pentru promovarea ratificării şi implementării Convențiilor fundamentale;

(b) prin sprijinirea Membrilor, care nu sunt încă în situația de a ratifica unele sau toate aceste Convenții, în eforturile lor de a respecta, promova şi realiza principiile privind drepturile fundamentale care fac subiectul acestor Convenții;

(c) prin ajutarea Membrilor în eforturile lor de a crea un climat propice dezvoltării economice şi sociale.

4. Decide ca, pentru a da efect deplin acestei declarații, un mecanism de monitorizare, credibil şi eficient, să fie implementat în conformitate cu măsurile specificate în anexa alăturată, ce va fi considerată parte integrantă a acestei Declarații.

5. Subliniază faptul că normele internaționale ale muncii nu trebuie folosite pentru scopuri comerciale protecționiste şi că nimic din această Declarație şi monitorizarea ei nu trebuie invocat sau folosit în alt mod pentru astfel de scopuri; în plus, avantajele comparative ale oricărei alte țări nu pot, în nici un fel, să fie puse în cauză prin această Declarație şi monitorizarea sa.

Anexă. Monitorizarea Declarației

I. Obiectiv general

1. Scopul monitorizării descrise în cele ce urmează este încurajarea eforturilor depuse de membrii organizației în vederea promovării principiilor şi drepturilor consfințite prin Constituție OIM şi Declarația de la Philadelphia şi reafirmate în prezenta Declarație.

2. În conformitate cu acest obiectiv, care are ca scop exclusiv promovarea, monitorizarea va permite identificarea domeniilor în care asistența oferită de OIM prin activitățile sale de cooperare tehnică se poate dovedi utilă pentru membri săi, ajutându-i să pună în aplicare aceste principii şi drepturi fundamentale. Monitorizarea nu poate înlocui mecanismele de supraveghere instituite, şi nu va împiedica funcționarea acestora; prin urmare, situațiile concrete care se găsesc în sfera acestor mecanisme nu vor fi examinate sau re-examinate în cadrul acestei monitorizări.

3. Cele două aspecte ale acestei monitorizări, descrise în cele ce urmează, se bazează pe procedurile existente: monitorizarea anuală a Convențiilor fundamentale care nu au fost ratificate nu va necesita decât o oarecare adaptare a modalităților prezente de aplicare a articolului 19, paragraful 5(e) al Constituției; raportul global va servi pentru obținerea rezultatelor optime de pe urma aplicării procedurilor în conformitate cu Constituția.

II. Monitorizarea anuală privind Convențiile fundamentale care nu au fost ratificate

A. Scop şi domeniu de aplicare

1. Scopul monitorizării anuale este de a se asigura posibilitatea urmăririi în fiecare an, cu ajutorul unor proceduri simplificate care înlocuiesc procedura de analiză la intervale de patru ani introdusă de Consiliul de Administrație în 1995, a eforturilor depuse în conformitate cu prevederile Declarației de membri care nu au ratificat încă toate Convențiile fundamentale.

2. Monitorizarea se va referi în fiecare an la cele patru categorii de principii şi drepturi fundamentale specificate în Declarație.

B. Modalități

1. Monitorizarea se va baza pe rapoartele solicitate de la membri în conformitate cu articolul 19, paragraful 5(e) al Convenției. Formatul rapoartelor va fi astfel conceput încât să se poată obține informații de la guvernele care nu au ratificat încă una sau mai multe dintre Convențiile fundamentale despre modificările care au avut loc în legislația şi practica acestora, ținându-se cont de articolul 23 al Constituției şi de practica instituită.

2. Aceste rapoarte, după ce au fost compilate de Birou, vor fi examinate de Consiliul de Administrație.

3. Biroul poate face apel la un grup de experți desemnat în acest scop de Consiliul de Administrație pentru a realiza o introducere la rapoartele astfel compilate, cu scopul de a atrage atenția în această introducere asupra unor aspecte care necesită o analiză mai aprofundată.

4. Se vor avea în vedere ajustări ale procedurilor curente ale Consiliului de administrație pentru a permite membrilor care nu sunt reprezentați în acest Consiliu de administrație să ofere, în modul cel mai adecvat, clarificările care s-ar putea dovedi necesare sau utile în timpul discuțiilor din cadrul Consiliului de administrație pentru a completa informațiile cuprinse în rapoartele întocmite.

III. Raportul global

A. Scop şi domeniu de aplicare

1. Scopul acestui raport este de a oferi o imagine globală şi dinamică a fiecărei categorii de principii şi drepturi fundamentale observate pe parcursul celor patru ani anterior, precum şi de a servi drept bază pentru evaluarea eficienței asistenței oferite de Organizație, şi a determina prioritățile pentru perioada următoare, sub forma unor planuri de acțiune în domeniul cooperării tehnice al cărei obiect este în primul rând mobilizarea resurselor interne şi externe necesare pentru punerea lor în aplicare.

2. Raportul se va referi pe rând în fiecare an la una dintre cele patru categorii de principii şi drepturi fundamentale.

B. Modalități

1. Raportul va fi întocmit sub responsabilitatea Directorului General pe baza informațiilor oficiale, sau a informațiilor strânse şi evaluate în conformitate cu procedurile instituite. În cazul statelor care nu au ratificat Convențiile fundamentale, raportul se va baza mai ales pe rezultatele monitorizării anuale menționate mai sus. În cazul statelor membre care au ratificat Convențiile în cauză, raportul se va baza mai ales pe rapoartele la care s-a făcut referire la articolul 22 din Constituție.

2. Raportul va fi înaintat Conferinței în vederea unei discuții tripartite, ca raport al Directorului General. Conferința se poate ocupa de acest raport separat de rapoartele la care se face referire la articolul 12 din Regulament, şi îl poate discuta în timpul unei şedințe dedicate exclusiv acestui raport, sau în orice altă modalitate corespunzătoare. Într-una dintre şedințele sale organizate cât mai devreme, Consiliul de administrație va avea sarcina de a trage concluziile acestor discuții privind prioritățile şi planurile de acțiune pentru cooperarea tehnică pentru următoarea perioadă de patru ani.

IV. Se înțelege că:

1. Se vor face propuneri de modificare a Regulamentului Consiliului de Administrație şi al Conferinței care sunt necesare pentru a se putea pune în aplicare dispozițiile de mai sus.

2. La momentul oportun, Conferința va avea sarcina de a analiza modul în care se desfăşoară activitatea de monitorizare în lumina experienței dobândite pentru a evalua dacă s-a atins obiectivul general formulat în Partea I de mai sus.

Textul precedent este Declarația OIM cu privire la principiile şi drepturile fundamentale în muncă şi Monitorizarea acesteia, adoptată de Conferința Generală a Organizației Internațional a Muncii în cea de-a 86-a sesiune a sa, care s-a ținut la Geneva şi a fost declarată închisă în data de 18 iunie 1998.

Drept pentru care am semnat acest document, azi, 19 iunie 1998.

Preşedintele Conferinței,

Directorul General al Biroului Internațional al Muncii.

Note